

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಮಾಲಾ

ಸಂಖ್ಯಾ—೨೯

ಶ್ರೀ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಹಾತ್ಮ್ಯ

(ಸಾಸ್ತಿ ತಮೂಲಿ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಾನುವಾದ ಸಹಿತ)

ಸಂಪುಟ ೩

ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ೫೫—೭೦

ಅನುಬಂಧಕ

ಎಸ್. ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿತವಾದ

ಶ್ರೀ ವಿಜಯಪುರ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್.

ಮೈಸೂರು

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200963

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K349547 Vol III
562H

Accession No. K4533

Author సత్యనాథరావు

Title జాతీయ చరిత్ర 1946

This book should be returned on or before the date last marked below.

ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಗ್ರಂಥ ರತ್ನಮಾಲಾ

ಸಂಖ್ಯಾ—೨೯

ಶ್ರೀ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ

(ಸಂಸ್ಕೃತ ಮೂಲ, ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥಾನುವಾದ ಸಹಿತ)

ಸಂಪುಟ ೩

ಅಧ್ಯಾಯಗಳು ೫೫—೭೦

ಅನುವಾದಕ

ಎಸ್. ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸಾಹಿತ್ಯವಿದ್ವಾನ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಕ್ತನ ಪುಸ್ತಕಶಾಲಾ ಸಂಚಿತ, ಮೈಸೂರು.

ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್,

ಮೈಸೂರು.

೧೯೪೬

ಮು ನ್ನ ಡಿ .

ಅನಾದಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುವ ಆಸ್ತಿಕಮತಗಳಲ್ಲಿ ಶೈವಮತವೂ ಒಂದಾಗಿರುವುದು. ಈ ಮತವು ಶಿವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಇವರುಗಳ, ನಿರತಿಶಯವಾದ ಮಹಿಮೆ ಮತ್ತು ಕರುಣೆಗಳಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತವಾಗಿರುವುದು. ಶಿವಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ತಾದಾತ್ಮ್ಯರೂಪವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವುದು.

ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಭಾವವನ್ನೂ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಭಾವವನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಪ್ರಾಚೀನರು ನ್ಯೂನಾಧಿಕ ಭಾವವನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯೂನಾಧಿಕ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಧಿಕೃತವಾಗಲಿ, ಇಲ್ಲವೇ ಶಿವನ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಸಾರವಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಆಧಿಕೃತವಾಗಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರ, ಅನುಗ್ರಹ ತಿರೋಧಾನಗಳೆಂಬ ಪಂಚಕೃತ್ಯಗಳು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿರುವುವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೆ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಗೋಚರ ವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಪಾಸಕರು ತಮ್ಮ ಉಪಾಸನಾಬಲದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಉಪಾಸಕರಿಗೂ, ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಮಭಾವವು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರ ಉಪಾಸ್ಯದೇವತಾ ವಿಷಯವಾದ ಅನುಭವವು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಒಂದೇ ದೇವತೆಯ ವಿಷಯವಾದ ಮತಭೇದವು ಉಂಟಾಗಲು ಅಸಂಕಾತವು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು.

ಇದರಿಂದಲೇ ಈ ಶೈವಮತದಲ್ಲಿಯೂ, ಆದಿಶೈವ, ವೀರಶೈವ ಮಿಶ್ರಶೈವ ಇತ್ಯಾದಿ ಮತಭೇದಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಆದರೂ ಈ ಮತಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶಿವನು ಒಬ್ಬನೇ ಉಪಾಸ್ಯ ದೇವತೆಯಾಗಿರುವನು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮೂರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಈ ಶೈವಮತಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉಪಾಸ್ಯದೇವನಾದ ಶಿವನ ಲೀಲೆಗಳೂ, ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯೂ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂರನೆಯ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ೪೯ ನೇ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವ ೫೫ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದಿಂದ, ಮೊದಲುಗೊಂಡು ೭೦ ನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿರುವ ಶಿವನ ಲೀಲೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ಈ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರೋಪಾಸನೆ, ಶಿವಧರ್ಮಗಳ ಅಚರಣೆ, ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತರಮಹಿಮೆ ಇವುಗಳು ಹಿಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳಂತೆ ಹೇಳಿರುವುದಾದರೂ, ಭಕ್ತಮಹಿಮೆಯು ಕೆಲವು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿರುವುದು.

ವೈದಿಕಮತದ ನಿರೂಪಣೆಯು ಒಂದೇ ಈ ಗ್ರಂಥದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವೈದಿಕಮತಕ್ಕೂ, ವೇದಬಾಹ್ಯಮತಕ್ಕೂ, ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಹೇಳುವ ವಿಷಯಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವುವು. ಆಸ್ತಿಕ ಮತದ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಫಲವೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿರುವಂತೆ ನಾಸ್ತಿಕಮತದ, ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯೂ ಅದರ ಫಲವೂ ಹೇಳಿರುವುದು. ಆಸ್ತಿಕರೂ ಮತ್ತು ನಾಸ್ತಿಕರೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತಾಚಾರಣೆಗಳನ್ನು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದಿರುವ ಕ್ರಮವೂ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇವೆರಡು ಮತಗಳೂ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವದ ಕ್ರಮವೂ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಬರುವುದು.

ನಾಸ್ತಿಕಮತವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯದ ಹಿತವನ್ನು ದುರ್ಲಕ್ಷಿಸಿರುವ ಕ್ರಮವು ವಿಶದವಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದು. ವ್ಯವಹಾರಗತವಾದ ಪೂಜ್ಯ ಪೂಜಕಭಾವ, “ನಾಸ್ತಿ, ಶೂನ್ಯ” ಎಂಬ ಪದವೇದ್ಯವಾದ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವಾಗದಿರುವ, ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಲಶಕ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಭಾವನೆಗಳೂ, ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳೂ, ಬೌದ್ಧಮತದ ಮೂಲ ತತ್ತ್ವಗಳಾಗಿರುವುವು.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಆಸ್ತಿಕ, ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಘರ್ಷಣೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವುದು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದುದನ್ನು ಮಂದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಹಾಗೆ ವಿವರಿಸಿ, ಆಸ್ತಿಕ ಮತದ ಜಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದನೆಮಾಡುವುದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ತತ್ತ್ವಾಂಶವಾಗಿರುವುದು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯಕ್ಕೆ ಹಿಂಸಾಕರವಾದ ಮತ ನೀತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಉದಾಸೀನತೆಯನ್ನೂ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾದ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಆಚಾರವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ತೋರಿಸಿದ ಅಪಾರವಾದ ಕರುಣೆಯನ್ನೂ, ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು.

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹೇಶ್ವರಪುರವರಾಧೀಶ್ವರರಾದ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರಾದ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ವಡೆಯರ್, ಬಹದ್ದೂರ್, ಜಿ. ಸಿ. ಬಿ., ಜಿ. ಸಿ. ಎಸ್. ಐ. ಯವರು, ಬಹಳ ಗೌರವದ, ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ,

ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವಾದ, ಶಿವಲೀಲಾರಹಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸರ್ವರೂ ತಿಳಿಯಲನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ, ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರುವರು. ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ನಿರಪೇಕ್ಷರಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿರುವ ಇವರಿಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಗಳನ್ನೂ, ಆಯುರಾರೋಗೈಶ್ವರ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರಲೆಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಮಾಡುವಾಗ ಮದರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯು ಮಾತ್ರ ದೊರೆತಕಾರಣ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಂಥಗತವಾದ ಅಶುದ್ಧಗಳೂ, ಪಾಠಭೇದಗಳೂ, ಇವುಗಳನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯ ಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಮುದ್ರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿರುವ ಗ್ರಂಥಗತವಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳನ್ನು ಮಹನೀಯರಾದ ವಾಚಕರ ಸಹನೆಯು ರಕ್ಷಿಸುವುದೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇನೆ.

ಮೈಸೂರು,
ತಾ|| 8-6-1946.

ತಮ್ಮ ವಿಧೇಯ,
ಎಸ್. ಸೀತಾರಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಅಧ್ಯಾಯ

ಪುಟಗಳು

೫೫. ಪುರಸೀಮಾದರ್ಶನಂ

ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜರ ವಂಶವರ್ಣನೆಯು. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನು, ಪ್ರಳಯವಾದನಂತರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದ ಕ್ರಮ ವಿವರಣೆ. ಪುನಃ ನಗರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಾಜನ ಪ್ರಯತ್ನವು. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಅಭರಣವಾದ ಸರ್ಪರಾಜನಿಂದ ನಗರದ ಸೀಮಾ (ಎಲ್ಲೆಯು) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವುದು. ಇದನ್ನನುಸರಿಸಿ ನಗರದ ಪ್ರಾಕಾರಾದಿ ನಿರ್ಮಾಣ. ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮತ್ತು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ರಾಜನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದು.

1

೫೬. ಚೋಳಸೇನಾ ಪ್ರಭಂಜನಂ

14

ವಿಕ್ರಮ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಚೋಳರಾಜನು ಇತರ ರಾಜರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವಿಕ್ರಮ ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ತನಗೆ ಜಯವುಂಟಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಾಜನನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುವುದು. ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿನ ಅಪಜಯವು ಆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಯೋಧನ ಆಕಾರದಿಂದ ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯನ ಶತ್ರು ಸೇನೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸುವುದು. ಇದರಿಂದ ಶತ್ರುವಾದ ಚೋಳರಾಜನೂ

ಅವನ ಸಹಾಯಕರಾದ ರಾಜರೂ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು. ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿರುವುದು.

೫೭. ಸಂಘ ಪಲಕಾ ಪ್ರದಾನಂ

25

ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು, ವಾಣೀ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಮತ್ತು ಕಾಳೀ ಎಂಬ ಮೂರು ಜನ ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಯರೊಡನೆ ಪಿತಾನುಹೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು. ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯು ಬರದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅದರಿಂದ ಸರಸ್ವತಿಯು ಖಿನ್ನ ಮನಸ್ಸುಳಾಗಿ ಪತಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ವಿಶಾಪವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಅದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಣ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ದೇವಿಯು ನಲವತ್ತೆಂಟು ಕವಿಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಆ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವುದು. ಅವರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಸಂಘ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಮಾತೃಕಾ ಮಯವಾದ ವಿದ್ಯಾ ಪೀಠವನ್ನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವರು ಹೊಂದಿ, ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಇವರು ಮಾಡಿರುವ ಕವನ, ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಲು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಕವಿಯ ಆಕಾರದಿಂದ ಇವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು. ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಕವಿಯ ರೂಪಾಂತರದ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಯು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡುವುದು.

೫೮. ದ್ವಿಜಸ್ಯಾರ್ಯಾ ವಿಲೇಖನಂ

50

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಸುಂದರನಾಥನೆಂಬುವನಿಗೆ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಿಸಲು ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದು ಕೊಡುವುದು. ರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಗುಣವಾದ ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಕೇಳಿದ ರಾಜನೂ, ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೂ,

ರಾಜನು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿ ಇರಿಸಿದ್ದ ದ್ರವ ವನ್ನು ಅವನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಮೋದಿಸುವುದು. ಆಗ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ನತ್ತೀರನೆಂಬ ಕವಿಯು ಆ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿರುವುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಕಾರಣ ಪದ್ಯದ, ಅರ್ಥ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕವಿ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಶಿವನಿಗೂ ನತ್ತೀರ ಕವಿಗೂ ನಡೆದ ಪದ್ಯಾರ್ಥದ ವಿಮರ್ಶೆಯು. ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಣಯವಾದ ನಂತರ ಸುಂದರನಾಥನು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸುಖವಾಗಿರುವುದು.

೫೯. ನತ್ತೀರಾನುಗ್ರಹ:

66

ಶಿವನು ಬರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಪದ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವಾಗ ನತ್ತೀರ ಕವಿಗೆ ಶಿವನ ಫಾಲ ಲೋಚನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಂತಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇತರ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನು ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟು, ಅವರ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ನತ್ತೀರನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಸ್ತೋತ್ರವು. ಅದರಿಂದ ಮೆಚ್ಚಿದ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹಾದಿಗಳು.

೬೦. ನತ್ತೀರ ಸೂತ್ರೋಪದೇಶ:

77

ನತ್ತೀರ ಕವಿಯ ಬಾಷಾ ವಿಷಯವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸುವುದು. ಆಗ ದೇವಿಯು ಸೂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಗುರುವು ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆಯವನು ತಕ್ಕವನಲ್ಲವೆಂದು ಶಿವನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸುವುದು. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು, ಶಿವನ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿಯೂ, ಲೋಕ

ಕ್ಷೇಮಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ದಕ್ಷಿಣ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಮಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ, ನತ್ಕೇರನಿಗೆ ಸೂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಇದರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಸಂವಾದಗಳು.

೬೦. ಪ್ರಬಂಧ ತಾರತಮ್ಯ ನಿರ್ಣಯ:

94

ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದ್ರಾವಿಡ ಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೇಳುವುದು. ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು, ಇವರ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಉಪಾಯವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ, ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿರುವುದು. ಗುರುವು ನಿಪುಣತೆಯಿಂದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವುದು. ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಉಪಾದೇಯ ಗ್ರಂಥ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ಅನುಪಾದೇಯ ಗ್ರಂಥ, ಬಹಿಷ್ಕಾರವು.

೬೧. ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವ:

102

ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು, ಮಧ್ಯಾರ್ಜುನೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕವಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳು ಉತ್ತಮವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಕವಿಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದು. ಅವನುನಾದಿಂದ ಬಿನ್ನನಾದ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಮಾಡಿರುವ ಅಪಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು, ಅದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಾನು ನೆಲಸಿದ್ದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾನ್ಯಧ್ಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ವೇಗವತೀನದಿಯ ಬೇರೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ನೆಲಸಿರುವುದು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ತನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿರುವುದು. ಅವರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತಾನು ಹೊಸದಾಗಿ ನೆಲಸಿರುವ

ಪ್ರದೇಶದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಶಿವ ಲಿಂಗಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಪುನಃ ತಾನು ಮೊದಲು ಇದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಫಾನ್ಸಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವುದು. ರಾಜನು ಸಂಘದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವುದು.

೬.೩. ಕೈವರ್ತಕನ್ಯಾ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ

129

ಪರಮೇಶ್ವರನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ, ಪಾರ್ವತಿ ಅದನ್ನು ಪಣ್ಣುಖ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಇವರುಗಳಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವರನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ತಾನೂ ಅವರಂತೆ ಅನುವರ್ತಿಸುವುದು. ಅವರ ಶಾಪ ವಿಮೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಇರಿಸಿ ಕೊಂಡು ತಾನೂ ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

೬.೪. ವಾತಪುರೀಶ್ವರ ಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾ ಕರಣಂ

144

ವಾತಪುರೀಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೈವಹಾರ ನಿಪುಣತೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ರಾಜನು ತನಗೆ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು. ಅಶ್ವಶಾಲಾಧ್ಯಕ್ಷನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಸ ದಾಗಿ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೀಶ್ವರನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ರಾಜನು ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸುವುದು. ಆ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಶಿವನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿ ಶಿವ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಮತ್ತು ಗುರುವಾದ ಶಿವನಿಂದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ರಾಜನು, ಕುದುರೆಗಳು ಬಹಳ ದಿನಗಳು ಕಳೆದರೂ ಬರದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಂತ್ರಿಗೆ ದೂತರ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಲು ಮಂತ್ರಿಯು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವುದು. ಇದರಿಂದ ರಾಜನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಲು ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಶಿವ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ನಿಯಮದಿಂದ ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

೬೫. ಮಾಯಾಶ್ವ ವಿಕ್ರಯಃ.

170

ರಾಜನು ಕುದುರೆಗಳು ಬರದಿರುವಕಾರಣ ಅವುಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಧನವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಕೊಡಲು ಈ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಪಡಿಸಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡುವುದು. ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಾರದೆ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಮರೆಹೊಗುವುದು. ಅವನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಲು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಗಣಗಳಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ತಾನೂ ಬಂದು ಅಶ್ವಗಳ ಪ್ರಭೇದ, ಲಕ್ಷಣ, ಅವುಗಳ ಸ್ವೀಕಾರ ಪರಿಹಾರಗಳ ಫಲಾಫಲಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳುವುದು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತನ್ನ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಂದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಈ ಅಶ್ವವಿಕ್ರಯದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವುದು.

೬೬. ವೇಗವತೀ ಜಲಾಕರ್ಷಣಂ

210

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ಕುದುರೆಗಳು, ರಾಜನ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ (ನರಿಗಳ) ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸಿ, ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಸಿರುವುದು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವೂ ಊರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿ ಬಹಳ ಹಾವಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗುವುದು. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ರಾಜನು ಈ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಆಹ್ವೇಷಿಸಿ, ಬದಲಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವುದು. ಆಗ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದುವುದು. ಅವನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ವೇಗವತೀ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹವು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಶಿವನು ಮಾಡುವುದು. ಇದರಿಂದ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಗಲಭೆಯುಂಟಾಗಿ, ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪುನಃ ಪೂರ್ವದಂತೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

೬೭ ಸಿಷ್ಯವೃದ್ಧರಣಂ ಬೌದ್ಧ ನಿರಸನಂಚ

225

ವೇಗವತೀ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರಾಜನ ಪ್ರಯತ್ನ. ನದಿಯ ನೀರು ಉರಿನೊಳಗೆ ಬರದಂತೆ ತೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಜೆಗಳು ನಿಯಮವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಭಕ್ತಳಾದ ಮತ್ತು ಅನಾಥಳಾದ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರವನ್ನ ಧರಿಸಿ, ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಹೊರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ರಾಜನ ಕಡೆಯವರು ಇವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿದಾಗ, ಇವನಿಗೂ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು. ರಾಜನು ಇವನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ವೇತ್ರದಿಂದ ಪ್ರಹಾರಮಾಡಲು, ರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವ್ರಣಗಳುಂಟಾಗಿ, ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ನಿಜರೂಪದಿಂದ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದು ವ್ರಣಬಾಧೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ರಾಜನಿಗೆ. ಅಶರೀರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ, ವಾತಪುರೀಶ್ವರನನ್ನು ಅವನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿರಲು ಚಿದಂಬರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು. ಬೌದ್ಧ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿದಂಬರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲರಾಗುವುದು. ಆಗ ಆಸ್ತಿಕರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷವನ್ನು ವಾದಿಸಿ, ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿರುವ ನಟರಾಜನಾದ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಾತಪುರೀಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬೌದ್ಧರೊಡನೆ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಅಪಜಯವಾಗಲು, ಕಲಹ ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ಚೋಳರಾಜನು, ಎರಡು ಪಕ್ಷದವರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಲು ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುವುದು. ಆಸ್ತಿಕರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಮತವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ, ಬೌದ್ಧರನ್ನು ನಿರಸನ ಮಾಡುವುದು.

೬೮. ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯ ಜ್ವರ ಶಮನಂ

278

ನಾಸ್ತಿಕಮತಾವಲಂಬಿಯಾದ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ತೇಜನೆಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ

ವವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಸ್ತಿ ಕಾಚಾರವಂತರಾಗಿರುವಂತೆ ನಿಯಮಿಸಿರುವುದು. ರಾಣಿಯು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯ ಆಲೋಚನೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣನೆಂಬ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಆಗಮನ. ಬೌದ್ಧರು ಆಚರಿಸಿದ ಅಭಿಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಯದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವು ರಾಜನನ್ನು ಹೊಂದಿ ರಾಜನು ಅದರಿಂದ ತೊಂದರೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದು. ಅದರ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬೌದ್ಧರ ಪ್ರಯತ್ನ. ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಲು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯ ಆಗಮನ. ರಾಜನ ವಿಪತ್ಸರಿಹಾರ. ಭಸ್ಮಮಹಿಮಾಪ್ರದರ್ಶನ. ಇದರಿಂದ ಬೌದ್ಧಮತದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ಅನಾದರ ಉಂಟಾಗಿ ಅವನು ಶೈವಮತಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಓಡಿಸುವುದು.

೬೯. ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧೀನ ನಗ್ನಾ ನಾಂತರುಶೂಲಾರೋಹಣಂ

318

ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯಿಂದ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದು ರಾಣಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯೂ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ನಿರಸನ ಮಾಡಲು ರಾಜನಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು. ಬೌದ್ಧರು ತನ್ನ ಮನೆಯವರಿಂದ ಅವಮಾನ ಪಟ್ಟು, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವುದು. ಬೌದ್ಧರಿಗೂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಗೂ ನಡೆದ ಅಗ್ನಿ ಸ್ತಂಭ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯ ಜಯ ಪ್ರದರ್ಶನ. ಬೌದ್ಧರು ಪುನಃ ವೇಗವತೀ ಜಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುವುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೆ ಜಯವುಂಟಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸುವುದು. ರಾಜನಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಾಕಿದ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು. ಪತ್ರಿಕೆಯು ಮುಳುಗಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಹತ್ತಿರ ತಾನಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ರಾಜನು ಸೇವೆಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸುವುದು.

೭೦. ಶಂಭುಕೂಸ ಶಮೀವೃಕ್ಷಾನಯನಂ : -

364

ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿರುವ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಮಧುರಾನಗರದ ವೈಶ್ಯನೊಬ್ಬನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಬರುತ್ತಾ, ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿವ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದ

ನಂತರ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಯೋಗಿಯು ಪ್ರಾಣ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆ ವೈಶ್ಯಕುಮಾರಿಯೊಡನೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಮಧುರಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಬಂದನಂತರ ಸವತಿಯರ ಕಲಹವನ್ನು ಪರಿಹಾರಮಾಡಲು, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ವಿವಾಹ ನಡೆದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರ, ಬಾವಿ, ಬನ್ನಿಯ ಮರ, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಕರಿಸಿ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿ ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

೭೧. . ಚತುಷ್ಟುಷ್ಠಿಲೀಲಾಕಥನಂ :—

391

ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯು ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾಋಷಿಗಳೊಡನೆ ಹೊರಟು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪಠನ, ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿದವರಿಗೂ, ಮಾಡಿಸಿದವರಿಗೂ ಫಲ ನಿರೂಪಣೆಯು ಮತ್ತು ಮಂಗಳವು.

ಕೆ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಪ್ರಿಂಟರ್.
ಶ್ರೀ ವಿನಾಯಕ್ ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ವರ್ಕ್ಸ್
ಮೈ ಸೂ ರು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ಮೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಸಂಚಪಂಚಾಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಭೂಷಾ ಭುಜಂಗಭೋಗೇನ ಪುರಸೀನಾವಸಾನಕಂ ।
ಯಯಾ ವ್ಯಕ್ತೀಕರೋತೀಶ ಸ್ನಾಲೀಲಾಥ ನುಯೋಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥

ರಾಜರಾಜಾಖ್ಯಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ತನಯೋ ವಿನಯಾನ್ವಿತಃ ।
ಸುಗುಣಾಖ್ಯಶ್ಚಿರಂ ಪೃಥ್ವೀಂ ಪರಿಪಾಲ್ಯ ದಿವಂ ಯಯೌ ॥ ೨ ॥

ತದಾತ್ಮಜ ಶ್ಚಿತ್ರರಥ ಸ್ತತ್ಪತ್ರ ಶ್ಚಿತ್ರಭೂಷಣಃ ।
ಚಿತ್ರಧ್ವಜ ಸ್ತಸ್ಯ ಸುತ ಶ್ಚಿತ್ರವರ್ಮ ತದಾತ್ಮಜಃ ॥ ೩ ॥

ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾದ ಶಿವನು ತನಗೆ ಅಭರಣವಾಗಿರುವ ಸರ್ಪದ ಶರೀರದಿಂದ ಮಧುರಾನಗರದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನಾನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು. ರಾಜರಾಜಪಾಂಡ್ಯನ ಮಗನಾದ ಸುಗುಣಪಾಂಡ್ಯನು ಬಹಳಕಾಲ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆಹೋದನು. ಅವನ ಮಗನು ಚಿತ್ರರಥನು, ಅವನ ಮಗನು ಚಿತ್ರಭೂಷಣನು, ಚಿತ್ರಭೂಷಣನ ಮಗನು ಚಿತ್ರಧ್ವಜನು, ಚಿತ್ರಧ್ವಜನ ಮಗನು ಚಿತ್ರವರ್ಮನು, ಚಿತ್ರವರ್ಮನ

ತಸ್ಮಾ⁷ಜ್ಞಾತ ಶ್ಚಿತ್ರ⁸ಸೇನ ಸ್ತತ್ಸುನು ಶ್ಚಿತ್ರ⁸ವಿಕ್ರಮಃ ।

ತತ್ಪುತ್ರೋ ರಾಜಮಾರ್ತಂಡೋ ಮಾರ್ತಂಡ ಇವ ಭಾಸತೇ || ೪ ||

ತತಸ್ತು ತಸ್ಮಾ¹⁰ತ್ಸಂಜಾತೋ ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ ನೃಪಃ ।

ತತಸ್ತು ತನಯೋ ಜಾತೋ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಇತ್ಯಥ || ೫ ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲತನಯೋ ದ್ವಿಜರಾಜಕುಲೋತ್ತಮಃ ।

ಅಯೋಧನಪ್ರವೀಣೋಽಭೂದ್ವಿಜರಾಜಕುಲೋತ್ತಮಾತ್ || ೬ ||

ಅಯೋಧನಪ್ರವೀಣಾಶ್ಚ ಸಂಜಾತೋ ರಾಜಕುಂಜರಃ ।

ರಾಜಕುಂಜರಸೂನುಶ್ಚ ಪರರಾಜಭಯಂಕರಃ || ೭ ||

ಉಗ್ರ¹⁵ಸೇನಸ್ತು ತತ್ಪುತ್ರೋ ಮಹಾಸೇನ ಸ್ತದಾತ್ಮಜಃ ।

ಶತ್ರುಂಜಯಸ್ತು ಸಂಜಾತೋ ಮಹಾಸೇನಮಹೀಪತೇಃ || ೮ ||

ಶತ್ರುಂಜಯಾ ದ್ವೀಮರಥ ಸ್ತಸ್ಮಾ¹⁸ದ್ವೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ ।

ತಸ್ಮಾ¹⁹ತ್ಪ್ರತಾಪಮಾರ್ತಂಡ ಸ್ತತೋ ವಿಕ್ರಮಕಂಚುಕಃ || ೯ ||

ಮಗನು ಚಿತ್ರಸೇನನು, ಚಿತ್ರಸೇನನ ಮಗನು ಚಿತ್ರವಿಕ್ರಮನೆಂಬುವನು, ಚಿತ್ರವಿಕ್ರಮನ ಮಗನಾದ ರಾಜಮಾರ್ತಂಡನೆಂಬುವನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೫-೧೦. ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿಯೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅವನ ಮಗನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲನೆಂಬ ಮಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ದ್ವಿಜರಾಜಕುಲೋತ್ತಮನೆಂಬ ಮಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪರರಾಜ ಭಯಂಕರನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಉಗ್ರಸೇನನೆಂಬ ಮಗನೂ, ಉಗ್ರಸೇನನಿಗೆ ಮಹಾಸೇನನೆಂಬ ಮಗನೂ, ಮಹಾಸೇನನಿಗೆ ಶತ್ರುಂಜಯನೆಂಬ ಮಗನೂ

ಯುದ್ಧಕೋಲಾಹಲ ಸ್ತಸ್ಮಾ ಜ್ಞಾತೋ ವಿಕ್ರಮಕಂಚುಕಾತ್ ।

ಯುದ್ಧಕೋಲಾಹಲಾತ್ಪಾಂಡ್ಯಾ ಜ್ಞಾತ ಶ್ಚಾತುಲವಿಕ್ರಮಃ ॥ ೧೦ ॥

ತಸ್ಮಾದತುಲಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ತತಃ ಕೀರ್ತಿವಿಭೂಷಣಃ ।

ಏವಂ ಪರಂಪರಾ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪಾಲಾನಾ ಮನುಕ್ರಮಾತ್ ॥ ೧೧ ॥

ಸುಂದರೇಶಾಂಶಭೂತಾನಾಂ ಕಥಿತಾ ಕಲ್ಮಷಾಪಹಾ ।

ಏತೇ ಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪಾಲಾ ಮಧುರಾನಗರೇಶ್ವರಾಃ ॥ ೧೨ ॥

ಕ್ರಮಾದ್ವಿಶ್ವಂಭರಾಂ ಸರ್ವಾಂ ಪರಿಪಾಲ್ಯ ದಿನಂ ಯಯುಃ ।

ತತೋ ಮನ್ವಂತರೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಕಲ್ಮೇಲಾವಿದ್ವಮೂರ್ತಿಕಃ ॥ ೧೩ ॥

ಪೃಥ್ವೀ ಮೇಕೋದಕಾಂ ಚಕ್ರೇ ಸ್ಥಲಶೇಷಾಂ ಪಯೋನಿಧಿಃ ।

ಮಹಾಪ್ರಲಯಕಾಲೇಪಿ ನ ನಷ್ಟಾ ಮಧುರಾಪುರೀ ॥ ೧೪ ॥

ಹುಟ್ಟಿದನು. ಶತ್ರುಂಜಯರಾಜನಿಗೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ಭೀಮ ರಥನೆಂಬ ಮಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಾಪಮಾರ್ತಂಡನೂ, ಪ್ರತಾಪ ಮಾರ್ತಂಡನಿಗೆ ವಿಕ್ರಮಕಂಚುಕನೆಂಬ ಮಗನೂ ಇದ್ದರು.

೧೧-೧೬. ವಿಕ್ರಮಕಂಚುಕರಾಜನಿಗೆ ಯುದ್ಧಕೋಲಾಹಲನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಯುದ್ಧಕೋಲಾಹಲರಾಜನಿಗೆ ಅತುಲಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಅತುಲಕೀರ್ತಿಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಕೀರ್ತಿವಿಭೂಷಣನೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಪಾಂಡ್ಯವಂಶದ ರಾಜರು ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸುಂದರೇಶನ ಅಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಬಹಳ ಪವಿತ್ರರಾದವರು. ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ರಾಜರಾಗಿರುವ ಈ ಪಾಂಡ್ಯವಂಶದ ರಾಜರ ವಂಶಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದೆನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮನ್ವಂತರಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತ

ಗಮಿಷ್ಯತಿ ವಿನಾಶಂ ಸಾ ಕಥಂ ಮನ್ವಂತರಾದಿಷು ।

ಪ್ರಾಸಾದ ಸ್ಪಂದರೇಶಸ್ಯ ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಃ ಪರಂ

॥ ೧೫ ॥

ನಿಲಯಶ್ಚ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಮದ್ಭುತಂ ।

ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪ್ರಲಯಕಾಲೇಪಿ ವಿನಾಶಂ ಪ್ರಾಪ ನಾಬ್ಧಿನಾ

॥ ೧೬ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರಸಾನ್ನಿಧ್ಯಾ ತ್ವದಾ ಲಿಂಗೇ ವಿಶೇಷತಃ ।

ತಲ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ಲಯೋ ನಾಸ್ತಿ ಸಂವರ್ತೇಷು ಮಹತ್ಸು ಚ

॥ ೧೭ ॥

ಸುಮೀನಾಕ್ಷ್ಯಾ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ ಮದ್ಭುತಂ ।

ಈಶಾಪದಾನಸಂಭೂತಮಂತ್ರಿಣಾಮಪಿ ಬೃಂದಕಂ

॥ ೧೮ ॥

ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಂ ತೀರ್ಥಂ ತಥಾನ್ಯತ್ ಸಪ್ತಸಾಗರಂ ।

ಪಾಲಿತಂ ಪರಮೇಶಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಾನಾಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ

॥ ೧೯ ॥

ನಾಯಿತು. ಆಗ ಸಮುದ್ರವು ತೆರೆಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದು ಭೂಮಿ ಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಮಹಾಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಧುರಾನಗರವು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಅದ್ದರಿಂದ ಮನ್ವಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ನಗರವು ನಾಶ ವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವೂ, ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರ ತೀರ್ಥವೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ದೇವಾಲಯವೂ, ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮುದ್ರದಿಂದ ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ.

೧೭-೨೨. ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಂದ ರೇಶ್ವರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಇರುವುದರಿಂದ ಮಹಾಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಲಿಂಗವು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಈಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಪ್ರಾದುರ್ಭೂತರಾದ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಮೂಹವೂ, ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರ ತೀರ್ಥವೂ, ಸಪ್ತಸಾಗರ ತೀರ್ಥವೂ, ಈಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ರಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆ, ಗಾಳಿ

ಮಹಾತಪೈ ಮೃಹಾವಾತ್ಯೈ ಮೃಹಾವರ್ಷೈ ಶ್ವರಾಚರಂ ।

ಜಗದ್ವಿನಾಶ ಮುಗಮತ್ಪ್ರವೃದ್ಧೇರಪಿ ಸಾಗರೈಃ

॥ ೨೦ ॥

ಸಂವರ್ತಾಂತೇ ತು ಸಂಭೂತೇ ಚಿರಕಾಲೇ ಗತೇ ಸತಿ ।

ವಾತವರ್ಷಾ ತಸಾ ನಷ್ಟಾಃ ಪ್ರವೃದ್ಧಾ ಅಪಿ ಸಾಗರಾಃ

॥ ೨೧ ॥

ಯಥಾ ಪೂರ್ವ ಮಭೂದ್ಭೂಮಿ ನಿಫಿಬಿಡಾ ಕಾನನೈಃ ಸತೀ ।

ದೇವತೀರ್ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನ್ಯಾನ್ಯಾ ಸ್ಪೃಷ್ಠಾನ್ಯಾನ್ಯಾ ಶ್ವ ಜಂತವಃ

॥ ೨೨ ॥

ಸೂರ್ಯಾ ತ್ಸೋಮಾಚ್ಚ ಸಂಜಾತಾಃ ಸಾರ್ಥಿವಾ ಅಪಿ ಪೂರ್ವವತ್ ।

ಪಾಂಡ್ಯ ಶ್ವೇರಶ್ಚ ಚೋಲಶ್ಚ ರಾಜಾನೋಽಪ್ಯಭವನ್ಶ್ರಮಾತ್

॥ ೨೩ ॥

ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯಶ್ಚ ರಾಜಾಭೂ ತ್ಪಾಂಡ್ಯಮಂಡಲೇ ।

ಸುಂದರೇಶ್ವರದೇವಸ್ಯ ಪರಿತಸ್ತು ವಿಮಾನಕಂ

॥ ೨೪ ॥

ಇವುಗಳಿಂದ ಸಮುದ್ರವು ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾಗಿ ಲೋಕವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿತು. ಪ್ರಳಯ ಕಾಲವು ಕಳೆದನಂತರ ಆ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿದ ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲು, ಮಳೆಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಕಾರಣ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ಒಂದುಸಮನಾಗಿ ನಿಂತು, ಭೂಮಿಯು ಹಿಂದಿ ನಂತೆಯೇ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ದೇವತೆಗಳೂ, ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದನು.

೨೩-೨೪. ಸೂರ್ಯನ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜರುಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಪಾಂಡ್ಯ, ಚೇರ, ಮತ್ತು ಚೋಳರಾಜರೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಯಾಯ ದೇಶಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಸುಂದರೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಸುತ್ತಲೂ ಸಣ್ಣದಾಗಿರುವ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಅವನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೆಲವುಕಾಲವು ಕಳೆದನಂತರ ಪ್ರಜೆಗಳು ಅವನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು

ಪುರೀ ಮಲ್ವೀಯಸೀಂ ಕೃತ್ವಾ ನೃವಸತ್ವಾಂ ಚಿದಬ್ಜಕಾನ್ ।

ಕಾಲೀನ ಕೇನಚಿತ್ತಸ್ಥಿಪುರಾ ತೇನಾ ಭಿರಕ್ಷಿತಾಃ

॥ ೨೫ ॥

ಪ್ರಜಾಃ ಸಂವರ್ಧಿತಾ ಶ್ವಾಸನ್ನಿಬಿಡಾಽಸೀಚ್ಚ ಸಾ ಪುರೀ ।

ಪ್ರಜಾನಾಮಪಿ ಬಾಹುಲ್ಯಂ ಸ್ವಪುರಸ್ಕಾಲ್ಪತಾಂ ತು ಸಃ

॥ ೨೬ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣಹೃದಯಃ ಪುನಃ ಪುನರಚಿಂತಯತ್ ।

ಪಶ್ಚಾತ್ಕದಾಚಿದ್ಧೇವಶಂ ಕರುಣಾವರುಣಾಲಯಂ

॥ ೨೭ ॥

ಕದಂಬಕಾನನಾಧೀಶಂ ಶಂಕರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಕ್ತಿಮಾನ್ ।

ವಂಶ ಶೇಖರಸಾಂಡ್ಯಶ್ಚ ವಿಜ್ಞಾಪನ ಮಥಾಕರೋತ್

॥ ೨೮ ॥

ದೇವದೇವ ಮಹಾದೇವ ಮಧುರಾನಗರೀಶ್ವರ ।

ಚತುರಾನನ ಶಾರ್ಙ್ಗಭ್ಯಾ ಮಾರಾಧಿತಪದದ್ವಯ

॥ ೨೯ ॥

ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮಸ್ಯ ಪುರೀ ತವ ಗರೀಯಸೀ ।

ತತ್ಪ್ರಮಾಣಂ ನ ಜಾನಂತಿ ಮಾದೃಶಾಃ ಪಾಮರಾ ಜನಾಃ

॥ ೩೦ ॥

ಹೊಂದಿದರು. ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳವು ಸಾಲದೆ ಇತ್ತು. ತನ್ನ ನಗರವು ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಳವು ಸಾಲದೆ ಇರುವುದನ್ನು ರಾಜನು ನೋಡಿ, ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಬಹಳ ಯೋಚನೆಮಾಡಿ, ಕರುಣಾಶಾಲಿಯಾದ, ದೇವದೇವ ನಾದ, ಕದಂಬವನಾಧಿಪನಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮಾಡಿದನು.

೨೯-೩೦. ಎಲೈ ದೇವದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನೆ ಮಧುರಾನಗರಾಧೀಶ್ವರನೆ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳ ದೇವನೆ, ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನಿನ್ನ ಈ ನಗರವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ದಡ್ಡರಾದ ನನ್ನಂತೆ ಇರುವ ಜನರು ಈ ನಗರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಎಲೈ ದಯಾನಿಧಿಯೆ, ಈ ನಗರದ

ಯಥಾ ತದ್ವ್ಯಕ್ತ ನುಭವತ್ತಥಾ ಕುರು ಕೃಪಾನಿಧೇ ।

ಇತಿ ರಾಜ್ಞಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಸನ್ಮಂದರೇಶಃ ಸದಾಶಿವಃ

॥ ೩೧ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞಶ್ಚಂದ್ರಮೌಳೀ ಚ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲಃ ।

ಆತ್ಮಲಿಂಗಾದಾ ವಿರಾಸೀದ್ರಮ್ಯಾಂ ಸಿದ್ಧಾಕೃತಿಂ ದಧನ್

॥ ೩೨ ॥

ಗರ್ಭಧಾನ್ಯೋ ವಿನಿರ್ಗತ್ಯ ಭರ್ಗಃ ಪನ್ನ ಗಭೂಷಣಃ ।

ಮಹಾನುಂಟಪಮದ್ಯಸ್ಯ ವಂಶಶೇಖರಭೂಪತೇಃ

॥ ೩೩ ॥

ಸಮೀಪಂ ಪ್ರಾಪ ತಂ ನೀತ್ಯೈ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಕೃಪಾವತಾ ।

ಭುಜಂಗಭೂಷಣ ಸ್ತಸ್ಯ ಭುಜಂಗಂ ಭೋಗಿನಾಂ ಪ್ರಭುಂ

॥ ೩೪ ॥

ವಾಸುಕಿಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪುರಸೀಮಾಂತದರ್ಶನೇ ।

ಶಂಕರಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಸೋಽಪಿ ತದ್ಭುಜಾದವರುಹ್ಯ ಚ

॥ ೩೫ ॥

ಶಂಭೋಸ್ತು ಪುರತಃ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಮಿತಿ ಚಾಕರೋತ್ ।

ಜಿಂಹ್ಮಗಃ ಖಲ್ವಹಂ ದೇವ ಸಾಲೋ ಜಿಹ್ಮೋ ಭವೇತ್‌ದ್ಭುವಂ ॥ ೩೬ ॥

ಪ್ರಮಾಣವು ನಮಗೆ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ರಾಜನ ಅಭಿಲಾಷೆಯಂತೆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸುಂದರನಾದ ಸಿದ್ಧಪುರುಷನ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಆತ್ಮಲಿಂಗದಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿದನು.

೩೩-೩೬. ಸಿದ್ಧಪುರುಷನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಗರ್ಭಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಗಡೆಯ ಮಹಾನುಂಟಪದಲ್ಲಿರುವ ವಂಶಶೇಖರಭೂಪಾಲನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದನು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾನು ಸರ್ವಭೂಷಣನಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ತನಗೆ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವ ನಾಗರಾಜನಾದ ವಾಸುಕಿಯನ್ನು ಮಧುರಾನಗರದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಶಂಕರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಾಸುಕಿಯು ಅವನ ಹೆಗಲಿನಿಂದ ಇಳಿದು ಶಿವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು “ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನಾನು ವಕ್ರವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು ಈ ಪ್ರಾಕಾರವೂ ವಕ್ರವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯ ಗುರುತಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

ತಸ್ಯ ಸಾಲಸ್ಯಾಭಿಧಾನಂ ಮನ್ನಾಮ್ನಾ ಭವತು ಪ್ರಭೋ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯೋಜನಾಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ಲಿಂಗವರಸ್ಯ ಚ || ೩೭ ||

ಗತ್ವಾ ಸ್ವನಾಲಂ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವಶೇನ ತು |

ಭೋಗಿಭೋಗೇನ ದೀರ್ಘೇಣ ಪರಿತೋ ಮಧುರಾಪುರೀಂ || ೩೮ ||

ಪರಿವೇಷ್ಯಾನನಂ ಸ್ವಸ್ಯ ಸಾಲಪ್ರಾಂತೇ ಹ್ಯಯೋಜಯತ್ |

ಪುರೀ ಪ್ರಮಾಣಂ ರಾಜ್ಜಶ್ಚ ದರ್ಶಯಿತ್ವೇತಿ ವಾಸುಕಿಃ || ೩೯ ||

ಭುಜಂಗಭೂಷಣಸ್ಯಾಥ ಭುಜಂ ಪ್ರಾಪ ಭುಜಂಗಮಃ |

ತತಃ ಸಿದ್ಧಾಕೃತಿ ಶೃಂಭು ವಂಶಶೇಖರಭೂಪತಿಂ || ೪೦ ||

ಭೋಗಿಭೋಗಪ್ರಮಾಣೇನ ಪ್ರಾಕಾರಂ ಕಾರಯಾದ್ಭುತಂ |

ಸಾಲಿತಾಭಿಃ ಪ್ರಜಾಭಿಶ್ಚಂಚಿರಂಜೀನೇತ್ಯುದೀರ್ಯ ಚ || ೪೧ ||

೩೭-೪೧. ವಾಸುಕಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ, ಮೂಲಲಿಂಗದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಯೋಜನದಷ್ಟು ದೂರ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಲವನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ಉದ್ದವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಮಧುರಾನಗರದ ಸುತ್ತಲೂ ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು ನೋದಲು ತಾನು ಬಾಲವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಇದರಿಂದ ನಗರದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ವಾಸುಕಿಯು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ನಾಗಭೂಷಣನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಭುಜವನ್ನು ಅವನು ಹೊಂದಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧನ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು “ಈ ಸರ್ಪಶರೀರದ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಳತೆಮಾಡಿ, ಈ ನಗರದ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ನೀನು ಬಹಳಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲನೆಮಾಡುತ್ತಾ ಇರು” ಎಂದು ವಂಶಶೇಖರರಾಜನಿಗೆ ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಯು ಅಡಗುವಂತೆ, ತನ್ನ ಮೂಲ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

ಅಂತರ್ದರ್ಭೇ ಮಹಾಲಿಂಗೇ ತರಂಗ ಇವ ವಾರಿಧೌ |

ಅಥ ನತ್ವಾ ಮಹೀಪಾಲೋ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಂ ಸದಾಶಿವಂ || ೪೨ ||

ಸಮರ್ಪ್ಯ ಗೋಲಕಾಂ ತಸ್ಮೈ ನವರತ್ನವಿಚಿತ್ರಿತಾಂ |

ಗಂಗಾಚಂದ್ರಕಲಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕಿರೀಟಮಪಿ ಶೋಭಿತಂ || ೪೩ ||

ಪ್ರಭಾಸಂಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಸುವಸ್ತ್ರಾಭರಣಾನಿ ಚ

ಪ್ರಾಕಾರಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಜಿಹ್ವಾಂ ಜಿಹ್ವಗವತ್ಪನಾ || ೪೪ ||

ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕದಂಬವನಸಂಜ್ಞಿತಂ |

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಬುಧೈರಾಶೀವಿಷಾಮ್ಯಯಾ || ೪೫ ||

ಯೋಜನದ್ವಯಮಾತ್ರೇಣ ವಿಸ್ತಾರೇಣ ಸಮನ್ವಿತಾ |

ಮಧುರಾನಗರೀ ಚಾಸೀದಾಯಾಮೇನ ಚ ತಾವತಾ || ೪೬ ||

೪೨-೪೫. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಂಶಶೇಖರರಾಜನು ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ನವರತ್ನವಿಚಿತವಾದ ಗೋಲಕವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದನು. ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಕಳಾ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಿರೀಟವನ್ನೂ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬಹಳ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಹಾಲಾಸ್ಯಾಧಿಪತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ವಕ್ರವಾದ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವವರ (ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರುವಂತೆ) ನಾಲಗೆಯಂತೆ ಇರುವ ಕುಟಲವಾದ ಪ್ರಾಕಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಕದಂಬವನವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಆ ಕಾಲಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸರ್ಪಗಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

೪೬-೫೦. ಮಧುರಾನಗರವು ಎರಡು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ, ಅಷ್ಟೇ ಅಗಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಆಯಿತು. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ (ಮಹಾಪರ್ವತವು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇತ್ತು. ಪುಷ್ಪವನಕ್ಷೇತ್ರವು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಶ್ರೀಮತ್ಪುಷ್ಪವನಕ್ಷೇತ್ರಂ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಗ್ಧ್ವಾರಮೀರಿತಂ ।

ದಕ್ಷಿಣದ್ವಾರ ಮುಖವ ತ್ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮಹಾಚಲಂ

॥ ೪೭ ॥

ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕಾಪುರೀ ಪ್ರತ್ಯಗ್ಧ್ವಾರಂ ಪುರ್ಯಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ।

ಉದಗ್ಧ್ವಾರಪ್ರದೇಶಸ್ತು ವಿಶ್ರುತೋ ವೃಷಭಾಚಲಃ

॥ ೪೮ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಶಿವಕ್ಷೇತ್ರೇ ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ಕೀರ್ತಿತಂ ।

ತದಂತರೇ ಪ್ರವಿಷ್ಟಾ ಯೇ ಜಂತವಸ್ಸಕಲಾ ಅಪಿ

॥ ೪೯ ॥

ಪಶುಪಕ್ಷಿವೃಗಾದ್ಯಾಶ್ಚ ತತ್ರಸ್ಯಾಃ ಸ್ಥಾನರಾ ಅಪಿ ।

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾ ಇತಿ ಜ್ಞೇಯಾ ನಿರಘಾಃ ಶಂಕರಾಂಶಕಾಃ

॥ ೫೦ ॥

ಕೃತ್ವಾ ಮಹಾಂತಿ ಸಾಸಾನಿ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಮೃತಾಶ್ಚ ಯೇ ।

ತೇ ಸರ್ವೇ ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯಂ ಲಭಂತೇ ಹಿ ನ ಸಂಶಯಃ

॥ ೫೧ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯಮಪಿ ಮಾಮೇವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮತಿಮತಾಂ ವರಾಃ ।

ನಿವಸಂತಿ ಚ ತತ್ರೈವ ಇಹಾಮುತ್ರ ಸುಖೇಷ್ವನಃ

॥ ೫೨ ॥

ಪತ್ರಿಕಾನಗರವು ಮಧುರಾನಗರದ ಪಶ್ಚಿಮದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವೃಷಭಪರ್ವತವು ಇತ್ತು. ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪಶು, ಪಕ್ಷಿ, ಮೃಗಗಳೇ ಮೊದಲಾಗಿ ಸ್ಥಾನರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸಹ ಶಿವನ ಅಂಶವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಎಲ್ಲರೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೆನಿಸುವರು.

೫೧-೫೨. ಬಹಳ ವಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೃತ ರಾದವರು ಶಿವನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧಿವಂತ ರಾದವರು ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು, ಇಹಪರಗಳಲ್ಲಿ

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಾಖ್ಯಾನತುಲರ ವೃತ್ತಂ ಪ್ರಾಕಾರ ಮದ್ಭುತಂ ।

ನಿರ್ವೃತ್ಯ ಪಾರ್ಥಾಡ್ಯಭೂಪಸ್ತಾಂ ಪುರೀಮುತ್ಯಲಕಾರ ವ್ಯಧಾತ್

|| ೫೫ ||

ಅಂಭೋದಪದಸಂ ರೋಧಿ ಹೈನುಪ್ರಾಸಾದಸಂಯುತಾಂ ।

ದ್ವಜದಂಡಾಗ್ರಸಂ ಸೃಷ್ಟವಿಯದ್ಗಂಗಾಜಲಾನ್ವಿತಾಂ

|| ೫೬ ||

ಅದಿತ್ಯರಥಸಸ್ತಾಶ್ವಚರ್ವಿತೋದ್ಯಾನಪಲ್ಲವಾಂ ।

ಹೋಮಧೂಮಪರಿಕ್ಲಷ್ಟಸುರಸಿಂಧುಸರೋರುಹಾಂ

|| ೫೭ ||

ಯಜಮಾನಧ್ವಜಾಹೂತಸರ್ವದೇವಸಮಾಕುಲಾಂ ।

ಫುಲ್ಲಕಲ್ಪಾರಕಮಲಕಾಂತಕಾಸಾರಶೋಭಿತಾಂ

|| ೫೮ ||

ಏವ ಮತ್ಯದ್ಭುತಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಹತೀಂ ಮಧುರಾಪುರೀಂ ।

ಪ್ರಾಸಾದಂ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಪ್ರಾಕಾರಾನೋಪುರಾಣಿಚ

|| ೫೯ ||

ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವರು. ವಂಶಶೇಖರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಕುಬೇರನ ನಗರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

೫೪-೫೯. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಗಳು ಮೋಡಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಷ್ಟು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದವು. ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರುವ ಬಾವುಟಗಳು ಆಕಾಶಗಂಗೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಇದ್ದವು. ಉದ್ಯಾನವನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮರಗಳ ಚಿಗುರುಗಳನ್ನು ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಕುದುರೆಗಳು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಇದ್ದವು. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞಗಳ ಹೋಮಧೂಮವು ದೇವಗಂಗೆಯ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಹಾಗೆ ಇತ್ತು. ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರು ಆಹುತಿ ಸ್ವೀಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ದೇವತೆಗಳು ತುಂಬಿದ್ದರು ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕೊಳಗಳು ಅರಳಿರುವ ಕಮಲ, ನೈದಿಲೆ, ಕಲ್ಪಾರವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದವು. ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯನು ಮಧುರಾನಗರವನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ದೇವ್ಯಾಃ ಶಫರನೇತ್ರಾಯಾ ನಿಲಯಂ ಮಂಟಪಾನಿ ಚ |

ಅನ್ಯತ್ಸರ್ವಂ ಜೀರ್ಣಯುಕ್ತಂ ನವೀಕೃತ್ಯ ಚ ವಸ್ತು ಚ || ೫೮ ||

ಕಾಂಚನೈರಪಿ ರತ್ನೈಶ್ಚ ವಿತಾನೈಶ್ಚ ತೃತೃತೀಯೈಃ |

ಅಲಂಚಕ್ರೇ ವಸ್ತುಜಾತಂ ಪ್ರಾಸಾದಾದ್ಯಂ ಸ ಭೂಪತಿಃ || ೫೯ ||

ಪ್ರಲಯಾ ತ್ವರ್ಣಮವನಿ ಯಥಾಸೀತ್ಸಾ ಭವತತ್ತಃ |

ಪ್ರಾಸಾದಾದ್ಯಂ ಶಂಕರಸ್ಯ ಪೂರ್ವವದ್ರಾಜತೇ ಪುನಃ || ೬೦ ||

ರಾಜಾ ಚ ಮುದಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣಭಕ್ತಿನಾನ್ |

ರಾಜ್ಯಂ ಚಕಾರ ಮನುವದ್ಧರ್ಮಮಾರ್ಗರತಃ ಸದಾ || ೬೧ ||

ಸುವೀನಾಕ್ಷೀಪತಿಃ ಶಂಭುಃ ಸ್ವಭಕ್ತಾನಾಮನುಗ್ರಹಂ |

ಕರ್ತುಂ ಕರೋತಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಸದಾ ಲಿಂಗೇ ವಿಶೇಷತಃ || ೬೨ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ, ಪ್ರಾಕಾರ, ಗೋಪುರ, ಇವುಗಳನ್ನೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಂಟಪಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಜೀರ್ಣವಾಗಿರುವುದ ನ್ನಿಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿದನು.

೫೯-೬೨. ಜೀರ್ಣವಾಗಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಹಿಡಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಭದ್ರ, ಚಾಮರಗಳನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಪ್ರಳಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿರುವಂತೆ ಇತ್ತು. ದೇವದೇವನ ದೇವಸ್ಥಾನವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತ ನಾಗಿರುತ್ತಾ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮನುಚಕ್ರವರ್ತಿಯಂತೆ ಸಾಲಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ತತ್ಕಾರುಣ್ಯಕಟಾಪ್ತೇಣ ದೀಕ್ಷಿತೋ ವಂಶಶೇಖರಃ ।

ವಂಶಚೂಡಾಮಣಿಂ ಪುತ್ರಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಚ ಚಿರಮೇಧತೇ || ೬೩ ||

ಇಯಮೇಕೋನಪಂಶಾಚ ಲೀಲಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮಹೇಶಿತುಃ ।

ಸಾ ಸಕೃಚ್ಛ್ರವಣಾತ್ ಪುಂಸಾಂ ಸರ್ವಾಃ ಸಿದ್ಧಿಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ || ೬೪ ||

ಪುರಾರಿಣಾ ಕೃತಾ ಲೀಲಾ ಪುರಸೀಮಾಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ ।

ಶ್ರೋತಾ ವಕ್ತಾ ಚ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಚಿರಂ ಜೀವತಿ ಭೂತಲೇ || ೬೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಪುರಸೀಮಾಪ್ರದರ್ಶನಂ ನಾನು

ಪಂಚಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

೬೩-೬೫. ಹಾಲಾಸ್ಯಾಧಿಸತಿಯ ಕಟಾಪ್ತಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವ ವಂಶಶೇಖರ ರಾಜನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ತನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೆ ರತ್ನಪ್ರಾಯನಾದ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆದನು. ಮತ್ತು ಸುಖದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ಸಾರಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಪಾತಕಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವ ನಲವತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು. ಪುರಾರಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮಧುರಾನಗರದ ಎಲ್ಲಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದವನು ಮತ್ತು ಕೇಳಿದವನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಬಹಳಕಾಲ ಜೀವಿಸುವನು.

ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ಪುರಸೀಮಾಪ್ರದರ್ಶನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಐವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರೈಂ

—೩—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ವಂಶಶೇಖರಭೂಪಾಲೇ ವಸುಧಾಂ ಸತಿ ಶಾಸತಿ |

ಸಂಭೂಯ ಬಹವೋ ಭೂಪಾಸ್ತೇನ ಯೋದ್ಧಂ ಸಮಾಯಯುಃ || ೧ ||

ವೀರೋ ವಿಕ್ರಮಚೋಳಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಮಹತ್ತರಃ |

ಪ್ರಧಾನಶತ್ರು ರಭವತ್ಸ್ಯ ಸಾಂಘ್ಯಮಹೀಪತೇಃ || ೨ ||

ನರೇಶಶ್ಚ ಗಜೇಶಶ್ಚ ಶೂರಶ್ಚಾಶ್ವಪತಿರ್ದುರ್ಹಾನ್

ಏತೇ ವಿಕ್ರಮಚೋಲಸ್ಯ ನೃಪಾಃ ಪ್ರಾಪುಃ ಸಹಾಯತಾಂ || ೩ ||

ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು.—ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಠ್ಯಧಾಜನು ರಾಜ್ಯ
ವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಬಹಳಜನ ರಾಜರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಕೋಲಿಸಲು
ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶೂರರಾದ ವಿಕ್ರಮಚೋಳನೆಂಬ ರಾಜನು ಮುಖ್ಯ
ನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನೇ ಪಾಂಠ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದನು. ನರೇಶ,
ಗಜೇಶ, ಅಶ್ವಪತಿ ಎಂಬ ಇತರ ರಾಜರುಗಳು ವಿಕ್ರಮಚೋಳರಾಜನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ
ಬಂದರು. ಎಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಕುದುರೆ, ಮನುಷ್ಯರು ಇವರಿಂದ ಕೂಡಿರುವ

ಅಸಂಖ್ಯಾತಾ ಗಜಾಶ್ವಾಶ್ಚ ನರಾಃ ಶೂರತರಾ ಅಪಿ |

ತೈರ್ನರೇಂದ್ರೈಃ ಸಹಾಯಾಂತಿ ಪುನರನ್ಯೇಪಿ ಸಾರ್ಥಿವಾಃ

|| ೪ ||

ಸರ್ವೇ ತೇ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲಾಃ ಸಹ್ಯಯೋನಿತಟೇ ಶುಭೇ |

ಸ್ಕಂಧಾನಾರಂ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯಾಥ ನಿವಸಂತ್ಯಾ ಹವೋದ್ಧತಾಃ

|| ೫ ||

ತದ್ಯೋಧಾ ಮಧುರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವಗೃಹ್ಣನ್ವಕು ಗೋಧನಂ |

ತಟಾಕಾನಾಂ ಚ ತೀರಾಣಿ ಬಬಂಧು ಶ್ಲ್ವೋನ್ನತಾನಿ ಚ |

|| ೬ ||

ವೀಹ್ಯಾದೀನಾ ಮಾಯತಿಂ ಚ ಪರಿವೃತ್ಯ ನೃನಾರಯನ್ |

ಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಸಚಿವೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸ ದೈಷ್ಟಿಕಂ

|| ೭ ||

ಚೋಲಾದ್ಯಾ ಬಹವೋ ಭೂಪಾ ಬಹುಸೇನಾಭಿ ರಾವೃತಾಃ |

ಬಲೇನ ಜೇತುಂ ತಾನ್ಸರ್ವಾನಶಕ್ತಾ ದುರ್ಬಲಾ ವಯಂ

|| ೮ ||

ಶೂರರಾದ ಈ ರಾಜರ ಜೊತೆಗೆ ಇತರ ರಾಜರೂ ಸೇರಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಂಗಳಕರ ವಾದ (ಸಹ್ಯಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ) ಕಾವೇರಿಯ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೇನೆ ಯನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ದೃಢರಾಗಿದ್ದರು.

೬-೯. ಅವರ ಸೈನಿಕರು ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಹಸುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಕೊಳಗಳನ್ನೂ ಅವುಗಳ ತೀರವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡಿದರು. ಬತ್ತವೇ ಮೊದಲಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ತುಳಿದು ನಾಶ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ದೈವಗತಿಯಿಂದ ವದಗಿರುವ ಈ ವಿಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಜೋಳನೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ರಾಜರು ಬಹಳ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಇವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಸೇನೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಾವುಗಳು ಅಶಕ್ತರಾಗಿರುವೆವು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾಗಿರುವ

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಃ ಶಂಭುಶ್ಚರಣ್ಯೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ।
ಸ ಏಕವಿವ ಜಾಸ್ಮಾಕಂ ಸಹಾಯೋನ್ಮೋ ನ ಕಶ್ಚನ

॥ ೯ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸತಿ ಭೂಪಾಲೇ ಶಂಭುಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತೇ ।
ತದುಕ್ತಂ ಸತ್ಯಮೇವೇತಿ ಪ್ರತ್ಯೂಚುಃ ಸಚಿವಾ ನೃಪಂ

॥ ೧೦ ॥

ಅಟ್ಟಾಲಸುಂದರಂ ಶಂಭು ಮಿಷ್ಯಾರ್ಥದ ಮಿಹ ದ್ರುತಂ ।
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ನಂಶಶೇಖರಭೂಪತಿಃ

॥ ೧೧ ॥

ದೇವದೇವ ಕೃಪಾಸಿಂಧೋ ಪ್ರಣತಾರ್ಥಹರ ಪ್ರಭೋ ।
ಅಟ್ಟಾಲನೀರ ವರದ ವಿಷ್ಣುಪತ್ರಯತುಷ್ಟಿದ

॥ ೧೨ ॥

ತ್ವಮೇವ ಮಮ ಮಾತಾ ಚ ತ್ವಮೇವ ಚ ಪಿತಾ ಮಮ ।
ತ್ವಮೇವ ಮಮ ಬಂಧುಶ್ಚ ತ್ವಮೇವ ಚ ಗುರು ಮಮ

॥ ೧೩ ॥

ತ್ವಮೇವ ಮಮ ವಿದ್ಯಾ ಚ ತ್ವಮೇವ ದ್ರವಿಣಂ ಮಮ
ತ್ವಮೇವ ಮೇ ರಕ್ಷಿತಾ ಚ ಸರ್ವಂ ವಸ್ತು ತ್ವಮೇವ ಚ

॥ ೧೪ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ಒಬ್ಬನೇ ನಮಗೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುವನು. ಇವನು ಹೊರತು ಬೇರೆ ಸಹಾಯಕರು ನಮಗೆ ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವು. ಎಂದು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದ ರಾಜನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ನೀನು ಹೇಳುವುದು ನಿಜವಾದದ್ದೆಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೧೦-೧೪. ವಂಶಶೇಖರಭೂಪಾಲನು ಬೇಗನೆ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಟ್ಟಾಲನೀರನಾದ ಶಿವನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. 'ಅವನು " ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದವರ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ, ಎಲೈ ದೇವದೇವನೆ, ನೀನು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನೇ ನನಗೆ ತಂದೆಯೂ, ತಾಯಿಯೂ, ಬಂಧುವೂ, ಗುರುವೂ ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನೇ ನನಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೂ, ದ್ರವ್ಯವೂ ಆಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವೂ ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ.

ಚೋಲೇನ ಬಹವೋ ಭೂಪಾ ನುಯಾ ಯೋದ್ಧಂ ಸಮಾಗತಾಃ |

ತಾನ್ವೀತುಂ ನುನು ಶಕ್ತಿರ್ನ ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಃ ಪರಂ || ೧೫ ||

ತ್ವದೀಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮೇವೈತಚ್ಛ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಂ ಪರಾತ್ಪರಂ |

ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಾ ಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ತ್ವದೀಯಾ ಏವ ಶಂಕರ || ೧೬ ||

ಅಹಂ ತ್ವದ್ವಾಸ ಏವಾಸ್ಮಿ ನಾತ್ರ ಸಂದೇಹಕಾರಣಂ |

ತ್ವಶ್ಚ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ತ್ವದೀಯಾನಾಂ ಜನಾನಾಂ ನುನು ವಾ ಪ್ರಭೋ || ೧೭ ||

ಭವಿಷ್ಯದ್ವ್ಯಂಸನಂ ಚೈತತ್ತವ್ಯನ ಹಿ ಚ ದೂಷಣಂ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸೋಶುಪೂರ್ಣಾಕ್ಷೋ ದಂಡವತ್ಪ್ರಾಣನಾಮ ಚ || ೧೮ ||

ಮಾ ಭೈಷೀ ನೃಪ ಧೀರಸ್ಸನ್ಯುದ್ಧಂ ಕುರ್ವರಿಭಿಃ ಸಹ |

ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ತೇ ಕರಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯೈಶ ಮಾನಿರಭೂದ್ವಚಃ || ೧೯ ||

೧೫-೧೮. ಚೋಲರಾಜನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ರಾಜರು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವರು. ಅವರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಾನು ಏನುಮಾಡಲಿ, ಪರಾತ್ಪರವಾದ ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಎಲೈ ಶಿವನೇ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನವರೇ ಆಗಿರುವರು. ನಾನೂ ನಿನಗೆ ದಾಸನಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಕೊಂಚವೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ನಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ, ನಿನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನರೂ ತೊಂದರೆಗೆ ವಳಗಾಗುವುದು, ನಿನ್ನ ಅಶಕ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ದೂಷಣೆಯನ್ನಂಟುಮಾಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನೂ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸು, ಎಂದು ಹೇಳಿ, ವಂಶಶೇಖರಭೂಪಾಲನು ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾ ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು.

೧೯-೨೨. “ಎಲೈ ರಾಜನೇ ಹೆದರಬೇಡ, ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮಾಡು. ನಿನಗೆ ನಾನು ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.” ಎಂದು

ತಚ್ಚುತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಸ್ಸನ್ಮಾತ್ರ ಸಂತೋಷಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಃ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯಾಷ್ಟಾಂಗಪಂಚಾಂಗತ್ಯಂಗೈಃ ಶಂಭುಂ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ ೨೦ ॥

ಸಹಸಾ ಭಸ್ಮನೋದ್ಘೂಲ್ಯ ಸ್ವಕೀಯಂ ಚ ಕಲೇಬರಂ ।

ದೃಢ ಮಾಮುಕ್ತಕವಚ ಸ್ವಯಂ ಶೂರತರೋ ನೃಪಃ ॥ ೨೧ ॥

ಸ್ವಲ್ಪಸೇನಾರಥಗಜವಾಜಿಭಿಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ ।

ಶಂಭುಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ನತ್ವಾ ಯುಧಾಯ ನಿರ್ಯಯೌ ॥ ೨೨ ॥

ಪಾಂಡ್ಯನಿರ್ಗಮನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೋಲೋ ವಿಕ್ರಮವಿಶ್ರುತಃ ।

ಸಹಾಯಭೂತೈರನ್ಯೈಶ್ಚ ಭೂಪೈ ಸ್ನಹ ಸಮಾಯಯೌ ॥ ೨೩ ॥

ಪ್ರಥಿತೌ ತಾವುಭೌ ಪಾಂಡ್ಯಚೋಳೌ ವಿಕ್ರಮಮಾನಿತೌ ।

ಅಭಿಮುಖ್ಯಂ ಪ್ರಾಪತು ಸ್ತೌ ವೃಷಾದ್ರೇರುತ್ತರ ಸ್ಥಲೇ ॥ ೨೪ ॥

ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ರಾಜನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು ಆದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಶಿವನಿಗೆ ಅವನು ಪಂಚಾಂಗ, ಅಷ್ಟಾಂಗ, ತ್ರ್ಯಂಗಗಳ ಕ್ರಮದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಬೇಗ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ಭಸ್ಮದಿಂದ ಉದ್ಘೂಳನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂದು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಹಳ ಶೂರನಾದ ವಂಶಶೇಖರ ರಾಜನು ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಕೊಂಚ ಸೇನೆಯೂ, ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಇವುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು.

೨೩-೨೪. ಸರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಚೋಳರಾಜನು, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಸಹಾಯಕರಾದ ರಾಜರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಬಂದನು. ಶೌರ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೂ, ವಿಕ್ರಮಚೋಳ ರಾಜನೂ ಪರಸ್ಪರ ಅಭಿಮುಖರಾಗಿ ವೃಷಾದ್ರಿಯ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತರು. ಆಯಾಯ ರಾಜರ ಭಟರಿಗೆ ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧವಾಯಿತು. ವಿಕ್ರಮಚೋಳ ರಾಜನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ರಾಜರ ಸೈನಿಕರು ಬಹಳ ಕ್ರೂರವಾದ ಬಾಣ

ದ್ವಂದ್ವಯುದ್ಧ ಮುಭೂತೇಷಾಂ ಯೋಧಾನಾಂ ಪಾಂಡ್ಯಚೋಳಯೋಃ |
ಧನ್ವಿನಸ್ತು ಭಟಾಃ ಕೇಚಿಚ್ಛರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣ ತರೈರಸಿ || ೨೫ ||

ಸಹಾಯಭೂತಾಶ್ಚೋಲಸ್ಯ ಪ್ರಜಹ್ರುಃ ಪಾಂಡ್ಯರಾಢ್ಯಟಾನ್ |
ಸಿಂಹನಾದಂ ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಯೋಧಾನಾಂ ಚೋಲಭೂಪತೇಃ || ೨೬ ||

ಹರಶ್ಚಾಟ್ಮಾಲನಿಲಯೋ ದೇವೋ ಧನ್ವ್ಯಭವ ಜ್ಞವಾತ್ |
ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಇತ್ಯೇವ ಸ್ವನಾಮಾಂ ಕಾ ನೃಹೂನಸಿ || ೨೭ ||

ಪಾಂಡ್ಯರಾಢ್ಯಟಮಧ್ಯಸ್ಥ ಶ್ವರಾನ್ವ್ಯಸೃಜ ದದ್ಭುತಾನ್ |
ಏಕ ಶ್ಚೋಲಸ್ಯ ಯೋಧಾನಾಂ ಬಾಧತೇ ಸ್ಮ ಶತಂ ಶರಃ || ೨೮ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೋಲಸ್ತು ತರಸಾ ಶರಂ ಶಂಭ್ವಾಖ್ಯಯಾಂಕಿತಂ |
ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾ ದ್ವುದ್ಧಿನುತಾಮೇವಂ ಚಿತ್ತೇ ಹ್ಯಚಿಂತಯತ್ || ೨೯ ||

ಸುಂದರೇಶಃ ಸ್ವಭಕ್ತಾನಾಂ ಕಾಮಧುಕ್ಯಮಥೇನುವತ್ |
ಚಿಂತಾಮಣಿ ರಿನಾಭಾತಿ ಚಿಂತಿತಾರ್ಥಪ್ರದಾನತಃ || ೩೦ ||

ಗಳಿಂದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ನೈನಿಕರನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಆಗ ಅಟ್ಟಾಲವೀರನಾದ ಶಂಭುವು ಚೋಳರಾಜನ ಸೇನಾಜನರ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಸೇನಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಧನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಸುಂದರೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಬಹಳ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಚೋಳರಾಜನ ನೂರುಜನ ಯೋಧರನ್ನು ಶಿವನ ಒಂದು ಬಾಣವು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

೨೯-೩೦. ಚೋಳರಾಜನು ಶಿವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಾಗಿರುವ ಬಾಣವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಾರಣ “ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಕಾಮಧೇನುವಿನಂತೆ ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ದೇವನನ್ನು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಎಂಬ ರತ್ನದಂತೆ ಇರುವನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ

ಕಲ್ಪಸಾದಪಕಲ್ಪಶ್ಚ ಕಾರುಣ್ಯಾದ್ರ್ಯಕಟಾಕ್ಷತಃ |

ಭುವನೇಷ್ಟಪಿ ಸರ್ವೇಷು ಪ್ರಸಿದ್ಧೋ ಯಃ ಪರಶ್ಮಿನ್ಃ || ೩೦ ||

ತನೇವ ನೂನಂ ಭೂಪಾಲಃ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಮಾಗತಃ |

ತೇನ ಯೋದ್ಧಂ ವಯಂ ತಸ್ಮಾನ್ನ ಶಕ್ತಾಃ ಶಂಭುನೈಭವಾತ್ || ೩೧ ||

ಪುರೇಶೋ ಭಕ್ತರಕ್ಷಾರ್ಥ ಮಕರೋತ್ಕಾಷ್ಠವಿಕ್ರಯಂ |

ಯೋತ್ಸ್ಯಾಮಶ್ವೇದನೇ ನೈವ ನಷ್ಟಾ ಏವ ವಯಂ ಧ್ರುವಂ || ೩೨ ||

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯೋಧಾನ್ಸ್ವರ್ಜ್ಞಾತಾರ್ಥಾನಕರೋತ್ತಮಾ |

ನರಾಶ್ವಗಜನಾಥಾದ್ಯಾ ನೃಪಸಾನೇವ ಮಚೋದಯತ್ || ೩೩ ||

ಚೋಲಭೂಪತಿವಾಕ್ಯಂ ಚ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಂಶಭವಾ ನೃಪಾಃ |

ವಿಹಾಯಾ ಯೋಧನೋದ್ಯೋಗಂ ತೂಷ್ಣೀಮೇವ ಸ್ಥಿತಾ ಭಟ್ಟಿಃ || ೩೪ ||

ತನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷವನ್ನು ಬೀರುವುದರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತೆ ಇರುವನು. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಪರಶಿವನ ದಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವನು ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ರಾಜನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವು.

೩೩-೩೪. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಮಾರಿದನು. ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನ ಭಕ್ತವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳ ಶಿವನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಈ ರಾಜನ ಸಂಗಡ ನಾವು ಯುದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ನಮಗೆ ತೊಂದರೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಖಂಡಿತವು. ಹೀಗೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೋಳರಾಜನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸೇನೆಯವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಸೇನಾಪತಿಗಳೂ, ಮಾವಟಿಗರೂ, ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರೂ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರಾದ ಆ ರಾಜರು

ಪುನರ್ವ್ಲೇಚ್ಛತುರುಷ್ಣಾದ್ಯಾ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಚೋಳಭೂಪತಿಂ ।
ಪ್ರಭತ್ಸ್ಯ ಯೋದ್ಧಮುದ್ಯೋಗ ಮಕುರ್ವನ್ ತವಿಕ್ರಮಾತ್ ॥ ೩೬ ॥

ಅಟ್ಟಾಲವೀರಂ ತಂ ಶಂಭುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೋಗ್ರತಃ ।
ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪೋ ನಿರ್ಭಯಸ್ತ್ವ ತಸ್ಮಾ ಧೀರೋ ರಣಾಂಕಣೇ ॥ ೩೭ ॥

ಅಟ್ಟಾಲವೀರಸ್ವಹಸಾ ಭಕ್ತಾಪದ್ಭಂಜನಕ್ಷಮಃ ।
ಸ್ವನಾಮಾಂಕಶರಂಚೈಕಂ ವ್ಯಸೃಜತ್ತಾನರೀ ಪ್ರತಿ ॥ ೩೮ ॥

ವಿಸೃಷ್ಟ್ವೇನ ದೇವೇನ ತೀಷ್ಠಸ್ತೇಜೋಮಯ ಶೃಃ ।
ಸಹಸ್ರಥಾ ಪ್ರಭಿನ್ನೋಽಭೂತ್ಸಹಸ್ರಾಂಶು ರಿವಾಂಶುಭಿಃ ॥ ೩೯ ॥

ಸರ್ವಾನ್ ವ್ಲೇಚ್ಛತುರುಷ್ಣಾದ್ಯಾನ್ಮಾನವಿಕ್ರಮೋಽಹಿತಾನ್ ।
ಸರಂಧ್ರಾನಕೇಶೋತ್ಸದ್ಯಃ ಸ ಶರೋಽಪ್ರದೇಶತಃ ॥ ೪೦ ॥

ಚೋಳರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಯುದ್ಧ ಸನ್ನಾಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತರು. ಆಗ ತುರುಷ್ಕರೂ, ಮ್ಲೇಚ್ಛರೂ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಚೋಳರಾಜನನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಒಹಳ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿ ನಿಂತರು.

೩೭-೪೦. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅಟ್ಟಾಲವೀರನರೂಪದಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ತಾನು ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ಧೀರನಾಗಿ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಭಕ್ತರ ಆಪತ್ತನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನಾದ ಅಟ್ಟಾಲವೀರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತುಮಾಡಿರುವ ಒಂದು ಬಾಣವನ್ನು ಆ ಶತ್ರುಗಳಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಬಾಣವು ಸೂರ್ಯನ ಸಾವಿರ ಕಿರಣಗಳ ಹಾಗೆ, ಸಾವಿರ ಬಾಣಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತೇಜಸ್ಸಿನ ರೂಪದಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಾ ದುರಭಿಮಾನದಿಂದಲೂ, ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ಮೋಹಗೊಂಡಿರುವ ಆ ಮ್ಲೇಚ್ಛರ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿತು.

ಶಂಭುನಾಮಾಂಕತ್ರೈರ್ಬಾಣೈಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಭಿನ್ನವಕ್ಷಸಃ |

ಗಜೈರಶ್ವೈಃ ಸ್ವಕೀರ್ಯೈಶ್ಚ ಸಹಿತಾ ನೃಪತೇ ಸ್ಥಲೇ || ೪೧ ||

ರಣಾಂಕಣಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಗಜಾದಿಶವಪೂರಿತಂ |

ಚೋಳಸ್ತುವೇ ಸುಂದರೇಶವೈಭವಂ ಪ್ರಯಯೌ ಕ್ಷಣಾತ್ || ೪೨ ||

ಚೋಳಂ ತುರಗ ಮಾರುಹ್ಯ ಗಚ್ಛಂತ ಮತಿವೇಗತಃ |

ಅಲೋಕ್ಯಾನ್ಯೇ ಮಹೀಪಾಶ್ಚ ನಿಶ್ವಸಂತ ಸ್ತಮಸ್ವಯುಃ || ೪೩ ||

ಏವ ಮಟ್ಟಾಲವೀರಸ್ತು ವಿಜಯಂ ಚ ಪರಾಜಯಂ |

ದದೌ ಪಾಂಡ್ಯಾಯ ಚೋಳಾಯ ಸ್ವತಂತ್ರೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ || ೪೪ ||

ಕಂಚಿತ್ತಿತ್ತಾ ಪಾಂಡ್ಯಮುಖಂ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ |

ಅಟ್ಟಾಲವೀರಶಂಭುಶ್ಚ ಸ್ತಮಟ್ಟಾಲ ಮುಪಾವಿಶತ್ || ೪೫ ||

೪೧-೪೩. ಶಿವನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಾಗಿರುವ ಬಾಣಗಳಿಂದ ಶೀಳಿದ ಎದೆಯುಳ್ಳ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಚೋಳರಾಜನು ಯುದ್ಧರಂಗವು ಆನೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೃತಶರೀರದಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ, ತನ್ನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರಿಗಿ ಹೋದನು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಅತಿ ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಚೋಳರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ, ಇತರ ರಾಜರು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಟ್ಟುಸುರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಓಡಿದರು.

೪೪-೪೫. ಅಟ್ಟಾಲವೀರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಜಯವನ್ನೂ, ಚೋಳರಾಜನಿಗೆ ಅಪಜಯವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡನು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಗಾಯವಿಲ್ಲದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ಜನರೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೊಂಡು,

ಪಾಂಡ್ಯೋ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಸರ್ವಾಂಗ ಶ್ವಾಪ್ತೈಃ ಸ್ವಜನಾದಿಭಿಃ ।

ಸಹಿತೋಟ್ಟಾಲಗಂ ಶಂಭುಂ ನತ್ವಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ

॥ ೪೬ ॥

ಮುಕ್ತಾಫಲಾನಿ ಚಿತ್ರಾಣಿ ಭೂಷಣಾನ್ಯಂಬರಾಣಿ ಚ ।

ದೇವಾಯ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ರತ್ನ ಚಿತ್ರಧನುಶ್ಚರೌ

॥ ೪೭ ॥

ಸರ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕ್ರಮಂ ಚಾಟ್ಟಿವಾಸಿನಃ ।

ಪ್ರಶಂಸ ನ್ನಾಥ ನಾಥೇತಿ ಮಧುರಾವಾಸಿನೋ ಜನಾಃ

॥ ೪೮ ॥

ವಂಶಶೇಖರಭೂಪೋಽಪಿ ವರವಾಗ್ನಿಃ ಕವೀಶ್ವರೈಃ ।

ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನೋ ಮಗ್ನೋಭೂನ್ಮಹಾಸಂತೋಷಸಾಗರೇ

॥ ೪೯ ॥

ಅಠಾಟ್ಟಾಲಪತೇಃ ಶಂಭೋರನುಗ್ರಹಮಭೀಷ್ಟದಂ ।

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸರ್ವಾನರೀನ್ಚಿತ್ವಾ ಸಾರ್ವಭೌಮೋಭವನ್ಮನಃ

॥ ೫೦ ॥

ಇತಿ ಪಂಚಾಶಿಕಾ ಲೀಲಾ ಕದಂಬವನವಾಸಿನಃ ।

ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಚ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಶ್ರೋತ್ವಾಣಾ ಮಿಷ್ಟಸಿದ್ಧಿದಾ ॥ ೫೧ ॥

ಅಟ್ಟಾಲವೀರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ, ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಧನುರ್ಬಾಣಗಳನ್ನೂ, ಮುತ್ತುಗಳೂ, ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೪೮-೫೧. ಮಧುರಾನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅಟ್ಟಾಲವೀರನಾದ ಶಂಭುವಿನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿ, ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಿದರು. ವಂಶಶೇಖರ ರಾಜನನ್ನು ಕವಿಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ರಾಜನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಅಟ್ಟಾಲವೀರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಂಶಶೇಖರಸಾಂಘ್ಯರಾಜನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾದನು.

ಕದಂಬವನಾಧಿಪನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಲೀಲೆಯು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು. ಐವತ್ತನೆಯ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಚೋಲಸೇನಾಪ್ರಭಂಜನಂ ನಾಮ
ಷಟ್ಪಿಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಚೋಲಸೇನಾ ಪ್ರಭಂಜನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಐವತ್ತಾರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥
॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರೈಂ

—೨—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಸಪ್ತಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಸಂಘಿಭ್ಯಃ ಸಂಘಫಲಕಾಂ ದದೌ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕಃ |
ಯಯಾ ಚ ಲೀಲಯಾ ತಾಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯೇಹಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ॥ ೧ ॥

ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭೋ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ |
ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಹರತಿ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೨ ॥

ಗಾಯತ್ರಾ ಚೈವ ಸಾವಿತ್ರಾ ಸರಸ್ವತ್ಯಾ ಸಮನ್ವಿತಃ |
ವಾರಣಸೀಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಾಪ ಕರ್ತುಂ ಮಹಾಧ್ವರಂ ॥ ೩ ॥

ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಾದ ಶಿವನು ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದ ಸಂಘದವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಚತುರ್ಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಸ್ಥಿರ, ಚರಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವನು. ಅವನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಗಾಯತ್ರೀ, ಸಾವಿತ್ರೀ, ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯರೊಡನೆ ವಾರಾಣಸೀ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ

ಪಿತಾಮಹೇಶ್ವರಂ ಲಿಂಗಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ತದಗ್ರತಃ ।

ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕಂ ತೀರ್ಥಂ ಸಸರ್ಜಾತುಲವೈಭವಂ

॥ ೪ ॥

ನವಕಂ ಚಾಶ್ವಮೇಧಾನಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಂಕರಸನ್ನಿಧೌ ।

ತತ್ತೀರ್ಥೇವಭೃತಂ ಕರ್ಮ ತ್ವಕರೋಚ್ಛಕ್ತಿಭಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭಿಃ

॥ ೫ ॥

ದಶಮೇ ಚಾಶ್ವಮೇಧೇ ಚ ನಿವೃತ್ತೇವಭೃತಕ್ರಿಯಾಂ ।

ನಿರಂಚಿಃ ಕರ್ತುಮುದ್ಯೋಗ ಮಕರೋನ್ಮುನಿಭಿ ವೃತಃ

॥ ೬ ॥

ತದಾ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವೀ ಗಾನಂ ಗಂಧರ್ವಯೋಷಿತಾಂ ।

ಶ್ರುತ್ವಾ ಸಂನೋಹಿತಾ ಸದ್ಯೋ ನಾಯಯೌ ಭರ್ತುರಂತಿಕಂ

॥ ೭ ॥

ಗಾಯತ್ರಾ ಚೈವ ಸಾನಿತ್ರಾ ಸಹಿತ ಸ್ಸಪಿತಾಮಹಃ ।

ನಿರ್ವೃತ್ಯಾವಭೃತಂ ಕರ್ಮ ತ್ವಾಸ್ತೇ ಚಾನಂದಕಾನನೇ

॥ ೮ ॥

ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ ಅದರ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕ ತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ತೀರ್ಥವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಶಿವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಶಕ್ತಿದೇವಿಯ ರೊಡನೆ ಅವಭೃಥ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು.

೬-೧೨. ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ದಶಾಶ್ವಮೇಧಿಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದ ಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧನಾದ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯು ಬರ ಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವಳು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದ ಗಂಧರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗಾನ ವನ್ನು ಕೇಳಿ ಆನಂದದಿಂದ ಇದ್ದಳು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಗಾಯತ್ರೀ ಮತ್ತು ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿ ಯರೊಡನೆ, ಅವಭೃತಸ್ನಾನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಆನಂದವನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸರಸ್ವತೀ ದೇವಿಯು ಬಂದು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಮಾಡಿದಳು. ಅವಳು ತನ್ನನ್ನು

ಸರಸ್ವತಿಃ ತ್ವಥಾಗತ್ಯ ಶಕ್ತಿಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಂ ವಿಧಿಂ ।

ವಿಲೋಕ್ಯ ಭರ್ತ್ಸಯಾಮಾಸ ಭರ್ತಾರಮಪಿ ಕೋಸಿತಾ

॥ ೯ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ಭರ್ತ್ಸನಂ ಸರ್ವಂ ಕೋಪೇನ ಸ್ಫುರಿತಾಧರಃ ।

ಶಾಪಂ ದದೌ ಸರಸ್ವತ್ಯೈ ಪತ್ನೈ ಪಂಕಜಸಂಭವಃ

॥ ೧೦ ॥

ಅನೌಚಿತ್ಯೇನ ಕೋಪೇನ ಯುಕ್ತಾ ತ್ವಂ ತು ಸರಸ್ವತಿ ।

ಚತ್ವಾರಿಂಶಚ್ಚ ಜನ್ಮಾನಿ ಕ್ರಮಾದಪ್ಪೋತ್ತರಾಣಿ ಚ

॥ ೧೧ ॥

ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ ಮರ್ತ್ಯರೂಪಾ ಜನಿಷ್ಯಸಿ ನ ಸಂಶಯಃ ।

ಇತಿ ಶಸ್ತ್ವಾ ಭಾರತೀಂ ತಾಂ ಜಹೌ ಕೋಪಂ ಪಿತಾಮಹಃ

॥ ೧೨ ॥

ಅಥ ವಾಗ್ವಾದಿನೀ ಭೀತಾ ಭರ್ತುಃ ಸಾದಾಂಬುಜದ್ವಯಂ ।

ನತ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸಾಣಿಭ್ಯಾಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ತಂ ಪತಿಂ

॥ ೧೩ ॥

ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೋಪಗೊಂಡು “ಎಲೈ ಸರಸ್ವತಿಯೆ, ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೋಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವ ನೀನು ನಲವತ್ತೆಂಟು ವಿಧವಾದ ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಉಪಶಾಂತನಾದನು.

೧೩-೧೭. ಆಗ ಸರಸ್ವತಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಕಾಲುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, “ಎಲೈ ದಯಾಶಾಲಿಯೆ, ನೀನು ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ, ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡು” ಎಂದು ಬಹಳ ವಿಧವಾಗಿ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸರಸ್ವತೀದೇವಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಪ್ರತಿಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. “ವಾಗ್ವ್ರವಾದ ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಕಾರವೇ ಮೊದಲಾಗಿ, ಹಕಾರ ರೂಪದಿಂದ ವರ್ಣಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾದ ಆಯಾಯ ವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕವಿಗಳ

ಮಯಾ ಚಾಜ್ಞಾನವಶತಃ ಕೃತಂ ಸರ್ವಂ ಚ ಭರ್ಷನಂ ।

ಕ್ಷಮಸ್ವ ಕರುಣಾಸಿಂಧೋ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ವಿಲೋಕ್ಯ ಮಾಂ ॥ ೧೪

ಪುನಃ ಪುನರಿತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಾ ಸ್ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ಹಂಸವಾಹನಃ ।

ಪ್ರತಿಶಾಪಂ ದದೌ ಪಶ್ಚಾದ್ಧಾರತ್ಯೈ ಚಾನುಕಂಪಯಾ ॥ ೧೫

ತ್ಸದಂಗಸಂಭವಾ ವರ್ಣಾ ಶ್ವಾದಿ ಸಾಂತಾಶ್ಚ ವಾಙ್ಮಯಾಃ ।

ಜನಿಷ್ಯಂತಿ ಮಿಥೋ ಭಿನ್ನೈರಾಕಾರೈಸ್ಸುಧಿಯೋ ಭುವಿ ॥ ೧೬ ।

ಹಕಾರರೂಪೀ ಭಗವಾನ್ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಸದಾಶಿವಃ ।

ತೇಷಾಂ ಚ ಸುಧಿಯಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಭವತ್ಸೇಕಃ ಕವೀಶ್ವರಃ ॥ ೧೭ ।

ಆಹತ್ಯೈಕೋನಪಂಚಾಶತ್ಸಂಘಿನ ಸ್ವತ್ವವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕೇ ಚ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಶಿಖಾಮುಖೌ ॥ ೧೮ ।

ರೂಪದಿಂದ ಇರುವುವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಸದಾಶಿವನು ಹಕಾರ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವನು. ಅವನು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕವೀಶ್ವರನಾಗಿರುವನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಲವತ್ತೊಂಭತ್ತು ಜನ ಕವೀಶ್ವರರಾಗಿರುವರು.

೧೮-೨೪. ಬ್ರಹ್ಮನ ದ್ವಾದಶಾಂಶಸ್ಥನಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣ್ವಾದಿಗಳಿಂದ ನಮ ಸ್ತುತವಾದ, ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಭೂಲೋಕ, ಶಿವಲೋಕವೆಂಬ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ, ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಕವಿಗಳಾಗಿ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕವಿತ್ವಗಳಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನೂ ಆನಂದವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ, ಅವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದು ವರು. ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಬರೆದು, ನಿನ್ನ ಅಂಶಸಂಭೂತರಾದ ಕಾರಣ ಕವೀಶ್ವರರಾಗಿ, ಬಹಳಮಟ್ಟಿನ ರಾಜಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ಭೋಗವನ್ನೂ

ವಿಧಾತುರ್ವಾದಶಾಂತಸ್ಥೇ ವಿಧಿವಿಷ್ಣಾದಿವಂದಿತೇ ।

ಸಮಸ್ತಪಾಪತಾಪಾದಿವ್ಯಾಧಿತೂಲಮೃಹಾನಲೇ

॥ ೧೯ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಮಹಾಸ್ಥಾನೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರಸತ್ಪುರೇ ।

ಸಂಭೂಯ ದ್ರಾವಿಡಾಸ್ಸರ್ವೇ ಕವಿತ್ವಾತಿಶಯೇನ ಚ

॥ ೨೦ ॥

ವಿಸ್ಮಾಪಯಂತಸ್ಸಂಕೋಷ್ಯ ಸ್ತುತಿಭಿ ಸ್ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ ।

ಲಬ್ಧ್ವಾ ತಸ್ಯಾನುಗ್ರಹಂ ಚ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನ್ಮಹೀತಲೇ

॥ ೨೧ ॥

ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಬಂಧಾನ್ವಿವಿಧಾ ರಾಜಪೂಜ್ಯತ್ವಮಾಪ್ಯ ಚ ।

ಸಂತಸ್ತದಂಗಸಂಭೂತಾ ಸ್ತೇ ದ್ರಾವಿಡಕವೀಶ್ವರಾಃ

॥ ೨೨ ॥

ಮುಕ್ತಾ ಭವಂತು ದೇಹಾಂತೇ ಸುಂದರೇಶಸ್ರಸಾದತಃ ।

ತ್ವಂ ಯಥಾಪೂರ್ವ ಮಸ್ಮಾಭಿಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಸರ್ವಸುಖಾನಿ ಚ

॥ ೨೩ ॥

ಅನುಭುಂಕ್ತ್ವಾ ನವದ್ಯಾಂಗಿ ವಿಕಸನ್ಮುಖಪಂಕಜೇ ।

ಇತ್ಯಾಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಸುರೇಶಾದಿಸುರಾರ್ಚಿತಃ

॥ ೨೪ ॥

ಭಾರತೀಂ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಹ್ಮಾ ಶಕ್ತಿತ್ರಯಸಮಸ್ಥಿತಃ ।

ಸತ್ಯಲೋಕಮಥ ಪ್ರಾಪ ಲೋಕಾನಾಮುಪರಿ ಸ್ಥಿತಂ

॥ ೨೫ ॥

ಅನುಭವಿಸಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಳಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸು” ಎಂದು ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವಪೂಜ್ಯನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಭಾರತೀದೇವಿಗೆ ಪ್ರತಿಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೨೫-೨೮. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಾಯತ್ರೀ ಸಾವಿತ್ರೀದೇವಿಯರೊಡನೆ, ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ (ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ) ಪೂಜ್ಯನಾದ ತನ್ನ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಾಪದಿಂದ ಭಾರತೀದೇವಿಯ ಅಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿ

ಏನಂ ವಿಧಾತುಶ್ಯಾಪೇನ ಭಾರತ್ಯಂಶಾ ಸ್ವರೂಪಿಣಃ !

ಜಾಯಂತೇ ಭೂತಲೇ ಚಾಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಕವೀಶ್ವರಾಃ || ೨೬ ||

ಸರ್ವೇ ನತ್ಯೀರಕಸಿಲಭರಣಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಘಿನಃ !

ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹವಿಶದನಾಗ್ನಾಲಾತುಲನೈಭವಾಃ || ೨೭ ||

ವರನಾಗ್ನಿರ್ಮಹೀಸಾಲಾಸ್ವರ್ಣಯಿಶ್ವಾರ್ಥಸಂಚಯಂ !

ಜಯಂ ಚ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಚರಂತಿ ಮುದಾ ಬುಧಾಃ || ೨೮ ||

ಸರ್ವೇ ಕದಾಚಿತ್ಸಂಭೂಯ ಸಂಘಿನ ಸ್ತತ್ಕವೀಶ್ವರಾಃ !

ಸಮಸ್ತಭಾಷಾನಿಪುಣಾ ಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸಾರಗಾಃ || ೨೯ ||

ಶಿವಾರ್ಚನಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ಶಿವಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ !

ದಕ್ಷಾ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಯಾ ಮತ್ಯಂತಂ ನಿರ್ಮಲಾಶಯಾಃ || ೩೦ ||

ಮನುಷ್ಯರ ಆಕಾರದಿಂದ ಕವೀಶ್ವರರು ಉಂಟಾಗಿರುವರು. ಇವರು ಒಟ್ಟು ನಲವತ್ತೆಂಟು ಜನರು ಇರುವರು. ನತ್ಯೀರ, ಕಸಿಲ, ಭರಣ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವ ರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಘಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಸವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗಾಪ್ರವಾಹದಂತೆ ಇರುವ ವಾಕ್ಪಾಟವವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಹಳ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಇರುವರು. ಇವರು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ತಮ್ಮ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ರಾಜರನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಹೇರಳವಾದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೂ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಯಶೀಲರಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಚರಿಸಿರುವರು.

೨೯-೩೦. ಈ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಪುಣರು. ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದವರು. ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರು. ಶಿವದೀಕ್ಷಾಸಂಬಂಧವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು. ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ನಿಪುಣರಾಗಿರುವರು ಇವರು

ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕೇಶಂ ಪುರುಹೂತಪ್ರಪೂಜಿತಂ ।

ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟಪ್ರದಂ ಸದ್ಯಸ್ಸರ್ವಾಪದ್ಭಂಜನಕ್ಷಮಂ

॥ ೩೧ ॥

ಮನೋಜ್ಞಶಫರಾಕ್ಷಾ ಚ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಸಮನ್ವಿತಂ ।

ಜಗತಾಂ ಮೂಲಭೂತಂ ಚ ಶಂಕರಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ

॥ ೩೨ ॥

ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮಾಗತಾಸ್ಸರ್ವೇ ಹಾಲಾಸ್ಯಾಖ್ಯಪುರಂ ಪ್ರತಿ ।

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶವಿಮಾನಂ ತು ತೇಷಾಂ ದಷ್ಟಿಪಥಂ ಗತಂ ।

॥ ೩೩ ॥

ಶಾಂತಕುಂಭಮಯಂ ಕುಂಭಂ ವಿಮಾನೋರ್ಧ್ವೇ ವಿರಾಜಿತಂ ।

ದೃಷ್ಟಮಾಶ್ರೇಣ ಜಂತೂನಾಮಯತ್ನೇನಾಪನರ್ಗದಂ

॥ ೩೪ ॥

ದೂರತ ಸ್ಸಂಘಿನೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯಾಥ ಭಕ್ತಿತಃ ।

ಉತ್ಥಾಯ ನಿಶ್ಚಲಾ ತಸ್ಥ ರಾನಂದಾತಿಶಯೇನ ಚ

॥ ೩೫ ॥

ಪರಿದೃಷ್ಟವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಘವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಇಂದ್ರಪೂಜಿತನಾದ, ಭೂಲೋಕ ಶಿವಲೋಕೇಶ್ವರನಾದ, ವಿವತ್ತನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನಾದ, ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಮೇತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಲು, ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

೩೩-೩೮. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ವಿಮಾನದ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶವು ದರ್ಶನವಿಂದಲೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಕಾರಣ ಅದನ್ನು ಇವರು ನೋಡಿದಕೂಡಲೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾದರು. ಪಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅವರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತನು. ಅವನು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ, ಪ್ರೌಢವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ

ಭಗವಾನ್ಸುಂದರಾಧೀಶೋ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹತತ್ಪರಃ |

ಕವೀಶ್ವರವಪುರ್ಧೃತ್ವಾ ತೇಷಾಮಾವಿರಭೂತ್ಪರಃ

|| ೩೬ ||

ಕಾರುಣ್ಯಾರ್ಥಕಟಾಕ್ಷೇಣ ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿದುಷಾಂ ವ್ರಜಂ |

ಸ್ರಾಹ ಪ್ರಗಲ್ಭವಾಗ್ಜಾಲ್ಯ ರೀಶ್ವರಸ್ಯ ಕವೀಶ್ವರಃ

|| ೩೭ ||

ಕೇ ಯೂಯಂ ಕುತ ಆಯಾತಾಃ ಕಾಂಕ್ಷಾ ವಸ್ತುಷು ಕೇಷು ವಃ |

ಕಾ ವಿದ್ಯಾ ಕಥಯಂತ್ಯಾರ್ಯಾಃ ಕಿಮರ್ಥಮಿಹ ಚಾಗತಾಃ

|| ೩೮ ||

ಸಂಘಿನಸ್ತೇ ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಗಂಭೀರಂ ತದ್ವಚಃ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಂ ದದು ಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿತಶಿನಾಯ ಚ

|| ೩೯ ||

ವಯಂ ವರ್ಣೇಷು ಜಾತಾಶ್ಚ ವಿಧಿವಿಗ್ರಹಜೇಷು ಚ |

ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀನದೀತೀರಾದಾಯಾತಾ ಅತಿಸಾವನಾತ್

|| ೪೦ ||

ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಂಗಡಲೂ ಮಾತನಾಡಿದನು. “ ನೀವು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರಿ? ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು? ನೀವು ಏನನ್ನು ಕಲಿತಿರುವಿರಿ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಿ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಶಿವನ ಗಂಭೀರ ವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೩೯-೪೪. “ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜ್ಞಾನರೂಪನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆಕಾರವಾದ ಅಕ್ಷರ ಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು. ಬಹಳ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ತಾಮ್ರಪರ್ಣೀನದೀತೀರದಿಂದ ಬಂದಿರುವವರು. ನಮಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದರಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಇರುವುದು. ನಾವು ಒಂದು ಘಳಿಗೆಗೆ ಒಂದುನೂರು ಕವನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲವರು, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ.

ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮನೋಚ್ಛೇಷು ಕಾಂಕ್ಷಾಸ್ವಾಕಂ ಚ ವಿದ್ಯತೇ ।

ಅಸ್ವಾಕಂ ಕವಿತಾ ವಿದ್ಯಾ ಘಟಕಾಶತವಾದಿನೀ ॥ ೪೧ ॥

ಶ್ರೀ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರೇಶಸ್ಯ ಸೇವಾರ್ಥಮಿಹ ಚಾಗತಾಃ ।

ಭವದ್ಧರ್ಶನಮಾಶ್ರೇಣ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಂ ಶಿವಂ ॥ ೪೨ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯಥಾ ಮನಸ್ತುಷ್ಟಿ ಸ್ತುರ್ಭೂತೃತ್ಯಮೇವ ನಃ ।

ಇತಃ ಪೂರ್ವಂ ಚ ನಾಸ್ಮಾಭಿಸ್ಸೇವಿತಸ್ಸುಂದರಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೪೩ ॥

ತ್ವದ್ಧರ್ಶನೇನ ಸರ್ವಂ ಚ ಭವಿಸ್ಯತ್ಯಸ್ಮದೀಪ್ಸಿತಂ ।

ಅಸ್ವಾಕಂ ಮಿತ್ರಭೂತಸ್ತ್ವ ಮಸ್ಮಾಸ್ವೇಕೋ ನ ಸಂಶಯಃ ॥ ೪೪ ॥

ತಸ್ಮಾದನುಗ್ರಹಃ ಕಾರ್ಯೋ ಭವತಾಸ್ಮತ್ಸುಬಂಧುನಾ ।

ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರು ಸೇವಾರ್ಥಮಿದಾನೀಂ ಸುಂದರಪ್ರಭೋ ॥ ೪೫ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ ಸ್ತಂಘಿಭಿ ಸ್ಸರ್ವೈಸ್ಸ ವರ್ಜ್ಯಸ್ಸು ಕವೀಶ್ವರಃ ।

ಸ್ವಕವಿತಾನ್ವೃತರಸೈಃ ಪ್ರೀಣಯಿತ್ವಾ ಚ ಸಂಘಿನಃ ॥ ೪೬ ॥

ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದಷ್ಟು ಸಂತೋಷವು ನಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ನಾವು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಸೇವಿಸಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟವೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

೪೫-೪೬. ನೀನೂ ನಮಗೆ ಅಪ್ತನಾಗಿ ನಮ್ಮಂತೆ ಕವಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯು ಇರುವುದು. ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿ ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಇಚ್ಛೆಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡು” ಎಂದು ಕವಿಗಳಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕವೀಶ್ವರನಾದ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಸರಸವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ಜಗತಾಂ ಮೂಲಭೂತಂ ಚ ಮೂಲಲಿಂಗಂ ಚಿರಂತನಂ ।

ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಚೇತಿ ಶ್ರುತಿನಾಕ್ಯಪರಿಷ್ಕೃತಂ ॥ ೪೭ ॥

ದರ್ಶಯಿತ್ವಾದ್ಯ ಧರ್ಮಾದ್ಯಾಃ ಪುರುಷಾರ್ಥಾ ಭವಂತು ವಃ ।

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಂತರ್ದಧೇ ಶಂಭುಃ ಕವೀಶ್ವರವರಾಕೃತಿಃ ॥ ೪೮ ॥

ಸಂಘಿನೋ ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ಸಂತಃ ಸಂತೋಷ್ಯ ಸ್ತವನೈಃ ಶಿವಂ ।

ಕವಿತ್ವಸುಧಯಾ ಮರ್ತ್ಯಾಃ ಪ್ರೀಣಯಿತ್ವಾ ನಿರಂತರಂ ॥ ೪೯ ॥

ನೈವಸನ್ನಧುರಾಪುರ್ಯಾಂ ನತ್ತೀರಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಘಿನಃ ।

ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯೋಽಪಿ ವರನಾಕ್ಯಕವೀಶ್ವರಃ ॥ ೫೦ ॥

ಲೋಕೇ ಕವಿತ್ವವಿದ್ಯಾಯಾ ಸ್ಸಾರ್ವಭೌವಃ ಇತಿ ಶ್ರುತಿಃ ।

ನವಭಿಶ್ಚ ರಸೈಃ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂಘಿನಾಂ ಕವಿತಾನ್ಮೃತಂ ॥ ೫೧ ॥

ಅವನು ಪ್ರವಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಪುರಾತನವಾಗಿರುವ “ ಯೋದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ” ಎಂಬ ವೇದನಾಕ್ಯದಿಂದ ಸ್ತುತ್ಯವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ದರ್ಶನಮಾಡಿಸಿ, ನಿಮಗೆ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ, ಎಂದು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೪೯-೫೧. ಆಗ ಆ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಬಹಳ ವಿಧವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿದರು. ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬಹಳ ಸರಸವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಉತ್ತಮ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕವನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ನತ್ತೀರನೇ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ನವರಸಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವುಗಳ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಕಾರಣ ಬಹಳವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು

ಪೀತ್ವಾ ರಸಜ್ಞ ಸ್ತುಪ್ತಸ್ತನ್ನೇಭ್ಯಶ್ಚಾರ್ಥಾನ್ಪಯೂನ್ದದೌ ।

ಶಂಭೋಸ್ತೇನಾನಂತರಂ ಚ ತೇಷಾಂ ಸ್ಥಾತುಂ ಚ ಮಂಟಪಂ ॥ ೫೨ ॥

ಮಧ್ಯಭಾಗೇ ಮಹಾಚಿತ್ರಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡ್ಯರಾಟ್ ।

ಉಪವಿಶ್ಯ ಚ ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಂಘಿನಃ ಸಂಘಮಂಟಪೇ ॥ ೫೩ ॥

ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠ್ಯಾ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾ ವಿಹರಂತಿ ನಿರಂತರಂ ।

ಅನ್ಯೇ ಕೇಚಿತ್ಪುನಯಃ ಕವಿತ್ವಂ ಸಂಘಿನಾಮುಪಿ ॥ ೫೪ ॥

ಪ್ರದೂಷ್ಯಾತ್ಮಕವಿತ್ವಂ ಚ ಸಭಾಯಾಂ ವರ್ಣಯಂತ್ಯಸತ್ ।

ಕುಕವೀನಾಮುದಂತಂ ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಸುಕವೀಶ್ವರಾಃ ॥ ೫೫ ॥

ಆತ್ತೀಯವಿದ್ಯಾಧಿಕ್ಯಂ ಚ ವ್ಯಕ್ತೀಕರ್ತುಂ ಸಮುತ್ಸುಕಾಃ ।

ವಾರರಾಜೇ ಸೋಮವಾರೇ ವರದಂ ಸೋಮಸುಂದರಂ ॥ ೫೬ ॥

೫೨-೫೫. ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯನು ಆ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ದೇವಾಲಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಸಂಘ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯವಾದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರ ಕೆಲವರು ಈ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸಿ, ಆ ಸಂಘಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕವಿತ್ವಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕವೀಶ್ವರರಾದ ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸರಿಯಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯ ಪಡಿಸಿ, ಆ ಕವಿಗಳ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ರಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

೫೬-೬೧. ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸೋಮವಾರವು ಬಂದಕೂಡಲೆ ಆ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಹಳ

ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತೇಸುಪುಷ್ಪೈಸ್ತೈಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸುರದ್ಭುತೈಃ ।

ಅಥ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥಂ ತಂ ಅನಂತಾನಂದದಾಯಕಂ

॥ ೫೭ ॥

ಭಕ್ತ್ಯಾ ತಿಪ್ರವಣಾಸ್ಸಂತಃ ಸಂಘಿನಸ್ತೇ ಯಯಾಚಿರೇ ।

ದೇವದೇವ ಮಹಾದೇವ ಪರಮಾತ್ಮನ್ನರಾತರ

॥ ೫೮ ॥

ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿದಾನಂದಮಯ ಸುಂದರನಾಯಕ ।

ಭವತಸ್ಸೇವಿತುಂ ನಿತ್ಯಂ ಶ್ರೀಮಚ್ಚರಣಪಂಕಜಂ

॥ ೫೯ ॥

ಭವಾನುಶ್ಚ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಭವತ್ಪಾರ್ಶ್ವನಿವಾಸಿನಃ ।

ವಿದ್ಯಾವತಾಮಿಹಾಸ್ಮಾಕಂ ವಿದ್ಯಾಧಿಕೃಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ

॥ ೬೦ ॥

ವಿದ್ಯಾಪೀಠಂ ವಿಚಿತ್ರಂ ಚ ವಯಂ ತು ನ ಲಭಾಮಹೇ ।

ದೇವ ನಃ ಫಲಕಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ವಿಶಾಲಾಂ ಸುಖಮಾಸಿತುಂ

॥ ೬೧ ॥

ಉತ್ತಮವಾದ ವಾಕ್ಯುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದನಂತರ, ಅಪಾರವಾದ ಅನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವ ಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುವಾದ ಸೋಮಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸೇವಿಸಿ, ಎಲೈ ದೇವದೇವನೆ, ಮಹಾದೇವನೆ, ಪರಾತ್ಪರನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ಚಿನ್ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೆ, ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಚರಣ ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಾವು ಆಚರಿಸಲು ಆಸೆಯಿಂದ ಇರುವೆವು. ನಿನ್ನ ಸಮಾಸದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯು ದಿನಂಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕೂತುಕೊಂಡು, ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು. ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ ನಮಗೆ ಒಂದು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಅಮೃಗ್ರಹಿಸಿ, ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯು ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ದೇಹಿ ಪ್ರಕಾಶಯಂತೀಂ ಚ ವಿದ್ವತ್ತಾಂತಾನುಸುತ್ತಮಾಂ ।

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತ ಶೃಂಭು ಸ್ಸಂಘಿಭಿ ಸ್ಸಕಲ್ಪಿರಸಿ || ೬೨ ||

ಸಮಸ್ತ ಜಗದಾಧಾರೋ ನಿರಾಧಾರೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಸರ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರದ ಸ್ಸದ್ಯಃ ಸರ್ವಾಜ್ಞಾನನಿಮೋಚನಃ || ೬೩ ||

ವಿದ್ಯಾಪೀತಾತ್ಮನೀಯಾಚ್ಚ ಪವಿತ್ರಾನ್ಮಾತ್ಮಕಾನುಯಾತ್ ।

ಉತ್ಪಾದ್ಯಪೀಠಮಸರ ಮತಿನಿರ್ಮಲಮದ್ಭುತಂ || ೬೪ ||

ಅಕಾರಾದಿಕ್ಷಕಾರಾಂತಂ ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಮಂಡಿತಂ ।

ಚತುರಶ್ರಂ ಶರಚ್ಚಂದ್ರಚಂದ್ರಿಕಾಧವಳಪ್ರಭಂ || ೬೫ ||

ತೇಜೋಮಯಂ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಚಂಡಾಂಶೋರಿವ ಮಂಡಲಂ ।

ಮೂಲಲಿಂಗಾತ್ಮನಯಮಪಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಕೃತ್ಯ ಶಂಕರಃ || ೬೬ ||

೬೨-೬೩. ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ಜ್ಞಾನವ್ರಪಂಚಕ್ಯಾಧಾರನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಧಾರವು ಬೇರೆ ಇಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಇರುವುದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಬಂದಿರುವುದು. ಇವನು ಎಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ತೊಲಗಿಸುವನು. ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವವನು.

೬೪-೬೬. ಆಗ ವರ್ಣಾತ್ಮಕವಾದ, ಪವಿತ್ರವಾದ, ತಾನು ವಾಸವಾಗಿರುವ, ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಿಂದ ಕವಿಗಳಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಪೀಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೂ ವಿದ್ಯಾಪೀಠವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅದು ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ವಾದದ್ದು. ಅಕಾರ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕ್ಷಕಾರವೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಆ ಪೀಠವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಪೀಠವು ಚತುರಶ್ರಾಕಾರವಾಗಿ (ಚಚ್ಚಾಕಾಗಿವಾಗಿ) ಇತ್ತು. ಶರತ್ಕಾಲದ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಂತೆ ತೇಜಶ್ಶಾಲಿಯಾಗಿ

ನಿರ್ಗತ್ಯ ಗರ್ಭಭವನಾತ್ಮವಿವೇಷಧರೋ ಹರಃ ।

ಇಹಾಸ್ಥೇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದದೌ ಪೀಠಮುತ್ತಮಂ || ೬೭ ||

ತೇ ತ್ವಾದಾಯಾರ್ಷಿ ಮಾತ್ರಫಲಕಾಂ ಮಾತೃಕಾಮಯೀಂ ।

ಆನಂದಸಾಗರೇ ಮಗ್ನಾ ಅಭವನ್ಯವಿಪುಂಗವಾಃ || ೬೮ ||

ವಿದ್ಯಾಪೀಠಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುಸ್ತತ್ಪೀಠಂ ಮುನಯೋಽಖಿಲಾಃ ।

ಕೇಚಿದ್ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪೀಠಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮಿತೀತರೇ || ೬೯ ||

ಸರಸ್ವತೀಪೀಠಮಿತಿ ಮಾತೃಕಾಪೀಠಮಿತ್ಯಪಿ ।

ಸಾರ್ಥೈಶ್ಚ ನಾನುಭಿಶ್ಚಾನ್ಯೈಃ ವರ್ಣಯಂತಿ ಕವೀಶ್ವರಾಃ || ೭೦ ||

ಸರ್ವೈಸ್ತತ್ಸಂಘಕವಿಭಿಃ ಸಂಘಪೀಠಮಿತೀರಿತಂ ।

ಪ್ರಾಥಿತಂ ಭುವನೇ ಪೀಠಂ ತತ್ಸಂಘಫಲಕೇತಿ ಚ || ೭೧ ||

ನೋಡಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಕವಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ಇಷ್ಟಪ್ರಕಾರದಂತೆ ಈ ಪೀಠವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮೂಲಲಿಂಗದಿಂದ ಕವಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನಿಂತನು. ಅವನು ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ಗರ್ಭಗೃಹದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕವಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಇದರ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರಿಗೆ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೬೭-೭೩. ಅವರು ಮಾತೃಕಾಮಯವಾದ ಒಂದು ಮೊಳ ಮಾತ್ರ ಚೌಕವಾಗಿರುವ ಆ ವಿದ್ಯಾಪೀಠವನ್ನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾದರು. ಮುಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ವಿದ್ಯಾಪೀಠವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಕೆಲವರು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪೀಠವೆಂತಲೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಜ್ಞಾನಪೀಠವೆಂತಲೂ, ಸರಸ್ವತೀಪೀಠ, ಮಾತೃಕಾಪೀಠ ಸಾರ್ಥಕವಾದವೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಂಘಫಲಕ, ಸಂಘಪೀಠವೆಂದು ಈ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ಪೀಠಕ್ಕೆ

ತಾಂ ಸಂಘಫಲಕಾಂ ಸರ್ವೇ ನಸ್ತೀರಾದ್ಯಾಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಸಂಘಮುಂಟಪಮಧ್ಯೇ ತು ಶುಭ್ರಾಂಬರಸಮಾಸ್ತೃತೇ ॥ ೭೨ ॥

ನಿಧಾಯ ಚಕ್ರೈಃ ಪೂಜಾಂ ಚ ಗಂಧಾದ್ಯೈರ್ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರೈಃ ।

ಪ್ರಥಮಂ ಫಲಕಾಯಾಂ ಚ ನತ್ಕೀರಸ್ಸಮುಪಾವಿಶತ್ ॥ ೭೩ ॥

ಸ್ಯಾರಶ್ಚಿಮಾತ್ರಾ ಫಲಕಾ ವೃದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇಶ್ವರಾಜ್ಞಯಾ ।

ತಾ ಮಾರುರೋಹ ಕಪಿಲ ಸ್ಸರ್ವಜ್ಞ ಸ್ಸತ್ಕವೀಶ್ವರಃ ॥ ೭೪ ॥

ತತಸ್ಸಾ ಪೂರ್ವವದ್ವೃದ್ಧಿಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಕ್ಷಣೇನ ಚ ।

ಭರಣೋಽಪಿ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ತಾಮಾರುಹ್ಯಾಧಿಕಂ ಬಭೌ ॥ ೭೫ ॥

ಪುನಶ್ಚ ಸಂಘಫಲಕಾ ಪ್ರವೃದ್ಧಾ ಶಂಭುನ್ವೆಭವಾತ್ ।

ಇತರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸಂಘಿಭ್ಯ ಸ್ಸಾವಕಾಶಂ ದದೌ ಕ್ರಮಾತ್ ॥ ೭೬ ॥

ಏವಮೀಶಪ್ರಸಾದೇನ ವಿದ್ಯಾಪೀಠೇ ಸುಖಂ ಸ್ಥಿತಾಃ ।

ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠೀಂ ಚ ವಿವಿಧಾಂ ಚಕ್ರೀರೇ ಸಂಘಿನಸ್ತದಾ ॥ ೭೭ ॥

ಹೆಸರನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ನತ್ಕೀರನೇ ಮೊದಲಾದ ಕವೀಶ್ವರ ರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಸಂಘಮುಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರನಾದ ವಸ್ತ್ರದಮೇಲೆ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ನತ್ಕೀರನು ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಏರಿದನು.

೭೪-೭೭. ಆಗ ಆ ಪೀಠವು ಈಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಅನಂತರ ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಕಪಿಲನು ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡನು. ಆ ಪೀಠವು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಭರಣನೆಂಬ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಏರಿದನು ಒಂದುಮೊಳದಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅದು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಆ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ರಿಗೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು. ಈಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಇರುವ ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ವಿದ್ಯಾ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಫಲಕಾನೀಶದತ್ತಾಂ ತಾನುಸ್ತುವನ್ನ ಕಲಾ ಜನಾಃ ।

ವಿಲಿಖ್ಯ ಸಂಘಾಕವಯೋ ವಿರಚಯ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಕಾನ್

॥ ೭೮ ॥

ಸಂಘಾನುಂಟಪಮಧ್ಯೇತು ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಕ್ಷಿಪ್ತಾನುವಾಸರಂ ।

ವ್ರಜಂತಿ ಕಾಲತಸ್ತೇ ತು ಪ್ರಬಂಧಾ ಬಹುಲಾ ಅಸಿ

॥ ೭೯ ॥

ಸಂಕೀರ್ಣಾ ಅಭರ್ವ ಸಂಘಾಕವಿಭಿಃ ಕೃತಿಭಿಃ ಕೃತಾಃ ।

ಏಕದಾ ವಿದುಷಾಂ ತೇಷಾಂ ವಿನಾದೋಭೂತ್ವರಸ್ಪರಂ

॥ ೮೦ ॥

ಪ್ರಬಂಧೋ ಮಾನುಕೋ ರಮ್ಯಃ ಪ್ರಬಂಧಾತ್ತಾವಕಾ ದಸಿ ।

ಅಹಂ ಕೃತೀ ತ್ವಂ ತು ಹೇಯ ಇತಿವಕ್ತೃತ್ವಗರ್ವಿಣಃ

॥ ೮೧ ॥

ಸಮವೇತಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ನಿರೂಪ್ಯಾಸ್ತತ್ಪ್ರಬಂಧಕಾನ್ ।

ತಾರತಮ್ಯಂ ಪರಿಜ್ಞಾಯ ಗೃಹೀತವ್ಯಾಶ್ಚ ರಮ್ಯಕಾಃ

॥ ೮೨ ॥

೭೮-೮೧. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಂಘಫಲಕವನ್ನು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಘದ ಕವಿಗಳು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸಂಘ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿ ಇರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥಗಳೂ ಬಹಳವಾಗಿ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿ ಇದ್ದವು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ರಮ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ನಿನ್ನ ಗ್ರಂಥವು ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು. ನಿನಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಬುದ್ಧಿವಂತನು, ಎಂದು ವಿನಾದವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವರು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದರು.

೮೨-೮೫. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ, ನೀಚವೆಂಬ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಉತ್ತಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ,

ಇತ್ಯರನ್ಯಾಃ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯಾಸ್ಸಮಯಂ ಚಕ್ರರೇ ಬುಧಾಃ ।

ತ್ವರಯಾ ಪರಯಾ ಯುಕ್ತಾಸ್ಸರ್ವೇ ಸಂಘಕವೀಶ್ವರಾಃ ॥ ೮೩ ॥

ಶರೀರಾಹಂತಯಾ ಗ್ರಸ್ತಚೇತಸೋ ಮದನೋಹಿತಾಃ ।

ಸಂಘಮಂಟಪಮಾಸಾದ್ಯ ಪಶ್ಯಂತಿಸ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಕಾನ್ ॥ ೮೪ ॥

ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಬಂಧಾನ್ಸಂಕೀರ್ಣಾನ್ ಅಧರೋತ್ತರಪಾರ್ಶ್ವಗಾನ್ ।

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಷಣ್ಣಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇನ್ಲಾನವಕ್ತ್ರಾಸ್ಸಮಾಸತಃ ॥ ೮೫ ॥

ಹಕಾರರೂಪೀ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕಃ ಕರುಣಾನಿಧಿಃ ।

ಅನರ್ಘ್ಯರತ್ನ ಕನಕಕೃತಾಖಿಲವಿಭೂಷಣಃ ॥ ೮೬ ॥

ಅತಿಶುಭ್ರಾಂಬರೋಷ್ಣಿಷೋತ್ತರೀಯೈ ಸ್ಸಮಲಂಕೃತಃ ।

ಗಾತ್ರಂ ಕುಂಕಮಪಂಕೇನ ಕುರ್ವನ್ಬಾಲಾರುಣಪ್ರಭಂ ॥ ೮೭ ॥

ತ್ವರೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಂಘಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬೆರೆದುಕೊಂಡು ಉಚ್ಚ, ನೀಚ ಭಾವಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿದ್ದವು. (ಮೇಲುಜಾತಿಯ ಗ್ರಂಥವು ಕೀಳುಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಕೀಳುಜಾತಿಯ ಗ್ರಂಥವು ಉತ್ತಮವಾಯಿತು) ಇದರಿಂದ ಅವರು ಖಿನ್ನಮನಸ್ಕರಾಗಿ ಬಾಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು.

೮೬-೯೦. ಆಗ ಹಕಾರರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಶ್ವರನು, ಬಹಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡನು. ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರ, ಶಿರೋಭೂಷಣ (ರುಮಾಲು) ಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು, ಕೆಂಪಿನ ಗಂಧವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಎಳೆಯ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾ, ಇರುವ ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ತನ್ನ ಕವಿತ್ವದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೆರಗುಮಾಡುತ್ತಾ, ಸಂಘಸಭಾಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು, ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಅವನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ

ಕವಿವೇಷಧರೋ ಭೂತ್ವಾ ಕವಿತ್ವಾತಿಶಯೇನ ಚ |

ವಿಸ್ತಾಪರ್ಯಕವೀನ್ದರ್ವಾಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಸಭಾಂತರೇ || ೮೮ ||

ವಿಲೋಕ್ಯ ತಾಕೃತೃಸಾದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಕೃತವತ್ಸಲಃ |

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಗಲ್ಭನಾಗ್ನಾಲ್ಯೈರ್ನುಧುರೈರ್ನುಧುರಾಧಿಪಃ || ೮೯ ||

ಕಿಂ ಯೂಯಂ ಮ್ಲಾನವದನಾ ಬ್ರೂತ ಖೇದಂ ಮಮಾದ್ಯ ವಃ |

ತತ್ಸರ್ವಂ ನ್ಯಪನೇಷ್ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ ತಮಬ್ರುವನ್ || ೯೦ ||

ಕವೀಶ್ವರ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣವಿತ್ತಮ |

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಮಿತ್ರಭೂತಸ್ತ್ವಂ ನಾಯಕೋಪಿ ತ್ವನೇವ ಹಿ || ೯೧ ||

ಅಸ್ಮತ್ಕೃತಾನ್ಪ್ರಬಂಧಾಂಶ್ಚ ಸಂಕೀರ್ಣಾನಧರೋತ್ತರಾನ್ |

ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ಸಮಾದಾಯ ಸಂಧಾಯಾದ್ಯಾರ್ಪಯಾಶು ನಃ || ೯೨ ||

ಯಿಂದ ನೋಡಿ, ಮೃಧುನಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರೌಢನಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ
 “ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಯಾತಕೃಾಗಿ ಬಾಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರುವಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನ
 ಖೇದಕಾರಣವನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ, ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವೆನು”
 ಎಂದು ಕವೀಶ್ವರರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

೯೧-೯೩. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ “ ನೀನು ಕವೀಶ್ವರನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಬಹಳ
 ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಮತ್ತು ಕವಿತ್ವದ ಲಕ್ಷ್ಯ (ಉದಾಹರಣೆ)
 ಲಕ್ಷಣ (ಇರುವ ಕ್ರಮ) ಇವುಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೀಯೆ.
 ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಪ್ತರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾಗಿ ಇರುವದನ್ನು
 ನಾವು ಸಮ್ಮತಿಸಿರುವೆವು. ನಾವು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳ
 ಗೊಂಡಿರುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವು. ಕೆಲವು ಕಡಿಮೆಯ
 ಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ

ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶದೇವ ಭವಾನುಸ್ಸಂಖ್ಯಯಾ ವಯಂ ।

ಅಸ್ಮಾಸ್ತೇಕೋ ನಾಯಕಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಭವಾನಪಿ

॥ ೯೩ ॥

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತೇಷಾಮೀಶ್ವರ ಸ್ವತ್ವವೀಶ್ವರಃ ।

ತಥಾ ಕರಿಷ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾನ್ಪ್ರಬಂಧಾನ್ಪುಠ್ಯೈಫೈಫ್

॥ ೯೪ ॥

ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಪ್ರದದೌ ತೇಭ್ಯಸ್ಸಂಘಿಭ್ಯಸ್ಸಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ಶಂಭೋಃ ಕಿಮೇತದಾರ್ಚಯಂ ಸರ್ವಸಂಘಟ್ಟಿಕಸ್ಯ ಹಿ

॥ ೯೫ ॥

ತೇ ತಸ್ಯ ಪಾಟಿವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಘಸ್ಥಾಸ್ವತ್ವವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಸುಪ್ರೀತಾ ವಿಸ್ತೃತಾಸ್ಸಂತಃ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹುಸ್ತಮೀಶ್ವರಂ

॥ ೯೬ ॥

ತ್ವಂ ಸಂಘಫಲಕಾಯಾಂ ಚ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಕವೀಶ್ವರಃ ।

ಉಪವಿಶ್ಯಾಸ್ಮದೀಯಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಬಂಧಾನವಲೋಕಯ

॥ ೯೭ ॥

ನೋಡು. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ, ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿ ನಲವತ್ತೆಂಟು ಜನರಾಗಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಅವರಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುಖ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

೯೪-೯೭. ಈಶ್ವರನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ಆ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಎಂಗಡಿಸುವ ಶಿವನಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಲ್ಲವು. ಅವರು ಅವನು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ವಿಮರ್ಶ ಮಾಡುವ ಪಟುತ್ವವನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವೂ ಅಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಕವಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ “ನೀನು ಕವೀಶ್ವರನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಸಂಘಫಲಕದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡು.” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು.

ವಿವಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ತೈಸ್ತು ಕವಿವೇಷಧರೋ ಹರಃ

ಫಲಕಾಂ ತಾನಾರೂರೋಹ ಮಹತೀಂ ಮಾತೃಕಾಮಯೀಂ || ೯೮ ||

ಬಭೌ ತತ್ಫಲಕಾಮಧ್ಯೇ ನಿವಸನ್ಮವಿರೀಶ್ವರಃ

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲಮಧ್ಯಸ್ಥಃ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ಇವಾಮಲಃ || ೯೯ ||

ಸಂವೃತಸ್ಸಂಘಕವಿಭಿಃ ಸರ್ವಾವರಣದೈವತೈಃ |

ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿರಿವ ಚ ರಾಜತೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ || ೧೦೦ ||

ಸಂಘಿನಾಂ ಹೃದ್ಗತಾನ್ಯಾಶು ಸಂಹೃತ್ಯ ಚ ತಮಾಂಸಿ ಚ |

ವಿಕಾಸಯತಿ ತೇಷಾಂ ಚ ಹೃತ್ಪದ್ಮಾನೀವಭಾಸ್ಕರಃ || ೧೦೧ ||

ತಾರಜಾತೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಶಶೀ ಯಥಾ |

ಸಂಘಿಭಿಶ್ಚಾವೃತಃ ಸರ್ವಸ್ತಥಾ ಭಾತಿ ಕವೀಶ್ವರಃ || ೧೦೨ ||

೯೮-೧೦೨. ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆ ಕವಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಾತೃಕಾಮಯವಾದ ಆ ಪೀಠವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿದನು. ಕವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕವಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು (ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ) ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಸಂಘಕವಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅವರಣ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದಿರುವ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸಂಘಕವಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾ, ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಜನರಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ದಪ್ಪನಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ವಿಲೋಕ್ಯ ಸಂಘಿನಃ ಸರ್ವೇ ವಿದ್ವದ್ವೇಷಧರಂ ಹರಂ ।

ದೇವೋ ವಾ ಮಾನುಷೋ ವಾನೋನೇತೃಂತರಮುಭಾವಯನ್ ॥ ೧೦೩ ॥

ಈಶಶ್ಚ ತೇಷಾಮೇಕಸ್ತನ್ಮಾನ್ವಬಂಧಾನ್ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ ।

ದೋಷಾದೋಷೌ ಸ್ಫುಟೀಕೃತ್ಯ ಪ್ರೋಚ್ಯ ತೈಸ್ಸಹ ತಸ್ಥಿವಾನ್ ॥ ೧೦೪ ॥

ಶಾಸ್ತ್ರಂ ತ್ವಥಾಧಿಕಾರಾಖ್ಯ ಮಕರೋತ್ತೀಕ್ಷಯಾ ಧಿಯಾ ।

ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವವೇದಾಂತೈಃ ಪ್ರತಿಸಾದ್ಯ ಸ್ವದಾಶಿವಃ ॥ ೧೦೫ ॥

ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಪ್ರಬಂಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ಸಂಘಿನೋ ಹರ್ಷಸಂಯುತಾಃ ।

ಶಬ್ದಾರ್ಥದೋಷೌ ದೋಷಾಂ ಶ್ಚ ವರ್ಣಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಂ ॥ ೧೦೬ ॥

ಅಥ ನತ್ತೀರ ಉತ್ಥಾಯ ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯಂತಿಮತ್ಸರೀ ।

ಮತ್ಸ್ರಬಂಧೇ ಪಂಚಮಸ್ಯ ಗೇಯಸ್ಯ ಸದೃಶೋ ನ ಹಿ ॥ ೧೦೭ ॥

೧೦೩-೧೦೬. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ವಿದ್ವಾಂಸನ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿ ಕೊಂಡು ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ, “ಇವನು ದೇವತೆಯೋ, ಮನುಷ್ಯನೋ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಉತ್ತಮನಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬೇಧಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವುಗಳ ಗುಣದೋಷಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಕವಿಗಳೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವವೇದಾಂತಗಮ್ಯನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಬಹಳ ಏಕಾಗ್ರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಧಿಕಾರಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವವರಾಗಿ, ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಶಬ್ದದೋಷ ಮತ್ತು ಅರ್ಥದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೦೭-೧೧೦. ಆಗ ನತ್ತೀರನೆಂಬ ಕವೀಶ್ವರನು ಅವರಲ್ಲಿ ಇತರರ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಇರುವವನು. ಅವನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು “ನನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ

ಯುಷ್ಮತ್ಕೃತಪ್ರಬಂಧೇಷು ಶುದ್ಧಶೃಬ್ಧೋರ್ಥಸುಂದರಃ ।

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವದೇವಃ ಕವೀಶ್ವರಃ

॥ ೧೦೮ ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥಕೋಮಲತರ್ಕಾ ಶಬ್ದಾನ್ವೋಚ್ಯ ಸ್ವಯಂ ಕ್ಷಣಾತ್ ।

ಮದೀಯೇನ ಕವಿತ್ವೇನ ಶಬ್ದಾರ್ಥಸುಭಗೇನ ಚ

॥ ೧೦೯ ॥

ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತೇನ ತ್ವತ್ಪವಿತ್ವಂ ಸಮಂ ನಹಿ ।

ಮದೀಯಂ ತ್ವತ್ಪವಿತ್ವಂ ನಾ ರಮ್ಯಂ ಬ್ರೂತ ಬುಧಾ ಇತಿ

॥ ೧೧೦ ॥

ಸುಸ್ಥಿತಂ ಪ್ರೋಚ್ಯ ತೈಸ್ಸಾರ್ಥಂ ಕ್ರೀಡತೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ಈಶೋಕ್ತಗೇಯಮಖಿಲ ಮಾಕರ್ಣ್ಯಾತಿಮನೋಹರಂ

॥ ೧೧೧ ॥

ಪುನಃ ಪುನಃ ಶಿರಃ ಕಂಪಂ ಚಕ್ರಃ ಸಂಘಕವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಮಾನಸೇಷು ನನಂದುಸ್ತೇ ಮಾಧುರ್ಯಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಂ

॥ ೧೧೨ ॥

ಐದನೆಯ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಪದ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಮಾಡಿರುವ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದವು ಶಬ್ದಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಂದರವಾಗಿರುವುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಕವೀಶ್ವರನಾದ ದೇವದೇವನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೃದುವಾದ ಪದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ಲಕ್ಷ್ಯ, ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ, ಸುಂದರವಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ನನ್ನ ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ, ನೀನು ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಯವು ಸಮನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾರ ಪ್ರಬಂಧವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುವರು, ಎಂದು ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರೊಡನೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೧೧-೧೧೪. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕವೀಶ್ವರರು ಅದು ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಡಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಮಾಧುರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದರು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ಪದ್ಯವು ನವರಸ

ತತ್ಕವಿತ್ಸಂ ನವರಸಸಂಪೂರ್ಣಂ ಸತ್ಕವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಮತ್ತಸ್ಯಾಶುಕವಿತ್ವೇನ ರೋಷಮಾತ್ಸರ್ಯವಾರಿಧೇಃ ॥ ೧೧೩ ॥

ನತ್ಕೀರಸ್ಯ ಸಮಕ್ಷೇ ತೇ ಕೇಚಿನ್ನೋಕ್ತ್ವಾ ಚ ತಸ್ಥಿರೇ ।

ನತ್ಕೀರಸ್ತ್ವಬ್ರವೀದ್ಧೋಷ ಮೀಶಗೇಯಸ್ಯ ನೋಹತಃ ॥ ೧೧೪ ॥

ಮಹಾಮಧುರವಾಕ್ಪ್ರಾಹ ಮಧುರಾಪತೀಶ್ವರಃ ।

ಮತ್ಸರೀತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ತುತಮತಥ್ಯಂ ತದ್ವಚೋ ಭೃಶಂ ॥ ೧೧೫ ॥

ಅನ್ಯೋಽಸಿ ಕಶ್ಚಿದ್ಧೋಷಂ ನೇ ಗೇಯಸ್ಯ ಕಥಯೇದ್ಯದಿ ।

ತದಾ ತ್ವದ್ವಚನಂ ತಥ್ಯ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ರೋಷಮಾಸ್ಥಿತಃ ॥ ೧೧೬ ॥

ಅನ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಪಿ ಪ್ರಾಹ ದೋಷಂ ಗೇಯಂ ಚ ಶಾಂಕರೇ ।

ತದಾಶರೀರಿಣೀ ವಾಣೀ ಖಾದಭೂನ್ಮೋಹನುತ್ತಯೇ ॥ ೧೧೭ ॥

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವುದು, ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪರೋತ್ಪರ್ಷಾ ಸಹಿಷ್ಣುವಾದ ಆ ಶುದ್ಧ ಕವಿಯಾದ ನತ್ಕೀರನ ಎದುರಿಗೆ ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದರು. ಆಗ ನತ್ಕೀರನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವಿರುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೧೫-೧೧೮. ಬಹಳ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು “ ನೀನು ಅಸೂಯೆಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಮಾತು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ನೀನು ಹೊರತು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ನನ್ನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದು.” ಎಂದು ನತ್ಕೀರನಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಆಗ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಶಿವನು ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. “ ನಿಮ್ಮ ವಿವಾದದ ಉಪಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಯೇ ಒಬ್ಬ ಕವೀಶ್ವರನಾಗಿ

ಯುಷ್ಮದ್ವಿನಾದಶಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ಯುಷ್ಮಾಸ್ವೇಕಃ ಕವೀಶ್ವರಃ ।

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಏನಾಯಂ ವರ್ತತೇ ನಮತಾನುಕಂ ॥ ೧೧೮ ॥

ಇತಿ ಶಂಭೋರ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವ ಗಗನೇ ಗರ್ಜಿತಂ ಯಥಾ ।

ಸಂಘಿನೋ ಭೀತಹೃದಯಾಃ ಕವಿರೂಪಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ ॥ ೧೧೯ ॥

ಸ್ತುವಂತಶ್ಚ ನಮಂತಶ್ಚ ವರ್ತಂತೇ ವೀತಮತ್ಸರಾಃ ।

ಕೃಪಾಭರಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಸಂಘಸ್ಥಾಸತ್ಕವೀಶ್ವರಾನ್ ॥ ೧೨೦ ॥

ಅಲೋಕ್ಯಾನುಗ್ರಹಂ ತೇಷಾಮಕರೋತ್ಸತತಂ ಶಿವಃ ।

ಶಿವಪ್ರಸಾದಲಾಭೇನ ಸರ್ವೇ ಶಂಭುಕವೀಶ್ವರಾಃ ॥ ೧೨೧ ॥

ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸುದುರ್ಲಭಾರ್ಥಾ ಭೋರ್ಗಾ ಚಿರಂಜೀವಂತಿ ಭೂತಲೇ ।

ಏಕಪಂಚಾಶಿಕಾ ಲೀಲಾ ಶೋಕಮೋಹಭಯಾಪಹಾ ॥ ೧೨೨ ॥

ಶ್ರೋತವ್ಯಾ ಪಠಿತವ್ಯಾ ಚ ಬುದ್ಧೈರ್ಭೋಗಾಪವರ್ಗದಾ

ಇರುವನು. ಅದ್ದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ” ಎಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪುತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಅವರಿಗೆ ಹೋಯಿತು.

೧೧೮-೧೨೨ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಇರುವ ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕವೀಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ಆಗ ಹೆದರಿದರು. ಕವಿರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದರು. ದೇವದೇವನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸಂಘಕವೀಶ್ವರರನ್ನು ಕೃಪಾಪೂರ್ಣಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಬಹಳಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಐವತ್ತೊಂದನೆಯ ಈ ಲೀಲೆಯು ದುಃಖ, ಅಜ್ಞಾನ, ಭಯಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಓದಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೇಳಬೇಕು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಸಂಘಫಲಕಾಪ್ರದಾನಂ ನಾನು
ಸಪ್ತಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಸಂಘಫಲಕಾಪ್ರದಾನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶೋಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉನಾಚ ॥

ಆದಿಶೈವಾನ್ವಯೋದ್ಭೂತವಿಪ್ರವರ್ಯಜಯಾಯ ಚ ।

ಪಾಂಡ್ಯೇಶಚಿತಾನುಗುಣಾಂ ವಿಲಿಖ್ಯಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರದಾಯ ಚ ॥ ೧ ॥

ನೀವೀಂ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರೇಣ ನಿರ್ಮಿತಾಂ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಭುಜಾ ।

ವಿನಾಹಾರ್ಥಂ ದದೌ ಶಂಭುಸ್ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಕಥಯಾಮಿ ವಃ ॥ ೨ ॥

ಐವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೨. ಅಗಸ್ತ್ಯಬುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಆದಿ-ಶೈವವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಜಯಶೀಲನಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಾನುಗುಣವಾದ ಆರ್ಯಾಪದ್ಯವನ್ನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರನಿಷ್ಕಗಳ ಗಂಟನ್ನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಿನಾಹಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಿಸಿದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು.

ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯೋಽಪಿ ಸಂಘಿಭಿಶ್ಚ ಕವೀಶ್ವರೈಃ ।

ಗೀಯಮಾನಚರಿತ್ರಸ್ಸನ್ನಂಧವೈಃ ಕಿನ್ನರೈರಪಿ

॥ ೩ ॥

ಚಿರಂಜೀವನ್ಮಹೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರನೀತ್ಯಾಸುಶಾಸ್ತ್ರಚಃ ।

ಪುತ್ರಂ ರಾಜ್ಯಾಧಿಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ ಶಾಂಭವಂ

॥ ೪ ॥

ವಂಶಶೇಖರಭೂಪಸ್ಯ ವಂಶಚೂಡಾಮಣಿಸ್ಸತಃ ।

ವಿಕ್ರಮೇಣ ಕವಿಶ್ವೇನ ಕಾಂತ್ಯಾ ಕರುಣಯಾ ಶ್ರಿಯಾ

॥ ೫ ॥

ಮಹತ್ಯಾ ಮನುನೀತ್ಯಾ ಚ ಮಹಾದೇವಾಂಘ್ರಿಪಂಕಜೇ ।

ಅತಿದುರ್ಲಭಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಿತುರಪ್ಯಧಿಕೋ ಭವತ್

॥ ೬ ॥

ಪಲ್ಲವೈಶ್ಚ ಫಲೈಃ ಪುಷ್ಪೈರನ್ನಿತ್ಯೈರತಿಪಾವನೈಃ ।

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಾದ್ಯೈಃ ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷೈರಸಂಖ್ಯೈಶ್ಚಂಪಕದ್ರುಮೈಃ ।

॥ ೭ ॥

೩-೬. ವಂಶಶೇಖರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಇವನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಂಧರ್ವರೂ ಕಿನ್ನರರೂ ಕೂಡ ಪದ್ಯ ರೂಪದಿಂದ ಗಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಬಹಳಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಕೊನೆಗೆ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನು ರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ. ಶಿವಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ವಂಶಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನ ಮಗನಾದ ವಂಶಚೂಡಾಮಣಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು, ಪರಾಕ್ರಮ, ಕವನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ತೇಜಶ್ಯಾಲಿಯಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ದಯೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ದೇವ ದೇವನಾದ ಮಹಾದೇವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಇದ್ದನು.

೭-೧೨. ಅವನು ಬಹಳ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ, ಶ್ರೀ ವೃಕ್ಷವೇ ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವಂತೆ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಬಹಳ

ಸುಂದರೇಶ್ವರಪೂಜಾರ್ಥಂ ವಿಧಾಯೋಪವನಾನಿ ಚ |

ನಿತ್ಯಂ ಪುಷ್ಪವಿಶೇಷೈಶ್ಚ ಸ ಸೋಮೇಶಮಪೂಜಯತ್

|| ೮ ||

ಕದಾಚಿಚ್ಛೈತ್ರಮಾಸೇ ತು ಚೈತ್ರಾಂ ವಿಭವನಿಸ್ತರಾತ್ |

ಪಯೋಬಧಿಘೃತಕ್ಷಾದ್ರಪ್ರಮುಖೈಶ್ಚ ಪನಿತ್ರಕೈಃ

|| ೯ ||

ಅಭಿಷೋಕೋಽಚಿತ್ಯೈರ್ವೈ ರಭಿಷಿಚ್ಛಾಖಿಲೈಶ್ಚಿವಂ |

ಚಂದ್ರ ಚಂದನಕಸ್ತೂರೀಕುಂಕುಮಾದಿಸುಗಂಧಕೈಃ

|| ೧೦ ||

ಹಿಮತೋಯಕೃತ್ಯೈಃ ಸಂಕೈರ್ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಸಪೀಠಕಂ |

ಸಮಾಲಿಪ್ಯ ಸಮಾಪೂರ್ಯ ಪುಷ್ಪೈಶ್ಚಂಪಕಸಂಭವೈಃ

|| ೧೧ ||

ಭೂಷಾದೈರುಪಚಾರೈಶ್ಚ ಕ್ರಮಾಚ್ಛಂಭುಂ ಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಚ |

ಅಲೋಕ್ಯ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯಾತಿಶಯಂ ಮುದಾ

|| ೧೨ ||

ತಸ್ಯಾಕರೋನ್ನಾಮಧೇಯಮಿತಿ ಚಂಪಕಸುಂದರಂ |

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೈತ್ರಮಾಸದ ಪೂರ್ಣಿಮಾ ದಿನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವೈಭವದಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಅಭಿಷೇಕ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅನುಲೇಪನ ಮಾಡಿ, ಸಂಪಿಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಕೂವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಧೂಪಾದಿ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವದೇವನ ಸಮಾಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚಂಪಕಸುಂದರೇಶನೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ದೇವನನ್ನು ಕರೆದನು.

೧೩-೧೮. ಆಗಿನಿಂದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಚಂಪಕಸುಂದರನೆಂದು ಕರೆಯುವರು ಮತ್ತು ಸಂಹಿಗೆಯ ಹೂವಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸುವರು. ಚಂಪಕ ಪಾಂಡ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರು ಹೊಂದಿದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವನು. ವಂಶಚೂಡಾಮಣಿ ರಾಜನು ಉತ್ತಮ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮಧುರಾನಗರದ ಅಂದವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ

ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ಲೋಕೇಷು ಲೋಕಾಸ್ಸರ್ವೇ ವದಂತಿ ಹಿ || ೧೩ ||

ಇತಿ ನಿಸಾಟಿವೀಶಂ ಚ ನಾಮ್ನಾ ಚಂಪಕಸುಂದರಂ ।
ಶಂಭುಂ ಚಂಪಕಪುಷ್ಪೈಸ್ಸ ಪೂಜಯನ್ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ || ೧೪ ||

ಸ್ರಾಪ್ಯ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಸೌಖ್ಯೇನ ಚಿರಮೇಧತೇ ।
ಸ ಕದಾಚಿನ್ಮಹಿಷ್ಯಾ ಚ ಸಾರ್ಧಂ ಸೌಧತಲೇ ಸ್ಥಿತಃ || ೧೫ ||

ಮಲಯಾಚಲಸಂಭೂತಮಂದಮಾರುತವೀಚಿತಃ ।
ಮಧುರಾಪುರಮಾಧುರ್ಯಂ ಮಹಿಳಾ ರತ್ನಮಂಡಿತಂ || ೧೬ ||

ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಕಾಲಂ ನಿನ್ದೇ ಮಹೀಪತಿಃ ।
ಪದ್ಮಿನ್ಯಾ ನಿಕಟಿಸ್ಥಾಯಾಃ ಪವನಸ್ಯ ವಶಾಂಗತಂ || ೧೭ ||

ಅರಮನೆಯ ಉಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರಳಾದ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಮಲಯ ಪರ್ವತದ ಮಂದಮಾರುತ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಮಿನೀ ಜಾತಿಯವಳಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಕೇರ ಪಾಶದ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಆಘ್ರಣಿಸಿದನು. ಅದು ಉಪಮಾರಹಿತವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಪರಿಮಳದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇತರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವುದೋ, ಅಥವಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೋ ಎಂದು ಸಂಶಯವು ಉಂಟಾಯಿತು.

೧೯-೨೨. ಆಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ “ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಈ ಸಂಶಯವು ಹೋಗುವಂತೆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬೇಗ ಬರೆದು ಕೊಡುವ ವರಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹುಮಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿ, ಆ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಗಂಟುಕಟ್ಟಿ ಕವೀಶ್ವರರು ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಘಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ

ಉಪಮಾರಹಿತಂ ದೇವ್ಯಾಃ ಅಜಿಘ್ರೇಕೇಶಸೌರಭಂ ।

ಸ್ವಾಭಾವಿಕೋಯಂ ಕಿಂ ಗಂಧೋ ಪುಷ್ಪಸಂಸರ್ಗಜೋಽಪಿ ನಾ ॥ ೧೮ ॥

ಚಿಂತಯನ್ನಿತಿ ಭೂಪಾಲಶ್ರೀಘ್ರಂ ಕಾಂಚಿತ್ತ್ರಿಯಾಂ ವ್ಯಧಾತ್ ।

ಮಚ್ಚಿಂತಾ ಸದೃಶಂ ಸದ್ಯಃ ಕವಿತ್ವಂ ಯೋ ಜನೋ ವದೇತ್ ॥ ೧೯ ॥

ತಸ್ಮೈ ಸಹಸ್ರನಿಷ್ಕೇಶ್ಚ ನೀವೀಂ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ನಿರ್ಮಿತಾಂ ।

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಯ ನೀವೀಂ ನಿಷ್ಕಸಹಸ್ರಕೈಃ ॥ ೨೦ ॥

ಬಧ್ವಾ ಪ್ರಲಂಬಯಾಮಾಸ ಸಂಘಮಂಟಪಸನ್ನಿಧೌ ।

ಸಂಘಸ್ಥಾಃ ಕವಯಃ ಸರ್ವೇ ಕೃತಗೇಯಾಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ॥ ೨೧ ॥

ರಾಜಾನಂ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಗೇಯಂ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ ।

ಸ್ವಚಿಂತಾನುಗುಣಂ ಗೇಯಂ ನಾಶ್ರುಣೋತ್ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪತಿಃ ॥ ೨೨ ॥

ಖಿನ್ನಾಸ್ತೇ ಕವಯೋ ಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ರ ನೀವೀ ಚ ಲಂಬತೇ ।

ತಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇತ್ವಾದಿಶೈವವಂಶವಾರಿಧಿಚಂದ್ರನಾಃ ॥ ೨೩ ॥

ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಓದಿದರು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ತನ್ನ (ರಾಜನ) ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕವಿಗಳು ಖೇದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ದ್ರವ್ಯವು ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು.

೨೩-೨೮. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆದಿಶೈವವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಪದವಾಕ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನೂ, ತಿಳಿದವನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವ, ಸುಂದರನಾಥನೆಂಬುವನು ತಂದೆಯು ಇಲ್ಲದೆ, ಬಡತನದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ

ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಜ್ಞಶ್ಚೈವಸಿದ್ಧಾಂತಸಾರಗಃ |

ಸುಂದರೇಶ್ವರಪಾದಾಬ್ಜಭಕ್ತಿರತ್ನಮಹೋದಧಿಃ

|| ೨೪ ||

ನಾಮ್ನಾ ಸುಂದರನಾಥಶ್ಚ ಪಿತೃಹೀನೋ ಧನೇನ ಚ |

ಸುಂದರೇಶ್ವರಮೀಶಾನಮುಪಗಮ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ

|| ೨೫ ||

ಏನಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ವಿವಹಾರ್ಥಾರ್ಥಲಿಪ್ಸಯಾ |

ಉದ್ವೋಡುಂ ಚೋದಿತಃ ಕಾಲ ಅತ್ಯೇತಿ ಶಿವ ಮೇ ಪ್ರಭೋ

|| ೨೬ ||

ಅತೀನ ವಿದ್ಯತೇ ಲಜ್ಜಾಸ ಚ್ಯಾತ್ರಾಣಾಂ ತು ಮಧ್ಯಮೇ |

ಪಿತಾ ಮೇ ತ್ವಂ ಹಿ ಮಾತಾ ಚ ಧನಂ ಬಂಧುಸ್ತು ಮೇವ ಹಿ

|| ೨೭ ||

ಭಗವತ್ಪಾದಪೂಜಾಂ ಚ ಕರ್ತುಂ ಚೈವ ಮಹಾಕ್ರತುಂ |

ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯ ಸ್ವಯಾ ಸದ್ಯಃ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಕೃಪಾವತಾ

|| ೨೮ ||

ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ತ್ವಾನೇವಾರಾಧಯಾಮ್ಯಹಂ |

ಶಂಭುರ್ವಿಪ್ರಾತ್ಮಜವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜಾತದಯಃ ಶಿವಃ

|| ೨೯ ||

ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, “ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನನಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ವಯಸ್ಸು ಮೀರಿಹೋಗುತ್ತಾ ಇದೆ ಸರಿಯಾದ ವಂಶಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ನನಗೆ ತಂದೆಯಾಗಿಯೂ ತಾಯಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಧವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಹಿತಚಿಂತಕನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು ನಾನು ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

೨೯-೩೨. ಆಗ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಲ್ಲಿ ದಯೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ—

ರಾಜ್ಞಶ್ಚಿತ್ತಾನುಸದೃಶೀಮಾರ್ಯಾನೋವಾವದಚ್ಛಿನಃ ।

‘ಜಾನಾಸಿ ಪುಷ್ಕಗಂಧಾಘ್ರಮರ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವತೋ ಮೇದ್ಯಃ ।

ದೇವ್ಯಾಃ ಕೇಶಕಲಾಪೇ ತುಲ್ಯೋ ಗಂಧೇನ ಕಿಂ ಗಂಧಃ ’ ॥ ೩೦ ॥

ಏತಾನಾರ್ಯಾಂ ವಿಲಿಖ್ಯಾಶು ಕವಿನೇಷಧರೋ ಹರಃ ।

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಕೃತ್ಯ ದತ್ತಾಃ ಸಹ ತಸ್ಮೈ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೇ ॥ ೩೧ ॥

ವತ್ಸೇ ಮಾಂ ಪತ್ರಿಕಾಂ ಸದ್ಗುಃ ಸಂಘಸ್ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದರ್ಶಯ ।

ತೈಸ್ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜಾನಂ ಭಣಾರ್ಯಾ ಮರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ।

ಗರ್ಭಗೇಹಾನ್ನಿ ಗರ್ತೇನ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕವಿವರೇಣ ಚ ॥ ೩೨ ॥

ವಚಸ್ಕ್ರತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಪ್ರೀತಿವಿಸ್ಮಯಸಂಯುತಃ ।

ತಥಾ ಕರಿಸ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪತ್ರಿಕಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ ॥ ೩೩ ॥

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಯಯೌ ಯತ್ರ ವರ್ತಂತೇ ತತ್ರ ಸಂಘಿನಃ ।

ಪತ್ರಿಕಾಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಶಂಭೋರನುಗ್ರಹಾತ್ ॥ ೩೪ ॥

ಜಾನಾಸಿ ಪುಷ್ಕಗಂಧಾಘ್ರಮರ “ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ತ್ವತೋ ಮೇದ್ಯಃ ।

ದೇವ್ಯಾಃ ಕೇಶಕಲಾಪೇ ತುಲ್ಯೋ ಗಂಧೇನ ಕಿಂ ಗಂಧಃ ” ॥

(ಎಲೈ ದುಂಬಿಯೇ, ನೀನು ಹೂವಿನ ಪರಿಮಳವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುತ್ತೀಯೆ. ದೇವಿಯ ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಮಳವು ನೀನು ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಪರಿಮಳಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುವುದೇ ಇದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ ಹೇಳು) ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಬರೆದುಕೊಂಡು, ಕವಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಬಂದು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು, “ ಎಲೈ ಮಗುವೆ, ನೀನು ಈ ಕಾಗದವನ್ನು ಸಂಘದಲ್ಲಿರುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಈಗಲೇ ತೋರಿಸು. ನಿನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀನು ಇದನ್ನು ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೊಡನೆ ರಾಜನ ಎದುರಿಗೆ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೩೩-೩೪. ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗೃಹದಿಂದ ಬಂದು, ಕವಿಯು ಹೇಳಿ ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕಾಗದವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಂಘದ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

ಸಂಘಾಪೀತೋಪವಿಷ್ಟೇಭ್ಯಃ ಸಂಘಿಭ್ಯ ಸ್ವ ಮುದಾನ್ವಿತಃ || ೩೫ ||

ತಾಮಾದಾಯ ನಿಲೋಕ್ಯಾಥ ತಾಮಾರ್ಯಾಂ ಪರಿಪತ್ಯ ಚ |

ಸಂಜಾತವಿಸ್ಮಯಾಸ್ಸರ್ವೇ ಸಂಘಿನ ಸ್ವಭವನ್ಮನೂತ್ || ೩೬ ||

ಅಥ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯಂ ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಘಕನೀಶ್ವರಾಃ |

ತಾಮಾರ್ಯಾಂ ಶ್ರಾವಯಾಮಾಸು ಶ್ವಬ್ಧಾರ್ಥಸುಮನೋಹರಾಂ || ೩೭ ||

ಸ್ವಚಿಂತಾನುಗುಣಾಮಾರ್ಯಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತಿಃ |

ಮಚ್ಚಿಂತಾನುಗುಣಾ ಹ್ಯೇಷಾ ಕೋ ವಕ್ತಾ ಸ ಮಹಾಕವಿಃ || ೩೮ ||

ಇತಿ ತೇನೋಕ್ತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಂ |

ಅಯಮೇವ ಹಿ ವಕ್ತಾರ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಪ್ರಾಕ್ತನಕೋವಿದಾಃ || ೩೯ ||

೩೫-೩೮. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಘಮಂಟಪದ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿರುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ತೋರಿಸಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಓದಿ ಅರ್ಥವು ವುಳ್ಳವರಾದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಮನೋಹರವಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಆ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಅಲೋಚನೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿರುವ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವವನು ಮಹಾಕವಿಯಾಗಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೩೯-೪೨. ಆ ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ “ಇವನು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವನು” ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಅವನು ಸರಿಯಾದ ಅಚಾರವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗಮಗಳೆಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದನು. ಅದಿಶೈವವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಸುಂದರನಾಥನೆಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ

ಸದಾಚಾರರತಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಕಲಾಗಮಸಾರಗಂ ।

ಅದಿಶೈವಸುವಂಶೋತ್ಪದ್ಧಮುಕ್ತಾಫಲಸುಂದರಂ

॥ ೪೦ ॥

ನಾಮ್ನಾ ಸುಂದರನಾಥಾಖ್ಯ ಮೆತಿಸುಂದರ ಮಂಗಳೈಃ ।

ವಿಲೋಕ್ಯಾ ಶ್ವರ್ಯಸಂಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಹ ಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತಿಃ

॥ ೪೧ ॥

ವಕ್ತಾ ನೀವೀಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತ್ವಂ ಸ್ವರ್ಣಟಿಂಕೈಶ್ಚ ನಿರ್ಮಿತಾಂ ।

ಓ ತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಗಂತುಂ ಸರ್ವಾಸ್ಸವೇಶ್ವಸು

॥ ೪೨ ॥

ಅಥ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯೋಽಪಿ ಮನಸ್ಯಂತಸ್ಸವಿಸ್ಮಯಃ ।

ಅಸ್ಮಾ ನಮಂಟಪಾತ್ಸ್ಮಾದುತ್ಥಾಯಾಂತಃ ಪುರಂ ಯಯೌ

॥ ೪೩ ॥

ತದಾ ಗೃಹೀತುಮುದ್ಯುಕ್ತ ಸ್ತಾಂ ನೀವೀಂ ಶಂಭುನಿಪ್ರಜಃ ।

ಆರ್ಯಾಯಾ ದೂಷಣಂ ಪ್ರಾಹ ನಶ್ವೀರೋ ಮತ್ಸರೀ ತದಾ

॥ ೪೪ ॥

ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಸುಂದರವಾದ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, “ ಸಂಘಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಚೀಲವನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೋ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೪೩-೪೬. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆ ಸಂಘಮಂಟಪದಿಂದ ಎದ್ದು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಸುಂದರನಾಥನೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು ದ್ರವ್ಯದ ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಉದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಅಸೂಯೆಯುಳ್ಳ ನಶ್ವೀರನೆಂಬ ಕವಿಯು ಆ ಪದ್ಯವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, “ ನಶ್ವೀರಕವಿಯು ನೀವು ಬರೆದಿರುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವನು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಪಾರದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಶಿವನು ಕೂಡಲೆ ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಂಘಮಂಟಪಕ್ಕೆ

ದ್ವಿಜಸ್ತು ಶಂಭುಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನತ್ವಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಭಕ್ತಿತಃ |
ನತ್ಕೀರೋ ದೂಷಯತ್ಕಾರ್ಯಾಮಿತಿ ಪ್ರೋವಾಚ ಸಾಂಜಲಿಃ || ೪೫ ||

ಕರುಣಾಸಾಗರಃ ಶಂಭುಃ ಕವಿನೇಷಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ |
ಸಂಘಮಂಟಪಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಘಸ್ಥಾನ ಬ್ರವೀತ್ಕವೀನ್ || ೪೬ ||

ಯುಷ್ಮಾಸು ಕೋಸ್ಯಾ ಆರ್ಯಾಯಾ ದೂಷಣಂ ತ್ವವದತ್ಕವಿಃ |
ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸುಂದರೇಶೇನ ಕವಿನೇಷಧರೇಣ ಚ || ೪೭ ||

ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತದಾಹ ನತ್ಕೀರೋ ವಕ್ತಾಹಮಿತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ |
ಕ್ಷೇಯ ಮುಕ್ತಿಸ್ತ್ವಯಾ ಚಾತ್ರ ದೂಷಣಂ ತು ಕನೇ ವದ || ೪೮ ||

ಆಕ್ಷೇಪಂ ಚ ಸಮಾಧಾನಂ ವದತೋ ರುಭಯೋ ರಪಿ |
ಆವಯೋರಪಿ ಚಾತುರ್ಯಂ ಜಾನಂತ್ಯೇತೇ ಕವೀಶ್ವರಾಃ || ೪೯ ||

ಬಂದು ಸಂಘದ ಕವಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, “ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕವಿಯು ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಹೇಳಿರುವವನು ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಕವಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರು

೪೭. ನತ್ಕೀರಕವಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂದಿತು. “ ನಾನು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿರುವವನು ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೪೮. ಆಗ ಕವಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು “ ಎಲೈ ದುಷ್ಟ ಕವಿಯೇ, ನೀನು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತಿನಂತೆ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ದೋಷವು ಹೇಗೆ ಆಗುವುದು ಅದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಧಾನಗಳನ್ನು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೇಳೋಣ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಚಾತುರ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಈ ಉಳಿದಿರುವ ಕವೀಶ್ವರರು ತಿಳಿದು ಹೇಳುವರು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೪೯-೫೦. ಕೋಪದಿಂದ ಇರುವ, ಹಾವಿನಂತೆ ಇರುವ ನತ್ಕೀರಕವಿಯು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ತಲೆಯ ಕೂದಲಿನಲ್ಲಿ (ಪರಿಮಳವು ಸ್ವಭಾವ) ರುವ ಸುವಾಸನೆಯು ಸ್ವಭಾವಗುಣವಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಮೋಷವಿರುವುದು. ಶಬ್ದ

ಅಥ ಪ್ರಾಹ ಸ ನತ್ಕೀರಃ ಕೃದ್ವಾಶೀ ವಿಷಸನ್ನಿಭಃ |

ಗಂಧಃಸ್ವಾಭಾವಿಕೋ ನಾಸ್ತಿ ಕೇಶಸ್ಯೇತಿ ಮಯೋದಿತಂ

|| ೫೦ ||

ಅರ್ಥದೂಷಣಸಂಜ್ಞಶ್ಚ ದೋಷೋ ಯೋ ವಿದ್ಯತೇತ್ಯತ್ರ ತು |

ನತ್ಕೀರಸ್ಯ ವಚಶ್ಚೃತ್ವಾ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಃ ಕವೀಶ್ವರಃ

|| ೫೧ ||

ಅತಿಪ್ರಗಲ್ಭಯಾ ವಾಚಾ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ವಿಲೋಕ್ಯ ತಂ |

ಪದ್ಮಿನೀಕೇಶಭಾರಶ್ಚ ಪದ್ಮಕಲ್ಪಾರಗಂಧವಾನ್

|| ೫೨ ||

ಇತಿ ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧೋಽಪಿ ನ ಜ್ಞಾತಸ್ಸ ಕಥಂ ತ್ವಯಾ |

ಅಕರ್ಣ್ಯಾಥ ಕರ್ನೇರ್ವಾಕ್ಯಮಥ ನತ್ಕೀರ ಅಬ್ರವೀತ್

|| ೫೩ ||

ತಾಸಾಂ ಕೇಶಭರೋಽಪ್ಯ ನ್ಯಗಂಧಸಂಸರ್ಗವಾನಿತಿ |

|| ಈಶ್ವರ ಉವಾಚ ||

ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಕೇಶಪಾಶಶ್ಚ ನಿತ್ಯಸ್ಸಹಜ ಏವ ಹಿ

|| ೫೪ ||

ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿರುವೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ನತ್ಕೀರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ ಪದ್ಮಿನೀಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೇಶ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ, ಕಲ್ಪಾರ ಪುಷ್ಪದ ಪರಿಮಳವು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು. ಎಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿರುವುದು. ಲೋಕಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈವಿಷಯವನ್ನು ಕವಿಯಾದ ನೀನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ನತ್ಕೀರನು “ಪರಿಮಳವಿರುವ ಪದಾರ್ಥದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಶಪಾಶಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪದ್ಮಿನೀಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೇಶಪಾಶವು ಸುವಾಸನೆಯಿರುವ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬಂಧದಿಂದಲೇ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು.. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೫೩-೫೬ “ ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಮಳವು ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಟ್ಟುಗುಣವಾಗಿರುವುದು. ಮತ್ತು ಅದು ನಿತ್ಯವಾದದ್ದು. ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು ಯಾರಿಗೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ, ನತ್ಕೀರನು “ ಜಾಜಿಯೇ ನೊದಲಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ

ತಮನ್ಯಥಯಿತುಂ ಕೋ ವಾ ಶಕ್ತೋಸ್ತಿ ಜಗತೀತಲೇ ।

ಕವೀಶ್ವರೇಣೇಶ್ವರೇಣ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಃ ಕವಿಃ

॥ ೫೫ ॥

ನತ್ತೀರೋಪಿ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ಕೋಪಪ್ರಸ್ಫುರಿತಾಧರಃ ।

ಸಾರಿಜಾತಪ್ರಸೂನಾದ್ಭೃಶ್ಚಾನ್ಯೈಃ ಕಸ್ತೂರಿಕಾದಿಭಿಃ

॥ ೫೬ ॥

ತತ್ಕೇಶಾ ಅಪಿ ಸಂಸ್ಕಾರೈ ಸ್ಸುಗಂಧಾ ನಾನ್ಯಥಾ ಧ್ರುವಂ ।

ನತ್ತೀರವಚ ಆಕರ್ಣ್ಯ ಕವೀಶಃ ಕಾಮಶಾಸನಃ

॥ ೫೭ ॥

ಕರ್ತಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಾಭಾವಂ ವಚೋ ವಕ್ತುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮೇ ।

ತಥಾ ನಿಧಾಃ ಕಿಂ ಗೌರ್ಯಾಶ್ಚ ಕುಂತಲಾ ಅತಿಕೋಮಲಾಃ

॥ ೫೮ ॥

ನಿತ್ಯೈಃ ಪರಿಮಳೈರ್ಯುಕ್ತಾ ನಿತ್ಯಾ ನೀಲಪ್ರಭಾತುಲಾಃ ।

ಮನೋಹರಾ ಮನೋವಾಚಾಮತಿದೂರಗುಣೋಜ್ವಲಾಃ

॥ ೫೯ ॥

ಕಸ್ತೂರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೇಶಗಳಿಗೆ ಸುವಾಸನೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಕೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣವಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಪುನಃ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು.

೫೭-೬೦. ಕಾಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿರುವ ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇ ಶ್ವರನು ತಾನೇ ಪದ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಕಾರಣ ಪುನಃ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಯು ಬರದಂತೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ “ ಗೌರೀದೇವಿಯ ಬಹಳ ಮೃದುವಾದ ಕೇಶಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿತ್ಯವಾದ ಪರಿಮಳವುಳ್ಳವುಗಳು. ನೀಲವಾದ ಕಾಂತಿ ಯುಳ್ಳವುಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಕೆಯೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಬಹಳ ಸುಂದರ ವಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಶಬ್ದಗಳೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಗುಣ ಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆ ಕೇಶಗಳು ವೇದಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ಅಖಿಲಂ ಗಗನಂ ವ್ಯಾಪ್ತಾ ನಿಖಿಲಶ್ರುತಿ ಸಂಸ್ತುತಾಃ ।

ಅನಂತಸದ್ಗುಣಾಧಾರಾ ಭವಾನೀಕುಂತಲಸ್ಯ ಚ || ೬೦ ||

ಅಸ್ತಿ ಚೇದ್ಬೋಷಲೇಶೋಽಪಿ ತಂ ಚ ಮೂಢಕವೇ ವದ ।

ಪುನಶ್ಚಾಹ ಸ ನತ್ಕೀರೋ ದೇವ್ಯಾಃ ಕೇಶೋಽಪಿ ನಿಂದ್ಯತೇ || ೬೧ ||

ಅಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಚೇದ್ಗಂಧೈಶ್ಚ ದಿವ್ಯವೃಕ್ಷಪ್ರಸೂನಜೈಃ ।

ಕರ್ಣನಾರಾಚ ಭೂತಂ ತದ್ವಚಶ್ಚುತ್ವಾ ಕವೀಶ್ವರಃ || ೬೨ ||

ಫಾಲದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಪಶ್ಯತಿ ಸ್ಮ ಕಂಚಿತ್ಕೋಪವಶೇನ ತಂ ।

ಭೀತ್ಯಾತಿಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛತ್ಸು ಸತ್ಸು ಸಂಘಕವಿಷ್ವಪಿ || ೬೩ ||

ಧೈರ್ಯಾದ್ವೀತಭಯೋ ಭೂತ್ವಾ ನತ್ಕೀರಸ್ತೇನ ಮಬ್ರವೀತ್ ।

ಭೂತೇ ಸಹಸ್ರಮಕ್ಷೀಣಿ ಪರಿತ ಸ್ಸಂ ತ್ವನೇನ ಕಿಂ || ೬೪ ||

ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವು ಒಹಳವಾದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಭವಾನೀದೇವಿಯ ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿಯೂ, ನೀನೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ದೋಷವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀಯಾ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

೬೧-೬೪ ಆಗ ನತ್ಕೀರನು “ ಪದ್ಮಿನೀಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೇನು, ದಿವ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಾದರೇನು, ದಿವ್ಯವೃಕ್ಷಗಳ ಹೂವುಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ, ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಕೇಶಪಾಶಕ್ಕೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಪರಿಮಳವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಲು ಕ್ರೂರವಾಗಿರುವ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಕೊಂಚ ಕೋಪವು ಬಂದಿತು. ಆಗ ಅವನು ನತ್ಕೀರನನ್ನು ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಕೊಂಚ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಿದನು. ಸಂಘದ ಇತರ ಕವಿಗಳಿಲ್ಲರೂ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಬೇಗ ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ನತ್ಕೀರನು ಹೆದರದೆ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ನಿಂತು “ ಭೂತದ ಸುತ್ತಲೂ ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳಿರಲಿ, ಅದರಿಂದ ಭಯವೇನು? ತಪ್ಪು ಯಾವಾಗಲೂ ತಪ್ಪಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಗೊಡ್ಡು ಬೆದರಿಕೆಗೆ ಹೆದರುವವನಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದನು.

ದೋಷಸ್ತು ದೋಷ ಏವ ಸ್ಯಾನ್ನಾಹಂ ಭೀತೋಸ್ತಿ ಭೀಷಯಾ
ತಸ್ಯಾ ಮರ್ಷವಚಶ್ಚುತ್ವಾ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಚಾಮರ್ಷಮಾತ್ಮನಃ || ೬೫ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಸ್ಯ ಮನೋಧೈರ್ಯಂ ಚಿರಂ ತೂಷ್ಟೀಂ ಶಿವಸ್ಥಿತಃ |
ಪುನಶ್ಚಾಹ ಶಿವೋ ದೇವ್ಯಾ ನಿಖಿಲಾಸ್ಸದ್ಗುಣಾ ಅಪಿ || ೬೬ ||

ಗಂಧಾದಯಃ ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧಾ ಯಥಾ ಸರ್ವಜ್ಞತಾದಯಃ |
ಕಿಂತು ಸಾ ಪುಷ್ಪಕೇಶೀತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಂಜೋಃ || ೬೭ ||

ಪರಿಪೂರ್ಣಾ ಪರಾಶಕ್ತಿಃ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಲಕ್ಷಣಾ |
ಶಂಭುವಾಕ್ಯಂ ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸರ್ವೇ ಸಂಘಕವೀಶ್ವರಾಃ || ೬೮ ||

ಪುನಃ ಪುನಶ್ಚಿರಃಕಂಪಂ ಕೃತ್ವಾ ತುಷ್ಟಿಂ ಪರಾಂ ಯಯುಃ |
ನಿರುತ್ತರಸ್ಸ ನೃತೀರ ಸ್ತೂಷ್ಟೀಂ ಭೂತೋ ವ್ಯಥಾಯುತಃ || ೬೯ ||

೬೫-೬೮. ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಶಿವನು ಅವನ ಹಠದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ತಾನೇ ತನ್ನ ಹಠವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ಆದರೂ ಬದಲಾಗಿ ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿ, “ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುವು. ಇದರಂತೆ ಅನೇಕ ಸದ್ಗುಣಗಳೂ ದೇವಿಯಲ್ಲಿರುವುವು. ಗಂಧಾದಿಗಳು ಸ್ವಭಾವ ವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಉತ್ತಮಗುಣಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣಳಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಪರಾಶಕ್ತಿಯು ದೇವಿಯಾಗಿರುವಳು ವೇದಗಳೂ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಅವಳನ್ನು ಪುಷ್ಪಕೇಶೀ ಎಂದು ಹೊಗಳುತ್ತಿರುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವಿಯ ಕೇಶಪಾಶದಲ್ಲಿ ಪರಿಮಳವು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

೬೯-೭೦. ಕವೀಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಆನಂದದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ತೂಗಿದರು. ಆಗ ನಶ್ಚೀರನು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿ

ಶಂಭುನೇತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ಕಿಂಚಿತ್ತಪ್ರೋಹಾ ಹೇತಿ ಮೂರ್ಛಿತಃ ।

ಸಯಃ ಸಯ ಇತಿ ಕ್ರಂದನ್ವರಿತೋ ಹೇಮಪದ್ಮಿನೀಂ

॥ ೭೦ ॥

ಸರಿಭ್ರಮನ್ನಿಸಾಸಾರ್ತ ಸ್ತಪತತ್ತ್ವಜ್ವಲಾಂತರೇ ।

ಕವೀಶ್ವರಾಕೃತಿ ಶಂಭುಸ್ತತ್ರ ಸದ್ಗಸ್ತಿರೋದಧೇ

॥ ೭೧ ॥

ಶಿವವಿಪ್ರಾತ್ಸಜಸ್ಸದ್ಯಸ್ತಾಂ ನೀವೀಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಚ ।

ಉದ್ವಾಹ್ಯ ಕಾಂಚಿತ್ಕನ್ಯಾಂ ಚ ಸರ್ವೋಚ್ಚಂ ಬಂಧುಮಧ್ಯತಃ

॥ ೭೨ ॥

ತುಷ್ಯ ಸ್ವಪುತ್ರಾನ್ಯಾಪ್ತಾಂ ಚ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಸಂಪದಾ ।

ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕೇ ಚ ಸುಖೇನ ಚಿರಮೇಧತೇ

॥ ೭೩ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಂ ಶಂಭುಂ ಬಕ್ತಾಬೀಷ್ಠಪ್ರದಾಯಕಂ ।

ಪ್ರಣಮ್ಯ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ತರ್ಪಯಂ ಯಂ ಕಾಮಯತೀಹ ಯಃ

॥ ೭೪ ॥

ನಲ್ಲಿ ದುಃಖವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಶಿವನ ಕಣೆಗಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದ ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಟ್ಟವನಾದ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ “ ನೀರು ನೀರು ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಾಯಾಕೆಯಿಂದ ಬಳಲಿ ಆ ಕೊಳದವಳಿಗೆ ಬಿದ್ದನು. ಕವೀಶ್ವರನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೭೨-೭೪. ಶಿವದ್ವಿಜಕುಮಾರನು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಹಣದ ಗಂಟಿನಿಂದ ವಿನಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಬಂಧುಬಳಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಆ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ಧನಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ದಿನಂಪ್ರತಿ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ, ಸತ್ಪುತ್ರನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಹಳ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಹಾಲಾಸ್ಯಾಧಿಪನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವವನು ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೆಲ್ಲವೂ ಅವು ಸುಲಭವಾಗಲಿ, ದುರ್ಲಭವಾಗಲಿ, ಶಿವನ ದಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ, ಭೋಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ಮ್ಯಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಏಕೋನಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ರಕ್ಷತಿ ಸ್ಮ ಸ ಗೌರೀಶೋ ನತ್ಕೀರಮಪರಾಧಿನಂ ।
ಯಯಾ ತು ಲೀಲಯಾ ತಾಂ ಚ ಶೃಣುಧ್ವಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ॥ ೧ ॥

ಸತಿ ಮಜ್ಜತಿ ನತ್ಕೀರೇ ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಾಂತರೇ ।
ತತ್ಸೇಹಾತಿಶಯಾತ್ ಖಿನ್ನಾಃ ಕಪಿಲಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಂಘಿನಃ ॥ ೨ ॥

ವಿಹಾಯ ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠೀಂ ಚ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಷು ಚಾದರಂ ।
ಫಲಕಾಯಾಂ ತು ದಿವ್ಯಾಯಾಂ ಸ್ಥಾತುಂ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ನ ಚಕ್ರೀರೇ ॥ ೩ ॥

ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಗೌರೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನು ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಾದ ನತ್ಕೀರನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುವೆನು ಸೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರಿ. ನತ್ಕೀರನು ಹೇಮಪದ್ಮಾಬ್ಜಿನೀ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡು ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಮಿತ್ರರೆಲ್ಲರೂ ಖಿನ್ನರಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಸುಖಾಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ದಿವ್ಯವಾದ ಮಾತೃಕಾಪೀಠದಲ್ಲಿ

ದೋಷಂ ಮುಹುರ್ಮುಹುಶ್ಚಿಂತ್ಯ ನತ್ವೀರಸ್ಯ ಮಹಾಕವೇಃ |

ತದ್ಬೋಷಪರಿಹಾರಂ ಚ ಕರ್ತುಂ ತೇದ್ರಾಗ ಚಿಂತಯನ್

|| ೪ ||

ಅಥ ನಿಶ್ಚಿ ಕ್ಯುರಾರ್ಯಾಸ್ತೇ ನತ್ವೀರಸ್ಯಾಪರಾಧಿನಃ |

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಏವೇತಿ ಕೃಪಾಧೀನೋಽಸ್ಯ ರಕ್ಷಿತಾ

|| ೫ ||

ಕರ್ತುಂ ಪ್ರಸನ್ನಂ ತಂ ಶಂಭುಂ ನವ್ಯೈಸ್ಸುತಿಪದೈರಪಿ |

ಸಮವೇತಾ ಸ್ಸಂಘಿನಸ್ತೇ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ

|| ೬ ||

ಸರ್ವೇ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚಾಷ್ಟಾಂಗಪಂಚಾಂಗತ್ಯಂಗಭೇದತಃ |

ತುಷ್ಟವುಃ ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ತುತಿನಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯಂ

|| ೭ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಸರ್ವೇಶ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಶಿಭೂಷಣ |

ಕೂತುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಮಹಾಕವಿಯಾದ ನತ್ವೀರನಲ್ಲಿ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉಂಟಾದ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಅದು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉಪಾಯವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸಿದರು.

೫-೭. ಪೂಜ್ಯರಾದ ಅವರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅಪರಾಧಿಯಾದ ನತ್ವೀರನನ್ನು ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ಕಾಪಾಡುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದರು. ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಹೊಸದಾಗಿರುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಹೇಳಿದರು. ಅಷ್ಟಾಂಗ, ಪಂಚಾಂಗ, ತ್ರ್ಯಂಗ ಎಂಬ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

೮. ಎಲೈ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಅಚರಿಸುವ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ನ್ಯೂನಾತಿರೇಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಲ್ಲವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ ವಿಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಅಮೃತ

ಸೂರ್ಯಸೋಮಾಗ್ನಿನಯನ ರಕ್ಷಾ ಸ್ಮಾನಂ ಬಿಕಾಪತೇ || ೮ ||

ಸುರಾಸುರನರಾಧ್ಯೈಶ್ಚ ಪೂಜಿತಾಂಘ್ರಿಸರೋರುಹ |
ಪುರಂದರವಿಮಾನಸ್ಥ ಸಾಹ್ಯಸ್ಮಾನ್ವಪೇದಿತಾನ್ || ೯ ||

ಕರುಣಾವಾರಿಭೇ ಕಾಲಹರ ಕಾಮಹರ ಪ್ರಭೋ |
ಕಾಲಕೂಟಹರಾ ಘೌಘ ಹರಾ ಸ್ಮಾನಾಶು ಪಾಲಯ || ೧೦ ||

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಪತೇ ಶಂಭೋ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕ |
ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜಗತಾಮಾದೌ ಸ್ವಯಂಭೂತಾ ದ್ಯು ಪಾಹಿ ನಃ || ೧೧ ||

ಮಯವಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಅಭರಣವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹ ವನ್ನು ಮಾಡಲು ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಅಗ್ನಿ, ಎಂಬ ಮೂರು ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ ಕಣ್ಣು ಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

೯ ಇಂದ್ರನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಸಿರುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪ್ರಭುವೇ, ದೇವತೆಗಳು, ಅಸುರರು, ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಕಮಲ ದಂತಿರುವ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆ ಯಿಂದ ಇರುವ ನೀನು ಪಾಪದಿಂದ ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

೧೦. ಎಲೈ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಬಹಳಮಟ್ಟಿನ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಯಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಕಾಮನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ರುತ್ತೀಯೆ. ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲಕೂಟವಿಷದ ತೊಂದರೆ ಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ, ರಕ್ಷಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಭಕ್ತರ ಪಾಪರಾಶಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇಗ ರಕ್ಷಿಸು.

೧೧. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ, ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚಗಳು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ತಾನೇ ಆವಿರ್ಭೂತನಾಗಿರುವ ನೀನು ಈಗ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ಪತೇ ಪಶೂನಾಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಸ್ವಾಂತಸ್ಥ ಸುಖದಾಯಕ |

ಆಪತ್ಸಮುದ್ರೇ ಸಮೃಗ್ನಾ ನಸ್ಮಾಂಸ್ತ ಸ್ವಾತ್ಸಮುದ್ಧರ || ೧೨ ||

ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕೇಶ ಸಾಲೋಕ್ಯಾದಿಪದಪ್ರದ |

ತ್ಪ್ರಲೋಕ್ಯರಕ್ಷಾದಕ್ಷಾ ಸ್ಮಾನಾಲೋಕಯ ಕಟಾಕ್ಷತಃ || ೧೩ ||

ಮಂಜೀರಮಂ ಜುಲಪದಭಂಜೀಕೃತವಿಪದ್ಧುಮ |

ಸಂಜೀವಯ ಸದಾಚಾ ಸ್ಮಾನ್ಮಂಜೀಭೂತಾಂ ಶ್ವ ದುಷ್ಕೃತಾತ್ || ೧೪ ||

ಚರ್ಮಾಂಬರಧರಾ ಶೇಷಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥನೋಕ್ಷದ |

ಕುರ್ಮ ನುಗ್ರಹ ಮಸ್ಮಾಕಂ ಸರ್ವಸಚ್ಚಿತ್ಸಖಾತ್ಮಕ || ೧೫ ||

೧೨. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ನೀನು ಪಶುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪತಿಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಾವು ಸಮುದ್ರವಂತೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ವಿಸ್ತೃತದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಇರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

೧೩. ಭೂಲೋಕ, ಶಿವಲೋಕವೆಂಬ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಎಲೈ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಸಾಲೋಕ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಕಾಪಾಡುವ ಸಮರ್ಥನಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಸು.

೧೪. ಭೂಷಣಧ್ವನಿಯಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭಕ್ತರ ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ನೀನು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ರಾಶಿಯಾಗಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

೧೫. ಚರ್ಮವನ್ನು ವಸ್ತ್ರವಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿರಾಧಾರ ನಿರ್ಮಲಾನೇಕಶರ್ಮದ ।

ನಿಷ್ಕಲಾನಂದ ಸಕಲಪರಮಾತ್ಮ ನ್ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ॥ ೧೬ ॥

ಕಾಯೇನ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಜಗತಾ ಮೀಶ್ವರೇ ತ್ವಯಿ ।

ಕೈತಾಪರಾಧಾನಸ್ಮಾಂಶ್ಚ ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾಹಿ ದಯಾನಿಧೇ ॥ ೧೭ ॥

ಏವಮಾದ್ಯೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಸ್ತೋತ್ರಜಾಲೈ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ಸ್ತುತ್ವಾ ನತ್ವಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಸಮವೇತಾಶ್ಚ ಸಂಘಿನಃ ॥ ೧೮ ॥

ಯುಷ್ಮತ್ಪ್ರಸಾದೇನ ವಯಮನುಭೂಯ ಸುಖಾನಿ ಚ ।

ಫಲಕಾಯಾಂ ತು ದಿವ್ಯಾಯಾಂ ಸಂಘಮಂಟಪಮಧ್ಯಮೇ ॥ ೧೯ ॥

೧೬. ಎಲೈ ಸುಂದರ ಪ್ರಭುವೇ, ನೀನು ನಿತ್ಯವಾದ ಅನಂದರೂಪದಿಂದ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಆಧಾರವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ. ಕೊಂಚವೂ ದುಃಖಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನಿಷ್ಕಳರೂಪದಿಂದಲೂ, ಅನಂದರೂಪದಿಂದಲೂ, ಸಕಲ ರೂಪದಿಂದಲೂ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಪರಮಾತ್ಮನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೧೭. ನಾವುಗಳು ಮಾತಿನಿಂದಲೂ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಜಗತ್ಪ್ರಭುವಾದ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆವು. ನೀನು ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮನ್ನು ಉದಾಸೀನಮಾಡದೆ ಅದರದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು.

೧೮-೨೨. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, “ದೇವದೇವನಾದ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾವು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆವು. ದಿವ್ಯವಾದ ಸಂಘಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು, ಯಾವಾಗಲೂ ವಿದ್ಯಾಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಇದ್ದೆವು.

ಆಸಿತ್ವಾ ಸರ್ವದಾ ವಿದ್ಯಾ ಗೋಷ್ಠೀಂ ಕೃತ್ವಾ ಪರಸ್ಪರಂ ।

ಇತಃ ಪೂರ್ವಂ ಭವತ್ಸೇವಾಂ ಕುರ್ಮಸ್ಸರ್ವೇ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ ॥ ೨೦ ॥

ಲೀಲಯಾ ವಿಶ್ವಸಂಹಾರ ಸೃಷ್ಟಿಸ್ಥಿತಿವಿಧಾಯಕ ।

ಇದಾನೀಂ ಕೀರಕವಿನಾ ನ್ಯೂನಾ ವಿದ್ವತ್ಪಥಾ ಶುಭಾ ॥ ೨೧ ॥

ಶಂಭೋ ನ ಶೋಭತೇತ್ಯಂತಂ ಚಂದ್ರಹೀನೇವ ಶರ್ವರೀ ।

ಕೀರಸ್ತು ಕೃತವಾನ್ಮೋಹಾತ್ ಪ್ರಲಾಪಂ ದುಷ್ಕೃತೇರಿತಃ ॥ ೨೨ ॥

ತತ್ತ್ವಮಸ್ವ ಮಹಾದೇವ ತಂ ಚ ರಕ್ಷಾ ಪರಾಧಿನಂ ।

ಅಂತಾದಿರೂಪಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಚ ಶಬ್ದಾರ್ಥಾತಿಮನೋಹರಂ ॥ ೨೩ ॥

ತೀರ್ಥೇ ಮಹತಿ ಮಗ್ನಸ್ಸ ಸ್ತವಂ ಪ್ರೀತ್ಯೈ ಕರೋತಿ ಸಃ ।

ತೀರ್ಥತೀರಂ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇನೋದಿತಾಂ ಸ್ತುತಿಂ ॥ ೨೪ ॥

ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನೀನು ಲೀಲೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಲಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ಕೀರನೆಂಬ ಕವಿಯು ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ಪಥಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದಿರುವ ರಾತ್ರಿಯಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ಪಥಿಯು ಕೊಂಚವೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನತ್ಕೀರನು ಅವನ ಪಾಪಕರ್ಮದ ವೇಗದಿಂದ ಅಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ, ಅಪರಾಧಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

೨೩-೨೪. ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನತ್ಕೀರನೂ ಕೂಡ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡು, ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ ಅಂತಾದಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿರುವನು. ನೀನು ಹೇಮಾಬ್ಜನೀ ತೀರ್ಥದ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನು ಮಾಡಿರುವ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ನತ್ಕೀರಕವಿಯನ್ನು

ತಸ್ಮೈ ನತ್ಕೀರಕವಯೇ ಕರ್ತವ್ಯೋನುಗ್ರಹ ಸ್ವಯಾ ।

ಸಂಘಿಷ್ಟೇವಂ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೇಷು ದಯಾರ್ಥಹೃದಯ ಶಿವಃ ॥ ೨೫ ॥

ಅದರ್ಶಯಶ್ಚಂ ವಪುಶ್ಚಾದೃಶ್ಯಂ ದೇವೈರಪೀಶ್ವರಃ ।

ಸುಮೀನಾಕ್ಷಾ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಸಹಿತಸ್ಸಸ್ವರೋ ಯಯೌ ॥ ೨೬ ॥

ಅಂತಾದಿರೂಪಂ ತತ್ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಶೃಣ್ವಂಸ್ತೋಷದಮಾತ್ಮನಃ ।

ಮಂದಂಹರ್ಷ ಮಹಾಪ್ರೀತ್ಯಾ ರೋಷಂ ಕೀರಕವೌ ಜಹೌ ॥ ೨೭ ॥

ಅಥ ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಹಸ್ತಂ ಸ್ವಂ ಮಗ್ನೋ ಮಗ್ನಂ ಜಲಾಂತರೇ ।

ಕೀರ ಮುತ್ತಾರಯಾಮಾಸ ತೀರಸ್ಥ ಸ್ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ॥ ೨೮ ॥

ಸ ಶಂಕರಕರಸ್ಪರ್ಶಾನ್ನಿರ್ದಗ್ಧಾಖಿಲಕಲ್ಮಷಃ ।

ಶಾಂತತಾಪಃ ಶಮಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಂತೋಷಮಗಮತ್ಕೃಣಾತ್ ॥ ೨೯ ॥

ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಎಂದು ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಶಿವನು ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಿತು.

೨೬-೨೮ ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ದೇವತೆಗಳೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದೆ ಇರುವ ತನ್ನ ನಿಜವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು, ನತ್ಕೀರನಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಮಾಬ್ಧಿ ನೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು ಅಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಅಂತಾದಿರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟನು. ಅವನಿಗೆ ನತ್ಕೀರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೋಪವು ಹೋಯಿತು. ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮುಗುಳುನಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು, ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ನೀರಿನ ವಳಗಡೆ ನೀಡಿ, ನೀರಿನವಳಿಗೆ ಮುಳುಗಿ ಎಳುತ್ತಿರುವ ನತ್ಕೀರಕವಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದನು.

೨೯-೩೦. ಆಗ ನತ್ಕೀರನು ಶಿವನ ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಂಕಟವೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ

ನತ್ವೀರಸಹಿತಾ ಸ್ಪರ್ವೇ ಸಂಘಾಸ್ಥಾ ಸ್ಪತ್ಯವೀಶ್ವರಾಃ ।

ಸಾಂಬಸ್ಯ ದೇವದೇವಸ್ಯ ನತ್ವಾ ಶ್ರೀಚರಣಾಂಬುಜಂ

॥ ೩೦ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಸ್ಯ ದೇವ್ಯಾಶ್ಚ ತೇಜಸ್ಸಿಂದರ್ಯಮದ್ಭುತಂ ।

ಅತ್ಯಂತವಿಸ್ತೃತಾಸ್ಸಂತ ಸ್ನೋತುಮಾರೇಭಿರೇ ಪುನಃ

॥ ೩೧ ॥

॥ ಸಂಘನ ಊಚುಃ ॥

ಪಿತಾಮಹಶಿರಶ್ಚೇದ ಪ್ರವೀಣಕರಪಲ್ಲವ ।

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮೋನಮಃ

॥ ೩೨ ॥

ನಿಶುಂಭಶುಂಭಪ್ರಮುಖದೈತ್ಯಶಿಕ್ಷಣದಕ್ಷಿಣೇ ।

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರಿ

॥ ೩೩ ॥

ಶೈಲರಾಜಸ್ಯಜಾಮಾತಃ ಶಶಿರೇಖಾವತಂಸಕ ।

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರ

॥ ೩೪ ॥

ಶೈಲರಾಜಾತ್ಮಜಮಾತಃ ಶಾತಕುಂಭನಿಭಪ್ರಭಿ ।

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರಿ

॥ ೩೫ ॥

ಉಪಶಾಂತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾದನು. ಆಗ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನತ್ವೀರನೊಡನೆ ತಿರುಗಿ ಕೂಡಿದರು. ದೇವದೇವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು ಅವರು ದೇವನ ಮತ್ತು ದೇವಿಯ ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಅಶ್ವರ್ಯವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಬದಲಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು.

೩೨-೩೫. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಹೇಳಿದರು :— ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿರುವದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣತೆಯುಳ್ಳ ಹಸ್ತವುಳ್ಳ ಮಹೇಶ್ವರನಾದ ನಿನಗೆ ಮೂರು ಸಾರಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆವು. ನಿಶುಂಭ ಶುಂಭನೇ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿದ ಮಹೇಶ್ವರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆವು. ಬೆಟ್ಟಗಳಿಗೆ ರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನಿಗೆ ಅಳಿಯನಾಗಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಆಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೂ ಗಿರಿರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನಿಗೆ ಮಗಳಾಗಿ ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರಿಗೂ ಅನೇಕವೇಳೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವೆವು.

ಭೂತನಾಥ ಪುರಾರಾತೇ ಭುಜಂಗಾಮೃತಭೂಷಣ |

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರ

|| ೩೬ ||

ಪಾದಪ್ರಣತಭಕ್ತಾನಾಂ ಪಾರಿಜಾತಗುಣಾಧಿಕೇ |

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರಿ

|| ೩೭ ||

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ ದಯಾಮೂರ್ತೇ ಹಾಲಾಹಲಲಸದ್ಗಲ |

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರ

|| ೩೮ ||

ನಿತಂಬಿನಿ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಕದಂಬವನನಾಯಿಕೇ |

ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಮಹೇಶ್ವರಿ

|| ೩೯ ||

ಏವಂ ಭಾಷಾಂತರೈಸ್ತೈಸ್ತೈರ್ವಿವಿಧೈರ್ವಾಕ್ಯವಿಸ್ತರೈಃ |

ಸ್ತುವಂತಶ್ಚ ನಮಂತಶ್ಚ ಪ್ರೀತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ

|| ೪೦ ||

ಮಧುರಾನಾಯಕಃ ಶಂಭುರ್ವಾಚಾ ಮಧುರಯಾ ಯುತಃ |

ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ವಿಲೋಕ್ಯೈನಾನೇವಂ ಪ್ರಾಹ ಕೃಪಾವತಾ

|| ೪೧ ||

೩೬-೩೭. ಭೂತಗಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ, ತ್ರಿಪುರಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿರುವ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ನಾಗಭೂಷಣನಾಗಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೂ, ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪಾರಿಜಾತವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಮಹೇಶ್ವರಿಗೂ ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆವು.

೩೮-೩೯. ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೂ, ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅನುರೂಪಳಾದ ಪತ್ನಿಯಾಗಿ ಕದಂಬವನಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರಿಗೂ ಅನೇಕ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವೆವು.

೪೦-೪೩. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರ ಮಹೇಶ್ವರ

ವಿದ್ಯಾಪೀಠೇ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ವಿದ್ವದ್ಗೋಷ್ಠೀಂ ವಿಧಾಯ ಚ |

ಭವಂತಸ್ಸಮನೇತಾಶ್ಚ ನಿವಸಂತು ನಿರಂತರಂ.

|| ೪೨ ||

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸಂತು ಸತತಮಿಹಾಮುತ್ರ ಸುಖಾನಿ ಚ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸುಂದರೇಶಶ್ಚ ದೇವ್ಯಾ ಸಾಕಂ ತಿಲೋದಧೇ

|| ೪೩ ||

ದೇವದೇವಸ್ಯ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಾಲ್ಲಭ್ಯಾ ಸರ್ವಾನ್ಮನೋರಥಾನ್ |

ಸಂಘಿನಸ್ಸಂಘಪೀಠಸ್ಥಾ ಸ್ವಮೇಧಂತೇ ಚಿರಾಯುಷಃ

|| ೪೪ ||

ನತ್ತೀರಾನುಗ್ರಹಾಯೇಶಕೃತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಶೃಣೋತಿ ಯಃ |

ಮುಕ್ತನೋಹ ಸ್ವಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಮುಕ್ತಮೇತಿ ನ ಸಂಶಯಃ

|| ೪೫ ||

ಕಾಲಕಾಲಸ್ಯ ಕಾಮಾರೇಃ ಕದಂಬವನವಾಸಿನಃ |

ಶಂಕರಸ್ಯ ತ್ರಿಪಂಚಾಶ್ಲೀಲೇತಿ ಕಥಿತಾ ಮಯಾ

|| ೪೬ ||

ಯರಿಗೆ ಅನೇಕ ವೇಳೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ಆಗ ಮಧುರಾನಗರಾಧಿಪನಾದ ಶಿವನು ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ, “ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ವಿದ್ಯಾ ಪೀಠದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಇಹಪರ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವು ಉಂಟಾಗಲಿ” ಎಂದು ಮಧುರವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೪೪-೪೬. ದೇವದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥ ಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ ಕರ್ವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಖವಾಗಿದ್ದರು. ನತ್ತೀರಕವಿಗೆ ಜಗದೀಶನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರು ಅಜ್ಞಾನ ವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವು ದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು. ಯಮನಿಗೂ ಯಮನಾಗಿ, ಕಾಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ, ಕದಂಬವನಾಧಿಪನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಐವತ್ತಮೂರನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವೆನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಹಾತ್ಮ್ಯೇ ನತ್ವೀರಾನುಗ್ರಹೋ ನಾನು
ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯಲ್ಲಿ
ನತ್ವೀರಾನುಗ್ರಹವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಐವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ಯಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಸೂತ್ರೋಪದೇಶಂ ಕೀರಸ್ಯ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಃ ।

ಮಯಾಯಯಾ ಚತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಕಥಯಾಮ್ಯಹಂ ॥ ೧ ॥

ಶಿವನೇತ್ರಾಗ್ನಿನಾ ತಪ್ತಶೈವತೀರ್ಥೇ ನಿಮಜ್ಯ ಚ ।

ಶಿವಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ಶಿವಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಶಿವಾನುಗ್ರಹಮಾಪ ಸಃ ॥ ೨ ॥

ಶಂಭೋರ್ಲಲಾಟನೇತ್ರೇಣ ವೀಕ್ಷಿತಂ ವಿಬುಧಾ ಅಸಿ ।

ನ ಶಕ್ತಾ ರಕ್ಷಿತುಂ ಜಾತು ಕಾಮಂ ಶಕ್ತಾದಯೋ ಯಥಾ ॥ ೩ ॥

ಆರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಶಂಕರನು ದಯೆಯಿಂದ ನತ್ತೀರನಿಗೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು. ನತ್ತೀರನು ಶಿವನ ಫಾಲಾಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಉಂಟಾದ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವತೀರ್ಥವಾದ ಹೇಮಾಬ್ಜನಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿ ಶಿವನ ಅನುರಾಗಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ಸೂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಹೊಂದಿದನು. ಶಿವನ ಲಲಾಟನೇತ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ

ಶ್ರೀಮದ್ಭಾಲಾಸ್ಯನಾಥಸ್ಯ ಲಲಟನಯನೇಕ್ಷಿತಂ ।

ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಂ ತೀರ್ಥಂ ನತ್ಕೀರಂ ತಮಸಾಲಯತ್

॥ ೪ ॥

ಯಥಾ ನಿಮಗ್ನೋ ನತ್ಕೀರಸ್ತತ್ಕೀರ್ತಸಲಿಲೇಮಲೇ ।

ತಾಪಶಾಂತಿಂ ತದಾ ಪ್ರಾಪ ತದುನ್ಮಗ್ನೋತಿತಾಪನಾನ್

॥ ೫ ॥

ಶಿವದ್ರೋಹಕೃತಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಶಿವತೀರ್ಥಂ ವಿನಾ ಕ್ವಚಿತ್ ।

ಸದ್ಯಶ್ಯಿವಕರಂ ವಸ್ತು ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕತ್ರಯೇಷ್ವಪಿ

॥ ೬ ॥

ಏವಂ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನತ್ಕೀರಸ್ತ್ವನುಭೂಯ ಚ ।

ನಿಯಮೇನ ತ್ರಿಸಂಧ್ಯಾಸು ಸ್ನಾನಂ ತತ್ರ ಕರೋತಿ ಸಃ

॥ ೭ ॥

ಸುಮೀನನಯನಾಂ ದೇವೀಂ ಸೋಮಸುಂದರಮೀಶ್ವರಂ ।

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೈಃ ಪ್ರಣಾಮೈಶ್ಚ ಸ್ತೋತ್ರೈರ್ನಿತ್ಯಮತೋಷಯತ್

॥ ೮ ॥

ವಿಷಯನಾಗಿರುವವನನ್ನು ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ ರಕ್ಷಿಸಲಾರರು. ಹೇಮಾಬ್ಜಿನೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮುಳುಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅದು ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿತು. ಅವನು ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವಾಗ ಸಂಕಟವಿಲ್ಲ ದವನಾಗಿಯೂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದಾಗ ತಾಪವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು.

೬-೯. ಅದ್ದರಿಂದ ಶಿವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ್ರೋಹಮಾಡಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿವ ತೀರ್ಥದಿಂದಲೇ ಅವರ ತಾಪವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದ ಸುಖಕರವಾದ ಉಪಾಯವು ಇವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಇಲ್ಲವು. ನತ್ಕೀರನು ಹೀಗೆ ಇರುವ ಶಿವತೀರ್ಥದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಕಾರಣ ಅವನು ಮೂರು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನಿಯಮದಿಂದ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅವನು ಸೋಮಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತು

ಅಥ ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭಗವಾನ್ಪ್ರೀಮದ್ವಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕಃ |

ತಸ್ಯಾಜ್ಞಾನವಿನಾಶಾಯ ವಿಚಾರಮಕರೋದ್ಭವಿ

|| ೯ ||

ಅಯಂ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾಯಾಂ ಸೂತ್ರಜ್ಞಾನವಿವರ್ಜಿತಃ |

ನ ವಿಜಾನಾತಿ ನತ್ತೀರಸ್ಸಶಬ್ದಂ ಚಾಪಶಬ್ದಕಂ

|| ೧೦ ||

ಸಂದರ್ಭಶಕ್ತಿಂ ಮಹತೀಂ ಭೃಶಂ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಯಾನ್ವಿತಃ |

ಪ್ರದೂಷಯತಿ ಕಾವ್ಯಾನಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಸುಭಗಾನ್ಯಪಿ

|| ೧೧ ||

ವಿಜ್ಞಾನವಾನಯಂ ಕೇನ ಮಮ ಭಕ್ತೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಲೋಕೇ ದ್ರಾವಿಡಸೂತ್ರಾಣಾಮುಪದೇಷ್ಠಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ

|| ೧೨ ||

ಏವಂ ಚಿಂತಾಸಮಾಯುಕ್ತೇ ಕ ಉಪಾಯ ಇತೀಶ್ವರೇ |

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೇ ಮಹಾದೇವೀ ಸೋಮಸುಂದರವಲ್ಲಭಾ

|| ೧೩ ||

ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ನತ್ತೀರನ ನಡವಳಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷವಟ್ಟು ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವು ನಾಶವಾಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದನು.

೧೦-೧೪. “ಇವನಿಗೆ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಶಬ್ದಜ್ಞಾನವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಷಾ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವು ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದಕಾರಣ ಪದಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮಯಗಳು ತಿಳಿಯದೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಇವನು ಭ್ರಾಂತಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವನು. ಸುಂದರವಾದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಇವನು ಇದರಿಂದ ದೂಷಿಸುವನು. ಇವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವನು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವವರೇ ಇಲ್ಲವು” ಎಂದು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಮಹಾದೇವಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯು “ಎಲೈ

ಮಹೇಶ್ವರಮನಶ್ಚಿಂತಾಂ ಬುಧ್ವಾ ಪ್ರಾಹ ಮನೋನ್ಮನೀ ।

ಸ್ವಾಮಿಸ್ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವೇಶ ಭಕ್ತಾಧೀನ ಪರಾತ್ಪರ ॥ ೧೪ ॥

ಜಾನಾನ್ಯುಹಮುಪಾಯಂ ಚ ಕೀರನಿಜ್ಞಾನಕಾರಣಂ ।

ಇತಿ ದೇವೀವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವದೇವಸ್ತ್ರಿಯಂಬಕಃ ॥ ೧೫ ॥

ತಮುಪಾಯಂ ಭಣ ಭಣ ದೇವೀತ್ಯಾಹ ಸ ಸಾದರಂ ।

ಅಥ ದೇವೀ ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪಿಣೀ ॥ ೧೬ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಪ್ರತಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾ ಪ್ರಾಹೇದಂ ತಂ ಪುರಾಭವಂ ।

ಪುರಾ ಪುರಾರೇ ಕೈಲಾಸಶೈಲೇತ್ಯಯ್ಯಧಿಸ್ವತಿ ॥ ೧೭ ॥

ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಮಾಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಗಣಾಶ್ಚ ಸವಾಹನಾಃ ।

ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಕೋಟಿಸಂಖ್ಯಾಗಣಿತಾ ದೇವತಾಗಣಾಃ ॥ ೧೮ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಮಹಾದೇವನೇ, ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಯಮದಿಂದ ಇರುವ ಪ್ರಭುವೇ, ನತ್ವೀರನನ್ನು ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಾನ ತಿಳಿದಿರುವೆನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು

೧೫-೧೬. ದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು “ ಆ ಉಪಾಯ ವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಹೇಳು ! ” ಎಂದು ಅದರದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಚ್ಚಿದಾ ನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸರ್ವಜ್ಞಳಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನತ್ವೀರನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರುವ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದಳು

೧೭-೧೮. ಎಲೈ ಪುರವೈರಿಯೆ, ನೀನು ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರು ವಾಗ ದೇವತೆಗಳು ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಕೋಟಿಯ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳವರೂ ತಮ್ಮ

ಮುನೀಶ್ವರಾಶ್ಚ ಸನಕಸನಂದನಮುಖಾ ಅಪಿ ।

ತದಾ ವಸುಂಧರಾ ಸರ್ವಾ ಸಶೈಲವನಸಾಗರಾ

॥ ೧೯ ॥

ನಿಮಗ್ನೋತ್ತರಪೂರ್ವಾ ನೀನ್ಮೈಋತ್ಯಾಂ ತು ಸಮುನ್ನತಾ ।

ದೇವಾದಯಸ್ತತೋ ಭೀತಾಃ ಭೂಸಮೀಕರಣಾಯ ಚ

॥ ೨೦ ॥

ಭವಂತಂ ತುಷ್ಟುವು ಸ್ಸರ್ವೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಾಃ ।

ಪುನಶ್ಚ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸುರೇನಂ ಸಾಂಜಲಿಪಾಣಯಃ

॥ ೨೧ ॥

ತ್ವತ್ಸನುಂ ಪುರುಷಂ ಚಾಶು ಸ್ಥಾತುಂ ಮಲಯಪರ್ವತೇ ।

ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ಕೃಪಾಸಿಂಧೋ ಸಮೀಕುರು ಮಹೀಮಿನಾಂ

॥ ೨೨ ॥

ತೇಷಾಂ ನಾಕೈಂ ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಭಯಮುಪ್ಯವಲೋಕ್ಯ ತತ್ ।

ಭವತಾವ್ಯೇವಮುಕ್ತಂ ಚ ಸರ್ವಾಪತ್ವರಿಹಾರಿಣಾ

॥ ೨೩ ॥

ಪರಿವಾರ ಸಹಿತರಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಬಂದರು, ಆಗ ಸನಕನೇ ಮೊದಲಾದ ಮುನೀಶ್ವರರೂ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಅದರಿಂದ ಬೆಟ್ಟ ಕಾಡು ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಭೂಮಿಯು ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳವಾಗಿ ನೈರುತ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎತ್ತರ ವಾಯಿತು.

೨೦-೨೫. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಭೂಮಿಯು ಹೀಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಅದು ಸರಿಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದರು. ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, “ಎಲೈ ದೇವದೇವನೇ, ನಿನಗೆ ಸಮನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಮಲಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಭೂಮಿಯು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಡಿದರು. ಆಗ ನೀನು ಅವರ ಭಯವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರ ವಿಸತ್ತು

ದೇವಾಃ ಶೃಣಂತು ಮದ್ವಾಕ್ಯಂ ದಿವ್ಯಾ ಅಪಿ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ।

ಮತ್ಸಮಃ ಪುರುಷೋ ನಾಸ್ತಿ ನಾರೀ ಗೌರೀನಿಭಾನ ತು || ೨೪ ||

ತಥಾಪ್ಯೇಕಃ ಪುಮಾನಸ್ತಿ ಮತ್ಸಮ ಸ್ತಪಸೋ ಬಲಾತ್ ।

ನಾರೀ ಗೌರೀಸಮಾಚೈಕಾ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ || ೨೫ ||

ಮತ್ಸಮಃ ಪುರುಷೋಽಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯದಾ ಮದ್ಭಾಷಿತತ್ವರಃ ।

ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ ತಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ಗೌರೀಧ್ಯಾನೇ ತು ತತ್ಪರಾ || ೨೬ ||

ಸದಾ ಭವತ್ಯಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಶಿವೋಹಮಿತಿಭಾವನಾ ।

ಗೌರ್ಯಹಂಭಾವನಾ ತಸ್ಯ ಪತ್ನಾಃ ಸಂತತಮಸ್ತಿ ಹಿ || ೨೭ ||

ಮೇರುಮಂದರಕೈಲಾಸಕಾಶೀಶ್ರೀಪರ್ವತಾದಿಷು ।

ಮನ್ಮನೋ ರಮತೇ ನೈವ ಯಥಾ ತಸ್ಯ ಹೃದಂಬುಜೇ || ೨೮ ||

ಪರಿಹಾರವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದೆ. ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ನನಗೆ ಸಮನಾದ ಪುರುಷನು ಇಲ್ಲವು. ಆದರೆ ತವಸ್ವಿನಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನನಗೆ ಸಮನಾದ ಪುರುಷನು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯಾಗಿರುವನು. ಗೌರಿದೇವಿಗೆ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದಿಂದ ಸಮನಾದ ಹೆಂಗಸು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ.

೨೬-೨೮. ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಲೋಪಾಮುದ್ರಾದೇವಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಗೌರೀದೇವಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವಳು. ಆದರಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಗೆ ಶಿವೋಹಂ, ಎಂದು ಭಾವನೆಯು ದೃಢವಾಗಿರುವಂತೆ, ಲೋಪಾಮುದ್ರಾದೇವಿಗೆ ಗೌರ್ಯಹಂ, ಎಂದು ಭಾವನೆಯು ದೃಢವಾಗಿರುವುದು. ನಾನು ಮೇರು, ಮಂದರ, ಕೈಲಾಸ, ಕಾಶೀ, ಶ್ರೀಪರ್ವತ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವಾಸವಾ

ತಸ್ಮಾತ್ಸಾಂಬಸ್ಯ ಚ ಮನು ಸನ್ನಿಭೋ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಏವ ಹಿ ।

ಸ ತು ಪ್ರಯಾತು ಸರ್ವಾ ಪಚ್ಛಾಂತ್ಯರ್ಥಂ ಮಲಯಾಚಲಂ ॥ ೨೯ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ದೇವೇಶೇ ತ್ವಯಿ ದೇವಾ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ।

ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ತೇ ಪ್ರಾಹುಸ್ಸಂತೋಷಾತಿಶಯೇನ ಚ ॥ ೩೦ ॥

ಮುನೀಶ್ವರಮಹಾವೃಂದಮಧ್ಯಸ್ಥೇ ಕುಂಭಸಂಭವೇ ।

ತ್ವತ್ಕಟಾಕ್ಷಪಮಾತ್ರಪ್ರೇಷಿತೇ ಸತಿ ಸೊಬ್ರವೀತ್ ॥ ೩೧ ॥

ಶ್ರೀಕಂಠನಾಥ ಭಗವನ್ಮ್ರಮತ್ಯೈಲಾಸನಾಯಕ ।

ತ್ವದಾಜ್ಞಯಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಮಹಾಂತಂ ಮಲಯಾಚಲಂ ॥ ೩೨ ॥

ಮಯಿ ತತ್ರ ಗತೇ ಸರ್ವೇ ತತ್ರತ್ಯಾ ದ್ರಾವಿಡಾ ಜನಾಃ ।

ಜ್ಞಾತುಂ ದ್ರಾವಿಡಶಬ್ದಾಂಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸಮುತ್ಸುಕಾಃ ॥ ೩೩ ॥

ಗಿರುವಂತೆ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯ ಕೃದಯದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ವಾಸವಾಗಿರುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ನನಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಈಗ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂಬ ದೇವದೇವನಾದ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ದೇವತೆಗಳೂ ಮುನಿಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು.

೩೧-೩೪ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮುನೀಶ್ವರರ ಸಮೂಹದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿದೆ. ಆಗ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು “ಎಲೈ ಸದ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂವನ್ನನಾದ, ಕೈಲಾಸಾಧಿಪತಿಯಾದ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನೆ, ನಾನು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಕೂಡಲೆ ಆ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ದ್ರಾವಿಡ ಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಆ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ

ತೇಷಾಮಪ್ಯುಪದೇಶಾಯ ಮಮವಿಜ್ಞಾನಹೇತವೇ ।

ಮಹ್ಯಂ ದ್ರಾವಿಡಸೂತ್ರಾಣಿ ಸಹಸೋಽಪದಿಶ ಪ್ರಭೋ

॥ ೩೪ ॥

ಇತ್ಯುಗ್ರಸ್ತೃಪ್ರಾರ್ಥಿತೇನ ಸರ್ವಜ್ಞೇನ ತ್ವಯಾ ತದಾ ।

ಉಪದಿಷ್ಟಾನಿ ಸೂತ್ರಾಣಿ ತಸ್ಮೈ ಕುಂಭಭವಾಯ ಚ

॥ ೩೫ ॥

ಪುನರ್ವಿಜ್ಞಪ್ತಿ ಮಕರೋದ್ಭವಂತಂ ಪ್ರತಿ ಕುಂಭಜಃ ।

ಭವದ್ವರ್ಶನಮಸ್ಮಾಕಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕದಾ ಪುನಃ

॥ ೩೬ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಕುಂಭಜೇ ತೇ ಚ ಸಾನಂದಾಶ್ರುನಿಲೋಚನೇ ।

ತ್ವಯಾ ಭಗವತಾ ಪ್ರೋಕ್ತಮೇವಂ ತತ್ಪ್ರೀತಿಹೇತವೇ

॥ ೩೭ ॥

ಪ್ರದೇಶೇ ಪ್ರಥಿತೇ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ಕೃತಮಾಲಾನದೀತಟೇ ।

ಕದಂಬವನ್ಯಾಂ ರುಚಿರೇ ವಿಡಂಬಿತಸುರಾಲಯೇ

॥ ೩೮ ॥

ಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವರಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಬೇಗನೆ ಉಪದೇಶಮಾಡು ” ಎಂದು ವ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

೩೫-೩೭. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಆ ಋಷಿಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಸೂತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬದಲಾಗಿ “ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ನನಗೆ ಪುನಃ ಯಾವಾಗ ದೊರೆಯುವುದು ” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

೩೮-೪೧. ಅನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯ ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ “ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೃತಮಾಲಾನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಕದಂಬವನ

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಮತ್ಕ್ಷೇತ್ರಮತಿಪಾನನಂ ।

ಅನಾದಿಭೂತಮನಘಂ ವಿದ್ಯತೇಮರವಂದಿತಂ

॥ ೩೯ ॥

ತತ್ರಾನಾದಿಭವಂ ಲಿಂಗಂ ಅಸ್ತಿ ಸಚ್ಚಿತ್ಸುಖಾತ್ಮಕಂ ।

ಕರೋಮಿ ತತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಹಂ ಕಾಲತ್ರಯೇಷ್ಟಪಿ

॥ ೪೦ ॥

ಅನಿರ್ಭೂತಂ ಚ ತಲ್ಲಿಂಗಾತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇಣ ವಿಲೋಕ್ಯ ಮಾಂ ।

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಾಮ್ಯಾನಿ ನಿತ್ಯಂ ತ್ವಮಪಿ ದುರ್ಲಭಂ

॥ ೪೧ ॥

ಮದನುಗ್ರಹತೋ ನಿತ್ಯಂ ಮಲಯೇ ತ್ವಂ ತಪಃ ಕುರು ।

ನಿತ್ಯಂ ಸುಖಕರಂ ವಸ್ತು ತಪ ಏವ ಶರೀರಿಣಾಂ

॥ ೪೨ ॥

ತಪಸಾ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಮೋಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಲಭತೇ ಜನಃ ।

ಜಗದ್ಧಿತಾಯ ಸಹಸಾ ಗಚ್ಛ ತ್ವಂ ಮಲಯಾಚಲಂ

॥ ೪೩ ॥

ವಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ಅದು ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುವುದು. ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿ ದೇವ ಪೂಜ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಅನಾದಿ ಲಿಂಗವಿರುವುದು. ನಾನು ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ನಾನು ಆ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಅವಿರ್ಭವಿಸಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿ ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಖದಿಂದ ಇರು.

೪೨-೪೫. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ಸುಖಕರವಾದದ್ದಾಗಿರುವುದು. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ನೀನು ಲೋಕದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಲಯಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ದೇವೇಶ್ವರನಾದ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ತ್ವಯಿ ದೇವೇಶೆ ತ್ವದಾಜ್ಞಾಪರಿಪಾಲಕಃ ।

ಮಲಯಾಚಲಮಧ್ಯಸ್ಥಸ್ತಪಶ್ಚರತಿ ಸಂತತಂ

॥ ೪೪ ॥

ಮುನಿನಾ ತೇನ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಕೀರಸ್ಯ ಭವತು ಕ್ಷಣಾತ್ ।

ಇಯಂ ತು ಮನು ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಸ್ತ್ವದಿಷ್ಟಂ ಸಹಸಾ ಕುರು

॥ ೪೫ ॥

ಇತಿ ದೇವೀವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುಂದರೇಶಃ ಕೃಪಾನಿಧಿಃ ।

ಪ್ರಾಹ ದೇವೀಮುಖಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಶರತ್ಪೂರ್ಣೇಂದುಸನ್ನಿಭಂ

॥ ೪೬ ॥

ಉಮೇ ಸತ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಬುಧ್ವಾ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಚ ಚಿರಂತನಂ ।

ಕಥಿತೋಽದ್ಭೂತಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ನತ್ಕೀರಸ್ಯ ಮಹಾಕವೇಃ

॥ ೪೭ ॥

ಭುವಿ ದ್ರಾವಿಡಸೂತ್ರಾಣಾಂ ವಿಜ್ಞಾತಾ ಗಸ್ತ್ಯ ಏವ ಹಿ ।

ತೇನೋಽಪದೇಶಃ ಕರ್ತವ್ಯಃ ತ್ವಯಾ ಸಮ್ಯಕ್ಸಮೀರಿತಃ

॥ ೪೮ ॥

ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಆ ಋಷಿಯಿಂದ ನತ್ಕೀರನಿಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಜ್ಞಾನವು ಉಂಟಾಗಲಿ, ಎಂದು ನಾನು ಹೀಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಬೇಗನೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಬಹುದು.

೪೬-೪೯. ಮೀನಾಪ್ತೇದೇವಿಯು ಹೇಳಿದ, ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಯಾಳು ವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಇರುವ ದೇವಿಯ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ “ಎಲೈ ಪಾರ್ವತಿಯೇ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಂತ ವನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ನತ್ಕೀರಮಹಾಕವಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯೇ ತಿಳಿದಿರುವವನು. ಅವನು ನತ್ಕೀರನಿಗೆ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಉಪ

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚಿಂತಯಾನಾಸ ಮಲಯಸ್ಥಂ ಚ ಮಾಂ ಶಿವಃ ।

ತತೋ ವಿಮಾನನಾರುಹ್ಯ ಲೋಪಾಮುದ್ರಾಸಮನ್ವಿತಃ ॥ ೪೯ ॥

ಶಿವಚಿಂತಾ ವಾಯುವಶಾತ್ಸದ್ಯಸ್ತತ್ಸನ್ನಿಧಿಂ ಗತಃ ।

ತದಾ ಕದಂಬಕಾಂತಾರಮಧ್ಯಸ್ಥೇಂದ್ರವಿಮಾನಗಃ ॥ ೫೦ ॥

ಸುಮೀನಾಕ್ಷಾ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ಮಹಾದೇವಸ್ಸಮನ್ವಿತಃ ।

ಅತಿಸುಂದರಮಾಶ್ವರ್ಯಂ ದೃತ್ವಾ ತೇಜೋಮಯಂ ವಪುಃ ॥ ೫೧ ॥

ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಕರೋತ್ಸಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧೌ ರಂಗಮಂಟಪೇ ।

ಜಗತ್ಕಾರಣಭೂತೌ ತೌ ದಂಪತೀ ದಿವ್ಯನಿಗ್ರಹೌ ॥ ೫೨ ॥

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೇ ಸುಂದರೇಶೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾಹಮತಿ ವಿಸ್ಮಿತಃ ।

ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಚಾಜ್ಞಾಯ ಕಾಷ್ಠಸಾಷಾಣ ಸನ್ನಿಭಃ ॥ ೫೩ ॥

ಸಕಲತ್ರಸ್ತಯೋರಗ್ರೇ ಚಿರಂ ನಿಶ್ಚಲತಾಂ ಗತಃ ।

ಅಥ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ತಯೋಃ ಸಾದಾಂಬುಜಾನಿ ಚ ॥ ೫೪ ॥

ದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ನನಗೆ ಅಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ನಾನು ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ ಸಹಿತನಾಗಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಂಡು, ಶಿವನ ಆಲೋಚನಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

೫೦-೫೩. ಕದಂಬವನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರನ ವಿಮಾನದ ರಂಗ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮಿನಾಕ್ಷೀಸಮೇತನಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು, ಉತ್ತಮವಾದ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಗತ್ಕಾರಣನಾಗಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿ, ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು.

೫೪-೫೬. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಉಂಟಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನನಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ಮರೆತುಹೋಯಿತು. ನಾನು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಅವರಿಬ್ಬರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು

ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ತೌ ನಿಲೋಕ್ಯ ಮುದಾನ್ವಿತಃ ।

ತದಾ ಕೀರೋಪಿ ಸುಸ್ನಾತಶ್ಯುಭ್ರವಾಸಾಶ್ಚ ಭಸ್ಮ ಚ

॥ ೫೫ ॥

ಧೃತ್ವಾ ನಿಯಮಸಂಯುಕ್ತೋ ದೇವಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸಮಾಯಯೌ ।

ತಂ ಕಾರುಣ್ಯಕಟಾಕ್ಷೇಣ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾಮಪಿ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಚ

॥ ೫೬ ॥

ಸೂತ್ರಾಣ್ಯುಪದಿಶಸ್ವೇತಿ ಮಹ್ಯಮಾಜ್ಞಾಂ ದದೌ ಶಿವಃ ।

ಗುರೋರ್ಮ ಮಾಪಿ ಜಗತಾಂ ತಾಮಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ

॥ ೫೭ ॥

ಉಪದಿಷ್ಟಂ ಕ್ರಮಾತ್ಸೂತ್ರಂ ಕೀರಾಯ ವಿದುಷೇ ಮಯಾ ।

ಉಪದೇಶಕ್ರಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಪಾರ್ವತೀಪತಿಃ

॥ ೫೮ ॥

ಪ್ರಣತಂ ಮಾಂ ಬಹುಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ಪ್ರದದೌ ಮೇ ಮನೋರಥಾನ್ ।

ಅಥ ದೇವೀ ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಮೀಶ್ವರಂ

॥ ೫೯ ॥

ಇದ್ದೆನು. ಒಂದು ಕ್ಷಣವು ಕಳೆದನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದೆನು. ಆಗ ನತ್ತೀರನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಶುಭ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದೇವದೇವನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು.

೫೭-೬೦. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ನನ್ನನ್ನೂ ನತ್ತೀರನನ್ನೂ ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವೆನೆಂದು ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಶಿವನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾದ ಆ ನತ್ತೀರನಿಗೆ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನಾನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದೆನು. ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನು, ನಾನು ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ, ನನ್ನನ್ನು ಬಹಳ ಶ್ಲಾಘಿಸಿ, ನನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಭಕ್ತವತ್ಸಲಳಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಸ್ವಸಂದೇಹಾಪನೋದಾಯ ಪ್ರಾಹ್ಮೈವಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಾ ।
ನತ್ಪೀರಾಯ ಸ್ವಭಕ್ತಾಯ ಸರ್ವಜ್ಞೇನ ತ್ವಯಾ ಪುನಃ ॥ ೬೦ ॥

ಸೂತ್ರಾಣಿ ನೋಽಪದಿಷ್ಟಾನ್ವಿ ವದ ತತ್ಪಾರಣಂ ವಿಭೋ ।
ಇತಿ ದೇವೀವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ರುತಿನಾಚಾಮಗೋಚರಃ ॥ ೬೧ ॥

ಮಂದಸ್ಥಿತೇನ ಮಧುರಂ ಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಾನನಮಬ್ರವೀತ್ ।
ಶುಶ್ರೂಷವೇರ್ಥಧಾತ್ರೇ ಚ ಮಾತ್ಸರ್ಯರಹಿತಾಯ ಚ ॥ ೬೨ ॥

ಸ್ವಾಜ್ಞಾಮಲಂಘಯಿತ್ರೇ ಚ ದೇಯಾ ವಿದ್ಯೇತರಾಯ ನ ।
ಸ ನತ್ಪೀರೋ ಮತ್ಸರವಾನ್ತನ್ಮಯಾ ನೋಪದೇಶಿತಃ ॥ ೬೩ ॥

ವಿದ್ಯಾ ತು ದೇಯಾ ಗುರುಣಾ ಶಿಷ್ಯಂ ಸನ್ಯಕ್ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಚ ।
ಇತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ವಚಃ ಶಂಭೋಸ್ತಥ್ಯಂ ಸರ್ವಜನಪ್ರಿಯಂ ॥ ೬೪ ॥

ವುದಕ್ಕಾಗಿ, “ ಎಲೈ ದೇವನೇ ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ನತ್ಪೀರನು ಭಕ್ತನಾಗಿರುವನು ಆದಾಗ್ಯೂ ನೀನೇ ಅವನಿಗೆ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡದಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದಳು.

೬೧-೬೫. ಆಗ ಜ್ಞಾನರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ದೇವಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಧುರವಾದ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಇರುವವನಾಗಿ, “ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವವನಿಗೂ, ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವವನಿಗೂ, ಅಸೂಯೆ ಇಲ್ಲದವನಿಗೂ, ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವವನಿಗೂ, ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೇರೆಯವನಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬಾರದು. ನತ್ಪೀರನು ಬಹಳ ಅಸೂಯೆಯುಳ್ಳವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಾನು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಬೇಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಪರಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿರುವ ದೇವಿಯು ದೇವದೇವನು ಹೇಳಿದ ನಿಜವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ

ಪರಾಶಕ್ತೇಃ ಪರಾಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೂಷ್ಣೀಂ ಬಭೂವ ಹ |

ಅದೃಶ್ಯತಾಮಥ ಪ್ರಾಪ್ತ ಸ್ನಾಂಬಸ್ಸಂದರನಾಯಕಃ

|| ೬೫ ||

ಅಹಮಪ್ಯಥ ತಲ್ಲಿಂಗಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮಲಯಂ ಗತಃ |

ಸೂತ್ರಜ್ಞಾನಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ನತ್ಕೀರಃ ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ

|| ೬೬ ||

ಪುರಾ ಕವಿತ್ವಂ ಸ್ವೇನೋಕ್ತಮೀಶೋಕ್ತಂ ತಂ ನಿರೂಪ್ಯ ಚ |

ನನಂದ ಶಾಂಕರಂ ವಾಕ್ಯಂ ನಾನಂದಸ್ವೇನ ತತ್ಕೃತಂ

|| ೬೭ ||

ಅಥಾನವದ್ಯಾಮೀಶೋಕ್ತಾಮಾರ್ಯಾಂ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕೋಮಲಾಂ |

ಪುನಃ ಪುನ ಸ್ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ಸ್ವಮಜ್ಞಾನ ಮದೂಷಯತ್

|| ೬೮ ||

ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಧರಂ ಶಂಭುಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹತತ್ಪರಂ |

ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪ್ರಸನ್ನಂ ತಮಸ್ತು ವತ್ ಸ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ

|| ೬೯ ||

ವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಳು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಜಗನ್ಮಾತೆ ಯೊಡನೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ನಾನು ಆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಮಲಯವರ್ವತಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು.

೬೬-೬೮. ನತ್ಕೀರನು ಸೂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವ ನಾದನು. ಈಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ (ಕವಿತ್ವದ) ಪದ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಾಗ ತನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಶಂಕರನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಶಿವನು ತನಗೆ ಮಾಡಿದ ಅಗ್ರಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಸನಪಟ್ಟನು. ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ, ಜಗದೀಶ್ವರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ವಿಮರ್ಶಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಂಡನು.

೬೯-೭೦. ನತ್ಕೀರನು ಶಿವಲಿಂಗದ ಆಕಾರದಿಂದ ಇರುವ, ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು. “ದಯೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಕದಂಬವನಾಧಿಪನೇ,

ಭಗವತ್ ಕರುಣಾಮೂರ್ತೇ ಕದಂಬವನನಾಯಕೆ ।

ಅಸಾರಾದಪರಾಧಾಭೀ ಮಾರ್ಮುದ್ಧರ ಕೃತಾನ್ಮಯಾ || ೭೦ ||

ತದ್ವಾಕ್ಯದೂಷಕಾನಾಂ ಚ ದುಷ್ಕೃತಂ ಮಹದಸ್ತಿ ಹಿ ।

ತದ್ಧುಷ್ಕೃತಮಹಾಪಾಶಬದ್ಧಂ ಮಾಂ ಮೋಚಯ ಪ್ರಭೋ || ೭೧ ||

ಅಜ್ಞಾನಾತ್ಮತಮತ್ಕಲ್ಪ ಮಪರಾಧಂ ಜನ್ಮೈಃ ಕೃತಂ ।

ಪುರುಷಾಸ್ಸದ್ಗುಣಾ ಲೋಕೇ ಕ್ಷಮಂತೇ ತತ್ಪ್ರ ನಾದ್ಭುತಂ || ೭೨ ||

ಜ್ಞಾನೇನ ಕೃತಮತ್ಯುಗ್ರ ಮಪರಾಧಂ ಮಯಾ ಕೃತಂ ।

ಕ್ಷಮಸೇ ನಿರ್ಗುಣ ಸ್ವಂ ಯತ್ತದ್ವೇನಾತ್ಮದ್ಭುತಂ ಭುವಿ || ೭೩ ||

ಇತ್ಯಾದಿ ಸ್ತುತಿವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ಶೋಷಯಿತ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಂ ।

ಸಂಪ್ರಾಪ ವಿದುಷಾಂ ಸಂಘಂ ಸಂಘಮಂಟಪಮಧ್ಯಗಂ || ೭೪ ||

ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರ ಪಾಪವು ಬಹಳವಾಗಿರುವುದು. ಆ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪಾಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ತಿಳಿಯದೆ, ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಗುಣವಂತರಾದವರು ಅದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ತಿಳಿದವರಾದರೂ ಬಹಳವಾದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುವರು. ನಿರ್ಗುಣನಾದ ನೀನು ಅದನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದದ್ದು. ” ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ತುತಿ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನಂತರ ನತ್ತೀರನು ಸಂಘಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವತ್ಸಂಘವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

೭೩-೭೪. ಅವನು ಅಗಸ್ತ್ಯರುಷಿಯು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ ಸೂತ್ರಾರ್ಥ ಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಪಿಲನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ವಿತ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಕಪಿಲ, ಭರಣ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ನತ್ತೀರನು ಒಂದುಸಾರಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಸೂತ್ರಾಣಿ ಸೂಪದಿಷ್ಟಾನಿ ಮೈತ್ರಾವರುಣೇನಾತ್ಮನಃ |

ನತ್ಕೀರೋ ವರ್ಣಯಾಮಾಸ ಕಪಿಲಾದಿನಿಪತ್ತಿತಾಂ

|| ೭೫ ||

ತಾನಿ ಸೂತ್ರಾಣಿ ಕಪಿಲಭರಣಾದ್ಯಾಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ |

ಜಗೃಹುಸ್ಸಕೃದುಕ್ತಾನಿ ತೇನ ತೇ ತೀಕ್ಷ್ಣಯಾ ಧಿಯಾ

|| ೭೬ ||

ಅಥ ಲೋಕಾಶ್ಚ ಗೃಹ್ಯಂತಿ ಸೂತ್ರಂ ಸುಪ್ರಥಿತಂ ಭುವಿ |

ಂಘ್ರೈಸ್ಸಕಲೈರ್ಮಹ್ಯಂ ಪುರಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪುರಾರಿಣಾ

|| ೭೭ ||

ಕೃತಾಪರಾಧಂ ನತ್ಕೀರಂ ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷದಕ್ಷಿಣಂ |

ಮಯಾ ಯಃ ಕಾರಯಾಮಾಸ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಪಿನಾಕಿನೇ

|| ೭೮ ||

ಚತುರುತ್ತರಪಂಚಾಶಲ್ಲಿಲಾ ಶಂಭೋಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ |

ಚತುರ್ವಿಧಮಹಾರ್ಥಂ ಚ ಪ್ರದಾತುಂ ಚತುರಾತ್ಪ್ರಿಯಂ

|| ೭೯ ||

ನನಗೆ ಈಶ್ವರನು ಮೊದಲು ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದನು. ನನ್ನಿಂದ ನತ್ಕೀರನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸೂತ್ರಾರ್ಥವು ಉಪದಿಷ್ಟವಾಯಿತು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಗಳೊಡನೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಶಿವನಿಗೆ ನತ್ಕೀರನು ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದಾಗ್ಯೂ ನನ್ನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೭೯. ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಶಿವನು ಆಚರಿಸಿದ ಐವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಹಾತ್ಮ್ಯೇ ನತ್ಕೀರಸೂತ್ರೋಪದೇಶೋನಾನು
ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಮಿದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ನತ್ಕೀರ ಸೂತ್ರೋಪದೇಶವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ
ಅರವತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ಮ್ಯಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಹಾಲಾಸ್ಯನೂಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಏಕಷಷ್ಠಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಸೂತ್ರವೃತ್ತಿ ಕೃತಾಂ ತೇಷಾಂ ಪರಸ್ಪರಜಯೈಷಿಣಾಂ ।

ಸಂಘಿನಾಂ ಕಲಹಶ್ಚಾಂತಸ್ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ವರ್ಣಯಾಮಿ ವಃ ॥ ೧ ॥

ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸಂಘಿನಃ ಸರ್ವೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಕರ್ತುಂ ವಿಶಾರದಾಃ ।

ಸುವ್ಯಕ್ತಾಂ ಸೂತ್ರವೃತ್ತಿಂ ಚ ಚಕ್ರು ಸ್ವೂಕ್ತಾಽರ್ಥವೇದಿನಃ ॥ ೨ ॥

ಪ್ರಬಂಧೋ ಮಾನುಕೋ ರಮ್ಯಃ ಪ್ರಬಂಧೋ ಮಾನುಕೋ ಮಹಾನ್

ಏನಂ ವಿಚಾರಂ ಕುರ್ವಾಣಾಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಿತಿ ಚಕ್ರೀರೇ ॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :--ದ್ರಾವಿಡಭಾಷಾ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಘದ ಕವಿಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು. ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಿವಾದವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆ ವಿವಾದವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವೆನು. ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿ ಇರುವರು. ಇವರು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಕಾರಣ ದ್ರಾವಿಡ

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಃ ಶಂಭುಃ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ನೀತಮತ್ಸರಃ |

ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯೋದ್ಯ ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಪ್ರಬಂಧಕಾನ್ || ೪ ||

ತೇನ ಯೋ ರಮ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಪ್ರಬಂಧೋ ಮಹಾನಿತಿ |

ಅಸ್ಮಾಭಿಶ್ಚ ಪರಿಗ್ರಾಹ್ಯೋ ಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ಚ ವಿಹಾಯ ಚ || ೫ ||

ಏವಂ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸರ್ವೇಽಪಿ ನಶ್ವೀರಾದ್ಯಾಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ |

ಪ್ರಾತರ್ನಿಶ್ಯೋತ್ಪವಾಂತೇ ಸು ಪ್ರಾಪ್ತುಸ್ಸುಂದರನಾಯಕಂ || ೬ ||

ಪ್ರಬಂಧಪುಸ್ತಕಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಸನ್ನಿಧೌ ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯ ಚ |

ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸುರಿತಿ ತೇ ಸಂಘಿನಃ ಸಕಲೇಶ್ವರಂ || ೭ ||

ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬರೆದರು. ಅನಂತರ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಅನರವರಲ್ಲಿ ವಿವಾದವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅವರು ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪ್ರಭುವಾದ ಶಂಭುವು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿ, ಯಾವುದು ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡೋಣ. ಅವನು ಆರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಉತ್ತಮವೆಂದು ನಾವು ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಕೊಂಡರು.

೬-೭. ನಶ್ವೀರನೇ ಮೊದಲಾದ ಕವೀಶ್ವರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಿಶ್ಚಯದಂತೆ ತಾವು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಉತ್ಸವವು ಮುಗಿಯುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. ಮತ್ತು ಅವರು ಆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ದೇವನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ದೇವದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

ಭಗವನ್ಮರುಣಾಸಿಂಧೋ ಕದಂಬವನನಾಯಕೆ ।

ಕಲಾನಿಧಿ ಕಲಾಮೌಲೀ ಶೃಣು ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಮೀಶ ನಃ

॥ ೮ ॥

ವೃತ್ತಿಃ ದ್ರಾವಿಡಸೂತ್ರಸ್ಯ ಕೃತಾ ಸ್ಮಾಭಿಃ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ।

ವಿನಾದೋ ವೃತ್ತಿಭಿಸ್ತಾಭಿರಸ್ಮಾಕಂ ವಿದ್ಯತೇಽಧುನಾ

॥ ೯ ॥

ಮದೀಯಾವಿಶದಾ ವೃತ್ತಿಸ್ತ್ವದೀಯಾ ದೋಷಸಂಯುತಾ ।

ಏವಂ ಪರಸ್ಪರಂ ಸರ್ವೇ ವದಾಮೋ ವಯಮಿಷ್ಟಯಾ

॥ ೧೦ ॥

ಏತೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರಬಂಧಾನಾಂ ತಾರತಮ್ಯಂ ಚ ನಿಶ್ಚಿತುಂ ।

ತ್ವಮೇವ ಹಿ ಪ್ರವೀಣೋಽಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಸಿ ಸ್ವಭಾವತಃ

॥ ೧೧ ॥

ಸಂಘಸ್ಥಾನಾಂ ವಚಶ್ಚುತ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಯಕಃ ।

ಪ್ರಸನ್ನೋ ಭವದತ್ಯರ್ಥಂ ಸುಂದರೇಶಃ ಸದಾಶಿವಃ

॥ ೧೨ ॥

೮-೧೧. ಎಲೈ ದಯಾನಿಧಿಯಾದ, ಕದಂಬವನಾಧಿಪನಾದ, ಚಂದ್ರನನ್ನು ತಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದ್ರಾವಿಡ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬರೆದು ಇರುತ್ತೇವೆ. ನಾವು ನಾವು ಬರೆದಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದು ಜಿನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಭೇದವನ್ನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ನೀನು ಮಾತ್ರವೇ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನೀನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ.

೧೨-೧೬. ಇಷ್ಟುಮಟ್ಟಿನ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವವು ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ ಗುಣವಾಗಿರುವುದು. ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸಂಘದಲ್ಲಿರುವ ಕವೀಶ್ವರರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು.

ನಿರ್ಗಚ್ಛತಿ ಮಹಾಲಿಂಗಾತ್ ತಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಾಯಂಭುವಾ ಚೈವಃ ।

ಸರ್ವಾವಯವರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಂತರಿತವಿಗ್ರಹಃ

॥ ೧೩ ॥

ಭಸ್ಮಾಂಕಿತಲಲಾಟಾದಿ ಪರಿಶೋಭಿಕಲೇಖರಃ ।

ಉಷ್ಣೀಷಮಂಡಲೋದ್ಭಾಸಿ ಮೌಲಿಮಂಡಲಮಂಡಿತಃ

॥ ೧೪ ॥

ನಿರ್ಮಲಾಂಬರಸಂಭೂತಕಂಚುಕಾಂಚಿತವಿಗ್ರಹಃ ।

ಕವಿವೇಷಧರೋ ದೇವ ಸ್ವರ್ವಾವಯವ ಸುಂದರಃ

॥ ೧೫ ॥

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಗಲ್ಭಯಾ ವಾಚಾ ಸಂಘಸ್ಥಾಂಶ್ಚ ಕವೀಶ್ವರಾನ್ ।

ಅಸ್ತಿನ್ವರೇಸ್ತಿ ಸುಶ್ಲಾಘ್ಯೋ ವೈಶ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿಚ್ಛಿವಪ್ರಿಯಃ

॥ ೧೬ ॥

ಧನಾಢ್ಯೋ ಧಾನ್ಯಶೀಲಶ್ಚ ಶಿವಭಕ್ತರತಸ್ಸದಾ ।

ದಾನಶೀಲೋತಿಧರ್ಮಿಷ್ಠ ಸ್ತತ್ಯವಾದೀ ವಣಿಗ್ವರಃ

॥ ೧೭ ॥

ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಶರೀರದ ಎಲ್ಲಾ ಅವಯವಗಳಿಗೂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರುಮಾಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡವನಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಸುಂದರನಾದ ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗದಿಂದ ಬಂದು ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರ ಸಂಗಡ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಾಡಿದನು.

೧೭-೨೧. ಈ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯನಿರುವನು. ಅವನು ಧನಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿ ದಾನಶೀಲನಾಗಿರುವನು. ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷನು. ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುವನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು ಈ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಯೌವನವತಿಯಾದ ಪತ್ನಿಯು ಇದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು

ತಸ್ಯಾನುರೂಪಾ ಸದ್ವೃತ್ತಿಸಂಪನ್ನಾ ಗುಣಶಾಲಿನೀ ।

ತರುಣೇ ವರಸೌಭಾಗ್ಯಸೌಂದರ್ಯಾದಿವಿರಾಜಿತಾ

॥ ೧೮ ॥

ಕಾಲೇ ಕಾಚಿದಭೂದ್ಭಾರ್ಯಾ ಕಮಲಾಯತಲೋಚನಾ ।

ದಂಪತ್ಯೋಶ್ಚ ತಯೋರ್ನಿತ್ಯಂ ಪುತ್ರಾರ್ಥನುಭವತ್ತಪಃ

॥ ೧೯ ॥

ಚಿರಾತ್ತಪೋನಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರೀಪುಂಸೋರತುಲೇನ ಚ ।

ಶಾಪಜಾತಃ ಸುಪುತ್ರೋಸ್ತಿ ಮೂಕಃ ಸ್ಯಂದಾಂಶ ಏವ ಸಃ

॥ ೨೦ ॥

ಪ್ರಬಂಧಾನಾಂ ತಾರತಮ್ಯಂ ತಂ ತು ಪೃಚ್ಛತ ಯಂ ಹೃದಾ ।

ಅಂಗೀಕರೋತಿ ಸ ಶ್ಲಾಘ್ಯಃ ಪ್ರಬಂಧೋ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ

॥ ೨೧ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತಮಪ್ಯಪ್ಯಚ್ಛಂಸ್ತೇ ಮೂಕಃ ಕಿಂ ವಕ್ತು ಮರ್ಹತಿ ।

ಕವಿನೇಷಧರಃ ಶಂಭುಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ವಚನಂ ಮುಹುಃ

॥ ೨೨ ॥

ವಡಿಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಹಳ ಕಾಲದವರಿಗೂ ಆಚರಿಸಿದ ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸುಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿರುವನು. ಆದರೆ ಅವನು ಶಾಪದಿಂದ ಮೂಕನಾಗಿರುವನು. ಅವನು ಸ್ವಂದನ ಅಂಶದವನು. ನೀವು ಅವನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಅವನು ಮನಃಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಗ್ರಂಥವು ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು.

೨೨-೨೫. ಕವೀಶ್ವರರು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಮೂಗನು ಮಾತನಾಡುವನೇನು” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು. ಉಗ್ರನ ತಂದೆಯಾದ ಕವಿ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಆ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರನು

ಅಬ್ರವೀದುದ್ರಗ್ರಜನಕಃ ಶಂಕರಃ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ಪ್ರಬಂಧಾನಾಂ ಶ್ರುತಾನಾಂ ಚ ಶ್ರುತೇ ಯಸ್ಮಿನ್ ಸ ವೈಶ್ಯಜಃ ॥ ೨೩ ॥

ಪುಲಕಾಂಕಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಆಸೀನ್ನೇತ್ರಜಲಾಂಚಿತಃ ।

ತಂ ಪ್ರಬಂಧಂ ರಮ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗಚ್ಛತ ಸತ್ಯತಃ ॥ ೨೪ ॥

ಸಶ್ವಾದ್ವಿನಾದೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿರ್ನೈವ ಕಾರ್ಯೋ ವಿರೋಧಕೃತ್ ।

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ತಾಂಸ್ತಿರೋಧತ್ತೇ ಸದಾಶಿವಃ ॥ ೨೫ ॥

ಸಂಘಸ್ಯಾ ಸ್ವಕಲಾಸ್ಯಂತಃ ಸಮಶಾದ್ವೇನ ಏವ ಸಃ ।

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಗತ್ವಾ ತೇ ಮೂಕನಾಹೂಯ ಮಂಟಪೇ ॥ ೨೬ ॥

ಅಲಂಕೃತ್ಯ ತಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಶ್ವೇತಪುಷ್ಪೈರ್ದುರ್ಗಕೂಲಕೈಃ ।

ಪ್ರಬಂಧಾನ್ಯಾವಯಾಮಾಸು ಸ್ವ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜೋಷ ಮಾಸ್ಥಿತಃ ॥ ೨೭ ॥

ನಿಮ್ಮ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅಥವಾ ಓದಿಸಿ ಕೇಳಿ ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳ ಶರೀರ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಆನಂದಾಶ್ರುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವನು. ಅಷ್ಟು ಆನಂದವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಆ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಉತ್ತಮವೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ನೀವು ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡಬೇಡಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೨೬-೨೭. ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ “ ದೇವದೇವನೇ ನಮಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿರುವನು !” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆ ಮೂಗನಾದ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರನನ್ನು ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅವನಿಗೆ ಬಿಳಿಯ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ರೇಷ್ಮೆ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡಿದ ನಂತರ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಓದಿದರು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು.

ಶ್ರುತೇ ಪ್ರಬಂಧೇ ನಾತ್ಮೀರೇ ಕಾಪಿಲೇ ಭಾರಣೇಪಿಚ |

ಅನಂದಾಶ್ರೂಣಿ ಮುಂಚ್ಛ ಸಃ ಪುಲಕಾಂಚಿತವಿಗ್ರಹಃ

|| ೨೮ ||

ಅನಂದಸಾಗರೇ ಮಗ್ನಃ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಇವಾಭವತ್ |

ಸಂಘಿನೋ ಮತ್ಸರಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತಾನ್ಪ್ರಬಂಧಾನುಪಾದಧುಃ

|| ೨೯ ||

ತಾನೇವ ಪ್ರಥಯಾಮಾಸು ದ್ರಾವಿಡಾನಾಂ ಮುದೇ ಮುದಾ |

ಇತಿ ಕವಿವರಜಾತಾನ್ಯೋಸ್ಯವಿದ್ಯಾವಲೇಪಂ-

ಶಮಯತಿ ಸಹಸಾ ಯಸ್ಸತ್ಯವೇರ್ವೇಷಧಾರೀ |

ಸುಖಯತು ಸತತಂ ವಃ ಸುಂದರಸ್ಥೋಮಸೂರ್ಯಾ-

ನಲನಯನವಿಭಾಸ್ವದ್ವಕ್ತ್ರಶೋಭ ಸ್ವ ಈಶಃ

|| ೩೦ ||

ಪಂಚಪಂಚಾಶಿಕಾ ಲೀಲಾ ಪಂಚ ಪಂಚಾಕ್ಷರಾತ್ಮನಃ |

ಪಂಚೀಕೃತಾ ಮಯಾ ಸಾದ್ಯ ಪಂಚತ್ವಭಯನಾಶಿನೀ

|| ೩೧ ||

೨೮-೨೯. ನತ್ಕೀರನು ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ, ಕಪಿಲ ಮತ್ತು ಭರಣ ಇವರುಗಳ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರೋಮಾಂಚವೂ ಅನಂದಬಾಷ್ಪವೂ ಉಂಟಾಯಿತು ಅವನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಂತಿದ್ದನು. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದ್ರಾವಿಡದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು.

೩೦. ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೂ ಕವಿಯ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾಗ್ನಿನೇತ್ರನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲಿ.

೩೧. ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಾತ್ಮಕನಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಸಂಘದಕವಿಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿದ ಐವತ್ತೈದನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಪ್ರಬಂಧತಾರತನ್ಮುನಿರ್ಣಯೋ ನಾನು
ವಿಕಷ್ಪಿಸ್ವಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಮಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಬಂಧತಾರತನ್ಮುನಿರ್ಣಯವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅರವತ್ತೊಂದನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಪುರಾ ಚೋತ್ತರಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಗಮನಂ ಸಂಘಿಭಿಃ ಸಹ ।
ಯಯಾ ಕರೋತ್ಸಂದರೇಶಸ್ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಪ್ರವದಾಮಿ ವಃ ॥ ೧ ॥

ಅಥ ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯೇ ತು ಶಿವಲೋಕಂ ಗತೇ ಸತಿ ।
ಪ್ರತಾಪಸೂರ್ಯ ಇತಿ ಚ ರಾಜಾ ಭೂತ್ಪಾಂಡ್ಯಮಂಡಲೇ ॥ ೨ ॥

ತತೋ ವಂಶಧ್ವಜೋ ರಾಜಾ ತತಸ್ತು ರಿಪುಮರ್ದನಃ ।
ಚೋಳವಂಶಾಂತಕಃ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚೇರ ವಂಶಾಂತಕೋಽಪರಃ ॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೬. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರೊಡನೆ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ತರಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೆಲಸಿದ ಲೀಲೆಯನು ಹೇಳುವೆನು. ಚಂಪಕಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನಂತರ ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪಸೂರ್ಯನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳವನು ರಾಜನಾದನು. ಅವನ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಂಶಧ್ವಜನೂ, ಅಮೇಲೆ ರಿಪುಮರ್ದನನೆಂಬವನೂ ರಾಜರಾದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಚೋಳವಂಶಾಂತಕ, ಚೇರವಂಶಾಂತಕ, ಪಾಂಡ್ಯವಂಶೇಶ,

ತತಸ್ತು ಪಾಂಡ್ಯವಂಶೇಶ ಸ್ತತೋ ವಂಶಶಿರೋಮುಣಿಃ |

ತತಃ ಪಾಂಡ್ಯೇಶ್ವರೋ ರಾಜಾ ಪಾಲಯಾಮಾಸ ವೈ ಮಹೀಂ || ೪ ||

ತತಃ ಕುಲಧ್ವಜೋ ರಾಜಾ ತತೋ ವಂಶವಿಭೂಷಣಃ |

ಸೋಮಚೂಡಾಮುಣಿಃ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೂಪಚೂಡಾಮುಣಿಸ್ತತಃ || ೫ ||

ಏವಂ ಕ್ರಮೇಣ ರಾಜಾನಃ ಪಾಲಯಿತ್ವಾ ಮಹೀಂ ಕ್ರಮಾತ್ |

ಸುಂದರೇಶಪ್ರಸಾದೇನ ಸಾಯಂಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪುರೈಶ್ವರಂ || ೬ ||

ಕದಾಚಿದಥ ಸಂಭೂಯ ನತ್ಕೀರಾದ್ಯಾಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ |

ಸಂಸ್ಥಾಯ ಹೇಮಪದ್ಮಿನ್ಯಾಮಘಮರ್ಷಣತತ್ಪರಾಃ || ೭ ||

ಲೀನಾ ಭವನ್ಪ್ರಹ್ಮಣಿ ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಾಃ |

ಪಯೋಧಿ ರಾಕ್ರಮ್ಯ ಜಗಚ್ಛಾಂತೋರ್ಮಿ ರಭವತ್ತದಾ || ೮ ||

ವಂಶಶಿರೋಮುಣಿ, ಎಂಬ ರಾಜರು ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ರಾಜರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೋಮಚೂಡಾಮುಣಿ, ಭೂಪಚೂಡಾಮುಣಿ ಎಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜರು ರಾಜ್ಯಪರಿಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನಂತರ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತಿವನ ಸಾಯಂಜ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿದರು.

೭-೧೨. ನತ್ಕೀರನೇ ಮೊದಲಾದ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೇಮ ಪದ್ಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಪರಮಾತ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಲೀನರಾದರು. ಸಮುದ್ರವು ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತೆರೆಗಳ ಉಪಟಳವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ರಥಂತರಮನ್ವಂತರವು ಕಳೆದುಹೋ ಯಿತು. ಪದ್ಮಮನ್ವಂತರವು ಬಂದಿತು. ರುದ್ರಸಾವರ್ಣಿ ಎಂಬ ಮನವು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಆಗ ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಕವೀಶ್ವರರು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆ ಸರಸವಾದ

ರಾಘಂತರೋ ಗತಃ ಕಲ್ಪಃ ಸಾದ್ವ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಹಾಮುನೇ
ಜಾತೇಛಃರುದ್ರಸಾವರ್ಣೌ ಮನೌ ಸಾಂಡ್ಯಮಹೀತಲೇ

|| ೯ ||

ತಸ್ಮಿನ್ಮಾಲೇ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾಃ ಕಂಜಾ ಇವ ಕವೀಶ್ವರಾಃ
ಸರಸಾಸ್ಸಂಘಫಲಕೇ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಸಮಾಸತ

|| ೧೦ ||

ಅಥ ಸಾಂಡ್ಯಕುಲೇಶಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಾಭೂತ್ಪಾಂಡ್ಯಮಂಡಲೇ |
ತಸ್ಯಾನವದ್ಯಾವಾಣೀ ಚ ವರ್ತತೇ ವದನಾಂಬುಜೇ

|| ೧೧ ||

ತಸ್ಯಾಪಿ ಸಂಘಫಲಕಾ ತ್ವವಕಾಶಮದಾದ್ವಿಜಾಃ |
ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣವೇತ್ತಾ ಚ ರಸಭಾವಜ್ಞಸತ್ಯವಿಃ

|| ೧೨ ||

ರಾಜ್ಯಭಾರವಹೇ ತಸ್ಮಿನ್ಪುರೇಶೇ ಸಾಂಡ್ಯಭೂಪತೌ |
ವಿದ್ವಾನ್ಮಧ್ಯವನಾಧೀಶಃ ಪ್ರಬಂಧಾನೇಕಕೃತ್ಯವಿಃ

|| ೧೩ ||

ಕವನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಸಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಂಡ್ಯಕುಲೇಶನೆಂಬವನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ವಿದ್ಯಾಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕವೀಶ್ವರರಿಗೆ ಅವಕಾಶವು ದೊರತಿರುವಂತೆ ಆ ರಾಜನಿಗೂ ಅವಕಾಶವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆ ರಾಜನು ಲಕ್ಷ್ಯ, ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ರಸ, ಭಾವಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಇರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು.

೧೩-೧೭. ಆ ಸಾಂಡ್ಯಕುಲೇಶರಾಜನು ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಧ್ಯವನಾಧೀಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಕವಿಯು ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ರಸ, ಭಾವ ಇವುಗಳ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಇರುವನು. ಅವನು

ರಸಭಾವವಿಶೇಷಜ್ಞೋ ಲಕ್ಷ್ಯಲಕ್ಷಣವಿತ್ಸುಧೀಃ ।

ಪ್ರಬಂಧವೇತ್ತಾ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ವಿಶೇಷಗುಣವಿತ್ತಮಃ

॥ ೧೪ ॥

ಮಹಾಮಧುರವಾಕ್ಸರ್ವಸಮ್ಮತಸ್ಸತ್ಯವಾಕ್ಪುಚಿಃ ।

ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾತುಲಸ್ಸಮ್ಯಗ್ವಿವಪೂಜಾಪರಾಯಣಃ

॥ ೧೫ ॥

ಆಸೀತ್ಕುಲಪಿಸನ್ನಿತ್ರಂ ಕವಿತ್ಯಾತಿಶಯೇನ ಸಃ ।

ಕದಾಚಿತ್ಪಾಂಡ್ಯಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಕುಲೇಶಂ ಸ ಕವೀಶ್ವರಃ

॥ ೧೬ ॥

ಶಬ್ದಾರ್ಥಸುಭಗಾನ್ಯಾಶು ಜಗೌ ಗೇಯಾನಿ ಕಾನಿ ಚಿತ್ ।

ಮಹಾಂತಿ ತಾನಿ ಗೇಯಾನಿ ಶ್ರುತ್ವಾಸ್ತೂಯಾಸಮನ್ವಿತಃ

॥ ೧೭ ॥

ರೋಷಯುಕ್ತೋ ಮಹೀಪಸ್ತಂ ಧಿಕ್ಕೃತ್ಯ ತ್ವವಮಾನಯತ್ ।

ರಾಜ್ಞಾ ಕೃತಂ ಸ್ವಾವಮಾನಂ ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೋ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ

॥ ೧೮ ॥

ಗುಣವಂತನಾಗಿ ಬಹಳ ಮಧುರವಾದ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾದ ಮಾತು
ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿರುವನು. ಮತ್ತು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ,
ಶಿವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನು. ಇವನು ಕವನ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣ
ನಾಗಿ ಕಪಿಲಕವೀಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯವನಾರ್ಥೀಶ್ವರಕವಿಯು ಒಂದು
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಲೇಶಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ತಾನು ಬರೆದಿರುವ ಕೆಲವು
ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅವುಗಳು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದವು. ರಾಜನು ಅವುಗಳನ್ನು
ಕೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅಸೂಯೆಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದರಿಂದ ರಾಜನು ಕವಿಯನ್ನು
ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಅವಮಾನಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೧೮-೨೦. ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯಕವಿಯು ರಾಜನಿಂದ ತನಗೆ ಆದ ಅವಮಾನದಿಂದ
ವ್ಯಸನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಹಾಲಾಸ್ಯವಾಸಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.
ಅವನು ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ತನಗೆ ಆದ ಅವಮಾನವನ್ನು

ಖಿನ್ನಃ ಸನ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಾಲಾಸ್ಯವಾಸಿನು ಶಂಭುಮೀಶ್ವರಂ ।

ಸ್ತುತ್ವಾ ನತ್ವಾ ಸುಬಹುಶಸ್ಸಾವಮಾನಂ ವ್ಯಜಿಜ್ಞಾಸತ್

॥ ೧೯ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಸೋಮಾರ್ಥಭೂಷಣ ತ್ರ್ಯಂಬಕೇಶ್ವರ ।

ಭಕ್ತಸಂರಕ್ಷಣವರ ಭಕ್ತಾಪದ್ಭಂಜನಾವ್ಯಯ

॥ ೨೦ ॥

ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣ್ವಂಗಸಂಭೂತ ಕಸಾಲಾಸ್ಥಿ ನಿಭೂಷಣ ।

ಇದಾನೀಂ ಮಮ ವಿಜ್ಞಾಪ್ತಿಂ ಶೃಣು ಭೂತೇಶ್ವರೇಶ್ವರ

॥ ೨೧ ॥

ಅಹಮೇತ್ಯ ಮಹೀಸಾಲಂ ಮಧುರಾಪುರವಾಸಿನಂ ।

ಗೇಯಾನಿ ಕಾನಿಚಿತ್ಸನ್ಯಗ್ಬ್ರುವೇ ಭೂಪಮನರ್ಗಲಂ

॥ ೨೨ ॥

ಧಿಕ್ಕೃತ್ಯ ಮಮ ಗೇಯಾನಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಸುಭಗಾನ್ಯಪಿ ।

ಮಾಂ ಚಾಸಂತೋಷ್ಯ ಭೂಪಾಲೋವದದ್ಗಚ್ಛೇತ್ಯಕಾರಣಂ

॥ ೨೩ ॥

ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. “ ಎಲೈ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೆ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರನನ್ನು ನೀನು ಅಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನಾಗಿ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಆಸಕ್ತನು. ನೀನು ಭಕ್ತರ ವಿವತ್ತನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥನು. ಮತ್ತು ನೀನು ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವನು.

೨೧-೨೪. ಎಲೈ ದೇವನೆ, ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಇವರುಗಳ ಶರೀರದ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಅಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಭೂತಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವರು ನಿನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ನೀನು ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು. ನಾನು ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿರುವ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನನ್ನ ಇಷ್ಟಬಂದಹಾಗೆ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದೆನು. ಅವುಗಳು ಶಬ್ದಾರ್ಥ ದೋಷಗಳು ಯಾವವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದರೂ, ರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಧಿಕ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಅವಮಾನಮಾಡಿ ಅಟ್ಟಿದನು. ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ

ಅರ್ಥರಾಶಿಭವಾನ್ಸತ್ಯಂ ಶಬ್ದರಾಶಿರುಮಾ ಧ್ರುವಂ ।

ಯುನಾಮುಭರ್ತ್ವಯದ್ರಾಜಾ ವೇತ್ಸಿ ಸರ್ವಂ ತ್ವಮೇವ ಹಿ ॥ ೨೪ ॥

ಶಿವಭಕ್ತಾನಾನಂ ಚ ಹ್ಯವಮಾನಂ ತವಾಧುನಾ ।

ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯತ್ತ್ವಯಾ ತತ್ತ್ವಂ ಕುರು ಮೀನಾಕ್ಷಿನಾಯಕ ॥ ೨೫ ॥

ಇತಿ ಮಧ್ಯವನೇಶಸ್ಯ ದೀನಮಾರ್ತಿಯುತಂ ವಚಃ ।

ಶಂಭುಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಾಡಿತವಚ್ಛೇರೀರೇ ಮನುಜೇಂಬಯಾ ॥ ೨೬ ॥

ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರಸ್ಯಾಪಿ ತೋಷಾರ್ಥಂ ಕಪಿಲಸ್ಯ ಚ ।

ಸ್ವಭಕ್ತಾನಾಂ ಚ ತುಷ್ಟ್ಯರ್ಥಂ ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣಃ ಪ್ರಭುಃ ॥ ೨೭ ॥

ಕುಲೇಶ್ವರೇ ಕೋಪಯುಕ್ತಃ ಪಾಂಡ್ಯೇಶೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ತಿರೋಧಾಯಾತ್ಮಲಿಂಗಂ ಚ ಮೂಲಭೂತಂ ಸ್ವಯಂಭುವಂ ॥ ೨೮ ॥

ನನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಮಾಡಿರುವುದು ಶಬ್ದರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಮೀನಾಕ್ಷಿದೇವಿಗೂ, ಅರ್ಥರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ನಿನಗೂ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ತಿಳಿದವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ

೨೫-೨೮. ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಆದ ಅವಮಾನವು, ನಿನಗೆ ಆದ ಅವಮಾನವೇ ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂದು ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯಕವಿಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಬಾಣದಿಂದ ಏಟು ತಿಂದವನ ಹಾಗೆ ಸಂಕಟಪಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯಕವಿಯು ಮತ್ತು ಕಪಿಲನೇ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರಾದ ಕವಿಗಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಕುಲೇಶ್ವರಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಕೋಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆತ್ಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾದನು. ಮೂಲಭೂತವಾದ ಸ್ವಯಂಭೂ

ಸಮಷ್ಟಿಲಿಂಗಂ ಲಿಂಗಾನಾ ನ್ಮಾಯಯಾತಿ ವಿಚಿತ್ರಯಾ ।

ಸ್ವಧಾನೋತ್ತರದೇಶೇ ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ತಟಿನೀತಟೀ

॥ ೨೯ ॥

ಕೃತ್ವಾ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರೇಣ ಪ್ರಾಸಾದಮತಿಮಂಜುಳಂ ।

ತತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಕರೋಲ್ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಃ ಸದಾಶಿವಃ

॥ ೩೦ ॥

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವಾನಂ ಸಂಘಿನೋಽಪಿ ತತ್ರಾಗರ್ಚ್ಯಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ।

ಅವಿಮುಕ್ತಂ ಕದಾಪ್ಯೇತಚ್ಛಿವಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶಿವೇನ ಯತ್

॥ ೩೧ ॥

ಪ್ರಾತರಂತರ್ಗತಾಃ ಶೈವಾಃ ಶಿವಪೂಜಾರ್ಥಮೀಶ್ವರಂ ।

ಮಹಾಲಿಂಗಮದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ಭಯಾನಿಷ್ಠಾಃ ಜನೈಃ ಸಹ

॥ ೩೨ ॥

ಕಿಮೇತದಿತಿ ಭೀತ್ಯಾ ಚ ಸಂಭೂಯ ಶಿವಪೂಜಕಾಃ ।

ರಾಜ್ಞೇ ನಿವೇದಯಾಮಾಸು ವೃತ್ತಾಂತಂ ಮೂಲಲಿಂಗಿನಃ

॥ ೩೩ ॥

ಲಿಂಗವು ಲಿಂಗಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಆತ್ಮಲಿಂಗದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ತಾನು ವಾಸವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗರೂಪದಿಂದ ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದನು.

೩೧-೩೪. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ತಾವು ಮೊದಲಿದ್ದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಇದ್ದರು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಶಿವನು ಇದ್ದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರವು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿಲ್ಲದ್ದಾಯಿತು. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೆ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಭಕ್ತರೇ ಮೊದಲಾದವರು ಮೂಲ ಲಿಂಗವನ್ನೇ ಕಾಣದೆ, ಹೆದರಿದವರಾಗಿ ಜನಗಳೊಡನೆ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮೂಲ

ತದದ್ಭುತಂ ನೃಪಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುಲೇಶೋಽಪಿ ಭಯಾನ್ವಿತಃ |

ಚಿರಂ ತಿಷ್ಠತಿ ಶೋಕೇನ ನಿಶ್ಚಲಶ್ಚಿತ್ತಗೋ ಯಥಾ

|| ೩೪ ||

ಅಪರಾಧಂ ನುಯಾ ತಸ್ಯ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಸದ್ವಿಭೋಃ |

ಕುಲಶೇಖರಭೂಪಾದಿರಾಜ್ಞಾಂ ಕಾಲೇಷು ದುಷ್ಕೃತಂ

|| ೩೫ ||

ಏತಾದೃಶಂ ನಾಸ್ತ್ಯಸತ್ಯಂ ಮನ್ಯೌತತ್ಸಮುಪಸ್ಥಿತಂ |

ಅಪಕೀರ್ತಿ ನಿಘ್ನುತಿಕಾ ವಿಹಿತಾ ನಿರಯಪ್ರದಾ

|| ೩೬ ||

ಶಿವದ್ರೋಹಃಕೃತಃ ಸನ್ಯುಕ್ತ್ಯಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಿವರ್ಜಿತಃ |

ದ್ರೋಹಾಚ್ಚ ಶಿವಭಕ್ತಾನಾಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ಮಂಚಾಮಿ ಶಾಂತಯೇ

|| ೩೭ ||

ಪಾಪಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನೋಕ್ತಾರ್ಥಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಚೇತಸಿ |

ಅಥಾಗತ್ಯ ಜನಾಃ ಕೇಚಿದಾಹು ವ್ಯತ್ಯಾಂತಮದ್ಭುತಂ

|| ೩೮ ||

ಲಿಂಗದ ವಿಷಯವಾದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡರು. ಕುಲೇಶವಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಯದಿಂದ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ ನಿಶ್ಚಲನಾದನು.

೩೫-೩೭. “ನಾನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು ಕುಲಶೇಖರವಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನನ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಉಂಟಾಯಿತು. ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬಂದಿತು. ನರಕವು ಉಂಟಾಗುವ ವಾವಸಂಘಟನೆಯು ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಶಿವ ದ್ರೋಹವು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದ ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ಶಿವಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದ ದ್ರೋಹವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವೆನು. ಇದರಿಂದ ಶಿವದ್ರೋಹಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಶಾಂತವಾಗುವುದು” ಎಂದು ರಾಜನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದನು.

೩೮-೪೧. ಆಗ ಕೆಲವು ಜನರು ಬಂದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡಿ, “ಎಲೈ, ಮಧುರಾಧಿಪನಾದ ರಾಜನೇ, ಕೇಳು.

ಕುಲಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ತುಮಿಚ್ಛತಃ ।

ರಾರ್ಜಶೃಣುಷ್ವ ನೋ ವಾಕ್ಯಮದ್ಭೂತಂ ಮಧುರಾಧಿಪ || ೩೯ ||

ದಕ್ಷಿಣೇ ತಟನೀತೀರೇ ಸುಮೇರುಶಿಖರೋಪಮಃ ।

ಇತಃ ಪೂರ್ವಂ ನ ದೃಷ್ಟ್ವಸ್ತು ಪ್ರಾಸಾದೋದ್ಯತ್ಯತೇಧುನಾ || ೪೦ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರಲಿಂಗಂ ಚ ತತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕೃದ್ಭೌ ।

ಸಂಘಸ್ಥಾ ಅಪಿ ತತ್ರೈವ ನಿವಸಂತಿ ಶಿವಾಶ್ರಿತಾಃ || ೪೧ ||

ಇತ್ಯದ್ಭೂತಕರೀಂ ವಾಚಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕುಲಶೇಖರಃ ।

ಅತ್ಯಂತಭೀತಭೀತಃ ಸನ್ನಿಮೇತದಿತಿ ಚಿಂತಯನ್ || ೪೨ ||

ಸಾದಾಭ್ಯಾಸೇನ ತರಸಾ ಯಯೌ ಯತ್ರ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ನ್ಯವಸ್ಸಂಘಿನಃ ಸರ್ವೇ ತತ್ರ ವೇಗವತೀತಟೇ || ೪೩ ||

ಹೊಳೆಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಂತೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ದೇವಾಲಯವು ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಇರುವುದು ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಇರು ವುದು. ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು” ಎಂದು ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೪೨-೪೫. ಕುಲಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳ ಹೆದರಿದವನಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ, ಮಹೇಶ್ವರನು ಸಂಘದ ಕವಿಗಳೊಡನೆ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೇಗವತೀ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಬಂದನು. ದೇವಾಲಯದ ವಳಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ಕುಲದೇವನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮೂಲಿಂಗವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಅವನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರೋಮಾಂಚ

ಪ್ರಾಸಾದಾಭ್ಯಂತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯೈರ್ಮಹೀಪತಿಃ |

ಸುಂದರೇಶ್ವರಲಿಂಗಂ ಚ ವಿಲೋಕ್ಯ ಕುಲದೈವತಂ

|| ೪೪ ||

ಪ್ರಣಮ್ಯಾತುಲಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪುಲಕಾಂಕಕಳೇಬರಃ |

ಸಾನಂದಜಲನೇತ್ರಃ ಸನ್ನ ಸ್ತೋಷೀದ್ಗದ್ಗದಸ್ವರಃ

|| ೪೫ ||

|| ಕುಲಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಮಹಾನೀಸಾರಣ್ಯಾಂತರಕನಕಪದ್ಮಾಕರತಟೀ-

ಮಹೇಂದ್ರಾ ನೀತಾಷ್ಟದ್ವಿಪದ್ಧತವಿಮಾನಾಂತರಗತಂ |

ಮಹಾಲೀಲಾಭೂತಪ್ರಕಟಿತವಿಶಿಷ್ಟಾತ್ಮವಿಭವಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

|| ೪೬ ||

ನಮನ್ನಾ ಲೀಕಾಕ್ಷಾಂಬುಜಭವಶುನಾಸೀರಮಕುಟೇ-

ನಮನ್ನಾಣಿಕ್ಯಾಂಶುಸ್ಪುರದರುಣಪಾದಾಬ್ಜಯುಗಲಂ ||

2

ದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆನಂದಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ಗದ್ಗದಸ್ಪುರದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

೪೬. ಎಲೈ ಮಹಾದೇವನೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಲೋಕಕ್ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾದ ವಿಮಾನವು ಕದಂಬವನದ ಕಾಡಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರ ತೀರ್ಥದ ದಡದಲ್ಲಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಇಂದ್ರನು ತಾನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವನು. ಅಷ್ಟ ದಿಗ್ಗಜಗಳೂ ಆ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವವು. ಈ ವಿಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೪೭ ಎಲೈ ದೇವನೇ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಇಂದ್ರ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕಿರೀಟದ ನವರತ್ನಗಳ

ಅಮಂದಾನಂದಾಬ್ಧಿಂ ಹರಿನಯನಪದ್ಮಾರ್ಚಿತಪದಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೪೨ ॥

ಮಹಾಮಾತಂಗಾಸ್ಯಗ್ಧರವಸನ ಮದ್ರೀಂದ್ರತನಯಾ-

ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಮತ್ತಾಂಧಕಕರಟಿಕಂಠೀರವವರಂ ।

ಮಹಾಭೋಗೀಂದ್ರೋದ್ಯತ್ಪಣಮಣಿಗಣಾಲಂಕೃತತನುಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೪೩ ॥

ಸಮೀರಾಹಾರೇಂದ್ರಾಂಗದ ಮಖಿಲಲೋಕೈಕಜನನಂ-

ಸಮೀರಾಹಾರಾತ್ಮಪ್ರವಣಜನಹೃತ್ಪದ್ಮನಿಲಯಂ ॥

ಕಾಂತಿಯು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳ ಮೆಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿರುವ ಆನಂದರೂಪದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ, ಅಪಾರವಾದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ತನ್ನ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಕಣ್ಣಿನಿಂದಲೇ ಪೂಜಿಸಿರುವನು. ಸುಂದರಳಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯೊಡನೆ ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

೪೮. ದೇವದೇವನಾದ ಈ ಪ್ರಭುವು ದೊಡ್ಡದಾದ ಆನೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದಿರುವನು. ಪರ್ವತಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ರಾಜನಾದ ಹಿಮವಂತನ ಪುತ್ರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪುಣ್ಯರಾಶಿ ಯಾಗಿರುವನು. ಈ ಮಹೇಶನು, ಮದದಿಂದ ಕೊಬ್ಬಿ ಲೋಕವನ್ನು ಆನೆಯಂತೆ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಧಕಾಸುರನಿಗೆ ಸಿಂಹದಂತೆ ಆಗಿ ಅವನನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದವನು. ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸರ್ಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಕಾರಣ ಅವುಗಳ ಹೆಡೆಯ ರತ್ನಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆನು.

೪೯. (ಉತ್ತಮವಾದ) ವಾಯುವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸರ್ಪವನ್ನು ಭುಜಕೀರ್ತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಈ ದೇವನು ಪ್ರಸಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು. ಈ

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀವಕ್ತ್ರಾಂಜುಜತರುಣಸೂರಂ ಸುಮನಸಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೪೯ ॥

ನತಾಘೌಘಾರಣ್ಯಾನಲ ಮನಿಲಭುಜ್ಜಾಥವಲಯಂ-

ಸುಧಾಂಜೋರಧಾರ್ಶಂಶಂ ಶಿರಸಿ ದಧತಂ ಜಹ್ನುತನಯಾಂ

ವದಾನ್ಯಾನಾಮಾದ್ಯಂ ವರವಿಬುಧವಂದ್ಯಂ ವರಗುಣಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೦ ॥

ಮಹಾದುಗ್ಧಾಂಭೋಧೌ ಮಥನಜವಸಂಭೂತಮುಸಿತಂ-

ಮಹಾಕಾಲಂ ಕಂಠೇ ಸಕಲಭಯಭಂಗಾಯ ದಧತಂ ।

ಮಹಾದೇವನು ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯೋಗಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವರವರಿಗೆ ದರ್ಶನ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸವಾಗಿರುವನು. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯು ಮುಖವು ಕವಲದ ಹೂವಿನಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವ ಕಾಗೆ, ತಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು.

೫೦. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ನೀನು ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದವರ ಪಾಪರಾಶಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಡ್ತಿಚ್ಚು ಕಾಡನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ ನಾಶಮಾಡುತ್ತೀಯೆ. ವಾಯುವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಸರ್ಪವನ್ನು ಹಸ್ತಾಭರಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಅವೃತಮಯವಾದ ಕಿರಣವುಳ್ಳ ಚಂದ್ರನ ಅರ್ಧವನ್ನೂ, ಗಂಗೆಯನ್ನೂ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿ, ದೇವ ಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವೆನು.

೫೧. ದೊಡ್ಡದಾದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಅವೃತದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಕಡೆಯುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಕಪ್ಪಾಗಿ ಇರುವ ವರ್ಣದಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾವಿಷವನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನುಂಗುವಾಗ ನಿನಗೆ

ಮಹಾಕಾರುಣ್ಯಾಬ್ಧಿಂ ಮದುಮಥನದ್ಯಗ್ಲೂರಚರಣಂ-
ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೧ ॥

ದಶಾಸ್ಯಾಹಂಕಾರದ್ರುಮಕುಲಶ್ರಿತಾಂಗುಷ್ಠನಖರಂ
ನಿಶಾನಾಥಶ್ರೀಜಿನ್ನಿ ಜವದನಬಿಂಬಂ ನಿರವಧಿಂ ।
ನಿಶಾಲಾಕ್ಷಂ ನಿಶ್ವಪ್ರಭವಭರಣೋಪಾಯಕರಣಂ-
ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೨ ॥

ಅನಾಕಾರಂ ಹಾರೀಕೃತ ಭುಜಗರಾಜಂ ಪುರಹರಂ-
ಸನಾಥಂ ಶರ್ವಾಣ್ಯಾ ಸರಸಿರುಹವಕ್ತ್ರಾಯತದೃಶಂ ।

ಕಂಠವು ಕವ್ಯಾಯಿತು. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಲು ವಿಷವನ್ನು ಕುಡಿದ ನೀನು ನೀಲಕಂಠನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಪ್ರಸಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿನ ಅಪಾರವಾದ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವನು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ಸುಂದರಳಾದ ಮಾನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೫೧. ಹತ್ತು ತಲೆಯುಳ್ಳವನಾದ ರಾವಣನ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಹೆಮ್ಮರಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠದ ನಖವು (ಉಗುರು) ವಜ್ರಾಯುಧವಾಯಿತು. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಚಂದ್ರಬಿಂಬದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾದ ಮುಖದಿಂದ ನೀನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಪ್ರಸಂಚವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ, ರಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಡೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ಸುಂದರಿಯಾದ ಮಾನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೫೨. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ನಿಜರೂಪದಿಂದ ಅಕಾರವಿಲ್ಲದವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೇಮಿಸುವ ಭಕ್ತರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನೀನು, ಸರ್ವರಾಜನನ್ನೇ ಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಶ್ರೀಪುರವನ್ನು

ದಿನಾರಂಭಾದಿತ್ಯಾಯುತಶತನಿಭಾನಂದನಪುಷಂ

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೩ ॥

ಉಮಾಸೀನೋತ್ತಂಗಳಸ್ತನತಟಿಸತ್ಕುಂಕುಮರಜ-

ಸ್ಸಮೃಹಾರಾತ್ಯಂತಾರುಣವಿಪುಲದೋರಂತರತಲಂ ।

ರಮಾನಾಣೇಂದ್ರಾಣೀರತಿವಿರಜಿತಾರಾಧನವಿಧಿಂ

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೪ ॥

ಧರಾಸಾಥಸ್ಸ್ಯಾಹಾಸಹಚರಜಗತ್ಪ್ರಾಣ ಶಶಭೃತ್

ಸುರಾಧ್ವಾಪರ್ನಾಥಾಧ್ವರಕರಶರೀರಂ ಶಶಿಧರಂ

ಸುರಾಹಾರಾಸ್ವಾದಾತಿಶಯನಿಜವಾಚಂ ಸುಖಕರಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೫೫ ॥

ನಾಶಮಾಡಿ, ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾ, ಕಮಲದ ಹೂವಿನ ದಳದಂತೆ
ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಲಕ್ಷ ಸಾವಿರ ಸೂರ್ಯರು ಏಕ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ ಕಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಸುಂದರಿಯಾದ
ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೫೪. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಸ್ತನಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ
ಕುಂಕುಮದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ,
ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಸರಸ್ವತೀ, ಮತ್ತು ಶಚೀದೇವೀ ಇವರುಗಳಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ನೇವೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ, ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ
ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೫೫. ಭೂಮಿ, ನೀರು, ಅಗ್ನಿ. ವಾಯು, ಚಂದ್ರ. ಆಕಾಶ, ಸೂರ್ಯ.
ಯಾಗಮಾಡುವ ದೀಕ್ಷಿತ ಎಂಬ, ಎಂಟು ವಿಧವಾದ ಶರೀರದಿಂದ ಪ್ರಸಂಚನನ್ನು
ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಾ, ಚಂದ್ರಶೇಖರನಾಗಿ ಅಮೃತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಧುರವಾದ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವನ್ನಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಸುಂದರಿಯಾದ
ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಧರಾಪೀಠಂ ಧಾರಾಧರಕಲಶ ಮಾಕಾಶವಪುಷಂ-

ಧರಾಭೃದ್ಗೋದರಂಧಂ ತಪನಶಶಿವೈಶ್ವಾನರದೃಶಂ ||

ವಿರಾಜನ್ನಕ್ಷತ್ರಪ್ರಸವಮುದೋಭೂತಜಲಧಿಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

|| ೫೬ ||

ಸುಪರ್ಣಾಂ^{ಕ್ರಾಂ}ಭೋಜಾಸನದೃಗತಿದೂರಾಂಘ್ರಿಮಕುಟಿಂ-

ಸುಪರ್ಣಾಹಾರಸೃಕ್ಸುರವಿಟಿಪಿಶಾಖಾಯುತಭುಜಂ |

ಅಪರ್ಣಾಪಾದಾಬ್ಜಾಹತಿಚಲಿತಚಂದ್ರಾರ್ಧಿತಜಟಿಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

|| ೫೭ ||

೫೬. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಮಹಾಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಆಕೃತಿಗೆ ಭೂಮಿಯು ಪೀಠವಾಗಿರುವುದು. ಮೇಘವು ಕಲಶವಾಗಿರುವುದು. ಅಂತರಿಕ್ಷವೇ ಶರೀರವಾಗಿಯೂ, ಪರ್ವತಗಳೇ ಭುಜಗಳಾಗಿಯೂ ಇರುವುವು. ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರಾಗ್ನಿಗಳು ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವರು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳೇ ಪುಷ್ಪವಾಗಿರುವುವು. ಸಮುದ್ರವು ಉದರವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಾಲಿಂಗದ ಆಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

೫೭. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಗರುಡನನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ವಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನ ಪಾದವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪದ್ಮವನ್ನು ಪೀಠವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ನಿನ್ನ ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಂದಲೂ ನೋಡಲಾಗದಿರುವ ಪಾದವೂ, ಶಿರಸ್ಸೂ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸರ್ಪವನ್ನು ಹಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವೆ. ನಿನ್ನ ಭುಜಗಳು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ ಕೇಳಿದವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವವು. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯೊಡನೆ ನೀನು ನಡಸಿರುವ ಪ್ರಣಯಕಲಹದಲ್ಲಿ ದೇವಿಯು ಪಾದಕಮಲದ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಜಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಮುಖಾರಾತಿಂ ಮಂದಸ್ಥಿತಮಧುರಬಿಂಬಾಧರಲಸ-

ನ್ಮುಖಾಂಭೋಜಂ ಮುಗ್ಧಾವೃತಕಿರಣಚೂಡಾಮಣಿಧರಂ ।

ನಖಾಕೃಷ್ಣೇಭತ್ತಕ್ಷರಿವೃತಶರೀರಂ ಪಶುಪತಿಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ ॥ ೫೮ ॥

ಸಹಸ್ರಾಚ್ಚೈಕೋನೇ ನಿಜನಯನಮುದ್ಭೃತ್ಯ ಯಜತೇ-

ಸಹಸ್ರಾಖ್ಯಾಪೂರ್ಣೈಃ ಸರಸಿಜದೃಶೇ ಯೇನ ಕೃಪಯಾ ।

ಸಹಸ್ರಾರಂ ದತ್ತಂ ತಪನನಿಯತಾಭಂ ರಥಪದಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ ॥ ೫೯ ॥

೫೮ ಎಲೈ ದೇವನೆ, ನೀನು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅಂದವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಅಮೃತ ಕಿರಣನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಪಾದನಖಪರ್ಯಂತವಾಗಿಯೂ, ಆನೆಯ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೊದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಪಶುಪತಿಯೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವರು. ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಕಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡುವೆನು.

೫೯. ವಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೂಜೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ಕಮಲವು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅವನು ಆಗ ತನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ಆ ಹೂವಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಕಾರಣ, ಅವನಿಗೆ ಕಮಲದಳಾಯತಾಕ್ಷನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನೇಕ ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾವಿರ ಅಲಗುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು.

ರಥಾನನ್ಯಾಮ್ನಾ ಯಾಶ್ಚನುಜರಥಕಾರಂ ರಣಪಟುಂ-

ರಥಾಂಗಾಧಿತ್ಯೇಂದುಂ ರಥಪದಧರಾಸ್ತ್ರಂ ರಥಿವರಂ ।

ರಥಾಧಾರೇಷ್ಟಾಸಂ ರಥಧರಗುಣಂ ರಮ್ಯಫಲದಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೬೦ ॥

ಧರಾಕರ್ಷಾಪಾಸ್ತಪ್ರಚುರಭುಜಕಂಡೂಯನಜಲಂ-

ಧರಾಹಾರ್ಯದ್ವೈಧೀಕರಣಹೃತಲೋಕತ್ರಯಭಯಂ ।

ಸ್ಮರಾಕಾರಾಹಾರಾನ್ಯತಚಟುಲಫಾಲಾನಲಕಣಂ-

ಮಹಾದೇವಂ ವಂದೇ ಮಧುರಶಫರಾಕ್ಷೀಸಹಚರಂ

॥ ೬೧ ॥

೬೦. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ನೀನು ಪುರಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಲೋರಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು ರಥದ ಕುದುರೆಗಳಾದವು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಸಾರಥಿಯಾದನು. ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರು ರಥದ ಚಕ್ರಗಳಾದರು. ಚಕ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ವಿಷ್ಣುವು ಆಸ್ತ್ರವಾದನು. ಮೇರುಪರ್ವತವು ಧನುಸ್ಸಾಗಿತ್ತು. ವಾಸುಕಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ಪಗಳು * ಮೌರ್ವಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ವೀರನಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ರಥಿಕನಾಗಿರುವ ನೀನು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹಿತವಾದ ಫಲವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೬೧. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಭುಜಗಳ ಕಡಿತವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಜಲಂಧರಾಸುರನನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ನಿಗ್ರಹಮಾಡಿ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಭಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ನೀನು, ನಿನ್ನ ಚಂಚಲವಾದ ನೇತ್ರಾಕ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ಮನ್ಮಥನ ಆಕಾರವನ್ನು ಆಹಾರವಾಗಿಮಾಡಿ, ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾದೇವನಾದ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

* ಮೌರ್ವಿ=ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣ ಬಿಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಕಟ್ಟುವ ಹಗ್ಗ.

ಸೋಮಸುಂದರನಾಥಸ್ಯ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಠಂತಿ ಯೇ ।

ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಾ ಶೈವಮಂತೇ ಭಜಂತಿ ತೇ ॥ ೬೨ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರಮೀಶಾನಂ ಸುಮೀನಾಪ್ತೇಸುನಾಯಕಂ ।

ಕುಲೇಶ್ವರ ಮಹೀಪಾಲ ಇತಿ ಸ್ತೋತ್ರೈರತೋಷಯತ್ ॥ ೬೩ ॥

ಅಥ ವಾಚ್ಯಾಶರೀರಿಣ್ಯಾ ಶಂಕರಃ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯಃ ಪ್ರಿಯಾದಾಹ ಭೂಪತಿಂ ಪುರತಃಸ್ಥಿತಂ ॥ ೬೪ ॥

ಕುಲೇಶ್ವರ ಮಹೀಪಾಲ ವಿದ್ವನ್ಪಾಂಡ್ಯಕುಲೇಶ್ವರ ।

ಶೃಣ್ವೇತತ್ಸ್ಥಾನಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಯೋಕ್ತಮವಧಾನತಃ ॥ ೬೫ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಂ ಮಮ ಕ್ಷೇತ್ರಮಘತೂಲಮಹಾನಲಂ ।

ಮಲ್ಲಿಂಗ ಮಭಿತಸ್ತದ್ವದ್ಯೋಜನತ್ರಯಮಾತ್ರಕಂ ॥ ೬೬ ॥

೬೨-೬೪. ಕುಲಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯರಾಜಮ ಹೇಳಿರುವ ಸೋಮಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳುವವರು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಹೊಂದುವರು. ಕುಲಶೇಖರಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ವಾತ್ರನಾದ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಕಾಶವಾಣಿಯಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೬೫-೬೬. ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿಯೂ, ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದ ರಾಜನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕುಲೇಶ್ವರ ರಾಜನೇ, ನಾನು ಈ ಸ್ಥಳದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕೇಳು. ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವು ವಾಸುಕನನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದು. ನನ್ನ ರೂಪಾಂತರವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದ

ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಸ್ಥಾನಾನಾಂ ಚ ಪರಾತ್ಪರಂ ।

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಂ ಚೇತಿ ಪ್ರಥಿತಂ ಭುವನತ್ರಯೇ

॥ ೬೭ ॥

ಅತ್ರೈವ ಸಂತಿ ಲಿಂಗಾನಿ ಅನಂತಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಚ ।

ಸ್ವಾಯಂಭುವಾನಿ ಲಿಂಗಾನಿ ಮಾನವಾಕರ್ಷಕಾಣಿ ಚ

॥ ೬೮ ॥

ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಚತುಃಷಷ್ಟಿಲಿಂಗಾನ್ಯತೀವರಾಣಿ ಚ ।

ತತ್ರಾಪ್ಯಷ್ಟಾ ಚ ಲಿಂಗಾನಿ ವಿದ್ಯಂತೇತ್ಯುತ್ತಮಾನಿ ಚ

॥ ೬೯ ॥

ಮನು ಲಿಂಗಂ ಸ್ವಯಂಭೂತಂ ಲಿಂಗಾನಾಮುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ ।

ತಾನಿ ಕ್ರಮೇಣ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದಿಕ್ಪಾಲಸ್ಥಾ ಪಿತಾನಿ ಚ

॥ ೭೦ ॥

ತಲ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ಪುರೋಭಾಗೇ ಸ್ವಯಂಭೂತೋತ್ತಮಸ್ಯ ಚ ।

ಇಂದ್ರೇಶ್ವರಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಲಿಂಗಮಸ್ತಿ ಚಿರಂತನಂ

॥ ೭೧ ॥

ಸುತ್ತಲೂ ಯೋಜನ ಪರಿಯಂತರವೂ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಉತ್ತಮವಾದ ಸ್ಥಾನಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರವೆಂದು ಮೂರು ಲೋಕ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು.

೬೮-೭೧. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಇರುವುವು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಯಮುದ್ಭವಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾಗಿರುವವುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅರುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಟು ಶಿವಲಿಂಗಗಳು ಬಹಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು. ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಸ್ವಯಂಭೂಲಿಂಗವು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಇತರ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿರುವರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಯಂಭೂತೋತ್ತಮ ಲಿಂಗವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರೇಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪುರಾತನವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವು ಇರುವುದು.

ಅಗ್ನೀಶ್ವರಾಖ್ಯಂ ಲಿಂಗಂ ಚ ಅಗ್ನಿದಿಕ್‌ಸ್ಯ ಮಘಾಪಹಂ ।

ಪಾದಯೋಜನಮಾತ್ರೇಣ ದೂರೇ ನಿಶ್ರುತವೈಭವಂ ॥ ೬೨ ॥

ಯಮೇಶ್ವರಂ ಕ್ರೋಶಲಿಂಗಂ ಯಾಮ್ಯೇ ಕ್ರೋಶಚತುಷ್ಟಯೇ ।

ನೈರ್ಘತೇ ನಿರ್ಘೃತೀಶಂ ಚ ಕ್ರೋಶದ್ವಯ ಸುದೂರಕೇ ॥ ೬೩ ॥

ಕ್ರೋಶಮಾತ್ರೇ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ವರುಣೇಶ್ವರನಾಯಕಂ ।

ವಾಯ್ವೇಶ್ವರಂ ಚ ವಾಯವ್ಯೇ ಕ್ರೋಶದ್ವಯಸುದೂರತಃ ॥ ೬೪ ॥

ಕುಬೇರೇಶ್ವರಲಿಂಗಂ ಚ ವೇಗವತ್ಯಾಸ್ತಟೀ ಶುಭೇ

ಯಾಮ್ಯೇ ಪಾಪಾಪಹಂ ನಿತ್ಯಮಿದಮೇವ ಮನು ಪ್ರಿಯಂ ॥ ೬೫ ॥

ಈಶಾನೇಶ್ವರಲಿಂಗಂ ಚ ವೇಗವತ್ಯಾಸ್ತಟೋತ್ತರೇ ।

ಕ್ರೋಶತ್ರಯೇ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ದರ್ಶನಾದೇವ ಮುಕ್ತಿದಂ ॥ ೬೬ ॥

೬೨-೬೬. ಇದರ ಅಗ್ನೀಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನೀಶ್ವರನೆಂದು ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವು ಇರುವುದು. ಇದು ಇಲ್ಲಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆ ಒಂದುಭಾಗ ಯೋಜನ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಸೂರೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗದ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರೋಶ ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಮೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರಿನ ಶಿವಲಿಂಗವು ಇರುವುದು. ನೈರುತ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕ್ರೋಶದೂರದಲ್ಲಿ ನಿರುರುತೀಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವು ಇರುವುದು. ಒಂದು ಕ್ರೋಶದೂರದಲ್ಲಿ ವರುಣೇಶ್ವರನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಹಾಲಿಂಗವು ಇರುವುದು. ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕ್ರೋಶ ದೂರದಲ್ಲಿ ವಾಯ್ವೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವಿರುವುದು. ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕುಬೇರೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವಿರುವುದು. ಈ ಲಿಂಗವು ಮಂಗಳಕರವಾದ ವೇಗವತೀನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣದಡದಲ್ಲಿದ್ದು ಕೊಂಡು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಪವಿತ್ರ ವಾಗಿರುವುದು. ವೇಗವತೀನದಿಯ ಉತ್ತರದಡದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕ್ರೋಶಗಳನಂತರ, ಇರುವ ಈಶಾನೇಶ್ವರಲಿಂಗವು ದರ್ಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು.

ಮತ್ಸರ್ವೇನ ಕುಬೇರೇಣ ಮದ್ಭಕ್ತೈಶ್ಚಯೇನ ಚ |

ಸಾಹಿತಂ ಲಿಂಗಮೇತಚ್ಚ ಮಲ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣತಃ

|| ೭೭ ||

ಚಿರಕಾಲಸ್ಥಾಹಿತತ್ವಾಲ್ಲಿಂಗಮೇತಚ್ಚಿರಂತನಂ |

ಪ್ರಾಸಾದೇನ ಸಹಾದೃಶ್ಯ ಮಭೂನ್ಮನ್ವಂತರೇ ಪುರಾ

|| ೭೮ ||

ಸ ಪ್ರಾಸಾದಶ್ಚ ಮಲ್ಲಿಂಗಮಾವಿರಾಸೀನ್ಮದಿಚ್ಛಯಾ |

ಏಷಾ ಸ್ಥಲೀ ಚ ಸುಮಹತ್ಪುಣ್ಯದಾಘೌಘನಾಶಿನೀ

|| ೭೯ ||

ತಸ್ಮಾದದ್ಯ ಹಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಂ ಲೀಲಯಾದ್ಯ ಕೃತಂ ಮಯಾ |

ಮಲ್ಲಿಂಗೋತ್ತರದೇಶೇ ತು ಯದೇತತ್ಸಾಧನಮುತ್ತಮಂ

|| ೮೦ ||

ತಗುಸ್ತರಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮಿತಿ ಲೋಕೇ ಪ್ರಥಾಂ ಯಯಾ |

ಕೃತಮಾಲಾನದೀತೋಯೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತದ್ವಕ್ಷಿಣೇ ತಟೇ

|| ೮೧ ||

ದೃಷ್ಟೋತ್ತರಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥಾಖ್ಯಂ ಲಿಂಗಮಿಷ್ಟದಂ |

ಭವಂತ್ಸಮರ್ತ್ಯಾ ಮರ್ತ್ಯಾ ಶ್ಚ ದರ್ಶನಾದ್ಭೂತಸಾತಕಾಃ

|| ೮೨ ||

೭೭-೮೨ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಕುಬೇರನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಈ ಲಿಂಗವನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಮಾಣಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ನೃತ್ಯಮಾಡಿರುವನು. ಬಹಳ ಕಾಲ ಕಳೆದಕಾರಣ ಇದು ಪುರಾತನವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಹಿಂದಿನ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಾಸಾದದೊಡನೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ ಇತ್ತು. ನನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ಈಗ ವ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಮತ್ತು ವಾಸನಾಶಕವಾದದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರುವೆನು. ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ಕೃತಮಾಲಾನದಿಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಅದರ ದಕ್ಷಿಣ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡುವವರು ವಾಸಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳಾಗಿ ಸುಖವಿಂದ ಇರುವರು.

ಏತತ್ ಸ್ಥಾನಂ ವಿಶೇಷಾಚ್ಚ ಹೃದ್ಯಮೇವಾಭವನ್ನಮ ।
ಕದಂಬಕಾನನಾಂತಸ್ಥಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮವಿನ್ನಿಮಿತಂ

|| ೮೩ ||

ವಿಬುಧೇಶವಿಮಾನಂ ಚ ವಿಹಾಯ ನ ಗತೋತ್ಸ್ಯಹಂ ।
ಜಗದಾದೌ ಸ್ವಯಂಭೂತಂ ಸಾತಾಲಾಧಃ ಪ್ರವೇಶಿತಂ

|| ೮೪ ||

ಮಲ್ಲಿಂಗಂ ಜಗದಂತೇಽಪಿ ನಾಂತಮೇತಿ ಋತಂ ಋತಂ ।
ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಕಾಲತ್ರಯೇಷ್ಯವ್ಯಯಮದ್ಭುತಂ

|| ೮೫ ||

ಮಲ್ಲಿಂಗಂ ದೇಶಕಾಲಾದೌ ಸಮುದ್ಭವತಿ ಸರ್ವಗಂ ।
ಮದೀಯಮಾಯಂಯೇ ದಾನೀಮಗಮತ್ತದದೃಶ್ಯತಾಂ

|| ೮೬ ||

ಭೂಯಾತ್ಸ್ಯಾಥ ದೃಶ್ಯತ್ವಂ ಮಮ ದೋಷೋ ನ ಹಿ ತ್ವಯಿ ।
ಮದ್ಭಕ್ತಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶಗೇಯಂ ಶಬ್ದಾರ್ಥಸುಂದರಂ

|| ೮೭ ||

೮೩-೮೭. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುವುದು. ಆದರೆ ಕದಂಬ ಕಾನನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಇಂದ್ರ ವಿಮಾನವನ್ನು ನಾನು ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವೆನು. ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವು ಪ್ರಪಂಚದ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇರಕತ್ಯದ್ದು. ಸಾತಾಳದ ಕೊನೆಯವರಿಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡು ಇರುವುದು. ಮತ್ತು ತಾನಾಗಿಯೇ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವುದು. ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವಾಗಲೂ ಇದು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿರುವುದು. ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವರಿಪೂರ್ಣ ಭಾವದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು. ನಾನು ಈಗ ನನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅದು ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವೆನು. ಈಗ ಅದು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಮಾದವು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವು.

ಅಕಾರಣಾದ್ಧಿ ಕೃತಂ ಚ ಭವತೇತಿ ಸುಕೋಪಿತಃ ।

ತಸ್ಯಾವಮಾನಾದಪಿ ಚ ಸಮಾನರಹಿತಂ ತವ

॥ ೮೮ ॥

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಭುನಾಕೈಂ ಕುಲೇಶಃ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪತಿಃ ।

ಅತ್ಯಂತಭೀತಹೃದಯಂ ಅಭೂತ್ಕಂಪಿತವಿಗ್ರಹಃ

॥ ೮೯ ॥

ಅಥ ನಾನಾವಿಧೈಃ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಸ್ತುತ್ವಾ ನತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ಶಂಭುಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಕಾರುಣ್ಯಾನ್ಯತಸಾಗರಂ

॥ ೯೦ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತೇ ಶಂಭೋ ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣ ಪ್ರಭೋ ।

ಸಾಂಬ ಶಂಭೋ ಮಹಾದೇವ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಶಂಕರ

॥ ೯೧ ॥

ಅಪರಾಧಂ ಕ್ಷಮಸ್ವಾದ್ಯ ಮಯಾ ಚಾಜ್ಞಾನತಃ ಕೃತಂ ।

ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತ್ವಂ ಲಿಂಗಂ ದರ್ಶಯ ಮೈವ್ಯಯಂ ॥ ೯೨ ॥

೮೮-೯೦. ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯಕವಿಯು ಮಾಡಿರುವ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳು ಮನೋಹರವಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ನೀನು ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೋಪವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಅವಮಾನ ಮಾಡಲು ನಿನಗೆ ಸಮಾನಾದವರು ಇತರರು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವು ನನ್ನ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ” ಎಂದು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುಲೇಶಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆದರಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಡೆಗುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೯೧-೯೨. ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತನಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ದೇವನೆ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ಸಂಗಡ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭುವೇ, ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ, ಮಹಾ ದೇವನೆ, ಶಂಕರನೆ, ನಾನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆಚರಿಸಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

ಲೋಕಾನಾಂ ಚ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಭಕ್ತಾನಾಮಪಿ ಸಿದ್ಧಯೇ |

ಶಿವೇಶಾನೇತಿ ಭಗವಾನ್ಪಾರ್ಥಿತೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ

|| ೯೩ ||

ಪ್ರಸನ್ನೋಽಸ್ತೀತ್ಯಥ ಪ್ರಾಹ ವಾಚ್ಯವಮಶರೀರಯಾ |

ತ್ವಂ ಗಚ್ಛ ಸೇವಯಸ್ವೇತಿ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಯಥಾ ಪುರಾ

|| ೯೪ ||

ಅತ್ತಲಿಂಗೇ ತಿರೋಧಾನಂ ಕೃತಮಾತ್ಮೀಯಮಾಯಯಾ |

ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿತಂ ತಚ್ಚ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಸದಾಶಿವಃ

|| ೯೫ ||

ತಸ್ಮಿಲಿಂಗೇ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಕರೋಚ್ಛಿವಃ |

ರಾಜಾಪಿ ಮಧ್ಯಕಾಂತಾರನಾಥಂ ಚ ಸಹ ಸಂಘಿಭಿಃ

|| ೯೬ ||

ಸ್ವಾಂತಃಪುರೇ ಸಮಾಹೂಯ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ತಂ ಚ ತಾನ್ |

ಪ್ರದಾಯ ತಸ್ಮೈ ತೇಭ್ಯಶ್ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ

|| ೯೭ ||

ನೀನು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಶಿವಲಿಂಗವು ನಮಗಿಲ್ಲರಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು. ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಶಿವನೇ, ಈಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಭಕ್ತರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಲೋಕಗಳ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇರಬೇಕು ” . ಎಂದು ರಾಜನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

೯೪-೯೫. ಆಗ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ “ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನೀನು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ನೀನು ಹೋಗು ಎಂದು ಅಶರೀರ ವಾಕ್ಯನಿಂದ ಹೇಳಿ, (ತನ್ನ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ) ಹೋಸದಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯ ಬಿಟ್ಟು, ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಇದ್ದನು.

೯೬-೧೦೦ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರ ಕವಿಯನ್ನೂ ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾದ ಇತರ ಕವಿಗಳನ್ನೂ ಕರಸಿ, ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಧನ, ಕನಕ, ಆಭರಣ, ವಸ್ತ್ರ, ಭೂಮಿ, ದಾಸಿಯರು, ದಾಸರು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ “ ಕವೀಶ್ವರರಾದ

ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಸಸ್ಯಪೂರ್ಣಾನಿ ವಾಹನಾನಿ ವರಾಣ್ಯಹಿ ।

ಧನಾನಿ ಯೋಷಿದ್ರತ್ನಾನಿ ಸುವರ್ಣಾನ್ಯಖಿಲಾನಿ ಚ

॥ ೯೮ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ಭೂಪಾಲಸ್ಸಮಸ್ತಾನ್ಸತ್ಕವೀಶ್ವರಾನ್ ।

ಮಯಾ ನೋಹಾತ್ಮ್ಯತಂ ಯಚ್ಚ ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರಂ ಪ್ರತಿ

॥ ೯೯ ॥

ತತ್ಸರ್ವಮಾಗಃ ಕ್ಷಂತನ್ಯಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿಶ್ಚ ದಯಾಲುಭಿಃ ।

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದಂಡವದ್ಭಿಮೌ ಪ್ರಣನಾಮ ಚ ತಾನ್ಮೃತಃ

॥ ೧೦೦ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ಭೂಪಾಲಸ್ತೇಷಾಮಾಶಿಷಮಿಷ್ಟದಂ ।

ಕವೀಶ್ವರೈಶ್ಚ ತೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕಂ

॥ ೧೦೧ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ದತ್ವಾ ವಸ್ತುಂತರಾಣಿ ಚ ।

ನಮಸ್ಕೃತಾಶ್ಚ ತೇ ತೇನ ತಂ ಪ್ರತ್ಯೂಚುಃ ಕವೀಶ್ವರಾಃ

॥ ೧೦೨ ॥

ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯ ಕವಿಗೆ ನಾನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಮತ್ತು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ರಾಜನು ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅವರ ಅಶೀರ್ವಾದವನ್ನೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

೧೦೧-೧೦೨. ಕವೀಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಬಹಳ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿ, “ ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೋಪವು ಶಾಂತ ವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗಲಿ. ಎಲೈ ಕುಲಶೇಖರರಾಜನೇ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ ಇಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಡೆಸಿಕೊಡಲಿ. ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನಂತರ ನೀನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದು ?” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ರಾಜನು ಅವರ

ಅಸ್ಮಾಕಂ ಕೋಪವಹ್ನಿಶ್ಚ ಭವದ್ವಾಗಮೃತೇನ ಚ |

ಶಶಾನು ಸರ್ವಮೃತ್ಸರ್ಯಂ ತನಾಸ್ತು ಕೌಲಶೇಖರ || ೧೦೩ ||

ಸುಂದರೇಶೋಪಿ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ವರಾಂಸ್ತುಭ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತು |

ತವ ಸಾಯುಜ್ಯಮುಕ್ತಿಶ್ಚ ಭೂಯಾದಂತೇ ನೃಪೇತಿ ಚ || ೧೦೪ ||

ಇತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ಮಹೀಪಾಲಪ್ರೇಷಾಮಾಶಿಷ ಮಿಷ್ಠದಂ |

ಲಬ್ಧ್ವಾ ತಸ್ಯಾನುಗ್ರಹೇಣ ಪುತ್ರಂ ನಾನ್ಮಾರಿಮರ್ದನಂ || ೧೦೫ ||

ಸಂಘಸ್ಥೈಃ ಸಹಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರೇಣ ಚ |

ಅನುಭೂಯ ಸುಖಾನ್ಯೇವ ಕುಲೇಶ ಶ್ವರಮೇಧತೇ || ೧೦೬ ||

ತದಾ ಪ್ರಭೃತಿ ತತ್ಕೈತ್ರಂ ದಕ್ಷಿಣೇ ತಟಿನೀತಟೇ |

ತದುತ್ತರಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮಿತಿ ಲೋಕೇಷು ಪಪ್ರಥೇ || ೧೦೭ ||

ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರಾರ್ಥಂ ಮದನಮಥನಕೃತ್ಯತ್ಯರೋತಿ ಪ್ರಸನ್ನಃ-

ತತ್ಸರ್ವಂ ಕರ್ಮಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಠತಿ ಲಿಖತಿ ಯಃ ಶೃಣ್ವತೇ ಸಾದರಶ್ಚ |

ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅರಿಮರ್ದನನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮಗನನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಸಂಘದ ಕವೀಶ್ವರರು ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯಕವಿಯು ಇವರೊಡನೆ ರಾಜನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೦೬-೧೦೮. ಆ ಕಾಲ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಕೃತಮಾಲಾನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಕಾಮನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಮಧ್ಯಾರಣ್ಯೇಶ್ವರ ಕವಿಗೋಸ್ಕರ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದುವವರೂ,

ಪುತ್ರೈರ್ಮಿತ್ರೈಃ ಕಲತ್ರೈರ್ವಿವಿಧಪರಿಜನ್ಯೈರ್ಭುಜ್ಯಭೋಗಾನ್ಸಮಸ್ತಾನ್-
ಭೂಮೌ ಭೂತಾದಿನಾಥಂ ಭಜತಿ ಪುನರಯಂ ಭೂತನಾಥೇ ಸುಖೇನ॥೧೦೮॥

ಯಾ ಪಟ್ಟಿಂಚಾಶಿಕಾ ಲೀಲಾ ಶಂಭೋಃ ಸೌಂದರ್ಯಶೇವಧೇಃ ।

ಸಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸರ್ವಸೌಭಾಗ್ಯಸಂಪದಾರೋಗ್ಯದಾಯಿನೀ ॥ ೧೦೯ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ಯಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಉತ್ತರಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಾದುರ್ಭಾವೋ ನಾಮ
ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಬರೆಯುವವರೂ, ಕೇಳುವವರೂ, ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರರು ಇವರೇ ಮೊದಲಾದರೊಡನೆ
ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ
ಸುಖದಿಂದ ಭೂತನಾಥನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾಗುವರು.

೧೦೯. ಸೌಂದರ್ಯದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನು
ಆಚರಿಸಿರುವ, ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಸಂಪತ್ತು, ಆರೋಗ್ಯ, ಇವೇ
ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಐವತ್ತಾರನೆಯ ಲೀಲೆಯು
ಮುಗಿದಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ನಿಮಗಾಗಿ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಸ್ಯಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಉತ್ತರಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಾದುರ್ಭಾವವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅರವತ್ತೆರಡನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಕೈನರ್ತಕನ್ಯಕಾ ಸಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಕುರುತೇ ಯಯಾ |

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಃ ಶಂಭುಸ್ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ವೋ ವದಾಮ್ಯಹಂ ॥ ೧ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯವಾಸೀ ಭಗವಾನಂಬಿಕಾಪತೀರೀಶ್ವರಃ |

ಸ್ರಾಹ ದೇವೈಃ ಸುಮೀನಾಕ್ಷೈಃ ವಿಜ್ಞಾನಂ ವೇದಪೀರ್ಷಜಂ ॥ ೨ ॥

ಅಪ್ಸಚ್ಚಂತೀ ಲೀಲಯಾ ಚ ಸ್ಯಾಲಸ್ಯಂ ಚ ತಥಾಕರೋತ್ |

ಮದುಕ್ತಂ ನಾಶ್ರಣೋಃ ಸಮ್ಯಕ್ಪುತ್ರಲಾಲನಲೀಲಯಾ ॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತಮೂರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :— ಶ್ರೀ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಬೆನ್ನರ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಆ ದೇವಿಯು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಉಪದೇಶಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳದೆ,

ಕೈವರ್ತಸ್ಯ ಚ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಕಸ್ಯಚಿದ್ಭಕ್ತಿಶಾಲಿನಃ |

ಸ್ವಾಮೀ ಸುಧರ್ಮನಾನ್ಮುಶ್ಚ ವ್ಯಾಜೇಕೈತ್ಯ ಮಹೇಶ್ವರಃ || ೪ ||

ಅಶಪತ್ನೈಃ ಪ್ರಿಯಾಂ ಚಾಪಿ ನಿಷ್ಕಾರಣ ಮಹೋ ದ್ವಿಜಾಃ |

ಯನ್ಮದುಕ್ತಂ ತ್ವಾಗಮಾರ್ಥಂ ವಿಜ್ಞಾತಾ ತ್ವಂ ಮಹೇಶ್ವರಿ || ೫ ||

ನ ಶೃಣೋಷಿ ಸುಭಕ್ತಾ ತ್ವಂ ತಸ್ಮಾದ್ಗರ್ವಯುತಾಸಿ ಹಿ |

ನಿಕ್ರೃಷ್ಟಜಾತ್ಯಾಂ ಜಾಯೇಥಾ ಇತಿ ಶಂಭುಸ್ಸ ಶಪ್ತವಾನ್ || ೬ ||

ತದಾ ವಿನಾಯಕೋಭ್ಯೇತ್ಯ ಕುಪಿತಃ ಶುಂಡಯಾ ಜನಾತ್ |

ಚಿಕ್ಷೇಸಾದಾಯ ಜಲಧೌ ಸರ್ವಾಃ ಸಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಪುಸ್ತಕಾನ್ || ೭ ||

ಕ್ರುದ್ಧೇ ಸತಿ ಮಹಾದೇವೇ ಮಹಾಸೇನ ಸ್ವಮಾಗತಃ |

ಶಸ್ತ್ರಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಾತರಂ ಚ ಕುಪಿತೋ ನಿತರಾನುಪಿ || ೮ ||

ಭಕ್ತನಾದ ಸುಧರ್ಮನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಬೆಸ್ತರವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ದೇವಿಯು ವ್ಯಗ್ರಳಾಗಿರುವಳೆಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಬಹಳ ಧರ್ಮಿಷ್ಠನಾದರೂ ಅವನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ನೆವದಿಂದ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ದೇವಿಯನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು.

೬-೯. “ಎಲೈ ಮಹೇಶ್ವರಿಯೇ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಆದರದಿಂದ ತಿಳಿಯದೇ ಇರಲು ನಿನ್ನ ಅಹಂಕಾರವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಕೇಳು ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದು.” ಎಂದು ಪರಮೇಶ್ವರನು ದೇವಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿನಾಯಕನು ದೇವದೇವನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನ ಸೊಂಡಲಿನಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಗನೆ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದನು. ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಣ್ಡುಖನು ಬಂದು ನೋಡಿ, ತಾಯಿಗೆ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಕಾರಣ

ವಿಜ್ಞಾನೇ ಶ್ರೂಯಮಾಣೇ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಧ್ರುವಂ ।
ಅಲಸ್ಯಂ ಜಾಯತೇ ಕಿಂಚಿದ್ವೃಥಾ ಶಪಸಿ ಮಾತರಂ ॥ ೯ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವೋತ್ಪಾಟಿಯಾಮಾಸ ಪುಸ್ತಕಂ ಶಿವಹಸ್ತಗಂ ।
ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಸಿತಸ್ಸೋಽಪಿ ಶಂಭುಃ ಕೋಪಾಕುಲಸ್ತದಾ ॥ ೧೦ ॥

ಮೂಕೋ ಭವೇತಿ ತಂ ಕೋಪಾಚ್ಚಶಾಪಾತ್ಮಜಮಪ್ಯಥ ।
ಕಸ್ಯಚಿದ್ವೈಶ್ಯವಯಸ್ಯ ಮಧುರಾಪುರವಾಸಿನಃ ॥ ೧೧ ॥

ರುದ್ರಶರ್ಮಾಭಿಧೋ ಜಜ್ಞೇ ಶಾಪೇನ ಶಿಖಿವಾಹನಃ ।
ತಚ್ಚಾಪಕಾಲೇ ನಂದೀ ಚ ಸಮೀಪಂ ಚಾಗತೋ ವಿಭೋಃ ॥ ೧೨ ॥

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೋಪಯುಕ್ತೋಽಸೌ ಸ್ಥಲೀಲಾಪೂರಣಾಯ ಹಿ ।
ಶಶಾಪ ನಂದಿನಂ ಚಾಬ್ಬೌ ಮತ್ಸ್ಯೋ ಭವ ಭವಾನಿತಿ ॥ ೧೩ ॥

ಕೋಪದಿಂದ “ವೇದಾಂತ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸೋಮಾರಿತನವು ಬರುವುದು, ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಾಯಿಗೆ ನೀನು ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ತಂದೆಯನ್ನು ಅಕ್ಷೇಪಿಸಿ, ಅವನ ಹಸ್ತಗತವಾದ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡನು.

೧೦-೧೩. ಇದರಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕೋಪವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು “ಷಣ್ಮುಖನನ್ನು ಮೂಗನಾಗಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದು” ಎಂದು ಮಗನಿಗೂ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಷಣ್ಮುಖನು ಶಿವನ ಶಾಪದಿಂದ ರುದ್ರಶರ್ಮನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಕೋಪವು ಇನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವಾಗ ನಂದಿಯು ಶಿವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ “ನೀನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀನಿನ ರೂಪದಿಂದ ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದು” ಎಂದು ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೂ ಶಾಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶಾಪಕೊಡಲು ಕಾರಣವಾದ ಕೋಪದ ವೇಗವನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಿದನು.

ಮತ್ಸ್ಯೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾನಂದೀ ಸೇತುಬಂಧಸಮೀಪತಃ ।

ಚಚಾರ ಸಾಗರೇ ಚಾನ್ಯಾನ್ ಕ್ಷುದ್ರಮತ್ಸ್ಯಾನ ಭಕ್ಷಯನ್ ॥ ೧೪ ॥

ವಿಷ್ಣೋಶೇನ ಪುರಾಕ್ಷಿಪ್ತಾ ನೃಬಲೀಕೃತ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾನ್ ।

ವರ್ತತೇ ವಾರಿಧೌ ನಂದೀ ಧ್ಯಾತ್ವೇಶಂ ಶಾಪಮುಕ್ತಯೇ ॥ ೧೫ ॥

ಕಸ್ಯ ಚಿದ್ಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತಸ್ಯ ಶಂಭುಭಕ್ತಿಯುತಸ್ಯ ಚ ।

ಸ್ವಧರ್ಮನಿರತಸ್ಯಾಥ ಸಮುದ್ರತಟವಾಸಿನಃ ॥ ೧೬ ॥

ಸ್ವಾಂಗೇನ ಪಾರ್ವತೀ ದೇವೀ ಧೀವರಸ್ಯ ಸುತ್ಯಾಭವತ್ ।

ಜಾಲೇ ಪ್ರಸಾರಿತೇಽಬ್ಧೌ ತು ಮತ್ಸ್ಯಾರ್ಥಂ ಧೀವರೇಣ ತು ॥ ೧೭ ॥

ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಕಃ ಶಂಖೋ ಮತ್ಸ್ಯೈಸ್ಸಾಕಮವಾಪ್ತವಾನ್ ।

ತಂ ಹಸ್ತೇನ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತು ಧೀವರೋ ಮುಮುದೇ ಪುನಃ ॥ ೧೮ ॥

೧೪-೧೫. ನಂದೀಶ್ವರನು ರಾಮಸೇತುವಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೀನಿನ ಆಕಾರದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ, ಮೀನುಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ವಿನಾಯಕನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದು, ನಂದೀಶ್ವರನು ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನಗೆ ಶಾಪದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೬-೨೦. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ಅವನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವ ನಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯಾಗಿ, ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾ, ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬೆತ್ತರವನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದಳು. ಆ ಬೆತ್ತರವನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಲಿ ಯನ್ನು ಹಾಕಿದಾಗ ಮೀನಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತ ಶಂಖವು ಅವನಿಗೆ ದೊರೆಯಿತು. ಅವನು ತನ್ನ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷ ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ, ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು

ಅತಿರೂಪವತೀ ಕನ್ಯಾ ಅಭವತ್ತತ್ತ್ವಜಾತ್ಯಿಲಿ ।

ತಾಮಾದಾಯ ಮುದಾ ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ವಪತ್ನೈಃ ದತ್ತವಾನ್ಸ ಚ ॥ ೧೯ ॥

ಸಾ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಪುತ್ರೀ ದತ್ತಾಂಬಯಾ ಮಮ ।

ಅಪುತ್ರಾಯಾಃ ಕೃಪಾಮೇತ್ಯ ಹ್ಯನೇನಾಹಂ ಕೃತಾರ್ಥತಾಂ ॥ ೨೦ ॥

ಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೀತಿ ಸುಸಂತೋಷಾದಾಲಿಂಗ್ಯ ಪುಲಕಾಂ ಚಿತಾ ।

ಗೋಕ್ಷೀರದಾನಾನ್ಮೃದ್ವಂಗೀ ವರ್ಧಯಾಮಾಸ ನಿತ್ಯಶಃ ॥ ೨೧ ॥

ವರ್ಧಿತಾ ಚ ತಯಾ ಕನ್ಯಾ ಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಲಾಲಿತಾ ಗೃಹೇ ।

ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯಸಂಪನ್ನಾ ದಶಾಹಾದ್ಯೌವನಾನ್ವಿತಾ ॥ ೨೨ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಮಾಪನ್ನಾ ಸ್ವರ್ವೇ ತಾಮಸ್ತುರ್ವ ಜನಾಃ ।

ಮಗುವಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಅವನು ಆ ಮಗುವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವಳು “ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ನನಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರಿಯು ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಈ ಮಗುವಿನಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥಳಾಗುವೆನು ” ಎಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡು ರೋಮಾಂಚಿತ ಶರೀರಳಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ಹಾಕಿ ಪೋಷಿಸತಾ ಇದ್ದಳು.

೨೧-೨೨. ಬಹಳ ಸುಕುಮಾರವಾದ ಅಂಗವುಳ್ಳ ಆ ಮಗುವು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ಲಾಲನೆಯಿಂದ ದಿನೇ ದಿನೇ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಬಹಳ ಸೌಂದರ್ಯ ವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಯೌವನವನ್ನು ಹೊಂದಿತು. ಯೌವನವು ಬಂದಾಗ ಇರುವ ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಶರೀರಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳನ್ನು, ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಂದಿ ಇರುವ ಆ ಬಾಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ತಯಾ ವಿನಾ ಸ್ಥಾತುಮಶಕ್ತಃ ಈಶಃ ।

ಕೈವರ್ತರೂಪಂ ಸಹಸಾ ಚ ಧೃತ್ವಾ ।

ಸಮಾಯಯೌ ತಸ್ಯ ಚ ಜಾಲಿಕಸ್ಯ-

ಸನ್ಮಂಗಳಂ ಮಂದಿರಮಂಬಿಕಾಯುತಂ

॥ ೨೩ ॥

ಕಸ್ಯೈವ ಚ ದೇಯಾ ತನಯಾಭಿವೃದ್ಧಾ-

ಸಾಶ್ಚರ್ಯರೂಪಾ ಯುವತೀ ಮಯಾ ಚ ।

ಇತಿ ಚಿಂತಾಪರೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಾಳಿಕೇ ಚ ಗೃಹಂ ಗತೇ

॥ ೨೪ ॥

ಹೇ ಜಾಲಿಕ ತ್ವಂ ತನಯಾಂ ಚ ಮಹ್ಯಂ

ದೇಹಿ ತ್ವದಿಯಾಮನವದ್ಯರೂಪಾಂ ॥

ಅಹಂ ಚ ತತ್ಪಾಣಿವರಂ ಗೃಹೀತುಂ-

ಸಮಾಗತ ಸ್ಪದ್ವಲಯಾಭಿರಾಮಂ

॥ ೨೫ ॥

೨೩-೨೫. ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇರಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಕೂಡಲೆ ತಾನೂ ಬೆಸ್ತರವನ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯು ಇರುವ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬೆಸ್ತರವನ ಮನೆಗೆ ಈಶ್ವರನು ಬಂದನು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಸ್ತರವನು “ವ್ರಾಯದಿಂದ ಇರುವ, ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ, ನನ್ನ ಈ ಮಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಇವನು ಯೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬೆಸ್ತರವನ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನು “ಎಲೈ ಬಲಿಗಾರನೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಬಹಳ ರೂಪವಂತಿಯಾಗಿರುವಳು. ನನಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ನಾನು ಕಡಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣದಿಂದ ಮನೋಹರವಾದ ಅವಳ ಪಾಣಿಯನ್ನು ಗ್ರಹಣಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇತ್ಯುಕ್ತವಂತಂ ಕನುನೀಯಗಾತ್ರಂ-
 ನಿಲೋಕ್ಯ ನಿಶ್ವಾಧಿಕಮೀಶ್ವರಂ ತಂ ।
 ಪಪ್ರಚ್ಛ ಕಸ್ತ್ವಂ ಕುತ ಆಗತೋಽಸಿ-
 ಕಾ ಶಕ್ತಿರಿತ್ಯೇವ ಸ ಜಾಲಿಕಶ್ಚ

॥ ೨೬ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ತು ಜಾಲಿಕಸ್ಯ-
 ಸ ಸುಂದರೇಶಃ ಕರುಣಾನಿವಾಸಃ ।
 ಕ್ರಮೇಣ ತತ್ಸರ್ವಮುನಾಚ ನಾಚಾ-
 ದಂತಪ್ರಭಾನಿರ್ಜಿತಚಂದ್ರಿಕಸ್ಸನ್

॥ ೨೭ ॥

ಅಹಂ ತು ದಾಶಾನ್ವಯನಾಯಕಸ್ಯ-
 ಮಹಾನ್ಯಮಾರೋ ಮಧುರಾನಿವಾಸೀ ॥
 ತಸ್ಯಾ ನಗರ್ಯಾಶ್ಚ ಸಮಾಗತೋಽಸ್ಮಿ-
 ಸಮಸ್ತಸಾಧಾಗ್ಯಸಮನ್ವಿತಾಯಾಃ

॥ ೨೮ ॥

೨೬-೨೮ ಕನ್ಯಾತಂದೆಯಾದ ಬೆಸ್ತರವನು, ಬಹಳ ಸುಂದರನಾಗಿ ಶಕ್ತಿ
 ವಂತನಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
 ನೋಡಿ, “ ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ? ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ
 ವೇನು? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ದಯಾನಿಧಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು
 ತನ್ನ ಹಲ್ಲಿನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳದಿಂಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವವನಾಗಿ “ ನಾನು
 ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವನು. ಆ ಬೆಸ್ತರ ಯಜಮಾನನಾದ ಹಿರಿಯ
 ಮಗನು. ಬಹಳ ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಆ ನಗರದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ.
 ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡವುಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು
 ಹಿಡಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯು ನನಗೆ ಇರುವುದು. ನಾನು ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿ
 ಮಾಡಿ, ರಕ್ಷಿಸಿ, ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ ಇತರರು ಯಾರೂ ಮಾಡಲಾರರು. ನನಗೆ
 ಜನನ ಮರಣಗಳು ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳನ್ನು

ಮನಾಸ್ವಿ ಶಕ್ತಿರ್ಮಹತೀ ಮಹಾತ್ಮನ್-
ಮಹಾಂತಿ ಯಾದಾಂಸಿ ಪರಿಗ್ರಹೀತುಂ ||
ಸೃಷ್ಟ್ಯಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಮುಥಾಪಿ ರಕ್ಷಿತುಂ-
ಸಂಹರ್ತು ಮಂತೇ ಸದೃಶೋ ಮಯಾ ನ ಹಿ

|| ೨೯ ||

ನಿಲೋಽಹಮೀಶೋ ವ್ಯತಿವರ್ಜಿತಶ್ಚ-
ತ್ವತ್ಪ್ರಾಣಕಾಯಾ ಅನುರೂಪರೂಪಃ |
ತ್ವತ್ಪ್ರಾಣಕಾಯಾ ಗುಣರೂಪಸಂಪದಂ
ಶ್ರುತ್ವಾ ಗತ ಸ್ತೇಂತಿಕಮದ್ಯ ಧೀವರ

|| ೩೦ ||

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತಂ ಭಗವಂತ ಮೀಶಂ-
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಸೌಂದರ್ಯನಿಧಿಂ ಮಹೇಶಂ ||
ದಾತುಂ ಚ ತಸ್ಯೈ ಕಮನೀಯವೇಷಾಂ-
ಕನ್ಯಾಂ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸ್ಯಥಾಬ್ರವೀತ್

|| ೩೧ ||

ತರ್ಹಿ ವಾಕ್ಯಂ ನ ವಿಶ್ವಸ್ಯಂ ತ್ವತ್ಕೃತ್ಯಂ ದರ್ಶಯಾಶು ನಃ |

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸತಿ ಕೃವರ್ತೇ ತಥಾಸ್ವಿತ್ಯವದ ನ್ಮದಾ

|| ೩೨ ||

ಮದುವೆಯಾಗಲು ತಕ್ಕ ರೂಪವಂತನಾದ ವರನಾಗಿ ನಾನು ಇರುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಗುಣ, ಸೌಂದರ್ಯ, ವಿಶ್ವರ್ಯ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಈಗ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೩೧-೩೨. ಕನ್ಯೆಯ ತಂದೆಯಾದ ಬೆಪ್ಪರವನು ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ವರನಾಗಿ ಬಂದಿರುವವನು ಬಹಳ ಸುಂದರನಾಗಿ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರುವಂತೆ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ರೂಪವತಿಯಾದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ, “ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನೀನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ “ ಹಾಗೆ ಆಗಲಿ ” ಎಂದು ಅವನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಮಧುರಾಪುರವಾಸೀಶೋ ಧೀವರಾಣಾಮಧೀಶ್ವರಃ ।

ಮಹಾನಾಮಾಯಾಂ ಜಾಲಂ ಗುಣತ್ರಯವಿಚಿತ್ರಿತಂ ॥ ೩೩ ॥

ಆದರ್ಶೇ ಸ್ವಯಮೀಶಾನಸ್ವಗಣಸ್ಕಂದಧಾರಿತಂ ।

ತ್ವದೀಯೈರ್ಧೀವರೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಿತ್ಯಪೈತಾಮಹಾದಿಭಿಃ ॥ ೩೪ ॥

ಅಶಕ್ತಂ ಚ ಗೃಹೀತುಂ ನೇ ಮಹಾಜಾಲಂ ಹಿ ಧೀವರ ।

ಇದಂ ಪ್ರಸಾರಿತುಂ ಜಾಲಂ ಮನ್ಯುವಾಸ್ತಿ ಬಲಂ ಮಹತ್ ॥ ೩೫ ॥

ಮತ್ಸ್ಯಾ ಮಹಾಂತಃ ಕುತ್ರ ಸ್ಯುರ್ಗೃಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಬಲಾದ್ಬಹೂನ್ ।

ಶುಶ್ರಾವಾಜ್ಞ ಇವಾದ್ರೀಶಕನ್ಯಕಾಪತಿರೀಶ್ವರಃ ॥ ೩೬ ॥

ಬ್ರುವಂತು ಯೂಯ ಮುದಢೌ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನಸಿ ಚಾನಯೇ ।

ತೇ ತು ಜಾಲಂ ಮಹಾಂತಂ ತಂ ನ ಶೇಕುಶ್ಚಲಿತಂ ಚ ಹಿ ॥ ೩೭ ॥

೩೩-೩೬. ಮಧುರಾನಗರದ ನಿವಾಸಿಯಾದ ಆ ಬೆತ್ತರವನು ಬೆತ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಕಾರಣ, ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರು ಮಾಡಿರುವ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮೂರು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಮಾಡಿರುವ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಬಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು “ಎಲೈ ಧೀವರನೇ, ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ, ಅಜ್ಜ, ಇವರು ಯಾರೂ ಈ ಬಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾರರು. ಇದನ್ನು ಬೀಸುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು. ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಳು ಎಲ್ಲಿರುವುವು. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿಯುವೆನು. ಸಮುದ್ರದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಆ ಮೀನುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹಿಡಿದು ತರುವೆನು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನಗೆ ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀವತಿಯಾದ ವರಪೇಶ್ವರನು ಏನನ್ನೂ ತಿಳಿಯದವನಂತೆ, ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

೩೭-೪೦. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಬಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಅವರಿಂದ ಆಗದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ “ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳು ಇರುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಒಂದು ಮೀನು

ತೇ ತ್ವಾಹುಸ್ಸಾಗರೇ ಸಂತಿ ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ತೇಷು ತು ಕಶ್ಚನ |

ಭೀಷಣಃ ಪರ್ವತಾಕಾರಃ ಕಬಲೀಕೃತ್ಯ ಪುಸ್ತಕಾನ್

|| ೩೮ ||

ದಂಷ್ಟ್ರಾಭಿರ್ವಜ್ರತುಲ್ಯಾಭಿ ಶ್ಲ್ಯಾರ್ಣೀಕೃತ್ಯ ಗಿರೀನಪಿ |

ಸಮುದ್ರಚಾರಿಣೋ ನಾನಶ್ಲ್ಯಾರ್ಣೀಕೃತ್ಯ ಚ ಭಂಜಯನ್

|| ೩೯ ||

ಮದೋದ್ಧತ ಸ್ಸಂಚರತಿ ವಾಯುನೇಗಸಮನ್ವಿತಃ |

ಗೃಹೀತವಾನ್ಯದಿ ತ್ವಂ ತು ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತವ ಕನ್ಯಕಾಂ

|| ೪೦ ||

ಮದಿಯಾಂ ಸತ್ಯನೇನೇಹ ವದಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಸೋಽಬ್ರವೀತ್ |

ತೈರೇವಮುಕ್ತೇ ತೇನಾಪಿ ಜಾಲಿಕೇನ ಸ ಈಶ್ವರಃ

|| ೪೧ ||

ಸ್ವಕೀಯಾಂ ವಾಗುರಾಂ ಚಾಪಿ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಸ್ಕಂಧದೇಶತಃ |

ತೈರ್ಜಾಲಿಕಗಣೈಶ್ಚಾಯಂ ಸಿಂಧುತೀರಂ ಗತಃ ಕ್ಷಣಾತ್

|| ೪೨ ||

ಇರುವುದು. ಅದು ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದು ಇರುವುದು. ಬೆಟ್ಟದಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿರುವುದು. ಅದು ವಜ್ರದಂತೆ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕೋರೆಯ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನೂ ವುಡಿಮಾಡುವುದು. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಹಡಗುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುರಿದುಹಾಕುತ್ತಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ತುಂಟತನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆ ಮತ್ಸ್ಯವು ಕೊಬ್ಬಿನಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ವಾಯುವೇಗದಿಂದ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ನೀನು ಆ ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಂದರೆ, ನಿನಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಇದು ಸತ್ಯವು. ” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು.

೪೧-೪೫. ಅವರ ಮಾತನ್ನೂ ಕನ್ಯಾತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ನಂತರ ಮಧುರಾನಗರದ ಬೆಸ್ತರವನು, ತನ್ನ ಬಲೆಯನ್ನು ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಆ ಬೆಸ್ತರನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಮಸೇತುವಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಮೀನನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಾ

ರಾಮಸೇತುಸಮೀಪೇ ಚ ಸಿಂಧುಮಧ್ಯಸ್ಥಮಾಶುಗಂ |

ಮತ್ಸ್ಯಂ ಚ ದರ್ಶಯಾಮಾಸುರಯುನೇವೇತಿ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ

|| ೪೩ ||

ಚಿಕ್ಷೇಪ ವಾಗುರಾಂ ತಸ್ಮಿನ್ನಲಧೌ ಜಾಲಿಕೇಶ್ವರಃ |

ತದ್ವಾಗುರಾಂತರಂ ಪ್ರಾಪ ನಂದೀ ಶಂಕರವಲ್ಲಭಃ

|| ೪೪ ||

ಅಥ ತಂ ಪ್ರಾಪಯಾಮಾಸ ಕ್ಷಣಾತ್ತೀರಂ ಸದಾಶಿವಃ |

ಶಾಪಜಾತಂ ಮತ್ಸ್ಯವೇಷಂ ಪಶ್ಯದ್ವಮಿತಿ ಪಾಣಿನಾ

|| ೪೫ ||

ಪಸ್ಪರ್ಶಾಲೋಕ್ಯ ಭಗವಾನ್ಸ್ಯುಪಯಾ ವಿಸ್ಮಿತಶ್ಶಿವಃ |

ತಸ್ಯ ನೀಕ್ಷಣಪಸ್ಪರ್ಶಾ ನೃತ್ಯದೇಹಂ ವಿಹಾಯ ಚ

|| ೪೬ ||

ಸ್ವಕೀಯಂ ದಿವ್ಯರೂಪಂ ಚ ದಧೌ ನಂದೀಂದುಶೇಖರಃ |

ಈಶಸ್ವರ್ಶನಮಾತ್ರೇಣ ನತ್ವಾ ತುಷ್ಠಾವ ಸಾಂಜಲಿಃ

|| ೪೭ ||

“ಇದನ್ನು ನೀನು ಹಿಡಿಯಬೇಕು” ಎಂದು ತೋರಿಸಿದರು. ಆಗ ಬಲೆಗಾರರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ಬಲೆಯನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಡ್ಡಿದನು. ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿ ವಾತ್ರನಾದ ನಂದಿಯು ಆ ಬಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಕೂಡಲೆ ಅದನ್ನು ತೀರಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರನು ಎಳೆದನು. ಅನಂತರ ಆ ಮೀನನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಶಾಪದಿಂದ ಮೀನಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಆ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದನು.

೪೬-೪೭. ಪರಮೇಶ್ವರನು ನೋಡಿ, ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದ ಕೂಡಲೆ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನು ಶಾಪದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಮೀನಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಶಿವಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅವನು ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಕನ್ಯಾತಂದೆಯಾದ ಚಿತ್ತರವನು ಅವನ (ಕೈ ಚಳಕವನ್ನು) ಹಸ್ತ ಕಾಶಲವನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ಧಸ್ತಕೌಶಲ್ಯಂ ಕನ್ಯಾಮಸ್ಮೈ ಸ ಧೀವರಃ |
ವಿಧಿನೋಕ್ತಪ್ರಕಾರೇಣ ದದೌ ಕಲ್ಯಾಣರೂಪಿಣೀಂ

|| ೪೮ ||

ಅಹೂಯ ಸ್ವಗೃಹಂ ಪೂಜ್ಯಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾಸಾಕಂ ಸುನುಂಟಿಪೇ |
ಶಂಕರೋಪಿ ಚ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಮುದ್ವಾಹ್ಯ ಸ ಪರಾತ್ಪರಃ

|| ೪೯ ||

ಧೀವರಾಯ ಚ ಕೈಲಾಸಪದಂ ದತ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಸಹ |
ಸ್ವಕಾಜ್ಞಯಾ ಸಮಾನೀತಂ ವಿಮಾನಂ ಸ್ವಗಣೈಶ್ಶಿವಃ

|| ೫೦ ||

ದತ್ವಾ ವಿಮಾನಂ ಸಾರೂಪ್ಯಂ ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಮಂಡಿತಂ |
ಕೈಲಾಸಂ ಪ್ರಾಪಯಾಮಾಸ ವಾದ್ಯಘೋಷೈ ಸ್ತ ಈಶ್ವರಃ

|| ೫೧ ||

ದೃಶ್ಯಮಾನೋ ಜನ್ಯೈಸ್ಸರ್ವೈಸ್ತಯಾ ಗೌರ್ಯಾ ಸಮಾಯಯೌ |
ಪುಸ್ತಕಾಂಶ್ಚ ಸಮಾದಾಯ ನಂದೀ ಶಂಕರವಲ್ಲಭಃ

|| ೫೨ ||

ಬಂದು ವಿವಾಹಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸಮೇತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಮಂಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನು.

೪೯-೫೨, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶಂಕರನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ತನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಗಣಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ವಿಮಾನವನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ಯಾಸಿತನಾದ ಆ ಬೆತ್ತರವನನ್ನು ಅವನ ಸ್ತ್ರೀಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಉತ್ಸವ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಅವನಿಗೆ ಸಾರೂಪ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಅಂದವಾಗಿರುವ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಗೌರೀ ದೇವಿಯೊಡನೆ ತಾನೂ ಹೊರಟು ಬಂದನು. ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾದ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನು ಪುಸ್ತಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬಂದನು.

ಅನ್ವಗಾದಂಬಿಕಾಯುಕ್ತಂ ಸುಂದರೇಶಂ ಸದಾಶಿವಂ ।

ಏತತ್ಸಪ್ತೋಽಥ ನಾ ಮಾಯಾ ದೃಷ್ಟಮಸ್ಮಾಭಿರದ್ಭುತಂ ॥ ೫೩ ॥

ಇತಿ ತೇ ಜಾಲಿಕಾಶ್ವಾನ್ಯೇ ಶಂಸಂತೋ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸ್ಥಿತಾಃ ।

ವೃಷಾರೂಢೋ ವಿಮಾನಸ್ಥಃ ಸ್ವಗಣೈಃ ಪರಿಸೇವಿತಃ ॥ ೫೪ ॥

ಶ್ರೀಮದುತ್ತರಕೋಶಾಖ್ಯಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ ಈಶ್ವರಃ ।

ಅಥ ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನಂ ಶ್ರೋತುಂ ಕೌತೂಹಲಾನ್ವಿತಾ ॥ ೫೫ ॥

ದೇವೇಶಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ದೇವೀ ದಿವ್ಯವಪುರ್ಧರಾ ।

ತಥಾಸ್ವಿಸ್ತಿ ಚ ತತ್ರಸ್ಥಃ ಶ್ರೀಮತ್ಸುಂದರನಾಯಕಃ ॥ ೫೬ ॥

ದೇವ್ಯಾಃ ಕ್ರಮಾದಾಗಮಾರ್ಥಾನೋಕ್ತದಾ ನಬ್ರವೀನ್ಮದಾ ।

ಭಕ್ತಾಶ್ಚ ಯೋಗಿನಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸು ರೀಶ್ವರಂ ॥ ೫೭ ॥

೫೩-೫೬. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಬೆಸ್ಟರೆಲ್ಲರೂ ಇದು ಸ್ವಪ್ನವೋ, ಮಾಯೆಯೋ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವೃಷಭವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಕೊಂಡು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಗಣಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಪಾರ್ವತಿಯು, ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಲು ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ದೇವದೇವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ದೇವಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು.

೫೭-೫೯. ಆಗ ಭಕ್ತರೂ, ಯೋಗಿಗಳೂ “ಎಲೈ ದೇವನೇ, ನಮಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡು” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಆಗ ಶಿವನು ಅವರಿಗೆ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳನ್ನೂ, ವೇದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ

ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶಮಸ್ಮಾಕಮಪಿ ದೇವನರ ಪ್ರಭೋ ।

ಇತಿ ತೈರರ್ಥಿತಃ ಶಂಭುಶ್ಚತುಃಷಷ್ಟಿಕಲಾ ಅಪಿ

॥ ೫೮ ॥

ಉಪದಿಶ್ಯ ಚ ನೇದಾರ್ಥಾದದೌ ಸಾಯುಜ್ಯರೂಪಿಣೀಂ ।

ಮುಕ್ತಿಂ ತೇಭ್ಯಃ ಪಾರ್ವತೀಂ ಚ ವ್ಯಾಜೀಕೃತ್ಯ ಶಿವೋ ಗುರುಃ

॥ ೫೯ ॥

ಕಂಚಿತ್ಕಾಲಂ ತತ್ರ ನೀತ್ವಾ ಗೌರ್ಯಾ ಸಹ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಪುನಸ್ಸಸ್ಥಾನಮಗಮ ಚ್ಛ್ರೀಮದ್ಭಾಲಾಸ್ಯಸಂಜ್ಞಿಕಂ

॥ ೬೦ ॥

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶಿಕಾ ಲೀಲಾ ಸಂಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸುಂದರಪ್ರಭೋಃ ।

ಸಾ ದುಃಖಸಂಘಸಂಹರ್ತೃ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಾಯಿನೀ

॥ ೬೧ ॥

* ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂಬವ ಋಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ಲೋಕಗ ಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಗುರುವಾದ ಶಿವನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವ ನೆವದಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೬೦-೬೧. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಕೆಲವು ಕಾಲದವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೌರೀದೇವಿಯೊಡನೆ ಇದ್ದು, ಅನಂತರ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು :— ದುಃಖಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಐವತ್ತೇಳನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಮುಕ್ತಿಯು ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾಯುಜ್ಯ, ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವು. ದೇವನಿರುವ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸವು ದೊರಕುವುದು ಸಾಲೋಕ್ಯ. ದೇವನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಾಮೀಪ್ಯ. ದೇವನ ಆಕಾರದಂತೆ ಇರುವ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸಾಮೀಪ್ಯ. ದೇವನಲ್ಲಿ ಬೇದವಿಲ್ಲದಂತೆ ಲೀನವಾಗುವುದು (ನೀರು ಹಾಲು ಬೆರದಂತೆ) ಸಾಯುಜ್ಯ.

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಕೈವರ್ತಕನ್ಯಾಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂನಾಮು
ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಮಿದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಕೈವರ್ತಕನ್ಯಾ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅರವತ್ತಮೂರನೆಯ
ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ವಂ

—೨—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಚತುಷ್ಟಸ್ವಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಸ್ಯ ಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾಂ ಯಯಾಕರೋತ್ |

ಸರ್ವಾನುಗ್ರಹಕೃಚ್ಛಂಭುಸ್ಸಾ ಲೀಲಾಥ ಮಯೋಚ್ಯತೇ ॥ ೧ ॥

ಅಭೂಚ್ಛ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೂದೇವ ಸತ್ತಮಃ |

ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ವಿಶ್ರುತಶ್ಚ ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ॥ ೨ ॥

ಸೋಧೀತ್ಸ ವಿಧಿವದ್ವೇದಾನರ್ಥಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ತತ್ತ್ವತಃ |

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪುರಾಣಾನ್ಯಧಿಗಮ್ಯ ಚ ॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೬. ಅಗಸ್ಯಪುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವ ಈಶ್ವರನು ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೆಂಬುವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ವಾತಪುರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೆಂಬ ಮಗನು ಇದ್ದನು. ಅವನು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿ, ವೇದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಅವನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಪುರಾಣಗಳು, ಶಿಕ್ಷೆಯೇ

ಶಿಕ್ಷಾ ದ್ಯುಂಗಾನಿ ತರ್ಕಾಂಶ್ಚ ಮೀಮಾಂಸಾದ್ವಯಮೇವ ಚ |

ಆಯುರ್ವೇದಂ ಧನುರ್ವೇದಂ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಮಧೀತ್ಯ ಚ

|| ೪ ||

ಅನೇಕಾನ್ಯರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಪ್ಯೇಭಾಶ್ವವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ |

ಕಲಾಸು ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಕೃತಾಭ್ಯಾಸೋ ವಿಚಕ್ಷಣಃ

|| ೫ ||

ನಾನಾದೇಶೋದ್ಭವಾ ಭಾಷಾ ಲಿಪೀರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿಚಕ್ಷಣಃ |

ರಾಜ್ಞಾಂ ಚ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವತ್ರ ನಿಪುಣೋಽಭವತ್

|| ೬ ||

ಸ ಷೋಡಶಾಬ್ದರೂಪಶ್ರೀಸ್ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಮವಾಪ್ಯ ಚ |

ರಾಜ್ಞಾ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ತೋಥ ಮಂತ್ರಿತ್ವೇನ ನಿಯೋಜಿತಃ

|| ೭ ||

ಮಂತ್ರಿಣಾಮಗ್ರಣೇ ರಾಸೀನ್ಮಂತ್ರಸಾಮರ್ಥ್ಯಯೋಗತಃ |

ಗಜಾನಾಂ ತುರಗಾನಾಂ ಚ ಯೋಧಾನಾಂ ಚ ನಿರೂಪಣೇ

|| ೮ ||

ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ವೇದಾಂಗಗಳು, ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಯುರ್ವೇದ, ಧನುರ್ವೇದ, ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದಿ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ವಾತಪುರೀಶ್ವರನಿಗೆ ಅನೇ, ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ಆಟವಾಡುವುದು, ಕಲಾಶಾಸ್ತ್ರ, ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೂ, ಅನೇಕ ದೇಶಭಾಷಾಜ್ಞಾನ, ಲಿಪಿಜ್ಞಾನ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಇವುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಬುದ್ಧಿವಂತನೆನಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು.

೭-೯. ಇವನು ಹದಿನಾರುವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪವಂತನಾಗಿ, ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಇವನನ್ನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಮಂತ್ರಿಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಮಂತ್ರಿತ್ವ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲನೆಯವನಾಗಿದ್ದನು

ನಿಯುಕ್ತೋ ಭೂಮಿಪಾಲೇನ ಸ ಧತ್ತೇ ಮಹತೀಂ ಧುರಂ ।

ದ್ವೀಪಾಂತರೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯಾಯಾತಾನ್ವದಾರ್ಥಾಂಶ್ಚ ನಿರೂಪಯನ್ ॥ ೯ ॥

ಸ್ಪರ್ಶೇರ್ನಿತರಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಕಗೋತ್ ಸ ನಿರಂತರಂ ।

ತಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಧನಾದೀನಿ ದತ್ತಾ ಹ್ಯಾಕಲ್ಪವಸ್ತ್ರಕಾನ್ ॥ ೧೦ ॥

ನಿರಂತರಂ ಪೂಜ್ಯ ತೋಷ ಮಕರೋಗರಿಮರ್ದನಃ ।

ತೇನ ಸನ್ಮಂತ್ರಿಣಾ ಸಾಕಂ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪೋರಿಯರ್ದನಃ ॥ ೧೧ ॥

ಅನುಭೂಯ ಸುಖಾನ್ಯೇವ ವರ್ತತೇ ವರವೇಶ್ಯನಿ ।

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶೋಪಿ ಪ್ರಭು ಸ್ಸನ್ನಪಿ ಸರ್ವದಾ ॥ ೧೨ ॥

ಪೂರ್ವೈರಾಚರಿತಂ ಮಾರ್ಗಂ ಪಾಪಬೀರುಶ್ಚ ನಾ ತ್ಯಜತ್ ।

ಸ್ವವರ್ಗ್ಯಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾನನ್ಯಾನ್ಸರ್ವಾನರ್ಥೈರತೋಷಯತ್ ॥ ೧೩ ॥

ಆನೆಗಳನ್ನೂ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, ಯೋಧರನ್ನೂ ಶೇಖರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ರಾಜನು ಈ ಮಂತ್ರಿಗೆ ನಿಯಮಿಸಿದ್ದನು ಇದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ರಾಜಕಾರ್ಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಇವನು ಬೇರೆ ದ್ವೀಪಗಳಿಂದ ತರಿಸಿದ ಸದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶೇಖರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರಣ ರಾಜನಿಗೆ ಇವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯು ಬಹಳವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತಿತ್ತು.

೧೦-೧೪. ಅರಿಯದನಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ಭೂಮಿ, ದ್ರವ್ಯ, ಆಭರಣ, ವಸ್ತ್ರ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾ, ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅವನೊಡನೆ ರಾಜನು ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು. ವಾತ ಪುರೀಶ್ವರನು ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುತ್ತಾ ತನಗಿಂತ ಪೂರ್ವಿಕರು ಆಚರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮೀರದೆ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆದರತಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಜಾತಿಯವರನ್ನೂ, ಇತರ ಜಾತಿಯವರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುಡ್ಡು

ಧರ್ಮವೇದಾಕರೋನಿತ್ಯಂ ನಿತ್ಯಶಾತ್ಮವಿವರ್ಜಿತಃ ।

ಅನ್ವಹಂ ಭೋಜಯಾಮಾಸ ಶಿವಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಭಕ್ತಿತಃ ॥ ೧೪ ॥

ಉಪಹಾರೈಸ್ಸಂದರೇಶ ಮತರ್ಸಯ ದನಾರತಂ ।

ವರ್ಷೈಃ ಕತಿಪಯೈಸ್ತಸ್ಯ ಮಂತ್ರಸಾಮರ್ಥ್ಯಯೋಗತಃ ॥ ೧೫ ॥

ಅನಂತಾನ್ಯರ್ಥಜಾತಾನಿ ಜಾತಾನಿ ಪೃಥಿವೀಪತೇಃ ।

ಏವಂ ಗಚ್ಛತಿ ಕಾಲೇ ತು ಕದಾಚಿತ್ತುರಗಾಧಿಪಾಃ ॥ ೧೬ ॥

ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೂಪಂ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಥ ಪ್ರಾಹುಸ್ತೇ ತುರಗಸ್ಥಿತಿಂ ।

ರಾರ್ಜ ಮ್ರಿಯಂತೇ ತುರಗಾಃ ಕೇಚಿದ್ವ್ಯಾಧಿಪ್ರಸೀಡಿತಾಃ ॥ ೧೭ ॥

ಕೇಚಿಜ್ಜ ರಾರ್ತಿಸಂಯುಕ್ತಾಃ ವರ್ತಂತೇನ್ಯೇಽಪಿ ದುಸ್ಥಿತಾಃ ।

ನೂತನಾಸ್ತುರಗಾ ರಾಜ ನ್ನೇತವ್ಯಾ ರ್ಘುಡಿತಿ ತ್ವಯಾ ॥ ೧೮ ॥

ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಸಂತೋಷಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿದ್ದರೂ, ಜಂಭದಿಂದಲೂ, ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯಿಂದಲೂ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೫-೧೬. ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಇವನ ಮಂತ್ರಿತ್ವದಿಂದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ದ್ರವ್ಯವು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದವು. ಒಂದು ದಿನ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಯಜಮಾನರಾದವರು ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕುದುರೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು.

೧೭-೨೦. “ಎಲೈ ರಾಜನೆ, ನಿನ್ನ ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವಕ್ಕೆ ರೋಗವು ಬಂದು ಅವುಗಳು ಮೃತವಾದುವು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ರೋಗವು ಬಂದು

ಅಶ್ವಾ ಅತಿಸಹಾಯಾಶ್ವ ಪರರಾಷ್ಟ್ರಜಯೈಷಿಣಾಂ ।

ರಾಜ್ಞಾಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚ ತೇ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಯತ್ನಾದ್ಧೀಪಾಂತರಾದಪಿ || ೧೯ ||

ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಸ್ಕುತ್ಸಾ ರಾಜಾ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಂ ।

ಅಹೂಯ ಕಥಯಾಮಾಸ ತುರಗಾನಯನೇಚ್ಛಯಾ || ೨೦ ||

ಮಂತ್ರಿನ್ವಾತಪುರೇಶ ತ್ವಂ ದೃಷ್ಟಿ ಮುನು ಯಥಾರ್ಥತಃ ।

ಅತ ಸ್ತಸ್ಯಾದ್ಯ ಪಶ್ಯಾಮಿ ರಾಜಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸರ್ವದಾ || ೨೧ ||

ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಾ ಅಕಥಯ ನಿನ್ಮಿಯಂತೇ ತುರಗಾ ಇತಿ ।

ಯಥೇಷ್ಟಂ ಧನಮಾದಾಯ ಮದೀಯಾತ್ಕೋಶಮಂದಿರಾತ್ || ೨೨ ||

ಇರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವು ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಬೇರೆಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ತರಿಸಬೇಕು. ಶತ್ರುಗಳ ದೇಶವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವಾಗ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಬಹಳಮಟ್ಟಿನ ಸಹಾಯವು ಆಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಾದರೂ ಧೀಪಾಂತರದಿಂದ ತರಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಬೇಕೆಂದು ಉದ್ದೇಶಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು.

೨೧-೨೨. “ ಎಲೈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೆ, ನೀನು ನನಗೆ ರಾಜ್ಯಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಹಾಯಕನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆನು. ಈಗ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿವೆ, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವವರು ಇರುವ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಿಸು.

ಯತ್ರ ಕ್ರೀಣಂತಿ ತುರಗಾನಶ್ವವಾಣಿಜ್ಯಕಾರಿಣಃ |

ತತ್ರ ತೀರೇ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ವ್ರಜ ತ್ವ ಮವಿಲಂಬಿತಂ

|| ೨೩ ||

ನರಾನ್ಕ್ರೀಣೇಹಿ ತುರಗಾಂಚ್ಛಾ ಸ್ತ್ರಚೋದಿತಲಕ್ಷಣಾವ್ |

ತ್ವಂ ಹಿ ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರಂ ನೇ ಕಾರ್ಯಕರ್ತಾ ತ್ವಮೇವ ಹಿ

|| ೨೪ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಕುರುಷ್ವ ಮತ್ಕಾರ್ಯಮೇತತ್ಸಚಿವಪುಂಗವ |

ಇತಿ ರಾಜವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೋಶಗೃಹಾಂತರೇ

|| ೨೫ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಶ್ಚ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷೈಃ ಸಮನ್ವಿತಃ |

ಗಣಕೈರ್ಲೇಖಯಿತ್ವಾ ಧಾರ್ತನಶೇಷಾನ ಗ್ರಹೀತ್ಸುಧೀಃ

|| ೨೬ ||

ಅರ್ಥಜಾತಾನ್ಬಹೂದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿವಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹೇ |

ಇದಾನೀಂ ಸಮಯಶ್ಚೇತಿ ಚಿಂತಯಂಸ್ತೋಷರ್ಯಾ ಹೃದಿ

|| ೨೭ ||

೨೩-೨೬. ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ ನ್ಯಾವಾರವು ನಡೆಯುವುದು. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಹೋಗು. ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಬೇಗನೆ ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸು ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನೆಂದು ನಾನು ನಿನಲ್ಲಿ ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನು. ಮಂತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ನೀನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ, ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ರಾಜನ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಲೆಖ್ಪಾಚಾರಮಾಡಿಸಿ, ಬರಸಿ, ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

೨೭-೩೦. ರಾಜನ ದ್ರವ್ಯವು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಕಾರಣ ವಾತಪುರೀಶ್ವರನಿಗೆ ಶಿವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸುವ ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಹಣದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿಸಿ, ಭದ್ರಪಡಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ

ತೈರರ್ಥೈಃ ಪೇಟಿಕಾಃ ಪೂರ್ಯ ಬಧ್ವಾ ಮುದ್ರಾನ್ವಿತಾಶ್ಚ ತಾಃ ।

ಅರ್ಥಜಾತಂ ಸಮಸ್ತಂ ಚ ಸ್ವಗೃಹೇ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ರಕ್ಷಕಾನ್ ॥ ೨೮ ॥

ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಹಾಟಿಕಪದ್ಮಿನ್ಯಾಂ ಕೃತಸ್ತಾನೋ ಮುದ್ರಾನ್ವಿತಃ ।

ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾಣಿ ನಿರ್ವೃತ್ಯ ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಕಃ ॥ ೨೯ ॥

ತತ್ತೀರಸ್ಥಂ ವಿಘ್ನರಾಜಂ ಗಂಧಾದ್ಯೈಃ ಪರಿಪೂಜ್ಯ ಚ ।

ನಾರಿಕೇಲಾದಿನೈವೇದ್ಯೈಃ ಪ್ರೀಣಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ಪುರಾ ॥ ೩೦ ॥

ಷಡಾನನಂ ಚ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ಮನಸ್ಥಿತಾನ್ ।

ಆಥ ಗೌರಿಂ ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹತತ್ಪರಾಂ ॥ ೩೧ ॥

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸ್ವಹೃದಿ ಸ್ಥಿತಂ ।

ಏಭಿರರ್ಥೈರ್ಧರ್ಮಮೇವ ಕರಿಷ್ಯೇ ನೃಪರಕ್ಷಕಃ ॥ ೩೨ ॥

ನ್ಯರ್ಥವ್ಯಯಂ ತು ಶುಷ್ಕೇ ಚ ನ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ದೇವ್ಯತಃ ।

ಸಾಹಿ ಮಾಮಪಿ ರಾಜಾನಂ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಂ ಕುರುಷ್ವ ಮೇ ॥ ೩೩ ॥

ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ನೊದಲು ಗಣಪತಿಯನ್ನು ಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ತೆಂಗಿನ-ಕಾಯಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಷಣ್ಮುಖನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಇಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

೩೧-೩೩. ಅವನು ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, “ ಎಲೈ ದೇವಿಯೇ, ನಾನು ರಾಜನ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇನೆ. ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ದೇವಿಯಾದ ನೀನು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡು. ರಾಜನನ್ನೂ ನನ್ನನ್ನೂ ಸಹ ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಅನುಚ್ಛೇದನನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೊರಟನು.

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾಥ್ಯ ನತ್ವಾ ಚ ಲಬ್ಧ್ವಾನುಜ್ಞಾಂ ವಿನಿಯಯೌ |

ಅಥ ಸುಂದರನಾಥಾಖ್ಯಂ ಲಿಂಗರೂಪಧರಂ ಶಿವಂ

|| ೩೪ ||

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪ್ರಣಾಮೈಶ್ಚ ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಭಿಸ್ತರಾಂ |

ಸಮಾರಾಧ್ಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ ಪ್ರತಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ

|| ೩೫ ||

ಸರ್ವಜ್ಞ ಕರುಣಾಸಿಂಧೋ ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಯಕ |

ಸಮಸ್ತಜಗದುತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಿತಿಸಂಹಾರಕಾರಣ

|| ೩೬ ||

ಗಮನಂ ಸಫಲಂ ಮೇಲ್ಯಸ್ತು ತವಾನುಗ್ರಹತಃ ಪ್ರಭೋ |

ಅನಂತಮರ್ಥಜಾತಂ ಚ ಮಮಾಧೀನಂ ಮಹೀಪತೇಃ

|| ೩೭ ||

ತ್ವದ್ಭಕ್ತೇಭ್ಯಶ್ಚ ತುಭ್ಯಂ ಚ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ತ್ವದನುಜ್ಞಯಾ |

ರಾಜಕಾರ್ಯಂ ತ್ವಮೇವೇಶ ಮುಕ್ತಾ ಮಾಂ ರಕ್ಷ ಬಂದಕಾತ್

|| ೩೮ ||

೩೪-೩೮. ಅವನು ಶಿವಲಿಂಗ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರನಾಥನೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದಲೂ, ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿದನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ “ ಎಲೈ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವೆ. ದಯಾಶಾಲಿಯಾಗಿರುವೆ. ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಸಂಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಾನು ಈಗ ಹೋಗುವ ಕೆಲಸವು ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ನೆರವೇರಲಿ, ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ರಾಜನ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ದ್ರವ್ಯವು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು. ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೂ, ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರ ಸೇವೆಗೂ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸು. ನನಗೆ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗದಂತೆ ರಕ್ಷಿಸು” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಗಂತುಮುದ್ಯಕ್ತೇ ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರೇ ।

ತದಾ ತ್ವಭಿಮುಖೇ ಕಶ್ಚಿದಭ್ಯೇತ್ಯ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ ॥ ೩೯ ॥

ಭೂತಿಂ ಗೃಹಾಣೇತಿ ದದೌ ರಕ್ಷಾಂ ಸಮ್ಯಕ್ ಸ ಚಾಗ್ರಹೀತ್ ।

ಪ್ರೀತೋ ನಿಮಿತ್ತಲಾಭೇನ ಸಿದ್ಧಿಂ ಕರಗತಾಂ ಸ್ಮರನ್ ॥ ೪೦ ॥

ಪ್ರಾಜ್ಞುಖಃ ಪ್ರಯಯೌ ಧೀಮಾನ್ಪ್ರಾಕ್ಸಮುದ್ರತಟಂ ಪ್ರತಿ ।

ಅಸಂಖ್ಯಾತಾರ್ಥಜಾತೇನ ಸೇನಯಾ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥ ೪೧ ॥

ಗಚ್ಛನ್ನಿಶ್ರಮ್ಯ ವಿಶ್ರಮ್ಯ ಪ್ರಾಪ ಮಾರ್ಗವಶೇನ ತು ।

ಶ್ರೀಮಹಾತೀರ್ಥಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಶಂಭೋಃಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಂ ॥ ೪೨ ॥

ಪ್ರವೇಶಾನಂತರಂ ತಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಿತುಃ ।

ಸಾವಕಾಂತಸ್ಥ ಜತುವತ್ ದ್ರವೀಭೂತಮಭೂನ್ಮನಃ ॥ ೪೩ ॥

ತದೈವಂ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಕೃಪಯೇಶಸ್ಯ ಶಾಂತಧೀಃ ।

ಈಶಸ್ಥಾನಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಬಹೂನಿ ಜಗತೀತಲೇ ॥ ೪೪ ॥

೪೦-೪೩ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೊರಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು ಅದನ್ನು ಅವನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವ ಸದಾರ್ಥವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅದರದಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು ಸರಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟಾದ ಕಾರಣ ಅವನು ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯು ಆಗುವದೆಂದು ತಿಳಿದು ವರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರತೀರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸೇನೆಯೊಡನೆ, ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮಹಾತೀರ್ಥವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಿವ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅವನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಕೂಡಲೆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಅರಗು ಕರಗುವಂತೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ರಾಗದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲದಾಗಿ ಉಪಶಾಂತವಾಯಿತು.

೪೪-೪೯. ಆಗ ಅವನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ಸಮಾಧಾನವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ “ ಪ್ರವಂಚದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ

ಅಸ್ಮಿನ್ದೃಷ್ಟೇ ಸತಿ ಸ್ಥಾನೇ ಮನ್ಮನೋ ದ್ರವತಿ ದ್ರುತಂ ।

ಸ್ಥಾಸ್ಥಾನ್ಯುತ್ಪ್ರವ ನಾನ್ಯತ್ರ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಶಿವಾಪ್ತಯೇ

॥ ೪೫ ॥

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ।

ಸಹಾಯಭೂತಾನಾಹೂಯ ಯೋಧಾಂಶ್ಚ ಧನವಾಹಕಾನ್

॥ ೪೬ ॥

ನ್ಯಾನ್ವರ್ವಾನ್ವರಿಜನಾ ನಾಸ್ತಾನತ್ಯಂತಮಾತ್ಮನಃ ।

ಏವಮಾಹ ಮಹೇಶ ಶ್ರೀಪಾದಧ್ಯಾನಪರಾಯಣಃ

॥ ೪೭ ॥

ಅತ್ರೈವಾಪಾಧಮಾಸೇ ತು ಆಯಾಸ್ಯಂತಿ ತುರಂಗಮಾಃ ।

ಕ್ರೀತ್ವಾಹಮಾಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ರಾವಣೇ ತಾನ್ ಸಂಶಯಃ

॥ ೪೮ ॥

ಸುಂದರೇಶಃ ಕಿಂ ವಿದಧ್ಯಾದಿತಿ ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಮಯಾ ।

ವದಂತೇನಂ ಭವಂತೋಽಪಿ ರಾಜ್ಞೇ ಪಾಂಡೇಶ್ವರಾಯ ಚ

॥ ೪೯ ॥

ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಬಹಳವಾಗಿರುವವು. ಅವುಗಳನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಮನಸ್ಸು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡುವೆನು. ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೆಯಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿದನು. ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಅವನು ತನ್ನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಜನರು, ದ್ರವ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದವರು, ಮತ್ತು ತನ್ನ ಆಪ್ತರಾದವರು ಇನ್ನೂ ಇತರ ಜನರು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರೆದು “ ಆಪಾಧಮಾಸದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಶ್ರಾವಣಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಏನು ಮಾಡುವನೋ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಯನ್ಮಂತ್ರೀ ತಾನ್ಗಂತುಂ ಮಧುರಾಪುರೀಂ ।
ಸಹಾಯಭೂತಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಂತ್ರಿವಚೋಮುದಾ ॥ ೫೦ ॥

ತದಾ ಕುರ್ಮ ಇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಛ ಮಧುರಾಮಾಯಯುಶ್ಚ ತೇ ।
ಜನವತ್ಸ್ವಾಮಿನಂ ನಂತುಮಥ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ॥ ೫೧ ॥

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಶ್ರೀಮತ್ಪಟಾಕೇ ಚ ಭಸ್ಮೋದ್ಗೊಲಿತವಿಗ್ರಹಃ ।
ಪ್ರಾಸಾದಂ ಪಾವನಂ ದಿವ್ಯಂ ಶಾಂಭವಂ ಗಂತುಮುದ್ಯತಃ ॥ ೫೨ ॥

ತದಾಲಯೇ ತದಾ ತಸ್ಯ ಕೃಪಯಾ ದರ್ಶನಂ ಗತಃ ।
ಜನನನ್ನಾಥರೂಪಸ್ಸಂದಯಾಳು ಸ್ಪಂದರೇಶ್ವರಃ ॥ ೫೩ ॥

ದದರ್ಶ ಕುಂದಮಾಲೇ ತು ಗುರುಮೂರ್ತಿಧರಂ ಹರಂ ।
ಅನೇಕಶಿಷ್ಯಮಧ್ಯಸ್ಥಮನಂತಾನಂದದಾಯಕಂ ॥ ೫೪ ॥

೫೦-೫೩. ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಇತರ ಜನರಂತೆ ಪ್ರಭುವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನ್ನಾನಮಾಡಿ, ಚಸ್ತ್ರಾದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿವನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ದಯಾಳುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಇತರ ಜನಗಳ ಕಾಗೆ ಇರುವ ಶ್ರೀಮಂತನ ಆಕಾರದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೫೪-೫೬. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಮಾಘಮಲ್ಲಿಗೆ ಗಿಡದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿನ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಇರುವವನನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಅವನು ಬಹಳ ಜನ ಶಿಷ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದನು. ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ವರ್ಣೋಚ್ಚಾರಣೆಯುಳ್ಳ, ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಇರುವ ಕ್ರಮದಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಿದಹಾಗೆ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಸುಂದರೇ

ಅಧ್ಯಾಸನಂ ಚ ಕುರ್ವಂತಂ ಸುನ್ಯಕ್ತಂ ಸುಸ್ವರಂ ಯಥಾ |

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಶಂಭುಂ ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ || ೫೫ ||

ತದ್ವತ್ಪ್ರದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಯಾ ಸುಂದರೇಶ ಇತಿ ಸ್ಮರನ್ |

ಅಗ್ರೇ ಪ್ರಣಾಮ ಸುಕರೋತ್ಪ್ರಣತಾರ್ಥಹರಂ ಶಿವಂ || ೫೬ ||

ಸ ಶಂಭುರಪಿ ಚಕ್ರಾ ನಾ ಮನುಗ್ರಹಸುದಕ್ಷಿಣಃ |

ವಿಧಾಯ ಚಾಕ್ಷುಷೀಂ ದೀಕ್ಷಾ ನಾಗಚ್ಛೇತ್ಯ ವದಚ, ತಂ || ೫೭ ||

ಕೃತಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಾಪ ಸೋಽಪಿ ಪ್ರಹ್ಲೇ ಗುರ್ವಂತಿಕಂ ನೈಃ |

ತಸ್ಯಾಚಾರಂ ಚ ಭಕ್ತಿಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೀತಿಂ ಗತೋ ಗುರುಃ || ೫೮ ||

ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ ಸ್ಥೂಲಂ ತಸ್ಮೈ ಚೋಪದಿದೇಶ ಸಃ |

ಸುಜ್ಞಾನಂ ಸುಕವಿತ್ವಂ ಚ ಹೃದಿ ವಾಚಿ ಪ್ರವರ್ತತೇ || ೫೯ ||

ಶ್ವರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ “ಈ ಗುರುವಾಗಿರುವವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನು.” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದವರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಅವನಿಗೆ ಮೊದಲು ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸರಳವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಅವನು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಚಾಕ್ಷುಷದೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅವನು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆದನು.

೫೭-೬೨. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ವಿನಯದಿಂದ ನಮ್ರನಾಗಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಗುರುವಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನ ನಡತೆಯನ್ನೂ, ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದ ಗುರುವು ಅವನಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಮತ್ತು ಸ್ಥೂಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದನು. ಇದರ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೂ, ಮಾತಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕವನಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯೂ

ಸಂಸಾರವಾಸನಾ ನಷ್ಟಾ ತಸ್ಯ ವಾತಪುರೇಶಿತುಃ |

ಅದ್ಯಾಪಿ ತಾನ್ಮಹೇಶೇನ ವೇದಾನುಚ್ಛರತಾ ಸ್ವರೈಃ

|| ೬೦ ||

ದ್ವಿಜಪುತ್ರಾನ್ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಮುದ್ರಾತಿಷ್ಠತ್ತದಂತಿಕೇ |

ಗುರುಶ್ಚೈನಂ ಪುನರ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಶಿವೋ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಂ

|| ೬೧ ||

ಮತ್ಸಾರ್ಯಂ ಕಿಂಚಿದಸ್ತೀಹ ಮದಂತೇವಾಸಿವಿ ಸ್ಯಹ |

ವತ್ಸಾತ್ರ ತಿಷ್ಠೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಶಿಷ್ಯೈರಂತರ್ಧಿಮಾಸ ಸಃ

|| ೬೨ ||

ತಮದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗುರುಂ ಚಾಯಂ ಸುಂದರೇಶಮನುಸ್ಮರನ್ |

ಶ್ರೀವಾಚಕೈರನೇಕೈಶ್ಚ ಗುರುಮೇವಾಸ್ತುವಚ್ಛಿವಂ

|| ೬೩ ||

ತತ್ತ್ವೈವ ಘಟಿಕಾಃ ಕಾಶ್ಚಿನ್ನೀತ್ವಾ ಖೇದಸಮನ್ವಿತಃ |

ಭುಕ್ತಿನಿದ್ರೇ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಭ್ರಾಂತವತ್ಪರಿತೋ ಬ್ರಮನ್

|| ೬೪ ||

ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಬಂದವು. ಆ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು (ಭೋಗಾಭಿಲಾಷೆಯು) ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಗುರುವಿನ ಮತ್ತು ಸುಯಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ವೇದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಗುರುವು ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡಿ, “ ಎಲೈ ಮಗುವೆ, ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಕೆಲಸವಿರುವುದು ನೀನು ಈ ನನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೬೩-೬೬. ಆಗ ಅವನು ಗುರುವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಗುರುವನ್ನು ಬಹಳಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಹೀಗೆಯೆ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಘಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದನಂತರ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ನಿದ್ರಾಹಾರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬಹಳಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ

ಶ್ರೀವಾಚಕಾನಿ ರಮ್ಯಾಣಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇನೋದಿತಾನಿ ಚ ।

ಶಿವೇತ್ಯಂತಂ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ತಂ ಯೇ ಪರಿವೃತಾ ಜನಾಃ

॥ ೬೫ ॥

ತಾನ್ಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಸ ಸರ್ವಾಣಿ ಧನಾನಿ ಚ ।

ತೇಭ್ಯೋ ದದೌ ಮಹಾಪ್ರೀತ್ಯಾ ಶಿವಮೇವ ಸ್ಮರನ್ಮದಿ

॥ ೬೬ ॥

ಜನವನ್ನಾಥ ಶಂಭೋಶ್ಚ ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಾಣಿ ಬಹೂನಿ ಚ ।

ಕಾರಯಾಮಾಸ ತೈರ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಭಾವಿಕಾರ್ಯಮುಚಿಂತಯತ್

॥ ೬೭ ॥

ಧನಾನಿ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸುಂದರೇಶಿತುರಪ್ಯಸೌ ।

ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಃ ಸ್ವಜನ್ಮಿರಾಪ್ತಸಜ್ಜನೈಃ

॥ ೬೮ ॥

ದಿನೈಃ ಕತಿಪಯೈಃ ಕ್ಷೀಣ ಮರ್ಥಜಾತಂ ಮಹೀಭುಜಃ ।

ಗಾರ್ಯ ಶ್ರೀವಾಚಕಾನ್ಯೇವ ನಿಶ್ಯಂಕಂ ಚರತಿ ಸ್ಮ ಸಃ

॥ ೬೯ ॥

ಇರುತ್ತಾ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಕೂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ, ಅವನು ಹೇಳುವ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುವ ಅವರಿಗೆ, ಶಿವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದನು.

೬೭-೭೦. ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಶಂಭುನಾಥ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ಕಾರ್ಯದ ಗತಿಯು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ತನಗೆ ಆಪ್ತರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ದೊರೆಯ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವೂ (ಖರ್ಚಾಯಿತು) ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ ಯಾವ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ,

ತಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ತು ಸಚಿನಾ ಇತರೇ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪತೇಃ |
ಸೂಚಯಂತಿ ಚ ವೃತ್ತಾಂತಂ ರಾಜ್ಞೇ ವಾತಪುರೇಶಿತುಃ || ೭೦ ||

ಕ್ರುದ್ಧಸ್ತಚ್ಛ್ರವಣಾದ್ರಾಜಾ ಲೇಖಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಕಾಂ |
ಕೋಶಾಗಾರಸ್ಥಮಖಿಲಂ ಗೃಹೀತಂ ಭವತಾ ಭನಂ || ೭೧ ||

ಕ್ರಿಯಾಯ ತುರಗಾಣಾಂ ಚ ನಾಯಯುಸ್ತೇ ಹಿ ಸತ್ವರಂ |
ಕ್ರೀತ್ವೋತ್ತಮಾಂಶ್ಚ ತುರಗಾಂಸ್ತ್ವಮಾಗಚ್ಛ ಮಮಾಂತಿಕಂ || ೭೨ ||

ಲಿಖಿತಾಂ ಪತ್ರಿಕಾಮೇವಂ ದೂತೇನಾ ಪ್ರೇಷಯದ್ಧ್ರುತಂ |
ಗತ್ವಾ ದೂತಸ್ತತ್ರ ತಸ್ಮೈ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಕಾಂ || ೭೩ ||

ಅಥ ವಾತಪುರೇಶಶ್ಚ ವಾಚಯಿತ್ವಾ ಚ ಪತ್ರಿಕಾಂ |
ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಮಜ್ಞಾಯ ತಸ್ಯಾ ವೇಕತ್ರ ನಿಶ್ಚಲಃ || ೭೪ ||

ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅವನ ವರ್ತಮಾನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದರು.

೭೧-೭೪. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂದಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜನು “ ನೀನು ಅರಮನೆಯ ಭಂಡಾರದ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಇದುವರಿಗೂ ಕುದುರೆಗಳು ಯಾವುವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀನು ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕು.” ಎಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಬರಸಿ, ಅದನ್ನು ದೂತರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದನಂತರ ಏನುಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ತೋರದೆ ಇದ್ದಕಾರಣ ಸುಮ್ಮನೆ ಅವನು ಒಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

ಸುಂದರೇಶಂ ಹೃದಿ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಮೀನಾಕ್ಷೀಮಪಿ ಭಕ್ತಿತಃ |
ಜನವನ್ನಾಥ ಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಸ್ತುತ್ವಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ || ೭೫ ||

ಭೀತಭೀತಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯತ್ತ್ವಂ ಸಾಂಜಲಿ ಸ್ನಾತ್ರಲೋಚನಃ |
ಜನವನ್ನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಮನು ವಿಜ್ಞಾಪನಾಂ ಶೃಣು || ೭೬ ||

ತುರಗಾನಾನಯೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಯತ್ಪತ್ರಿಕಾಂ ನೃಪಃ |
ವಾಜಿನೋ ನೈವ ವಿದ್ಯಂತೇ ಕ್ರೀತಾ ನಾರ್ಥೈಸ್ತದೀಯಕೈಃ || ೭೭ ||

ಅರ್ಥಾ ಅಪಿ ಮಯಾ ದತ್ತಾ ಸ್ವಭಕ್ತೇಭ್ಯೋ ವಿಶೇಷತಃ |
ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ತವ ಚ ಶ್ರೀಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ಚ ಮಂದಿರೇ || ೭೮ ||

ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಮಯಾಚ್ಛೇನ ಸಾಹಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಕಟಾಕ್ಷತಃ |
ದತ್ತವಾನಸಿ ಭೂತಿಂ ಚ ತ್ಸಾನೋವ ಶರಣಂ ಗತಃ || ೭೯ ||

೭೫-೭೯. ಅನನು ಆಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯನ್ನೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬಕ್ತಿಯಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದನು ಮಹಾತೀರ್ಥವಾಸಿಯಾದ ಸುಂದರ ನಾಥನಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು. ಅನನು ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಹಳ ಹೆದರಿದವನಾಗಿ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾ “ ಎಲೆ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಸುಂದರನಾಥನೆ. ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಕೇಳು. ರಾಜನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರುವಂತೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದಿರುವನು ಈಗ ಕುದುರೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ದೇವಾಲಯದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಏನೂ ತಿಳಿಯದಿರುವ ನಾನು, ಈಗ ಏನುಮಾಡಲಿ, ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿ ರಕ್ಷಿಸು. ನೀನು ನನಗೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

ತತ್ರಾಂತರೇ ಖಾದಭವದ್ವಾಣೀ ತಸ್ಯಾರ್ಥಿಹಾರಿಣೀ ।

ಸೋಲೈಪಚಾರಂ ವಿಲಿಖ್ಯಾದ್ಯ ಪತ್ರಿಕಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇಃ

॥ ೮೦ ॥

ಪ್ರೇಷಯ ತ್ವಂ ಸ್ಥಿರೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಾಭ್ಯಷೀ ರಹಮಸ್ಮಿ ತೇ ।

ಇತಿ ವಾತಪುರೇಶಶ್ಚ ತಾನಾಕರ್ಣ್ಯ ಗಿರಂ ಮುದಾ

॥ ೮೧ ॥

ವಿಲಿಖ್ಯ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಪತ್ರಿಕಾಂ ದೂತಹಸ್ತತಃ ।

ಅನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತುರಗಾನ್ವಂಚಷಡ್ವಿವಸೈರ್ವೃಷ

॥ ೮೨ ॥

ಕಲ್ಪಂತಾಂ ಮಂದುರಾಶ್ಮೀಪುಂ ಖನ್ಯಂತಾಂ ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ ।

ಅಲಂಕ್ರಿಯಂತಾಂ ನೀಳ್ಕಶ್ಚ ಮಧುರಾಪುರ ಮಧ್ಯಗಾಃ

॥ ೮೩ ॥

ವಾಚ ಶ್ರುಣುಷ್ವ ನೇದಾನೀಂ ಸೂಚಕಾನಾಂ ಮಹೀಪತೇ ।

ಯಥಾ ಪುರಾ ಮಾಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ತಿಷ್ಠಸೀತಃಪರಂ ತಥಾ

॥ ೮೪ ॥

೮೦. ಆಗ “ ಎಲೈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೆ, ನೀನು ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸು. ಹೆದರಬೇಡ, ಧೈರ್ಯವಾಗಿರು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು.

೮೧-೮೪. ಆಗ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೆ, ನಾನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಇನ್ನು ಐದು, ಆರು, ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತಂದು ಕೊಡುವೆನು. ನೀನು ಅಶ್ವಶಾಲೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು. ಕೊಳಗಳನ್ನು ಕುದುರೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸು. ಮಧುರಾನಗರದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿಸು. ಈಗ ನೀನು ಚಾಡಿ ಹೇಳುವವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಬೇಡ. ಮೊದಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದ

ತಥಾಹಿ ಭವತಸ್ಸಾಮಿಂಸ್ತತ್ರ ಸಂತಿ ಮನೋರಥಾಃ ।

ಪತ್ರಿಕಾಂ ಚೇತಿ ಸಂಪ್ರೇಷ್ಯ ಶಿವಚಿಂತನತತ್ಪರಃ

॥ ೮೫ ॥

ಚಾಂಚಲ್ಯಮಗಮನ್ಮಂತ್ರೀ ಜ್ಞಾನಭಕ್ತಿಯುತೋಪಿ ಸಃ ।

ಚಿಂತಾಕುಲೇ ಶಯಾನೇ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರೇ

॥ ೮೬ ॥

ಕೃಪಯಾ ಪರಯಾ ಯುಕ್ತೌ ಸ್ವಪ್ನೇ ಶಂಭು ಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್ ।

ವತ್ಸ ವಾತಪುರೇಶ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಭಕ್ತಸ್ತಥಾ ಮಯಿ

॥ ೮೭ ॥

ಭಕ್ತೋ ನಾನೋಽಸ್ಮಿ ಲೋಕೇಷು ಪೂರ್ಣಕಾಮೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ।

ಅಥ ತ್ವಂ ತ್ವರಿತೋ ಗಚ್ಛ ಮುದಾ ಪಾಂಡ್ಯನೃಪಂ ಪ್ರತಿ

॥ ೮೮ ॥

ಅಶ್ವಾಗಮಿ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ರಾಜ್ಞೋ ದಾತುಂ ಮನೋಜವಾನ್ ।

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮಪಿ ತೇ ಭೂಯಾತ್ಸದಾ ಸಂತೋಷಕಾರಣಂ

॥ ೮೯ ॥

ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೇ ಈಗಲೂ ಇರಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ನೆರವೇರುವವು.” ಎಂದು ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ದೂತನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೮೬-೮೯. ಕಾಗದವನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನಂತರ ಅವನು, ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿತ್ವವನ್ನು ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯ ವೇಗವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶಿವಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಚಾಂಚಲ್ಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಬಹಳ ಯೋಚನೆಯಿಂದ ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದಾಗ ಶಿವನು ಅವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ “ಎಲೈ ಮಗುವೇ, ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇತರರು ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಆಸೆಯೆಲ್ಲವೂ, ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆರವೇರುವುದು. ನೀನು ಬೇಗನೆ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಇರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಗಿ ಮುಂದೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಉಂಟಾಗುವುದು.” ಎಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವದ್ವಿಷ್ಟಾಸ್ತಸ್ವಂ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ।

ಸಮುತ್ಥಾಯ ಮಹಾಧೀರ್ಮಾ ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಲಿತನಿಗ್ರಹಃ ॥ ೯೦ ॥

ನತ್ವಾಥ ಜವನನ್ನಾಥಂ ಮಧುರಾಮಾಯಯೌ ಜವಾತ್ ।

ಅಸ್ಥಾನೇ ಸಚಿವೈಸ್ಸಾರ್ಥಮಾಸೀನಂ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪತಿಂ ॥ ೯೧ ॥

ದೇಶೋಲ್ಲಾಸವದನಂ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸೋಽಪಿ ಪಿಪ್ರಿಯೇ ।

ಉತ್ಸಾರ್ಯ ಸಚಿವಾಃ ಸರ್ವಾನಥ ರಾಜಾರಿಮರ್ದನಃ ॥ ೯೨ ॥

ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪರಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಮಂತ್ರಿಣಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿನಂ ।

ಅರ್ಥೈಃ ಕಿಯದ್ವಿಃ ಶ್ರೀತಾಶ್ಚ ಭವತಾ ಚ ತುರಂಗಮಾಃ ॥ ೯೩ ॥

ಜಾತಾಃ ಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ದೇಶೇಭ್ಯಃ ಕಿಯಂತ ಸ್ಸಂಖ್ಯಯಾ ವದ ।

ಕಾನಿ ಕಾನಿ ಚ ವಿದ್ಯಂತೇ ತೇಷು ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಾನಿ ಚ ॥ ೯೪ ॥

೯೦-೯೪. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಶಿವನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಬಂದು ಹೇಳಿರುವ ಸ್ವಸ್ವ ವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವನು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಕಾರಣ, ಭಸ್ಮದಿಂದ ಶರೀರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಉದ್ಧೂಳನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸುಂದರನಾಥನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದನು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು. ರಾಜನು ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ, ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು. ಉಳಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟ ನಂತರ ದೂರಾರೋಚನೆಯುಳ್ಳ ಈ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು “ಎಷ್ಟು ದುಡ್ಡನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕ್ರಯಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಕುದುರೆಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟು ಇರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಉತ್ತಮವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವ ಕುದುರೆಗಳೆಷ್ಟು. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು” ಎಂದು ರಾಜನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಸಲ್ಲಕ್ಷಣೈರ್ಲಕ್ಷಿತೇಷು ಕಿಯಂತಸ್ತೇಷು ಮಧ್ಯಮಾಃ ।

ಇತಿ ಪೃಚ್ಛತಿ ಭೂಪಾಲೇ ಪ್ರಾಹ ಮಂತ್ರೀ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ || ೯೫ ||

ಕ್ರೀತಾ ಅರ್ಥೈ ರಸಂಖ್ಯಾತ್ಯೈರ್ನಾನಾದೇಶಸಮುದ್ಭವಾಃ ।

ಅಶ್ವಾ ಅನಂತಾ ಅಭವಂ ಸ್ತಲ್ಲಕ್ಷಣಸಮನ್ವಿತಾಃ || ೯೬ ||

ಯುನಾನೋ ಜವನಾಸ್ಸಂತಿ ತ್ಸದ್ಧಿತಾಸ್ತೇಷು ಸದ್ಗಯಾಃ ।

ಅನಂತಾಶ್ಚಾರ್ಯಯುಕ್ತಾನಾ ಮನಂತಾನಾಂ ಚ ಸಂಖ್ಯಯಾ || ೯೭ ||

ಆಶ್ವಾನಾಂ ವೈಭವಂ ವಕ್ತುಮಶಕ್ತೋಽಹಂ ಮಹೀಪತೇ ।

ದೃಷ್ಟೇಷು ತೇಷು ವಿಶದಾ ತೇಷಾಮುತ್ಕೃಷ್ಟತಾ ಭವೇತ್ || ೯೮ ||

ನಾಮ್ನಾ ಚಾಶ್ವಪತಿರ್ಭೂಯಾಸ್ತ್ವಂ ಚ ಪಾಂಡ್ಯಪತೇ ಪ್ರಭೋ ।

ಮದೀಯಮಪಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಹಂ ವಕ್ತುಂ ನ ಚ ಕ್ಷಮಾಃ || ೯೯ ||

೯೫-೯೮. ವಾತವುರೇಶ್ವರನು ರಾಜನ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ “ನಾನು ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಕ್ರಯದ ದ್ರವ್ಯವು ಬಹಳವಾಗಿರುವುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ಬಹಳವಾಗಿರುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯೌವನದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ವೇಗಶಾಲಿಯಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಗಳಿರುವುವು ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ ಬಹಳವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ನಂತರ ನಿನಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅನಂದವು ಬಹಳವಾಗುವುದು ಅವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನಂತರ ನೀನು ಅಶ್ವಪತಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ನನಗೇ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸಾಲದು.” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೯೯-೧೦೩. ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸಚಿವೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಂತುಷ್ಟಹದಯೋ ನೃಪಃ ।

ಚಿತ್ರೈರಾಭರಣೈರ್ವಸ್ತ್ರೈಸ್ತಂ ಸಂಭಾವ್ಯ ಚ ಸದ್ಗಿರಾ ॥ ೧೦೦ ॥

ಉಕ್ತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇತಿ ಭವನಂ ದದೌ ಸ್ವಾಜ್ಞಾಂ ಚ ಮಂತ್ರಿಣೇ ।

ಸೋಽಪಿ ಶೀಘ್ರಂ ವಿನಿರ್ಗತ್ಯ ಸುಂದರಾನ್ಮೃಪಮಂದಿರಾತ್ ॥ ೧೦೧ ॥

ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ನಾತ್ವ ಸಂಧ್ಯಾಮುಕಾಸ್ಯ ಚ ।

ಭಸ್ಮನೋದ್ಭೂಲ್ಯ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಶ್ಚಾಪಿ ಸುಧಾರ್ಯ ಚ ॥ ೧೦೨ ॥

ತತ್ತೀರಸ್ಥಂ ವಿಘ್ನರಾಜಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ನತ್ವಾ ಷಡಾನನಂ ।

ಸ್ವನುನೋರಥಸಿದ್ಧೃಥಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಸುಂದರೀಂ ॥ ೧೦೩ ॥

ಮನೋಜ್ಞಾಂ ಮೀನನಯನಾಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಚ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಂ ಶಂಭುಂ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಸರ್ವಕಾಮದಂ ॥ ೧೦೪ ॥

ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಸುಂದರವಾದ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು, ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನರಾಜ, ಷಡಾನನ, ಇವರುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಸುಂದರಿಯಾದ ಮೀನನಯನಾದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವು ನೆರವೇರುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

೧೦೪-೧೦೬. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಾದ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವ ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಶಿವನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೇವಿಸಿ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ |

ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಿಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಮಂತ್ರೀ ಸ್ವೇಷ್ಟಸುಸಿದ್ಧಯೇ || ೧೦೫ ||

ವಿಜ್ಞಾಪನಾಂತೇ ಖಾದ್ವಾಣೀ ವರದಸ್ಯ ಮಹೇಶ್ವರಃ |

ಪ್ರಾದುರಾಸೀತ್ಸು ಸ್ವರಾ ಚ ಖೇದೋ ಮಾಸ್ತು ತನೇತಿ ಚ || ೧೦೬ ||

ಇತ್ಯಮಾತ್ಯಸ್ಸಮಾಕರ್ಣ್ಯ ವಾಚಮಾಕಾಶಸಂಬವಾಂ |

ಮುದಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ನತ್ವಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಗೃಹಂ ಗತಃ || ೧೦೭ ||

ರಾಜ್ಞೇ ತ್ವನಶ್ಚಮಶ್ಚಾಂಶ್ಚ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ಮಹೇಶ್ವರಃ |

ಮನೂಪ್ಯನುಗ್ರಹಂ ಸದ್ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ದಯಾನಿಧಿಃ || ೧೦೮ ||

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಮನಸಿ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ |

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಶಂಭುಭಕ್ತಾನ್ಪಾಂಧವಾನಿತರಾನ್ವಿಜಾನ್ || ೧೦೯ ||

ಸ್ವಯಂ ಭುಕ್ತ್ವಾಥ ನಿಶ್ಯಂಕೋ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸ್ಸುಖಂ ಸ್ಥಿತಃ |

ಮನೋಹರಂ ಮಂಚಮಧ್ಯ ಮಧ್ಯಾಸ್ತೇ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ನರಃ || ೧೧೦ ||

ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ “ ನೀನು ವ್ಯಸನ ಪಡಬೇಡ ” ಎಂದು ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರವುಳ್ಳ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು.

೧೦೭-೧೧೦. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಂತ್ರಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು. “ ಮಹೇಶ್ವರನು ರಾಜನಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು ದಯಾನಿಧಿಯಾದ ಅವನೇ ನನಗೂ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವನು ” ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿಕೊಂಡನು. ಅವನು ಶಿವಭಕ್ತನಿಗೂ, ಮತ್ತು ಇತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಬಂಧುಗಳಿಗೂ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದನು. ತಾನೂ ಊಟಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಯಾವ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ ಅಂದವಾಗಿರುವ ಮಂಚದಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ತದ್ವರ್ಗ್ಯಾದ್ವಿಜನರ್ಯಾಸ್ತು ತಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಸ ಸಾಧ್ವಸಾಃ |
ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಪುರತಃ ಸಾಣೇನ್ಪ್ರಾಹುರೇವ ಮುಪಹ್ವರೇ || ೧೧೧ ||

ಸಾಧು ಮಾರ್ಗಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ರಾಜಸೇನಾಂ ಕರೋಷಿ ಚ |
ರಾಜ್ಞೋ ಮಂತ್ರೈಭವಃ ಪಶ್ಚಾದ್ರಾಜದ್ರೋಹಃ ಕೃತಸ್ತ್ವಯಾ || ೧೧೨ ||

ರಾಜಾಪಿ ತಂ ನ ಜಾನಾತಿ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಾಜ್ಞಯಾ |
ಜ್ಞಾತೇ ಸತಿ ಮಹೀಪಾಲೇ ತ್ವಪರಾಧಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ || ೧೧೩ ||

ತ್ವಾಂ ಚ ಬಂಧುಜನಾನಸ್ಮಾನ್ಪ್ರಾಧತೇ ಸ ನ ಸಂಶಯಃ |
ಇತಿ ಖೇದೈರುಕ್ತವತ್ಸು ಬಾಂಧವೇಷ್ವಖಿಲೇಷು ಚ || ೧೧೪ ||

ನಿಸ್ಸಂಗಸ್ತೇಷು ಮಂತ್ರೀ ಚ ಪ್ರಾಹೈವಂ ಧೈರ್ಯಸಂಯುತಃ |
ಜ್ಞಾತಜ್ಞೇಯೇನ ಚ ಮಯಾ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಭವತಾಮಿಹ || ೧೧೫ ||

೧೧೧-೧೧೪. ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅವರು ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಅವನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಳನ್ನು ನೀಡಿಕೊಂಡು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ “ ನೀನು ರಾಜನ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೀಯೆ. ಸತ್ಪುರುಷರಾದ ಯೋಗಿಗಳ ಹಾಗೆ ನಿಷ್ಪಾಮಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಾಗಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ರಾಜನಿಗೆ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಈಗ ರಾಜನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಇದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ವ್ಯವಹಾರ ಮತ್ತು ದೇವತಾ ಧ್ಯಾನ, ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ, ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪ್ರಭುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಈ ದ್ರೋಹವು ತಿಳಿದಾಗ ನಿನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಕೂಡ ರಾಜನು ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಂಚವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ” ಎಂದು ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು.

೧೧೫-೧೧೬. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅವನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. “ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದು

ಅಸ್ಮಾಕಮಪಿ ಕೇ ಯೂಯಂ ಯುಷ್ಮಾಕಮಹಮೇವ ಕಃ |

ಸಂಸಾರವಾಸನಾ ನಷ್ಟಾ ಜನವನ್ನಾಥಸೇವಯಾ || ೧೧೬ ||

ರಾಚ್ಛೇ ದ್ರೋಹೋನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಇತಿ ಬುಧ್ನಾ ಸಮಾಗತಃ |

ಉಪಾಯೇನಾನ್ಯಣೋ ಭೂತ್ವಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥೇಚ್ಛಯಾ || ೧೧೭ ||

ಇತಿ ತದ್ಗಿರ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಯಯುಸ್ತಸ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ |

ಬಂಧುತಾಯಾಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಪಿ ಮಿಥೋ ನಿಸ್ಸಂಗತಾ ಭವತ್ || ೧೧೮ ||

ಪಯಸಾಂ ಪದ್ಮಪತ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಭಾವೇನ ಯಥಾ ತಥಾ |

ಅಥಾಪರೇದ್ಯುಃ ಪಾಂಡ್ಯೋಽಪಿ ದೂತ್ವೈರಾಹೂಯ ಮಂತ್ರಿಣಂ || ೧೧೯ ||

ಅಶ್ವಾಃ ಕದಾ ಗಮಿಷ್ಯಂತೀ ತ್ಯಪ್ಯಚ್ಛದತಿಕೌತುಕಾತ್ |

ಇತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತದಾ ಸೋಽಪಿ ಸುಂದರೇಶಂ ಹೃದಿ ಸ್ಮರನ್ || ೧೨೦ ||

ಕೊಂಡಾಗಿರುವುದು ನನ್ನಿಂದ ನಿಮಗೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ನನಗೆ ನೀವು ಯಾರು? ನಿಮಗೆ ನಾನು ಯಾರು? ಮಹಾತೀರ್ಥೇಶ್ವರನಾದ, ಜಗನ್ನಾಥೇಶ್ವರನ ನೇವೆಯಿಂದ ಸಂಸಾರವಾಸನೆಯು ನನಗೆ ತಪ್ಪಿ ಹೋಯಿತು. ನಾನು ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಮಾಡಿರುವ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳು ನಿಷ್ಪಾಮಕರ್ಮವಾಗಿರುವುವು, ಅದ್ದರಿಂದಲೇ ರಾಜನಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ಉಪಾಯದಿಂದ ರಾಜನ ಋಣಬಾಧೆಯನ್ನು ಕಳೆದ-ಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು

೧೧೭-೧೨೪. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಂಧುಗಳ ಸಂಬಂಧವು ದಿನೇ ದಿನೇ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಇವನು ಮಾತ್ರ ಬಂಧುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಯಾರ ಸಂಗಡಲೂ ಸ್ನೇಹ,

ಅಶ್ವಾ ಅಪ್ಯದ್ಯ ವಾ ಶ್ಲೋ ವಾ ಪರಶ್ಲೋ ವಾ ಮಹೀಪತೇ ।

ಅವಶ್ಯಮಾಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ಪುರೀಂ ಸಮ್ಯಗಲಂಕುರು

॥ ೧೨೧ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸಚಿವೇ ತನ್ನಿನ್ವಾಂಡ್ಯರಾಡರಿಮುದನಃ ।

ಧ್ವಜ್ವಿಶ್ವ ಚಾಮರೈಶ್ಚತ್ಯೈರ್ನಿರ್ವಿತಾನ್ಯೆಸ್ತೋರಣೈರಸಿ

॥ ೧೨೨ ॥

ಪೂಗೈಶ್ಚ ಕದಲೀಭಿಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಕುಂಭೈಸ್ಸದೀಪಕೈಃ ।

ಸೇಚನೈಃ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಭಿ ರಲಂಕಾರಮಕಾರಯತ್

॥ ೧೨೩ ॥

ಪುರಸ್ಥಾಸ್ತೇ ವರ್ಣನಶ್ಚಾ ಪೃಶ್ನಾನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ಕುತೂಹಲಾಃ ।

ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ವರ್ತಂತೇ ಪ್ರಭಾತೇ ಕೃತಕೃತ್ಯಕಾಃ

॥ ೧೨೪ ॥

ದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವ ತಾವರೆ ಎಲೆಯಂತೆ ಇದ್ದನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಇವನನ್ನು ದೂತರಿಂದ ಕರಸಿಕೊಂಡು “ಕುದುರೆಗಳು ಯಾವಾಗ ಬರುವುವು” ಎಂದು ಪುಶ್ಚೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ “ಎಲೈ ರಾಜನೆ ಕುದುರೆಗಳು ಇವತ್ತೋ, ನಾಳೆಯೋ, ನಾಡಿದ್ದೋ, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬರುವುವು. ನಗರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಅಲಂಕರಿಸು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅರಿಮುದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ನಗರವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಚವ್ರರಗಳು, ಧ್ವಜ, ಚಾಮರ, ತೋರಣ, ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೀಪಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸಿದನು. ಕೂವಿನ ಹಾರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಪೂರ್ಣಕುಂಭಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿದನು. ಬಾಳೆಯ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ನೀರನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿರುವ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಅವರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಪ್ರೋಕ್ತಾಷ್ಟೋತ್ತರಪಂಚಾಶಲ್ಲೀಲಾ ಶಂಭೋರ್ಮಯಾಧುನಾ |

ಸರ್ವಸಾಪಕ್ಷಯಕರೀ ಶ್ರೋತ್ಯಾಣಾಂ ಪಠತಾನುಪಿ

॥ ೧೨೫ ॥

ಶಿವಭಕ್ತಿಪ್ರದಾ ಪುಂಸಾಂ ಭುಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಿನೀ |

ಪ್ರಸಾದಜನನೀ ಪುಂಸಾಂ ಸುಂದರೇಶಮಹೀಶಿತುಃ

॥ ೧೨೬ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ವಾತಪುರೀಶ್ವರಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾಕರಣಂ ನಾಮ

ಚತುಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೨೫-೧೨೬. ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಓದುವವರಿಗೂ

ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ, ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ, ಮತ್ತು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಐನತ್ತೆಂಟನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ವಾತಪುರೀಶ್ವರ ಜ್ಞಾನದೀಕ್ಷಾಕರಣವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ

ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಸಂಚಕ್ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಮಾಯಾಶ್ವವಿಕ್ರಯಂ ಶಂಭುಭೂಷಾಲಾಯ ಯಯಾ ಕರೋತ್ |
ಮಯೋಚ್ಯತೇಥ ಸಾ ಲೀಲಾ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಜನವಿಸ್ಮಯಾ || ೧ ||

ಅದ್ಯ ಶ್ಲೋ ವಾ ಪರಶ್ಲೋ ವಾ ಪ್ನಾಗಮಿಷ್ಕಂತಿ ವಾಜಿನಃ |
ಇತಿ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಮಹಾನ್ಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತಿಃ || ೨ ||

ತಟಾಕಾನಿ ಸಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣಾನಿ ಚ ಸಜ್ಜಲೈಃ |
ಪರ್ಷಣಿ ಮಹತಾ ಯಕ್ತ್ರೋ ನಿನಾಯ ಚ ದಿನತ್ರಯಂ || ೩ ||

ಅರವತ್ತೈದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :— ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಇರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ವಿಕ್ರಯ ಮಾಡಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು! ಕೇಳಿರಿ. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಇವತ್ತು ನಾಳೆ, ಅಥವಾ ನಾಡಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಬರುತ್ತವೆ, ಎಂದು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮೂರು ದಿನಗಳವರಿಗೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ

ಚತುರ್ಥೇ ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ನಾಯಯುಸ್ತುರಗಾ ಅಪಿ ।
ಮಂತ್ರೀ ಚ ನಾತ್ಯಜದ್ಭಿಯಂ ಶಿವವಾಕ್ಯಂ ಸುವಿಶ್ವಸನ್

॥ ೪ ॥

ಕೋಪಾನಲೋಪಿ ಭೂಸಸ್ಯ ಸಹಿತಸ್ಸ ಚಕಾನಿಲೈಃ ।
ತಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ಸಮಾಯಾತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ

॥ ೫ ॥

ರಾಜ್ಞೋ ನಿಕಟಮೀಶಂ ಚ ಸ್ಮರನ್ತ್ರಸ್ತ್ವಂ ಚ ಭೂಪತಿಂ ।
ದೃಷ್ಟ್ವಾಮಾತ್ರೇಣ ಭೂಪೋಪಿ ಮಹಾಕೋಪಾಕುಲಸ್ತದಾ

॥ ೬ ॥

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಂ ಚ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದಗ್ಧಮಿವೋದ್ಯತಃ ।
ಅಥ ರಾಜಾ ಸಮೀಪಸ್ಥಾಫದಂಢಹಸ್ತಾಃ ಸ್ವಕಿಂಕರಾನ್

॥ ೭ ॥

ನಿರ್ಬಂಧಮುಖಿಲಂ ಕರ್ತುಮಮಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಚೋದಯತ್ ।
ಗೃಹೀತಂ ವೈ ಧನಂ ಸರ್ವಂ ನಾಯಾತಾಸ್ತುರಗಾ ಇತಿ

॥ ೮ ॥

ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದನು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನವು ಬಂದರೂ ಕುದುರೆಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಶಿವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದನು.

೫-೮. ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುದುರೆಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ರಾಜನಿಗೆ ಇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದ ಕೋಪವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದನು. ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ರಾಜನ ಕೋಪವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಸೆಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ದಂಡಪಾಣಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದ ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು “ ನೀವು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡಿರಿ. ಅವನು ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವನು. ಅವನ ಮಾತಿನಂತೆ ಕುದುರೆಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ತೊಂದರೆಪಡಿಸಲು ಅವರನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು.

ಕ್ರುದ್ಧಾಸ್ತೇ ಸಚಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಾಕೃಷ್ಯ ಜನೇನ ತಂ ।
ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಬೃಹಂತಂ ಚ ಪಾಷಾಣಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಷ್ಠಕೇ

॥ ೯ ॥

ವಹೇತಿ ಪ್ರಥವಸ್ತೇಪಿ ನೃಧುಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ ।
ತಂ ದಧೌ ಸರ್ವಸತ್ವೇನ ಶಿವಮೇವ ಹೃದಿ ಸ್ಮರನ್

॥ ೧೦ ॥

ತದ್ಭಾವಂ ಚ ನ ಜಾನಾತಿ ಶಿವೇ ನಿಶ್ಚಲಧೀ ಸ್ಪೃಧೀಃ ।
ಅಯಂ ದಧೌತಿ ಭಾರಂ ಚ ಪಾಷಾಣಂ ಬಲಸಂಯುತಃ

॥ ೧೧ ॥

ಶಾರದಾಮಮಯೈರ್ದಂಡೈಃ ಪಾದೌ ಪಾಣೇ ಚ ತಸ್ಯ ತೇ ।
ಅಪೀಡಯನ್ನಿತಿ ಸ ತು ಶಿವೇತ್ಯಾಕ್ರಂದಿತಂ ವ್ಯಥಾತ್

॥ ೧೨ ॥

ಪಿಠರೇ ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸುರತಿಭಾರಂ ಶಿಲ್ಪಾಃ ಪುನಃ ।
ಯತ್ನೇನಾ ರೋಪಿತಂ ಕೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರೀವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ

॥ ೧೩ ॥

೯-೧೦. ಆಗ ರಾಜನ ದೂತರು ಕೋಪವಳ್ಳವರಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನನ್ನು ವೇಗದಿಂದ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು. ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಅವನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹೊರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಅವನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಯಾವ ವ್ಯಥೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ಅದರ ಭಾರವನ್ನು, ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅವನು ತಡೆದುಕೊಂಡು ಇದ್ದನು.

೧೧-೧೩. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಅವನು ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ತನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾಜದೂತರು “ಇವನು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಈ ಕಲ್ಲಿನ ಭಾರವನ್ನು ತಡೆದಿರುವನು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯು ಸಾಲದು.” ಎಂದು ಹೆಗ್ಗದಿಂದ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಮುಳ್ಳುಕೋಲು, ಬಾರುಕೋಲು, ಚಾವಟಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಹಿಂಸೆಯಾಗಿ ಶಿವ, ಶಿವ, ಎಂದು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೆರುಚುತ್ತು. ಅಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅದರೂ ದೂತರು ಭಾರವಾದ ಕಲ್ಲನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಎತ್ತಿ ಅವನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಏವಂ ಪೀಡಾಂ ಬಹುವಿಧಾಮನುಭೂಯ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ಇತಿ ಪಿನ್ನ ಸ್ತದ್ಧಿನಂ ಚ ಶಿವಂ ಧ್ಯಾಯನ್ನಿನಾಯ ಸಃ

॥ ೧೪ ॥

ಮಂತ್ರೀ ಕಾರಾಗೃಹಮಪಿ ಪ್ರಾಪ ರಾಜಾಜ್ಞಯಾ ಭಟ್ಟಿಃ ।

ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷಾ ಅಪಿ ಜನಾಸ್ತಮತ್ಯಂತಮಭರ್ಷಯನ್

॥ ೧೫ ॥

ತದ್ಭರ್ಷನ ಮಶಕ್ತಸ್ತೇ ಶ್ರೋತುಮಾರ್ಯಾ ಮಥಾಬ್ರವೀತ್ ।

ತೇ ಶಂಕರ ಸದ್ಯಸ್ತುರಗಾ ನಾಯಾತಾ ಇತಿ ಭರ್ಷಯಂತಿ ಭಟಾಃ ॥

ನ ಸಹೇ ತ್ಸಕ್ಷೇ ಪ್ರಾಣಾಂ ಸ್ತ್ರಾಹಿ ತ್ರಾತಾ ತ್ವಂ ಕ್ಷಣಾ ದ್ರಕ್ಷ ॥ ೧೬ ॥

ಅರ್ಯಾಮೇವಂ ಸ ಬಹುಶಃ ಪ್ರೋಚ್ಚರನ್ನುಣ್ಣ್ಯದ್ವರಃ ।

ನಿಶಾಮಪಿ ನಿನಾಯಾಥ ಸೂರ್ಯೇ ಸಮುದಿತೇ ಸತಿ

॥ ೧೭ ॥

೧೪-೧೬. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಸ್ಪರೇಶ್ವರನು ಇದೇ ರೀತಿಯಾದ, ಅನೇಕ ವಿದವಾದ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ, ದುಃಖದಿಂದ ಆ ದಿನ ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಿವನ ಸ್ಮರಣೆಯಿಂದ ಕಳೆದನು. ಮಂತ್ರಿಯಾದರೂ ಇವನನ್ನು ರಾಜ ದೂತರು (ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ) ಸೆರೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ ಗಳು ಇವನನ್ನು ಬಹಳ ತೊಂದರೆಕೊಟ್ಟು, ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ತಾನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ ತನಗೆ ಆಗಿರುವ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು “ಎಲೈ ಶಂಕರನೆ, ಕುದುರೆಗಳು ಬರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಈ ರಾಜಸೇವಕರು ಬಹಳ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಈ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯಲಾರೆನು. ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವವನು. ಅದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದನು.

೧೭-೨೦. ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅವನು ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದನು. ಬೆಳಗಾದನಂತರ ಸೆರೆಮನೆಯ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸುಂದರೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಚಿನ್ನದ ಕಲಶವನ್ನು

ಕಾರಾಗೃಹಾತ್ಸ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಸುಂದರೇಶವಿಮಾನಗಂ |

ಶಾತಕುಂಭಮಯಂ ಕುಂಭಂ ಪಶ್ಯತ್ ರಕ್ಷೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್ || ೧೮ ||

ಅಥ ಶ್ರೀನಾಚಕೈರ್ನವೈಃ ಪ್ರಸ್ತೌತಿ ಪರಮೇಶ್ವರಂ |

ಪರಮೇಶೋಪಿ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೀತೋ ಭೂತ್ವಾ ಕೃಪಾನಿಧಿಃ || ೧೯ ||

ನಂದ್ಯಾದಿಗಣನಾಥೇಭ್ಯಃ ಅಶ್ವಾನ್ಮರ್ತುಂ ಶಿವೋ ಗಣಾಃ |

ದದಾವನುಜ್ಞಾಂ ಸಹಸಾ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರೇಶ್ವರಃ || ೨೦ ||

ಗಣನಾಥಾಜ್ಞಯಾ ಪಶ್ಚಾದ್ಗಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ |

ಸರ್ವಾಃ ಸೃಗಾಲಾಃ ಭೂಮಿಸ್ಥಾ ನದಧುಸ್ತುರಗಾಃ ಕ್ಷಣಾತ್ || ೨೧ ||

ಸಾದಿನೇಷಧರಾ ಸ್ವಂತಸ್ತುರಗಾನುತ್ತಮೋತ್ತಮಾನ್ |

ಗಣಾಶ್ಚಾರುರುಹು ಸ್ಸರ್ವೇ ಮಾಯಾಮಾನುಷವಿಗ್ರಹಾಃ || ೨೨ ||

ಅನಾದಯನ್ಮಾಹಲಾಂಶ್ಚ ವಾದ್ಯಾನ್ಯಹುವಿಧಾನ್ಗಣಾಃ |

ಉದಜ್ಯಂಭತ ಧೂಳಿಶ್ಚ ಗಗನೇತ್ಯತಿತರಾಂ ತದಾ || ೨೩ ||

ನೋಡುತ್ತಾ “ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಮತ್ತು ಶಿವನನ್ನು ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಲು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಅವನ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆಯೆಲ್ಲವನ್ನಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಂದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಗಣನಾಥರನ್ನು ಕರೆದು, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೨೧-೨೩. ಶಿವನ ಗಣನಾಥರು ಅವನ ಅಪ್ಯಣೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸರಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಸವಾರರಾಗಿ ಬಂದರು. ಕಹಳೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಬಹಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಧ್ವನಿಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಎದ್ದ ಧೂಳಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಳವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ಆಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ತುರಗಾಸ್ಸಾದಿವರ್ಯೈರಧಿಷ್ಠಿತಾಃ ।

ಮುರಢಾಲಿಶ್ಚ ಸಂಜಾತಾ ಖೇದಿಶಶ್ಚೇತಿ ತಾಂ ಜನಾಃ

॥ ೨೪ ॥

ಅನದಂಸ್ತಸ್ಯ ನೃತ್ಯಾಂತಂ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಕೃತಯಾನ್ವಿತಾಃ ।

ಇನುಂ ನೃತ್ಯಾಂತ ಮಜ್ಞಾ ತ್ವಾ ಮಂತ್ರೀ ವಾತಫುರೇಶ್ವರಃ

॥ ೨೫ ॥

ಅಂತಃ ಖಿನ್ನೋ ರುದನ್ನಾರ್ಯಾಂ ಏವಮಾಹ ಶಿವಂ ಕ್ರೌತಿ ।

“ ಜನವನ್ಮಾಥ ತ್ವತ್ಕಂ ವಚನಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸುದೃಢ ಏವಾಸ್ಮಿ ।

ಪ್ರಾದುರ್ಭವ ಸದ್ಯಸ್ತ್ವಂ ತುರಗೈರ್ಮಾಂ ಸತ್ಯವಾದಿನಂ ಕುರ್ವಹ್ಯ ॥ ೨೬ ॥

ತದಾ ಪ್ರೀತಜನಾಃ ಕೇಚಿದಾಗತ್ಯ ವಾಹರನ್ಸುರಃ ।

ಮಂತ್ರಿವರ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಸಮಾಯಾಂತಿ ತುರಂಗಮಾಃ

॥ ೨೭ ॥

ರಾಜ್ಞೇಜ್ಞಾಪಯ ಸದ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಜಹಿ ದುಃಖಂ ಮಹಾಮತೇ ।

ತೇಷಾಂ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಿತರಾಂ ಪ್ರೀತಮಾನಸಃ

॥ ೨೮ ॥

೨೪-೨೮. ಆಗ ಮಧುರಾನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ “ ಸವಾರರಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ಬರುತ್ತಿರುವವು. ಗೊರಸಿನ ಧೂಳಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೂ, ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದು. ” ಎಂದು ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಗೆ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಈ ವರ್ತಮಾನವು ತಿಳಿಯದೆ ದುಃಖದಿಂದ ಅಳುತ್ತಾ ಶಿವನನ್ನು ಕುರಿತು “ ಜಗನ್ನಾಥನಾದ ಶಂಭುವೇ, ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ನಂಬಿಕೆಯು ಇರುವುದು. ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಈಗಲೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ನನ್ನನ್ನು ಸತ್ಯ ಹೇಳುವವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ” ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಜನರು ಸಂತೋಷ ವುಳ್ಳವರಾಗಿ “ ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಕುದುರೆಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ. ನೀನು ದೊರೆಗೆ ತಿಳಿಸು. ನೀನು ದುಃಖಪಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಬಿಡು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತು

ತಥಾ ಚಕ್ರೇ ಮುದಾ ಸೋಪಿ ಮುಕ್ತಃ ಸೀಡಾಕರೈರ್ಭಟೈಃ |
ಮಂತ್ರಿಣೋ ನಚನಂ ಶೃತ್ವಾ ಪಾಂಡೋಪಿ ಮುದಿತೋ ಭೃಶಂ || ೨೯ ||

ಬಾಹ್ಯಾಲಿಮಂಟಪಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಮಸ್ತಸಚಿವಾನ್ವಿತಃ |
ವರದೇಶಚಮತ್ಕಾರೈರ್ವೀಜ್ಯಮಾನ ಸ್ವಚಾನುರೈಃ || ೩೦ ||

ಧೃತೋತ್ಕೃಷ್ಟೈರಸದ್ಭೂಮೋ ವಿನೋದಾನವಲೋಕಯನ್ |
ಕಾಲಕ್ಷೇಪಂ ಚ ಕುರ್ವಾಣಶ್ಚಿರಂ ತತ್ರೈವ ತಸ್ಥಿವಾನ್ || ೩೧ ||

ತುರಗಾನಾಯಯುಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸುಂದರೇಶಸ್ಥಲೀಲಯಾ |
ತದಾ ಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಕುಪಿತಃ ಕಿಂಕರಾನೇವಮಬ್ರವೀತ್ || ೩೨ ||

ಮಾಯಾವೀ ಹ್ಯಕರೋನ್ಮಾಯಾಂ ನೈವಾಶ್ಲಾಗಮನಂ ತ್ವರಂ |
ವಿಪ್ರಲಾಪ್ಯೇಷ ಸಚಿವೋ ಗಾಢಂ ತಂ ಪ್ರಹರಿಸ್ಯಥ || ೩೩ ||

೨೯-೩೧. ಆಗ ಅವನು ರಾಜಭಟರಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ರಾಜನಿಗೆ “ಕುದುರೆಗಳು ಬರುತ್ತಾ ಇವೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿ ಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕರಸಿಕೊಂಡು, ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಸಿರುವ ಮಂಟಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಆ ದೇಶದ ಚಮತ್ಕಾರಕ್ಕನುಸರಿಸಿ, ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನು ಉತ್ತಮವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಿನೋದಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರಿಗೂ ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

೩೨-೩೪. ಆದರೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಗಳು ಬೇಗ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂತು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇರುವ ದೂತರಿಗೆ “ಮೋಸಗಾರನಾದ ಇವನು ಕುದುರೆಗಳು ಬೇಗ ಬಗದಿರುವ ಹಾಗೆ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೋಸಮಾಡುವ ಈ

ಇತಿ ಭೂಪವಚಶ್ಚುತ್ವಾ ಚಿಂಚಾಶಾಖಾಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಚ |
ತಂ ಪ್ರಹರ್ತುಂ ನಿರ್ದಯಯಾ ಚಾಯಯುಸ್ತಸ್ಯ ಕಿಂಕರಾಃ || ೩೪ ||
ಆಗಚ್ಛತಸ್ತಾನಾಲೋಕ್ಯ ಸಚಿವಶ್ಚಿವಭಕ್ತಿತಃ |

ಶ್ರೀವಾಚಕೈರಸ್ತವಚ್ಛ ದ್ರಾವಯನ್ನ್ವಾನಿಡಾನ್ಸವೀನ್ || ೩೫ ||
ಆರ್ಯಾಶ್ಚ ಕಾಂಶ್ಚಿತ್ಪಾಹಾಥ ದ್ರಾವಯನ್ಸುಧಿಯಾಂ ಧಿಯಃ |

ವಾಗರ್ಥಾತೀತಸ್ತ್ವಂ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಾದುರ್ಭವ ಕ್ಷಣಾತ್ಪುರಗೈಃ |
ಪುರುಷಾ ಭೂಪಸ್ಯ ಭೃಶಂ ಬ್ರೂಹಿ ಬ್ರೂಹೀತಿ ತರ್ಜಯಂತ್ಯದ್ಯ || ೩೬ ||

ಜನವನ್ನಾಥ ತ್ವತ್ಕಂ ಹಚನಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸುದೃಢ ಏವಾಸ್ಮಿ |
ಪ್ರಾದುರ್ಭವ ಸ್ವದ್ಯಸ್ತ್ವಂ ತುರಗಾನ್ಘ್ರಪೋ ವಿಲೋಕಿತುಂ ಚಾಸ್ತೇ || ೩೭ ||

ಮಂತ್ರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿರಿ” ಎಂದು ಅಸ್ಸಣಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ರಾಜಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹುಣಿಸೆಯ ಮರದ ಸಣ್ಣ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕೊಂಚವೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬಂದರು.

೩೫-೩೭. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಕುದುರೆಗಳು ಬರದಿರುವ ಕಾರಣ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಕವಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಮಂಕುಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ, ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಲೈ ದೇವನೆ, ನೀನು ಶಬ್ದ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮೀರಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಈ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕುದುರೆಗಳೊಡನೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗು. ಈಗ ರಾಜನ ದೂತರು ಕುದುರೆಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳು, ಹೇಳು ಎಂದು ಬೆದರಿಸುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಎಲೈ ಜನವನ್ನಾಧನೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ನಂಬಿಕೊಂಡಿರುವೆನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಈಗಲೇ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸು. ರಾಜನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಕಾದಿರುವನು” ಎಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ತಸ್ಮಿನ್ನದತಿ ಸತ್ಕೇವಂ ಶ್ರುತೋಽಭೂತ್ಕಾಹಲಧ್ವನಿಃ ।

ತುರಂಗಮುಖುರೋದ್ಭೂತಾ ಧೂಲಿಃ ಪ್ರಾದುರಭೂದಥ || ೩೮ ||

ರಾಜಾಪಿ ತಂ ಸಮಾಹೂಯ ಸಚಿವಂ ಭ್ರಾಂತವತ್ ಸ್ಥಿತಂ ।

ಮಾರೋದೀರಿತಿ ಚಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪಶ್ಯನ್ನಶ್ವಾಗತಿಂ ಪುರಃ || ೩೯ ||

ವಿವಿಧೋಷ್ಣೀಷಕೂರ್ಪಾಸಭೂಷಣಾಂಬರಮಂಡಿತಾಃ ।

ಬಾಲಭಾನುತಟಿತ್ತಪ್ತಕಾಂಚನಾಭಕಲೇಬರಾಃ || ೪೦ ||

ಪ್ರಮಥಾಃ ಶಂಕುಕರ್ಣಾದ್ಯಾ ನಾನಾಯುಧಲಸತ್ಕರಾಃ ।

ಊರುಭ್ಯಾಂ ಚೋದಯನ್ನಶ್ವಾನಾವಿರಾರ್ಸಃ ನೃಪಾಗ್ರತಃ || ೪೧ ||

೩೮-೪೧ ಅವನು ಈ ಸದ್ದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕಹಳೆಯನ್ನು ಉದುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕುದುರೆಗಳ ಗೊರಸಿನ ಧೂಳಿಯು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಹುಚ್ಚನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ರಾಜನು ನೋಡಿ, ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದನು. “ ನೀನು ಅಳಬೇಡ” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ, ಕುದುರೆಗಳ ಬರುವಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತನು. ಶಂಕುಕರ್ಣನೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳವರು, ಮನುಷ್ಯರ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ರುಮಾಲು, ಅಂಗಿ, ಆಭರಣ, ವಸ್ತ್ರ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಅವರ ದೇಹದ ಕಾಂತಿಯು ಪುಟಹಾಕಿದ ಚಿನ್ನದಂತೆಯೂ, ಎಳೆಯ ಬಿಸಿಲಿನಂತೆಯೂ ಇತ್ತು. ಅವರು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕೈಯ್ಯಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಊರು (ತೊಡೆ)ಗಳಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ರಾಜನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

ಅಲೋಲನ್ಮಜೆಕುಂಡಲ ಸ್ವಕವಚೇ ಹಾರಾಂ ಗದಾಲಂಕೃತೋ |
 ನೇದಾಶ್ವಂ ಪರಿವರ್ತಯ ಲಘುಗತಿಃ ಸನ್ಯಾಪಸವ್ಯಂ ಕ್ರಮಾತ್-
 ಗಾಢಾಕೃಷ್ಣಖಲೀನಪಾಕ ಮಸಕೃದ್ಧಾರಾಸು ಸಂಚೋದಯನ್ |
 ಅಧೂನ್ಯ ಕರವಾಲಮಾವಿರಭವಲ್ಲೋಕೈಕಸಾದೀ ಹರಃ || ೪೨ ||

ಕುಲ್ಯಾಕೃತೀಂ ಸ್ತುಲ್ಯವರ್ಷಾಂ ಸ್ತುಲ್ಯಾಯುಧವಿಭೋಷಣಾನ್ |
 ತುರಂಗಸಾದಿನೋ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತೋ ಭೂನ್ಮಹೀಪತಿಃ || ೪೩ ||

ಅಥ ಸಾಂಡ್ಯಮಹೀಪಾಲಃ ಪರಮಾನಂದಸಂಯುತಃ |
 ಪ್ರಧಾನಭೂತಮೇತೇಷಾಂ ಬ್ರೂಹೀತ್ಯಾಹ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಂ || ೪೪ ||

೪೨. ಈ ಸವಾರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಮಾತ್ರ ನವರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಹಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರ, ಭುಜರೇಖೆ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇವನು ಹತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಯು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವೇಗಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅವನ ಎಡ, ಬಲ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಲಗಾಮನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಬಿಗಿದು ಎಳೆದು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಚಮತ್ಕಾರವಾದ, ಮತ್ತು ವೇಗವಾದ ನಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಕೈಯ್ಯಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೊಡವುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನು ಪ್ರವಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸವಾರರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನೂ, ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನೂ ನೋಡಿದರೆ ಇತರರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ, ಆ ಕುದುರೆಯು ವೇದಮಯ ವಾಗಿಯೂ, ಆ ಸವಾರನೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

೪೩-೪೬. ಅರಿಮರ್ದನಸಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಒಂದೇಸಮನಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಒಂದೇಸಮನಾಗಿರುವ, ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಆಯುಧವನ್ನು

ಸೋಷ್ಯಾಹ ನೈವ ಜಾನೇ ತಮಿತ್ಯುತ್ಪರಮಥೋ ದದೌ |

ದ್ರಷ್ಟಾಹನೋಕವಾರಂ ತಮೀಶ್ವರಂ ಸಾದಿನಾಂ ವರಂ

|| ೪೫ ||

ತಸ್ಮೈ ದತ್ತಂ ಧನಂ ಸರ್ವಮಿದಾನೀಂ ಪೀಡಯಾ ಚ ತೇ |

ಮನಃಕ್ಷೋಭಯುತೋ ಹಂತು ಬಹುಸೇನಾಸಮನ್ವಿತಂ

|| ೪೬ ||

ಅಥ ಸಾಂಘ್ಯಮಹೀಪಾಲಃ ಪುಗರಾಹ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಂ |

ವಿಹಾಯ ಚಿತ್ತಕ್ಷೋಭಂ ತ್ವಂ ಮಪ್ಪ್ರೀತ್ಯೈ ತಂ ಪ್ರದರ್ಶಯ

|| ೪೭ ||

ಬ್ರೂಹಿ ಬ್ರೂಹೀತಿ ಚಾಹೈಸಂ ಮಂತ್ರಿಣಂ ಸಾಂಘ್ಯರಾಟ್ಸಿ ಚ |

ಅಧಾವಯನ್ಮಮಸಿ ಚಾಂಡಜಮಂಡಧಾತಾ-

ಪಾಶಚ್ಛಿದಾ ಕರತಲೇನ ಗೃಹೀತಪಾಶಃ |

ಶಶ್ವತ್ವದಾಬ್ಜಮಚಲಂ ಚಲಯ್ ಪುರಸ್ತಾ-

ದಶ್ವಾಧಿಪಃ ಪಶುಪತಿಃ ಸ್ವಯಮಾವಿರಾಸೀತ್

|| ೪೮ ||

ಧರಿಸಿ, ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರರನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಇವರನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜನಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಸಂತೋಷವು ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದು ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಯಾರು ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು “ ನನಗೆ ಅವನು ಯಾರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಲ ಅಶ್ವಗಳ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಹಣವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನು. ತಿರಿಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೪೭-೫೧. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು, ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನ ವೃಥೆಯನ್ನು ನನಗೋಸ್ಕರ ಕಮ್ಮಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ನನಗೆ ತೋರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ

ಪಾಂಡ್ಯೇಶ್ವರ ಮಹಾಭಾಗ ಪಶ್ಯ ತ್ವಂ ನಾಮಿತಿ ಬ್ರುವನ್ ।

ಸಾದಿವರ್ಯ ಸ್ವತುರಗಂ ವಚಿತ್ರಂ ಸಮಧಾವಯತ್

॥ ೪೯ ॥

ಅನೈಪಿ ಪ್ರಮಥಾಸ್ವರ್ನೇ ಸ್ವಾನ್ವಾನಶ್ಶಾನಚೋದಯನ್ ।

ದ್ರುತಾದಿಗಮನಂ ತೇಷಾಮಶ್ವಾನಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತಃ

॥ ೫೦ ॥

ಪ್ರಾಹ ಗಂಭೀರಯಾ ವಾಚಾ ನೃಪಸ್ತಾನಶ್ಚಸಾದಿನಃ ।

ಭೋ ಭೋ ಯುಷ್ಮಾಸು ಕಸ್ತ್ಯಮೀತ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಪಾಂಡ್ಯರಾಣ್ಮಹುಃ ॥ ೫೧ ॥

ನಾಯಕಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸುರಂಗುಲೀಸಂಜ್ಞಯಾ ಥ ತೇ ।

ಸೇನಾಮಧ್ಯಗತಂ ಶಂಭುಂ ಸೋಮಸುಂದರಮೀಶ್ವರಂ

॥ ೫೨ ॥

ಹೇಳು ! ಹೇಳು ಎಂದು ಬಲಾತ್ಕಾರಪಡಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಆ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಯಜಮಾನನಾದವನು, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದನು. ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಪಾಶವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ ತನ್ನ ಹಸ್ತದಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಲಗಾಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸುಂದರವಾದ ಕಮಲವಂತಿರುವ ತನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಚಂಚಲ ವಾಗಿರುವಂತೆ ಕುದುರೆಯ ಮೈಯ್ಯಿನಲ್ಲಿ ಅಡಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತನು. ಅವನು ಬಂದಕೂಡಲೆ, ಎಲೈ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೆ, ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯಾದ ಪುಣ್ಯವಂತನೆ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅಶ್ವರ್ಯಕರ ವಾಗುವಂತೆ ನಡಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿಸಿದನು. ಇತರ ಪ್ರಮಥಗಣಗಳೂ ಸವಾರರಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯಲು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಕುದುರೆಗಳ ನಡಿಗೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಬಹಳ ಅಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, “ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯನಾದವನನ್ನು ಹೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಆ ಸವಾರರನ್ನು ಅನೇಕಸಾರಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

೫೨-೫೩. ಆಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬೆರಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಯಜಮಾನನ ಕಡೆಗೆ ನೀಡಿ, ಅವನನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅವನು ಅಶ್ವಸೇನೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ

ದದರ್ಶ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪೋಪಿ ಲೀಲಾತತ್ಪರಮೀಶ್ವರಂ ।

ಮನೋಭವರಿಪು ಶ್ವಾರಾನ್ಮನೋ ಭೂಪಸ್ಯ ಮೋಹಯನ್

॥ ೫೩ ॥

ಮನೋವೇಗತುರಂಗೇಣ ಮನೋಜ್ಞೇನ ಸಮಾಯಯೌ ।

ಪುರೋಗತಂ ಪುರಾರಾತಿಂ ತೇಜೋರಾಶಿಸಮುಜ್ಜಲಂ

॥ ೫೪ ॥

ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಭೀತಸ್ಸನ್ಮಾತ್ರಾ ಸದ್ವಸ್ತಮುತ್ಥಿತಃ ।

ಆಸೀತ್ತಸ್ಯಾಂಜಲಿಶೀರ್ಷೇ ಕೃತ್ವಾಕೃತ್ಯ ಮಜಾನತಃ

॥ ೫೫ ॥

ನೇಮುರನೈಪಿ ತಂ ಸರ್ವೇ ವಶೀಕೃತ್ವಾಂಜಲೀಂ ಸ್ತದಾ ।

ಉತ್ಥಾನಂ ನಾರ್ಹಮಸ್ಮಾಕಮಿತಿ ಬುಧ್ವಾಪಿ ಭೂಪತಿಃ

॥ ೫೬ ॥

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ವಿನೋದಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕಾಮಶಾಸನನಾದ ಅವನು ರಾಜನನ್ನು ಮರುಳುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೋವೇಗದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೫೪-೫೬. ರಾಜನು ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿರುವ ಸವಾರನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನು ಬಹಳ ತೇಜಶ್ಶಾಲಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಭೀತಿಯೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಕೂಡಲೆ ಆ ಸವಾರನನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವ ರಾಜನ ಎರಡು ಹಸ್ತಗಳೂ ರಾಜನ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ಅವನು ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ರಾಜನು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದಂತಾಯಿತು. ರಾಜನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರೆಲ್ಲರೂ ಬಗಸೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾಜನು ಸವಾರನಿಗಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಮರ್ಯಾದೆಮಾಡುವುದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ, ತಾನು (ರಾಜನು) ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಸನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದ ಮನೋಭಾವವು ಉಂಟಾಗಿ, ಅವನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

ಆಸೀದುಚ್ಚಾಸನೇ ಪಶ್ಚಾಲ್ಲಜ್ಜಿತಃ ಸ್ಥಿತ ಏವ ಸಃ |

ತಂ ಭೂಪತಿಂ ಪಶುಪತಿರಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಪುರಸ್ಥಿತಂ

|| ೫೭ ||

ಶೈಣು ಪಾಂಡ್ಯನುಹೀಪಾಲ ಶಶಿವಂಶಶಿಖಾಮಣೇ |

ಅನೇನ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯೇಣ ಕುರ್ವತಾ ಹಿತಮೇವ ತೇ

|| ೫೮ ||

ಯಾವಂತೋರ್ಥಾ ಗೃಹೀತಾರ್ಶ್ವ ಭವತಃ ಕೋಶಸದ್ವನಃ |

ತಾವಂತೋರ್ಥಾಗೃಹೀತಾರ್ಶ್ವ ಮದೀಯಾನುಚರೈರ್ಮಯಾ

|| ೫೯ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರಭಕ್ತತ್ವಾದ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ತಂ ಕೃಪಾವತಾ |

ತನ್ಯೇಶ್ವರ್ಯಾದಪಿ ಮಹದನಂತೈಶ್ವರ್ಯವಾನಹಂ |

|| ೬೦ ||

ಐಶ್ವರ್ಯಪೇಕ್ಷಯಾ ಸತ್ಯಂ ಗೃಹೀತಂ ತ್ವದ್ವನಂ ನ ಹಿ |

ತಥಾಪಿ ಪೀಡಾಂ ಕೃತವಾನ್ಸಂತ್ಮಂತ್ರಿಣಮಹಂ ಪರಂ

|| ೬೧ ||

ತಸ್ಯ ದುಃಖಾದಹಂ ದುಃಖೇ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪೀಡಿತವಾನಸಿ |

ಕಿಂಚಿದಪ್ಯಸ್ಯ ಹಸ್ತೇ ತು ಧನಂ ನಾಸ್ತಿ ಮಹೀಪತೇ

|| ೬೨ ||

೫೭-೬೨. ಆಗ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರನ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು. ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿರುವ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ “ಎಲೈ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೆ ಕೇಳು. ನೀನು ಚಂದ್ರವಂಶದ ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಈ ಮಂತ್ರಿಯು ನನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕವನು. ನಿನ್ನ ಭಂಡಾರದಿಂದ ಬಹಳ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಪರಿವಾರದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ದಾನ ಮಾಡಿರುವನು. ನಾನು “ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಭಕ್ತನು ಅವನು ” ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೂ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾದೆನು. ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನಗೆ ಇರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಬಹಳವಾದದ್ದು. ಮತ್ತು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದದ್ದು. ನನಗೆ ದ್ರವ್ಯ ವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದ ಮಾತು ಆದಾಗ್ಯೂ ಗುಣವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ನಾನು ಉಂಟು ಮಾಡಿರುವೆನು. ಅವನ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತಲೂ ನನಗೆ ದುಃಖವು ಬಹಳವಾಗಿರತಕ್ಕದೆ. ನೀನು (ಅವನನ್ನು ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.) ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ಅವನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ದ್ರವ್ಯವೂ ಇಲ್ಲ.

ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಾಶ್ಚ ಸದ್ವೇಶ್ಯಾ ಆಯಾತಾಸ್ತುರಗಾ ಇಹ ।

ಶ್ಲೋ ನಸ್ಯಾದಿತಿ ಚಾಶ್ಚತ್ವಂ ತುರಗಾಣಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಂ ॥ ೬೩ ॥

ಅಶ್ವಾಸ್ತೇ ಯದಿ ವಿಕ್ರೇತುಂ ಗೃಹೀತುಂ ಚೇಚ್ಛಸಿ ಪ್ರಭೋ ।

ತತ್ಪಾಶಾನಾಂ ವಿನಿಮಯಃ ಕಾರ್ಯೋದ್ಯ ಸಹಸಾ ತ್ವಯಾ ॥ ೬೪ ॥

ಶುಭಾಶುಭಂ ನೈವ ಜಾನೇ ಪಾಶಾನಾಂ ವ್ಯತ್ಯಯಾತ್ವರಂ ।

ಗೃಹೀತುಂ ತೇ ಧನಾನ್ಯದ್ಯ ಪುನರಿಚ್ಛಾಸ್ತಿ ಭೂಪತೇ ॥ ೬೫ ॥

ಧನಾನಿ ದಾಸ್ಯೇ ದ್ವಿಗುಣಂ ವಿನಾ ಮಂತ್ರಂ ವದಾದ್ಯಮೇ ।

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಸ್ಯ ವಾಚಂ ನೃಪಃ ಪ್ರೀತಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್ ॥ ೬೬ ॥

೬೩-೬೪ ಉತ್ತಮವಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸರಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ, ಕುದುರೆಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತವೆ. (ಅಶ್ವಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ವಃ ಎಂದರೆ, ನಾಳೆ ನಾಶ ವಾಗುವುದು ಅಶ್ವವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗಿರುವುದು) ತುರಗ ಎಂದರೆ ಬೇಗನೆ ಹೋಗುವುದು. ಅಶ್ವವೆಂದರೆ ನಾಳೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು. ಎಂದು ಅಶ್ವ, ತುರಗ ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವಾಗಿರುವುದು. ರಾಜನಾದ ನೀನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವ ಅಶ್ವ, ತುರಗ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಬೋಧ್ಯವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಹಿಡಿದು, ಕಟ್ಟಿಹಾಕಲು ಇಚ್ಛಿಸಿರುವುದಾದರೆ ಅವುಗಳ ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಬೇಗ ಬದಲಾಯಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು.

೬೫-೬೬. ಹಗ್ಗಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವನಲ್ಲ. ಎಲೈ ರಾಜನೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಹಣವು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಬರಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಕುದುರೆಗಳು ಬೇಡವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ, ಕೊಟ್ಟಿರುವ ದ್ರವ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಎರಡರಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ನಾನು ಕೊಡುವೆನು. ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಈಗ ಕುದುರೆಗಳು ಬೇಕೋ. ಬೇಡವೋ ಬೇಗ ಹೇಳು” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಸವಾರರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಯಜಮಾನನಾದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

ಸಾದಿನರ್ಯ ಮಹಾಭಾಗ ಭವಾನ್ಸರ್ವಜ್ಞ ಏವ ಹಿ ।

ಸಾಶನ್ಯತ್ಯಯತಃ ಸಶ್ವಾದಶ್ವಾನಾಂ ತು ಶುಭಾಶುಭಂ || ೬೭ ||

ಮನ್ಯೈವ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸಂಬಂಧೋ ನ ಹಿ ವಾಚಿಷು ।

ಮನು ಮಾಸ್ತು ಧನಾನ್ಯದ್ಯ ದದಸ್ವಾಶ್ವಾನ್ಮೃತಂ ವದೇ || ೬೮ ||

ಪ್ರಯಚ್ಛ ಸದ್ಯಸ್ತುರಗಾಂತ್ಸುನೇಗಾಂಶ್ಚ ಸುಲಕ್ಷಣಾನ್ ।

ತ್ವತ್ಸಹಾಯಮಹಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ವಿಜೇಷ್ಯಾಮಿ ರಿಪೂನ್ರಣೇ || ೬೯ ||

ಮಧ್ಯೇ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಾಂ ನೇದ್ಯ ಮಂತ್ರೀ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ।

ಮತ್ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಪ್ರಾಸಾತ್ಯಂತಂ ಪ್ರವೀಣತಾಂ || ೭೦ ||

ಏವಂ ವಾತಪುರೇಶಾನಂ ಪೂಜಯಾಮಿ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಂ ।

ಏವಂ ಕೋ ವಾ ತು ಮತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕರೋತ್ಯನ್ಯೇಷು ಮಂತ್ರಿಷು || ೭೧ ||

೬೭-೬೯. ಎಲೈ ಪುಣ್ಯವಂತನಾದ ಸವಾತ್ರೇಷ್ಯನೇ, ನೀನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಕುದುರೆಗಳ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಶುಭಾಶುಭಗಳು ನನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಟ್ಟಿರುವುವು. ಅದಕ್ಕೂ ನಿಮಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ದ್ರವ್ಯವು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಕುದುರೆಗಳೇ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿನಗೆ ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವ ಸರಿಯಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಾನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುವೆನು.

೭೦-೭೩. ನನಗೆ ಇರುವ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೇ ಈಗ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವನು. ಇವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವುದು. ಇವನಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಯಾರೂ ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ನನಗೆ

ದೃಷ್ಟಮಾತ್ರೇಣ ತುರಗಾಃ ಜನಾನಾಂ ವಿಸ್ಮಯಪ್ರದಾಃ |

ಕುರ್ವಂತಿ ಚ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಚ ಕರೋಷಿ ಪರಮಾಂ ಮುದಂ || ೭೨ ||

ಪ್ರಸಾದಯ ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತ್ವಂ ಮಹ್ಯಮಶ್ವಾನ್ಮನೋಹರಾನ್ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪೂರ್ವವತ್ತಸ್ಥೌ ವಿಸ್ಮಿತೋ ನಿಶ್ಚಲೋ ನೃಪಃ || ೭೩ ||

ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸಾದಿರಾಟ್ಟಿಂದರೇಶ್ವರಃ |

ಪುರಾ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾತುಂ ತುರಂಗಮಾನ್ || ೭೪ ||

ಸಮುದ್ಯುಕ್ತ ಇತಿ ಪ್ರಾಹ ವಾಚಾ ಭೂಪಂ ಪ್ರಗಲ್ಬಯಾ |

ಶ್ರೀಮತ್ಪಾಂಡ್ಯ ಮಹೀಪಾಲ ಮಹೀತಲಪುರಂದರ || ೭೫ ||

ಶ್ರುತ್ವಾ ತಲ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ಯಾದೌ ಮನಸ್ತುಷ್ಟೈಶ್ಚ ಶುಭಾಯ ಚ |

ಮನೋವೇಗಾತಿವೇಗಾಢ್ಯಾ ಗೃಹಾಣಾಶ್ಚಾನಥ ಪ್ರಭೋ || ೭೬ ||

ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನೋಹರವಾಗಿರುವ ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು ” ಎಂದು ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಹೇಳಿ, ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಸ್ತಂಭದಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತನು.

೭೪-೭೬. ಸವಾರರಿಗೆ ಯಜಮಾನನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮೊದಲು ಕುದುರೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನಂತರ ಅವುಗಳನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಪ್ರೌಢವಾದ ಮಾತಿನಿಂದ ರಾಜನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದನು. “ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನಂತೆ ಇರುವ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೆ, ಮೊದಲು ನೀನು ಕುದುರೆಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊ. ನೀನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿಕೊಂಡನಂತರ, ಹಿತವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನೋವೇಗ

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಸಂಯುಕ್ತಾ ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠಂತಿ ವಾಜಿನಃ ।

ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಯಶೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀರ್ವಿಜಯೋಪಿ ಭವತ್ಯಥ ॥ ೭೭ ॥

ರಣೇ ಖಡ್ಗ ಖಣಾತ್ಕಾರಭೀಷಣೇ ಪತಿಮರ್ವಣಾಂ ।

ಸ್ವಯಂ ವೃಣೋತಿ ನೀರಶ್ರೀಃ ಶುಭಯಾ ಕೀರ್ತಿಮಾಲಯಾ ॥ ೭೮ ॥

ಅಹೋ ವಿಲೋಕಯಾಶ್ವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಮದೀಯಾನ್ಪುರತಸ್ಥಿತಾನ್ ।

ಮೃಗೇಂದ್ರವೇರ್ಗಾ ಶಾರ್ದೂಲವೇರ್ಗಾ ವೇಗಾನ್ಮೃಗೋಪಮಾನ್ ॥ ೭೯ ॥

ಗಜೈಶ್ಯಶೈರ್ವಾನರೈಶ್ಚ ಶರಭೈಶ್ಚ ಶರೈರಪಿ ।

ವೇಗೇನ ಸನ್ನಿಭಾನಶಾನ್ವಾಯುವೇರ್ಗಾ ಮನೋಜವಾನ್ ॥ ೮೦ ॥

ಅಯಾಮೋಶ್ವೇಫ ವಿಸ್ತಾರಪರಿಣಾಹಮನೋಹರಾನ್ ।

ಏಕವರ್ಣಾನ್ ಪಂಚವರ್ಣಾ ನಥ ಭಿನ್ನಾನ್ಮನೋಹರಾನ್ ॥ ೮೧ ॥

ಕೈಂಠಲೂ ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಜನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ಕೀರ್ತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಜಯ ಇವುಗಳು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವುವು.

೭೮-೮೦. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿಯ ಭಯಂಕರವಾದ ಖಣಖಣಧ್ವನಿಯು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಕೆಲಸಮಾಡುವ, ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ರಾಜನನ್ನು ಕೀರ್ತಿ ಎಂಬ ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ವೀರಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ತಾನಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ವರಿಸುವಳು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನೋಡು ನನ್ನ ಕುದುರೆಗಳು ಹೇಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಿಂಹ, ಹುಲಿ, ಜಿಂಕೆ, ಆನೆ, ಮೊಲ, ಕಪಿ ಶರಭ, ಬಾಣ, ಇವುಗಳ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವವು.

೮೧-೮೩. ಇವುಗಳು ಶರೀರದ ಸುತ್ತಳತೆ, ಎತ್ತರ, ಬೆನ್ನಿನ ವಿಸ್ತಾರ, ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುವಿಕೆ, ಇವುಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿರುವವು.

ಶಂಖಸ್ವಸ್ತಿ ಕಚಕ್ರಾಭಿಪುಂಡರೀಕತ್ರಿಪುಂಡ್ರಕಾನ್ |

ಮೇಘಗಂಭೀರನಿಘೋಷಹೇಷಿತಾರ್ತಮದಸಂಯುತಾನ್ || ೮೨ ||

ಅಂಘ್ರಿದೋಷೈರ್ವಿರಹಿತಾರ್ ಶಿಕ್ಷಾನ್ವಿಧಿಸುಶಿಕ್ಷಿತಾನ್ |

ಶಂಖಾಂಬುವಾಹಶರಭಸಿಂಹಗಂಭೀರಹೇಷಿತಾನ್ || ೮೩ ||

ನಿಗಲೀ ದೇವಮಣಿನೋ ಸ್ವಾವರ್ತ್ಯಶ್ಚ ವರೈರ್ಯುತಾನ್ |

ಅಷ್ಟಮಂಗಲಸಂಪನ್ನಾರ್ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಶೋಭಿತಾನ್ || ೮೪ ||

ಕುಂಕುಮಾಗರುಕಪೂರ್ವಕಸ್ತೂರೀ ಗಂಧಗಂಧಿತಾನ್ |

ಅಭಿತೋ ಧಾವನೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇಽಲಾತಚಕ್ರಸಮಾನಸಿ || ೮೫ ||

ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಒಂದು ಬಣ್ಣಗಳುಳ್ಳವುಗಳು. ಕೆಲವು, ಐದು ಬಣ್ಣದಿಂದ ಇರುವವು. ಕೆಲವು ಮಿಶ್ರವಾದ ವರ್ಣವುಳ್ಳವುಗಳು. ಕೆಲವು ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ವಾಗಿರುವವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಂಖ, ಚಕ್ರ, ಪುಂಡರೀಕ, ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಇರುವವು. ಮೇಘದಹಾಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಮದಿಸಿರುವವು.

೮೪-೮೫. ಇವುಗಳ ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯು ನಡೆದಿರುವುದು. ಇವುಗಳ ಹೇಷಿತಧ್ವನಿಯು ಶಂಖ, ಮೇಘ, ಶರಭ, ಸಿಂಹ, ಇವುಗಳ ಧ್ವನಿಯ ಹಾಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿರುವುದು. ಈ ಕುದುರೆಗಳ ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಮಣಿ ಎಂಬ ಸುಳಿಯು ಇರುವುದು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಅಷ್ಟಮಂಗಳ ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣವೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವಿರುವುದು. ಕುಂಕುಮದ ಹೂವು, ಕಸ್ತೂರಿ, ಅಗಿಲು, ಕರ್ಪೂರ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಗಂಧದ ವಾಸನೆಯು ಈ ಕುದುರೆಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವುದು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಓಡುವ ಸಂದರ್ಭವು ಒದಗಿದಾಗ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿಸಿದಹಾಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವ ಸವಾರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾಗಿರುವವು.

ಪುರುಷಾರೂಢಮಾಶ್ರೇಣ ತದೂರುವಶವರ್ತಿನಃ ।

ಪೀಯೂಷಖಂಡಸದೃಶಫೇನಜಾಲಾಭಿನುಂಡಿತಾನ್

॥ ೮೬ ॥

ನೌಸನ್ನಿಭಾನಾಪಗಾಸು ಗಂತುಂ ಶಕ್ತಾಂಶ್ಚ ದುರ್ಗಮೇ ।

ಪ್ರಾಕಾರಬಂಧನಾರ್ಯಗ್ನಿ ಪರಿಲಂಘನಸುಕ್ಷಮಾನ್

॥ ೮೭ ॥

ಜಾತಾಸ್ತವರ್ಷದೇಶಿಯಾ ನಶಕ್ತಿರಹಿತಾನಪಿ ।

ಏನಮಾದಿಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾನ ಶ್ವಾನತ್ಯಂತದುರ್ಲಭಾನ್

॥ ೮೮ ॥

ನಾಹನಾನ್ಯುಚಿತಾನೀತಿ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಾಹುರ್ನಿಚಕ್ಷಣಾಃ ।

ತ್ವದ್ಗೋಗ್ಯಾ ಏವ ತುರಗಾ ಅನೀತಾ ಅಖಿಲಾ ಅಪಿ

॥ ೮೯ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಾಂಡ್ಯಭೂಪಾಲಂ ನಂದ್ಯಾದಿಗಣನಾಯಕಾನ್ ।

ಕಿಂಚಿದಾಲೋಕಯಾಮಾಸ ಕಟಾಕ್ಷೇಣ ಮಹೇಶ್ವರಃ

॥ ೯೦ ॥

೮೬-೯೦. ಅನ್ಯತದ ಚೂರಿನಂತೆ ಇರುವ ನೊರೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಹೊಳೆಯನ್ನು ದಾಟುವಾಗ ಹಡಗುಗಳಂತೆ ಇರುವವು. ದುರ್ಗಮಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಚರಿಸಲು ತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಕೋಟಿಯ ಗೋಡೆ, ಕಂದಕ, ಬೆಂಕಿ, ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಇರುವವು. ಎಂಟು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವುಗಳಾದರೂ ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಕುದುರೆಗಳು ರಾಜನಿಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರಲು ಯೋಗ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುವರು. ನಿನ್ನಂತೆ ಇರುವ ರಾಜನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ತಂದಿರುವೆನು. ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಹೇಶ್ವರನು ನಂದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಗಣನಾಥರನ್ನು ಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ನೋಡಿದನು.

ತೇ ಸರ್ವೇ ಸ್ವ ಸ್ವ ತುರಗಾಃ ಶರವಾಯುಮನೋಜವಾನ್ |

ಧಾರಾಸು ಚೋದಯಾಮಾಸುಃ ಸನ್ಯುಕ್ತಂಚವಿಧಾಸು ಚ || ೯೦ ||

ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತೋತ್ಕಂಠಮಶ್ವಾನಾಮದ್ಭುತಾಕೃತಿಂ |

ಮಂತ್ರಿಭಿರ್ಮುಮುದೇ ರಾಜಾ ವಾತಗ್ರಾಮೇಶಮಂತ್ರಿಣಾ || ೯೧ ||

ಅಥ ದೇವೋಪಿ ನೇದಾಶ್ವಂ ಸ್ವಕೀಯಂ ಪರಿವರ್ತಯನ್ |

ಸನ್ಯಾಪಸನ್ಯಮಾರ್ಗೇಣ ಬಭೌ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಪರಃ || ೯೨ ||

ಸನ್ಯಾಪಸನ್ಯಗತಿಭಿ ಸ್ವಂಚರನ್ನ ತಿವೇಗತಃ |

ಏಕೋಽನೇಕ ಇವಾಭಾತಿ ಜನಾನಾಂ ಶಾಂಕರೋ ಹಯಃ || ೯೩ ||

ಪ್ರಾಪ್ತಾಯಾ ಮುಖಿತೋ ಗತ್ಯಾಮಥ ಶಂಕರವಾಹನಂ |

ಅಲಾತಚಕ್ರಸದೃಶ ಮಾಭಾತಿ ಸುಚಿರಂ ಜನಾತ್ || ೯೪ ||

೯೦-೯೨. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಾಣವೇಗ ಮನೋವೇಗ, ಮತ್ತು ವಾಯು ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ವೇಗವುಳ್ಳ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಏದು ವಿಧವಾದ ಗತಿಗಳಿಂದ ನಡೆಯಲು ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಆ ಕುದುರೆಗಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿ, ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೇ ವೊದಲಾದ ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೯೩-೯೪. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ವೇದಮಯವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಎಡ ಬಲ, ಭಾಗಗಳಿಗೆ ತಿರುಗಿಸಿ ಓಡಿಸುತ್ತಾ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವ ಸೂರ್ಯನ ಹಾಗೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಎಡ ಬಲಭಾಗಗಳ ಗಮನವೇಗದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಕುದುರೆಯು ಅನೇಕ ಕುದುರೆಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಶಿವನು ಏರಿರುವ ಕುದುರೆಯು (ಸುತ್ತುವ) ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗುವ ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಾಗಿ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವುದು.

ಪುರವೀಧೀಷು ದಿಘ್ಘಾಸು ದ್ರುತಾನ್ಯಜುಗತಿಂ ಗತಃ ।

ವೀಧಿದೀರ್ಘಸಮಾಯಾಮಂ ನಾಜೀ ಪ್ರಾಪ್ತ ಇವಾಭವತ್ ॥ ೯೬ ॥

ಏವಂ ಬಹುವಿಧಾಭಿಶ್ಚ ಗತಿಭಿಸ್ತುರಗಸ್ಯ ಚ ।

ನ್ಯಸಾದೀನಾಂ ಜನಾನಾಂ ಚಾಕರೋದತ್ಯದ್ಭುತಂ ಶಿವಃ ॥ ೯೭ ॥

ಅಥ ಭೂಪಪುರೋಭಾಗೇ ತುಂಗಂ ತುರಗಮಾತ್ಮನಃ ।

ನಿಶ್ಚಲೀಕೃತ್ಯ ತಂ ಭೂಪಮಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಸಿನಾಕಧೃಕ್ ॥ ೯೮ ॥

ಏತೇ ಕಾಂಭೋಜಜಾ ಅಶ್ವಾ ಏತೇ ಬಾಹ್ಲೀಕದೇಶಜಾಃ ।

ಏತೇ ವನಾಯುಜಾ ಅಶ್ವಾ ಏತೇ ಗಾಂಧಾರದೇಶಜಾಃ ॥ ೯೯ ॥

ಆರಟ್ಟಿದೇಶಜಾ ಏತೇ ಸಿಂಧುದೇಶೋದ್ಭವಾ ಇಮೇ ।

ಏತೇ ಯವನದೇಶಿಯಾ ಏತೇ ಕಂಧರದೇಶಜಾಃ ॥ ೧೦೦ ॥

ನಗರದ ಉದ್ದವಾದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕುದುರೆಯು ಬೀದಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ದೀರ್ಘವಾಗಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶಂಕರನು ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಗತಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ನಡಿಸುತ್ತಾ ರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು.

೯೮-೧೦೨. ತನ್ನ ಕುದುರೆಯ ವೇಗವನ್ನೂ, ನಡಿಗೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದ ನಂತರ ಮಹೇಶ್ವರನು ರಾಜನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ತನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿ, ರಾಜನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಂಭೋಜದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಇವು ಬಾಹೀಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಇವು ವನಾಯುದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ, ಇವು ಗಾಂಧಾರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟಿರುವವು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಆರಟ್ಟಿದೇಶದವುಗಳು. ಇವು ಸಿಂಧುದೇಶದವುಗಳು. ಇವು ಕಂಧರ ದೇಶದವುಗಳು. ಇವು ಯವನದೇಶದವುಗಳು. ಇವುಗಳು ಪರ್ವತದೇಶದವುಗಳು,

ಪಾರ್ವತೀಯಾ ಇಮೇ ಅಶ್ವಾ ಏತೇ ಕಾಶ್ಮೀರಸಂಭವಾಃ ।

ದ್ವೀಪಾಂತರೋದ್ಯವಾ ಏತೇ ಇಮೇ ಕೇಕಯದೇಶಜಾಃ ॥ ೧೦೧ ॥

ವಾಸಂತಕಾಶ್ವ ಸೌವೀರಾ ಮಾಲವಾಸ್ತುಲುನಾ ಇಮೇ ।

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಾಶ್ವ ಕಾಲಿಂಗಾ ಏತೇ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಜಾ ಹಯಾಃ ॥ ೧೦೨ ॥

ಏತೇ ಹೈಮವತಾ ಅಶ್ವಾ ಇಮೇ ಮಗಧದೇಶಜಾಃ ।

ಪಾಂಚಾಲಾ ಅಪಿ ಸಾಲ್ವೀಯಾ ಮಂದರಾದಾಗತಾ ಇಮೇ ॥ ೧೦೩ ॥

ಶ್ವೇತಾ ಶ್ಲೋಣಾಶ್ವ ಪಿಂಗಾಶ್ವ ಕೃಷ್ಣಾ ಮಿಶ್ರಾಸ್ತುರಂಗಮಾಃ ।

ವರ್ಣಬೇದಾತ್ಪಂಚಭೇದಾಃ ಭವಂತಿ ಜಗತೀತಲೇ ॥ ೧೦೪ ॥

ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಇವು ಬೇರೆಯ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಇವು ಕೇಕಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಈ ಕುದುರೆಗಳು ವಸಂತ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳು. ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕುದುರೆಗಳು ಇವುಗಳು.

೧೦೩-೧೦೪ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತದ ಕುದುರೆಗಳು ಇವುಗಳು. ಮಗಧದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳು ಇವುಗಳು. ಇವುಗಳು ಪಾಂಚಾಲದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳು. ಸಾಲ್ವದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳು ಇವುಗಳು. ಮಂಧರಪರ್ವತದಿಂದ ಬಂದ ಕುದುರೆಗಳು ಇವುಗಳು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಳುಪು, ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ, ಕಪ್ಪು, ಮಿಶ್ರವರ್ಣ ಎಂದು ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ವಿಧವಾದ ವರ್ಣಗಳಿರುವುವು. ಮುತ್ತಿನಸರ, ಹಾಲು, ಚಂದ್ರ ಶಂಖ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಹಿಮ, ಇವುಗಳಂತೆ ಬೆಳ್ಳಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳು. ಅರಗಿನ ರಸದ ಕಾಂತಿ, ದಾಳಿಂಬೀಹೂವು, ಇವುಗಳಂತೆ ಕೆಂಪಗೆ ಇರುವ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಶೋಣಾಶ್ವಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಇವುಗಳೂ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳು. ಕಾಡಿಗೆ, ಕೋಗಿಲೆ, ನೀರು ತುಂಬಿರುವ ಮೇಘ, ಇವುಗಳಂತೆ ಕಪ್ಪಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ಕೃಷ್ಣಾಶ್ವಗಳು. ಇವುಗಳೂ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳು. ಹೆಣ್ಣು ದುಂಬಿ, ಉತ್ತಮವಾದ ಹಸು, ಚಿನ್ನ,

ಹಾರಕ್ಷೀರಶಶಾಂಕಶಂಬರಜತಸ್ತ್ರಾಲೇಯವರ್ಣಾ ಸ್ನಿತಾ-
 ಅಲಕ್ತದ್ಯುತಿದಾಡಿಮೀಕುಸುಮವದ್ರಕ್ತಾಶ್ಚ ಶೋಣಾ ಶೃಭಾಃ |
 ಕೃಷ್ಣಾ ಸ್ವಂಜನಕೋಕಿಲಾಂಬುಧನಿಭಾ ಭೃಂಗಾಂಗನಾಗೋವಧೂ
 ಹೇಮಾಭಾ ಹರಯಃ ಪ್ರದೀಪ್ತಹುತಭುಗ್ಗೋರೋಚನಾಭಾ
 ಶೃಭಾಃ || ೧೦೫ ||

ಯೇ ವರ್ಣಭೇದಾಃ ಸಮೀಶ್ರಾಃ ಅಶ್ವಾ ಮಿಶ್ರಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ |
 ನಾನಾವರ್ಣವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ನಾನಾದೇಶಭವಾ ಅಪಿ || ೧೦೬ ||

ನಾನಾಸುಲಕ್ಷಣಯುತಾ ಇಮೇ ಅಶ್ವಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ |
 ಶಿರೋವಕ್ಷಃಪುಚ್ಛಮುಖಸಾದಾ ಯೇಷಾಂ ಚ ಪಾಂಡರಾಃ || ೧೦೭ ||

ತೇಷ್ವಪ್ಪಮಂಗಲೋಪೇತಾಃ ತಾನಶ್ವಾನವಲೋಕಯ |
 ಮುಖೇ ಚ ಚರಣೇ ಯೇಷಾಂ ಗತಾ ಧವಲತಾಂಚ ಯೇ || ೧೦೮ ||

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿ, ಗೋರೋಜನ. ಇವುಗಳಂತೆ ಹೃದಯ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳ
 ಕುದುರೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುವು ಈ ನಾಲ್ಕುವರ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳು ಶುಭವನ್ನುಂಟು
 ಮಾಡುವುವು.

೧೦೬-೧೦೮. ಈ ಒಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ
 ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ಮಿಶ್ರವರ್ಣದವುಗಳೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು
 ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ಅನೇಕ ಬಣ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವು
 ಗಳಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳಾಗಿರುವುವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧವಾದ
 ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವುವು. ಶಿರಸ್ಸು, ವಕ್ಷಸ್ಸಿನ ಪ್ರದೇಶ, ಬಾಲದ ಭಾಗ, ಮುಖ,
 ಪಾದ, ಇವುಗಳು, ಶುಭ್ರವಾದ ವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟಮಂಗಳ
 ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳೆಂದು ಹೆಸರು. ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಈಗ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುವು.
 ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಮುಖವೂ ಪಾದವೂ ಬಿಳಿಯ ವರ್ಣ
 ವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು ಹೆಸರು.
 ಇಲ್ಲಿರುವ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡು.

ಪಂಚಕಲ್ಯಾಣಸಂಪನ್ನಾಂ ಸ್ತಾನೃತ್ಯ ತುರಗಾನಸಿ |

ಅವತೋಽ ನಿಗಲೇ ಯೇಷಾಂ ಸ ದೇವಮಣೀರೀರಿತಃ

|| ೧೦೯ ||

ತೇ ಸ್ನಾಮಿನೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಹಯಾ ಸ್ವರ್ವಾಶ್ಚ ಸಂಪದಃ |

ಉರಸಿ ದ್ವಾಚ ಶಿರಸಿ ದ್ವಾವಾಸ್ಯೇ ದ್ವಾ ಚ ನಾಸಯೋಃ

|| ೧೧೦ ||

ಲಲಾಟನುಧ್ಯೇ ತ್ವೇಕಶ್ಚ ಪಾದೇಚೈಕಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ |

ಏತೇ ದಶ ಸಮಾವರ್ತಾಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾಃ ಸರ್ವವಾಜಿನಾಂ

|| ೧೧೧ ||

ಏತ್ಯರ್ವಿರಹಿತಾ ಅಶ್ವಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ದ್ಘರ್ಲಕ್ಷಣಾ ಇತಿ |

ಶ್ರೀವತ್ಸೋ ವಕ್ಷಸಿ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತಾವರ್ತ್ಯಃ ಪಂಚಭಿರ್ಭವೇತ್

|| ೧೧೨ ||

ಮಧ್ಯಮೇವ ಚತುರ್ಧಿಕ್ಷು ಸಂಭೂತ್ಯೈ ಸ್ಪ್ರಪದಕ್ಷಿಣೈಃ |

ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕೀ ತುರಂಗಶ್ಚ ಭರ್ತುಸ್ಸರ್ವಾರ್ಥದಾಯಕಃ

|| ೧೧೩ ||

೧೦೯.-೧೧೩. ಕುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯು ಇದ್ದರೆ ಆ ಆವರ್ತವನ್ನು ದೇವಮಣಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ದೇವಮಣಿ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ರಾಜರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುವು. ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಮುಖದಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಮೂಗಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು, ಹುಬ್ಬಿನ ಹಣೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಎಂಬ ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕುದುರೆಗಳಿಗೂ ಹತ್ತು ಸುಳಿಗಳಿರಬೇಕು ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳು, ಅವರ್ತಗಳು ಹೀಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇರುವ, ಕುದುರೆಗಳೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀವತ್ಸನೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಎಂದು ಐದು ಸುಳಿಗಳು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಇರುವುವು. ಈ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಯು ಶ್ರೀವೃಕ್ಷಕೀ ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು.

ಭವೇತಾಂ ಯಸ್ಯ ಚಾಶ್ವಸ್ಯ ದ್ವಾನಾವರ್ತೌ ಲಲಾಟಿಜೌ |
ರಿಪೂರ್ವ ಜಯತಿ ತತ್ಸಾಮೀ ಧನಧಾನ್ಯಸುಪುತ್ರನಾನ್ || ೧೧೪ ||

ಲಲಾಟೇ ತ್ರಿಭಿರಾವರ್ತೈರ್ಯಸ್ಯ ನಿಶ್ಕ್ರೇಣಿರಸ್ತಿ ಹಿ |
ಲಭತೇ ವಾಜಿನಾ ತೇನ ಧನಧಾನ್ಯಜಯಂ ನೃಪಃ || ೧೧೫ ||

ಸನ್ಯಾವರ್ತೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಶ್ಚ ಲಲಾಟಿಸ್ಥೈ ಸ್ತುರಂಗಮಾಃ |
ಕುರ್ವತೇ ಸ್ವಾಮಿನಂ ಸದ್ಯಃ ಪುತ್ರವಂತಂ ಮಹೀಪತಿಂ || ೧೧೬ ||

ಅವರ್ತೌ ವೃಷಭಾಖ್ಯೌ ತೌ ಕರ್ಣಮೂಲೇ ಸಮಾಶ್ರಿತೌ |
ಯಸ್ಯ ತು ಸ್ವಾಮಿನಸ್ತಸ್ಯ ಲಭಂತೇ ಭೂಷಣಾನಿ ಚ || ೧೧೭ ||

ಏವಮಾದಿಶುಭಾವರ್ತೈಸ್ಸಹಿತಾ ಅಶ್ವಪುಂಗವಾಃ |
ಅಸಂಖ್ಯಾತಾ ಆಗತಾಶ್ಚ ತಾನೀರ್ಮಾ ಪಶ್ಯ ಭೂಪತೇ || ೧೧೮ ||

೧೧೪-೧೧೮. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಅವರ್ತಗಳಿರುವ (ಸುಳಿಗಳಿರುವ) ಕುದುರೆಯು ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ಜಯವನ್ನೂ, ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಸುಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಉಂಟುಮಾಡುವುದು. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ (ಹುಬ್ಬಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ) ಸಾಲಾಗಿ (ಎಣಿಯಂತೆ) ಮೂರು ಅವರ್ತಗಳಿರುವ ಕುದುರೆಯಿಂದ (ಅದರ ಯಜಮಾನನಿಗೆ) ರಾಜನಿಗೆ ಧನ, ಧಾನ್ಯ ಮತ್ತು ಜಯಗಳುಂಟಾಗುವುವು. ಹಣೆಯ ಯಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಅವರ್ತಗಳಿರುವ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಸುಪುತ್ರ ನಾಗುವನು. ಕಿವಿಯ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ಸುಳಿಗಳಿಗೆ ವೃಷಭವೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಲಕ್ಷಣವಿರುವ ಕುದುರೆಯಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಅಭಗಣಗಳು (ಸಿಕ್ಕುವುವು) ದೊರೆಯುವವು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನೋಡು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಶುಭ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಅಶ್ವಗಳು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುವು.

ಆವರ್ತೌ ಗಲಮಧ್ಯಸ್ಥೌ ಭರ್ತುಃ ಕ್ಷುದ್ಧಃ ಖಮೃತ್ಯುದೌ !

ಭರ್ತೃಜ್ಞಾಂ ಘೋಷವಾವರ್ತೌ ಭಯಬಂಧನದುಃಖದೌ || ೧೧೯ ||

ಸ್ವಾಮಿನೋ ಮಾತರಂ ಹಂತಿ ಹ್ಯಾವರ್ತಸ್ತು ತ್ರೋಷ್ಣಭುಃ |

ಕಕ್ಷಾ ವರ್ತಸ್ತು ರಂಗಾಣಾಂ ಹಂತಿ ಸ್ವಾಮಿನಮಾಹವೇ || ೧೨೦ ||

ಘೋಷಾವರ್ತೋ ಜನಯತಿ ಕಶ್ಚಲಂ ಮೃತ್ಯುಮಾಶುಚಃ |

ಗಂಡಾವರ್ತೋ ಭಯಗದಾಜನಕಸ್ವಾಮಿನೋ ಭವೇತ್ || ೧೨೧ ||

ಜಾನಾ ವರ್ತಃ ಕ್ಷವಯತಿ ಸ್ವಮಗಲಂ ಸ್ವಾಮಿನಂ ದ್ರುತಂ |

ಏವಮಾದ್ಯಶುಭಾವರ್ತೈ ಸ್ಸಹಿತಾಶ್ಚ ಹಯಾಧಮಾಃ || ೧೨೨ ||

೧೧೯-೧೨೨ ಕುತ್ಸಿಗೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸುಳಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಶ್ವದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಹೆಲಿವು, ದುಃಖ, ಮರಣ ಇವುಗಳೆಂಬುವುವು. ಮೊಳಕಾಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಆವರ್ತಗಳಿಂದ ಭಯ, ಕಾರಾಗೃಹವ್ಯಾಪ್ತಿ, ದುಃಖಗಳು ಉಂಟಾಗುವುವು. ಕುದುರೆಯ ಮೇಲು ತುಟಿಯಲ್ಲಿ ಆವರ್ತವು ಇದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಆ ಕುದುರೆಯ ಪ್ರಭುವಿನ ತಾಯಿಗೆ ಕೆಡಕು ಉಂಟಾಗುವುದು ಕುದುರೆಗಳ ಕಂಕುಳು ವ್ರದೇಶದ ಆವರ್ತದಿಂದ ಆ ಕುದುರೆಯ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣವು ಉಂಟಾಗುವುದು ನಾಸಿಕಾದಲ್ಲಿ (ಮೂಗಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ) ಆವರ್ತವುಳ್ಳ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ದುಃಖವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದು. ಕುದುರೆಯ ಗಂಡವ್ರದೇಶದ (ಕಪೋಲದ) ಆವರ್ತದಿಂದ ಅದರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಭಯ, ರೋಗಗಳು ಉಂಟಾಗುವುವು. ಜಾನುವ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಳಿಯನ್ನು (ಆವರ್ತವನ್ನು) ಹೊಂದಿ ಇರುವ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಅದರ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಪ್ರೀಣಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇಸೇ ಮೊದಲಾದ ದುರ್ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಶ್ವಗಳು ಅಶ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಮ (ನೀಚ) ಗಳಾದ ಕಾರಣ ಅಶ್ವಶಾಲೆಗೇ ನೇರಿಕೆಬಾರದು. ಆ ಮಾದರಿಯ, ಕುದುರೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಾಲಾಯಾಂ ನ ಪ್ರವೇಶ್ಯಾಶ್ಚ ನಾಗತಾ ಇಹ ತದ್ವಿಧಾಃ

ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಾಯುರಶ್ವಾನಾಂ ದಶಾಶ್ಚ ಕಥಿತಾ ದಶ

|| ೧೨೩ ||

ತ್ರಿಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಮಾಸೌ ದ್ವೌ ದಿನಾನಿ ದ್ವಾದಶೈವ ಹಿ ।

ಆಯುಷೋ ದಶನೋ ಭಾಗೋ ದಶಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕ್ರಮಾದ್ವಶ || ೧೨೪ ||

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಸ್ತಾಶ್ಚ ಷಟ್ತ್ವೈವ ಪ್ರಶಸ್ತಾಸ್ಸ್ಯರ್ವಶಾಃ ಕ್ರಮಾತ್ ।

ಸರ್ವೇ ವರ್ಣಾಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾಸ್ಸ್ಯಶ್ವೇತವರ್ಣೇನ ಸಂಯುತಾಃ || ೧೨೫ ||

ಅನ್ಯವರ್ಣಯುತಾಶ್ಚೈತಾ ಅಶ್ವಾನಾಮಪ್ರಶಸ್ತಕಾಃ ।

ವಾಚೀ ವೈಜಯಿಕೋ ನಾಮ್ನಾ ಭರ್ತುಸ್ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಃ || ೧೨೬ ||

ಅಶ್ವಸ್ತು ಕೃಷ್ಣಶ್ವೇತೋ ವಾ ಕುಕ್ಷೌ ವಕ್ಷಸಿ ವಾರುಣಃ ।

ಭರ್ತ್ವೇ ದದಾತಿ ಭಾಗ್ಯಂ ಚ ವಿಜಯಂ ಚ ರಣಾಂಕಷೇ || ೨೭ ||

೧೨೩-೧೨೭ ಅಶ್ವಗಳಿಗೆ ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳೂ, ಹನ್ನೆರಡು ದಿವಸಗಳು ಆಯುಷ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಈ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಶೆಯೆಂದು ಹತ್ತು ದಶೆಗಳಾಗುವುವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾದ ಆರು ದಶೆಗಳು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುವು. ಕುದುರೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬಣ್ಣಗಳೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುವು. ಬಿಳಿಯ ವರ್ಣ ಹೊರ್ತು ಬೇರೆಯ ವರ್ಣವು ಸೇರಿದ್ದರೆ ಅವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವೈಜಯಿಕವೆಂದು ಹೆಸರಿನ ಅಶ್ವವು ರಾಜನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವುದು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಯಾಗಲಿ, ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಯಾಗಲಿ, ಉದರಭಾಗ ಅಥವಾ ಎಡೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಇದ್ದರೆ, ಅದರಿಂದ ಅದರ ಪ್ರಭುವಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವೂ, ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು.

ಅಶ್ವಸ್ತು ಜತರೇ ಶ್ವೇತಃ ಪುತ್ರಂ ಭರ್ತ್ವೀ ದದಾತಿ ಚ |
ವಲಕ್ಷವಕ್ಷಾ ಅನಂದಂ ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಪಾಂಡರೋ ಧನಂ || ೧೨೮ ||

ಮುಖೇ ಶುಕ್ಲಸ್ತು ವಿಜಯಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಪೃಷ್ಠೇ ತು ಪಾಂಡರಂ |
ವಾಮಸಾರ್ವೇ ಸಿತೋ ದಾರಾಃ ಧಾನ್ಯಂ ದಕ್ಷೇ ವಲಕ್ಷಪಾನ್ || ೧೨೯ ||

ಯಸ್ಯಾಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠವಾಲಾಸ್ಪೃಶ್ಯಃ ಶ್ವೇತಾಸ್ನೋಶ್ವೋ ಜಯಪ್ರದಃ |
ಸೈನ್ಯಸ್ಯ ಪುರತೋ ನೇಯೋ ಜಯಾರ್ಥಂ ಪೃಥಿವೀಭುಜಾ || ೧೩೦ ||

ಶ್ವೇತಾಶ್ಚ ಸ್ಯ ಶ್ವೇತತರಂ ತಿರೋ ಯಸ್ಯ ಚ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ |
ಭರ್ತುಸ್ಸರ್ವಾರ್ಥಕೃತ್ ಸ್ಯಾತ್ಸೂರ್ಯಕಾಂತಾಭಿಧಾನವಾನ್ || ೧೩೧ ||

ಅಶ್ವಸ್ಯ ನಾಭಿಮಾರಭ್ಯ ಪೂರ್ವಾರ್ಧಂ ಬಾಲಭಾನುವತ್ |
ಅಪರಾರ್ಧಂ ಪಾಂಡರಂ ಚೇದ್ಧಿವಾ ವೈಜಯಿಕೋ ಭವೇತ್ || ೧೩೨ ||

೧೨೮-೧೨೯. ಉದರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತವರ್ಣವುಳ್ಳ ಅಶ್ವವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪುತ್ರವಂತನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ವಕ್ಷಸ್ಥಿನ ಪ್ರದೇಶವು ಶುಭ್ರವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಸಂತೋಷವು ಹೆಚ್ಚುವುದು. ಕುತ್ತಿಗೆಯು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಧನವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮುಖವು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಜಯವೂ, ಬೆನ್ನಿನ ಭಾಗವು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಸುಖವೂ, ಎಡಭಾಗವು ಬೆಳ್ಳಗಿದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀ ಸುಖವೂ, ಬಲಭಾಗವು ಬಿಳುಪಾಗಿದ್ದರೆ ಧಾನ್ಯವೂ ಉಂಟಾಗುವುದು.

೧೩೦-೧೩೪. ಅಶ್ವದ ಹಿಂಭಾಗವೂ, ಬಾಲದ ಮುಂಭಾಗವೂ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜನಿಗೆ ಜಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕಾರಣ ರಾಜನು ಆ ವ್ರತಕಾರವಾದ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಸೇನೆಯ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರಿಸಬೇಕು. ಬಿಳಿಯವರ್ಣದ ಕುದುರೆಯ ಶಿರಸ್ಸು ಬಹಳ ಬಿಳಿಯ ವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತನೆಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಕುದುರೆಯ ಯಜಮಾನನ ಇಷ್ಟಗಳು ನೆರವೇರುವುವು. ಕುದುರೆಯ ನಾಭಿಯವರಿಗಿನ ಅರ್ಧಭಾಗವು ಎಳೆಯಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ, ಉಳಿದ ಅಪರಾರ್ಧವು ಬಿಳಿಯವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇದ್ದರೆ

ಪೂರ್ವಮರ್ಧಂ ಶಶಾಂಕಾಭಂ ಪಶ್ಚಿಮಂ ಬಾಲಸೂರ್ಯವತ್ ।

ಯಸ್ಯಾಶ್ವಸ್ಯ ಭವೇದೇವಂ ನಿಶಾವೈಜಯಿಕಶ್ಚ ಸಃ

॥ ೧೩೩ ॥

ದಿನಾವೈಜಯಿಕಾ ಅಶ್ವಾ ನಿಶಾವೈಜಯಿಕಾ ಅಪಿ ।

ಅನೀತಾಸ್ತವ ಸೌಭಾಗ್ಯಸರ್ವಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಯೇ

॥ ೧೩೪ ॥

ಆರಾದತ್ರ ಸಮಾಯಾತಾ ಸ್ತಾನಸ್ಯಾಲೋಕಯ ಪ್ರಭೋ ।

ಪಾದೌ ಕಂತುಕವತ್ಸ್ಥಿತೌ ಚ ಗಿರಿವತ್ಸ್ನಾಸ್ಪಾಲನೇ ಸಿಂಹವತ್-
ನೇತ್ರೇ ನೀರಜವಜ್ಜನೇ ಸವನವದ್ಧೇಷಾರವೇ ಮೇಘವತ್ ।

ವಿನ್ಯಾಸೇ ನಟವಸ್ತುಖೇ ಕುಲವಧೂವಕ್ತ್ರೇಂದುವದ್ವಾಜಿನಾಂ ।

ಯೇಷಾಂ ತೇ ಭುವಿ ರಾಜವಾಹನಪದೇ ಸಂಭಾವನೀಯಾಸ್ಸದಾ ॥ ೧೩೫ ॥

ಅದನ್ನು ದಿನಾವೈಜಯಿಕಾಶ್ವನೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವರು. ಶರೀರದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವು ಚಂದ್ರನಹಾಗೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿಯೂ, ಅವರಾರ್ಧವು ಬಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಅಶ್ವವನ್ನು ನಿಶಾವೈಜಯಿಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುವರು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ದಿನಾವೈಜಯಿಕ ನಿಶಾವೈಜಯಿಕ ಎಂಬ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ ತಂದಿರುವೆನು. ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುವು. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡು.

೧೩೫. ಕುದುರೆಗಳ ಪಾದಗಳು ಚಂಡಿನಂತೆ ಗುಂಡಾಗಿರಬೇಕು. ಪೃಷ್ಠ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಬಿಟ್ಟಿಗಳಂತೆ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿರಬೇಕು ಲಂಘನೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ರಾಗೆ ಕುದುರೆಗಳು ಇರಬೇಕು. ಕಣ್ಣುಗಳು ಕಮಲದಂತೆ ಇರಬೇಕು. ಕುದುರೆಗಳು ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಗುಡುಗಿನ ಧ್ವನಿಯ ಹಾಗೆ ಕುದುರೆಗಳ ಧ್ವನಿಯು ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಕುದುರೆಗಳು, ಪಾದಗಳನ್ನು ನಟರು ಇರಿಸುವಂತೆ ಇರಿಸಬೇಕು. ಕುದುರೆಗಳ ಮುಖವು ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರ ಮುಖದಂತೆ ಸುಂದರವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು ರಾಜರಿಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರುವವು. ಮತ್ತು ಅವುಗಳು ಬಹಳ ಗೌರವವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಹೊಂದುವುವು.

ವಕ್ಷೋ ಲಲಾಟಂ ಜಘನಂ ಹಯಾನಾಂ-

ತ್ರೀಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಪೃಥೂನಿ ವಿದ್ಯಾತ್ |

ಪೃಷ್ಠಂ ಚ ಕರ್ಣಾವಥ ಕುಕ್ಷಿನಾಸಾ-

ಹ್ರಸ್ವಾನಿ ವೈ ತ್ರೀಣಿ ಶುಭಾನಿ ವಿದ್ಯಾತ್

|| ೧೩೬ ||

ವಾಲಾಶ್ಚ ರೋಮಾಣಿ ಚ ಕೇಸರಾಶ್ಚ-

ತ್ರೀಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಮೃದೂನಿ ವಿದ್ಯಾತ್ |

ಅಸ್ಯಂ ಚ ನೇತ್ರೇ ಚ ಶಿರೋ ಹಯಾನಾಂ-

ತ್ರೀಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ವಿದ್ಯಾತ್

|| ೧೩೭ ||

ಓಷ್ಠಾ ಚ ಜಿಹ್ವಾ ತ್ವಥ ಸ್ಯಕ್ಲಿಣೇ ಚ |

ತ್ರೀಣಿ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ತನೂನಿ ವಿದ್ಯಾತ್ |

ಗ್ರೀವಾ ತು ಜಂಘಾ ವದನಂ ಹಯಾನಾಂ-

ತ್ರೀಣೈವ ದೀರ್ಘಾನಿ ಶುಭಾನಿ ವಿದ್ಯಾತ್

|| ೧೩೮ ||

೧೩೬-೧೩೮. ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಎದೆಯಪ್ರದೇಶ, ಹಣೆ ಹಿಂಭಾಗ ಇವುಗಳು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿರುವುದು ಪ್ರಶಸ್ತವು. ವೃಷಭಾಗ, ಕಿವಿ, ಹೊಟ್ಟೆ, ನೂಗು ಇವುಗಳು ಹ್ರಸ್ವವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಶುಭಕರವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಬಾಲ, ರೋಮಗಳು, ಕೇಸರ ಇವುಗಳು ಮೃದುವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆ ಕುದುರೆಗಳು ಉತ್ತಮವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮುಖ, ಕಣ್ಣು, ಶಿರಸ್ಸು ಇವು ಮೂರೂ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವು, ಮತ್ತು ಶುಭಕರವು. ಕುದುರೆಗಳ ತುಟೆಗಳು, ನಾಲಿಗೆ, ಕಟವಾಯಿ, ಈ ಮೂರು ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಶಸ್ತವು. ಕುತ್ತಿಗೆ ಮೊಣಕಾಲು, ಮುಖ, ಈ ಮೂರೂ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ದೀರ್ಘವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವು ಮತ್ತು ಶುಭವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಉಪಚಿತಬಲಶೋಭಾಃ ಸತ್ತ್ವಸಾರೈರುಪೇತಾಃ ।

ಸುರಭಿಕುಸುಮಗಂಧಾಃ ಶಂಖಮೇಘೇಭನಾದಾಃ ।

ಬಹುವಿಧಶುಭವರ್ಣಾಃ ಸಂಹತಾಂಗಸ್ವರೂಪಾಃ ।

ಶುಭಗತಿಜನಯುಕ್ತಾಃ ನಾಹನರ್ಯಾಸ್ಪನ್ನೇತ್ರಾಃ ॥ ೧೩೯ ॥

ಜೀಮೂತವರ್ಣೋ ಘನಘೋಷಹೇಷಿತಃ ।

ಸ್ವಾಜ್ಯಸ್ಯ ಗಂಧೋ ಗಜಸಿಂಹಗಾಮೀ ।

ಪ್ರಿಯಶ್ಚ ಮಾಲ್ಯೇ ಚ ವಿಲೇಪನೇ ಚ ।

ಸೋಽಪ್ಯಶ್ವರಾಜೋ ನೃಪವಾಹನಂ ಸ್ಯಾತ್ ॥ ೧೪೦ ॥

ಶತಾಂಗುಲಸಮತ್ವೇಧಮುತ್ತಮಾಶ್ಚ ಸ್ಯ ಕೀರ್ತಿತಂ ।

ತತಃ ಪೋಡಶಭಾಗೋನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಮಧ್ಯಮಸ್ಯ ತು ॥ ೧೪೧ ॥

೧೩೯ ಕುದುರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಬಲವೂ, ಕಾಂತಿಯೂ ಉಳ್ಳವುಗಳಾಗಿರಬೇಕು. ಬಹಳ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ, ಶೂನಿನ ಸರಿಮಳದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು. ಶಂಖದ್ವನಿ, ಮೇಘದಧ್ವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಶುಭವಾದ ವರ್ಣವುಳ್ಳವುಗಳಾಗಿ, ದ್ವಧವಾದ ಸಂಧಿ ಬಂಧಗಳುಳ್ಳ, ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮತ್ತು ವೇಗದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನಡಿಗೈಯುಳ್ಳ, ಅಂದವಾದ ನೇತ್ರಗಳುಳ್ಳ ಕುದುರೆಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠಗಳೆನಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವವು.

೧೪೦-೧೪೩. ಮೇಘದ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಇರುವ ವರ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಮೇಘದ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಇರುವ ಹೇವಾರನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಉತ್ತಮವಾದ ತುನ್ದದ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಆನೆ ಮತ್ತು ಸಿಂಹವಂತೆ ನಡಿಗೈಯುಳ್ಳ, ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಯು, ಹಾರ ಮತ್ತು ಗಂಧಾನುಲೇಪನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ವಾಹನವಾಗಿರುವುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಕುದುರೆಯು ಒಂದು ನೂರು ಅಂಗುಲ ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹದಿನಾರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಕಡಿಮೆಯಾದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ತರಗತಿಯ ಕುದುರೆಯು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಮಧ್ಯಮಾಶ್ವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎಂಟುಭಾಗವು ಕಮ್ಮಿಯಾಗಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ

ಮಧ್ಯಮಾದಷ್ಟಭಾಗೋನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸ್ಯಾತ್ಕನೀಯಕಂ ।

ರಾಜಾಪ್ಯೇವಂ ವಿಧಾನಶ್ವಾರ್ಥ ರೂಪಲಕ್ಷಣಸಂಯುತಾನ್ ॥ ೧೪೨ ॥

ಗಂಧೈರ್ಮಾಲೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈಃ ಪೂಜಯೇತ್ತಾನ್ವಿಧಾನತಃ ।

ಪೂಜಯ ತ್ವಂ ಚ ತುರಗಾನ್ವರೀಕ್ಷೈವಂ ಸುಲಕ್ಷಣಾನ್ ॥ ೧೪೩ ॥

ವಿಜಯಾಯ ಯಶೋವೃದ್ಧೈಃ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ ।

ಕಾಂತಾತ್ಮರೂಪಾನ್ಗಂಧರ್ವಾ ನ್ಯಾಶಿಣ್ಯಮುರಸಂಯುತಾನ್ ॥ ೧೪೪ ॥

ಸತ್ತ್ವಯುಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಸದ್ವರ್ಣಾ ನೈದಾವರ್ತಾರ್ಜವಾಧಿಕಾನ್ ।

ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಾಂಶ್ಚ ಸದ್ವೀಶ್ವಾರ್ಥದುರ್ಲಕ್ಷಣವಿವರ್ಜಿತಾನ್ ॥ ೧೪೫ ॥

ಮಹಾಭಾರಸಹಿಷ್ಣುಂಶ್ಚ ಮಹಾಹ್ವತ್ಪ್ರತಿಪದಾನ್ಸಹಿ ।

ಏತಾನ್ಸಹಾಣ ತುರಗಾನಖಿಲಾ ನವನೀಪತೇ ॥ ೧೪೬ ॥

ಅಶ್ವವು ಕಡಿಮೆಯ ತರಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಧವಾದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರೂಪಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವುಗಳೆಂದು, ಗಂಧ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮಸಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲೈ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೆ, ನೀನು ಈ ಕುದುರೆಗಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಮಾಡು. ಅದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಜಯವೂ, ಕೀರ್ತಿಯೂ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೂ, ಧರ್ಮ, ಕಾಮ, ಅರ್ಥಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುದು.

೧೪೪-೧೪೬. ಎಲೈ ರಾಜನೆ ಮನೋಹರವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಕಠಿಣವಾದ ಗೊರಸುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾದ, ಉತ್ತಮವಾದ ದೇಹ ವರ್ಣವುಳ್ಳ, ಉತ್ತಮವಾದ ಅವರ್ತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾದ, ಈ ಕುದುರೆಗಳು ಉತ್ತಮವಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವು. ಉತ್ತಮವಾದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವು. ಕೆಟ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಲ್ಲದಿರುವವು. ಹೆಚ್ಚಾದ ಹೊರೆಯನ್ನು

ಇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಯ ಕ್ರಮಾದಶ್ವಾರ್ ಶಿನಾಗಣಕೃತಾ ಶಿವಃ ।

ಪ್ರಾದಾತ್ತಸ್ಮೈ ಮಹೀಪಾಯ ಪುರಃಪ್ರಸೃತಪಾಣಯೇ

॥ ೧೪೭ ॥

ಪ್ರತ್ಯಗ್ಗಹೀತ್ವಾ ರಾಜಾಪಿ ತತ್ಪಾಶಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರತಃ ।

ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸಾಂಡ್ಯರಾಡರಿಮರ್ದನಃ

॥ ೧೪೮ ॥

ಅಹೂಯ ಸತ್ಕಲಾಶಕ್ತಾನಾತ್ಮೀಯಾ ನಶ್ವಪೋಷಕಾನ್ ।

ಮುಂದುರಾಸು ಮದೀಯಾಸು ಬಧ್ಯಂತಾಂ ತುರಗಾ ಇಮೇ

॥ ೧೪೯ ॥

ಇತ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರದದೌ ತೇಭ್ಯಃ ತಥಾಕುರ್ವನ್ಮಹಿಶ್ಚ ತೇ ।

ಅಮ್ನಾ ಯಮಯಮಾತ್ಮೀಯಮಶ್ವನೇಕಂ ವಿಹಾಯ ಚ

॥ ೧೫೦ ॥

ಶಿವಃ ಶಿನಾಮಯಾನಶ್ಚಾನ್ವೃದದೌ ಸಾರ್ಥಿನಾಯ ಚ ।

ತುರಂಗಸಾದಿನಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಿಹಂ ಗಮಪತಿಯಥಾ

॥ ೧೫೧ ॥

ಸಹಿಸುವವು. ಹೆಚ್ಚಾದ ಒಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುವವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಸ್ವೀಕರಿಸು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವುನಃ ಕೈಯ್ಯನ್ನು ನೀಡಿರುವ ರಾಜನಿಗೆ ಕುದುರೆಗಳ ಆಕಾರದಿಂದ ಇರುವ ನರಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

೧೪೮-೧೫೧. ಸಾಂಡ್ಯದೇಶದ ರಾಜನಾದ ಅರಿಮರ್ದನನು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ ಕುದುರೆಯ ಹಗ್ಗದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ತನ್ನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ವೋಷಿಸುವವರನ್ನು (ಅಶ್ವಶಾಲಾಧ್ಯಕ್ಷರನ್ನು) ಕರದು “ನೀವು ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರಿ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪರಮೇಶ್ವರನು ತಾನು ವಾಹನವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೇದಮಯವಾದ ಅಶ್ವವೊಂದನ್ನು ಹೊರತು ಉಳಿದ

ಸಂಚರಂತಂ ಸದಶ್ವೇನ ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಪುಂಗವಂ ।

ಪ್ರಿಯವಿಸ್ತಯಸಂಯುಕ್ತೋ ಭೂಷಣಾನಿ ಪ್ರದಾಯ ಚ || ೧೫೨ ||

ಪುನಸ್ಸರ್ವೋತ್ತಮಾರ್ಯಾಯ ಸಾಧಿವರ್ಯಾಯ ಶಂಭವೇ ।

ಚಂದ್ರಿಕಾಧವಲ್ಲಾಪ್ರಾದಾದ್ಭೂಪ ಶ್ವೇಲಾಮನುತ್ತಮಾಂ || ೧೫೩ ||

ಅನರುಹ್ಯ ತುರಂಗಾತ್ತಾಂ ಸಮಾದಾಯ ಮಹೇಶ್ವರಃ ।

ಸ್ವಸ್ಯ ಭಕ್ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಾಂ ಭೃಂ ಕೃಪಯಾ ಶಿರಸಾ ದಧೌ || ೧೫೪ ||

ಅನುಕ್ತಭೂಷಣ ಮಧಿಷ್ಠಿತನಾಹವರ್ಯ-

ಮಂಗೀಕೃತಾಸಿಲತಮೀಶ್ವರಮದ್ರಿಜೇಶಂ ।

ಚೂಡಾಪದೇನ ಸುರಸಿಂಧುಮಿವ ದ್ವಿತೀಯಾಂ-

ಚೇಲಾಂ ದಧಾನಮಮಲಾ ಮವನೀಂದ್ರದತ್ತಾಂ || ೧೫೫ ||

ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ರಾಜನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಇರುವ ಸವಾರರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗರುಡನ ಹಾಗೆ ಉತ್ತಮಾಶ್ವದಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಅಶ್ಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ರಾಜನು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

೧೫೩-೧೫೪. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ, ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ, ಇರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಸವಾರನ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಅವನು ತನ್ನ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಭಕ್ತನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವನಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದನು.

೧೫೫-೧೫೬. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಗಣಗಳು ಬಹಳ ಹರ್ಷದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅವರವರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುತ್ತಾ ಪರಮೇಶ್ವರನು ನಿಜವಾದ ತನ್ನ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉತ್ತಮವಾದ ಅಶ್ವವನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ,

ಸರ್ವಾಯುಷಂ ಸಮವರುದ್ಯ ಶಿವಸ್ತುರಂಗಂ-

ಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ಹಂತ ಶಿರಸಾಸ್ಯ ಭಿರ್ಭರ್ತಿ ಚೇಲಾಂ ।

ಸಂಜಾತಮಸ್ತಕ ಇವಾಪಹಸೇದಮುಷ್ಯ-

ದಿಗ್ವಾಸಸಃ ಕರತಲೇನ ಧೃತಂ ಕಪಾಲಂ

॥ ೧೫೬ ॥

ಗಣಾ ಇತ್ಯಬ್ರವತ್ ಸರ್ವೇ ದರ್ಷಾಶ್ರುಪುಲಕಾನ್ವಿತಾಃ ।

ಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಾನೇ ಚ ತಿಡ್ಧಂತೋ ಮುಢಾ ಪರಮಯೋ ಯುತಾಃ ॥ ೧೫೭ ॥

ಇತರೇಭ್ಯ ಛ ಸಾದಿಭ್ಯಶ್ಚೇಲಾಂ ಪ್ರಾದಾಪ್ಯರಾಕ್ಷೃಪಃ ।

ಬಧ್ವಾ ಶೀರ್ಷೇಷು ತೇ ಸರ್ವೇ ನಂದ್ಯಾದಿಗಣನಾಯಕಾಃ ॥ ೧೫೮ ॥

ಅಮ್ನಾ ಯುಗಂಧಗಾಘ್ರಾಘಂ ನಾಮ್ನಾ ನೀರವೇನೋದ್ಧರಂ ।

ಸಾದಿಸರ್ಯಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪಸಂತೋ ಲೀಲಾಯಾತ್ಮಕಂ ॥ ೧೫೯ ॥

ಹತ್ತಿರಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರಾಸ್ತು ಓದಿದ ಮೊದಲಾದ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕೂತರು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರ ವ ಸಿನುಲಪಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಗುಣಾನುಗುಣತೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರ ವ ನದಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಮಗು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದರಿಸಿರುವವನ್ನು ನೋಡಿದರು. “ ಈ ಮನೇಶ್ವರನು ಪ್ರವಮಾನ ಈ ಅಶ್ವದಿಂದ ಇಳಿದು, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ಧರಿಸುವವನ್ನು ನೋಡಿದ ಗಣಗಳು ದಿಗಂಬರನಾದ ಈ ಪ್ರಭುವಿನ ಪಾದದಲ್ಲಿರುವ ಕವಾಲವು ಶಿರಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇವನನ್ನು ಅವಮಾನ್ಯಮಾಡುವುದು” ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾವು ಮೂತನಾಗಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮೋಮಂಚಿತರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

೧೫೮-೧೬೦. ಆಗ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಇತರ ಸವಾರರಿಗೂ ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ನಂದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಗಣಾಧೀಶ್ವರರು ಎಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಮಯ ವಾದ ಅಶ್ವವನ್ನು ಹತ್ತಿರುವ, ನೀವವನಾಧೀಶ್ವರನಾದ, ಉತ್ತಮ ಸವಾರನಾಗಿರುವ

ಅರಿಮರ್ದನಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ಭಾಗ್ಯಂ ತಸ್ಯಾಪಿ ನೇತಿ ಚ |

ನದಂತಿ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಸನ್ನಿಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತು ರಂಜಸಾ

|| ೧೬೦ ||

ಆಹೂಯ ಮಂತ್ರಿವರ್ಯಂ ತಂ ನೃಪೋ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಂ |

ಚಾಟುನಾ ಸಾಂತ್ವನಾದೇನ ಸಂತೋಷ್ಯ ನಿತರಾಮಪಿ

|| ೧೬೧ ||

ನಾನಾರತ್ನ ಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ಸ್ವಣಪಟ್ಟಾಮ್ಮನೋರಮಾಂ |

ಸರ್ವೈರಾಭಣೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಚೇಲಾಮತ್ಯುತ್ತಮಾನಿ ಚ

|| ೧೬೨ ||

ತಸ್ಮೈ ಪ್ರದಾಯ ಸಚಿವಾಃ ಸೂಚಕಾನಿ ದಮಬ್ರವೀತ್ |

ಹೇ ಮಂತ್ರಿಣೋಽಯಂ ಮನ್ಮಂತ್ರೀ ಸುಂದರೇಶ ಇವಾಪಠಃ

|| ೧೬೩ ||

ಸಭಾಯಾ ಮಾಭಯಾ ಭಾತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತಿಶಯೇನ ಚ ||

ಅಶ್ವಾ ಭವದ್ಭಿರ್ವೃಷ್ಟಾಶ್ಚ ಸಮಾನೀತಾ ಅನೇನ ಹಿ

|| ೧೬೪ ||

ಪರಮೇಶ್ವರನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿ, ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನ ಪುಣ್ಯವು ಯಾವ ರಾಜನಿಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು.

೧೬೧-೧೬೫. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರೆದು, ಮೃದುವಾದ ಮತ್ತು ವಿನೋದವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವರೊಡನೆ ಆಡುತ್ತಾ ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ, ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಇವನ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದ ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು “ಇವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನಂತೆ ಬಹಳ ಪೂಜ್ಯನಾದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ಬಹಳ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಂತ್ರಿಯು. ಇವನು ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ

ಕಾಲೇ ವಿಲಂಬಿತೇಷ್ಯೇವಂ ಮಂತ್ರೀ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ।

ಅಸ್ಮಾತ್ಕಾರ್ಯಮುಶೇಷಂ ಚ ಗುಣಮೇವ ವ್ಯಧಾತ್ಸುಧೀಃ ॥ ೧೬೫ ॥

ಏವಂ ಪುನಃ ಪುನರ್ಭೂಪೋ ವದನ್ ಸಂತೋಷಸಂಯುತಃ ।

ಅಸ್ಮಾನಮಂಟಿಪೇ ತತ್ರ ಚಿರಂ ಭದ್ರಾಸನೇ ವಸನ್ ।

ಮಧ್ಯಂಗತೇಥ ಮಾತೃಂಡೇ ದಿವಸಸ್ಯ ಮಹೀಪತಿಃ ।

ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯಾ ಜನಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಗಂತುಂ ಸ್ವಾನ್ಸ್ಯಾನ್ಸ್ಯಹಮ್ಪ್ರತಿ ॥ ೧೬೬ ॥

ಅಜ್ಞಾಪ್ಯಾ ಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ವಾತಗ್ರಾಮೇಶಮಪ್ಯಥ ।

ಗಂತುಂ ಸಂತೋಷಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಂ ರಾಜಾ ರಿಮರ್ದನಃ ॥ ೧೬೭ ॥

ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಗಚ್ಛತ್ಸು ಮಂತ್ರಿಮುಖ್ಯಜನೇಷು ಚ ।

ಯಯೌ ವಾತಪುರೇಶೋಪಿ ಗೃಹಂ ಪೂರ್ಣಮನೋರಥಃ ॥ ೧೬೮ ॥

ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸ್ತಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಇವನು ತರಿಸಿರುವ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀವು ನೋಡಿರುವಿರಿ. ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಕಾಲವಿಲಂಬವಾದಾಗ್ಯೂ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬುಧ್ಧಿವಂತನಾದುದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಾಧಿಸಿರುವನು.

೧೬೬-೧೬೮. ಎಂದು ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾ ರಾಜನು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲದವರಿಗೂ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂತು ಕೊಂಡು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲವಾದನಂತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅವರವರ ಮನೆಗೆ ಅವರವರು ಹೋಗಲು ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಗೆ ಹೋದನಂತರ ಪೂರ್ಣವಾದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅರಿಮರ್ದನ

ಚಿಹ್ನಕಾಹಲಘೋಷೇಣ ಪೂರಯನ್ಪುರಮಾತ್ಮನಃ |

ರಾಜಾ ಚ ಪಶ್ಚಾತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ ಮಂದಿರಂ ಮಂಗಲಾಲಯಂ || ೧೬೯ ||

ದೃಷ್ಟವಂತೋ ಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ವಿಚಿತ್ರಂ ಚಾಶ್ಚವಿಕ್ರಯಂ |

ವದಂತೋತ್ಕದ್ಭುತಮಿತಿ ಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಗೇಹಂ ಯಯುಸ್ತದಾ || ೧೭೦ ||

ಸುಂದರೇಶೋಪಿ ಭಗವಾ ಹಸನ್ ಗಣವರೈಃ ಸಹ |

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಲಯಕಾಲೇಪಿ ಸ್ವಾಲಯಂ ಲಯವರ್ಜಿತಂ || ೧೭೧ ||

|| ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಮೂಲಲಿಂಗೇ ತಿರೋಧಾನಂ ಪ್ರಾಪ ಸರ್ವೈರ್ಗಣೈಃ ಸಹ |

ಲೀಲಾ ವಿಶೇಷ ಮಾಶ್ವರ್ಯಂ ಭಕ್ತಾರ್ಥಂ ಕೃತ ಮಾತ್ಮನಾ || ೧೭೨ ||

ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ತನ್ನ ನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷಸೂಚಕವಾದ ಕಪಳೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಮಾಡಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲಾ ಮಂಗಳಗಳಿಗೂ ಆಸ್ವದವಾದ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ತಾನೂ ಹೊಂದಿದನು.

೧೭೦-೧೭೧ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ಅಶ್ವಗಳ ವಿಕ್ರಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನ ರೆಲ್ಲರೂ “ಇದು ಬಹಳ ಆಶ್ವರ್ಯಕರವಾಗಿರುವುದು”, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೂ ತನ್ನ ಗಣಗಳೊಡನೆ ನಗುತ್ತಾ, ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನಾಶವಾಗದಿರುವ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

೧೭೨-೧೭೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಗಣಗಳೊಡನೆ ಮೂಲಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಮತ್ತು ಭಕ್ತರಿಗಾಗಿ ತಾನು ಆಚರಿಸಿದ ಅತಿಶಯವಾದ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಗೌರವೇವಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಶ್ವರ್ಯಪಟ್ಟಳು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು

ಗೌರ್ಯೈ ಸ ಕಥಯಾಮಾಸ ಸಾಪಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುವಿಸ್ಮಿತಾ ।

ಏಕೋನಷಷ್ಟಿಲೀಲೇಯಂ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತೇಃ ಪ್ರಭೋಃ ॥ ೧೭೩ ॥

ಸಮಸ್ತದುಃಖಗಹನದಾನಾನಲಶಿಖೋಪಮಾ ।

ಶೃಣ್ವತಾಂ ಸ್ತುವತಾಂ ನೈಜಾಂ ಸುಂದರೇಶಾಶ್ಚವಿಕ್ರಯಂ ॥ ೧೭೪ ॥

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಪಲಾಯಿತಾ ಸದ್ಯಸ್ಸಮಾಯಾತಿ ಕನೀಯಸೀ ।

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಮಾಯಾಶ್ಚವಿಕ್ರಯೋ ನಾನು

ಪಂಚಷಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಆಚರಿಸಿದ ಅಶ್ವವಿಕ್ರಯವೆಂಬ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದವರೂ, ಓದಿದವರೂ ದರಿದ್ರ ತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಶ್ರೀಮಂತರಾಗುವರು. ಪ್ರಭುವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಏವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಈ ಲೀಲೆಯು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ದುಃಖವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು.

ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯಲ್ಲಿ

ಅಶ್ವವಿಕ್ರಯವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಅರವತ್ತೈದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಷಟ್‌ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಯಯಾ ನದ್ಯಾ ಕರ್ಷಣಂ ಚಾಹ್ಯ ಕರೋತ್ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ಅಥಾಭಿಧಾಸ್ಯೇ ತಾಂ ಲೀಲಾನುತಿಚಿತ್ರಾನುಘಾಪಹಾಂ

॥ ೧ ॥

ಮಾಯಯಾ ತುರಗಾಕಾರಾಸ್ಸೃಗಾಲಾ ಅಖಿಲಾ ಅಪಿ ।

ನಿಶೀಘ್ರೇ ಪೂರ್ವರೂಪಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತು ಶೃಂಕರಲೀಲಯಾ

॥ ೨ ॥

ಅಥ ತೇ ಚಿಂತಯಾಮಾಸು ರನ್ಯೋನ್ಯಂ ಹರ್ಷಸಂಯುತಾಃ ।

ಗಾಢಂ ಬದ್ಧಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇಪುರಾಶ್ಚತ್ವಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ

॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೫. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು:— ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ವೇಗವತೀನದಿಯ ನೀರು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದ, ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಶಂಕರನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ನರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರ್ಧರಾತ್ರೆಯಾದ ಕೂಡಲೆ ಶಿವನ ಲೀಲೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ನಿಜವಾದ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದವು. ಆಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದವು. ನಮಗೆ “ ಕುದುರೆಗಳ

ಲಬ್ಧ್ವಾ ನ್ಯಾತ್ಮೀಯರೂಪಾಣಿ ದೈವಾದಸ್ಮಾಭಿರದ್ಯ ತು |

ರಜ್ಜುಭಿಃ ಶೃಂಖಲಾಭಿಶ್ಚ ಪುರಾ ಬದ್ಧಾ ವಯಂ ನರೈಃ

|| ೪ ||

ತದ್ಬಂಧನೇಭ್ಯೋ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ನಃ ಪಥ್ಯಂ ಹಿ ಪಲಾಯನಂ |

ನಾನುಭೂತಾಃ ಕ್ವಚಿದಪಿ ಬಾಧಾ ಏವಂ ನಿಥಾಃ ಖಲು

|| ೫ ||

ವರ್ತಂತೇದ್ಯದ್ಯಾಪಿ ದೇಹೇಷು ಬಂಧೇನ ಗುಣವೇದನಾಃ |

ಅತ್ರ ಸ್ಥಿತಾನಾಂ ಹೃದ್ಯಾನಿ ಭಕ್ತ್ಯಾಣ್ಯಪಿ ನ ಸಂತಿ ಹಿ

|| ೬ ||

ಕುಳಿತ್ವ ಮುದಗ್ಧ ಚಣಕತ್ವಣಂ ದಾಸ್ಯಂತಿ ಪೋಷಕಾಃ |

ತದ್ಭಕ್ಷ್ಯಂ ನಾರ್ಹಮಸ್ಮಾಕಂ ಕಾರ್ಯಮೇವ ಪಲಾಯನಂ

|| ೭ ||

ಆಕಾರವೂ ಸ್ವಭಾವವೂ ಮೊದಲು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಗ್ಗ ಮತ್ತು ಸರಪಳಿಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು. ನಾವು ಯಾವಾಗಲೂ ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರಲ್ಲ.

೬-೭. ದೈವಗತಿಯಿಂದ ನಮ್ಮ ನಿಜರೂಪವು ನಮಗೆ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಕಟ್ಟಿರುವ ಬಂಧನವು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಈಗಲೂ ನಮಗೆ ಅವರು ಕಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಗಾಯದ ಗುರುತುಗಳು ನೋವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಇವೆ. ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಕಾರಣ ನಾವುಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಸರಿಯಾಗಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದ್ದರೆ ಸುಖಕರವಾದ ಹುರುಳಿ, ಹೆಸರು, ಕಡಲೆ, ಹುಲ್ಲು, ಇವುಗಳನ್ನು ಪೋಷಕರು ಕೊಡುವರು. ಅದನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಹಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಓಡುವುದು ಉತ್ತಮವು” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕುದುರೆಗಳಾಗಿದ್ದ ನರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಿಹೋಗಲುದ್ಯುಕ್ತವಾದವು.

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ಸ್ಯಗಾಲಾ ಅಭಿತೋ ಯಯುಃ |

ಪಲಾಯಿತಾಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಶರಣೇಗಯುತಾಃ ಪುರಾತ್

|| ೮ ||

ಪುರವೀಧೀಷು ಸರ್ವಾಸು ಸರ್ವಗೇಹಾಂಕಣೇಷು ಚ |

ಉದ್ಯಾನೇಷು ಸಮಸ್ತೇಷು ಸರ್ವದೇವಾಲಯೇಷು ಚ

|| ೯ ||

ಮಹಾಪ್ರಾಕಾರಮಧ್ಯಸ್ಥ ಪ್ರದೇಶೇ ಸ್ವಖಿಲೇಷ್ಟಪಿ |

ಸರ್ವತ್ರ ಬದ್ಧದ್ವಾರತ್ವಾತ್ಸಂಚರಂತ್ಯಖಿಲಾಶ್ರಿತಾಃ

|| ೧೦ ||

ಪುರದ್ವಾರಕನಾಟೇಷು ಕ್ರಭಾತೇ ವಿಕೃತೇಷ್ಟಥ |

ಶಿವಾಯೂಥಾಶ್ಚ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಕಾನನೇಷು ಚ

|| ೧೧ ||

ರಾತ್ರಾನೇವ ಪುರದ್ವಾರರಕ್ಷಿತಾಃ ಪೀಡಿತಾಃ ಶಿನ್ಯೇಃ |

ಕವಾಟೋದ್ಭಾಟನಂ ವಾಪಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಸ್ಮಪ್ರಪೀಡಿತಾಃ

|| ೧೨ ||

೮-೧೧. ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಾಣಗಳಂತೆ ವೇಗಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಆ ನರಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ನಗರದ ಎಲ್ಲಾ ಬೀದಿಗಳೂ, ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆಗಳೂ, ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯಾನವನಗಳೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇವಾಲಯಗಳೂ, ಕೋಟೆಯ ದೊಡ್ಡ ಗೋಡೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ಭದ್ರಪಡಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ನರಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ, ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದಕೂಡಲೆ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದವು.

೧೨-೧೬. ಆದರೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಗರದ ರಕ್ಷಕರು ನರಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಬೇಗನೆ ನಗರದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದರು. ನರಿಗಳಿಂದ ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಗಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವರಾದ ಕಾರಣ, ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಜನರು, ಬೆಳಗಾದನಂತರ ಅರಿಮರ್ದನಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಪತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, “ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿರುವ ವೀರನಾದ ಪಾಂಡ್ಯ ವಂಶಾಧಿಪನೇ, ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡು ನಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು.

ಶಿನಾಭಿಃ ಖಾದಿತಾದಷ್ಟಾ ಅನೇಕೇ ಪುರವಾಸಿನಃ ।
ಪ್ರಭಾತೇ ಪೋಷಕಾಸ್ಸರ್ವೇ ರಾಜಾನಮರಿಮುರ್ದನಂ

॥ ೧೩ ॥

ಸ್ರಾಸ್ಯ ಭೀತ್ಯಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ನಿಶಾನ್ತಾಂತಮಬ್ರುವನ್ ।
ರಾಜಃ ಸಾಂದ್ಯಕುಲಾಧೀಶ ಶಾಸಿತಾರಾತಿಮಂಡಲ

॥ ೧೪ ॥

ವೀಕ್ಷ್ಯಾಕರ್ಣಯ ಚಾಸ್ತಾಕಂ ವಿಜ್ಞಪ್ತಮಧಿಕಾದ್ಭುತಾಂ ।
ಅಶ್ವಾ ಅಭಿನವಾಃ ಸರ್ವೇ ನಿಶೀಥೇ ಫೇರುರೂಪಿಣಃ

॥ ೧೫ ॥

ಅಕುರ್ವನ್ನಾದಮತ್ಯುಚ್ಚೈ ರಾತ್ರೀಯ ಮತಿಭೀಷಣಂ ।
ನಾದಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ಫೇರುರೂಪಾಂ ಮಂದುರಾಂತಿಕೇ

॥ ೧೬ ॥

ಕಿಮೇತದಿತ್ಯಥೋತ್ಥಾಯ ಗಚ್ಛಾಮಸ್ತತ್ರ ಸತ್ವರಂ ।
ದೃಷ್ಟಶ್ಚಿವಾಗಣೋಽಸ್ಮಾಭಿ ನೃದ್ಯಷ್ಟಾ ವಾಚಿನಾಂ ಗಣಾಃ

॥ ೧೭ ॥

ಅಸ್ಮದ್ವರ್ತನತೋ ಭೀತಾ ಉತ್ಪ್ಲೇಷ್ಯೇತ್ಪ್ಲೇಷ್ಯ ವೇಗತಃ ।
ಅಸ್ಮಾದಶಂತಿ ನಿತರಾಂ ಕೋಪಯುಕ್ತಾ ಸ್ವದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ

॥ ೧೮ ॥

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನರಿಗಳಾದವು. ಅವು ಕೂಡಲೆ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ಸ್ವಭಾವವಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಭಯವಾಗುವಂತೆ ಕಿರಿಚಿಕೊಂಡವು. ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನರಿಗಳ ಧ್ವನಿಯೇ ಕೇಳಿದ ಕಾರಣ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗ ಎದ್ದು ಹೋಗಿ, -ನೋಡಿದೆವು. ಕುದುರೆಗಳು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನರಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡಿದೆವು.

೧೮-೨೨. ಅವುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ಹೆದರಿದವುಗಳಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಹಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಿದವು. ಕೆಲವು ನರಿಗಳು ಎತ್ತರವಾದ ಕೋಟೆಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋದವು. ನೀರಿನ ಕಾಲುವೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೆಲವು ಓಡಿದವು. ಕಿಟಕಿಗಳಿಂದ ಕೆಲವು ಓಡಿದವು. ಹೋಗಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ನರಿಗಳು ನಾನಾವಿಧವಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ದಾರಿಗಳಿಂದ

ಗಚ್ಛಂತಿ ಕೇಚಿದುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಸೃಗಾಲಾಸ್ಸಾಲಮುನ್ನತಂ ।

ಜಲಧಾರಾಯನ್ತೈಃ ಕೇಚಿದ್ಗವಾಷ್ಟೈರಪಿ ಕೇಚನ

॥ ೧೯ ॥

ರಂಧ್ರೈರ್ನಾನಾವಿಧೈಶ್ಚಾಪಿ ಯಯುಸ್ಸರ್ವೇಪಿ ವಂಚಕಾಃ ।

ಗಂತುಂ ಕೇಚಿದಶಕ್ತಾಶ್ಚ ಫೇರವಸ್ತತ್ರ ತೇ ಪುರೇ

॥ ೨೦ ॥

ಕೇಚಿನ್ಮಹಾಂತಃ ಕ್ರೋಷ್ವಾರಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಅಶ್ವಾನ್ಪುರಾತನಾನ್ ।

ದದಂತು ಸ್ಸರ್ವಗಾತ್ರೇಷು ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಹೃತಾ ಅಪಿ

॥ ೨೧ ॥

ಅಸ್ಮಾನಪಿ ದದಂತು ಸ್ತೇ ದಂತೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈತರೈಃ ಪುನಃ ।

ಅಭರ್ವ ಭಿನ್ನಮುಷ್ಕಾಶ್ಚ ಕೇಚಿದಶ್ವಾಃ ವಿಚೇತನಾಃ

॥ ೨೨ ॥

ಕೇಲಾನುದ್ವೈತ್ಯ ಕೇಚಿಚ್ಛ ಮುಂದುರಾಯಾ ಬಹಿರ್ಗತಾಃ ।

ಶಿವಾಶ್ಚ ನಗರೇನಂತಾ ಧಾವಂತಃ ಪರಿಶೋ ಮುಹುಃ

॥ ೨೩ ॥

ನಿಜೇನ ಧ್ವನಿನಾ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ಮುಖರಯಂತಿ ಚ ।

ಚತುರ್ವಾರೇಷು ವಿವೃತೇ ಪುರಸ್ಯ ನೃಗಧೂರ್ತಕಾಃ

॥ ೨೪ ॥

ಹೋದವು. ಬಲವಾಗಿರುವ ನರಿಗಳು ಕೆಲವು ಕೋಪದಿಂದ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದ ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಚ್ಚಿದವು. ಅದರಿಂದ ನಾವು ಅವನ್ನು ಹೊಡೆದವು. ಆಗ ಅವು ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಡಿದವು. ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುದುರೆಗಳ ಬೀಜಗಳಿಗೆ ಗಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವುಗಳು ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರವಿಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತವೆ.

೨೩-೨೬. ಕೆಲವು ನರಿಗಳು ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ಅಗಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಓಡುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ಅವುಗಳು ತಮ್ಮ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ನಗರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಳಲುಗೊಡುವಂತೆ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೆಬ್ಬಾಗಲನ್ನು ತೆರದಕೂಡಲೆ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಡಿಗೆ

ವನಂ ಪ್ರತಿ ಚ ಧಾವಂತಿ ಸಹಸಾ ತಮಸಾ ಸಹ ।

ಅಯಂ ತು ಮುಂದುರೋದ್ಧೂತವೃತ್ತಾಂತೋ ಸ್ಮಾಭಿರೀರಿತಃ ॥ ೨೫ ॥

ಇತ್ಯಶ್ವಪೋಷಕಾನಾಂ ತು ವಾಕ್ಯಂ ಶೃತ್ವಾ ಮಹೀಪತಿಃ ।

ಶೋಕಸಾಗರಸಮ್ಗೊಳ ಮುಹೂರ್ತಂ ಚ ವಿಚೇತನಃ ॥ ೨೬ ॥

ಅಂತಃಪುರೇಷು ಪೀಡಾಂ ಚ ಶಿನಾಭಿರರಿಮುರ್ದನಃ ।

ಸರ್ವೇಪಿ ಸಚಿನಾ ನಿತ್ಯ ತದಾ ತನ್ನಿ ಕಟೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ॥ ೨೭ ॥

ಶ್ರುತಃ ಕಿಂ ಮುಂದುರೋದಂತ ಇತ್ಯಪ್ಯಚ್ಛತ ತಾನ್ಮೃಪಃ ।

ತಸ್ಮಿನ್ಗೃಹೇಷು ಚಾಸ್ಮಾಕಂ ನಿಶಿ ಪೀಡಾಂ ಮಹತ್ತರಾಂ ॥ ೨೮ ॥

ಸ್ಥಾಮಿನ್ನ ದ್ಯ ಶ್ರುತೋಽಸ್ಮಾಭಿರಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇಽಪ್ಯಥೋಮುಖಾಃ ।

ವಿಸ್ಮಿತಾ ದುಃಖಿತಾ ಅಪನ್ರಾಜ್ಞಃ ಶೋಕಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ ॥ ೨೯ ॥

ಓಡಿಹೋದವು. ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ವರ್ತಮಾನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾವು ಹೇಳಿರುವೆವು. ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ಅಶ್ವರಕ್ಷಕರಿಂದ ತಿಳಿದ ರಾಜನು ಬಹಳ ದುಃಖವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದವರಿಗೂ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿದ್ದನು.

೨೭-೨೯. ಅರಿಮುರ್ದನರಾಜನು ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ನರಿಗಳ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರು. “ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನೀವು ಕೇಳಿರುವಿರಾ” ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ರಾಜನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಹಳವಾದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು,” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ದುಃಖವೂ ಉಳ್ಳವರಾದರು.

ತದಾ ವಾತಪುರೇಶೋಪಿ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಇತಿ ಸ್ಮರನ್ |

ರಾಜ್ಞಃ ಸಮೀಪಂ ತು ಗತೋ ಧ್ಯಾಯನ್ ಶಂಭುಂ ಸಮಾಗತಃ || ೩೦ ||

ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿತರಾಂ ಕ್ರೌಢಃ ಪ್ರೋವಾಚೇತಿಮಹೀಪತಿಃ |

ಸನ್ಯಕ್ತ್ವಯಾ ಸಮಾನೀತಾ ಅಶ್ವಾ ವಾತಪುರೇಶ್ವರ || ೩೧ ||

ಇಂದ್ರಜಾಲಮಹಾಜಾಲವಿದ್ಯಾ ಮೇ ದರ್ಶಿತಾ ತ್ವಯಾ |

ಅಶ್ವಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಸ್ಥಿತಾಶ್ವಾಪಿ ಗತಾಃ ಪೌರಾಶ್ಚ ಪೀಡಿತಾಃ || ೩೨ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಚೋತ್ತರಂ ಪ್ರಾಹ ಧ್ಯಾಯನ್ಪಾಂಡ್ಯನ್ನಪಂ ಪ್ರತಿ |

ರಾಜಂಸ್ತುರಂಗಾನಯನೇ ಕೋ ದೋಷಃ ಕಥಯಾದ್ಯ ಮೇ || ೩೩ ||

ತೇತ್ರ ಬಂಧಂ ಸಮಾಯಾಂತಿ ಇಂದ್ರಜಾಲಾದಿಕಂ ತ್ವಿತಿ |

ವದಸಿ ತ್ವಂ ನಾಹಮಸ್ಮಿ ಕರ್ತೃ ದೋಹಂ ನ ಕಾರ್ಯಕೃತ್ || ೩೪ ||

೩೦-೩೨. ಆಗ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ತನ್ನನ್ನು ಕೃತಕೃತ್ಯನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಶಿವನು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ತಾನೂ ಬಂದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೆ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪವು ಉಂಟಾಯಿತು. “ಎಲೈ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಇದರಿಂದ ಇಂದ್ರಜಾಲ ಮತ್ತು ಮಹಾಜಾಲ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೂ ಹೋದುವು. ನಗರದ ಜನರಿಗೂ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು,” ಎಂದು ರಾಜನು ಅವನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಿದನು.

೩೩-೩೪. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ರಾಜನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ, “ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರಿಸಿರುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ವಿಧವಾದ ತಪ್ಪುಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನು. ಅವುಗಳು ಬಂಧನವನ್ನು

ದೃಷ್ಟಾಸ್ತೃಯಾ ಮಂತ್ರಿಭಿಶ್ಚ ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷಕರ್ತೃರಪಿ ।

ಪುರಸ್ಥಿತೈರ್ಜನೈಶ್ಚಾಪಿ ತುಷ್ಠಂ ಚ ನಿತರಾಂ ಪ್ರಭೋ

॥ ೩೫ ॥

ಧನಂ ನಾಸ್ತು ದದಸ್ವಾಶ್ವಾನಿತಿ ಪಾಶಂ ಗೃಹೀತವಾನ್ ।

ಅಹಂ ಚ ಮೋಹಿತಸ್ತೇನ ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷೇಣ ಶಂಭುನಾ

॥ ೩೬ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾಶ್ವಾನಾಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂತೋಷಸಂಯುತಃ ।

ಸಂಸ್ಥಾನಂ ಚ ತ್ವಯಾ ತಸ್ಯ ಕಥಂ ಕೃತಮಹೋ ನೃಪ

॥ ೩೭ ॥

ಅಹಮಶ್ವಂ ಕ್ರೀತವಾನ್ ಈಶ ಏವ ಕೃತಸ್ತವ ।

ಶಿವೇ ಭಕ್ತಿಯುತೋ ಯಸ್ಯಾತ್ಮ್ಯಂ ತಚ್ಛಂಭು ಸ್ತನೇದೃಶೀಂ

॥ ೩೮ ॥

ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ದರ್ಶಯತ್ ಸತ್ಯಂ ಮೋಹಿತಸ್ತಸ್ಯ ಲೀಲಯಾ ।

ಇತಿ ಧೀರೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಂತ್ರೀ ತಂ ಕೃತ್ವಾ ಈಶದರ್ಶನಾತ್

॥ ೩೯ ॥

ಹೊಂದಿರುವುದೂ ಇಂದ್ರಜಾಲವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ದ್ರೋಣ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಲ್ಲ. ನೀನೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಅಶ್ವಶಾಲೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಸಹ ಎಲ್ಲರೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಿರಿ. ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರುವರು. ನೀನು ‘ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನನಗೆ ದ್ರವ್ಯವು ಬೇಡ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು,’ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ ಕುದುರೆಯ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಅಶ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷನಾದ ಶಿವನಿಂದ ನಾನೂ ಮೋಸಕ್ಕೊಳಗಾದೆನು. ಕುದುರೆಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ನೀನು ಯಾತಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೀಯೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಾನು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಜಗದೀಶ್ವರನು ಅವುಗಳನ್ನು ನೀನು ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವನು. ನೀನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಿವನು ಈ ರೀತಿಯಾದ ತನ್ನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನಿನಗೆ ತೋರಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಮೋಸಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ,” ಎಂದು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೩೯-೪೨. ಆಗ ರಾಜನು ವಾತಪುರೀಶ್ವರನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವನ ದರ್ಶನವು ತನಗೆ ಉಪಟದ ಕಾರಣ

ಈಶ ಮಾಯಾನೋಹಿತಶ್ಚಾ ಸ್ಯಬ್ರವೀತ್ತಂ ನೃಪಃ ಪುನಃ |
ತೇ ತುರಂಗಾ ಶಿವಾ ಭೂತ್ವಾ ಮುಂದುರಾಸು ಪುರಸ್ಥಿತಾನ್ || ೪೦ ||

ಮುಂದರಾಚಲಸಂಕಾಶಾನ್ ಮಹಾಮೇರುಪಮಾನಪಿ |
ಬಡಬಾನಲತುಲ್ಯಾಂಶ್ಚ ನಾತ್ಯುಚ್ಚೈಶ್ಚ್ರವಸಾನಪಿ || ೪೧ ||

ದದಂಶುರಶ್ಚಾ ನಖಿಲಾಂಸ್ತೇ ಪುಚ್ಛಿದ್ಯ ಸ್ವಶೃಂಖಲಾಃ |
ತಾಭಿಃ ಶಿವಾಭಿಸ್ಸಹಿತಾ ಗತಾಃ ಸದ್ಯೋಟಿವೀಂ ಪ್ರತಿ || ೪೨ ||

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಭೂಪಾಲೋ ನಿತರಾಂ ಕ್ರುದ್ಧಮಾನಸಃ |
ಅತ್ಯಂತರಕ್ತನಯನಃ ಪ್ರಾಹ ಸ್ವಾಜ್ಞಾಕರ್ಣಾಭಿಶಾನ್ || ೪೩ ||

ತುರಂಗಾಹರಣಾರ್ಥಂ ಚ ಮಾಯಾ ದತ್ತಂ ಧನಂ ಪುರಾ |
ತಾವತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾದ್ಯ ಸರ್ವಂ ಗೃಹ್ಣೀತ ಸತ್ಪರಂ || ೪೪ ||

ಇತಿ ರಾಜ್ಞೋ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೇಽಪಿ ನಿರ್ದಯಮಾನಸಾಃ :
ಬಧ್ವಾ ವಾತಪುರೇಶಾನಂ ಪೂರ್ವವದ್ದಂಡಯಂತಿ ಹಿ || ೪೫ ||

ತಾನು ಮೋಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದೆನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. “ ಶಿವನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ನಾನು ಮೋಸಗೊಂಡೆನು. ಹೊಸ ಕುದುರೆಗಳು ನರಿಗಳಾಗಿ ಅಶ್ವಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದವು. ಅವುಗಳು ಮಂದರಪರ್ವತದಂತೆಯೂ, ಮಹಾಮೇರುಪರ್ವತದಂತೆಯೂ, ಬಡಬಾಗ್ನಿಯ ಹಾಗೂ, ಉಚ್ಛೈಶ್ವರವೆಂಬ ಕುದುರೆಯ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಇರುವ ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಚ್ಚಿರುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸರಪಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು, ಆ ನರಿಗಳೊಡನೆ ಆಗಲೇ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿಹೋದುವು” ಎಂದು ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು.

೪೩-೪೬. ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕೋಪವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಬಹಳ ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನಾಗಿ, ತನ್ನ ಅಪ್ರಣೆಯನ್ನು ನಡಸುವ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು, “ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲು ನಾನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಧನವನ್ನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇವನಿಂದ ಬೇಗನೆ ನಿರ್ಬಂಧದಿಂದ

ನಿರ್ಬಂಧ ಮಖಿಲಂ ಸೋಘಂ ಮಶಕ್ತಸ್ತೇ ಸ್ವಶಕ್ತಿತಃ |

ಸರ್ವಾಪತ್ನರಿಹರ್ತಾರಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಮೀಶ್ವರಂ

|| ೪೬ ||

ಶ್ರೀವಾಚಕಗಣೈ ನೃವ್ಯೋರನೇಕೈ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿದೈಃ |

ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವಾರ್ಯಾಮೇವಮುಭಾಬ್ರವೀತ್

|| ೪೭ ||

“ ತುರಗಾಸ್ತ್ಯಗಾಲರೂಪಾ ಯಾತಾ ರಾಜಾಪಿ ಬಾಧತೇ ದ್ರವಿಣಂ |

ವಿತರೇತಿ ಮೇ ವಿಶೇಷಾದೀಶ ಭವಾನೇವ ಕೇವಲಂ ಶರಣಂ

|| ೪೮ ||

ಇತಿ ಸ್ತುತಸ್ಸುಂದರೇಶಃ ಸಾವನೈಃ ಪರಮಾದ್ಭುತೈಃ |

ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ವಾತಪುರೇಶೇನ ಕೃತೈಃ ಪ್ರೀತಃ ಪರಾತ್ಪರಃ

|| ೪೯ ||

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಅವರು ರಾಜನ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ, ಕೊಂಚವೂ ದಯೆಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಶಿಕ್ಷೆಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಅವರ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಡೆಯಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ವಿಪತ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದ ವದ್ಯಗಳು ಹೊಸದಾಗಿಯೂ, ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವುಗಳಾಗಿಯೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಶ್ರೀ ವಾಚಕಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವುಗಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಅವನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವದ್ಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು.

೪೭-೪೯. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು, “ ಎಲೈ ಜಗದೀಶ್ವರನೇ, ಕುದುರೆಗಳು ನರಿಗಳ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಓಡಿದುವು. ರಾಜನು ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡು ಎಂದು ಬಹಳವಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಈಗ ನೀನು ಮಾತ್ರವೇ ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ಅರ್ಥವುಳ್ಳ ವದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು. ಪವಿತ್ರವಾದ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿರುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅವನ ಸಂಕಟವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಆ ಉಪಾಯವು ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹವು ಬಹಳವಾಗಿ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಅಥೈವಂ ಚಿಂತಯಾನಾಸ ತಸ್ಯಾರ್ಥಹರ ಈಶ್ವರಃ ।

ಉಪಾಯಂ ಕಿಂಚಿದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ನಿನ್ನುಗಾನ್ಯನಾತ್ಮಕಂ

॥ ೫೦ ॥

ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಮನು ಹಿ ಮಾಂ ಸ್ವಸ್ಥ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಲೀಲಯಾ ।

ಅಥ ವೇಗವತೀನೋವಂ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಃ

॥ ೫೧ ॥

ಅಪಗೇ ಶೀಘ್ರಮಾಗಚ್ಛ ಜಲೈಃ ಕೂಲಂಕವೈರ್ಭೃಶಂ ।

ಮಧುರಾವೀಧಿಷು ಜಲಂಪ್ರವಾಹಯ ಭಯಾವನಂ

॥ ೫೨ ॥

ಇತಿ ಬ್ರುವಾಣೇ ಗೌರೀಶೇ ವೇಗಾದ್ವೇಗವತೀ ನದೀ ।

ಕ್ಷಣೇನ ರೋದಸೀ ಪೂರೈರಂಭಸಾ ಮತ್ಯವಾಹಯತ್

॥ ೫೩ ॥

ಅತ್ಯುತ್ತಂಗೈಸ್ತರಂಗೈಶ್ಚ ಪ್ರೋಲ್ಲಸಚ್ಛಪರೀಗಣೈಃ ।

ವೇಗಾಕೃಷ್ಟಮಹಾವೃಷ್ಟೈರ್ಮಹಾವಾತ್ಸರನೇಕಶಃ

॥ ೫೪ ॥

೫೦-೫೩. ತನ್ನ ಭಕ್ತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಈಶ್ವರನು ವಿನೋದದಿಂದ, “ವೇಗವತೀನದಿಯೇ, ನೀನು ಎರಡು ದಡಗಳೂ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಮಧುರಾನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರವಹಿಸು” ಎಂದು ವೇಗವತೀನದಿಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಗೌರೀಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ವೇಗವತೀ ನದಿಯು ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಡವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಹರಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

೫೪-೫೮. ಆಗ ವೇಗವತೀ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ತೆರೆಗಳು ಬಹಳ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೇಲೆ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಿರುವ ಮಾನಿನ ಸಮೂಹಗಳೂ, ಬಹಳವಾಗಿ ದ್ವುಪ್ಪು. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮರಗಳು ವೇಗದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಿರುಗಾಳಿಗಳು ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದವು. ನೊರೆಯ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರವಾಹವು ಮಧುರಾ ನಗರದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಜನರಿಗೆ ಬಹಳ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆಯುವ ಸೇವಕರು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೂಡಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಆಗ ಮಧುರಾನಗರ

ಫಣಿಭಿ ಭೀಷಣೈಃ ಘೋನೈ ಸ್ಸಹಿತಾ ಸರಿತಾಂ ವರಾ ।
ಪುರವೀಧೀಗತಾ ಭೂತ್ವಾ ಪೌರಾಣಾಂ ಸ್ಯಾಕರೋದ್ಭಯಂ ॥ ೫೫ ॥

ಯೇ ಪೀಡಯಂತಿ ಸಚಿವಂ ರಾಜಾಜ್ಞಾಕಾರಿಣೋಽಭಟಾಃ ।
ತಂ ವಿಹಾಯ ಯಯು ಸ್ತೇಪಿ ನದ್ಯಂಭೋಜಾತಸಂಭ್ರಮಾಃ ॥ ೫೬ ॥

ಸ್ತೇಷ್ಯಜಾಯಾಪುತ್ರರಕ್ಷಾಕಾರಿಣ ಸ್ನಾನ್ಯನ್ಯಾಹಾ ಸ್ಪ್ರತಿ ।
ಯದಾ ಜನಾ ಭಯಂ ಪ್ರಾಪು ಮೃಧುರಾಪುರವಾಸಿನಃ ॥ ೫೭ ॥

ಪೀಡಾಕರಾ ಅಪಿ ಭಟಾ ಸ್ತೃಕ್ತ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಗೃಹಾ೦ಗತಾಃ ।
ತದಾ ನಿರ್ಭಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ॥ ೫೮ ॥

ಪುನಶ್ಚ್ರೀವಾಚಕೈರನ್ಯೈಃ ಸ್ತುತ್ವಾ ಸುಂದರನಾಯಕಂ ।
ಸರ್ವಾಲಂಕಾಗಸಂಯುಕ್ತಂ ಸಾಂಬಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಹೃದಂಬುಜೇ ॥ ೫೯ ॥

ಕಾರಾಗೃಹಾನ್ಮದಾ ಮುಕ್ತಸ್ಸುಂದರೇಶಾಲಯಂ ಗತಃ ।
ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಸ್ವರ್ಣಪದ್ಮಿನ್ಯಾಂ ಪರಿಧಾಯಾಂಬರಂ ಸ್ವಕಂ ॥ ೬೦ ॥

ವಾಸಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತ್ನೀಪುತ್ರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರವಾಹದ ಭಯದಿಂದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದಕಾರಣ ಅವರು ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಅವರು ಹೊಳೆಯ ಪ್ರವಾಹದ ಭಯದಿಂದ, ಶಿಕ್ಷಾರ್ಹನಾದ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದರು. ಮಂತ್ರಿಯಾ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯು ತಪ್ಪಿತು.

೫೯-೬೦. ಆಗ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಬೇರೆಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಅಲಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಹಿತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಬಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸ್ವರ್ಣಪದ್ಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತನ್ನ ವಸ್ತ್ರ

ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರೀ ಚ ನಿತ್ಯಕೃತ್ಯಂ ವಿಧಾಯ ಚ ।

ತೀರಸ್ಥಂ ವಿಘ್ನರಾಜಂ ಚ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಂ ನೃಣಾಂ

॥ ೬೧ ॥

ನತ್ವಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಗೃಹಂ ಚಾಪಿ ಬರ್ಹಿವಾಹಂ ಪಡಾನನಂ ।

ನತ್ವಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ಶ್ರೀಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ

॥ ೬೨ ॥

ನತ್ವಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ತುತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ರಕ್ಷಮಾ ಮಿತಿ ಚಾರ್ಥಯನ್ ।

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣತ್ರಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯೇನ ಸಾಂಜಲಿಃ

॥ ೬೩ ॥

ವೃಷಭಾಗ್ರೇ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತ್ರಿವಾರಂ ಭಕ್ತಿಸಂಯುತಃ ।

ದ್ವಾರಪಾಲಾನ್ಮನುಷ್ಯತ್ಯ ನಂದಿಕೇಶಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ

॥ ೬೪ ॥

ಸ್ವ ಈಶಾಂ ಚ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಲಯಮೇವ ಚ ।

ನಟೀಶಂ ಚ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಚಂದ್ರಶೇಖರಪೂರ್ವಕಂ

॥ ೬೫ ॥

ಗಲನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಭಕ್ತರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಿಯಾಗಿ, ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದನು.

೬೨-೬೫. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ನವಿಲನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪಣ್ಮುಖನಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, “ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು ” ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಮೇಲೆ ಅವನು ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದಲೂ ವೃಷಭದ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಾರಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರು, ನಂದಿಕೇಶ, ಸ್ವಈಶಾ, ಎಂಬ ದೇವತೆ, ಇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ದೇವಾಲಯದ ಒಳಗಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ನಟೀಶವಿಗ್ರಹ, ಚಂದ್ರಮೌಳೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು.

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತನ್ನ ಟಿಸಂ ಸನ್ಮುಕ್ ದ್ವಾದಶಾಂತಸ್ಥ ಲೋಮಲೇ ।

ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮೀತಿ ವಿಜ್ಞಾಪ್ಯ ಸ್ವೇಷ್ಟಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ತತ್ರ ತಂ ॥ ೬೬ ॥

ಮಹಾನುಂಟಪಮಾಸಾದ್ಯ ಚಾಂತರ್ಗ್ಯಹಮವಾಪ್ಯ ಸಃ ।

ದ್ವಾರಪಾಲಾನ್ಮನುಷ್ಯೈಶ್ಚ ತತ್ರಾಪಿ ಗಣಪಂ ಗುಹಂ ॥ ೬೭ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದಿಲಿಂಗಮನುಲಂ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಚಕ್ರಿತಃ ।

ಅನಂದಸಾಗರೇ ಮಗ್ನಸ್ಸಾನಂದ ಜಲಲೋಚನಃ ॥ ೬೮ ॥

ಪ್ರಲಕಾಂಚಿತಸರ್ವಾಂಗೋ ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇಂಬಿಕಾಯುತಂ ।

ಧ್ಯಾತ್ವಾ ವಿಲೋಕ್ಯ ಭಕ್ತೇಷ್ಯದಾಯಕಂ ಸನ್ನಿಧೌ ಸ್ಥಿತಃ ॥ ೬೯ ॥

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತೇಃ ಶಂಭೋಃ ಸಸ್ಮಿ ಸಂಖ್ಯಾಸು-ಪೂರಿಣೇ ।

ಲೀಲಾ ಮಯಾ ವರ್ಣಿತಾ ಚ ಪಾಪತೂಲಾನಲೋಪಮಾ ॥ ೭೦ ॥

೬೬-೬೯ ನಟರಾಜನು ನಿರ್ಮಲವಾದ ದ್ವಾದಶಾಂತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವ ನೃತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನೆಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಇಷ್ಟವು ನೆರವೇರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾತಪುರೋತ್ತರನು ಮಹಾನುಂಟಪವನ್ನೂ, ಅದರಿಂದ ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ದ್ವಾರ ಪಾಲಕರು, ಗಣಪತಿ, ಪಣ್ಡುಖ, ಇವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪವಿತ್ರವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಭಜಿಸಿಯಿಂದ ದರ್ಶನಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಯಿತು. ಆನಂದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಸುರಿಸುತ್ತಾ, ರೋಮಾಂಚದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಶಿವ ಲಿಂಗದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾದ, ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಡುವ, ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಶಿವಲಿಂಗದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು.

೭೦-೭೧. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—“ ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಸ ನಾದ ಶಿವನು ಆಚರಿಸಿದ ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವೆನು.

ಏತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಾಂ ಶ್ರುತರ್ವಾಯೋ ಮಹೀತಲೇ ।

ಇಹ ಸರ್ವಾಂ ಮಹೀಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಶಂಭೋಃ ಸಾರೂಪ್ಯಮೇಷ್ಯತಿ ॥ ೭೧ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತಾಯಾ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ವೇಗವತೀಜಲಾಕರ್ಷಣಂ ನಾನು

ಷಟ್ ಸೃಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಈ ಲೀಲೆಯು ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವುದು. ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವನು ಈ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸಿ, ಶಿವನ ಸಾರೂಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ವೇಗವತೀ ಜಲಾಕರ್ಷಣವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ

ಅರವತ್ತಾರನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ನೂ ಹಾ ತ್ಮೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯನೂಹಾತ್ಮೈ ಸಪ್ತಷಷ್ಠಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಧತ್ತೇ ಪಿಷ್ಪಾಯ ನೃದ್ಭಾರಂ ಯಯಾ ಸುಂದರನಾಯಕಃ ।

ತಾಂ ಲೀಲಾಮಭಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ವಿಚಿತ್ರಾಂ ವಿವಿಧೇಷ್ಟದಾಂ

॥ ೧ ॥

ಪಯೋಭಾರೈರ್ವೇಗವತ್ಯಾ ಮಧುರಾಪುರವಾಸಿನಃ ।

ಪೀಡಿತಾಶ್ಚ ಪ್ರಭೀತಾಶ್ಚ ಜನಾಶ್ಚ ಕ್ರುಮ್ನಹಾರವಂ

॥ ೨ ॥

ಅಂತಃಪುರಗತೋ ರಾಜಾ ಪಾಂಡ್ಯೋಽಸ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ತದ್ಧ್ವನಿಂ ।

ಕಿಮಿದಂ ಭಯನಾಪನ್ನಂ ಸೌರಾಣಾಂ ಸಂಕುಲಾತ್ಮನಾಂ

॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ, ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಲೀಲೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವೆನು. ವೇಗವತೀನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮಧುರಾನಗರದ ಜನರು ತೊಂದರೆಪಡುತ್ತಾ ಭಯದಿಂದ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿರುವ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಆ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದರು ಸಂಕಟದಿಂದ ಹಾಹಾಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. “ ದೊಡ್ಡ ವಿಸತ್ತು

ಅಭೂದಾರ್ತಸ್ವರೋ ಹಾ ಹಾ ಹೇತಿ ಮತ್ಸಾ ಮಹಾನುತಿಃ |

ನಿವೃತ್ಯಾಂತಪುರಾತ್ತೂರ್ಣಂ ಪುರೋವೇಗವತೀಭವಂ

|| ೪

ಅಪಶ್ಯತ್ಪುರಧೀಧೀಷು ಪೃವೃದ್ಧಂ ಪುರತೋ ಜಲಂ |

ತೀರಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ಚಾಯಾತಿ ಜಲಸ್ರೋತ ಇತೀರಿತೇ

|| ೫

ನದೀಕೂಲಂ ಬಂಧಯಿತುಮನುನ್ನತಮಶೇಷಕಂ |

ಸಹಸಾ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಸಚಿವಾನಥ ಭೂಪತಿಃ

|| ೬

ತೇ ನದೀತೀರಮಾಸಾದ್ಯ ಶಾಸನಾ ತ್ವಾಂತ್ಯಭೂಪತೇಃ |

ವೋಢಾರಃ ಕರ್ಷಕಾ ನಾಸ್ತಿ ಪುರೇದಾನೀ ಮಿತೀರಿತೇ

|| ೭

ವಿಭಜ್ಯ ಚೋನ್ನತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪೌರಾಣಾಂ ಗೃಹಮೇಧಿನಾಂ |

ನದೀತೀರಂ ಚೋನ್ನತತ್ವಾದುನ್ನತಸ್ಸರ್ವಮೇವ ಹಿ

|| ೮

ಈಗ ನನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದು” ಎಂಬುದಾಗಿ ಅವನು ತಿಳಿದನು. ಅಂತಃಕರ್ಮದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಹೊರಗಡೆ ಬಂದನು. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ವೇಗವತೀ ನದಿಯ ಹೆಚ್ಚಾ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

೫-೮. ಮಧುರಾನಗರದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇಗವತೀನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಡವನ್ನು ಮೀರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂರರಾಜನು ಪ್ರವಾಹವು ನಗರದ ಒಳಗೆ ಬರದಂತೆ ತಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿದನು. ಅವರು ಹೊಳೆಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಪಾಂರಾಜನ ಆಪ್ತನೆಯಂತೆ ನದಿಯ ತೀರವನ್ನು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟುವುದು ಜನಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರು. ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ ಕಾರಣ, “ನಗರದಲ್ಲಿ ವಮಾಡುವವರೆಲ್ಲರ ಮನೆಯಿಂದಲೂ ಜನಗಳು ಬಂದು ಸೇರಬೇಕು. ಹೊಳೆಯ ತೀರವನ್ನು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು. ನದೀತೀರ ಎತ್ತರವಾದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖವಾಗುವುದು” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಂಚಿಬಿಟ್ಟರು.

ಮಂತ್ರಿಣಶ್ಚೇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಂ ಕರ್ತುಂ ವಿಭಜಂತಿ ತೇ ।

ಪೌರಾಣಾನುಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ವೃದ್ಧಾರೇ ಗೃಹಮೇಧಿನಾಂ

॥ ೯ ॥

ಧನಿನಾಂ ತ್ರೀಣಿ ಪುರುಷಾ ದರಿದ್ರಾಣಾಮಥೈಕಕಂ ।

ವಿಸ್ವಜ್ಯತಾಂ ತು ಭೃತಕಾ ಇತಿ ಸಂಕೇತಕಾರಿಣಃ

॥ ೧೦ ॥

ತದೇವಾ ಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸು ಸ್ತ್ರೀರಬಂಧನಹೇತವೇ ।

ತಥೈವ ಪೌರಾ ಸ್ತ್ರೀ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಂ ಸ್ವಮಂಶಂ ವೃದಾಂ ಭರೈಃ

॥ ೧೧ ॥

ಮೋಢ್ಯಭಿಃ ಪರ್ವತೀಚಕ್ರುಃ ಕೇಭ್ಯೋ ದತ್ವಾ ಚಿರಂ ಧನಂ ।

ಮೋಢಾರೋ ನಗರೀಮಧ್ಯೇ ದುರ್ಲಭಾ ಅರ್ಜವಯದಾ

॥ ೧೨ ॥

ತದಾ ತು ಪಿಷ್ಠಂ ವಿಸ್ತೀತಂ ಪುರ್ಯಾ ಆಗ್ನೇಯಕೋಣತಃ ।

ನಿವಸಂತೀ ಸ್ತುಕೀಯಾಂಶಂ ತ್ರಿಂಶತ್ಪಾದಪ್ರಮಾಣಕಂ

॥ ೧೩ ॥

೯-೧೨ ಆಗ ಇದಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ “ ಮೃಗ್ಯನಂತರ ಮನೆಯಿಂದ ಮೂರು ಜನಗಳೂ, ಬದವರ ಮನೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬನೂ ನದಿಯ ತೀರವನ್ನು ಎತ್ತರವಾಗಿ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೃಗ್ಯನ್ನು ಹೊರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರಬೇಕು” ಎಂದು ಅವರು ಸಂಕೇತವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಆಸಂಕೇತವನ್ನು ಊರಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ನದೀತೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜನರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ತೀರಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಏರಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಕೆಲಸಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಮೃಗ್ಯನ್ನು ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಜನಗಳು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

೧೩-೧೪. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆ ನಗರದ ಆಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ದೂರ ನದೀತೀರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾರುವ ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯ ವಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಊರಿನಲ್ಲಿ ಆಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದಳು. ಆಳು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಅವಳು ತಾನೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಷ್ಟು

ದೃಢಂ ತೀರಂ ಬಂಧಿತುಂ ತಂ ಸ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಬಲಹಾನಿತಃ ।

ಅನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಭೃತಕಂ ಕಂಚಿದ್ಭ್ರಾತೃನು ಕಟಿಕಾಂತರೇ

॥ ೧೪ ॥

ಸಾ ತು ಭಕ್ತಾ ಶಿವೇತೀನ ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣಪ್ರಭೋಃ ।

ಪುತ್ರಾದ್ಯಾಸ್ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತೇವ ಗೃಹಂ ಸಂಕೋಚಮಸ್ತಿ ಚ

॥ ೧೫ ॥

ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರೀಚ ತಥೈವ ಶಿವಪೂಜಿಕಾ ।

ನಿತ್ಯಂ ನಿಯಮತಃ ಸೇವಾಂ ಕರೋತಿ ಪ್ರಾತರೇವ ಸಾ

॥ ೧೬ ॥

ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸುಂದರೇಶಂ ಚ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಪರಾಯಣಾ ।

ಪಿಷ್ಟಸಾಕಂ ದಿನಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಕ್ರಯಂ ಸ್ವೋದರಂಭರಾ

॥ ೧೭ ॥

ಸ್ವಪಿಷ್ಟಕೃಯಲಾಭಾದ್ಯಂ ಪಿಷ್ಟಮಾದೌ ಸುಪಕ್ವಕಂ ।

ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಪರಮೇಶಸ್ಯ ದಡಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಸಾ

॥ ೧೮ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸಾ ಸ್ನಾನಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ಶುಚಿಯುತಾಪಿ ಸಾ ।

ಸ್ವಜೀವನಾದಿಕಂ ಚಾಪಿ ನಿತ್ಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಧನೇಷ್ಟಥ

॥ ೧೯ ॥

ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳು ಶಿವನಲಿಯೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯಲಿಯೂ ಬಹಳವುಟ್ಟಿಗೆ ಬಕ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಾದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನೆಯೂ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಸ್ಕರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು, ನಿಯಮದಿಂದಲೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಾರಿ ಅದರಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಬೇಯಿಸಿದ ಹಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಬೇಕಾದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗವನ್ನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

೧೯-೨೦. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡತಕ್ಕವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಪರಿಶುದ್ಧಳಾಗಿರುತ್ತಾ ತನ್ನ ಜೀವನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ

ಅನಿತ್ಯಂ ದೇಹಮಿತ್ಯೇವ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪರದಿನಸ್ಯ ಚ |
ನ ಕರೋತಿ ಸ್ಥಾಪನಂ ಚ ನಿಯಮಾದ್ಯತ ಚೇತನಾ

|| ೨೦ ||

ಸ್ವಜೀವನಾದಿಕಂ ವಸ್ತು ದದೌ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯ ಆದರಾತ್ |
ಅಸ್ತೀತಿ ಜಠರೇ ಸಾ ಚ ನ ಲಬ್ಧಾ ಕರ್ಷಕಂ ಕ್ವಚಿತ್

|| ೨೧ ||

ರಾಜ್ಯಭೃತ್ಯಾ ಬಾಧಯಂತಿ ಪುರುಷಂ ವಿಸೃಜೇತಿ ಚ |
ಗೃಹೇಛಿದ್ರಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಧನಮಸ್ತೀತಿ ಕೋಪತಃ

|| ೨೨ ||

ಅಹಂ ಚ ಪುರುಷಂ ತೇಷಾಂ ವಿಸೃಜಾಮೀತಿ ಸದ್ವಚಃ |

ಉಕ್ತ್ವಾ ನ ಬಾಧಯುಧ್ವಂ ಮಾಂ ನ ಕಾರ್ಯಂ ಗೃಹಮೋಟಿನಂ || ೨೩ ||

ಶಿವಾಲಯಾಗ್ರಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನತ್ಸಾ ಸಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ |

ಸಕಲಾರ್ಥಹರಂ ಸಾಂಬಂ ಮೀನಾಕ್ಷೀಪತಿಮೀಶ್ವರಂ

|| ೨೪ ||

ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ, ಸಂಸಾದಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, “ಶರೀರವು ನಿತ್ಯವಾದದ್ದಲ್ಲ” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ನಿಯಮವನ್ನು ಅಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅದರವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂದ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನಕ್ಕೆ ಇಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಆಯಾಯ ದಿನದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮರಿಗೆ ಆದರದಿಂದ ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

೨೧-೨೩. ಅವಳಿಗೆ ಆಳು ಯಾರೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮನೆಯ ಮಧ್ಯದ ದಲ್ಲಿ ಧನವು ಇರುವುದು, ಎಂದು ತಿಳಿದು ರಾಜದೂತರು. “ಆಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸು” ಎಂದು ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವಳಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವಿರುವುದು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಕೋಪದಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರವು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವಳು, “ನಾನು ಆಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅದ್ದೇ ರಿಂದ ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಕೆಡವಬೇಡಿ” ಎಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

೨೪-೨೬. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ಪ್ರಭು

ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಚ ರಕ್ಷ ರಕ್ಷೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ಚ ಸಾ ಸತೀ ।
ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಕಾರ್ಢ ಸುಖಿಷ್ಠಾಂಶ್ಚ ಸಮರ್ಪಣಾಯ ಭಕ್ತಿತಃ ॥ ೨೫ ॥

ಸ್ವಾಮಿನ್ಮಾಂ ಬಾಧಯಂತೀಶ ಪುರುಷಂ ವಿಸೃಜೇತಿ ಚ ।
ಅನ್ವೀಯ ಚಾಪಿ ವೋಢಾರಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಸ್ವವೀಧಿಷು ॥ ೨೬ ॥

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಜರತಾ ಸುಂದರೇಶಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ।
ಪುನರ್ಬಭ್ರಾಮ ವೀಧೀಷು ಪಶ್ಯಂತೀ ಭೃತಕಂ ದ್ವಿಜಾಃ ॥ ೨೭ ॥

ಏವಂ ನಿಯಮಯುಕ್ತಾಯಾ ಸ್ತಸ್ಯಾಃ ಕರ್ತುಮನುಗ್ರಹಂ ।
ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಸುಂದರೇಶಘ್ನೋಡಶಾಬ್ಧಾಕೃತಿ ಶ್ವಿವಃ ॥ ೨೮ ॥

ಸ್ಮಿತಮಾಧುರ್ಯಮಧುರಮುಖಮಂಡಲಮಂಡಿತಃ ।
ಸೌಂದರ್ಯಸಾಗರೋದ್ಭೂತಶಂಖಸನ್ನಿ ಭಕಂಧರಃ ॥ ೨೯ ॥

ವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ, " ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಈಶ್ವರನೆ ರಾಜದೂತರು ನನ್ನನ್ನು ಆಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸು ಎಂದು ತೊಂದರೆಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಡುಕಿದಾಗ್ಯೂ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುವ ಆಳು ನನಗೆ ಯಾರೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು," ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದಳು.

೨೭-೩೧. ಆ ಮುಡುಕೆಯು ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮಧುರಾನಗರದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಲಿಯ ಆಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ನಿಯಮವುಳ್ಳವಳಾಗಿರುವ ಆ ಮುಡುಕೆಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಇವನು ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ಮಧುರವಾದ ಮಂದಹಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮುಖವುಳ್ಳವ

ಕವಾಟಿಕರಿನೋರಸ್ಯಃ ಕಮನೀಯ ಕರಾಂಬುಜಃ ।

ಕಚ್ಚ ಬಂಧಾತ್ತ ಸುತರಕಟೀತಟಿವಿರಾಜಿತಃ

॥ ೩೦ ॥

ಕದಲೀಕಾಂಡಸೌಭಾಗ್ಯ ಜಿತಜಂಘೋರುಶೋಭಿತಃ ।

ಕಮುರೀ ಕರ್ಪರಾಕಾರಪ್ರಪದಃ ಪ್ರಮಥೇಶ್ವರಃ

॥ ೩೧ ॥

ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ಶಿರಃ ಕಪಾಲಂ ಚ ಪಿಟಿಕಂ ಪ್ರವಿಧಾಯ ಚ ।

ಖನಿತ್ರಂ ಪರಶುಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಿರಸಾಂಸೇನ ತೌ ವರ್ಹ

॥ ೩೨ ॥

ಕರ್ಪಕಾಕಾರವಾನ್ ಮರ್ತ್ಯ ಇವ ಲಿಂಗಾತ್ಸಮುತ್ಥಿತಃ ।

ಅಶೀತಿವೃದ್ಧಾಂ ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಂಭುರ್ದಯಾಸರಃ

॥ ೩೩ ॥

ಅಂಬಿಕಾಂ ಚ ಸಮನ್ನೀಕ್ಷ್ಯ ಭ್ರಮಸೀತಸ್ತತೋ ಮುಹುಃ ।

ಅಸ್ತಿ ಕಿಂ ಭೃತಕಾಪೇಕ್ಷಾ ಕಥಯಸ್ವೇತ್ಯಥಾಬ್ರವೀತ್

॥ ೩೪ ॥

ನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯು ಸೌಂದರ್ಯ ಸಮೃದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿದ ಶಂಖಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ಇತ್ತು. ಎದೆಯು ಕದದಂತೆ ಕರಿಣವಾಗಿಯೂ. ಮಸ್ತಕಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ನಡುವಿಗೆ ದೃಢವಾಗಿರುವಂತೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟು ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದನು. ಬಾಕೆಯಾಗಿದವ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಮೀರಿರುವ ಇವನ ಜಂಘಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲುಗಡೆಯ ಭಾಗವು ಆಮೆಯ ಓಡಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

೩೨-೩೪. ಪ್ರಮಥಾಧಿಪನಾದ ಪರಶಿವನು ಈ ಸ್ವಕಾರವಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರಃ ಕಪಾಲವನ್ನು ಮಣ್ಣುಹೊರುವ ಮಂಕರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಪರಶು (ಕೊಡಲಿ) ವನ್ನು ಗುದ್ದಲಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಒಂದನ್ನು ತಲೆಯಮೇಲೂ ಒಂದನ್ನು ಹೆಗಲಿನಮೇಲೂ ಇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂಲಿಮಾಡುವ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯ ಆಳಿನ ಆಕಾರದಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗದ ಹೊರಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನು ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, “ ಎಲೈ ಮುದುಕಿಯೆ, ನೀನು ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಅಳನ್ನು ಹುಡುಕುವೆಯಾದರೆ, ಆಳು ನೀನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು ” ಎಂದು ಅವನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಇತಿ ತಸ್ಯ ವಚಸ್ಕೃತ್ವಾ ಖನಿತ್ರಪಿಟಕಸ್ಯ ಚ |
ಅಸ್ತೀ ತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ಮುದಾ ಸಾದರಮೀಕ್ಷ್ಯತಾಂ || ೩೫ ||

ನಾಥ ವೋಢುಂ ಭರ್ವಾಶಕ್ತೋ ಮೃದ್ಭಾರಂ ವಹಿತುಂ ಮಮ |
ತದಂಶಮಾಪಗಾಕೂಲಂ ಕುರು ಭೋ ದೃಢಮುನ್ನತಂ || ೩೬ ||

ಶಿವೇನ ಪ್ರೇಷಿತ ಸ್ತಂಹಿ ಮದ್ವೃಷ್ಟಾಹಿ ನ ಸಂಶಯಃ |
ಇತಿ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹ್ಯಂ ತ್ವಂ ಕಿಮದಾ ಭೃತಿಂ || ೩೭ ||

ಪ್ರೋವಾಚ ಕೃಪಯಾ ತಾಂ ಚ ಹಸನ್ನೀಪಾಟೀವೀಪತಿಃ |
ಸಾ ಪುನಃ ಪ್ರಾಹ ಜರತಾ ಭೃತಕಂ ತಂ ಪ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾ || ೩೮ ||

ಅರ್ಥೋ ನಾಸ್ತಿ ಚ ಮೇ ಹಸ್ತೇ ಸತ್ಯಮೇವ ವದಾಮ್ಯಹಂ |
ಪಿಷ್ಪಾಃ ಸೋಷ್ಣಾಂಶ್ಚ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಮುದ್ಗಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಶರ್ಕರಾನ್ || ೩೯ ||

೩೫-೩೬. ಗುದ್ದಲಿ ಮತ್ತು ಮಂಕರಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ನನಗೆ ಆಳು ಬೇಕಾಗಿರುವುದು” ಎಂದು ಆ ಮುದುಕಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೂಡಿ ಆದರದಿಂದ, “ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಲು ನೀನು ಶಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿರುವ ಹೊಳೆಯ ದಡವನ್ನು ಎತ್ತರವಾಗಿರುವಂತೆ ನೀನು ಮಾಡು. ನಿನ್ನನ್ನು ಶಿವನೇ ಕಳುಹಿಸಿರುವನೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವನ ಸಂಗಡ ಮುದುಕಿಯು ಹೇಳಿದಳು.

೩೭-೪೧. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀಪಾಟೀವೀಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನಗುತ್ತಾ ನನಗೆ ಏನು ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೀಯೆ? ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ಮುದುಕಿಯು ಕೂಲಿಯ ಆಳಾಗಿರುವ ಅವನಿಗೆ “ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ, ನಾನು ನಿಜವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಕ್ಕರೆ, ಹೆಸರುಬೇಳೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಬಿಸಿಯಾದ ಹಿಟ್ಟಿಗೆ ತೆಂಗಿನಕಾಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಏಲಕ್ಕಿಯೇ ಮೊದಲಾದ್ದರಿಂದ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳದನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು

ಸ ನಾರಿಕೇಲಾರ್ ಸದ್ಗಂಧಾರ್ ವಿದ್ಯಂತೇ ಮೃದ್ಭುರಾರ್ ವಹ' |

ಕೃತೇ ಫಣಾಧಿಕಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಏಲಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸುನಾಸಿತಾನ್ || ೪೦ ||

ಆದಾಯ ಮತ್ತಸ್ತಾನಾಶು ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಮೃದಂ ವಹ |

ದೀಯತಾಮಿತಿ ಸೋಪ್ಯಾಹ ವಹೇ ಮೃದ್ಭಾರಮಾಶು ತೇ || ೪೧ ||

ತಥಾ ಕರಿಷ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತವತೇ ವೈತನಿಕಾಯ ಚ |

ತಸ್ಮೈ ಸಾ ಪ್ರದದೌ ಪಿಷ್ಪಾನ್ಮೋಪಿ ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಹೀನ್ಮದಾ || ೪೨ ||

ತಾನಾಪೂರ್ಯಾಥ ಕಚ್ಚಸ್ಯ ಅಂತರೇ ವಿವೃತೇ ಶಿವಃ |

ಆಗತ್ಯ ತಟಿನೀತೀರಂ ಮೃದ್ಭಾರಂ ನಾಹರ್ಕಾರ್ ಜನಾರ್ || ೪೩ ||

ವೀಕ್ಷ್ಯೋತ್ಕೂಲಂ ನದೀಂ ಚಾಪಿ ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಂ ಚ ಸಮೀಪತಃ |

ಅವನಂದರ್ ಹಸನ್ನಿತ್ಥಂ ಚಚಾರ ತಟಿನೀತಟೀ || ೪೪ ||

ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಕೂಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದು. ನಾನು ಕೊಡುವ ಅದನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನನಗಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು" ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು. " ನೀನು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡು, ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು.

೪೨-೪೫. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದ ಕೂಲಿಯ ಆಳಿಗೆ ಆ ಮುದುಕಿಯು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಸಂತೋಷವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಹಿಟ್ಟನ್ನು ನಡುವಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುತ್ತಿರುವ ಜನರನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು. ನದಿಯ ದಡವನ್ನು ಮೀರಿ ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮುದುಕಿಯಾದ ಪಿಷ್ಪಾಂಬ ಎಂಬುವಳು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಶಿವನು ನಗುತ್ತಾ, ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ

ಏಕಃ ಸ್ವಾದು'ನ ಭುಂಜೀಯಾದಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಕ್ಷಣಃ ।

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭೃತೈಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ದದೌ ಪಿಷ್ಪಾಃ ಕಿಯತ್ಕಿಯತ್ ॥ ೪೫ ॥

ಪಿಷ್ಪಾಭಾವೇ ತು ತಾಮೇತ್ಯ ಶಂಕರೋ ಲೀಲಯಾ ವದತ್ ।

ಅಂಬ ಕೂಲಸ್ತವಾಂಶಸ್ತು ಸರ್ವಾಂಶೇಭ್ಯೋ ದೃಢೀಕೃತಃ ॥ ೪೬ ॥

ಮಿಥ್ಯೇತಿ ಮಾ ವಿಜಾನೀಹಿ ತತ್ಸಾಕ್ಷೀ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ವ್ಯಯೀಭೂತಾಃ ದತ್ತಪಿಷ್ಪಾಃ ಪುನರ್ವಾಂಛಾ ಹಿ ತೇಷು ನೇ ॥ ೪೭ ॥

ದದಸ್ವ ತಾನಿತಿ ಪ್ರಾಹ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೃತಂ ಚ ಸಾ ।

ಪುನಶ್ಚ ಬಹುಲಂ ಪಿಷ್ಪಂ ದದೌ ಸಾ ಚ ತದಾಗ್ರಹೀತ್ ॥ ೪೮ ॥

ಭಕ್ಷಯನ್ಭಕ್ಷಯನ್ಮಂದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚೈವಂ ನದೀತಟೇ ।

ಅರ್ಭಕೇಭ್ಯಶ್ಚ ತಾಂ ದತ್ವಾ ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಂ ಚ ನದೀತಟೇ ॥ ೪೯ ॥

ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಬ್ಬನೆ ರುಚಿಯಾದ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು, ಎಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಅವನು ಇತರ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆ ಕೊಂಚ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದನು.

೪೬-೪೯. ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ಅನಂತರ ಶಿವನು ವಿನೋದ ದಿಂದ ಆ ಮುದುಕಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು “ಎಲೈ ಮಾತೆಯೆ, ನಮಗೆ ವಡದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಬೇಕಾದ ಭಾಗವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಸುಳ್ಳು ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು. ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಹಿಟ್ಟಿಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದುಹೋಯಿತು. ನನಗೆ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಹಳ ಆಸೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ಅವನ ಮಾತು ನಿಜವೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದನ್ನು ಅವನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಾ, ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಹುಡುಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಗಾಯನ್ಮಧುರಯಾ ವಾಚಾ ಕ್ರೀಡತೃತ್ರ ಸ ನಿರ್ಭಯಃ |

ಗಣನಾಯಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಾಯಾಂ ಗಣಕೇನ ನೃಪಾಜ್ಞಯಾ || ೫೦ ||

ಅತ್ಯಂತಮಲಿನಾಕಾರಕಚ್ಚಾಬದ್ಧಲಸತ್ಕಟಿಃ |

ದರ್ಧಖನಿತ್ರಮಂಸೇನ ಪಿಟಿಕಂ ಶಿರಸಾ ವಹನ್ || ೫೧ ||

ಧೂಲಿಧೂಸರಗಾತ್ರಸ್ಪರ್ಶ ಸಮಭ್ರೀತ್ಯ ತ್ವರಾನ್ವಿತಃ |

ಭತ್ಯಕಂ ಪಿಷ್ಪನಿಕ್ರೇತ್ಯಾ ಕಾಯಸ್ಥ ಗಣಯಾಶು ಮಾಂ || ೫೨ ||

ಪುನಃ ಪುನರಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಭೃತಕಾಕಾರ ಈಶ್ವರಃ |

ಅಸೌ ನ ಕಿಂಚಿದ್ವಹತೀತ್ಯವದನ್ಭೃತಕಾಃ ಪರೇ || ೫೩ ||

ಮೃದಂ ತೇನೇತಿ ಚೋಕ್ತೇಷು ತಂ ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಶಿವೋಽಪಿ ಸಃ |

ಮಯೈವ ಸರ್ವಂ ರಕ್ಷಾಯೈ ನದೀಕೂಲಂ ದೃಢೀಕೃತಂ || ೫೪ ||

೫೦-೫೩. ಕೆಲಸ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವ ವೇಳೆಯು ಬಂದಿತು. ಜನಗಳನ್ನು ಎಣಿಕೆ ಮಾಡುವವರು ಧೋರೆಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಬಂದು ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈಶ್ವರನು ಬಹಳ ಮಲಿನವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ನಡುವನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹೆಗಲಿನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಿ, ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಂಕರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬೇಗನೆ ಅವರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಅವನು “ಎಲೈ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿರಾ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಹಿಟ್ಟು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ ಕಡೆಯ ಆಳೆಂದು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.” ಎಂದು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಹೇಳಿದನು. ಇತರ ಕೂಲಿಯವರು ಮಾತ್ರ ಇವನು ಯಾವ ಮಣ್ಣನ್ನೂ ಹೊರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

೫೪-೫೬. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು “ನಾನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಗೆ ದಡವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಗಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ಮಧುರಾನಗರವನ್ನು ನಾನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವ

ಪಶ್ಯನ್ನಶ್ಯಂಶ್ಚ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಮಧುರಾಪುರರಕ್ಷಕಃ ।

ಅಸತ್ಯವಾದಿನಾಮೇಷಾಂ ನ ನಿಶ್ವಾಸ್ಯಂ ವಚಸ್ತ್ವಯಾ

॥ ೫೫ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಗಲ್ಭವಚನಂ ಭೃತಕಂ ಸುಂದರಾಕೃತಿಂ ।

ನಿಲೋಕ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಸಂಯುಕ್ತೋ ಲಿಖಿತ್ವಾ ಸ ಯಯೌ ಜನಾತ್ ॥ ೫೬ ॥

ಗತೇಥ ಗಣಕೇಽನ್ಯತ್ರ ಪುನಶ್ಚ ಭೃತಕಾ ಅಪಿ ।

ಶಿರೋಪಧಾನಂ ಪಿಟಿಕಂ ಖನಿತ್ರೇ ಚರಣಾ ವಪಿ

॥ ೫೭ ॥

ವರ್ಧ ನಿನೋದನಾಕ್ಯಾನಿ ತೀರಸ್ಥೈರರ್ಭಕೈಃ ಸಹ ।

ಉಚ್ಛ್ರಿಗಾರ್ಯಾ ಕ್ವಚಿಚ್ಛೇತೇ ಶುಭೇ ವೇಗವತೀತಟೇ

॥ ೫೮ ॥

ಏವಂ ಲೀಲಾಂ ಪ್ರಕುರ್ವಾಣೇ ಭೃತಕಾಕಾರ ಈಶ್ವರೇ ।

ಭೃತಕಾನಾಂ ಪ್ರಶಾಸ್ತಾ ಯಃ ತತ್ರಾಗತ್ಯಾತಿರೋಷತಃ

॥ ೫೯ ॥

ಇವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಬಾರದು.” ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ಬಹಳ ಪ್ರೌಢವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಈ ಕೂಲಿಯವನು ಬಹಳ ಸುಂದರನಾದ ಆಕಾರ ವುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬೇಗನೆ ಅವನನ್ನು ಲೆಖ್ಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟುಹೋದನು.

೫೭-೬೦. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಹೊರಟುಹೋದನಂತರ ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರ ದಿಂದ ಇರುವ ಅವನು ಗುದ್ದಲಿ ಮಂಕರಿಗಳನ್ನು ಕಾಲಿನ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ವಿನೋದವಾಗಿ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾ, ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಹುಡುಗರ ಸಂಗಡ ಹಾಡು, ಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ವೇಗವತೀನದಿಯ ತೀರದ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಕೂಲಿಯವನ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಶಿವನು ಹೀಗೆ ವಿನೋದ ವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೂಲಿಯವರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಮೇಲು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವವನು ಬಂದು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಕೋಪಗೊಂಡನು. ವಿನೋದ

ಕೋಯಂ ಲೀಲಾಪರಶ್ವೇತೇ ಪಪ್ರಚ್ಛೇತಿ ಸಮೀಪಗಾನ್ ।

ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಯಾಶ್ಚ ಭೃತಕ ಇತಿ ತೇಕಥಾರ್ಜುನಾಃ ॥ ೬೦ ॥

ತತಃ ಸ ತಂ ಸಮುತ್ಥಾಪ್ಯ ಪ್ರಭತ್ಸ್ಯ ಭೃಶಮಬ್ರವೀತ್ ।

ಅಕಾರೇಣ ಭರ್ವಾ ಪೂಜ್ಯೋ ನೃಪೇಶ ಇತಿ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ॥ ೬೧ ॥

ಅಯಂ ಪೂಜ್ಯೋ ನಾನ್ಯಥೇತಿ ಮೋಢಾತು ಜ್ಞಾಯತೇ ಮನಃ ।

ತ್ವಯಾ ನೃದ್ಭಾರ ಏಕೋಪಿ ನಕ್ಷಿಪ್ತೋದ್ಯ ನದೀತಟೇ ॥ ೬೨ ॥

ಜಲಪ್ರವಾಹಂ ವಹತಿ ತ್ವದಂಶೇಭಿದ್ಯ ನೈ ತಟಂ ।

ಅಗಚ್ಛ ಸಚಿನಾಥ್ಯಾಶಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಾಮಿ ದುರ್ಮದಂ ॥ ೬೩ ॥

ಪಿಷ್ಪಾನ್ಗೈಹೀತ್ವಾ ಬಹುಲಂ ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಶಯಿಷ್ಯಸಿ ।

ಏವಮುಕ್ತವತಾನೇನ ಸಾರ್ಧಂ ಕಲಹರ್ವಾ ಹರಃ ॥ ೬೪ ॥

ದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ಕೂಲಿಯವನು ಯಾರು ಎಂದು ಅವನು ಹತ್ತಿರ ದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು “ ಹಿಟ್ಟು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ ಆಳು ಇವನು ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೬೧-೬೪. ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದವನನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸಿ “ ನಿನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ನೀನು ರಾಜನ ಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ. ಇವನು ಪೂಜ್ಯನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರುವುದು. ಆದರೆ ನೀನು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುವವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ, ಈವಾಗ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ನೀನು ಒಂದು ಮಂಕರಿಯಷ್ಟು ಮಣ್ಣನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕೆಲಸಮಾಡುವಭಾಗದಲ್ಲಿ ನದೀಪ್ರವಾಹವು ದಡವನ್ನು ಮೀರಿ ಹರಿಯುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಿನ್ನ ದುರಹಂಕಾರವನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮಂತ್ರಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ನಡೆ. ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೆಗೆದು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುತ್ತೀಯೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುದುಕಿಯು ಕಡೆಯ ಕೂಲಿಯವನಾದ ಈಶ್ವರನು ಅವನ ಸಂಗಡ ಜಗಳವಾಡಿದನು.

ಸಚಿನಸ್ಸಹಸಾ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುಸ್ಥಿತಾನನಮಂಡಲಃ ।

ಸಚಿವೋಹಿ ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಅಪಚ್ಛತ್ಯಸ್ತಮಿತ್ಯಹಿ

॥ ೬೫ ॥

ಅಹಂ ತು ಮಧುರಾಮಧ್ಯೇ ನಿವಾಸೀ ಸರ್ವಭಾರಧೃಕ್ ।

ಪಿತಾ ಚ ಮಾತಾ ಭ್ರಾತಾ ಚ ನಾಸ್ತಿ ಮೇ ಬಾಂಧವಾ ಅಪಿ

॥ ೬೬ ॥

ಕಶ್ಚಿದುತ್ತರದೇಶೇಸ್ತಿ ಸಖಾ ಧನಪತಿ ಮನು ।

ಸತಾಂ ಸುರಕ್ಷಕೋಹಂ ತು ಪರದೇಶೀ ಸುರಕ್ಷಕಃ

॥ ೬೭ ॥

ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ತನಾದ್ಯ ನ ಬಿಭೇಮಿ ನೃಪಸ್ಯ ಚ ।

ಪಿಷ್ಠಾಂಬಾಯಾ ಶ್ವ ಕೃಪಯಾ ಮೃದ್ಭಾರಂ ಧರ್ತುಮಾಗತಂ

॥ ೬೮ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತವಂತಂ ಭೃತಕಂ ಮಂತ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಕುಧಾ ।

ತ್ವಂ ತು ನಿರ್ಗುಣ ಏವಾಸಿ ಗುಣವಾನಿವ ಲಕ್ಷ್ಯಸೇ

॥ ೬೯ ॥

೬೫-೬೮. ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ಬೇಗನೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರು. ಅವರಿಗೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುವು ಬಂದಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯು “ಇವನು ಯಾರು” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಅವನು, “ನಾನು ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವನು. ಎಲ್ಲಾ ಹೊರೆಯನ್ನೂ ನಾನು ಕೊರುತ್ತಿರುವೆನು. ನನಗೆ ತಂದೆಯೂ, ತಾಯಿಯೂ, ಬಂಧುವೂ ಬಳಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಉತ್ತರದೇಶದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಸ್ನೇಹಿತನಿರುವನು. ಅವನು ಬಹಳ ಹಣಗಾರನು. ನಾನು ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಪರದೇಶಿಯಾಗಿ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವನಾದರೂ ನಾನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ನನಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಅದನ್ನು ಹೇಳು ನಾನು ರಾಜನಿಗೂ ಹೆದರುವವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವೆನು ” ಎಂದು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೬೯-೭೩. ಮಂತ್ರಿಗೆ ಕೂಲಿಯವನ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯು “ನೀನು ಗುಣವಂತನಾಗಿರುವಂತೆ

ನಿತರಾಂ ಗರ್ವಯುಕ್ತಶ್ಚ ಸ್ವಾಧೀನೋಹಮಿದಂ ವಚಃ |

ನ ಬಿಭೇಮಿಹ್ಯಹಂ ರಾಜ್ಞ ಇತಿ ತ್ವಂ ಭಾಷಸೇ ಕಿಲ || ೭೦ ||

ಪ್ರಹಾರಯೋಗ್ಯೋ ಥಾಪಿ ತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ನ ಪ್ರಹರಾಮ್ಯಹಂ |

ಸದ್ಯಃ ಪೂರಯತೇ ಕೂಲಂ ಗಂಭೀರಂ ತ್ವಂ ತು ವೃದ್ಧರೈಃ || ೭೧ ||

ನ ಕರಿಷ್ಯಥ ಯೇ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಹಾರಸ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಆಗಮಿಷ್ಯತಿ ರಾಜಾದ್ಯ ದ್ರಷ್ಟುಂ ನದ್ಯಾಸ್ತಟಂ ಪ್ರಭುಃ || ೭೨ ||

ಕೋಪಯುಕ್ತಸ್ತು ರಾಜಾ ಹಿ ಅರಿಮರ್ದನನಾಮನಾನ್ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸ ಮಂತ್ರೀ ಭೃತಕಂ ಚ ತಂ || ೭೩ ||

ಪುನರ್ಭೃತಕ ಆಗತ್ಯ ಪೂರ್ವವತ್ಪಟನೀತಟೇ |

ಆಸೀನಸ್ಸೌ ಶಯಾನಸ್ಸೌ ಪಿಷ್ಠಂ ಸಂಭಕ್ಷಯೌ ಸ್ಥಿತಃ || ೭೪ ||

ಕಾಣಿಸುತ್ತೀಯೆ. ವಸ್ತುತಃ ಗುಣವಂತನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ತೋರಿದಂತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ. ರಾಜನಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲ. ನನೀಪ್ರವಾಹವು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣ ಕೂಡಲೇ ದಡವನ್ನು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟು. ನೀನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ರಾಜನಿಂದ ನಿನಗೆ ಏಟುಗಳು ಬೀಳುವವು. ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಈಗ ಈ ನದಿಯ ದಡವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುವನು. ಅವನು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಬಹಳ ಕೋಪಿಷ್ಠನು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಅರಿಮರ್ದನ ನೆಂದು ಹೆಸರು. ಬಂದಿರುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೭೪-೭೯. ಕೂಲಿಯವನು ಪುನಃ ನದಿಯ ದಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೂತುಕೊಂಡಿರುವುದು, ನಿಂತುಕೊಂಡಿರುವುದು, ಮಲಗಿರುವುದು,

ಭೂಪಾಜ್ಞಾಕಾರಿಣಃ ಕೇಚಿದ್ವಟಿವಃ ಪಟಿವೋಪ್ಯಥ |

ತಟಿಮಾಲೋಕಯಂತ ಸ್ತೇ ನಿಮ್ಮಂ ದೇಶಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ || ೭೫ ||

ಕಸ್ಯಾಂಶೋಯಂ ನಿಮ್ಮತರ ಇತ್ಯಪ್ಯಚ್ಛ ಸಮೀಪಗಾನ್ |

ತೇ ಪ್ರಾಹುರಿತಿ ವೋಧಾರಃ ಪುರಸ್ಯಾಗ್ನೇಯದೇಶತಃ || ೭೬ ||

ನಸಂತ್ಯಾ ಪಿಷ್ಟವಿಕ್ರೇತ್ಯಾ ಅಂಶೋ ನಿಮ್ಮತರೋ ಹ್ಯಯಂ |

ಇತ್ಯಾಕರ್ಣ್ಯ ವಚಸ್ತೇಷಾಂ ವಟಿವಃ ಪಟಿವಶ್ಚ ತೇ || ೭೭ ||

ಅರೇತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಚಾಕೃಷ್ಣ ತಂ ಪ್ರಭತ್ಸ್ಯೇವಮಬ್ರವೀತ್ |

ರೇ ರೇ ಭೃತಕ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಸ್ತಂಶೋ ನಿಮ್ಮತರಸ್ತವ || ೭೮ ||

ತ್ವಂ ಪಿಷ್ಟಾಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾಥ ಪಿಷ್ಟಾಂಬಾಯಾಶ್ಚ ನೇತನಂ |

ನದಧಾಸಿ ಮೃದಂ ಕಂಚಿಚ್ಛೇದಿತಂ ಚ ನದೀತಟೇ || ೭೯ ||

ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು ರಾಜನಕಡೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ನದಿಯದಡದಲ್ಲಿ ಆಪ್ರದೇಶವು ಎತ್ತರವಾಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರು. “ಇದು ಯಾರಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವುದು” ಎಂದು ಹತ್ತಿರವಿರುವವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರು. ಮಣ್ಣು ಹೊರುತ್ತಿರುವ ಆ ಕೂಲಿಯವರು “ಈ ನಗರದ ಅಗ್ನೇಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಹಿಟ್ಟು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯು ಕಟ್ಟಿಸಬೇಕಾದ ಭಾಗವು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮುದುಕಿಯ ಕಡೆಯ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ಎಲೋ ! ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏಳು, ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಾದ ಕೂಲಿಯವನೆ, ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ನೀನು ಮಾತ್ರ ಮುದುಕಿಯು ಕೊಟಟ ಕೂಲಿಯಾದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಂದೆ. ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿರುವ ಹೊಳೆಯ ದಡಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು.

ಇತ್ಯುಕ್ತವತ್ಸು ನಟುಷು ರಾಜ್ಞಃ ಶಾಸನಕಾರಿಷು |

ತ್ವದ್ವಾಷ್ಟ್ಯಕ್ರೃತ್ಯಂ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಜಾನಾತಿ ಯದಿ ಭೂಪತಿಃ

|| ೮೦ ||

ದೃಢಃ ಪ್ರಹಾರಸ್ಸರ್ವೇಷಾಂ ತವ ಚೈವ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ತಸ್ಮಾದಪಿ ಕುರು ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಭೇದಿತಂ ಚ ದೃಢಂ ಕುರು

|| ೮೧ ||

ನದೀತಟಂ ಚ ಭೃತಕೈಸ್ತ್ವದಂಶಂ ತೇಷು ಸಂಸ್ಥಿತೈಃ |

ಇತ್ಯುಕ್ತವತ್ಸು ನಟುಷು ರಾಜ್ಞಃ ಶಾಸನಕಾರಿಷು

|| ೮೨ ||

ತ್ಯಣೀಕೃತ್ಯ ಚ ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ರಾಹ ವಾಚಾ ಸ ಈಶ್ವರಃ |

ತೂಷ್ಟೀಂ ಭವಂಕೋ ಗಚ್ಛಂತು ಸ್ವಾಧೀನೋಸ್ತ್ರೀ ಹಿ ನಿರ್ಭಯಃ

|| ೮೩ ||

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂಭೃತಾಂ ರಾಜಾ ಅಹಮೋನ ಹಿ ಪಾಂಡ್ಯಪಃ |

ನಾರಿಮರ್ದನರಾಜಾ ತು ಮದ್ಭೃತ್ಯಶ್ಚಾರಿಮರ್ದನಃ

|| ೮೪ ||

ರಾಜ್ಞಾ ಸಹ ವದಂತ್ವೇವಂ ಮತ್ಪ್ರಭಾವಮುಪೈತು ಸಃ |

ಇತಿ ತದ್ಗಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸರ್ವಮಪ್ರತಿಘಾತಿತಾಃ

|| ೮೫ ||

೮೦-೮೫. ಅವರು ಆ ಕೂಲಿಯವನ ಸಂಗಡ “ ಎಲೈ ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯವನೇ, ರಾಜನು ನಿನ್ನ ತುಂಟತನವನ್ನು ತಿಳಿದರೆ, ನಮಗೂ ನಿನಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಲವಾದ ಏಟುಗಳು ಬೀಳುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದ, ನೀನು ಬೇಗ ಬಿದ್ದುಹೋಗಿರುವ ದಡದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸು. ನೀನು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಇತರ ಕೂಲಿಯವರಿಂದಲಾದರೂ ಮಾಡಿಸು ” ಎಂದುಹೇಳಿದರು ಈಶ್ವರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕಡ್ಡಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ತಿಳಿದು “ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಹೋಗಿರಿ ನನಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿರುವೆನು. ರಾಜರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಾನು ರಾಜನೇ ಆಗಿರುವೆನು. ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶದ ರಾಜನೇ ನಾನು. ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಕ್ಕೆ ಅರಿಮರ್ದನನು ರಾಜನಲ್ಲ. ಅವನು ನನ್ನ ಸೇವಕನು. ನೀವು ರಾಜನಸಂಗಡ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ಅವನಿಗೆ ನನ್ನ ಮಹಿಮೆಯು ತಿಳಿಯಲಿ.” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಅವರು ಹಿಂತಿರುಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ಸುಮ್ಮನಾದರು.

ತೇ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪಾಲಂ ಪ್ರಾಹುಶ್ಚೇಷ್ಟಾಶ್ಚ ತತ್ಕೃತಾಃ |

ಘಾಟಿತಂ ಚ ನದೀತೀರನುತ್ಕೂಲಂ ತಸ್ಯ ಚಾಂಶಕೇ || ೮೬ ||

ಸರ್ವೈರಪ್ಯನಿವಾರ್ಯಂ ತತ್ಪಾತಾಲಂ ಘಾತಮೇವ ಚ |

ತಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಮಹೀಪಾಲೋ ಮಹಾಕೋಪಸಮನ್ವಿತಃ || ೮೭ ||

ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಮವಿಜ್ಞಾಯ ಈಶಾಜ್ಞಾಪಾರವಶ್ಯತಃ |

ಆಸ್ಥಾನಮಂಟಪಾತ್ಮೂರ್ಣಂ ನಿರ್ಗತ್ಯ ಸ್ವಭಟ್ಟಿಃ ಸಹ || ೮೮ ||

ಸೌವರ್ಣವೇತ್ರವಿಲಸತ್ಪಾಣಿಪಲ್ಲವಭಾಸುರಃ |

ಅಯಯಾನತಿವೇಗೇನ ತತ್ತ್ವೈವ ತಟಿನೀತಟೀ || ೮೯ ||

ಮಾಯಯಾ ಭೃತಕಾಕಾರಂ ಸುಂದರೇಶಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಸಃ |

ನಿನ್ಮುಂ ತರಂಗಿಣೀತೀರಂ ವಾರಿವೇಗಾತಿಘಾಟಿತಂ || ೯೦ ||

೮೬-೮೯. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ನದಿಯದಡವು ಬಿದ್ದುಹೋಗಿರುವುದನ್ನೂ ಅದು ಯಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದು, ಎಂಬುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅದು ಬಹಳ ಹಳ್ಳವಾಗಿ ಕೊರಕಲಾಗಿ ಹೋಗಿರುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಕೋಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಭೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಸೇವಕನೊಡನೆ ಚಿನ್ನದ ಬೆತ್ತವನ್ನು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಬಂದನು.

೯೦-೯೨ ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ನದೀ ತೀರವು ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಿಂದ ಬಹಳ ಕುಸಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜನ ಕೋಪವು ಇನ್ನೂ

ಪುನಃ ಕೋಪಾನಲಜ್ವಾಲಾಯುತಃ ಸಾಂಧ್ಯಮಹೀಪತಿಃ ।

ಕೋಪಾತಿರಿಕ್ತನೇತ್ರಸ್ಸಂಸ್ತದಾ ಪಶ್ಯನ್ನಪಶ್ಯತಂ

॥ ೯೦ ॥

ಪ್ರಹರ್ತುಮುದ್ಯತಂ ಭೂಪಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವೇಪಿ ಕರ್ಮಕಾಃ ।

ವಹ ಮೃದ್ಭಾರಮಾಶು ತ್ವಂ ಪ್ರಹರ್ತುಂ ಚಾಯಯೌ ನೃಪಃ

॥ ೯೧ ॥

ಇತ್ಯೂಚುರ್ಭೃತಕಾಕಾರಮೀಶ್ವರಂ ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಾಃ ।

ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀತಿಯುತೈರುಕ್ತಾಂ ವಾಚಂ ಭೀತಿನಿವರ್ಜಿತಃ

॥ ೯೨ ॥

ಮೃದ್ಭಾರಂ ಶಿರಸಾ ದೃತ್ವಾ ಖನಿತ್ರಂ ಸ್ಕಂಧದೇಶತಃ ।

ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಚಚಾರಾಸೌ ನ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮೃದಂ ತಟೇ

॥ ೯೩ ॥

ರೋಧಃಪ್ರಬಂಧನೇ ಚಾಸ್ಯ ನಹೀಚ್ಛಾ ವಿದ್ಯತೇ ಯತಃ ।

ಪ್ರಹಾರ ಏವ ಕರ್ತವ್ಯ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸಾಂಧ್ಯರಾಟಂ

॥ ೯೪ ॥

ಹೆಚ್ಚಿತು ಕೆಂಪಾದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ರಾಜನು ಆ ಕೂಲಿಯವನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಮತ್ತು ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಇತರ ಕೂಲಿಯವರು ಎಲ್ಲರೂ “ರಾಜನು ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವನು. ಮಣ್ಣನ್ನು ಬೇಗ ಹೊತ್ತು ಹಾಕು” ಎಂದು ಕೂಲಿಯ ವೇಷದಿಂದ ಇರುವ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೆದರದೆ ಇದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಅವನ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು.

೯೩-೯೪. ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿರುವ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮುದುಕಿಯ ಕೂಲಿಯವನು ಹೆದರದೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮಂಕರಿಯನು, ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಹೆಗಲಿನಮೇಲೆ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಕೊಂಚ ಮಣ್ಣು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಸಾಂಧ್ಯರಾಜನು ಇವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಿ

ತತ್ಸಮೀಪಂ ಚ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವರಯಾ ತಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠತಃ |

ಪದ್ಮಕೋಮಲಪಾಣಿಸ್ಥ ಸುವರ್ಣಮಯವೇತ್ರಕಃ

|| ೯೬ ||

ಉದ್ಗಾಢಂ ತಾಡಯಾಮಾಸ ತದ್ವೇಹಾಪರಗಾತ್ರಕೇ |

ರಾರ್ಜ ಕಿಂ ಮಾಂ ಪ್ರಹರಸಿ ಗಮಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಸೋಽವದತ್

|| ೯೭ ||

ತೀರೋಪಾಂತೇ ವೋಡ್ವಮಧ್ಯೇ ದದೃಶು ಸ್ತೇ ನ ಕೇಚನ |

ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಯಾಃ ಕುಟೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೀರಬಂಧಾಧಿಕಾರಿಣಃ

|| ೯೮ ||

ಅಕೃಷ್ಯ ಜರತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಪೀಡಿತುಂ ಭೃಶಮುದ್ಯತಾಃ |

ಕ್ಷ ತೇ ಭೃತಕ ಇತ್ಯೂಚುಸ್ತಂ ದರ್ಶಯ ಪುರೋಧುನಾ

|| ೯೯ ||

“ದಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ಇಷ್ಟೆಯು ಇಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಮಾಡಿ ಏಟನ್ನು ಹೊಡೆದು ಇವನಿಂದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ರಾಜನು ಇವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬೇಗ ಇವನ ಹಿಂದುಗಡೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡನು. ಪದ್ಮದಂತೆ ಇರುವ ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ಚಿನ್ನದ ಬೆತ್ತದಿಂದ ಆ ಕೂಲಿಯವನ ಬೆನ್ನಿನ ಮೇಲೆ ಬಲವಾಗಿ ಹೊಡೆದನು.

೯೮-೯೯. ಎಲೈ ರಾಜನೆ, “ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೀಯೋ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಆ ಕೂಲಿಯವನು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೂಲಿಯವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ತಿರಿಗಿ ಕಾಣಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನದೀತೀರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಬಂಧ ಪಡಿಸಿದರು. “ನಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಆಳು ಎಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತೋರಿಸು” ಎಂದು ಆ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ತಥೇತ್ಯಾಹ ಚ ಸಾ ಸ್ವಾಂತೇ ಸ್ಮರಂತೀ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭೋ ಶಂಭೋ ಸಾಕ್ಷೀ ತ್ವಂ ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಂ ॥ ೧೦೦ ॥

ಭೃತಕಾಯ ಚ ಕಸ್ಮೈಚಿದಿಷ್ಟಾಃ ಪಿಷ್ಟಾ ಮಯಾರ್ಪಿತಾಃ ।

ನದೀತೀರಂ ದೃಢಯಿತುಂ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಸೋಪಿ ನಾಕರೋತ್ ॥ ೧೦೧ ॥

ಅನಾಥನಾಥ ಭಗವತ್ ದಯಾಳೋ ಮೇ ದಯಾಂ ಕುರು ।

ನ ಸಹಿಷ್ಯಾಮಿ ಬಾಧಾಂ ತ್ವಂ ವ್ಯಪೋಹ್ಯ ಮಮ ಶಂಕರ ॥ ೧೦೨ ॥

ತ್ವತ್ಪಾದಭಕ್ತಾಂ ತ್ವಚ್ಚಿತ್ತಾಂ ಸಂಸಾರಾದುತ್ತರ ಪ್ರಭೋ ।

ಇತಿ ತದ್ವೀನವಚನ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕರುಣಾಕರಃ ॥ ೧೦೩ ॥

ವೃಷಭಾರೂಢ ಅಗತ್ಯ ಗೌರ್ಯಾ ಸ್ವೈರ್ಗಣವೈಸ್ಸಹ ।

ಮಹದ್ವಿಮಾನಮಹಿ ಚ ಕೈಲಾಸಂ ಪ್ರೇಷಯದ್ಗಣೈಃ ॥ ೧೦೪ ॥

೧೦೦-೧೦೩. ಆಗ ಆ ಮುದುಕೆಯು ನಾನು “ ನನ್ನ ಕಡೆಯ ಆಳನ್ನು ತೋರಿ ಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ “ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪ್ರಭುವಾದ ಶಿವನೇ, ನೀನು ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ಒಬ್ಬ ಕೂಲಿಯವನಿಗೆ ಬಹಳ ಚನ್ನಾಗಿರುವ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ನದೀತೀರ ವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದೆ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಅವನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ದಯೆಯುಳ್ಳವ ನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ನಿನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಾನು ಭಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಮನಸ್ಸನ್ನಿರಿಸಿರುವೆನು. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಈ ಸಂಸಾರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧ ರಿಸು.” ಎಂದು ಸಂಕಟದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

೧೦೪-೧೦೬. ಆಗ ಶಿವನು ಕೂಡಲೆ ತನ್ನ ವಾಹನವಾದ ವೃಷಭವನ್ನು ಏರಿಕೊಂಡು ಗೌರೀದೇವಿಯೂ ಗಣನಾಥರೂ ಇವರೊಡನೆ ಬಂದನು. ಉತ್ತಮ ವಾದ ವಿಮಾನವನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಆ ಮುದುಕೆಯು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಶರೀರವನ್ನು

ಜರತತ್ವಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾ ಯುವತೀ ಸತೀ ।

ತದಾ ತು ವೈರೋಮಯಾನಸ್ಥಾ ದಿವ್ಯರೂಪಾ ಸಖೀಜನೈಃ

॥ ೧೦೫ ॥

ಮಹತಾ ವಾದ್ಯಘೋಷೈಶ್ಚ ಕೈಲಾಸಂ ಪ್ರಯಯೌ ತದಾ ।

ಸರ್ವೇ ಜನಾಶ್ಚ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಗತಾಃ

॥ ೧೦೬ ॥

ಊಚುಶ್ಚ ರಾಜ್ಞೇ ವೃತ್ತಾಂತಂ ಪಿಷ್ಪಾಂಬಾಯಾ ಗತಿಂ ತದಾ ।

ಯದಾ ಪ್ರಹೃತರ್ವಾ ಭೂಪಸ್ತಂ ದೇವಂ ಭೃತಕಾಕೃತಿಂ

॥ ೧೦೭ ॥

ತಾಡಿತೇನ ಚ ವೇತ್ರೇಣ ಪ್ರಹಾರಂ ದ್ವಿಗುಣಂ ಪುನಃ ।

ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇಷು ಜಗತಾಂ ಜಂಗಮಸ್ಥಾನರಾತ್ಮನಾಂ

॥ ೧೦೮ ॥

ಸರ್ವೇಷ್ವಪಿ ಚ ಲಿಂಗೇಷು ದೃಶ್ಯತೇ ವೇತ್ರತಾಡನಂ ।

ಗೃಹಪ್ರಭೃತಿಸಂಭೂತಾ ತತ್ಕೃತಾ ವ್ರಣವೇದನಾ

॥ ೧೦೯ ॥

ಬಿಟ್ಟು ಯುವತಿಯಾದಳು. ಉತ್ತಮವಾದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಖಿಯ ರೊಡನೆ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ವಾದ್ಯಗಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಧ್ವನಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವೈಭವದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ನಗರದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು. ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು.

೧೦೭-೧೧೨. ಕೂಲಿಯವನ ಆಕಾರದಿಂದ ಇದ್ದವನನ್ನು ರಾಜನು ಹೊಡೆದ ನಂತರ ಆ ಏಟಿಗೆ ಎರಡರಷ್ಟಾಗಿ ಕಾಣುವ ಗೆರೆಯು ಚರಸ್ಥಿರ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಿವಲಿಂಗಗಳ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದವು. ಆಗ ಆ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಬೆತ್ತದ ಎರಡು ಏಟು ಬಿದ್ದಂತೆ ಹುಣ್ಣು ಆಯಿತು. ಬೆತ್ತದ ಆಕಾರದಂತೆ ಇರುವ ಗಾಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ

ತತ್ರ ಸ್ಥಾಶ್ಚ ಜನಾಸ್ಸರ್ವೇ ವೇತ್ರತಾಡನವೇದನಾಂ ।

ಅನುಭೂಯಾಶು ದದೃಶು ಸ್ಸರ್ವೇ ಸ್ವಪಿತರೇಷ್ಟಪಿ

॥ ೧೧೦ ॥

ತೀರಂ ಚ ಪೂರಿತಮಭೂತ್ಪಿಷ್ಟಾಂಬಾಂಶಂ ನಿರೇಷತಃ ।

ಬಹುನಾ ಕಿಂ ನೃಪಾಂಗೇಹಿ ಸಂಜಾತಾ ವ್ರಣವೇದನಾ

॥ ೧೧೧ ॥

ರಾಜಾ ಚ ಸಚಿನಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಪೌರಜಾನಪದಾಶ್ರಯಾಃ ।

ಸಂತಾಡಿತಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಶ್ಚ ವಿಶೇಷೇಣ ಭಯಾಕುಲಾಃ

॥ ೧೧೨ ॥

ಅಥ ಸರ್ವೇಹಿ ಸಂಭೂಯ ಭೂಪಾಲಾಗ್ರೇವಿಲಾಜನಾಃ ।

ತಾಡನಂ ವ್ರಣಹೇತುಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಿತರೇಷು ಚ

॥ ೧೧೩ ॥

ಯದಾ ಜ್ಞಾತು ಮಶಕ್ತಾಸ್ಯ ಸ್ಸಂಚಿಂತ್ಯಾಹಿ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ।

ತದಾ ತು ತಾಡಭೂದ್ವಾಣೇ ಸುಂದರೇಶಮಹೇಶಿತುಃ

॥ ೧೧೪ ॥

ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ನದೀ ತೀರವು ಎಲ್ಲವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಲಸವು ಪೂರೈಸಿತು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಏನು? ರಾಜನ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೆತ್ತದ ಏಟು ಬಿದ್ದಂತೆ ಗಾಯವಾಗಿ ನೋವು ಆಯಿತು. ರಾಜನೂ, ಮಂತ್ರಿಗಳೂ, ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬೆತ್ತದ ಏಟಿನ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅನೇಕರಿಗೂ ಭಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು.

೧೧೩-೧೧೯. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ರಾಜನ ಎದುರಿಗೆ ಸೇರಿ ಎಲ್ಲರ ಬೆನ್ನಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬೆತ್ತದ ಏಟಿನ ಗಾಯವಾಗಲು ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಒಳಗಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಪರಮೇಶ್ವರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹರೂಪವಾಗಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಆಯಿತು. “ಎಲೈ ಸಾಂಧ್ಯರಾಜನೇ ನೀನು ಗರ್ವದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ

ರಾರ್ಜ ಸಾಂಧ್ಯಮಹೀಪಾಲ ತನ ಧರ್ಮಾರ್ಜಿತಂ ಧನಂ ।

ಆತ್ಮಂ ವಾತಪುರೇಶೇನ ಯತ್ಸರ್ವಂ ಕೋಶಮಧ್ಯಗಂ

॥ ೧೧೫ ॥

ಮಧ್ಯಕ್ಷೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮಹ್ಯಂ ಚ ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ತೇಽಖಿಲಂ ದದೌ ।

ಅನಂತಪುಣ್ಯಂ ತೇ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಕೋಶಂ ಪೂರ್ಣಂ ಧನೇನ ಚ

॥ ೧೧೬ ॥

ಮಮಾಜ್ಞಯಾ ವಿಶೇಷೇಣ ಪಯಃ ಪೂರಂ ನಿಬಂಧಿತಂ ।

ತಸ್ಯೋಪದ್ರವಮುಕ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಮಯಾ ಸಂವರ್ಧಿತಾ ನದೀ

॥ ೧೧೭ ॥

ಭೂಪ ತೇ ತೇ ಭವಿಸ್ಯಂತಿ ಸಂಪದಸ್ಸಕಲಾ ಧ್ರುವಂ ।

ವೇದೋಕ್ತಾಯುಶ್ಚ ತೇ ಭೂಯಾಚ್ಚರಂ ರಾಜ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಸಿ

॥ ೧೧೮ ॥

ಅಶ್ವಾ ಅನಂತಾಸ್ತೇ ಭೂಯಾಸ್ಮದನುಗ್ರಹತಃ ಪುನಃ ।

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಂ ಚ ಮಾನುಕಂ ವಿಧಿ ಮತ್ತಿ ಯಂ

॥ ೧೧೯ ॥

ಸ್ವಚ್ಛಂದವೃತ್ತಯೇ ಸದ್ಯ ಏವಂ ತ್ವಂ ಮಾಂ ಚ ಶಾಸನಾತ್ ।

ಮನು ಸಾಂಧ್ಯಮಹೀಪಾಲ ಭಕ್ತಪ್ರಿಯ ಕರೋಮ್ಯಹಂ

॥ ೧೨೦ ॥

ಭಕ್ತರಿಗೂ, ಮತ್ತು ನನಗೂ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಪುಣ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಭಂಡಾರವು ಧನವಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು. ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯ ನೀರು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆನು. ಎಲೈ ರಾಜನೇ! ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಂವತ್ಸುಗಳೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಉಂಟಾಗುವುವು. ನಿನಗೆ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಆಯುಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ ಉಂಟಾಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಸುಖದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಕುದುರೆಗಳು, ನಿನ್ನ ಅಶ್ವಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾಗುವುವು. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ನನ್ನವನು, ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಸಾತ್ರನು, ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

೧೨೦-೧೨೩. ಅವನು ಇಚ್ಛಿಬಂದಂತೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆ ಕಳುಹಿಸು. ಎಲೈ ಸಾಂಧ್ಯರಾಜನೇ, ನಾನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಾರುವ ಮುದುಕಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ

ಪಿಷ್ಟಾಂಬಾಯಾರ್ಥರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ತನ ಚಾಪಿ ವಿಶೇಷತಃ |

ಭೃತಕಾಕಾಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಪಿಷ್ಟಾರ್ಥಂ ಮೃದ್ಭೃತಂ ಮಯಾ || ೧೨೧ ||

ನೇತ್ರಪ್ರಹಾರಂ ಚ ಮಯಾ ಕ್ಷಮಿತಂ ತೇ ಯಥಾಪುರಾ |

ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಸ್ವಚಾಪೇನ ಪ್ರಹಾರಂ ಚ ಯಥಾ ಮತಂ || ೧೨೨ ||

ಏವಂ ಗಗನಸಂಭೂತಾಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸಕಲಾ ಗಿರಂ |

ವಿಸ್ಮಿತಾಶ್ಚ ಭಯಾವಿಷ್ಟಾ ರಾಜ್ಞೋ ಮುಖಮಲೋಕಯನ್ || ೧೨೩ ||

ಭಕ್ತಪ್ರಿಯಸ್ಯ ವಾಗೇಷಾ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭೋರಿತಿ |

ವದಂತಿಸ್ಮಯಸಂಯುಕ್ತಃ ಪುಲಕಾಂಚಿತವಿಗ್ರಹಃ || ೧೨೪ ||

ಅತಿಭೀತತರೋ ರಾಜಾ ಸ್ಯಾತ್ಮಾನ ಮಪರಾಧಿನಂ |

ಮತ್ಪಾ ಕಂಪಿತಸರ್ವಾಂಗಃ ಸ ಮಂತ್ರಿಗಣಸಂಯುತಃ || ೧೨೫ ||

ನಿನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ನಾನು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಕೂಲಿಯನ್ನೇ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊರುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಹಿಂದೆ ಅರ್ಜುನನ ಧನುಸ್ಸಿನ ಏಟು ನನಗೆ ಹಿತವಾಗಿದ್ದಂತೆ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬೆತ್ತದ ಏಟನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ಷಮಿಸಿ ರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕೇಳಿಸಿತು ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದಲೂ, ಭಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ರಾಜನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದರು.

೧೨೪-೧೨೯. “ಇದು ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಇರುವ ಹಾಲಸ್ಯೇ ಶ್ವರನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು.” ಎಂದು ರಾಜನು ತಿಳಿದು ರೋಮಾಂಚವುಳ್ಳ ಶರೀರ ದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ಬಹಳ ಹೆದರಿದವನಾಗಿ “ನಾನು ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು” ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನು ನಡಗುತ್ತಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಸದ್ಗೋ ವಾತಪುರೇಶಸ್ಯ ಸಮೀಪಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾರ್ಥಿವಃ |

ದಂಡವತ್ಪ್ರಜಾಪತೀನಾಂ ನೇಮು ಸ್ವರ್ವಜನಾ ಅಪಿ || ೧೨೬ ||

ಸಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಾಹ ಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯವಾತಪುರೇಶ್ವರಂ |

ಅಪರಾಧಾ ಸ್ತ್ವನಂತಾ ಯೇ ಮಯಾ ಜ್ಞಾನವಶಾತ್ಕೃತಾಃ | || ೧೨೭ ||

ಕ್ಷಂತನ್ಯಾಸ್ತೇ ತ್ವಯಾ ಸರ್ವೇ ಮದನುಗ್ರಹಹೇತವೇ |

ಯಥಾ ಶಿವಸ್ತಥಾ ತ್ವಂ ಹಿ ತದ್ಭಕ್ತೋ ಸ ಶಿವಪ್ರಿಯಃ || ೧೨೮ ||

ಮತ್ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪೂರ್ವವತ್ಕೃತ್ವಾ ರಕ್ಷ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಮದಂತಿಕೇ |

ಇತಃ ಪರಂ ಮಯಾ ಪೂಜ್ಯಸ್ತದಾ ತ್ವಚ್ಛ್ರೇಯಸೇ ಮಮ || ೧೨೯ ||

ಇತಿ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶ್ರೀಮಾನ್ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ |

ಪ್ರತ್ಯವೋಚತ್ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಃ ಶಂಕರಾಧೀನಮಾನಸಃ || ೧೩೦ ||

ರಾಜನೂ, ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೂ ಅವನಿಗೆ ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ದರು. ಆಗ ರಾಜನು ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ “ ನಾನು ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನನಗೆ ಶಿವನು ಪೂಜ್ಯನಾಗಿ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ, ನೀನೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮೊದ ಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನೀನು ನನಗೆ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿರು ತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಪೂಜೆಯು ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೩೦-೧೩೪. ಶಿವನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. “ ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿ ರುವಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಾಗಿರುವ ಎಲೈ ರಾಜನೇ ನೀನು ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಂಶವನ್ನು

ರಾಜನ್ಯಾಂತ್ಯಮಹೀಶಾಲ ಮಹೀತಲಪುರಂದರ ।

ಭರ್ವಾಶಿನಾಂಶ ಏನ ಸ್ಯಾತ್ಪಂಶಯೋ ನ ಹಿ ಭಕ್ತಿತಃ

|| ೧೩೧ ||

ಯತಸ್ತಾಂ ವಿಷಯೀಕೃತ್ಯ ಗಗನೇ ಶಂಭುವಾಗಭೂತ್ ।

ಸುತರಾಂ ಭಕ್ತಿರೀಶೇ ತೇ ಸಂಪದಸ್ಸಕಲಾ ಅಸಿ

|| ೧೩೨ ||

ತ್ವಾನಾಶ್ರಿತ್ಯಾಖಿಲಾ ಧರ್ಮಾ ವೈದಿಕಾಃ ಶಿವತುಷ್ಟಯೇ ।

ಅನುಷ್ಠಿತಾ ಮಯಾ ಸನ್ಯುಕ್ತಶುಧ್ಧಿರಭೂತ್ತತಃ

|| ೧೩೩ ||

ಚಿತ್ತಶುದ್ಧ್ಯಾ ಭವೇದ್ಭಕ್ತಿರೀಶ್ವರೇ ನಿತರಾಂ ದೃಢಾ ।

ತನ್ನಾಸ್ತಿ ಮಮ ಸಂಸಾರ ವಾಸನೇಶಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೧೩೪ ||

ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಶಿವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಬಹಳ ವಾಗಿರು
ವುದು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಕಾಶವಾಣಿಯು
ಉಂಟಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯು ನಿನಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿರುವ
ರಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳುಂಟಾಗಿರುವುವು ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯ
ದಿಂದಲೇ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ವೈದಿಕ ಎಂಬ ಭೇದದಿಂದ ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿರುತ್ತೇನೆ. ಶಿವನ ತುಷ್ಟಿಗಾಗಿ
ಆಚರಿಸಿದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂದ
ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯೂ ಜೆನ್ನಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಮೇಶ್ವರನ
ಅನುಗ್ರಹವೂ ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಸಂಸಾರ (ವಾಸನಾ ನಾಶವೂ) ಮಾಡ
ಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆಯು ಹೋಗಿ ವೈರಾಗ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ರೂಪವಾದ
ಸ್ಥಿತಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಶಿವಾತ್ಮಕವಾದ ಭಾವನೆಯಿಂದ
ಇರುತ್ತೇನೆ. ಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಯಾದ ಈಶ್ವರನು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಶಿವನಾಗಿ
ಇರುವನು.

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿದಶಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಚೈಕರೂಪಾ ತದಾತ್ಮಿಕಾ ।

ಪರಿಪೂರ್ಣಃ ಪರಶಿವೋ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಈಶ್ವರಃ

॥ ೧೩೫ ॥

ಮೇರುಮಂದರಕ್ಕೆ ಲಾಸಕಾಶೀಶ್ರೀಪರ್ವತಾದಿಷು ।

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಲಿಂಗೇಷು ಪ್ರತಿನಾಸ್ತುಹಿ

॥ ೧೩೬ ॥

ಅವಿಶ್ಯ ಸನ್ನಿಧತ್ತೇಶ ಸ್ವತ್ಯಮಿತ್ಯಾಹುರಾಗಮಾಃ ।

ಏಕ ಏವ ಹಿ ರುದ್ರೋಽಯಂ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಚಾಂಬಿಕಯಾ ಸಹ

॥ ೧೩೭ ॥

ನ ದ್ವಿತೀಯಾಯ ತಸ್ಮೈ ಚ ಸ ಚೋಽಪಾಸ್ಯೋ ಮುಮುಕ್ಷುಭಿಃ ।

ಏವಂ ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ ಈಶ್ವರಃ

॥ ೧೩೮ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಏವೇತಿ ವಿದುರ್ವೇದಾಂತ ವೇದಿನಃ ।

ವೇದಸ್ಯಾಥೋಪದೇಶಂ ಚ ಸುಂದರೇಶೋ ಯಯಾಕರೋತ್ ॥ ೧೩೯ ॥

೧೩೫-೧೪೦. ಮೇರು, ಮಂದರ, ಕೈಲಾಸ, ಕಾಶಿ, ಶ್ರೀಪರ್ವತ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ, ಎಲ್ಲಾ ಶಿವಲಿಂಗಗಳೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಶಿವ ಪ್ರತಿಮೆಗಳೂ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು, ಎಂದು ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳೂ ಹೇಳುವುವು. ಇವನು ರುದ್ರನೆಂದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು. ಇವನಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯವನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವನು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಇರುವನು. ಇವನನ್ನು ಶಕ್ತಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದವನೆಂದು ಮುಸ್ತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಧ್ಯಾನಮಾಡಬಾರದು. ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯಗಳು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುವುವು. ಈಶ್ವರನೇ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೆಂದು [ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವರು] ಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಿಳಿದಿರುವರು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ವೇದಾಥೋಪದೇಶವನ್ನು ಕಣ್ವನೇ ಮೊದಲಾದ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿರುವನೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುವು. ಬ್ರಹ್ಮನೆನಿಸಿರುವವನು ಒಬ್ಬನೇ

ಕಣ್ವಾದಿಭ್ಯೋ ಮುನಿಭ್ಯಶ್ಚ ತಾಂ ಲೀಲಾಂ ಪ್ರಾಹುರಾಗಮಾಃ ।

ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಪ್ರಾಹ ಯಚ್ಛ್ರುತಿಃ ॥ ೧೩೯ ॥

ತನ್ಮೂಲಲಿಂಗ ಏವೇದಂ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಾದಿಭಿಧಂ ।

ತಸ್ಮಾತ್ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಕೃತ್ವತ್ರ ವೇದಾನಾಮರ್ಘ ಈಶ್ವರಃ ॥ ೧೪೦ ॥

ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಚ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವಿಗ್ರಹಃ ।

ಸರ್ವಕ್ಷೇಮಪ್ರದಃ ಶಂಭುಃ ಮೀನಾಕ್ಷೀಪತಿರವ್ಯಯಃ ॥ ೧೪೧ ॥

ಏವಂ ರೂಪ ಸ್ವಂದರೇಶ ಸ್ವರ್ವಪ್ರೇರಕ ಈಶ್ವರಃ ।

ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಂ ನ ಜಾನಾಮಿ ತತ್ರ ಮುಕ್ತಿಂ ದಿಶಾಮ್ಯಹಂ ॥ ೧೪೨ ॥

ನ ಸ್ವಾಮ್ಯಾಜ್ಞಾ ಲಂಘನೀಯಾ ತದ್ಭಕ್ತೇನ ತ್ಸಯಾಪಿ ಚ ।

ಮಾಮುಪಿ ಪ್ರೇಷಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗಂತುಂ ತ್ವಂ ಹಿ ಚಿದಂಬರಂ ॥ ೧೪೩ ॥

ಆಗಿರುವನು. ಅವನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವನು ಎರಡನೆಯವನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಎಂದು ವೇದವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದು. ಆ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ರೂಪವೇ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಲಿಂಗವಾಗಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವವನು ವೇದಾರ್ಥ ರೂಪವಾಗಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ ಆಗಿರುವನು.

೧೪೧-೧೪೨. ಪರಮೇಶ್ವರನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವನು. ಸತ್, ಚಿತ್, ಆನಂದಗಳೇ ಅವನ ರೂಪವಾಗಿರುವುವು. ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಮಿನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಿರುವ ಶಿವನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು. ಈ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಯಾಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಲಾಭವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವೆನೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿರುವೆನು.

೧೪೩-೧೪೪. ಪ್ರಭುವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಭಕ್ತನಾಗಿರುವ ನೀನೂ, ನಾನೂ, ಕೂಡ ಮೀರಬಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬೇಗನೆ ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು, ವಾತವುರೇಶ್ವರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ

ಇತಿ ತದ್ಗಿರ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸಾಂಧ್ಯರಾಡರಿಮರ್ದನಃ ।

ಅನುಜ್ಞಾಂ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ಗಚ್ಛ ತ್ವಮಿತಿ ಮಂತ್ರಿಣೇ ॥ ೧೪೪ ॥

ಅಥ *ಶ್ರೀವಾಚಕಗಣೈರ್ಗಾರ್ಯ ಸುಂದರನಾಯಕಂ ।

ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಪ್ರಥಿತಂ ಪೇತ್ರಂ ಶ್ರೀಮದ್ಭಾತಪುರೇಶ್ವರಃ ॥ ೧೪೫ ॥

ಅನ್ಯಗಚ್ಛತ್ಯೋಶಮಾತ್ರಂ ಪಥಿ ತೇನ ನಿವಾರಿತಃ ।

ತಂ ವಿಸೃಜ್ಯಾಯಯೌ ಪ್ರೇಮ್ನಾ ಮಧುರಾಂ ಸಾಂಧ್ಯಭೂಪತಿಃ ॥ ೧೪೬ ॥

ಅಥಾಸಾದ್ಯ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಮಹಾಂತಂ ಮಂಟಪಂ ಪುರಃ ।

ಮಹೀಪೋ ಮಂತ್ರಿಭಿಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಶಂಭೋಃ ಕಾರುಣ್ಯಮದ್ಭುತಂ ॥ ೧೪೭ ॥

ಪ್ರಶಶಂಸು ಮುರ್ದಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭೋರ್ಮುಹುಃ ।

ಹೇ ಮಂತ್ರಿಣಃ ಸಂಶೃಣುದ್ವಂ ಭಕ್ತರಕ್ಷಾಕರಸ್ಯ ತತ್ ॥ ೧೪೮ ॥

ಅರಿಮರ್ದನಸಾಂಧ್ಯರಾಜನು ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಚಿದಂಬರಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಶ್ರೀವಾಚಕ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿದ್ರವಾದ ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಒಂದು ಹರಿದಾರಿ ದೂರದವರಿಗೆ ಸಾಂಧ್ಯರಾಜನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ರಾಜನನ್ನು ನೀನು ಬರಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ರಾಜನು ಮಧುರಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಗಡ ಶಿವನ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ದಯೆಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು.

೧೪೮-೧೫೦. ಎಲೈ ಮಂತ್ರಿಗಳಿರಾ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದಯೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿರಿ. ಭಕ್ತರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ನಿಂದಿತವಾದ [ಮಣ್ಣು ಹೊರುವುದೇ ಮುಂತಾದ] ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವನು.

*ಶ್ರೀ ವಾಚಕಗಣ=ತವಿಳುಬಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳು

ಕಾರುಣ್ಯಂ ವಿದಿತಂ ಚಾಪಿ ಕೃತಂ ತೇನ ಹಿತಾಯ ಹಿ ।

ವಿಷಂ ವ್ಯಾಧಸ್ಯ ಸಹಿತಂ ಶಿಶುಮಾಂಸಂ ಚ ಭಕ್ಷಿತಂ

॥ ೧೪೯ ॥

ಪ್ರಿಯಂ ಜಾತಂ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ಸು ಪ್ರಿಯಂ ಸಾಷಾಣತಾಡನಂ ।

ಧನುಷಾ ತಾಡನಂ ನೇತ್ರತಾಡನಂ ಚಾದ್ಯ ತಪ್ಪ್ರಿಯಂ

॥ ೧೫೦ ॥

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇಶ್ವರೇ ಕಾರ್ಯಾ ಭಕ್ತಿರೇವ ಹಿತೇಪ್ಸುನಾ ।

ಸರ್ವೇಷ್ಟಪಿ ಚ ದೇವೇಷು ಶಿವ ಏನಾಶ್ರಿತಾರ್ತಿಹಾ

॥ ೧೫೧ ॥

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸಾಂಧ್ಯೇಶ ಶ್ರೀವನೋವ ಸದಾಶ್ರಯನ್ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಾಯಾಪಿ ಗೋಭೂಹೇಮಾಂಬರಾದಿಕಂ

॥ ೧೫೨ ॥

ಉಪಧಾ ವಿವಿಧಾಃ ಪ್ರಾದಾನ್ಯವರತ್ನಾದಿಕಂ ಬಹು ।

ಇಂದೂದಯೇಬ್ಧಾಪ ಇವ ರಾಜ್ಞೋ ವರ್ಧಂತಿ ಸಂಪದಃ

॥ ೧೫೩ ॥

ವಿಷವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿದನು. ಬೇಡರವನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದಿರುವನು. ಮಗುವಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದಿರುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದದ್ದು. ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಏಟನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿರುವುದು ಯಾರಿಗೆ ಹಿತಕರವು. ಧನಸ್ಸಿನಿಂದ ಏಟನ್ನು ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಬೆತ್ತದಿಂದ ಏಟನ್ನು ಹೊಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವುಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದದ್ದು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿನೋದವನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಇರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇರುವುದು ಹಿತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನ ಕೆಲಸವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ವಿಪತ್ತನ್ನು ಶಿವನೊಬ್ಬನೇ ಪರಿಹಾರ ಮಾಡುವವನು.

೧೫೧-೧೫೪. ಸಾಂಧ್ಯರಾಜನು ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇದ್ದನು. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಿಗೆ ಗೋವು, ಭೂಮಿ, ಚಿನ್ನ, ವಸ್ತ್ರ, ಆಭರಣ, ನವರತ್ನ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಚಂದ್ರನು ಪೂರ್ಣಮೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ

ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಸ್ಯ ಕ್ಲೇಶಯಾ ಚಾರಿಮರ್ದನಪಾಂಡ್ಯಪಃ |

ಪುತ್ರಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಜಗನ್ನಾಥಂ ಸರ್ವಸದ್ಗುಣಸಂಯುತಂ

|| ೧೫೪ ||

ರಾಜ್ಯಂ ಚಕಾರ ಸುಚಿರಂ ಯಥಾ ಶಂಭುಃ ಪುರಾಕರೋತ್ |

ಸ ವಾತಗ್ರಾಮನಾಥೋಪಿ ಸಹ್ಯಯೋನಿತಲೋದ್ಭವಂ

|| ೧೫೫ ||

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಮಶೇಷಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಂಸೇವ್ಯ ಶಂಕರಂ |

ತತ್ರ ತತ್ರ ಸ್ವಶಿಷ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಾಪ ಶ್ರೀಮಚ್ಚಿದಂಬರಂ

|| ೧೫೬ ||

ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಶಿವಗಂಗಾಯಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಂಬಂ ನಟೀಶ್ವರಂ |

ಶ್ರೀಮೂಲನಾಥ ಲಿಂಗಂ ಚ ಲಿಂಗಾನಾಮುತ್ತಮೋತ್ತಮಂ

|| ೧೫೭ ||

ತಸ್ಮಿನ್ನೀಪವನೇ ರಮ್ಯೇ ಸ್ರೀಡಾಂ ಕೃತ್ವಾನುಗೈಸ್ಸಹ |

ಮೃಗವ್ಯತ್ಯಾ ಸಂಚರತ್ ಸ ಪರ್ಣಾಶೀ ನೃವಸಚ್ಚಿರಂ

|| ೧೫೮ ||

ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ನೀರು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ, ಇವನ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಅರಿಮರ್ದನಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದನಾದ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ಜಗನ್ನಾಥನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮಗನನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ರಾಜ್ಯಭಾರಮಾಡಿದಂತೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

೧೫೫-೧೫೮. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಕಾವೇರೀ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಶಿವನ ಸೇನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗಿ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಚಿದಂಬರಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶಿವಗಂಗಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವೀಸಹಿತನಾಗಿರುವ [ಚಿದಂಬರೇಶ್ವರನನ್ನು] ನಟೀಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮೂಲಸ್ಥಾನೇಶ್ವರನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ರಮ್ಯವಾದ ಆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅನುಚರರೊಡನೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆಯೇ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಮೃಗಗಳುಳ್ಳದ್ದಾದ ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಾಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ [ಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು] ಬಹಳ ಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನು.

ಸಮಾಧಿನಿಶ್ಚಯಮನಾಃ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಚ ವಿಷಯಾಃ ಸದಾ ।

ನಿದ್ರಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ನಿರಾಹಾರ ಶಿವಾನಂದಾಮೃತಂ ಪಿಬನ್ ॥ ೧೫೯ ॥

ಮಹಾಯೋಗೀ ವ್ಯಗ್ರೈಃ ಸ್ವಾರ್ಥಂ ಸಂಚಚಾರ ಮುದಾ ತದಾ ।

ತದಾ ಬೌದ್ಧಾ ಸ್ವಮಾಯಾತಾ ದ್ವೀಪಾಂತರನಿವಾಸಿನಃ ॥ ೧೬೦ ॥

ಸ್ವಸಂಪ್ರದಾಯಸಂಯುಕ್ತಾ ಶ್ಯಾಪಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣಿಃ ।

ಜೇತುಂ ಚ ವೈದಿಕಾಂಸ್ತತ್ರ ಶಿವೇ ಪರಮಕಾರಣೇ ॥ ೧೬೧ ॥

ಅನೇಕೈಃ ಪುಸ್ತಕಭರೈಶ್ಚೈವೈಃ ಕರ್ಮಕರೈರಪಿ ।

ಕೌತರ್ಕಕುಶಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಿವೋ ನಾಸ್ತೀತಿ ವಾದಿನಃ ॥ ೧೬೨ ॥

ಪಿಂಞಸಮ್ಮಾರ್ಜನಕರಾಃ ಮುಂಡಿನಃ ಪರವಂಚಕಾಃ ।

ಜಿತ್ವಾನೇಕಸ್ಥಲೇ ವಾದೈಃ ಸ್ವಮತಾನ್ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸರ್ವತಃ ॥ ೧೬೩ ॥

೧೫೯-೧೬೩. ಅವನು ಭೋಗಪಡುವ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಿದ್ರಾಹಾರ ಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು ವೃಥಾವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿ, ವ್ಯಗ್ರಗಳೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ ಇರುವ, ದೊಡ್ಡ ಯೋಗಿಯಾಗಿದ್ದನು ಆಗ ದ್ವೀಪಾಂತರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವ ಬೌದ್ಧರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಬಂದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ತಕ್ಕ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಬಹಳ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇರುವ ವೈದಿಕರನ್ನು ಇವರು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ತಂದಿದ್ದರು. ಇವರ ಸಂಗಡ ಬಹಳ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸೇವಕರೂ ಇದ್ದರು. ಈ ಬೌದ್ಧರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತರ್ಕ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ಶಿವನು [ದೇವರು] ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಿರುವರು.

ಚಿದಂಬರ ಮಠ ಪ್ರಾಪ್ತವಕ್ಷೇತ್ರಶಿಖಾಮುಖಂ |
ದ್ವಿಜಾನಾಂ ತ್ರಿಸಹಸ್ರಂ ಚ ಭಕ್ತಾನೈವಾಂಶ್ಚ ಯೋಗಿನಃ || ೧೬೪ ||

ಬೌದ್ಧಾ ನಿರೋಧಯಾಮಾಸುರ್ವಿವಾದಾಯ ಪರಸ್ಪರಂ |
ಊಹಾಪೋಹೈರನೇಕೈಸ್ತೈಃ ಕೃತ್ವಾ ತರ್ಕಂ ಶಿನಾಶ್ರಿತೈಃ || ೧೬೫ ||

ಮೋಕ್ಷದಾತಾ ಶಿವೋನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವಂ ಬುದ್ಧಿಮಯಂ ಜಗತ್ |
ಇತಿ ಸ್ವಶಾಸ್ತ್ರೈರ್ನಿಜಯಂ ಕುರ್ಯುಸ್ಸರ್ವತ್ರ ಪಾಪಿನಃ || ೧೬೬ ||

ಸರ್ವೇ ಚ ನಿರ್ಜಿತಾಸ್ಸಂತಃ ಪುನರೂಚುರ್ಜಯೈಷಿಣಃ |
ವೇದಾ ನಿರರ್ಥಕಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಸತ್ಯಾರ್ಥಂ ವದಂತಿ ಹಿ || ೧೬೭ ||

ನ ಧಾರ್ಯಂ ಭಸ್ಮ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಭೋಗಾರ್ಥಂ ಹ್ಯಪ್ಪಮೇವ ಚ |
ನಿಸ್ಸಂಬಂಧತ್ರಯಂ ಚಾತ್ರ ಶಿವಭಸ್ಮಾರ್ಥತಾ ದ್ವಿಜಾಃ || ೧೬೮ ||

೧೬೪-೧೬೬. ಇವರು ನವಲು ಗರಿಯ ದೊಂದೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಆದರಲ್ಲಿ ನೆಲವನ್ನು ಗುಡಿಸುವರು. ಇವರು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೂದಲಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಇತರರಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡುವರು. ಬಹಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ತಮ್ಮ ಮತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವರು. ಬಹಳ ಉತ್ತಮ ಶಿವ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಚಿದಂಬರಕ್ಕೆ ಇವರು ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಯೋಗಿಗಳನ್ನೂ ವಾದಕ್ಕಾಗಿ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಬೌದ್ಧರು “ಶಿವನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಶಿವನು ಇಲ್ಲವೇ, ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವುದು.” ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಆಕ್ಷೇಪ ಸಮಾಧಾನಗಳಿಂದ ಕುತರ್ಕವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಚಿದಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವ ಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಇವರ ವಾದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಲಾರದೆ ಸೋತರು.

೧೬೭-೧೭೦. ಆಗ ವಾಪಿಗಳಾದ ಈ ಬೌದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ವೇದಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದವುಗಳಲ್ಲ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಸರಿಯಾದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವು

ಶಿವೇ ಭಸ್ಮನಿ ಭಕ್ತಾಶ್ಚ ಭವಂತೋ ಮೋಹನಾಶ್ರಿತಾಃ ।

ಶಿವಸ್ಯ ವಾ ಭಸ್ಮನೋ ವಾ ಮಹತ್ವಂ ನ ಪವಿತ್ರತಾ || ೧೬೯ ||

ಶಿವೇನ ಧಾರ್ಯತೇ ಭಸ್ಮ ಪವಿತ್ರಂ ಯದಿ ಹೋಮಜಂ ।

ಸ್ಮಶಾನಭಸ್ಮಕಂ ಚಾಪಿ ಹ್ಯಪವಿತ್ರಂ ಪವಿತ್ರಕಂ || ೧೭೦ ||

ನದಂತು ಮೋಹಸಂಯುಕ್ತಾ ಸ್ತ ಶಿವೋಪಿ ಸುಮೋಹಿತಃ ।

ವೃಕ್ಷಬೀಜಂ ಹ್ಯಗ್ನಿ ಬೀಜಂ ನ ಜನ್ಯಸ್ಯ ಶಿವೋಪಿ ಚ || ೧೭೧ ||

ನಿಸ್ಸಂಬಂಧತ್ರಯಂ ಚಾಪಿ ಹ್ಯಸ್ತಿ ಚೈತದ್ಭ್ರಮಂತು ನಃ ।

ಸಂದೇಹಂ ನಿಶ್ಚಯಾಕೃತ್ಯ ನದಂತು ಪರಮೇತಯೋಃ || ೧೭೨ ||

ಕಸ್ಸಂಬಂಧಶ್ಚೇಶ್ವರಸ್ಯ ಭಸ್ಮನೋ ವೇದನಾದಿನಃ ।

ದಿನಾನಿ ಸಪ್ತದತ್ತಾನಿ ತುಭ್ಯಂ ತನ್ನಿ ಶ್ವಯಾಯ ಚ || ೧೭೩ ||

ದಿಲ್ಲ. ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಧಾರಣದಿಂದ ಭೋಗವೂ ಮೋಕ್ಷವೂ ಯಾವದೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲ. ಶಿವನಲ್ಲಿ ನೀವು ಭಕ್ತರಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯು. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವೂ ಪವಿತ್ರತೆಯೂ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಶಿವನು ಹೋಮದಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸುವದರ ಮೂಲಕ ಮಹತ್ವವೂ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯೂ ಉಂಟಾಗುವದಾದರೆ ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿರುವ ಭಸ್ಮವು [ಅಪವಿತ್ರ] ಅಪರಿಶುದ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಲು ಕಾರಣವೇನು. ಭಸ್ಮದ ಪರಿ ಶುದ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅಪರಿಶುದ್ಧತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನೂ ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಇಲ್ಲ.

೧೭೧-೧೭೪. ದಡ್ಡರಾಗಿರುವ ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. “ವೃಕ್ಷಬೀಜ, ಅಗ್ನಿಬೀಜ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶಿವನೇ ಆಗಿರುವನು. ನಿಸ್ಸಂಬಂಧ ತ್ರಯವೆಂದು” ಹೇಳುವ ನಿಮ್ಮ ವಿದ್ವಾಂತವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿರಿ. ನೀವು ಹೇಳುವ

ತಯೋ ರಾಧಿಕೈರೇಕಸ್ಯ ನೋಕ್ತಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿರೇವ ಚೇತ್ |

ಕರಿಷ್ಯಾಮೋಪ್ಯಭಾವಂ ಚ ಕನಕೈಃ ಕಲ್ಪಿತಾಂ ಸಭಾಂ

|| ೧೭೪ ||

ತೇಷಾಂ ವಾಕ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಭುಭಕ್ತಜನಾ ಮಿಥಃ |

ವಿಚಾರ್ಯ ಚೋತ್ತರಂ ವಕ್ತುಂ ನ ಶಕ್ತಾ ಅಭವಂಸ್ತದಾ

|| ೧೭೫ ||

ಓಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ವಾಕ್ಯೈಸ್ತ ದಧ್ವರೇಶಸ್ಯ ವಾದ್ಧರೇ |

ಸಮುತ್ಪತ್ತಿ ಧಾರಣತ್ವಂ ಭಸ್ಮನ ಶಿವಶಾಸನಾತ್

|| ೧೭೬ ||

ಧರ್ತವ್ಯಂ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಸರ್ವೈರಪಿ ವದಂತಿ ಚ |

ವೇದಾಗಮಪುರಾಣಾದಿನಾಕ್ಯೈರ್ವಿಹಿತಮೇವ ಚ

|| ೧೭೭ ||

ನಿಮ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾದ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಇರುವ ಸಂದೇಹವು ಹೋಗುವಂತೆ ಸರಿಯಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ನೀವು ವೇದವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ನಂಬಿರುವವರು. ಭಸ್ಮಕ್ಕೂ ಶಿವನಿಗೂ, ಯಾವ ಸಂಬಂಧವು ಇರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಹೇಳಲು ನಿಮಗೆ ಎಳುದಿನಗಳು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವೆವು. ಶಿವ ಮತ್ತು ಭಸ್ಮಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಆಗಲಿ, ಒಂದಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವವನ್ನಾಗಲಿ ನೀವು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಈ ಚಿಂದಬರದಲ್ಲಿರುವ ಕನಕ ಸಭೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವೆವು ” ಎಂದು ಶೈವರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು.

೧೭೫-೧೭೮. ಆಗ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುವ ಶಕ್ತರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಬಾಧ್ಯರು ಹೇಳಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರು. “ಯಜ್ಞಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ, ಇತರ ವೇದಗಳ ಮಂತ್ರದಿಂದಲೂ ಭಸ್ಮದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಆಯಿತು ಅದರ ಧಾರಣವೂ ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವುದು. ಭಸ್ಮಧಾರಣದಿಂದ ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು. ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಹೇಳುವರು. ವೇದಗಳೂ ಆಗಮಗಳೂ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿರುವ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಈ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳುವುವು. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣೋಕ್ತವಾದ ಭಸ್ಮ

ಧರ್ತವ್ಯ ಮನ್ಯಥಾ ನೃಣಾಂ ನಿರಯೇ ಪತನಂ ಧ್ರುವಂ ।

ಯೂಯಂ ತು ಪಾಪಿನಃ ಸರ್ವೇ ಧ್ರುವಂ ನಿರಯಭೋಗಿನಃ || ೧೭೮ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ವೈದಿಕೈಸ್ಸರ್ವೈಸ್ತೇಪ್ರಾಚುಃ ಪಾಪಿನೋ ವಚಃ ।

ನ ಸಮ್ಮತಾಸ್ತೇ ಸರ್ವೇಪಿ ನೇದಾಸ್ಸತ್ಯಪ್ರವಾದಿನಃ || ೧೭೯ ||

ದುಃಖಿತಾಸ್ತೇ ಗೃಹಾರ್ಜಗ್ಗುರನ್ಯೋನ್ಯವಿಜಯಾಯ ತೇ ।

ಗತೇ ಚ ಷಡ್ಧಿನೇ ಪಶ್ಚಾತ್ತಿಸಹಸ್ರಂ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ || ೧೮೦ ||

ಸಭಾಪತಿಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಕ್ರುರ್ವಿಜ್ಞಾಪನಂ ತ್ವಿದಂ ।

ತೇಷಾಂ ಶಿವೋಽವದತ್ಸತ್ಯೇ ಸ್ವಭಕ್ತಾನಾಂ ಜಯಾಯ ಚ || ೧೮೧ ||

ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಿಗೆ ನರಕವಾಸವು ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕಾರಣ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀರಿ.” ಎಂದು ಶಿವಭಕ್ತರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

೧೭೯-೧೮೧. ವೇದಗಳನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವ ವೈದಿಕರ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀವು ಹೇಳುವ ಯುಕ್ತಿಯು ನಿಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ದೃಢ ಪಡಿಸಲು ಸಾಲದು.” ಎಂದು ಬೌದ್ಧರೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ವೈದಿಕರೆಲ್ಲರೂ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತಾ ಇವರನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ, ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಆರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ಮೂರುಸಾವಿರ ವೈದಿಕರು (ಚಿಂದಂಬರೇಶ್ವರನ) ಚಿಂದಂಬರ ದಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕನಕ ಸಭಾಪತಿಯಾದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ಶಿವನು ಇವರಲ್ಲಿ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಭಸ್ಮರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಬಾಹ್ಮಣನ ರೂಪದಿಂದ ಇವರ ಸ್ಪಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

ದ್ವಿಜನರ್ಯವಪುರ್ವತ್ವಾ ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಭೂಷಿತಃ ।

ಅಸ್ತಿಂ ಸ್ತಿಲ್ಲವನೇ ಕಶ್ಚಿನ್ನಮ ಭಕ್ತೋ ಮಹೀಸುರಃ

॥ ೧೮೨ ॥

ವಾಗ್ನಿಭೂತ್ಯಾ ದ್ರಾವಿಡಯಾ ವರವಾಕ್ಸೋತಿವಿಶ್ರುತಃ ।

ವನ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಿಭಿ ಸ್ಸಾರ್ಥಂ ಚರತೇ ವ್ಯಾಘ್ರಸಾದವತ್

॥ ೧೮೩ ॥

ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ತೇನ ಸತ್ಕವಿನಾ ಧ್ರುವಂ ।

ವನೇ ಗತ್ವಾ ಸಮಾನೀಯ ಪ್ರೀಣಯಿತ್ವಾ ಚ ಸಾಂತ್ವತಃ

॥ ೧೮೪ ॥

ತೇನೈವಾನುಗರ್ತಾ ಸರ್ವಾ ವೇದವಿದ್ಯಾವಿದೂಷಕಾನ್ ।

ಜಯಂತು ಮದ್ಗಿರಾ ಯೂಯಂ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಿಂಧುನಾ

॥ ೧೮೫ ॥

ಸ ತು ವಾತಪುರೇಶಾಖ್ಯ ಸ್ತತೋ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕಃ ।

ಏತದರ್ಥಂ ಪ್ರೇಷಿತಶ್ಚ ಸುಂದರೇಶೇನ ಶಂಭುನಾ

॥ ೧೮೬ ॥

೧೮೨-೧೮೪. ಅವನು “ ಈ ತಿಲ್ಲವನವೆಂಬ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ವಾಕ್ಯದ್ವಿಧಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ವ್ಯಾಘ್ರಸಾದ ಋಷಿಯ ರಾಗೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಉತ್ತಮ ಕವಿಯಾದ ಅವನಿಂದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವು ಗೆಲ್ಲುವುದು. ನೀವು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿರಿ. ಮೃದುವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿರಿ.

೧೮೫-೧೮೬. ನೀವುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅವನೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಬೌದ್ಧರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸರಿಯಾದ ವೇದಾಂತ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿರಿ. ಅವನಿಗೆ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನೆಂದು ಮೊದಲು ಹೆಸರಿದ್ದಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕನೆಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವುದು. ಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅವನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ

ಬೌದ್ಧಾನಾಂ ವಿಜಯಾರ್ಥಂ ಚ ಮಧುರಾವಾಸಸಾದರಃ |

ಏವಂ ಮಾಹೇಶ್ವರಾಸ್ಸರ್ವೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಪ್ನಂ ಸುನುಂಗಲಂ || ೧೮೭ ||

ಅನ್ನೋನ್ಯಂ ಸ್ವಪ್ನವೃತ್ತಾಂತ ಮೂಚು ವಿಸ್ಮಿತಮಾನಸಾಃ |

ಸಂಭೂಯ ಶಂಭೋರಗ್ರೇ ತೇ ಸಂತೋಷಾಧಿಕ್ಯಸಂಯುತಾಃ || ೧೮೮ ||

ಶಾಂಭವೈಸ್ತ್ವೈಃ ಪರಿಜನೈರ್ವಾದ್ಯಾನಾಂ ಸುಸ್ವನೈರ್ವನೇ |

ಪರಿತಃ ಸಂಚರಂತಿ ಸ್ಮ ಮೃಗಯಂತೆ ಶಿವಾಗ್ರತಃ || ೧೮೯ ||

ತದಾ ತು ಕುತ್ರಚಿದ್ಭ್ರಷ್ಟೋ ಮೃಗಮಧ್ಯೇ ಮಹಾಮುನಿಃ |

ಅಯಾಹಿ ರಕ್ಷೇತಿ ವಚಶ್ಚೋಚು ಗೌತ್ವಾ ತದಂತಿಕಂ || ೧೯೦ ||

ಅನುಗ್ರಹಂ ಕುರು ಸ್ವಾಮಿನ್ನಿತಿ ನಾಚಂ ಸುನಾದಿನಃ |

ಕೃತಾಂಜಲೀಂಶ್ಚ ಶೀರ್ಷೇಷು ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿನಯಾನ್ವಿತಾನ್ || ೧೯೧ ||

ಕಳುಹಿರುವನು” ಎಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹೇಶ್ವರರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ವಪ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೮೮-೧೮೯. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದರು. ಅನೇಕವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೇವಕರೊಡನೆ ತಮಗೆ ಶಿವನು ಸೂಚಿಸಿದ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೃಗಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಹರ್ಷಿಯಾದ ಅವನನ್ನು ಕಂಡರು.

೧೯೦-೧೯೩ ಆಗ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ “ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು. ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬಂದು ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು” ಎಂದು ಮೃದುವಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಬಗಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ

ಅಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ತಾಽಯೋಗೀ ಸ ಗತೋ ಮೃಗೈಃ |
ಪುನಃ ಪುನರ್ಜನ್ಮೈಸ್ಸರ್ವೈಃ ಗಂತುಂ ಶಕ್ತ್ಯ ಶ್ಚ ಶಾಂಭವೈಃ || ೧೯೨ ||

ಕ್ಷಚಿತ್ತ್ವಚಿತ್ಸ ದೃಷ್ಟಸ್ಸನ್ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋಪಿ ವನಂ ಯಯೌ |
ತದಾ ಸಂಭೂಯ ತೇ ಭರ್ತೃ ಭುಃಖಿತಾ ಸ್ತಸ್ಮು ರಂತಿಕೇ || ೧೯೩ ||

ಖಿನ್ನಾಶ್ಚ ತೇಫ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾ ನೃತ್ತರಾಜಸ್ಯ ತೇಂತಿಕಂ |
ಸ್ಮಾರ್ಥಯಾಮಾಸು ಋಷಯ ಸ್ತ್ರೀಶಹಸ್ರಾ ನಟೇಶ್ವರಂ || ೧೯೪ ||

ಮೃಗೈಸ್ಸಹ ಪಲಾಯಂತೇ ಚಾಹ್ವಾನಂ ಚ ಕೃತೇ ಸತಿ |
ಬೌದ್ಧಾನಾಂ ವಿಜಯಾರ್ಥಂ ಚ ಕರಣೀಯಂ ಚ ಕಿಂ ವದ || ೧೯೫ ||

ತದಾಶರೀರಿಣೀ ವಾಣೀ ಗಂಭೀರಾ ಗಗನಾದಭೂತ್ |
ಋಷಯ ಸ್ತ್ರೀಶಹಸ್ರಾಣಿ ಯೂಯಂ ಶೃಣ್ವಂತು ಮದ್ವಚಃ || ೧೯೬ ||

ಕೊಂಡು ಏನಯದಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಅವನು ಇವರನ್ನು ನೋಡಿ ಇವರಲ್ಲಿ ಅನಾದರ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಇವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೆ ಮೃಗಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟು ಹೋದನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಅನೇಕವಾರಿ ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಬರಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು. ಅವನು ಕಾಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಈ ಮಾಹೇಶ್ವರರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ದುಃಖ ವುಂಟಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದರು. ಮನಃಖೇದವುಳ್ಳ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬದಲಾಗಿ ಚಿವಂಬರದಲ್ಲಿರುವ ನಟರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ನೂರುನಾವಿರ ಜನರೂ ನಟರಾಜನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರು.

೧೯೪-೧೯೬. “ ಎಲೈ ನಟರಾಜನೆ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ನಾನೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದೆವು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಕರೆದವು. ಅವನು ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮೃಗಗಳ ಸಂಗಡ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಈಗ ನಾವುಗಳು ಜಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನೆಲ್ಲರೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿತು.

ಶಕ್ತ್ಯಾ ಭವಂತ ಶ್ಶೃಣ್ವಂತು ಮದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಾವಧಾನತಃ ।

ಏಕೋಪಾಯಮಯತ್ನೇನ ತದಾಹ್ವಾನ ಸುಕರ್ಮಣಿ || ೧೯೭ ||

ಪುರಾ ಮಯಾ ವಾತಪುರೇ ಗುರುಣಾ ಕುಂದಮೂಲಕೇ ।

ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟ್ಯಾ ವೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರೋಪದೇಶತಃ || ೧೯೮ ||

ಮಾಣಿಕ್ಯರತ್ನವದ್ವಾಣೀ ಸಂಭೂತಾ ಇತಿ ಯತ್ನತಃ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಇತಿ ದೀಕ್ಷಾನಾಮ ಸುಕಲ್ಪಿತಂ || ೧೯೯ ||

ತೇ ನ ಕುರ್ವಂತು ಚಾಹ್ವಾನಂ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವಹಿತಾಯ ಚ ।

ಅಯಾಸ್ಯತಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಸ್ಮರನ್ದ್ರಾಙ್ಮಿಕಟಂ ಹಿ ವಃ || ೨೦೦ ||

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಭುವಾಕ್ಯಂ ತೇ ಭಕ್ತಾಃ ಪರಯಾ ಮುದಾ ।

ಪುನರ್ಯಯುಸ್ತಿಲ್ಲವನಂ ಸೋಽಪಿ ದೃಷ್ಟೋಽಥ ದೂರತಃ || ೨೦೧ ||

೧೯೭-೨೦೧. “ ಮೂರುನಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಮಹೇಶ್ವರ ಭಕ್ತರಾದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಜಾಗರೂಕರಾಗಿ ಕೇಳಿರಿ. ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ತರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಕುಂದಮೂಲ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡುವಾಗ ಅವನನ್ನು ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ [ನೋಡಿದೆನು] ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆನು. ನೀವು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಉಪಾಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆಯಿರಿ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದರೆ ಅವನು ನಿಮಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವನು ಬಂದದ್ದ ರಿಂದ ಸುಖವಾಗುವುದು. ” ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿದರು. ಈ ಮಾತಿನಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ತಿಲ್ಲವನವೆಂಬ ಕಾಡಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ, ಹೋಗಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಸಂಗಡ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರವಾಕ್ಯಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಸ್ತೇಂತಿಕ ಮುತ್ರಮಂ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಇತಿ ದೀಕ್ಷಾನಾನು ಸುಕಲ್ಪಿತಂ || ೨೦೨ ||

ತೇನ ಕುರ್ವಂತು ಚಾಹ್ವಾನಮಿತಿ ಖಾದಭವದ್ವಚಃ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಏಹೀ ತ್ಯುಚ್ಛೈಃ ವೋಚು ಶ್ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ || ೨೦೩ ||

ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತಸಿದ್ಧಾರ್ಥಂ ಬೌದ್ಧಾನಾಂ ನಿಗ್ರಹಾಯ ಚ ।

ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ತ್ವಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಾಹೂತಾಶ್ಚ ಸುನಾನುತಃ || ೨೦೪ ||

ವಾತಗಾಮೇಶ್ವರೋ ದೀಕ್ಷಾನಾನುಶ್ರವಣಮಾತ್ರತಃ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಇತಿ ಏಹ್ಯೇಹ್ಯಂತಿಕನೋನ ನಃ || ೨೦೫ ||

ಗುರುಮೂರ್ತ್ಯಾ ಶಿವೇನಾಹಮಾಹೂತೋನುಗ್ರಹಾಯ ಯತ್ ।

ತಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಚ ತನ್ನಾಮ ಲಬ್ಧವಂತ ಶ್ಶಿವಾಶ್ರಿತಾಃ || ೨೦೬ ||

೨೦೨-೨೦೪. “ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಮಾತಿ ನಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆವು. ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಗುರುವು ನಿನಗೆ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕನೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಇರಿಸಿರುವನು. ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿದೆವು. ಶೈವ ಶಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲು ನಾವುಗಳು ಬಂದಿರುತ್ತೇವೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾವುಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆದಿರುವೆವು.” ಎಂದು ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರು.

೨೦೫-೨೦೬. ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ತನಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುರುವು ತನಗೆ ಇರಿಸಿದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು “ ನನ್ನ ಗುರುವು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕನೆ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬಾ ಎಂದು ಕರೆದಂತೆ ತಿಳಿದನು. ಗುರುಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಿವನು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿರು

ಏತದರ್ಥಂ ಪ್ರೇಷಿತಾಶ್ಚ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಾದ್ಧಿ ಮಾಂ ।
ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮಿ ಕೃತಾರ್ಥೋಽಸ್ಮಿತ್ಯುಚ್ಚರನ್ ಸ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥ ೨೦೭ ॥

ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಪತ್ರಿಪದಂ ಶಾಂಭವಾನ್ಪ್ರತಿ ಚಾಯಯೌ ।
ತೇಽಪಿ ಪ್ರೀತಾ ನಮಸ್ಕಾರೈಃ ಪರಿಪೂಜ್ಯ ಚ ತಂ ಮುನಿಂ ॥ ೨೦೮ ॥

ನೃತ್ತಾಂತಮುಕ್ತ್ವಾ ಶಂಭೋಶ್ಚ ತಮಾದಾಯ ಪರೀವೃತಾಃ ।
ಅಂಗೀಕೃತ್ಯ ತಮಾಲಿಂಗ್ಯ ಸ್ತಂಧಮಾರೋಹ್ಯ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ॥ ೨೦೯ ॥

ಗಾಯಂತಃ ಶಿವನಾಮಾನಿ ನೃತ್ಯಂತ ಸ್ತಾಲವಾಧ್ಯತಃ ।
ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಬೌದ್ಧಾಸ್ತೇ ತತ್ಪ್ರದೇಶ ಮಥಾಯಯುಃ ॥ ೨೧೦ ॥

ತಂ ಯೋಗಿನಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಮಾಗತಾನ್ ।
ಅಲೋಕ್ಯ ಯೂಯ ಮಾಯಾತಾ ಏನಂ ಸ್ತಂಧವಹಾಃ ಪುನಃ ॥ ೨೧೧ ॥

ವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಶಿವಭಕ್ತರು ನನ್ನ ದೀಕ್ಷಾನಾಮದಿಂದ ಕರೆಯುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಗಿರುವುದು. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರೀಶ್ವರನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ನಗರದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವನು. ಇದರಿಂದ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುವೆನು. ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಶಿವಭಕ್ತರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಆ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ ಪ್ರತಿನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಿವಭಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವನು ಹೇಳಿದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಒಬ್ಬನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಶಿವನ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ತಾಳ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಾ, ಅಟ್ಟಹಾಸದಿಂದ ಕರದು ಕೊಂಡು ಬಂದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಬೌದ್ಧರು ಇರುವ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ವಾಡ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾದರು.

೨೧೧-೨೧೩. ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಬೌದ್ಧರು ನೋಡಿ “ ಇವನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಸಂದೇಹವೆಲ್ಲವೂ

ಬೌದ್ಧಾಃ ಸ್ರಾಹು ಸ್ನುಸಂದೇಹೋ ನಿಶ್ಚಿತಂ ವೇತ್ಸ್ಯನೇ ನ ಹಿ |
ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಶ್ಚುತ್ವಾ ಸ್ರಾಹುರ್ಗಂಭೀರವಾಚಕೈಃ || ೨೧೨ ||

ಸುನಿಶ್ಚಿತ ಸ್ನು ಸಂದೇಹೋ ಜಯೋಸ್ಯಸ್ಯಾಕ ಮೇವ ಹಿ |
ಯುಷ್ಮಾಕ ಮಸ್ಯ ಪಜಯ ಇತ್ಯೂಚುಸ್ತಿ ಸಹಸ್ರಕಾಃ || ೨೧೩ ||

ಕ್ರುದ್ಧಾ ಬೌದ್ಧಾಃ ಪುನಃ ಸ್ರಾಹು ಸ್ನುಸಂದೇಹೋ ನಿಶ್ಚಿತಃ ಕಥಂ |
ಪದದ್ವಯಂ ಚ ಯೂಯಂ ಚ ವದಂತು ಶಿವಮೋಹಿತಾಃ || ೨೧೪ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ರಾಹುರೇನಂ ಚ ವಾತಗ್ರಾಮಾಧಿಪಂ ರುಷಾ |
ಪದದ್ವಯಂ ಯಥಾ ಜ್ಞಾತಂ ಪರಃ ಕೋ ಭವ ಭಸ್ಮನೋಃ || ೨೧೫ ||

ಏನಮುಕ್ತವತಾಂ ತೇಷಾ ಮಗ್ರೇ ವಾತಪುರೇಶ್ವರಃ |
ವೇದವಾಕ್ಯೈರುತ್ತರಂ ಚ ಸಂಬಂಧಂ ಸ್ರಾಹ ತತ್ತ್ವತಃ || ೨೧೬ ||

ಹೋಗಿರುವುದೇ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರು. “ ನಮ್ಮ ಸಂಶಯವೆಲ್ಲವೂ ಹೋಗಿರುವುದು. ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವೆವು. ನಮಗೆ ವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಅಸಜಯವೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ” ಎಂದು ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಮೂರು ಸಾವಿರ ಶಿವಭಕ್ತರು ಹೇಳಿದರು,

೨೧೪-೨೧೫. ಆಗ ಬೌದ್ಧರು ಕೋಪಗೊಂಡವರಾಗಿ “ ಶಿವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಭ್ರಾಂತರಾಗಿರುವ ನಿಮಗೆ ಎರಡು ಪದಗಳ ಅರ್ಥವೇ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂದೇಹವು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ ? ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ “ ಭವ, ಭಸ್ಮ, ” ಎಂಬ ಎರಡು ಶಬ್ದಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ತಿಳಿದಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದರು.

೨೧೬-೨೧೭. ಆಗ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನು ಆ ಬೌದ್ಧರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ವೇದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಅವೆರಡು ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಾತ್ವಿಕವಾದ

ಅಗ್ನಿ ರೂಪಶಿವಃ ಶಂಭು ಸ್ವರ್ವರಪಿ ಸುನಿಶ್ಚಿತಃ |

ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಂ ಚ ಸಂಬಂಧ ಶ್ಶಿವಭಸ್ಮನೋಃ

|| ೨೨೨ ||

ಅಸ್ಮಿ ಗೋಮಯಪಿಂಡೇ ತು ದ್ರಷ್ಟ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯಯಮೇವ ವಃ |

ಜನ್ಯಂ ಜನಕಸಂಬಂಧಮಪ್ಯಸ್ತಿ ಭವಭಸ್ಮನೋಃ

|| ೨೨೩ ||

ತಾಸ್ಮಾದೇವಂ ಪವಿತ್ರಂ ಹಿ ಸಜ್ಜನ್ಯತ್ವಾಚ್ಚ ಭಸ್ಮನಃ |

ತದಜ್ಞಾಯ ವೃಥಾ ಜಲ್ಪಂ ಕುರ್ವತಾಂ ಭವತಾಮಿಹ

|| ೨೨೪ ||

ಅಜ್ಞಾನಾಂ ಪುರತೋ ದ್ರಷ್ಟ್ವಂ ದೃಷ್ಟಾಂತೋ ಯಂ ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ |

ಸೋಽಗ್ನಿ ಶ್ಶಿವಮಯಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಭಸ್ಮ ತಸ್ಯ ವಿಭೂಷಣಂ

|| ೨೨೫ ||

ತದ್ಧಾರಣಾಧ್ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತೀ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ |

ಶಿವೇನ ವಿಧೃತಂ ಸರ್ವಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿವಿಧಾಯಕಂ

|| ೨೨೬ ||

೨೨೨-೨೨೪. ಅಷ್ಟಮೂರ್ತಿಯಾದ ಶಿವನ ಅಗ್ನಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿನ ರೂಪವು ಒಂದು ಇರುವುದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿರುವರು ಇದರಿಂದ ಭಸ್ಮಕ್ಕೂ ಶಿವನಿಗೂ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯವು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. (ಭಸ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಇರುವನು.) ಗೋಮಯದ ಪಿಂಡದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ನಂಬಿಕೆಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಭವ, ಭಸ್ಮ, ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಜನ್ಯ ಜನಕ ಭಾವವಿರುವುದು. [ಭಸ್ಮ ಜನ್ಯ, ಭವ ಜನಕ] ಆದ್ದರಿಂದ ಭವನಿಂದ ಉಂಟಾದ ಭಸ್ಮವು ಪವಿತ್ರವಾದದ್ದು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕಾಯಿತು.

೨೨೫-೨೨೬. ಅಗ್ನಿಯು ಶಿವನ ರೂಪಾಂತರವು. ಭಸ್ಮವು ಶಿವನಿಗೆ ಆಭರಣವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಭಸ್ಮಧಾರಣೆಯಿಂದ ಭುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಗಳುಂಟಾಗುವುವು. ಈ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಶಿವನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಧರಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಶಿವನು

ಅಕ್ಷಸ್ಯ ಚಾಪಿ ಗಂಗಾಯಾ ಶ್ಶಿವಧಾರಣಪುಣ್ಯತಃ |

ಗಂಗಾಸ್ನಾನಾದ್ಯಥಾ ಮುಕ್ತಿಸ್ತಥಾ ತದ್ರಾಗ್ನಿನನ್ಯತಃ

|| ೨೨೭ ||

ಸ್ವಭಾವತೋ ಯಥಾ ವಹ್ನಿ ಭಸ್ಮನಾಚ್ಛಾದಿತ ಸ್ತಥಾ |

ಸ್ವಭಾವೇನ ಶಿವ ಶ್ಚಾಪಿ ಭಸ್ಮನೋದ್ಧೃತಿತಃ ಪ್ರಭುಃ

|| ೨೨೮ ||

ಇತಿ ವಾತಪುರೇಶಸ್ಯ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನ ಮದ್ಭುತಂ |

ತೇ ವಕ್ತುಂ ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯಂ ಚ ನ ಶಕ್ತ್ವಾ ಭರ್ತ್ಸಯಂತಿ ತಂ

|| ೨೨೯ ||

ನ ಯುಕ್ತಿಮತ್ತ್ವದುಕ್ತಂ ಹಿ ಜಿತೋಸ್ತಾಭಿ ಸ್ತ್ವಮೀರಿತಃ |

ಶಿವಾಶ್ರಿತಾಶ್ಚ ಸುಗತಾ ಮಿಥಃ ಕಲಹಕಾರಿಣಃ

|| ೨೩೦ ||

ಆಯಯುಶ್ಚೋಳಭೂಪಾಲ ಮಾರಾನ್ಸು ಗರವಾಸಿನಃ |

ರಾಜಾ ಪರಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಶಕ್ತೋತ್ತರ ಮಥಾಬ್ರವನ್

|| ೨೩೧ ||

ಧರಿಸಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಹೀಗೆಯೇ ಭುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುವು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಶಿವ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯು ಭುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾಗಿರುವುದು. ಶಿವನು ರುದ್ರಾಕ್ಷವನ್ನೂ ಗಂಗೆಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವನು. ಶಿವನು ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಪರಿಶುದ್ಧತೆಯಿಂದ ಗಂಗಾಸ್ನಾನದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ, ಭವಜನ್ಯವಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು.

೨೨೮-೨೩೨. ಅಗ್ನಿಯು ಭಸ್ಮದಿಂದ ಅಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿರುವುದು, ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರಭುವಾದ ಶಿವನೂ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಭಸ್ಮೋದ್ಧೃತಿತನಾಗಿರುವನು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನ ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಇರುವ ಬೌದ್ಧರು, ಅವನನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನೀವು ಹೇಳಿರುವುದು ಯುಕ್ತಿಕರವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವುಗಳು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದಿರುವೆವು ಎಂದು ಬೌದ್ಧರು ಹೇಳಿದರು. “ನಾವು ವಾದದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದೇವೆ” ಎಂದು ಶಿವಭಕ್ತರು ಹೇಳಿದರು. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಜಗಳವು ಉಂಟಾಗಿ

ಕಲಹಂ ಚಾಪಿ ತೇನ್ನೈತೇ ಸ್ಪರ್ಶೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾಚಕೇ ।

ಉಭಯೇಷಾಂ ಚ ಕೌಶಲ್ಯಮೀಕ್ಷಿತುಂ ಚ ಪರೀಕ್ಷಿತುಂ || ೨೩೨ ||

ಏವಮಾಹ ಸ ರಾಜಾ ಚ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ವಃ ಪ್ರಮಾಣಕಂ ।

ಮದ್ವಾಕ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಮೇನಾಥ ತಥೇತ್ಯಾಹುಶ್ಚ ಸೌಗತಾಃ || ೨೩೩ ||

ಸ್ವಭಾವಮೂಕಾಂ ಸ್ವಾಂ ಪುತ್ರೀಮಾನೀಯಾಥ ಸುರೂಪಿಣೀಂ ।

ಅಗ್ರೇ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಹ ವಾಚಂ ಯೋಗೀಂದ್ರಂ ಕ್ಷಪಣಾನಪಿ || ೨೩೪ ||

ಮತ್ಪುತ್ರಾ ಮೂಕತಾ ಮಾತು ವಿನಾಶ್ಯ ವಿಧಿಕಲ್ಪಿತಾಂ ।

ವಾಕ್ಪಾಟವಂ ಯೇ ಕುರ್ವಂತಿ ತೇಷಾಮೇವ ಜಯೋಧುನಾ || ೨೩೫ ||

ಇತಿ ತದ್ಗಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಸರ್ವೇ ಶೈವಾಶ್ಚ ಸೌಗತಾಃ ।

ಮಿಥಃ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕುರ್ವಂತಿ ತಥಾಸ್ವೀತಿ ಚ ಭೂಪತಿಂ || ೨೩೬ ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೋಳರಾಜನ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ರಾಜನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆಗ ರಾಜನು ಎರಡು ಪಂಗಡದವರಿಗೂ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಎರಡು ಪಂಗಡದವರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ನಿಪುಣತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ತಿಳಿಯಲು ಮಾತನಾಡಿದನು.

೨೩೩-೨೩೬. “ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಂಬಿಕೆಯು ಇರುವುದು. ಆದರೂ ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ರಾಜನ ಮಾತಿಗೆ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಬೌದ್ಧರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಆಗ ರಾಜನು ಎರಡು ಪಂಗಡದವರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಮೂಕತನದಿಂದ ಇರುವ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದ ಕೊಂಡು ಬಂದು ಅವರ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. “ಈ ನನ್ನ ಮಗಳ ಮೂಕತನವು ಹೋಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಯಾರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದೋ ಅವರಿಗೆ

ಯೇ ತ್ವತ್ರಾಪಜಯಂ ಪ್ರಾಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸರ್ವೇ ನೃಪಪೂರುಷೈಃ ।

ಶಿಲಾಮಯೇಕ್ಷುಯಂತ್ರ್ಯಶ್ಚ ಪೇಷಿತವ್ಯಾ ಸ್ಸುದುರ್ಮದಾಃ ॥ ೨೩೭ ॥

ಇತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಯ ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಕನ್ಯಕಾಂತಿಕಂ ।

ಬೌದ್ಧಾಸ್ತು ಪ್ರಥಮಂ ಮಂತ್ರೈಃ ಮಂತ್ರಿತ್ವೈಃ ಕುಂಡಿಕಾಂಬುಭಿಃ ॥ ೨೩೮ ॥

ತಸ್ಯಾನನಂ ಚ ಪ್ರಕ್ಷಾಲ್ಯ ಮೂಕತಾವಿಗಮಾಯ ಚ ।

ಸಿದ್ಧೈರ್ಮಂತ್ರೈರ್ಯತಂತೇ ಸ್ಮ ಸುತರಾಂ ಧ್ಯಾನತತ್ಪರಾಃ ॥ ೨೩೯ ॥

ನ ನಶ್ಯತಿ ಚ ಮೂಕತ್ವಂ ತಜ್ಜಯಾಶೈವ ನಶ್ಯತಿ ।

ಅತಿಮ್ಲಾನಮುಖಾ ದುಃಖಾದಾಹು ವಾತಪುರೇಶ್ವರಂ ॥ ೨೪೦ ॥

ಈ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಜಯವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದು.” ಎಂದು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಯೋಗೀಂದ್ರನಿಗೂ ಬೌದ್ಧರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ಆಗ ಶೈವರೂ ಬೌದ್ಧರೂ ಪರಸ್ಪರ ವಾಗಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸೋತವರನ್ನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ದುರಹಂಕಾರಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಕಲ್ಲಿನಗಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸುವೆನು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದನು

೨೩೯-೨೪೦. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಬೌದ್ಧರು ಮೊದಲು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಂತ್ರಿಸಿರುವ ಕನುಕ ಡಲುವಿನ ನಿರೀನಿಂದ ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಮುಖವನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡುವವರಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಜಯವಾಗುವ ಆಶೆಯು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ದುಃಖದಿಂದ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನಿಗೆ “ ನಿನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸು. ರಾಜನ ಮಗಳು ಮಾತನಾಡುವವಳಾಗಿ ಮಾಡು. ” ಎಂದು ಬಾಡಿದ ಮುಖ ವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ತ್ವತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ವಯಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಾಮ ಇತಿ ಸೌಗತಾಃ ।

ಕಾರಯ ತ್ವ ಮಮೂಕಾಂ ತು ಕನ್ಯಕಾಂ ಚ ನೃಪಸ್ಯ ಭೋ || ೨೪೧ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತೌ ತೈ ನೃಪಸ್ಯಾಗ್ರೇ ನೃಪೇನಾಪಿ ಚ ಮಾನಿತಃ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕೋ ಯೋಗೀ ಸ್ವಚಿತ್ತೇ ಚ ಚಿದಂಬರೇ || ೨೪೨ ||

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಚೈಕ ಈಶೋ ನೃತ್ಯತೀತಿ ದೃಢಂ ಸ್ಮರನ್ ।

ಸಾಂಬಂ ಸದಾ ಲಾಸ್ಯಕರಂ ಧ್ಯಾಯ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಯಕಂ || ೨೪೩ ||

ಶ್ರೀವಾಚಕ್ಯರ್ನವೈಃ ಸ್ತುತಿ ತನ್ಮೂಕತ್ವನಿವೃತ್ತಯೇ ।

ಸ್ತುತ್ವಾ ನಿಂಶತಿಸಂಖ್ಯಾಕೈ ದ್ವಿಪದಾದ್ವಿಪದಂ ಪುನಃ || ೨೪೪ ||

ಅಗಾಯಚ್ಛ ಸ್ವಯಂ ತಾಂ ಚ ಗಾಯಸ್ವೇತಿ ತಥಾ ಕರೋತ್ ।

ವಿಹಾಯ ಸಾ ಚ ಮೂಕತ್ವಂ ವಾಕ್ಪಾಟಿನಯುತಾ ಬಭೌ || ೨೪೫ ||

೨೪೧-೨೪೫. ರಾಜನ ಎದುರಿಗೆ ಅವರು ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾತಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ರಾಜನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಯೋಗಿಯು ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿಯೂ, ಹಾಲಾಸ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಟರಾಜನೇ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲಸಿರುವನೆಂದು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಜೋಳರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಮೂಕತನವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಟರಾಜನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಪದ್ಯಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಎರಡೆರಡು ಪದಗಳಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಗಾನಮಾಡಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೀನೂ ಇದರಂತೆ ಗಾನಮಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಶಕ್ತಿಯು ಬಂದಿತು. ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವಳು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕ ಯೋಗಿಯ ಉಪವೇಶದಂತೆ ಗಾನಮಾಡಿದಳು.

ಅಗಾಯತ್ಸುತರಾಂ ತೋಷಂ ಕುರ್ವಾಣಾ ಭೂಪತೇರ್ಭೃಶಂ ।

ಮೂಕತ್ಸಮಗಮನ್ನಾಶಂ ವಾಚಿ ವಾಣೀ ಚ ನೃತ್ಯತಿ || ೨೪೬ ||

ಮನೋಹಿ ನಿರ್ಮಲಂ ಭದ್ರಂ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ರಿವಾಜ್ಞಯಾ ।

ತದಾ ವದದ್ರಾಜಪುತ್ರೀ ಶ್ರೀವಾಚಕಗಣಾನ್ವಹೂನ್ || ೨೪೭ ||

ಶ್ರೀಮದ್ವಾತಪುರೇಶಾಖ್ಯ ಕವಿನಾ ಪ್ರೇರಿತಾ ಸತೀ ।

ಏತದದ್ಭುತಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಜಾ ಸಂತೋಷಸಂಯುತಃ || ೨೪೮ ||

ಸ್ವಾಜ್ಞಾಕರಾನ್ಪ್ರೇರಯತಿ ಹಂತುಂ ಬೌದ್ಧಗಣಾನ್ವಹೂನ್ ।

ಶಿಲಾನುಯೇ ಕ್ಷುಯಂತ್ರೈಶ್ಚ ಸಂಹರಂತೀತರೇಪಿ ತಾನ್ || ೨೪೯ ||

ಚೋಲದೇಶೋದ್ಯವಾ ಸ್ಸರ್ವೇಜನಾ ಶ್ಲೋಲನೃಪಾನ್ನಿಶಾಃ ।

ವಿಶೇಷತಃ ಶಂಭುಭಕ್ತಾ ಅಭವಂಸ್ತೇ ನೃಪೋಹಿ ಚ || ೨೫೦ ||

೨೪೬-೨೪೯. ರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಮೂಕತನವು ಹೋಯಿತು. ಅವಳು ಮಾತನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚಾರಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಇದ್ದವು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಶಿವನ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಯೂ, ಒಳ್ಳೆಯ ಯೋಚನೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಆಗ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ವಾತ ಪುರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ ಬಹಳ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳ ಪದಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಿದಳು. ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವುಂಟಾಯಿತು. ಚೋಳ ರಾಜನು ಅಲ್ಲಿಸೇರಿದ್ದ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಗಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿದನು. ಅವರು ರಾಜನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೫೦-೨೫೩. ಚೋಳದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾದ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. ರಾಜನಿಗೂ ಭಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮಾಣಿಕ್ಯ ವಾಚಕಯೋಗಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದನು. ದೇವರೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿರುವ

ಶಿವಾಶ್ರಿತಾನಿ ಕಾವ್ಯಾನಿ ವೇದೋಕ್ತಾನಿ ಬಹೂನಿ ಚ |

ದ್ರಾವಿಡಾನಿ ಸುಗೇಯಾನಿ ಕೃತ್ವಾ ಶಂಭೋರನುಗ್ರಹಾತ್ || ೨೫೧ ||

ಸ ಶರೀರಂ ಚ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕಃ |

ಅರಿಮರ್ದನಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಪ್ರಸಾದತಃ || ೨೫೨ ||

ಪುತ್ರೇ ನಿತ್ಯಸ್ಥ ಭೂಭಾರಂ ಜಗನ್ನಾಥೇ ಜಗತ್ಪ್ರಿಯೇ |

ಪ್ರಾಪಾಪವರ್ಗ ಮನ್ಯೇಷಾಂ ಯೋಗಿನಾಮಪಿ ದುರ್ಲಭಂ || ೨೫೩ ||

ಜಗನ್ನಾಥಾಖ್ಯಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಜನಾನಾಂ ಚ ಹಿತಂ ಸದಾ |

ಕುರ್ವನ್ಭಕ್ತ ಸ್ಪಂದರೇಶೇ ರಾಜರಾಜಸಮೋಭವತ್ || ೨೫೪ ||

|| ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತ್ಯೇಕಷಷ್ಠಿಲೀಲಾ ಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಹಾಲಾಸ್ಯವಾಸಿನಃ |

ಮುಹುರ್ಮುಹುಶ್ಚ ಶ್ರೋತವ್ಯಾ ಶಿವಭಕ್ತಪ್ರದಾಯಿನೀ || ೨೫೫ ||

ದ್ರಾವಿಡಭಾವೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳಮಟ್ಟಿಗೆ ಕವನ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಶರೀರದೊಡನೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ, ಜನಗಳ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾದ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಜಗನ್ನಾಥ ಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ, ಇತರ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

೨೫೪-೨೫೭. ಜಗನ್ನಾಥ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಜನಗಳಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿತವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇರುತ್ತಾ, ಕುಬೇರನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು.

ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಯುರ್ಹೇಳಿದನು:—“ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ಅಚರಿಸಿದ ಅರುವತ್ತೊಂದ ನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇದರಿಂದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು

ಭೋಗನೋಪ್ಪೇಚ್ಛಾಭಿ ಸ್ಪರ್ಶಃ ದುರಿತಾನಾಂ ಚ ಮುಕ್ತಯೇ |

ಪಿಷ್ಟವೃದ್ಧರಣಂ ಶಂಭೋಃ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ಚ ನಿಗ್ರಹಂ

|| ೨೫೬ ||

ಕೃತಂ ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚೇನ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಪಠತಾಂ ನೃಣಾಂ |

ಧ್ರುವಂ ಸ್ಯಾನ್ಮೇದಿನೀಲಾಭಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಶ್ಚ ತಾಶ್ಚತೀ

|| ೨೫೭ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಿಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ಟ್ಯ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಪಿಷ್ಟವೃದ್ಧರಣಂ ಬೌದ್ಧನಿರಸನಂ ನಾಮ

ಸಪ್ತಪಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಭುಕ್ತಿ, ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಪಾಪಗಳು ನಾಶವಾಗುವುವು. ಶಿವನು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿಂದು ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸಿದ ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಹೇಳುವವರಿಗೂ "ಭೂಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಶ್ರೇಯಃಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ ಆಗುವುವು."

ಸ್ವಾಮಿ ಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ಟ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ಪಿಷ್ಟವೃದ್ಧರಣ, ಬೌದ್ಧನಿರಸನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಆರುವತ್ತೀಕನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿರುವುದು

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ಮೈಂ

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಯಯಾ ತು ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ಜ್ವರಂ ತತ್ಕುಬ್ಜತಾಮಸಿ ।

ಶಂಕರಶ್ಯಮಯಾಮಾಸ ಸಾ ಲೀಲಾಥ ಮಯೋಚ್ಯತೇ

॥ ೧ ॥

ಜಗನ್ನಾಥಶ್ಚಿರಂ ಭೂಮಿಂ ಪರಿಪಾಲ್ಯ ದಿವಂ ಯಯಾ ।

ಸಂಸಾರಸಾಗರಾನ್ಮುಕ್ತ ಸ್ಸಂದರೇಶಪ್ರಸಾದತಃ

॥ ೨ ॥

ವೀರಬಾಹುಶ್ಚ ತತ್ಪತ್ನೀ ವೀರ್ಯೇಣ ಮಹತೀಂ ಮಹೀಂ ।

ಪಾಲಯಾಮಾಸ ಸುಚಿರಂ ಪಿತುರಪ್ಯಧಿಕಶ್ಚಿತ್ರಯಾ

॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು.—ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ಜ್ವರವನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಅವನ ಕುಬ್ಜ ತನವನ್ನೂ ಶಿವನು ನಾರಪಡಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಜಗನ್ನಾಥ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬಹಳಕಾಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮತ್ತು ಅವನು ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ಮಗನಾದ ವೀರಬಾಹುವೆಂಬುವನು ತನ್ನ ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿ ದೊಡ್ಡದಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೀರಮ ಬಾಹುವು ಬಹಳಕಾಲ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಪರಾಕ್ರಮ ಬಾಹು

ಅಥ ವಿಕ್ರಮಬಾಹುಶ್ಚ ಚಿರಂ ಪೃಥ್ವೀಮಸಾಲಯತ್ |

ತತಶ್ಚ ಪಾಲಿತಾ ಪೃಥ್ವೀ ಸಾ ಸರಾಕ್ರಮಬಾಹುನಾ

|| ೪ ||

ತತಸ್ಸುರಭಿಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ರಾಜ್ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ದಿನಂ ಗತಃ |

ತತಃ ಕುಂಕುಮಸಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಕುಂಕುಮಪಂಕತಃ

|| ೫ ||

ಸುಂದರೇಶಂ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಚಿರಂ ರಾಜ್ಯಮಸಾಲಯತ್ |

ತತಃ ಕರ್ಪೂರಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಪೂಜ್ಯಕರ್ಪೂರಸುಂದರಂ

|| ೬ ||

ಸದಾ ಕರ್ಪೂರಪಂಕೇನ ಪರಂ ಕ್ಲೇವಲ್ಯಮಾಪ್ತವಾನ್ |

ತತಃ ಕಾರುಣ್ಯಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಕಾರುಣ್ಯಾತಿಶಯಾನ್ವಿತಃ

|| ೭ ||

ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನ ಇವ ಚಿರಂ ಪೃಥ್ವೀಮಸಾಲಯತ್ |

ಪುರುಷೋತ್ತಮಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಯಥಾ ಸ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ

|| ೮ ||

ರಕ್ಷಾಂ ಕರೋತಿ ಜಗತಾಂ ತಥಾ ರಕ್ಷದ್ವಸುಂಧರಾಂ |

ಶತ್ರುಶಾಸನಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಚೇರಚೋಳೌ ವಿಚಿತ್ಯ ಚ

|| ೯ ||

ಪಾಂಡ್ಯನೂ, ಸುರಭಿಪಾಂಡ್ಯನೂ, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಕುಂಕುಮ ಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ರಾಜನು ಕುಂಕುಮದಂತೆ ಇರುವ ಗಂಧದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು

೫-೧೦. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರದಂತೆ ಸುಂದರನಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಕರ್ಪೂರದ ಗಂಧದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರುಣ್ಯ ಪಾಂಡ್ಯನು ಬಹಳ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ

ದೇಶತ್ರಯಾಧಿಪೋ ಭೂತ್ವಾ ಛಾತಿ ಪಾಂಡ್ಯಶಿರೋಮಣಿಃ |

ತದಾತ್ಮಜಃ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಃ ಕುಂಕುಮಾರುಣವಿಗ್ರಹಃ || ೧೦ ||

ಮಧುರಾನಗರೀನಾಥೋ ಬಭೂವ ಸಕಲಾತುಲಃ |

ವಸನ್ಯಾಂಚೀಪುರೇ ಚೋಲೇ ಸ್ವಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ವನಿತೇಶ್ವರೀಂ || ೧೧ ||

ಪ್ರದಾಯ ತಸ್ಮೈ ಪಾಂಡ್ಯಾಯ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯವಾಂಸ್ತಥಾ |

ಚೇರೋಪಿ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಾಯ ಬಹುಧಾನ್ಯಧನಾನಿ ಚ || ೧೨ ||

ಸಮರ್ಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಾಪ ತನ್ನಹೇಶಪ್ರಸಾದತಃ |

ಪಾಂಡ್ಯೋಽಪಿ ವನಿತೇಶ್ವರ್ಯಾ ಚೋಳಸ್ಯ ಸುತಯಾ ತಯಾ || ೧೩ ||

ನಾರಾಯಣ ಇವಾಭಾತಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರಕನ್ಯಯಾ |

ಅಯಾತೋ ವನಿತೇಶ್ವರ್ಯಾ ಮಂತ್ರೀ ಚೋಲನ್ಯಪಸ್ಯ ಸಃ || ೧೪ ||

ವಿಷ್ಣು ವಿನಂತೆ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷೋತ್ತಮಪಾಂಡ್ಯನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ ನಂತರ ಶತ್ರುಶಾಸನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಚೇರ, ಚೋಳರಾಜರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಚೋಳ, ಚೇರಪಾಂಡ್ಯವೆಂಬ ಮೂರುದೇಶಗಳಿಗೂ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಮಗನೇ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬುವನು. ಅವನು ಕುಂಕುಮದ ಹಾಗೆ ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದನು.

೧೧-೧೪. ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಅವನು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು ಚೋಳರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಕಾಂಚೀನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಚೋಳರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಚೇರರಾಜನು ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನಿಗೆ ಧನ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ವನಿತೇಶ್ವರೀ ಎಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಚೋಳ ರಾಜ ಪುತ್ರಿಯೊಡನೆ ಇರುವ ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸಮೇತನಾದ ನಾರಾಯಣ ನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಚೋಳ ರಾಜನು ತನ್ನ ಮಗಳ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಇರಲು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಇದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

ಚೋಳರಾಜ್ಞಾ ಪ್ರದತ್ತಶ್ಚ ಪಾಂಡ್ಯಾಯ ಪರಿತುಷ್ಟಯೇ |

ಕುಲಬಂಧನ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾ ವಿಶ್ರುತಾ ತಸ್ಯ ಭೂಭೃತಃ

|| ೧೫ ||

ಸ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಮಂತ್ರಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಕುಲಬಂಧನಂ |

ಸರ್ವಾಣಿ ರಾಜಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕಾರಯಾಮಾಸ ತೇನ ಚ

|| ೧೬ ||

ಯದಾ ತು ಕುಬ್ಜತಾ ತಸ್ಯ ಜನ್ಮಾಂತರಕೃತಾಂಹಸಾ |

ತಥಾ ಕ್ಷಪಣತಾ ಚಾಸೀದ್ವೈದಿಕೈರಪಿ ನಿಂದಿತಾ

|| ೧೭ ||

ತಸ್ಯ ಕ್ಷಪಣಸಿದ್ಧಾಂತದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇಃ |

ಆಜ್ಞಯಾ ಭಸ್ಮ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಅಕ್ಷಂ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ಮಂತ್ರಿರಾಟ

|| ೧೮ ||

ಭಕ್ತ್ಯಾ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಮಂಭೋಭಿ ಶೃಂಭುಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ತಾವುಭಾ |

ಅಂತರ್ಯಾಗವಿಧಾನೇನ ಶಿವಾರ್ಚಾಮಪಿ ಕುರ್ವತಃ

|| ೧೯ ||

೧೫-೧೮. ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ವಂಶಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕುಲಬಂಧನನೆಂಬುವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಅವನಿಂದ ರಾಜಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾಪದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಕುಬ್ಜತನದ ಹಾಗೆ ನಾಸ್ತಿಕತನವೂ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಈ ರಾಜನು ನಾಸ್ತಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುವ ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶದಂತೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ಈ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ವೈದಿಕರು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ರಾಣಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಕೂಡ ಭಸ್ಮಧಾರಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಂತರ್ಯಾಗ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೯-೨೧. ಆದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಂದ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ರಾಜನಿಗಿಂತ ಅತಿಶಯ

ಸುಂದರೇಶ್ವರಲಿಂಗಸ್ಯ ದರ್ಶನಂ ತ್ವಾವಯೋರ್ವಿನಾ ।

ನ ಪ್ರಾಣಧಾರಣಮಿತಿ ರಾಜ್ಞಾ ಚಾನುಮತಸ್ಯ ಚ

॥ ೨೦ ॥

ನಿತ್ಯಂ ಚ ದರ್ಶನಂ ಕೃತ್ವಾ ತಾವಭೌ ತು ನಿಶಿಷ್ಯತಃ ।

ವೇದಬಾಹ್ಯಂ ಚ ತಂ ಭೂಪಂ ಕೇನೋಪಾಯೇನ ವೈದಿಕಂ

॥ ೨೧ ॥

ಕುರ್ಮ ಇತ್ಯನುವೇಲಂ ತಾನಭೂತಾಂ ಚಿಂತಯಾನ್ವಿತೌ ।

ಆಜ್ಞಯಾ ಮಹಿಷೀ ಮಂತ್ರೀ ಪುರಗ್ರಾಮನಿವಾಸಿನಃ

॥ ೨೨ ॥

ಜನಾಸ್ತು ಭಸ್ಕರುದ್ರಾಕ್ಷಾಂಸ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಥ ಶಿವಪೂಜನಂ ।

ರಾಜಾನುಮತಮಾಚಾರಂ ಚಕ್ರ ರಂತಶ್ಚ ಚಾನ್ವಿತಾಃ

॥ ೨೩ ॥

ರಾಜದೋಷಾತ್ ಪ್ರೇನಷ್ಟಾಭೂತ್ವರ್ಜನೋಽಪಿ ನ ವರ್ಷತಿ ।

ದುರ್ಜನಾಸ್ಸುಖಿನೋಽಭೂರ್ವಸ್ತಾಧವೋ ದುಃಖಿನೋಽಭವನ್

॥ ೨೪ ॥

ವಾದ ಗೌರವವು ಇವರಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ರಾಜನನ್ನು ನಾವು ಯಾವ ಉಪಾಯದಿಂದ ಆಸ್ತಿಕ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೨-೨೬. ರಾಜನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯೂ, ನಗರ, ಗ್ರಾಮ ಇವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜನರೂ ಭಸ್ಕರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದುಃಖಪಡುತ್ತಾ ರಾಜನು ಆಚರಿಸುವಂತೆ ನಾಸ್ತಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಿರುವ ರಾಜನ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಮಳೆಯು ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಕೆಟ್ಟ ಜನರು ಸುಖದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸತ್ತುರುಷರು ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಶಿವಾನಂದನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹರ್ಷಿಯು ಚಿಡಂಬರ ಕ್ಷೇತ್ರದಿಂದ ಶ್ರೀ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು

ಏವಂ ಕಾಲೇ ವರ್ತಮಾನೇ ಶಿವಾನಂದಮಹಾಮುನಿಃ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುಂ ನಂತುಮಾಯಯೌ ಸ ಚಿದಂಬರಾತ್ || ೨೫ ||

ಕುಲಬಂಧನರಾಜ್ಞೇಭ್ಯಾಂ ದೃಷ್ಟಸ್ತೃಶಂಕರಾಲಯೇ :

ಪಷ್ಪಸ್ತೃ ಸ ಮುನಿಃ ಪ್ರಾಹ ಚೋಳದೇಶೋದ್ಭವಾದ್ಭುತಂ || ೨೬ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇ ಪುಣ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತಪಸಸ್ಥಲೇ ।

ಶಿವಸಾದಾಬ್ಜಹೃದಯ ಇತಿ ಕಶ್ಚಿದಭೂದ್ವಿಜಃ || ೨೭ ||

ಪುತ್ರತಾನುಗಮತ್ರಸ್ಯ ಶರಜನ್ಮಾ ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ।

ಅಶಿವಾಯಾಸಜ್ಜನಾನಾಂ ಸಜ್ಜನಾನಾಂ ಶಿವಾಯ ಚ || ೨೮ ||

ತಸ್ಮೈ ದದೌ ಸಾ ಸ್ತನ್ಯಂ ಚ ಪಾರ್ವತೀ ಕರುಣಾವತೀ ।

ತತ್ಸ್ತನ್ಯಪಾನಮಾತ್ರೇಣ ಕವೀನಾ ಮಗ್ರಣೇ ರಭೂತ್ || ೨೯ ||

ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಣಿಯೂ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವನ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ವಿಚಾರಿಸುವಾಗ ಅವನು ಚೋಳದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು

೨೭-೩೦. “ ಬ್ರಹ್ಮನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಪುರದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಸಾದಾಬ್ಜ ಹೃದಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇದ್ದನು ಅವನಿಗೆ ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆ ಪಣ್ಡುಖನು ಮಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ದುಷ್ಯ ನಿಗ್ರಹ, ಶಿಷ್ಯ ಪರಿಪಾಲನೆಯು ಅವನಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಪಾರ್ವತಿಯು ದಯೆಯಿಂದ ಎದೆ ಹಾಲನ್ನು ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಳು. ಇದರಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನು ಕವಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು ಮಾತ್ರವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವನು ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಕೊನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ

ತ್ರಿ ಸಂವತ್ಸರದೇಶಿಯೋಜಾಪ್ರಾಪ್ತಿಸಾಂಗರಃ |

ಜ್ಞಾನಸಂ ಬಂಧ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾನಸಿದ್ಧೇ ಯಥಾರ್ಥತಃ

|| ೩೦ ||

ಸ್ಥಾನಾನಾಂ ವೀಕ್ಷಣೇ ಶಂಭೋಶ್ಚ ದ್ವಾ ನುತಿರಭೂಚ್ಛುಭಾ |

ಭಕ್ತಂ ಚಾಮರಯುಗಂ ಚ ಮುಕ್ತಾಫಲನಿಚಿತಿತಂ

|| ೩೧ ||

ಜನಕಸ್ಸಂಧಮಾರುತ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ ಶಂಭೋಃ ಸ್ಥಲಾನಿ ಚ |

ಶ್ರೀಗೇಯೈರ್ದ್ರಾವಿಡೈಶಂಭುಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ಭಕ್ತಾಽನವದ್ಯಯಾ

|| ೩೨ ||

ಚತುರಂ ತಂ ಮಹಾಯಾನಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಶಂಭೋರನುಗ್ರಹಾತ್ |

ತತ್ರತ್ಯಾನ್ವೇದಬಾಹ್ಯಾಂಶ್ಚ ಶಿಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ದುರಾತ್ಮನಃ

|| ೩೩ ||

ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಅಕರೋಚ್ಚಿಶುರಪ್ತಸೌ |

ಅತ್ರತ್ಯಾನಪನೇತುಂ ಚ ಕ್ಷಪಣಾನ್ವೇದಧೂಪಕಾನ್

|| ೩೪ ||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಾರ್ಥಕವಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವುದು. ಅವನಿಗೆ ಶಿವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು, ಅವನು ಹೊರಟಿರುವನು.

೩೧-೩೩. ಭತಿ, ಮುಕ್ತಿನ ಕಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಚಾಮರಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅವನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಾಗಿರುವವು. ಅವನು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಹೆಗಲಿನಮೇಲೆ ಕೂತುಕೊಂಡು ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಅಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವನು. ಇದರಿಂದ ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹವು ಇವನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ವೈಭವಗಳು ದೊರೆತಿರುವವು. ಅಲ್ಲಿರುವ ದುಷ್ಟರಾದ ವೇದಬಾಹ್ಯ ಜನಗಳನ್ನು ಅವನು ನಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅವನು ಸುವಿನನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೩೪-೩೬. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವೇದದೂಷಣೆ ಮಾಡುವವರಾದ ಸ್ತುತಿಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಇಲ್ಲಿಗೂ

ಆಗಮಿಸ್ಯತಿ ಸೋತ್ರಾಪಿ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಂ ಚ ಸೇವಿತುಂ ।

ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಸಧಾಂ ಪೀತ್ವಾ ಶ್ರವಣೈಃ ಸಾತ್ರತಾಂ ಗತೈಃ ॥ ೩೫ ॥

ಮಹಿಸೀಮಂತ್ರಿಣಾ ನಾಶು ಮಹಾನಂದಮನಾಪತುಃ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಮೂರ್ತೇ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಶೇವಧೇ ॥ ೩೬ ॥

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಭಗವತ್ ಶ್ರೀಮದ್ವೈದಿಕವಾರಣ ।

ಸರ್ವಜ್ಞ ಶುಭರೂಪಾದ್ಯ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹಕಾರಕ ॥ ೩೭ ॥

ಭಕ್ತಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಾಯ ಶಿಕ್ಷಿತುಂ ಕ್ಷಪಣಾನಪಿ ।

ಸುಂದರೇಶಂ ಪ್ರಣಂತುಂ ಚ ಸಮಾಯಾತು ಭವಾನಿಕ ॥ ೩೮ ॥

ಶರಣಂ ತ್ವಾಗತಾನಾನಾಂ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ಕುಲಬಂಧನಃ ।

ವಿಲಿಖ್ಯ ಪತ್ರಿಕಾಮೇವಂ ಮಹಿಸೀಮಂತ್ರಿಣಾವುಭೌ ॥ ೩೯ ॥

ಬರುವನಾಗಿರುವನು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಶಿವಾನಂದನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ರಾಣಿಯೂ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಕೇಳಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ವಾಯಿತು. ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನ ನಿಪುಣನಾಗಿ ಶಿವಜ್ಞಾನ ವಾರಂಗತನಾದ ಕೇವಲ ಚಿದ್ರೂಪನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕರಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಲೋಚಿಸಿದರು. ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯು ರಾಣಿಯ ಸನ್ಮುಖ ಮೇರೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದನು.

೩೭-೪೦. “ ಸೂಜ್ಯರಾದ, ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ, ಈಗ ಲೋಕಾನುಗ್ರಹ ಆಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, ಮಂಗಳ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗಳೆಂದು ವ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ನೀವು ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕೂ ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಕ್ಕೂ, ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ರಾಣಿಯಾದ ನಾನೂ, ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕುಲಸಂಬಂಧನನೂ ಸಹ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ” ಎಂದು ಆ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ಆ ಕಾಗದವನ್ನು ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೆ ತಲಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಬೇಗ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಆ ಯೋಗಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವು ಕಾಗದ

ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸತು ಶ್ರೀಘ್ರಂ ಪ್ರತಿ ವೈದಿಕವಾರಣಂ ।
ಸೋಽಪಿ ವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಯೋಗೀ ಮಹಾವೈದಿಕವಾರಣಃ ॥ ೪೦ ॥

ವಿಜ್ಞಾಯೈವಂವಿಧೋದಂತಂ ಪತ್ರಿಕಾಗಮನಾತ್ಪರಾ ।
ಸ್ಥಾಪಿತುಂ ವೇದಮಾರ್ಗಂ ಚ ತದನ್ಯಾಂಶ್ಚ ನಿರಾಸಿತುಂ ॥ ೪೧ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಂ ಚ ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸೇವಿತುಂ ಭಕ್ತಿಸಂಯುತಃ ।
ವಿಚಕ್ಷಣತ್ವಾದಕರೋ ಚ್ಚಿಂತಾ ಮೇವಂವಿಧಾಂ ತವಾ ॥ ೪೨ ॥

ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾತುಲ ಶ್ಲೋಲ ಸ್ತಥಾ ತದ್ದೇಶಜಾ ಜನಾಃ ।
ಪಾಂಡ್ಯೋ ನಗ್ನಾ ಟಸಿದ್ಧಾಂತೇ ನಿಶರಾಂ ದೃಢಭಕ್ತಿಮಾನ್ ॥ ೪೩ ॥

ತಸ್ಮಾತ್ತದ್ದೇಶಜಾ ಸ್ವರ್ವೇ ತತ್ಸಮಾ ಅಭರ್ವಜನಾಃ ।
ತಂ ಭೂಪಂ ವೈದಿಕಂ ಕರ್ತುಂ ಗಂತವ್ಯಂ ತ್ವರಿತಂ ಮಯಾ ॥ ೪೪ ॥

ಇತಿ ಚಿಂತಾಸಮಾಯುಕ್ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೈದಿಕವಾರಣೇ ।
ಸಾ ಪತ್ರಿಕಾಪ್ಯಾಯಯೌ ತಾಂ ವಾಚಯಿತ್ವಾ ಪ್ರತುಷ್ಟವಾನ್ ॥ ೪೫ ॥

ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು ವೇದಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದ ಜನರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದು, ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಸಹಿತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಅವನಿಗೆ ಈ ಯೋಚನೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು.

೪೧-೪೫. “ಹೋಳರಾಜನು ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮೇಲಾದವನು. ಈ ದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇರುವರು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ನಾಸ್ತಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳವನು. ಆ ದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವರು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನನ್ನು ವೈದಿಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಾನು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೋಗಬೇಕು” ಎಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಗದವೂ ಬಂದಿತು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟನು,

ಸದ್ಯೋ ನಿರ್ಗಂತುಮುದ್ಯುಕ್ತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನೈದಿಕವಾರಣೇ ।

ತಿಥಿಶ್ಚ ನವಮೀ ಮ್ರೋಕ್ತಾ ವಾರಂ ಚ ರವಿನಾಸರಂ || ೪೬ ||

ವಂಚಕಾಃ ಕ್ಷಪಣಾಶ್ಚಾಪಿ ಬಹುಸಾಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಕಾಃ ।

ತ್ವಂ ಚ ಬಾಲೋ ಬಾಲ ಏವ ವಿದ್ಯಾಜ್ಞಾನಾದಿಭಿ ಸ್ತದಾ || ೪೭ ||

ಇತ್ಯಾಪ್ತಾಃ ಕಥಯಾಮಾಸುಃ ಸಿತ್ಯಭ್ರಾತೃಮುಖಾಃ ಪರೇ ।

ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚನಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ಚ ವಂಚನಾಂ || ೪೮ ||

ಬಾಂಧವಾಃ ಕಥಯಾಮಾಸ ಶಿವಂ ಧ್ಯಾಯ ಸದುತ್ತರಂ ।

ತದಾ ತು ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಮಹದಾಜ್ಞಾ ವಶೇನ ಚ || ೪೯ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರಸೇವಾರ್ಥಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಸ್ಯ ಹಿ ಬಾಂಧವಾಃ ।

ಸರ್ವಂ ಚ ತಿಥಿವಾರಾದ್ಯಂ ಶುಭಮೇವ ಭವಿಷ್ಯತಿ || ೫೦ ||

೪೬-೪೮. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಆಗಲೇ ಹೊರಡಲುದ್ಯುಕ್ತನಾದನು. ಆಗ ಅವನ ಹಿತಚಿಂತಕರಾದ ತಂದೆ, ಅಣ್ಣ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರು “ ಈದಿವಸ ನವಮಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾರವೂ ಭಾನುವಾರವಾಗಿರುವುದು. ಬೌದ್ಧರೂ ಸಾವಿರ ಕಟ್ಟಲೆಯಾಗಿರುವರು. ಅವರು ಬಹಳ ಮೋಸಮಾಡತಕ್ಕವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ನೀನು ಹುಡುಗನಾದರೂ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳಿಂದ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ.” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ತಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನೂ ಬೌದ್ಧರು ಮಾಡುವ ಮೋಸದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಯೋಚಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೪೯-೫೦. “ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಹೊರಟಿರುವವನಿಗೆ ತಿಥಿ ವಾರವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶುಭವಾಗುವುವು” ಎಂದು

ಇತ್ಯುಕ್ತವಂತಂ ತಂ ಬಾಲಮಬಾಲಂ ಚ ಸ್ವಭಾವತಃ |
 ನ ಗಂತ್ವಂ ತ್ವಯಾದ್ಯೇತಿ ರೋಧಯಾಮಾಸತುಸ್ತದಾ || ೫೧ ||

ತಥಾಪಿ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಮಹಾದಾಜ್ಞಾನವೇನ ಚ |
 ಪ್ರೇರಿತೋ ವಾಯುನಾ ತೂಲ ಇವ ಸೋಽಭೂತ್ಸಮುತ್ಥಿತಃ || ೫೨ ||

ಪ್ರಣಂತುಂ ಸುಂದರೇಶಾನಂ ಪ್ರಯಾತಸ್ಯ ಮಮಾದ್ಯವೈ |
 ಸರ್ವಂ ಚ ತಥಿವಾರಾದ್ಯಮನುಕೂಲಂ ಭವೇನ್ಮಮ || ೫೩ ||

ಅಮ್ನಾಯಬಾಹ್ಯಾಃ ಕ್ಷಪಣಾಃ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಪ್ರಸಾದತಃ |
 ಪರಾಜಿತಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಕ್ಷೀಶಾತ್ಪನ್ನಗಾ ಇವ || ೫೪ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದಶಗೇಯಾನಿ ಶ್ರೀಮಂತ್ರೀ ಪ್ರೋಚ್ಛ ಭಕ್ತಿತಃ |
 ನಿಯಯೌ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧೋ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಕ್ಷಮಃ || ೫೫ ||

ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಬಂಧುಗಳು ಅವನು ವಯಸ್ಸಿನಿಂದ
 ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ಈಗ ಹೊರಡಕೂಡದು
 ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

೫೨-೫೪. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳು ತಡೆದರೂ,
 ಹತ್ತಿಯು ಗಾಳಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿದಹಾಗೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಬಲವಾದ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ
 ವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. " ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಹೊರ
 ಟಿರುವ ನನಗೆ ಈಗಲೇ ತಥಿ ವಾರಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುವುವು ವೇದ
 ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಗರುಡನು ಹಾವು
 ಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವಂತೆ ನಾನು ಗೆಲ್ಲುವೆನು. " ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಕಾಂತಿ
 ಯುಕ್ತವಾದ ಹತ್ತು ಸದ್ಯಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದನು.

೫೫-೫೯. ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹ ಸಮರ್ಥನಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಯೋಗಿಯು
 ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲು ಹೊರಟಾಗ ಅವನ ಸಂಗಡ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಶಿಷ್ಯರು ಹೊರಟರು.
 ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಶಿವನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ

ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪೋಡಶಸಾಹಸ್ರೈಃ ಭಕ್ತರತ್ನ ಮಹಾರ್ಣವೈಃ ।

ಪ್ರಶಂಸದ್ಭಿಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾನಿ ಶಂಭುನಾಮಾನಿ ಸಂತತಂ

॥ ೫೬ ॥

ಭಸ್ಮಪಾಂಡರಗಾತ್ರೈಸ್ತೈಃ ಪರಿತಸ್ತೇವಿತಸ್ಸುಧೀಃ ।

ಆರುಹ್ಯ ಚತುರಂತಾಖ್ಯಂ ಯಾನವರ್ಯಂ ಚ ಮೌಕ್ತಿಕಂ

॥ ೫೭ ॥

ಛತ್ರೇಣ ಮುಕ್ತಾಚಿತ್ರೇಣ ಚಾಮರಾಭ್ಯಾಂ ಚ ವೀಜಿತಃ ।

ಮುಕ್ತಾಫಲಾದಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಭೂಷಣೈ ಸ್ವಮಲಂಕೃತಃ

॥ ೫೮ ॥

ಕ್ಷೀರಸಾಗರಸಂಭೂತಚಂದ್ರಮಾ ಇವ ಭೂಗತಃ ।

ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕಾಖ್ಯಾಮಾಯಯೌ ಮಧುರಾಪುರೀಂ

॥ ೫೯ ॥

ವೈದಿಕಾನುಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಚ ನಗ್ಮಾ ನಾಂ ನಿಗ್ರಹಾಯ ಚ ।

ಸರ್ವಜ್ಞೋಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾದಾಯಯೌ ಕ್ಷಪಣಾಂತಕಃ

॥ ೬೦ ॥

ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೋಗಿಯು ಭಸ್ಮದಿಂದ ಶುಭ್ರವಾದ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಆ ಶಿಷ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮುತ್ತಿನ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿದ್ದನು. ಮುತ್ತಿನ ಛತ್ರಿ ಮತ್ತು ಚಾಮರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂದ್ರನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ, ಭೂಲೋಕ ಶಿವಲೋಕವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

೬೦-೬೩. “ ವೇದ ಬಾಹ್ಯರಾದ ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಯಮನಾಗಿ ಇರುವ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೋಗಿಯು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ, ಅಂಶದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾಗಿರುವನು. ದುಷ್ಟರ ನಿಗ್ರಹವನ್ನೂ ಶಿಷ್ಟರ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯೇ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಅವತರಿಸಿರುವನು. ಬ್ರಹ್ಮಪುರದಿಂದ ಅವನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವನು.

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಂಶಸಂಭೂತ ಶ್ರೀಪೂರ್ವಜ್ಞಾನಬಂಧಕಃ ।

ದುಷ್ಟಾನಾಂ ನಿಗ್ರಹಾರ್ಥಾಯ ಶಿಷ್ಯಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಾಯ ಚ ॥ ೬೧ ॥

ಅವಿಭೂತಃ ಕುಮಾರೋಽಯಮಾಯಯೌ ಗುಹವಿಗ್ರಹಃ ।

ಚಿದ್ವಕಾಹಳವಾದ್ಯಾನಿ ಇತಿ ತತ್ಪುಶಲಾಜನಾಃ ॥ ೬೨ ॥

ಪುರತೋ ಘೋಷಯಾಮಾಸು ಸ್ವರ್ಣರಾಜತಕಾನಿ ಚ ।

ಏವಂಭೂತೋ ವಾದ್ಯಘೋಷ ಸ್ವರ್ವದಿಕ್ಷು ವಿಜೃಂಭಿತಃ ॥ ೬೩ ॥

ಕೋಯಮೇವಂವಿಧೇನೈವ ವಾದ್ಯಘೋಷೇಣ ಚಾಗತಃ ।

ಇತಿ ಸಂಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತಾದ್ಧೈರ್ಬೌದ್ಧಾಃ ಕ್ಷುಪಣಕಾ ಜನಾಃ ॥ ೬೪ ॥

ಸ್ವದೂತಾನ್ಪ್ರೇಷಯಂತಿ ಸ್ಮ ವಿಜ್ಞಾತವ್ಯ ಇತಿ ದ್ರುತಂ ।

ತೇ ತಮಭ್ಯೇತ್ಯನ್ಯತ್ಪ್ರಾಂತಂ ವಿಜ್ಞಾಯ ಚ ತದೀಯಕಂ ॥ ೬೫ ॥

ವೈದಿಕರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಬೌದ್ಧರನ್ನು ಇವನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವನು.” ಎಂದು ಚಿನ್ನವಾದ, ಚಿನ್ನದ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕಾಹಳ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರು ಊದುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ಇರುವ ವಾದ್ಯದ ಧ್ವನಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

೬೪-೬೯ ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇರುವ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದ ಬರುತ್ತಿರುವವನು ಯಾವನು ಎಂದು ಬೌದ್ಧರೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಸ್ತಿಕಜನರು ತಿಳಿಯಲು ಭ್ರಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ತಮ್ಮ ದೂತರನ್ನು ಬೇಗನೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಅವರು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಸಿದರು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಗೋಪುರವನ್ನೂ ವಿಮಾನವನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿ, ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೇಗವತೀನದಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ

ಆಗತ್ಯ ತಾನರ್ಹತಾಂಶ್ಚ ಜ್ಞಾತಾರ್ಥಾನೃಹಸಾ ನೃಧುಃ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಪಿ ಭಗವಾಃ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನವಿತ್ತಮಃ ॥ ೬೬ ॥

ದೂರೇ ವಿಮಾನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಸ್ಯ ಗೋಪುರೇ ।

ನತ್ವಾ ಸ್ತುತ್ವಾ ಪುನರ್ಗೇಯೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನೇಗವತೀನದೀಂ ॥ ೬೭ ॥

ತತ್ರ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಪಿತ್ರ್ವದೇವಾನೃಷೀನಪಿ ।

ಸಪ್ತಸಾಗರತೀರ್ಥೇ ಚ ಸ್ನಾತ್ವಾ ದೇವಾನೃತರ್ಪ್ಯ ಚ ॥ ೬೮ ॥

ಜ್ಞಾನತೀರ್ಥಂ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಂ ತತ್ರ ಕರ್ಮ ಯತ್ ।

ವಿಧಾಯ ವಿಧಿನಾ ಪಶ್ಚಾತ್ ವಿಘ್ನೇಶಂ ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ॥ ೬೯ ॥

ಷಡಾನನಂ ಚ ನತ್ವಾಥ ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ।

ಸ್ತುತ್ವಾ ಸ್ತೋತ್ರೈಸ್ಸುಗೇಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಕ್ರಮೇಣ ಚ ॥ ೭೦ ॥

ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅಲ್ಲಿ, ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಪ್ತಸಾಗರ ತೀರ್ಥದ ನೀರಿನಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನಂತರ ಜ್ಞಾನತೀರ್ಥದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದನು.

೭೦-೭೪ ಷಡಾನನದೇವ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿ, ಇವರುಗಳನ್ನು ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಅವನು ಬಂದನು. ಅವನು ಗಣನಾಥರೂ, ಗಜಗಳೂ, ಸಿಂಹಗಳೂ, ವಹಿಸಿರುವ ಇಂದ್ರನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಒಪ್ಪಿಸಿರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ವಿಮಾನವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ದೇವಾಲಯದ ವಳಗಡೆಗೆ ಹೋದನು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆಮೇಲೆ ಅವನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು

ಸುಂದರೇಶಾಲಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಮಂಗಲದಾಯಕಂ ।

ಗಣನಾಥೈರ್ಗಜೈಸ್ಸಿಂಹೈರ್ವಿಧೃತಂ ದಿಗ್ಗಜೈರಪಿ || ೭೦ ||

ದ್ವಷ್ಟ್ವಾ ವಿಮಾನಮಾಶ್ವರ್ಯಂ ದೇವೇಂದ್ರೇಣ ಸಮರ್ಪಿತಂ |

ಅಂತರ್ಧಾಯ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಥ ದ್ವಾರಸಾಲಾನ್ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ || ೭೧ ||

ತತ್ರ ಹಾಲಾಹಲಧರಂ ಹಾಲಾಸ್ನಾಧಿಪತಿಂ ಶಿವಂ ।

ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಧರಂ ಚಾದೌಸಚ್ಚಿದಾನಂದರೂಪಕಂ || ೭೨ ||

ಚಿದಾನಂದಾನ್ಮತಮಯಂ ವಿಶ್ವಲಿಂಗಂ ವಿಮುಕ್ತಿದಂ ।

ವಿಶ್ವಾಲಯಂ ದಯಾಸಿಂಧುಂ ಪಂಚಾಶದ್ವರ್ಣರೂಪಿಣಂ || ೭೩ ||

ಅಲೋಕ್ಯಾನಂದವಿವಶೋ ನಿಶ್ಚಲಾಂಗ ಸ್ವ ಸಾಂಜಲಿಃ ।

ಅನುಭೂಯ ಚಿದಾನಂದಮವಾಜ್ಞಾನಸಗೋಚರಂ || ೭೪ ||

ಸಾನಂದಂ ಜಲಪೂರ್ಣಾಕ್ಷಃ ಪುಲಕಾಂಕ ಕಲೇಬರಃ ।

ಪುರುಹೂತವಿಮಾನಸ್ಥಂ ಪುರಾತನತರಂ ಶಿವಂ || ೭೫ ||

ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದನು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವವನು.

ಶಿವಲಿಂಗದ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪವುಳ್ಳವನು.

ಕೇವಲ ಚಿದಾನಂದಮಯ ಶರೀರದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವನು. ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು

ಅವನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು. ಸ್ವಪಂಚವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು.

ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳ ರೂಪಿನಿಂದ ಇರುತ್ತಾ ದಯಾಸಾಗರನಾಗಿರುವವನು.

೭೫-೭೬. ಈ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಆ ದೇವ ದೇವನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಉಂಟಾದ

ಆನಂದದಿಂದ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ, ಮರೆತು ಬಗಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸಿಗೂ,

ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಗೋಚರವಾಗದಿರುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ

ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ, ರೋಮಾಂಚಿತ ಶರೀರವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಇಂದ್ರನ

ವಿಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವನನ್ನು ಉತ್ತಮವಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರ

ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಗೇಯವರ್ಯೈಶ್ಚಾದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಂ ಮನೋಹರಂ ।

ತಲ್ಲಿಂಗಮಧ್ಯೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾಂಬಾಸಹಿತಂ ಪರಮೇಶ್ವರಂ

॥ ೭೭ ॥

ಧ್ಯಾತ್ವಾರ್ಚಯಿತ್ವಾ ವಿಧಿವದನುಜ್ಞಾಪ್ಯ ವಿನಿಯಮೌ ।

ವಾಗೀಶ ಇತಿ ಕಶ್ಚಿದ್ವೈ ಶಿವಯೋಗೀ ಮಹಾತಪಾಃ

॥ ೭೮ ॥

ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರೀ ಸಃ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚಕೋಽನಿಶಂ ।

ಮಧುರಾಯಾಂ ಮಠಂ ಕೃತ್ವಾ ತಿಷ್ಠತಿ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ

॥ ೭೯ ॥

ಕುಲಬಂಧನರಾಜ್ಞೇಭ್ಯಾಂ ನತ್ವಾ ಸಂಪೂಜಿತಸ್ತದಾ ।

ಶರಣಂ ತ್ವಾ ಸುಸಂಪನ್ನೋ ರಕ್ಷಾವಾಂ ಶಿಷ್ಯಕೋಟಿಷು

॥ ೮೦ ॥

ಅನಾಂ ಮತ್ವಾ ಶಿಷ್ಯಭೂತೌ ರಕ್ಷಾವಾಮಿತಿ ಚೋಚತುಃ ।

ತೇನಾಪಿ ಯೋಗಿನಾ ತಾಭ್ಯಾಂ ದತ್ವಾಭಯಸಮಾನಿತೌ

॥ ೮೧ ॥

೭೭-೭೯. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಸುಂದರನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡನು. ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೊರಟನು. ಆಗ ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಗೀಶನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ ತಪಶ್ಚಾಲಿಯಾಗಿ, ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಾವಾಗಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

೮೦-೮೧. ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯೂ ರಾಣಿಯಾದ ವನಶೀಶ್ವರಿ ಎಂಬ ಜೋಳ ರಾಜಪುತ್ರಿಯೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ “ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಶರಣು ಹೊಂದಿರುವೆವು. ನೀನು ಬಹಳ ಮಂದಿ ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಿಷ್ಯರೆಂತೆ ಪರಿಗ್ರಹಿಸು. ಶಿಷ್ಯರಾದವರ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಣಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಅವನು

ವಾಗೀಶೇನ ಚ ತಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ಭೋಜನಾಯ ಚ
ಯಯಾ ಚ ತನ್ಮಠಂ ತೇನ ಸರ್ವೈಃ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ || ೮೨ ||

ಕುಲಬಂಧನರಾಜ್ಞೀಭ್ಯಾ ಮುಪದಾನ್ಯರನೇಕಶಃ |
ತನ್ಮಠಂ ಪೂರಿತಂ ಕ್ಷೀರದಧ್ಯಾಜ್ಯಸುಫಲಾದಿಭಿಃ || ೮೩ ||

ಸರ್ವೇಚ ಪೂಜಿತಾಸ್ತೇನ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಷಡ್ರಸಭೋಜನೈಃ |
ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧನಾಮಾಯಂ ಶ್ರೀಪೂರ್ವಂ ಶಿವಮರ್ಚಯನ್ || ೮೪ ||

ನಿತರಾಂ ಪೂಜಿತಸ್ತೇನ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಶೇತೇ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ |
ನಗರ್ಯಾ ನಾತಿದೂರಸ್ಥ ಪರ್ವತೇಷು ನಿವಾಸಿನಃ || ೮೫ ||

ನಗ್ನಾ ಸ್ಪರ್ವೇ ಚ ಸಂಭೂಯ ಹೋಮಂ ಕೃತ್ವಾಭಿಚಾರಕಂ |
ಹವ್ಯಕವೈಃ ಪೋಷಯಿತ್ವಾ ವಹ್ನಿಂ ತು ವಿಧಿವತ್ಪನಃ || ೮೬ ||

ಅವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ದೇವಾಲಯದಿಂದ ಹೊರಟು ಬರುವಾಗ ವಾಗೀಶ ಶಿವಯೋಗಿಯೂ, ರಾಣಿ, ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿ ಇವರುಗಳೂ ವಾಸಕ್ಕೂ, ಭೋಜನಕ್ಕೂ ನಿರ್ಬಂಧ ಮಾಡಿದರು. ಆದಕಾರಣ ಇವನು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಆ ವಾಗೀಶ ಮಠದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯೂ ಶಿಷ್ಯ ಸಹಿತನಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸದಾರ್ಥವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಮಠವೆಲ್ಲವೂ ತುಂಬಿಹೋಯಿತು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಷಡ್ರಸ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸುಖವಾದ ಭೋಜನವಾಯಿತು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಶಕ್ತಿ ಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದನು.

೮೫-೮೬. ಅವನು ಶಿವಪೂಜೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಇರುವಾಗ ಮಧುರಾನಗರದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಗುಡ್ಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಾದ ಬೌದ್ಧರು ಒಟ್ಟಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಭಿಚಾರಿಕ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಹವ್ಯಕವ್ಯಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿ

ತಂ ವಹ್ನಿಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸು ದರ್ಗಂ ವೈದಿಕವಾರಣಂ ।

ತೇನಾಗ್ನಿನಾ ಚಾಗತಾಸ್ಮ ನಗ್ನಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಕೇಚನ ॥ ೮೭ ॥

ಸೋಗ್ನಿಶ್ಚ ತನ್ಮೂಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಿರ್ವೀರ್ಯಮಭವತ್ತದಾ ।

ದರ್ಗಂ ಕಂಚಿನ್ನ ಶಕ್ತಶ್ಚ ನ ಶಕ್ತಸೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥ ೮೮ ॥

ತೈಃ ಪ್ರೇರಿತೋಽಸಿ ಬಹುಧಾ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ ।

ನಗ್ನಾಶ್ಚ ಗೃಹ್ಯ ತಂ ವಹ್ನಿಮುಷ್ಪದಿಕ್ಷು ಮಠೇ ಪುನಃ ॥ ೮೯ ॥

ಯೋಜಯನ್ದೀಪಯಿತ್ವಾ ಚ ಪ್ರಯಾಸೇನ ನ ದಹ್ಯತೇ ।

ತಮ ಜಾನನ್ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಃ ಶ್ರಾಂತ್ಯಾ ನಿದ್ರಾವಶೇನ ಚ ॥ ೯೦ ॥

ಶಿಷ್ಯಾಷ್ಟೋಡಶಸಾಹಸ್ರಾಃ ಅಸಿ ನಗ್ನವಿಚೇಷ್ಟಿತಂ ।

ವಿಜ್ಞಾಯ ಕರುಣಾಸಿಂಧುಃ ಕದಂಬನನಾಯಕಃ ॥ ೯೧ ॥

ಯನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಈ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿ ಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ಕೆಲವರು ಅಗ್ನಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಬಂದರು. ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಯೋಗಿಯು ವಾಸವಾಗಿರುವ ಮಠದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಲು ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇತ್ತು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿಯು ಅವನನ್ನು ಸುಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅಗ್ನಿಯು ವಾಗಿಶ ಮಠದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಹಳ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಆ ಮಠದ ಎಂಟು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲವೂ ಬಹಳವಾಗಿ ಉರಿಯುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಯಾವತೊಂದರೆಯೂ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ.

೯೦-೯೪. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಗೆ ಇದು ಯಾವುದೂ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಕೊಂಚ ಆಯಾಸವೂ, ನಿದ್ರೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವನಂತೆಯೇ ಇವನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಇದ್ದರು. ದಯಾ

ನಿರ್ವೀರ್ಯಮಕರೋದಗ್ನಿಂ ಮಠೇ ಕಿಂಚಿನ್ನ ದಹ್ಯತೇ |

ಮಠೋಪರಿ ಸ್ಥಿತಸ್ತುಷ್ಟೀಂ ಪ್ರದೀಪ ಇವ ಭಾಸುರಃ

|| ೯೨ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಪುನರ್ವಹ್ನಿಂ ಮಠಸ್ಯೋಪರಿ ದೀಪಿತಂ |

ಅಚಖ್ಯು ಸ್ವಾಮಿನೇ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಾಯ ತ್ವರಾನ್ವಿತಾಃ

|| ೯೩ ||

ಶಿಷ್ಯೈ ಬೋಧಿತವೃತ್ತಾಂತ ಸ್ವಮುತ್ಥಾಯ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ |

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಸ್ವ ಭಗವಾನ್ನೇಯೈಸ್ಸುಷ್ಪಾವ ಶಂಕರಂ

|| ೯೪ ||

ಸಾಂಬಸ್ಯ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಶಾಸನಾದೇವ ಪಾವಕಃ |

ಉಪೈತಿ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಂ ತು ನಗ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಿನಂ ಶನೈಃ

|| ೯೫ ||

ಜ್ವರರೂಪೇಣ ತಾಪಾಗ್ನಿ ಪೀಡಿತೋಽಭೂಚ್ಚ ತೇನ ಸಃ

ಇತಿ ಗೇಯಂ ಜಗೌ ಸೋಗ್ನಿಃ ಪ್ರಾಪ ಪಾಂಡ್ಯಕಲೇಬರಂ

|| ೯೬ ||

ಶಾಲಿಯಾದ ಕದಂಬವನಾಧಿಪತಿಯು ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಆ ಅಭಿಚಾರಿ ಕಾಗ್ನಿಯು ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ಮಠದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಸುಡದೆ ಅಗ್ನಿಯು ಮಾತ್ರ ಸುಮ್ಮನೆ ದೀಪವಿಟ್ಟು ಹಾಗೆ ಮಠದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು ಆಗ ಶಿಷ್ಯರು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ತಮ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಗುರುವಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಶಿಷ್ಯರು ಹೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಬೇಗ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದನು.

೯೫-೯೬. “ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದ ದೇವಿಯೊಡನೆ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಈ ಅಗ್ನಿಯು ನಗ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಾವಲಂಬಿಯಾದ ರಾಜನಾಗಿರುವ ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ, ಜ್ವರರೂಪದಿಂದ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲಿ,” ಎಂದು ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಅಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಠದ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಗ್ನಿಯು

ತೇನೈವ ಜ್ವರರೂಪೇಣ ಪೀಡಿತಃ ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪತಿಃ ।

ತಾಪಜ್ವರೇಣ ನಿತರಾಮತ್ಯುಗ್ರೇಣಾಶನಂ ವಿನಾ

॥ ೯೭ ॥

ಭೂಮೌ ವಿನೇಷ್ಯನಂ ಕುರ್ವನ್ಮತಿಸಂತಾಪವಾನ ಭೂತ್ ।

ಪ್ರಪ್ತೋಪಿ ವಹ್ನಿರಸ್ಮಾಭಿ ನ ದದಾಹ ಮಠಂ ಕ್ವಚಿತ್

॥ ೯೮ ॥

ಮೇತದಿತಿ ನಗ್ನಾ ಸ್ತೇ ಖಿನ್ನಾ ಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾ ಗತಂ ।

ಪ್ರೇರಿತಶ್ಚಾಭಿಚಾರಾಗ್ನಿ ಸ್ತನ್ಮಠಂ ನ ದದಾಹ ಚ

॥ ೯೯ ॥

ಏವಂ ವಿಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸು ರಾಜಾರ್ಯಾಯ ಸ್ವಶಿಷ್ಯಕಾಃ ।

ನಗ್ನಾ ಸ್ವಮೀಪ ಮಾಗತ್ಯ ಭೀತಿಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ದೇಶಿಕಾಃ

॥ ೧೦೦ ॥

ವಿಚಾರ್ಯಮಾಣಾ ಸ್ಸಂಭೂಯ ಪೀಡಾಂ ಕರ್ತುಂ ಪುನಶ್ಚ ತೇ ।

ಉತತೋ ಭುವಿ ಭೂಪಸ್ಯ ಜ್ವರಸ್ಯ ಶಮನಾಯ ಚ

॥ ೧೦೧ ॥

ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಶರೀರವನ್ನು ಸೇರಿತು. ಬಹಳ ಭಯಂಕರವಾದ ಜ್ವರವು ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಉಗ್ರವಾದ ಜ್ವರದ ತಾಪದಿಂದ ಅವನು ಆಹಾರವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದನು. ಸಂಕಟದಿಂದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದನು. “ ನಾವು ಮರವನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸಿದೆವು. ಅದು ಮರವನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನಿಗೆ ತೊಂದರೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು. ಇದು ಯಾತರಿಂದ ಹೀಗಾಯಿತು. ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಅಗ್ನಿಯೊಡನೆ ಬಂದಿದ್ದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದರು.

೯೯-೧೦೧. ಮರವನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಅಗ್ನಿಯು ಮರವನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಶಿಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಗುರುಗಳಾದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ತಕ್ಕ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಲುವ ಕ್ರಮಿಸಿದರು. ಜ್ವರದ ವೇಗದಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಳುತ್ತಿರುವ ರಾಜನ

ಚಕ್ರಃ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಾಂ ವೈದ್ಯಾಶ್ವಾಸಧಾರ್ಜನಪೂರ್ವಕೈಃ |

ಬಹುವೈದ್ಯಾಃ ಸಧೈಶ್ಚಾಪಿ ನ ಶಶಾಮ ನೃಪಜ್ವರಃ

|| ೧೦೨ ||

ಅಭಿಚಾರೈಸ್ಸಮುದ್ಭೂತೋ ನಗ್ನಾನಾಂ ಸೋಗ್ನಿರುತ್ಕಟಃ |

ಪ್ರವೀಣಾ ಅಪಿ ವೈದ್ಯಾಶ್ಚ ದುಃಖಿತಾಶ್ಚಿಂತಯಾನ್ವಿತಾಃ

|| ೧೦೩ ||

ಅಭಿಚಾರೋದ್ಭವಸ್ಸೋಗ್ನಿರಿತಿ ಜಾನಂತಿ ನೈವ ತತ್ |

ನ ಶಾಂತೋ ಜ್ವರ ಇತ್ಯೇವ ಪ್ರಭೃತ್ಸ್ವರ್ಭಿಷಗುತ್ತಮಾನ್

|| ೧೦೪ ||

ಗಚ್ಛದ್ಧ್ಯಮಿತಿ ಚಾಜ್ಞಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಹ ಮಂತ್ರಿಮುಖಾನ್ಸಪಃ |

ಮಂತ್ರವಾದರತಾನ್ನ ಗ್ನಾನಾ ಹೂಯಾಚಾರ್ಯಪೂರ್ವಕಾನ್

|| ೧೦೫ ||

ಭವಂತೋ ಜ್ವರಶಾಂತಿಂ ಮೇ ಕುರ್ವಂತಿತ್ಯಬ್ರವೀಚ್ಛ ಸಃ |

ತೇಽಪಿ ಚಾಹೂಯ ತಾನ್ನ ಗ್ನಾನ್ವರಶಾಂತಿಂ ನೃಪಸ್ಯ ತು

|| ೧೦೬ ||

ಜ್ವರದ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ವೈದ್ಯರು ತಕ್ಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಹಳ ಮಂದಿ ವೈದ್ಯರೂ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ.

೧೦೩-೧೦೮. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಅಭಿಚಾರ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಜ್ವರವು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ ವೇಗದಿಂದ ಇತ್ತು. ವೈದ್ಯರು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟರು. ವೈದ್ಯರು ಬಹಳ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ, ಜ್ವರವು ಔಷಧಿಯಿಂದ ಕಡಮೆಯಾಗದಿರುವ ಕಾರಣ ದುಃಖಪಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರಿಗೆ ಇದು ಅಭಿಚಾರಿಕ ಜ್ವರವೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ ರಾಜನು ಜ್ವರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಿರುವ ಕಾರಣ ಆ ವೈದ್ಯೋತ್ತಮರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಂದಿಸಿ, ಬೆದರಿಸಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಓಡಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗುರುಗಳಾಗಿರುವವರನ್ನು ಕರಸಿ ನನ್ನ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿರಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜನ ಜ್ವರವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ನವಲು ಗರಿಗಳ ದೊಂದೆಯನ್ನು

ಕುರ್ವಂತಿತಿ ಪ್ರೇರಿತಾಶ್ಚ ನಗ್ನಾ ಚಾರ್ಯಾಸ್ತ ಶಿಷ್ಯಕಾಃ ।

ತೇ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ವರಿತಂ ಭೂಪಂ ಸಿಂಚ್ಛೈಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾಭಿಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ॥೧೦೭॥

ಪುನಃ ಪುನರ್ಮಹಾಯತ್ನಂ ಭಾವನಾಭಿಶ್ಚ ಚಕ್ರತುಃ ।

ಕುಂಡಿಕಾಂಬುಪ್ರೋಕ್ಷಣೈಶ್ಚ ಬಹುಯತ್ನೈಃ ಸಮಾಹಿತಾಃ ॥ ೧೦೮ ॥

ತಥಾಪಿ ಜ್ವರ ಏಕಸ್ಯ ಕಿಂಚಿನ್ನೋಪಶಮಂ ಯಯೌ ।

ಅನುಕ್ಷಣಂ ವರ್ಧತೇ ಚ ಬಡಬಾಗ್ಗಿರಿವಾಂಭಸಾ ॥ ೧೦೯ ॥

ದೂರೀಕೃತ್ಯ ಚ ತಾಂ ಸರ್ವಾನ್ಪ್ರಭತ್ಸಾರ್ಯಚಾರ್ಯಕಾನಸಿ ।

ಜ್ವರವೇಗಾಸಹಿಷ್ಣುಶ್ಚ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಜಾಯಾಂ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಂ ॥ ೧೧೦ ॥

ಪತನ್ಪ್ರಣಿಷ್ಟಸಂಜ್ಞೋಽಭೂತ್ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತಿಃ ।

ತದಾ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಮಹಿಲಾ ಉಭಾವಭ್ಯೇತ್ಯ ಭೂಪತಿಂ ॥ ೧೧೧ ॥

ಬೋಧಯಾಮಾಸತು ಸ್ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಶೇರಿತೌ ।

ಕ್ಷಮಯೇಯಮಿತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನೃಪಸ್ಯ ಚ ಹಿತಾಯ ಚ ॥ ೧೧೨ ॥

ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮತ್ತು ಕಮಂಡಲೋದಕವನ್ನು ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಜ್ವರವು ಕೊಂಚವೂ ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಬಡಬಾಗ್ಗಿ ಯಂತೆ ಜ್ವರವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು.

೧೦೯-೧೧೨. ಆಗ ರಾಜನು ಬೌದ್ಧ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು, ಗುರುಗಳು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಜ್ವರದ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಇವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಭೂಮಿ ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯೂ ಧೋರೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅವನ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ನಾವು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಇವನು “ ಈಗ ನಡೆಸುವನು ” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಹೇ ರಾಜನ್ನೋ ಶೃಣು ವಚಃ ಪ್ರಾಣರಕ್ಷಣಹೇತವೇ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಕಶ್ಚಿದ್ವಿಪ್ರವರಾತ್ಮಜಃ

॥ ೧೧೩ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಶಿವಂ ನಂತುಂ ಆಗತ್ಯಾತ್ರ ಚ ತಿಷ್ಠತಿ ।

ಚೋಲದೇಶಾ ಚೈವಾನಂದಯೋಗೀಂದ್ರಸ್ಯ ತು ನೈ ಮತೇ

॥ ೧೧೪ ॥

ಶಕ್ತಿಮಾನಿತಿ ತಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಚ ಸಜ್ಜನಾಃ ।

ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತಿನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಶೈವಾಚಾರ್ಯಶ್ಚ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್

॥ ೧೧೫ ॥

ವಯಸಾ ಬಾಲರೂಪೋಽಪಿ ಹ್ಯಬಾಲೋ ಜ್ಞಾನವಿದ್ಯಯಾ ।

ಶಂಕರೇತೀವ ಭಕ್ತಶ್ಚ ಶಿವೇನಾನುಗ್ರಹೀಕೃತಃ

॥ ೧೧೬ ॥

ತಮೇವಾಹೂಯ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಪ್ರತೀಕಾರೋ ಜ್ವರಸ್ಯ ಹಿ ।

ಇತ್ಯಾವಯೋರ್ಮತಂ ರಾಜನ್ಯದಿಷ್ಟಂ ಕುರು ತತ್ಪಕ್ಷಣಾತ್

॥ ೧೧೭ ॥

೧೧೩-೧೧೭. ಎಲೈ ರಾಜನೇ “ಪ್ರಾಣವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣನೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಮಾರನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಚೋಳದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವನು. ಶಿವಾನಂದ ಯೋಗೀಂದ್ರನ ಮಠದಲ್ಲಿ ಅವನು ಇರುವನು. ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲಿರೂ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಅವನು ಸಣ್ಣವಯಸ್ಸಿನ ಕುಡುಗನಾಗಿದ್ದರೂ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿರುವನು. ಶಿವನ ಸಂಬಂಧವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ನಾಗಿರುವನು. ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿರುವನು. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು. ಶಿವನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕರೆದು ಈ ಜ್ವರಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿರುವೆವು. ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ ನಿನ್ನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವೆವು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಏವಂ ತಯೋರ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದಾ ಸಾಂಧ್ಯಮಹೀಪತಿಃ
ಜ್ವರಿತೋಪಿ ರುಷಾಯುಕ್ತಃ ಸ್ವಾಹ ಚೈವನುಭೌ ಪ್ರಭುಃ || ೧೧೮ ||

ಅಗತಶ್ಚೇದ್ಭಸ್ಮನಾ ಮಾಂ ನ ಸ್ಪೃಶೇಜ್ಜ್ವರಶಾಂತಯೇ |
ಅಹಂ ನಗ್ನಾ ಟಿಸಿದ್ಧಾಂತೀ ಭಸ್ಮ ಮೇ ನಾರ್ಹ ಮೇ ವ ಹಿ || ೧೧೯ ||

ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸತಿ ಭೂಪಾಲೇ ಪೂರ್ವಜನ್ಮಕೃತಾಂಹಸಾ |
ತದ್ವಾಕ್ಯಮೇವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತೌ ಪುನರ್ನಾಚ ಮಥೋಚತುಃ || ೧೨೦ ||

ವೇದಸಿದ್ಧಂ ಪಾವನಂ ಚ ಭಸ್ಮ ನ ತ್ಯಾಜ್ಯಮೇವ ನಃ |
ಅನ್ಯೇದಿಕಾಃ ಪಾಪಿನಸ್ತೇ ನಗ್ನಾಃ ಸತ್ಯಂ ವದಾಮಹೇ || ೧೨೧ ||

ಭಸ್ಮಾಕ್ಷತ್ಯಾಗಿನಾಂ ನೈಷಾಂ ನಿರಯಂ ಪ್ರಬ್ರುವಂತಿ ಚ |
ಆಪತ್ಕಾಲೇ ಶೃಣು ವಚಸ್ತವ ತಾಪೋಪಶಾಂತಯೇ || ೧೨೨ ||

ಸರ್ವಾಘಶಾಂತಯೇ ಚಾಪಿ ಸಿತ್ಯಪೈತಾಮಹೈರ್ಧೃತಂ |
ರುದ್ರಾಕ್ಷಂ ಭಸ್ಮಪೂಜಾ ಚ ಶಿವಸ್ಯ ಸಕಲೇಶಿತುಃ || ೧೨೩ ||

೧೧೮-೧೨೩. ಆಗ ರಾಜನು ಇವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ವರದ ಸಂಕಟ
ವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೋಪದಿಂದ, “ನಾನು ನಾಸ್ತಿಕ ಇದ್ದಾಂತದವನು. ಆದ್ದರಿಂದ
ಭಸ್ಮವನ್ನು ನನ್ನ ಜ್ವರದ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಕೂಡದು. ಅದು ನನಗೆ
ತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು.” ಎಂದು ಅವರಿಬ್ಬರ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ರಾಜನು ತನ್ನ ಜನ್ಮಾಂತರದ
ವಾಪರ್ಶೇಸಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಭಸ್ಮವು
ವೇದೋಕ್ತವಾದುದು. ಪರಿಶುದ್ಧವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಬಾರದು.
ನಾಸ್ತಿಕರು ವಾಪಿಗಳು. ವೇದಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯು ಅನರಿಗಿಲ್ಲವು. ಭಸ್ಮ
ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟವರಿಗೆ ನರಕವಾಸವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದು ದೊಡ್ಡವರು
ಹೇಳುವರು. ಈಗ ಆಪತ್ಕಾಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಜ್ವರದ ಉಪಶಾಂತಿಗಾಗಿಯಾದರೂ
ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಉತ್ತಮವು.

ನಗ್ನಾಂ ಸ್ತಾಂ ಶ್ವ ಸಮಾಹೂಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯ ಜರಶಾಂತಯೇ |
ಮಧ್ಯೇ ಚ ಕ್ಷಪಣಾಚಾರ್ಯ ವೈದಿಕಾಚಾರ್ಯವರ್ಯಯೋಃ || ೧೨೪ ||

ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ತಚ್ಛಾಂತಿಂ ತಂ ಗುರುಂ ಕುರುನೋ ವಯಂ |
ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸತಿ ತಾಭ್ಯಾಂ ಸಃ ನಿರ್ಬಂಧಜ್ವರಪೀಡಿತಃ || ೧೨೫ ||

ತಥಾಸ್ಥಿತಿ ದದಾನಾಜ್ಞಾಂ ನಗ್ನಾನಾಂ ತಸ್ಯ ಹೂತಯೇ |
ಮಂತ್ರಿಣಾ ಮಹಿತಾ ರಾಜ್ಞಾ ಚಾಹೂತಾಃ ಪ್ರೇಷಿತೈರ್ಜನೈಃ || ೧೨೬ ||

ನಗ್ನಾ ಶ್ವ ಸಂಭ್ರಮೈರ್ಯುಕ್ತಾಸ್ಸಮಾಯಾಂತಿ ನೃಪಾಂತಿಕಂ |
ಅಥ ರಾಜ್ಞೇ ಚ ಮಂತ್ರೀ ಚ ತನ್ಮತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸತ್ವರಂ || ೧೨೭ ||

ತೌ ತಂ ನತ್ವಾ ಚ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ತಮಾಹೂಯ ಸಮಾಗತೌ |
ಪ್ರಶಾಂತಸ್ತಸಮಾಯಾತ ಸ್ನೋಪಿ ವೈದಿಕವಾರಣಃ || ೧೨೮ ||

೧೨೩-೧೨೬. ತಂದೆ ತಾತ ಇವರುಗಳೂ ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶಿವನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಇದರಿಂದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಈಗ ನಿನಗೆ ಸನ್ನ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವೈದಿಕರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರೂ, ವೇದದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇರುವ ಅಸ್ತಿಕರೂ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಜ್ವರವು ನಾಶವಾಗುವದೋ ಅವರನ್ನು ಗುರುವಾಗಿ ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಿರ್ಬಂಧದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ವರದ ಬಾಧೆಯಿಂದ ರಾಜನು ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡನು. ಅವನು ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಪ್ತನೇ ಮಾಡಿದನು.

೧೨೭-೧೨೮. ಮಂತ್ರಿಯೂ ಮತ್ತು ರಾಣಿಯೂ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದ ಜನ ಗಳೊಡನೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ರಾಜ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕುಲಬಂಧನನೂ, ವನಿತೇಶ್ವರಿಯೆಂಬ ರಾಣಿಯೂ ಬೇಗ ಶಿವಾನಂದ

ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪೋಡಶಸಾಹಸ್ರೈರ್ಗಣಪೈಶ್ಚ ಯಥಾ ಶಿವಃ ।

ಆಸನೇಷೂಪವಿಷ್ಣುನಾಂ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ತು ಮಧ್ಯಮೇ || ೧೨೯ ||

ಶಿಷ್ಯಪ್ರದತ್ತಪೀಠೇ ಸ ಸೂಪವಿಷ್ಯಃ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ ।

ಮತ್ತೇಭಾಷ್ಪಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಸಿಂಹಶಿಶುರ್ಯಥಾ || ೧೩೦ ||

ತಥೈವಾಸೀತ್ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋ ಜನಾನಾಂ ಪಶ್ಯತಾನುಪಿ ।

ಆವಾಭ್ಯಾನುಯ ಮಾಹೂತೋ ಬಾಲೋ ವೈದಿಕವಾರಣಃ || ೧೩೧ ||

ವೇದಬಾಹ್ಯಾ ಇಮೇ ಸರ್ವೇ ನಗ್ನಾಃ ನಂಚನ ಚಂಚವಃ ।

ರಾಜ್ಞೋಪಿ ಭೃಶಮಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಬಭೂವುಸ್ತರ್ಕಲೋತುಲಾಃ || ೧೩೨ ||

ವೈದಿಕಾವೈದಿಕಾನಾಂ ಚ ಮಧ್ಯೇ ಕೇಷಾಂ ಜಯೋಧುನಾ ।

ಇತಿ ಭೀತೌ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ತೌ ರಾಜ್ಞೀಮಂತ್ರಿಣಾಮಪಿ || ೧೩೩ ||

ಮಠಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕರದು ಬಂದರು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಉಪಶಾಂತನಾಗಿ ತನ್ನ ಹದಿನಾರುವಾರಿ ಶಿಷ್ಯ ಜನರೊಡನೆ, ಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಿವನು ಬಂದಂತೆ ಬಂದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಬಂದು ಆಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕೂತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯರು ಹಾಕಿರುವ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಕೂತು ಕೊಂಡನು. ಎಂಟುಸಾವಿರ ಮದಿಸಿದ ಆನೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯಹಾಗೆ ಪೃಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೩೧-೧೩೩. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹುಡುಗನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿರುವೆವು. ಈ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೇದ ಬಾಹ್ಯರು. ಇವರುಗಳು ಮೋಸಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥರು. ಇವರು ರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾತ್ರರಾಗಿರುವರು. ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಸಮಾನರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಃ ಸ್ತುರ್ವ ಗೇಯೈಸ್ಸಾಂಬಂ ಸುಂದರನಾಯಕಂ ।

ಚಿಂತಾದ್ಯ ಯುನಯೋರ್ಮಾಸ್ತು ಮದೀಯಹೃದಯಸ್ಥಿತಃ ॥ ೧೩೪ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿರ್ಮಾ ಭೈರಿತ್ಯತೋಷಯಯದಿಂಗಿತೈಃ ।

ನಗ್ನಾಸ್ತೇ ತರ್ಕಕುಶಲಾ ಸ್ಸಂಭ್ರಮೈಶ್ಚ ಸರ್ವವಿತಾಃ ॥ ೧೩೫ ॥

ರಾಜ್ಯಶ್ಚ ಮಂತ್ರಿಣತ್ಯಾಗ್ರೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಚಕ್ರೈರಿತ್ಯಪಿ ।

ನೃಪಸ್ಯ ದಕ್ಷಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಮಯಂ ಶಮಯತು ಜ್ವರಂ ॥ ೧೩೬ ॥

ಶಮಯಾ ನೋವಯಂ ವಾಮುಭಾಗಸ್ಥಂ ಸಹಸಾ ಜ್ವರಂ ।

ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮಸ್ತೃಪ್ಯಸ್ಮಾಕಂ ಪಶ್ಯಂತ್ವತ್ರ ಸ್ಥಿತಾ ಜನಾಃ ॥ ೧೩೭ ॥

ಏವಂ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಾಕರ್ಣ್ಯ ನಗ್ನಾನಾಂ ವೈದಿಕಾಗ್ರಣೀಃ ।

ತಥಾಸ್ವಿತ್ಯನುಮೇನೇ ತಂ ರಾಜ್ಞೇ ಮಂತ್ರೀ ನನಂದ ಚ ॥ ೧೩೮ ॥

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೂ, ವೈದಿಕರಿಗೂ, ಈಗ ಜಯವು ಯಾರಿಗಾಗುವುದೋ ತಿಳಿಯದು. ಎಂದು ಹೆದರಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ನೋಡಿದನು. ಆಗ ಅವನು ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಹಿತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಮಾಡಿದನು. ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು. ತರ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಎದುರಿಗೆ “ರಾಜನ ಬಲಗಡೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜ್ವರವನ್ನು ವೈದಿಕರು ನಾಶ ಪಡಿಸಲಿ. ನಾವು ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಿ,” ಎಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು.

೩೩೮-೧೪೧. ವೈದಿಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಜ್ವರದ ಭಾಧೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜನು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಸಂಸ್ಪರ್ಶೇ ಜ್ವರಬಾಧಾಪಬಾಧಿತಃ ।

ಸ ಸಾಂಡ್ಯೋನುಮತಂ ಚಕ್ರೇ ಪುಣ್ಯಸಾಪಪ್ರಚೋದಿತಃ ॥ ೧೩೯ ॥

ಭಸ್ಮ ತಾವತ್ಸಮಾದಾಯ ಭವಾನ್ಯಾ ಭಾವಯನ್ ಭವಂ ।

ಜ್ವರಿತಂ ಚ ಸುಸಂಸ್ಕೃಷ್ಟಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಸಮುದ್ಯತಃ ॥ ೧೪೦ ॥

ಭಸ್ಮಾದಾನಂ ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೇನ ತೇಪಿ ಚ ।

ತಿಷ್ಠ ತಿಷ್ಠೇತಿ ಗರ್ಜಂತೋ ನಗ್ನಾಃ ಪ್ರಾಹುರ್ನಿರುದ್ಧೃತಂ ॥ ೧೪೧ ॥

ಔಷಧೇನ ಯುತಂ ಭಸ್ಮ ತಮಾದಾಯ ಸಮುದ್ಯತಃ ।

ಸಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯುಕ್ತೇನ ಭವಾನಜ್ಜಶ್ವ ಬಾಲಕಃ ॥ ೧೪೨ ॥

ಜ್ವರಂ ಶಮಯಿತುಂ ನಾರ್ಹಃ ತದ್ಭಸ್ಮಕ್ರೇಪಣಾತ್ಪನಃ ।

ಜ್ವರಶಾಂತಿ ಭರ್ತೃನಶ್ಚೇಚ್ಛಕ್ರೇನೈವ ತೇಜಸಾ ॥ ೧೪೩ ॥

ಯೋಗಿಯು ತನ್ನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾದನು. ಭಸ್ಮವನ್ನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಂತ್ರವಾ (ದಿಗಳು) ದ ಮಾಡುವವರು ನಿಲ್ಲು ನಿಲ್ಲು ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಾ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.

೧೪೨-೧೪೪. “ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮಂತ್ರದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಕೊಡುವವನಲ್ಲವು. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಜ್ವರವನ್ನು ನೀನು ನಾಶ ಪಡಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಸ್ಮದಿಂದಲೇ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾಗುವಾಗ

ತವ ಹಸ್ತಗತಂ ಮಾಸ್ತು ಭಸ್ಮ ಚೌಷಧಸಂಯುತಂ ।

ಅನ್ಯೇನ ಭಸ್ಮನಾ ಚಾದ್ಯ ಜ್ವರಂ ತಂ ಶಮಯಿಸ್ಯತಿ

॥ ೧೪೪ ॥

ಭಸ್ಮ ತದ್ಗರ್ಹಿತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ಚಾಪಿ ನಿಂದಿತಂ ।

ತೇನ ಜ್ವರಂ ಕಥಂ ಶಾಂತಮಿತಿ ವೈತಾದ್ಯಶೇನ ಚ

॥ ೧೪೫ ॥

ಪ್ರವೀಣತಾ ಶಮಯಿತುಂ ಸತ್ಯಂ ಚೇದ್ಭಸ್ಮನೋಪಿ ಚ ।

ಅನ್ಯೇನ ಭಸ್ಮನಾ ಶಾಂತಿಂ ಕುರುಷ್ವ ಜ್ವರನುರ್ಭವತ್

॥ ೧೪೬ ॥

ತಥೇತಿ ತಾನ್ಪ್ರಾಹ ಬೌದ್ಧಾನ್ಯಾಯಮಾದಾಯ ಭಸ್ಮ ಚ ।

ಪ್ರಯಚ್ಛಂತು ಸಮರ್ಥಾಸ್ತೇ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಮಹಾನಸಾತ್

॥ ೧೪೭ ॥

ಭವಂತ ಇತಿ ತಾನ್ಪ್ರಾಹ ನಗ್ನಾನ್ವೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ತೇಪ್ರೌಚು ಭಸ್ಮನಾಸ್ಮಾಭೀಷ್ಟೃಷ್ಟ್ಯ ಮತಿನಿಂದಿತಂ

॥ ೧೪೮ ॥

ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯು, ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಔಷಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸ ಕೂಡದು. ಬೇರೆಯ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಈ ಜ್ವರವನ್ನು ನೀನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಆಗ ಅದೂ ನಿಂದ್ಯವಾದದ್ದು. ನೀನು ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುವುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲವು.

೧೪೫-೧೪೯. ನಿಂದ್ಯವಾದ ಭಸ್ಮದಿಂದಲೇ ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿ ಜ್ವರವನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ನಿಪುಣತೆಯು ನಿಜವಾಗಿರುವುದಾದರೆ ಬೇರೆಯ ಭಸ್ಮವಿಂ ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು, ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾಸ್ತಿಕರಾದ ಬೌದ್ಧರ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು “ ನೀವೇ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತಂದು ನನ್ನ ದಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ

ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಕಥಂ ಶಕ್ಯತೇ ತದಜ್ಞೈ ಸ್ವತ್ಸದೃಶೈರ್ಧೃತಂ ।
ತದೀಯಾ ಅಪಿ ಭೃತ್ಯಾಶ್ಚ ತದ್ವ್ಯಾಸಯನಕರ್ಮಣಿ

॥ ೧೪೯ ॥

ನೋಚಿತಾ ಏವ ನಿತರಾಂ ಕುರ್ವಂತೌಷಧಸಂಕರಂ ।
ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸುಗತಾಜನಾಃ

॥ ೧೫೦ ॥

ಪ್ರಯಚ್ಛಂ ತು ಚ ತದ್ಭಸ್ಮ ಹಸ್ತೇ ಮಮ ಗಿರಾಧುನಾ ।
ಏವಂ ತಸ್ಮಿನ್ನ ಕ್ತವತಿ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸು ರಹತಾಃ

॥ ೧೫೧ ॥

ನೃಪಸ್ಯಾ ನ್ನುರುಷಾ ನ್ಯಾಂಶ್ಚಿ ತ್ರದೃಶ್ಮಾನಯನೇ ದ್ರುತಂ ।
ಸಮರ್ಪಯಂತ್ಯಂ ಜಸಾ ತು ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಯೋಗಿನಃ

॥ ೧೫೨ ॥

ಸೋಪಿ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ತದ್ಭಸ್ಮ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಮಹಾನಸಾತ್ ।
ಅನೀತಂ ಪಾಂಡರಂ ಭಸ್ಮ ವಿಶೇಷಾದತಿ ಪಾವನಂ

॥ ೧೫೩ ॥

ಸಾಂಬಸ್ಯ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಸ್ಯ ಭಾವನಾದಾರ್ಥ್ಯ-ಯೋಗ್ಯತಃ ।
ಕರೋತಿ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ನೃಪಸ್ಯಾಘ್ರಪ್ರಶಾಂತಯೇ

॥ ೧೫೪ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು “ ನಿಂದಿತವಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನಾವು ಮುಟ್ಟುವವರಲ್ಲ. ನೀವಾಗಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಯ ದೂತರಾಗಲಿ ಅದನ್ನು ತರಲು ಯೋಗ್ಯರಾಗಿರುವರು. ಆದರೆ ಆ ಭಸ್ಮದ ಸಂಗಡ ಔಷಧಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸ ಕೂಡದು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

೧೫೦-೧೫೪. ಆಗ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ನೀವುಗಳೇ ಈಗ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತಂದು ನನಗೆ ಕೊಡಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ಬೌದ್ಧರೂ ಮತ್ತು ರಾಜನೂ ಕೂಡ ಕೆಲವು ಜನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆದು ಭಸ್ಮವನ್ನು ತಂದು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿರಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಅಡಿಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ಅವರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಪಾರ್ವತೀ ಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನ ದೃಢ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದನು. ರಾಜನ ಪಾತಕವು ಉಪಶಾಂತವಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧನಾದನು.

ತೇಜೋಮಯಮಿದಂ ಭಸ್ಮ ಸಾಂಬಸ್ಯೇತಿ ಸ್ವರ್ಗಬುಧಃ ।

ಮನಸಾ ಶಿರಸಾ ರಮ್ಯಂ ಸಾಂಬಂ ತಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ

॥ ೧೫೫ ॥

ಜಪ್ತಾ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ ಮಂತ್ರಂ ಜಪತಾಂ ವಿಜಯಪ್ರದಂ ।

ಭಸ್ಮ ಸ್ತುತಿನುಯಂ ಗೇಯಮಗಾಯ ಜ್ವರಶಾಂತಯೇ

॥ ೧೫೬ ॥

ನೇದಬಾಹ್ಯಸ್ಯ ಬೋಪಸ್ಯ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ವರ್ಜನೋನ ನಃ ।

ತಥಾಪಿ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಸ್ಯ ಭಾವನಾದಾರ್ಥ್ಯೈಭವಾತ್

॥ ೧೫೭ ॥

ಕೇಲೋಮಿ ಸ್ಪರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ಪಾಪಭೀತಿಂ ನಿಹಾಯ ಚ ।

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಭಸ್ಮ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸಂಸ್ಕರನ್

॥ ೧೫೮ ॥

ಜ್ವರೋ ದಕ್ಷಿಣಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥೋ ಹಿತ್ವಾ ತಂ ಭಾಗಮಾಶು ಸಃ ।

ವಾಮಭಾಗಂ ದದಾಹಾಸ್ಯ ತದ್ಭಾಗಜ್ವರಸಂಯುತಃ

॥ ೧೫೯ ॥

೧೫೫-೧೬೦. ಈ ಭಸ್ಮವು ತೇಜೋಮಯವಾಗಿರುವುದು. ಶಿವನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವುದು. ಎಂದು ಪಾರ್ವತೀಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಅವನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಜಪ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಜಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಜ್ವರವು ಶಾಂತ ವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಭಸ್ಮದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ದ್ರಾವಿಡಭಾಷೆಯ ಶ್ಲೋಕ ವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ನೇದಬಾಹ್ಯನಾದ ರಾಜನನ್ನು ನಾವು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಕೂಡದು. ಆದರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ದ್ವೈಧವಾಗಿ ಭಾವನೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಪದ ಭಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜನನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿ ಆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ರಾಜನ ಬಲ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಅದರಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಜ್ವರವು ಬಲಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಬಂದಿತು. ಅದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜ್ವರದ ವೇಗವು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಾದ

ಯದಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಿಂಠಪುಚ್ಛೈಃ ಪ್ರಪಣೈರಭಿನುಂತ್ರಿತಃ |

ತದಾ ತು ದ್ವಿಗುಣಂ ಭೂತ್ವಾ ಜ್ವರಾಗ್ನಿಸ್ತಂ ದದಾಡ ಚ || ೧೬೦ ||

ಪ್ರಹರಂತಿ ಪುನಃ ಪಿಂಠೈಃ ನಗ್ನಾಸ್ತಂ ಭಾಗಮಾಗ್ರಹಾತ್ |

ಕುಂಡಿಕಾಂತಸ್ಥಸುಜಾಲ್ಪೈಃ ಸ್ನೇಚಯಾಂ ಚಕ್ರಿರೇವ ಧಮಾಃ || ೧೬೧ ||

ಪಿಂಠವಾತೈಃ ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ಜ್ವರಾಗ್ನಿಸ್ಸಿಗ್ನಗುಣಂ ಪುನಃ |

ಪಿಂಠಾಗ್ನಾಣಿ ಚ ದಗ್ಧಾನಿ ಭೂಪೋ ನಗ್ನಾ ಅ ಭರ್ತ್ಸಯತ್ || ೧೬೨ ||

ನಗ್ನಾಸ್ತದಾನೀಮಿತ್ಯಾಚುರ್ನಿರ್ಲಜ್ಜಾಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಂ |

ಅಮೃತಂ ಸಾರ್ವಮುಚ್ಯೇತ್ಯ ಶಮಯತ್ಕಯ ಮರ್ಭಕಃ || ೧೬೩ ||

ವಾನುಭಾಗೋ ವಿಷಾಖ್ಯೋಯಂ ತಜ್ಜ್ವರಂ ನ ಶಶಾಮ ಚ |

ವಾನುಭಾಗಜ್ವರಂ ಚಾಪಿ ಶಮಯಿಷ್ಯತಿ ಚೇದಯಂ || ೧೬೪ ||

ಬೌದ್ಧರು ತಮ್ಮ ನವಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಶಮಾಡಲುಪಕ್ರಮ ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಿದರೂ ಜ್ವರವು ಕಡಿಮೆಯಾಗದೆ ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಎರಡರಷ್ಟು ವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ ರಾಜನಿಗೆ ಬಹಳ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.

೧೬೧-೧೬೨. ನೀಚರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ರಾಜನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಜ್ವರವು ಇರುವ ಎಡಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮ ನವಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಗಳಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಸ್ವರ್ಶಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಮಂಡಲುವಿನ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನವಲುಗರಿಯ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಜ್ವರದ ವೇಗವು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಮೂರರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ನವಲುಗರಿಯ ತುದಿಯು ಸುಟ್ಟುಹೋಯಿತು. ರಾಜನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಂದಿಸಿದನು.

೧೬೩-೧೬೪. ಆಗ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು, ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ಅಮೃತಮಯವಾದ ಶರೀರಬಲಭಾಗದ ಜ್ವರವನ್ನು ಆ ಹುಡುಗನು ವಾಸಿ

ತದಾ ನುಹಾಂಶ್ಚ ಬಾಲೋ ಹಿ ಭರ್ತ್ಸಯಾಸ್ತಾಂಸ್ತದಾ ನೃಪ |

ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ನಿರ್ಲಿಚ್ಛೈಃ ಕ್ಷಪಣೈಃ ಪೀಡಿತೋ ನೃಪಃ

|| ೧೬೫ ||

ವಾಮಭಾಗಜ್ವರಂ ಚಾಪಿ ನಾಶಯ ತ್ವಂ ಶಿವೋಽಸಿ ನಃ |

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಭಗವತ್ ಪ್ರಾಣಾನ್ರಕ್ಷ ಮನು ಪ್ರಭೋ

|| ೧೬೬ ||

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತೇ ಭೂಪೇ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧದೇಶಿಕಃ |

ವಾಮಭಾಗಜ್ವರಂ ಚಾಪಿ ಶಮಯಿಷ್ಯೇ ಜ್ವರಂ ತವ

|| ೧೬೭ ||

ಮಾ ಭಯಂ ನೃಪ ತೇ ಭೂಯಾದಾಗತೇ ಮಯಿ ಸಾಂಪ್ರತಂ |

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಚ ಭಾಗಂ ಸ ಪಸ್ಪರ್ಶ ಭಸಿತೇಂಗಕೇ

|| ೧೬೮ ||

ಜ್ವರಃ ಪ್ರಾಣೇನ ನಗ್ನಾ ನಾಂ ವಾಮಭಾಗಾಚ್ಛಮಂ ಯಯೌ |

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಜ್ವರಾಗ್ನಿ ಸ್ಸ ನಾಶಿತೋ ನೃಪದೇಹಗಃ

|| ೧೬೯ ||

ಮಾಡಿರುವನು. ಎಡಭಾಗವು ವಿಷವಾಗಿರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾಗಲಿಲ್ಲ ಈ ಹುಡುಗನೇ ಎಡಭಾಗದ ಜ್ವರವನ್ನೂ ವಾಸಿಮಾಡುವುದಾದರೆ ಆಗ ಅವನನ್ನು ಪೂಜ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಆಗ ನಮ್ಮನ್ನು ನೀನು ನಿಂದೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಜ್ವರದ ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ರಾಜನು ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ನಿರ್ಬಂಧಕ್ಕೆ ವಳಗಾಗಿ, “ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯೇ, ಎಲೈ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಭುವೇ ನೀನು ಮಂಗಳಕರನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನ ಶರೀರದ ಎಡಭಾಗದ ಜ್ವರವನ್ನೂ ವಾಸಿಮಾಡಿ, ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

೧೬೭-೧೭೦. ರಾಜನು ಹೀಗೆ ಬೇಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು “ನಾನು ನಿನ್ನ ಎಡಭಾಗದ ಜ್ವರವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಬಂದಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಭಸ್ಮದಿಂದ ಜ್ವರವಿರುವ ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಗುಣಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಆ ಭಾಗದ ಜ್ವರವು

ಜ್ವರನಾಶಾನ್ಮುಪಸ್ಯಾಂಗಂ ಕೀಲಾಲಂ ಬಲಸಂಯುತಂ ।

ಪೂರ್ವಸ್ತಾದಧಿಕಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಪುಷ್ಪಿಂ ಚಾಪಿ ಸ ಪಾಂಡ್ಯರಾಟ್ || ೧೭೦ ||

ರಾಜಾಥ ರಾಜ್ಞೀಂ ಸಚಿವಂ ಪ್ರಶಸ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ರಾಜಾಥ ನತ್ವಾ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಂ ತದಾ ವೈದಿಕವಾರಣಂ || ೧೭೧ ||

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಮಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಮುದ್ರಾಹಂಕಾರವರ್ತಿತಃ ।

ಸ್ವಾಮೀಸರ್ವಜ್ಞ ಮನ್ನಾಥ ಜಗನ್ನಾಥ ಜಗದ್ಗುರೋ || ೧೭೨ ||

ಬಾಲೋಪ್ಯಬಾಲ ಏವಾಸಿ ವಾಣ್ಯಾ ಚ ಪರಯಾ ಪ್ರಭೋ ।

ತತ್ವಜ್ಞಾನೇನ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಶಿವಸ್ಯ ಪರಮಾತ್ಮನಃ || ೧೭೩ ||

ತ್ವತ್ಪ್ರನೋ ನ ಹಿ ಲೋಕೇಷು ಸಮಸ್ತೇಷ್ವಪರೋ ಬುಧಃ ।

ತ್ವದ್ವರ್ತನೇನ ಚಾಸ್ಮಾಕಮಜ್ಞಾನ ಮಗಮದ್ವೈಯಂ || ೧೭೪ ||

ನಾಶವಾಯಿತು. ಎರಡು ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಜ್ವರವು ಶಾಂತವಾದಕಾರಣ ರಾಜನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅವಯವಗಳು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವುಗಳಾದವು. ರಕ್ತಪುಷ್ಪಿಯು ಹೆಚ್ಚಿತು ಆ ರಾಜನು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಸೌಖ್ಯವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದನು.

೧೭೧-೧೭೫. ಆಗ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನು ರಾಣಿಯನ್ನೂ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನೂ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದನು. ವೈದಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗ ಅವನು “ಎಲೈ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯೇ? ಸರ್ವಜ್ಞನೇ, ಜಗತ್ಪ್ರಭುವೇ, ಜಗದ್ಗುರುವೇ ನೀನು ಹುಡುಗನಾದಾಗ್ಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಾಕ್ಸೈದ್ಧಿಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ತತ್ವಜ್ಞಾನವೂ, ಪರಮಾತ್ಮನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಉಳ್ಳವನು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ ನನ್ನ ಅಜ್ಞಾನವು ಎಲ್ಲವೂ

ಸುಜ್ಞಾನಮುಪ್ಪೇಧತೇ ತ್ವಂ ಶಿವ ಏವ ನ ಚಾಪರಃ |

ಆಶ್ರಿತ್ಯ ನಗ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಂ ಪುರಾವರ್ತಾಮಹೇ ವಯಮ್

|| ೧೭೫ ||

ತ್ವತ್ಕೃಪಾ ದಕ್ಷಿಣೇನಾ ಸ್ಥಾನ್ರಕ್ಷ ರಕ್ಷ ಕೃಪಾನಿಧೇ |

ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ಭೂಪಾಲೇ ಸ್ವಪುಣ್ಯಪರಿಪಾಕತಃ

|| ೧೭೬ ||

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಽಥ ಭಗವಾಽಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸದ್ಗುರುಃ |

ವಿಧಾಯ ಚಾಕ್ಷುಷೀಂ ದೀಕ್ಷಾಂ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯ ತು

|| ೧೭೭ ||

ಕುಬ್ಜತಾಕುಕ್ಷಿತಂ ಗಾತ್ರಂ ಭಸ್ಮನೋದ್ಗೂಲ್ಯ ಹಸ್ತತಃ |

ಕುಬ್ಜತಾಂ ನಾಶಯಾಮಾಸ ಸುಂದರಂ ಚ ತನುಂ ವೃಧಾತ್

|| ೧೭೮ ||

ಪಂಚಕರ್ಣೋಪದೇಶಂ ಚಾಕರೋದ್ವೈದಿಕವಾರಣಃ |

ಶಿವಲಿಂಗಂ ತಸ್ಯ ದತ್ವಾ ಪೂಜಾಂ ಚಾಪ್ಯುಪದಿಷ್ಟವಾನ್

|| ೧೭೯ ||

ಹೋಯಿತು. ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ನೀನು ಶಿವನೇ ಆಗಿರುತ್ತೀಯೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಇರುವೆನು. ನಾನು ನಾಸ್ತಿಕರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇದುವರಿಗೂ ಇದ್ದೆನು. ಈಗ ದಯಾನಿಧಿಯಾದ ನೀನು ದಯೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೭೬-೧೭೯. ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಚಾಕ್ಷುಷ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುವಾದ ಅವನು, ಕುಬ್ಜನಾದ ಆ ರಾಜನ ಶರೀರವನ್ನು ಭಸ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಹಸ್ತದಿಂದ ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿ, ಆ ರಾಜನು ಸೌಂದರ್ಯ ಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಪದೇಶಮಾಡಿದನು. ರಾಜನ ಶರೀರವು ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರೆಲ್ಲರೂ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರು.

ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಚ ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜ್ಞಸ್ಪೂರ್ಣಮಯಂ ವಪುಃ |

ಹಾ ಹೇತಿ ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ಸಂತೋ ಜನಾಸ್ಸರ್ವೇ ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ || ೧೮೦ ||

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಚ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ನನಂದು ಹೃಷ್ಯಮಾನಸಾಃ |

ರಾಜಾಂತಿಕಸ್ಥಾಸ್ತು ಜನಾ ದಧುಃ ಫಾಲೇಷು ಭಸ್ಮ ಚ || ೧೮೧ ||

ಅಂತರ್ಜಗಾಮಾಜ್ಞತಾ ಚ ತಯಾ ಕುಬ್ಜತಯಾ ಸಹ |

ಸೌಂದರ್ಯಮತುಲಂ ವೀರ್ಯಮಭೂದ್ರಾಜ್ಞೋ ವಿಶೇಷತಃ || ೧೮೨ ||

ರಾರ್ಜಸುಂದರಸಾಂಡ್ಯಾಖ್ಯೋ ಲೋಕೇ ಭೂಯಾ ಇತಃಪರಂ |

ಇತಿ ಚ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ವಪುಷಾ ವಯಸಾ ಗುರುಃ || ೧೮೩ ||

ವಿಹಾಯ ಕಬ್ಜ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾಂ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿವಿಶ್ರುತಾಂ |

ಸೋಽಭೂತ್ಸುಂದರಸಾಂಡ್ಯಾಖ್ಯೋ ನಾಮತಃ ಪರಮಾರ್ಥತಃ || ೧೮೪ ||

೧೮೦-೧೮೪. ಅವರು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಸರ್ವಜ್ಞನೆಂದು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಆಗ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವವರೂ ಕೂಡ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ರಾಜನಿಗೆ ಶರೀರದ ಕುಬ್ಜತ್ವವೂ, ಮನಸ್ಸಿನ ದಡ್ಡತನವೂ, ಹೋದದ್ದಲ್ಲದೆ, ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವು. ಆಗ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು “ಎಲೈ ರಾಜನೇ, ನೀನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶರೀರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಂದರ ಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರು. ನೀನು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲು ಗೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ತಪ್ಪಿಹೋಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಸುಂದರ ಪಾಂಡ್ಯನೆಂಬ ಹೆಸರು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು.

ರಾಜಾ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯಾಖ್ಯಃ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧದೇಶಿಕಂ ।

ಭದ್ರಾಸನಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ಭದ್ರಾಕಾರಂ ಜಗದ್ಗುರುಂ

॥ ೧೮೫ ॥

ಶಿವವತ್ಸುಜಯಿತ್ವಾ ತಂ ಗಂಧಪುಷ್ಪಾದಿಭೂಷಣೈಃ ।

ಭೂಷಯಿತ್ವಾ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ವಸ್ತ್ರೈಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮೈಶ್ಚ ಭೂಷಣೈಃ

॥ ೧೮೬ ॥

ಭದ್ರಧ್ವಜೈಶ್ಚಾಮರಾದ್ಯೈಃ ತಾರ್ಯತ್ರಿಕಸಮನ್ವಿತೈಃ ।

ಚತುರಂತಸುಯಾನೇ ಚ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಮುಕ್ತಸ್ಯ ಚಾಗ್ರತಃ

॥ ೧೮೭ ॥

ಕೃತ್ವಾ ಮಹೋತ್ಸವಂ ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಭೂಪತಿಃ ।

ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಚ ನಗರೀಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಕಾರಂಕುತ್

॥ ೧೮೮ ॥

ಮಠೇ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಭೂಯಶ್ಚ ಸೋಪಚಾರಂ ಸಶಿಷ್ಯಕಂ ।

ಸ್ವಮಂದಿರಂ ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ರಾಜಾನಂ ಜ್ಞಾನದೇಶಿಕಃ

॥ ೧೮೯ ॥

೧೮೫-೧೮೮. ಸುಂದರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮಂಗಳಕರವಾದ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಿಯೋಗಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಈ ಜಗದ್ಗುರುವನ್ನು ಭದ್ರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಗಂಧ, ಹೂವು, ಅಭರಣಗಳು, ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಇವುಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದನು. ಮತ್ತು ಭದ್ರಿ, ಚಾಮರ, ಧ್ವಜ ಪಟ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೂರಿಸಿ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಕಾರವಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿದನು.

೧೮೯-೧೯೦ ಆ ಗುರುವನ್ನು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಶಿವಾನಂದ ಮಠಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಮಠದಲ್ಲಿಯೂ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ಇರುವ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಗುರುವನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಇರಿಸಿದನು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಗುರುವು ಸಂತೋಷ ವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿರುವ ವರಾತ್ಪರನಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀನಹಿತನಾಗಿ

ಸೋಽಪಿ ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಃ ಪರಿತೋಷೇಣ ಸಂಯುತಃ ।

ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸುಂದರೇಶಂ ಚ ಭಕ್ತಾಧೀನಂ ಪರಾತ್ಪರಂ ॥ ೧೯೦ ॥

ಪರಿತೋಷ್ಯ ಸ್ತನ್ವೈರ್ನವ್ಯೈರ್ಗೇಯೈಶ್ಚ ಬ್ಧಾರ್ಥಕೋಮುಲೈಃ ।

ಜನೈಃ ಪ್ರಶಸ್ಯಮಾನಸ್ಸನ್ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋ ಮಠಂ ಯಯೌ ॥ ೧೯೧ ॥

ಸ ರಾಜ್ಞೀ ಸ ಚ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಪರಿಪೂರ್ಣಮನೋರಥೌ ।

ಉಪದಾಭಿರನರ್ಘ್ಯಾಭಿ ಸ್ತೋಷಯಾಮಾಸತು ಶ್ವ ತಂ ॥ ೧೯೨ ॥

ನಗ್ನಾಸ್ತು ಖಿನ್ನಮನಸಃ ಪ್ರೀಲಾವನತಕಂಧರಾಃ ।

ನಿರಸ್ತಾಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡ್ಯೇನ ಭರ್ತ್ಸಿತಾ ಗರ್ಹಿತಾ ಜನೈಃ ॥ ೧೯೩ ॥

ವಿಲೋಕಯಂತೋ ವಕ್ತ್ರಾಣಿ ಭೂಮಿಂ ಚಾಪಿ ಪರಸ್ಪರಂ ।

ಪ್ರಯಯುರ್ಭೀತಿಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಮಾವಾಸಪರ್ವತಂ ॥ ೧೯೪ ॥

ಇರುವ ಸುಂದರೇಶನನ್ನು, ಹೊಸದಾಗಿ ಕವನಮಾಡಿರುವ ಮೃದುವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ, ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನಂತರ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ರಾಣಿಯೂ, ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಯೂ ಅವರ ಇಷ್ಟವು ನೆರವೇರಿದ ಕಾರಣ ಬಹಳ ಜಿಲೆಬಾಳುವ ಕಾಣಿಕೆಗಳಿಂದ ಆ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದರು.

೧೯೩-೧೯೪. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ನಿಂದಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅವರು ತನ್ನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಕೂಡದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿದನು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೆಲವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೀಗೆ ಇರುತ್ತಾ ಭಯದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಾಸ ಸಳವಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸೇರಿದರು.

ರಾಜಾ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಸುಂದರೇಶಂ ಸದಾ ಸ್ಮರನ್ |

ತಸ್ಮೈ ಜಗನ್ನಾಯಕಾಯ ಶ್ರೀಮಂತ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ |

|| ೧೯೫ ||

ಪ್ರಭಾಂ ಹಿರಣ್ಮಯೀಂ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷೇಣ ಸುಮನೋಹರಾಂ |

ನಾಹನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ವೃಷರಾಜಮುಖಾನಿ ಚ |

|| ೧೯೬ ||

ಮೌಕ್ತಿಕಂ ಹೈಮಕಂ ಚಾಪಿ ಪೀಠಂ ಸಿಂಹಾಸನಾದಿ ಚ |

ಭದ್ರಚಾಮರವೃಂದಂ ಚ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಸುಬಹೂನ್ಯಪಿ |

|| ೧೯೭ ||

ದತ್ತ್ವಾ ಸಂಪ್ರೀಣಯಾಮಾಸ ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ |

|| ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಇತಿ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯಸ್ತು ಶಿವಭಕ್ತಿಶಿಖಾಮಣಿಃ |

ಅಭವತ್ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೇನ ಕ್ಷಪಣತ್ವಂ ವಿಹಾಯ ಚ |

|| ೧೯೮ ||

ಶಂಭೋದ್ವಿಷಸ್ವಿಲೀಲೇಯಂ ದಂಭೋಲಿಃ ಪಾಪಭೂಭೃತಾಂ |

ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಲಾಭಾಯ ಶ್ರೋತವ್ಯಾ ಸಜ್ಜನ್ಯೈಸ್ಸದಾ |

|| ೧೯೯ ||

೧೯೫-೧೯೭ ಸುಂದರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು. ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಂದರೇಶನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಜಗತ್ಪತಿಯಾದ ಆ ದೇವನಿಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಚಿನ್ನದ ಪ್ರಭಾವಳಿ, ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ, ವೃಷಭವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಾಹನಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ಆ ರಾಜನು ಮುತ್ತಿನಪೀಠ, ಸಿಂಹಾಸನ, ಭದ್ರ, ಚಾಮರ, ಇದೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನೂ, ಬಹಳ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಹಿತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು.

೧೯೮-೧೯೯. ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು:—ಸುಂದರ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ನಾಸ್ತಿಕನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದನು. ಪರ್ವತದಂತೆ ಇರುವ ಪಾವಗಲಿಗೆ ವಜ್ರಾಯುಧದಂತೆ ಇರುವ ಶಿವನು ಆಚರಿಸಿದ ಅರುವತ್ತೆರಡನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಸಜ್ಜನರು ಕೇಳಿ, ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಸ್ವಾಮಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಕುಬ್ಜಪಾಂಡ್ಯಜ್ವರಶಮನಂ ನಾನು.
ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

ಸಂಸದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಮಂದ ಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುಬ್ಜ ಪಾಂಡ್ಯ ಜ್ವರಶಮನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ
ಅರವತ್ತೆಂಟನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿರುವುದು

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ತ್ರಂ

—೩—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ
ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

—೩—

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೇನ ಭೂತೇಶ ಸ್ತರುಶೂಲಾಧಿರೋಹಣಂ ।
ನಗ್ನಾನಾಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸಾ ಲೀಲಾದ್ಯ ಮಯೋಚ್ಯತೆ ॥ ೧ ॥

ಕುಲಬಂಧನಮಂತ್ರಿ ಚ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ವನಿತೇಶ್ವರೀ ।
ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಸಮಭ್ಯೇತ್ಯ ರಹಸ್ಯೇವಮವೋಚತಾಂ ॥ ೨ ॥

ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸಂಬಂಧ ಶ್ರೀಮದ್ವೈದಿಕವಾರಣ ।
ವೈದಿಕಾನಾಂ ಸ್ಥಾಪನಾಯ ನೇದೇತರಕುಮಾರ್ಗಿಣಾಂ ॥ ೩ ॥

ಅರವತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೨. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಪರಮೇಶ್ವರನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬೌದ್ಧ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸಿದ ಲೀಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುವೆನು. ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯಾದ ವನಿತೇಶ್ವರಿಯೂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದರು.

೩-೬. “ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಕನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೇ ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನೇ ನೀನು ವೇದಮಾರ್ಗವನ್ನು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ

ಅನುಗ್ರಹಾಯ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಭುವನೇ ಧೃತವಿಗ್ರಹಃ ।

ರಕ್ಷಾರ್ಥ ಮಾವಯೋಶ್ಚೈವ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜಾವನಾಯ ಚ

|| ೪ ||

ಪಾಂಡ್ಯದೇಶಜಭಕ್ತಾನಾಂ ರಕ್ಷಣಾಯಾಗತೋಸಿ ಭೋ ।

ಲೋಕೇ ನಗ್ನಾ ದಿಭೂಯಿಷ್ಯಃ ಶೈವಃ ಪ್ರಮುಷಿತೋ ಮತಃ

|| ೫ ||

ತಸ್ಯಾಚ್ಛಾಸ್ತಾಸ್ತುಯಾ ನಗ್ನಾ ಉಪಾಯೈರ್ಬುಧಿಮುತ್ಸೃಜ್ಯಃ ।

ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ನೇಹೋ ನ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಃ ಸಚ್ಚಂದಸ್ಯ ಮಹೀಶ್ವತಃ

|| ೬ ||

ಅತಸ್ತಸ್ಮಿಂ ಕುರು ನಗ್ನಾನಾಂ ಶಾಸನಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕಂ ।

ಶೈಣು ರಾಜನ್ಗರೋಸ್ತಾಮಿನ್ನಾವಯೋ ಗುಣವಿಗ್ರಹ

|| ೭ ||

ಕ್ಷಪಣಾಸ್ತೇ ಮಹಾಪಾಪಾ ಸ್ಪಂಖ್ಯಯಾಷ್ಟಪಹಸ್ಯಕಾಃ ।

ವಶ್ಯಾಕರ್ಷಣವಿವೇಷಸ್ತಂಭನೋಚ್ಚಾಟನಾದಿಷು

|| ೮ ||

ವೇದಬಾಹ್ಯರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನೂ, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನನ್ನೂ, ಪಾಂಡ್ಯ ದೇಶದ ಶಿವ ಭಕ್ತರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುತ್ತೀಯೆ. ಈಗ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೇದನಿಂದಕರಾದ ಜನಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವ ಕಾರಣ ಶೈವ ಮಾರ್ಗವು ನಶಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ವೇದ ದೂಷಕರಾದವರನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡು. ರಾಜನ ವಿಶ್ವಾಸವು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ಇರುವವನು.

೭-೧೧. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ವೇದಬಾಹ್ಯರ ನಿಗ್ರಹವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಎಲೈ ಗುರುವೇ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೇ? ಗುಣವಂತನೇ? ಕೇಳು. ಈ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಜನರು ಇರುವರು. ಇವರು ಬಹಳ

ಕರ್ಮಸ್ವತಿಪ್ರವೀಣಾಶ್ಚ ಘೃಣಾರಹಿತಬುದ್ಧಯಃ |

ತೇಷಾಂ ಚರಿತ್ರಂ ಕಥಿತು ಮಾವಯೋರ್ಭಯ ಮಾವಿಶೇತ್

|| ೯ ||

ಸಹಾಯಭೂತ ಶ್ವಾಸ್ತಾಕ ಮತ್ರ ಕೋಪಿ ನ ವಿದ್ಯತೇ |

ಕೃತ್ವಾ ಚ ಶಾಸನಂ ತೇಷಾಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಗಂತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ

|| ೧೦ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಪುರಂ ಬ್ರಹ್ಮವಸ ತ್ವಂ ವತ್ಸರಂ ತ್ವಹ |

ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾರ್ಥನಯಾ ಅವಯೋರಿತಿ ಚೋಚತುಃ

|| ೧೧ ||

ಇತಿ ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹಾನ್ವೈದಿಕವಾರಣಃ |

ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಗಲ್ಭಯಾ ವಾಚಾ ಶಂಕರಂ ಹೃದಿ ಭಾವಯನ್

|| ೧೨ ||

ಯಸ್ಯೇಶ್ವರಬಲೋಲ್ಪ್ಲವಿ ವಿದ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಜನ್ಮನಃ |

ಸಿದ್ಧ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸದ್ಯೋ ನಶ್ಯಂತಿ ವೈರಿಣಃ

|| ೧೩ ||

ಪಾಪ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಜನರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ವಶ, ಆಕರ್ಷಣ, ವಿದ್ವೇಷಣ, ಸ್ತಂಭನ, ಉಚ್ಚಾಟನ, ಮಾರಣ ಎಂಬ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರು. ಇವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದಯೆಯು ಕೊಂಚವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರ ನಡತೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ನಮಗೆ ಭಯವು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು. ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಇಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡು. ಚಿದಂಬರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರಿಗೂ ಒಂದು ವರ್ಷ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಮಾಡು ಎಂದು ನಾವು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ”

೧೨-೧೩. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು. ಇವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿಶಿವನನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ಪರಮೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವು ಕೊಂಚಮಟ್ಟಿಗೆ ಇದ್ದರೂ ಅದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುವರು, ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವ

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸುದೃಢಂ ವರ್ತಧ್ವಂ ಚಿಂತಯಾ ವಿನಾ ।

ಲಬ್ಧ್ವಾ ನುಜ್ಞಾಮುಮೇಶಸ್ಯ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಶಾಸನೇ ॥ ೧೪ ॥

ನಗ್ನಾ ನಾಂ ಶ್ವಃ ಕರೋಮ್ಯದ್ಯ ಗಮ್ಯತಾಂ ಮಂದಿರಂ ಪ್ರತಿ ।

ಧೈರ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚ ತಾವೇವ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸತುರ್ದಿನೇ ॥ ೧೫ ॥

ಪರೇದ್ಯುಃ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಮಹಾಸ್ವೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಮಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಯ ಚ ॥ ೧೬ ॥

ಶಂಭೋರನುಜ್ಞಾಂ ನಗ್ನಾ ನಾಂ ಹಿಂಸಾಯೈ ಲಬ್ಧುಮುದ್ಯತಃ

ರಾಜ್ಞಃ ಕಲತ್ರಮಂತ್ರಿಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಃ ಪ್ರಯಯೌ ಶಿವಂ ॥ ೧೭ ॥

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸಂಪ್ರಣವ್ಯ ಇಭಂ ವಿಘ್ನೇಶಮೇವ ಚ ।

ಸುಂದರೇಶಾಲಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸರ್ವಾವರಣದೈವತೈಃ ॥ ೧೮ ॥

ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ನೀವು ವಾಸಮಾಡಿರಿ. ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರ ಸಮ್ಮತಿಯಿಂದ ನಾಳೆಯದಿನ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು. ನೀವು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿರಿ, ಎಂದು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿ ಜ್ಞಾನ ಪುರ್ಣಿಯೋಗಿಯು ಅವರನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು.

೧೬-೧೮. ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ನಿಯಮದಿಂದ ಮಾಡ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನಂತರ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟನು. ಅವನು ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಇವರೊಡನೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ಇವರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅವರಣ ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು.

ನತ್ಯಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ ಸುಂದರೇಶನೇವಂ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಯಚ್ಛಿವಂ ।

ಸ್ವಾಮಿನ್ ಸರ್ವ ಜಗನ್ನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶಶಿಶೇಖರ

॥ ೧೯ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರ ಭಕ್ತಾನಾಮಿಸ್ತಸಿದ್ಧಿಪ್ರದಾಯಕ ।

ಕ್ಷಪಣಾನಷ್ಟಸಾಹಸ್ರಾರ್ಪವರ್ತೇ ಸ್ವಸ್ತು ಸುಸ್ಥಿತಾನ್

॥ ೨೦ ॥

ಪ್ರಧಾನಭೂತಾನಾಚಾರ್ಯಾಂ ಸ್ತಚ್ಛಿಷ್ಯಾಸಪರಾನಪಿ ।

ವಯಂ ಶಿಕ್ಷತುಢಿಚ್ಛಾಮೋ ವೈದಿಕಸ್ಥೈರ್ಯಹೇತವೇ

॥ ೨೧ ॥

ತವಾಪಿ ತತ್ಕ್ರಿಯೇಷ್ವಾ ಚೇದಸ್ಮಾನಾಜ್ಞಾಪಯ ಪ್ರಭೋ ।

ವಿಜಯಂ ಚಾಪಿ ವಾದೇಷು ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಪಿ ಚ ನಃ ಕುರು

॥ ೨೨ ॥

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನಿಶ್ಚಲಸ್ತಸ್ಥಾ ಸಾಂಬಂ ಹೃದಿ ಸುಭಾವಯನ್ ।

ತದಾ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದ್ವಾಣೇ ನೀಪಾಟಿವೀಶಿತುಃ

॥ ೨೩ ॥

೧೯-೨೩. “ ಎಲೈ ಪ್ರಭುವೇ, ಸರ್ವಲೋಕಾಧಿಪನೇ, ಸರ್ವಜ್ಞನೇ, ಚಂದ್ರ ಶೇಖರನೇ, ವೇದ ದೂಷಕರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಂಟುಸಾವಿರ ಜನರು ಇರುವರು. ಇವರು ಎಂಟು ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯರಾದ ಗುರುಗಳು, ಶಿಷ್ಯರು, ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವೇದಮಾರ್ಗದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಿಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ನಾವು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಇರುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುವುದು ನಿನಗೆ ಸಮ್ಮತವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಇವರ ಸಂಗಡ ನಾವು ನಡೆಸುವ ವಾದದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿ.” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು, ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತನು. ಆಗ ನೀಸಾರಣ್ಯಪ್ರಭುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಮಧ್ಯಕ್ತಾನಾಮುಭೀಷ್ಟಂ ಯತ್ತನ್ನಮಾಭೀಷ್ಟಮೇವ ಹಿ ।

ನಿಗ್ರಹಾಯಾನೈದಿಕಾನಾಂ ನೈದಿಕಾನುಗ್ರಹಾಯ ಚ

॥ ೨೪ ॥

ಜಯೋ ಭವತು ಯುಷ್ಮಾಕಂ ನಗ್ಮಾನಾಂ ಚ ಪರಾಜಯಃ ।

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಂಭುವಾಕ್ಯಂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಪೂರ್ವಕಾಃ

॥ ೨೫ ॥

ಪುನಸ್ತಸ್ಮಾ ಮುಢಾ ಯುಕ್ತ್ವಾ ಶಂಭೋರಗ್ರೇ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ ।

ಪುನಶ್ಚ ವಾಣೀ ಸಾ ಸಾಮ್ಯಕ್ ಸುನ್ಯಕ್ತಂ ಶೃಣ್ವತಾಮಿಹ

॥ ೨೬ ॥

ಯೂಯಂ ಬುಧ್ಧ್ವಾ ವಾಕ್ಯಮಿದಂ ಸಾಧ್ವಸಂ ಪ್ರವಿಹಾಯ ಚ ।

ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪಸ್ಯ ಪುರತೋ ಭವದ್ಭಿರ್ವಿಜಯೈಷಿಭಿಃ

॥ ೨೭ ॥

ಶೈರ್ವಿನಾದಶ್ಚ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕುತರ್ಕಕಶಲೈರ್ಜನೈಃ ।

ಕಲಹಾಯಾಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ನಗ್ಮಾ ಆಸನ್ನಮೃತ್ಯವಃ

॥ ೨೮ ॥

ಸ್ವಯಮೇವಾಗಮಿಸ್ಯಂತಿ ತೇ ಸರ್ವೇಽಪ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ನುನು ।

ಭವಿಸ್ಯತೈವ ತೇಷಾಂ ಚ ತರುಶೂಲಾಧಿರೋಹಣಂ

॥ ೨೯ ॥

೨೪-೨೭. “ನಿಮಗೆ ಜಯವಾಗುವುದು. ಬೌದ್ಧರಿಗೆ ಅಸಜಯವು ಆಗುವುದು.” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ ಶಿವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶಿವನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳುವಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು ಪುನಃ ಹೇಳಲುಪಕ್ರಮಿಸಿತು. “ನೀವು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡಿರಿ. ನೀವು ಪೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಸಂಗಡ ಇರುತ್ತಾ ಕೆಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ನಾಸ್ತಿಕರೊಡನೆ ವಿವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಜಯವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ವಿವಾದ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೈತಾವಾಗಿಯೇ ಬರುವರು. ಅವರಿಗೆ ಮರಣಕಾಲವೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದು. ಅವರಿಗೆ ಮರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಶೂಲಕ್ಕೆರಿಸುವ ಶಿಕ್ಷೆಯೂ ಆಗುವುದು. ನನ್ನ

ಮದ್ಭಕ್ತಾನಾಮಶೇಷಾಣಾಂ ನಿಜಯ ಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ।

ಇತ್ಯುದೀರಿತಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಶುಂಭುನಾ ಮೈನುಮೂರ್ತಿನಾ || ೩೦ ||

ಮಂತ್ರಿಣಾ ವನಿತೇಶ್ವರ್ಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ವೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಂಜ್ಞಾ ಮನಂತಾಂ ಚ ಪ್ರಣಮ್ಯೇಶಂ ಪುನಃ ಪುನಃ || ೩೧ ||

ತಯೋರಾನನಮನ್ವೀಕ್ಷ್ಯ ಕೃತಕೃತ್ಯ ಇನಾಭವತ್ ।

ವಿಶ್ವಾಸಾತಿಶಯೇನ್ನೈವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಶ್ಚ ತಾವುಭೌ || ೩೨ ||

ತ್ರಯಸ್ತೇ ಬಂಧಯಾಮಾಸುಶ್ಚೇಲಾಂತೇ ನಾಜ್ಞಯಂ ಮಣಿಂ ।

ಅಥ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಸುಂದರೇಶಂ ಸಸಾದರಂ || ೩೩ ||

ಸ್ವಂ ಸ್ವಮಾವಾಸಮಪ್ಯಾಶು ಕೃತಾಹಾರಾಃ ಕೃತೋದ್ಯಮಾಃ ।

ಪುನಶ್ಚ ಚಿಂತಯಾಮಾಸುಸ್ನಾಯಂ ಸಂಭೂಯ ಮಂಟಿಪೇ || ೩೪ ||

ಭಕ್ತರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಜಯವು ಆಗುವುದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ” ಆಕಾಶ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಾದ ಶಿವನು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕುಲ ಬಂಧನ ರಾಜನೂ, ವನಿತೇಶ್ವರಿ ರಾಣಿಯೂ, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯೂ ಈ ಮೂರು ಜನರೂ ಕೇಳಿದರು.

೩೧-೩೪. ಆಗ ಅವನು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಅನೇಕಸಾರಿ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಅವರಿಬ್ಬರ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನಂತೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದನು. ಬಹಳ ವಿಶ್ವಾಸವುಳ್ಳವರಾದ ಅವರು ಮೂರು ಜನಗಳೂ, ಈ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ವಾಗಿ ಮಾತನ್ನು ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಂದರೇಶ್ವರ ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಬೇಗನೆ ಭೋಜ ನಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಜನಗಳೂ ಸೇರಿ ಮಂತ್ರಾಲೋಚನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

ಸ್ತ್ರೀವಚಃ ಶೃಣ್ವತಾಂ ಪುಂಸಾನುತ್ಯನರ್ಥೋ ಭವಿಸ್ಯತಿ |

ಇತಿ ಬ್ರುವಂತೋ ನಗ್ನಾಸ್ತೇ ಪ್ರಯಯುಃ ಮಧುರಾಂ ಪ್ರತಿ || ೨೨ ||

ಅಥ ಸರ್ಪಾಸ್ಸೃಗಾಲಾಶ್ಚ ಬಿಡಾಲಾ ವಿಧನಾಧಯಃ |

ಅಯಾತಾಭಿಮುಖಾಸ್ಸರ್ವೇ ಕ್ರಮೂದ್ಧುಃಶಕುನ್ಯಾಭವನ್ || ೨೩ ||

ಪಕ್ಷಿಣೋಪಿ ಪುರಸ್ತಿಯಗ್ಯಯುಶ್ಚ ವಿಪರೀತತಃ |

ಗವಾಕ್ಷುತಂ ಮಾನುಷಂ ಚ ಪ್ರಯಾಣೇತ್ಯಂತಗರ್ಹಿತಂ || ೨೪ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ಪ್ರಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ನಗ್ನಾ ಆಹೂತಮೃತ್ಯವಃ |

ತೇಷಾಂ ಶಿಷ್ಯಪ್ರಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಪುರಸ್ತಾತ್ ತಾನ್ಪ್ರಾಣಮ್ಯುಚ || ೨೫ ||

ಪ್ರೋಚುಃ ದುಶ್ಯಕುನ್ಯೇರ್ಭಿತಾ ನಗಂತಮ್ಯಮಿತಿ ಸ್ಫುಟಿಂ |

ತಥಾಪ್ಯಗಚ್ಛೇಕ್ಷಪಣಾಃ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯಮುಚಿಂತ್ಯ ಚ || ೨೬ ||

ಹಾಕಿದರು. “ ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಯಾವಾಗಲಾದರೂ, ಹೆಂಗಸರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದವರಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡಕು ಉಂಟಾಗುವರು.” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರು ಮಧುರಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊರಟರು. ಇವರಿಗೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾವುಗಳೂ ನರಿಗಳೂ, ಬೆಕ್ಕಗಳೂ, ವಿಧವೆಯರೂ ಎದುರಾಗಿ ಬಂದರು. ಹೀಗೆಯೇ ಕೆಟ್ಟ ಶಕುನಗಳಾದವು. ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಅಡ್ಡಲಾಗಿಯೂ, ವಿಪರೀತ ವಾಗಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಿದುವು. ಗನಗಳು ಸೀನುವುದು, ಮನುಷ್ಯರು ಸೀನುವುದು, ಇವುಗಳು ಪ್ರಯಾಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಶಕುನಗಳಾಗಿರುವುವು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಲೆಖ ಮಾಡದೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಮೃತ್ಯುವು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಧುರಾ ನಗರದ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೫-೮೦. ಈ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಶಿಷ್ಯರೂ, ಪ್ರಶಿಷ್ಯರೂ ಇವರ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, ಈ ಅಪಶಕುನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನೀವು ಹೆದರ ಬೇಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವರು ಲೆಕ್ಕಮಾಡದೆ ಯಾವ

ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಸ್ಮೈ ತತ್ಕಾರ್ಯಮಬ್ರುವನ್ |

ರಾಜಾಪಿ ತನ್ಮತಂ ಶ್ರುತ್ವಾಽನುಮೇನೇ ನಗ್ನಭಂಜನಂ

|| ೪೦ ||

ಲಬ್ಧ್ವಾಽದೇಶಂ ಸುಂದರೇಶಾನ್ಮೃಪಾಜ್ಞಾಂ ಚ ಪ್ರಪದ್ಯತಃ |

ಪ್ರಹರ್ಷಾತಿಶಯೇನೈವ ಜಹಾ ನಿದ್ರಾಂ ಚ ತನ್ನಿಶಿ

|| ೪೧ ||

ಕಲತ್ರಪುತ್ರಶಿಷ್ಯಾದ್ಯೈಃ ಸ್ವಜನ್ಮೈಶ್ಚಾಪಿ ನಿಂದಿತಾಃ |

ವ್ಯಲೀಕಾತಿಶಯೇನೈವ ನಗ್ನಾ ಅಪಿ ಚ ತಾಂ ಜಹುಃ

|| ೪೨ ||

ಪಾಂಡ್ಯಜ್ವರಂ ಶಮಯಿತುಂ ನ ಕ್ಷಮಾಃ ಕ್ಷಪಣಾ ಜನಾಃ |

ತಿರಸ್ಕೃತಾ ನಿಂದಿತಾಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಪರಾಜಿತಾಃ

|| ೪೩ ||

ವಿವಿಶುಃ ಸ್ವಂ ಸ್ವಮಾನಾಸಂ ಮ್ರೀಳಾವನತಕಂಧರಾಃ |

ಅಥೇತ್ಯಾಹುಸ್ತತ್ಕಲತ್ರಬೃಂದಾ ಸ್ತಾನ್ನಿದ್ರಯಾನ್ವಿತಾಃ

|| ೪೪ ||

ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು, ಎಂದು ಅವರು ಮೂರು ಜನರೂ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿ, ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ತಾವು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇರುವ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನೂ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಿದನು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ರಾಜನ ಅವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರಣ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಈ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಯಾಸ ಉಂಟಾಗದೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಔತ್ಸುಕ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಿತು.

೪೩-೪೪. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಜ್ವರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯಿಂದ ವರಾಜಿತರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ, ಶಿಷ್ಯರು, ಮಕ್ಕಳು, ಇವರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅವರು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡದೆ ವ್ಯಸನ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವರ ಪೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಪತ್ನಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರು ಕೊಂಚವೂ ದಯವಿಲ್ಲದವರಾಗಿ ಇವರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು.

ಪ್ರವೀಣೈಃ ಕ್ಷಪಣಾಚಾರ್ಯೈಃ ಪ್ರಥಿತೈಃ ಪಿಂಛಭೂಷಿತೈಃ |
ಪದವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಜ್ಞೈಃ ಪೂರ್ವಂ ಕೈಶ್ಚಿನ್ನ ನಿರ್ಜಿತೈಃ

|| ೪೬ ||

ಅಸ್ಮದ್ವಂಶಭವೈಃ ಪೂರ್ವೈರಾರ್ಜಿತಂ ಯದ್ಗೋ ಮಹತ್ |
ಗುುಷ್ಮಾಭಿನಿಹತಂ ಸದ್ಯಃ ಕುಪುತ್ರೈರಿವ ಸತ್ಕುಲಂ

|| ೪೭ ||

ಬಾಲೇನಾಪಜಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಯೂಯಂ ಸರ್ವೇ ಹ್ರಿಯಾ ವಿನಾ |
ರಾಜ್ಞಸ್ಸಕಾಶಾದಸ್ಮಾಕಂ ವಿಶೇಷೇಣ ತು ಸನ್ನಿಧೌ

|| ೪೮ ||

ಕಿಮರ್ಥಮಾಗತಾ ಯೂಯಂ ಜಲ್ಪದ್ವಂ ಮರಣಂ ವಿನಾ |
ಗರ್ವಂ ಯದಾಸೀತ್ಪೂರ್ವಂ ತದಾಭಿಚಾರೇಣ ನಾಶಿತಂ

|| ೪೯ ||

ಗಜಸೃಷ್ಟಿರ್ನಾಗಸೃಷ್ಟಿ ಭೂತಸೃಷ್ಟಿ ರಥಾದ್ಭುತಾ |
ಅಸ್ಮತ್ಪೂರ್ವೈ ರಯತ್ನೇನ ಸುಕೃತಾ ಮಂತ್ರವೈಭವಾತ್

|| ೫೦ ||

೪೬-೪೯. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಾಸ್ತಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿಪುಣರಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರು. ನೀವು ನವಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಇರುತ್ತೀರಿ ನಿಮ್ಮ ವಂಶದ ಪೂರ್ವಿಕರು ಪದವಾಕ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞರೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದರು ಅವರು ನಿಮ್ಮಂತೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಪರಾಜಿತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ವಂಶದ ಪೂರ್ವಿಕರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಬಹಳವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಚರಾದ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಕುಲವನ್ನು ಕೆಡಿಸುವಂತೆ ನೀವು ಹಾಳು ಮಾಡಿರಿ. ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಪಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನೀವು ಸೋಲುವಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮಗೆ ಅಸಮಾನವಾಗಿರುವಾಗ ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲು ಬಂದಿರುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಹೀಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿಮಗೆ ಮರಣವೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಮೊದಲು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಅಹಂಕಾರವು ಇತ್ತು. ನೀವು ಮಾಡುವ ಅಭಿಚಾರಿಕ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಅದೂ ಹೋಯಿತು.

೫೦-೫೩. ಆನೆಯನ್ನು ಮಂತ್ರದಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಹಾವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಭೂತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ನ ವಿದ್ಯತೇ ಕಿಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಅದ್ಯ ತನ್ಮಂತ್ರವೈಭವಂ ।

ವಶ್ಯಾದ್ಯನೇಕಕೃತ್ಯೇಷು ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಯಾ ಪ್ರವೀಣತಾ

॥ ೫೧ ॥

ಪ್ರಥಿತಾ ಸಾ ವಿನಷ್ಟಾ ಕಿಮದ್ಯಾಭರ್ತಕಪರಾಜಿತಾಃ ।

ಇಂದ್ರಜಾಲಮಹಾಜಾಲಮಂತ್ರಜಾಲವಿಚಕ್ಷಣಾಃ

॥ ೫೨ ॥

ಮೂಢಾ ಇವ ಭವಂತೋದ್ಯ ತೂಷ್ಟೀಂ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಕೇನ ಹಿ ।

ಅನ್ಯಾಃ ನೇಕವಿಧಾ ಶಕ್ತಿರಪಿ ಯುಷ್ಮಾಕಮಸ್ತಿ ಹಿ

॥ ೫೩ ॥

ನಾನಾರ್ಥಕಾರಿಣೀ ಸಾ ಚ ಕ್ವ ಗತಾ ಶಕ್ತಿರದ್ಭುತಾ ।

ಇತಃ ಪೂರ್ವಂ ಕುಶಲತಾ ಭವತಾಂ ನೈವ ದೂಷಿತಾ

॥ ೫೪ ॥

ಬಾಲಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತಾನುದಾನೀಮತ್ಯಂತಂ ದೂಷಯತ್ಯಹೋ ।

ಅಸ್ಮಾಕಮಪ್ಯಭೂಲ್ಲಜ್ಞಾ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ತು ಪರಾಜಯಾತ್

॥ ೫೫ ॥

ತನ್ನ ಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ವಶ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಇದ್ದ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯೂ, ಮಂತ್ರದ ಶಕ್ತಿಯೂ ಈಗ ಏನಾಯಿತು? ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನಿಗೆ ನೀವು ಸೋತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೂ ಹೋಯಿತೇ? ಇಂದ್ರಜಾಲ ಮಹಾಜಾಲ, ಮಂತ್ರಜಾಲ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಪಣರಾಗಿದ್ದರೂ ಈಗ ದಡ್ಡರ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾತಕ್ಕೆ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯ ವಿಧವಾದ ಶಕ್ತಿಯು ನಿಮಗೆ ಇಲ್ಲವೇ?

೫೪-೫೭ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತಮವಾದ ಆ ಶಕ್ತಿಯು ಏನಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವನೆಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅವಮಾನದಿಂದ ನಮಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೂ ಅವಮಾನವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತಾ ಇರುವುದು. ನೀವು ಮರ್ಯಾದೆ ವಂತರಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳುಗಳಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲವೇ? ಯಾವುದಾದರೂ

ಸಾ ಲಜ್ಜಾ ನಹಿ ವಃ ಕಿಂ ವಾ ಮಾನಿನಾಮಗ್ರಯಾಯಿನಾಂ ।

ಯೇನ ಕೇನಾ ಪೃಷ್ಠಾಯೇನ ತಂ ನ ನಿರ್ಜಿತ್ಯ ವಸ್ಸುಖಂ || ೫೬ ||

ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕುತ್ರಾಪಿ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತಜ್ಞಯ ಸ್ತುತಃ ।

ತೂಷ್ಣೀಂ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಚೇದದ್ಯ ಗೃಹೇ ಲಜ್ಜಾವಶಾದ್ವಯಂ || ೫೭ ||

ವಿಸೃಜಾಮ ಋತಂ ಪ್ರಾಣಾಃಸಂದೇಹೋ ನಹಿ ವಿದ್ಯತೇ ।

ಇತಿ ತೈರ್ಭತ್ಸಿತಾಸ್ಸಂತಃ ಕಲತ್ರಾದ್ಯೈಸ್ತು ಕುತ್ಸಿತಾಃ || ೫೮ ||

ವಿಹಾಯ ಭೋಜನಾದ್ಯಂ ಚ ನಿರ್ನಿದ್ರಾಃ ಕ್ಷಪಣಾಧಮಾಃ ।

ಅವೃದ್ಧಂ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧಂ ತಂ ನಗ್ನಾ ಆರ್ಸಜಯೈಷಿಣಃ || ೫೯ ||

ಅಥಾಪರೇದ್ಯುರಖಿಲಾ ಆರ್ಹತಾನಾಂ ಚ ದೇಶಿಕಾಃ ।

ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭಜಲಸ್ತಂಭಪ್ರಮುಖೈ ಶ್ಚಿತ್ರಕರ್ಮಭಿಃ || ೬೦ ||

ಉಪಾಯದಿಂದ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ನೀವು ಗೆಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮಗೆ ಸುಖವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸುಖದಿಂದ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಮೊದಲು ಗೆಲ್ಲಲೇ ಬೇಕು.

೫೮-೫೯. ನೀವು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದಾದರೆ ನಾವು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವೆವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು” ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಹೆಂಡತಿಯರೇ ಮೊದಲಾದವರು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ನಿದ್ರಾಹಾರಾದಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜ್ಞಾನದಿಂದ ದೊಡ್ಡವನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

೬೦-೬೩. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬೌದ್ಧರ ಗುರುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಗ್ನಿ ಸ್ತಂಭ ಜಲಸ್ತಂಭ ಮೊದಲಾದ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಜ್ಞಾನ

ಜೇತುಂ ತಂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಂ ನಿಯಮಯುಸ್ಸಗೃಹಾಚ್ಛೇತೇ ।

ತದಾನೀಂ ತತ್ಕಲತ್ರಾಣಿ ದುಸ್ಸಸ್ವಾನಿ ಬಹೂನಿ ಚ ॥ ೬೧ ॥

ನಿಶಿ ದೃಷ್ಟಾನ್ಯಕಥರ್ಯಸ್ವಂ ಸ್ವಂ ಪ್ರಾಹುಃ ಪತಿಂ ಪ್ರತಿ ।

ಸರ್ವಾನ್ ಗ್ನಾನ್ಬಲಜಿತಾ ರಾಜಾಜ್ಞಾಕಾರಿಣೋ ಭಟಾಃ ॥ ೬೨ ॥

ಪ್ರಹೃತ್ಯ ಕಶಯಾ ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಪರಶ್ವಥ ಮುಖೈರಪಿ ।

ಮುಷ್ಟಿಭಿಸ್ತಾಡನಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಪ್ರಹೃತ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ ೬೩ ॥

ಶೂಲೇಷ್ವಾರೋಪಯಾಮಾಸು ಮೃತಾಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ತೇಷು ಚ ।

ವಯಂ ಚ ವನಿತಾಸ್ಸರ್ವಾ ವಕ್ಷಸ್ವಾಸ್ತಾಡ್ಯ ದುಃಖಿತಾಃ ॥ ೬೪ ॥

ವಿಲೋಕ್ಯ ಸ್ವ ಸ್ವಭರ್ತಾರಂ ಭ್ರಾತರಂ ದೇವರಂ ಸುತಂ ।

ಶೂಲಪ್ರೇತಂ ಮೃತಂ ಚಾಪಿ ನಿಮಗ್ನಾಃ ಶೋಕಸಾಗರೇ ॥ ೬೫ ॥

ತಸ್ಮಾದದ್ಯ ನ ಗಂತವ್ಯಂ ಯುಷ್ಮಾಭಿಸ್ತಜ್ಜಯಂ ಪ್ರತಿ ।

ದೃಷ್ಟೋ ಸ್ತ್ರಾಭಿರುಷಃಕಾಲೇ ಸ್ವಪ್ನ ಸ್ನತ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ॥ ೬೬ ॥

ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟರು. ಆಗ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಾವು ನೋಡಿದ ಕೆಟ್ಟ ಸ್ವಪ್ನಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪತಿಗಳ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರು. “ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯಿಂದ ಪರಾಜಿತರಾದ ನಾಸ್ತಿಕ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಾಘವ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ರಾಜದೂತರು ಚಾಪಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, ಕೊಡಲಿಯೇ ಮುಂತಾದ ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ, ಮುಷ್ಟಿಯೇ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಏರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮೃತರಾಗಿದ್ದರು.

೬೪-೬೬. ನಾವುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಹೆಂಗಸರಾಗಿರುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹಳ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದವರಾಗಿ ಇರುವೆವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು

ಇತ್ಯುಕ್ತಾಃ ಕ್ಷಪಣಾಚಾರ್ಯಾಃ ನಿರ್ಗತಾ ಸ್ವಗೃಹಾಂಕಣಾತ್ |
ನಾರ್ಯೋ ನಿರೋಧಯಾಮಾಸು ಸ್ತೇಷಾಂ ಸಾಶ್ರುವಿಲೋಚನಾಃ || ೬೭ ||

ಏನಂ ನಾನಾವಿಧಾಃ ಸ್ವಪ್ನಾನುಕ್ತ್ವಾ ಚಾತಿಭಯಂಕರಾನ್ |
ಪಾಣಿನಾಕೃಷ್ಯ ಭರ್ತ್ವಾಣಾಮರುಂಧ ಕ್ಷಪಣಸ್ತ್ರಿಯಃ || ೬೮ ||

ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ನಿರ್ಭರ್ತ್ಸಿತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಪುನಃ ಪಾರುಷ್ಯಭಾಷಿಣಃ |
ಭವಿಸ್ಯಂತಿ ಪ್ರತಿದಿನಂ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತನ್ಮರಣಂ ವರಂ || ೬೯ ||

ಇತಿ ಸಂಭಾಷ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇ ಬಾಲಾನಾದಾಯ ಪಾಣಿಭಿಃ |
ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಃ ಕ್ಷಪಣಾಸ್ಸರ್ವೇ ತತ್ಪಾರುಷ್ಯಾಸಹಿಷ್ಣವಃ || ೭೦ ||

ಅನಾದೃತ್ಯಾತ್ಮವಚನಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾನಾತ್ಮನಾಯಕಾನ್ |
ಯುಷ್ಮಾಕಂ ತು ಜಯೋ ನಾಸ್ತೀತ್ಯಶಪಂಸ್ತಾಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕ್ರೂಧಾ || ೭೧ ||

ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಕೂಡದು. ಉಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೋಡಿದ ಸ್ವಪ್ನವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವಾದದ್ದು,” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಾಸ್ತಿಕರ ಮನೆಯ ಹೆಂಗಸರು ಅವರು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಹೋಗದಂತೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ನೀರು ಮುರಿಸುತ್ತಾ ತಡೆದರು.

೬೮-೭೦. ನಾಸ್ತಿಕ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಭಯಂಕರವಾದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಗಂಡಸರ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಡದಂತೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ಈ ಹೆಂಗಸರು ಮೊದಲು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಿಂದಿಸುವುದು. ಬೈಯ್ಯುವುದು, ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಮಗೆ ಮರಣವೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಆ ಹೆಂಗಸರ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡು ಹೊರಟರು.

೭೧-೭೪. “ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಟರೆ ನಿಮಗೆ ಜಯವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ” ಆ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ಗಂಡಂದಿರಿಗೆ ಕೋಪದಿಂದ ಶಾಪ

ಲೋಕಾ ಕ್ಷಪಣಸಿದ್ಧಾಂತನಿರತಾಸ್ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ ।
ನ ಕೃತ ಶ್ವೇತ್ಪ್ರತೀಕಾರಃ ಸ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸ್ಸಮೇಧತೇ

॥ ೩೫ ॥

ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತಶ್ಚೈವಸಿದ್ಧಾಂತೋ ಪ್ಯಂತಮೇಷ್ಯತ್ಯ ಸಂಶಯಂ ।
ತಸ್ಮಿದ್ಧಾಂತವಿನಾಶೇ ತು ನಿಖಿಲಂ ಕರ್ಮ ವೈದಿಕಂ

॥ ೩೬ ॥

ವೇದೋಕ್ತಮಶ್ವಮೇಧಾಂತಂ ಕ್ರಮಾತ್ಕಾಲೇನ ನಶ್ಯತಿ ।
ತನ್ನಾಶೇಂದ್ರಾದಿದೇವಾಶ್ಚ ನಿರಾಹಾರಾಃ ಸುಕೋಪಿತಾಃ

॥ ೩೭ ॥

ಅನಾವೃಷ್ಟಿಂ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಹ್ಯನಾವೃಷ್ಟ್ಯ ಭವೇದ್ಭಯಂ ।
ಜನಾನಾಂ ಪಾಪವೃದ್ಧಿಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ

॥ ೩೮ ॥

ಸೃಪೋಽಪಿ ವೈದಿಕಧ್ವಂಸಾದಯಂ ಪತನಮೇಷ್ಯತಿ ।
ತದಧಃ ಪತನಾತ್ಸರ್ವೇ ಪತಿಷ್ಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ

॥ ೩೯ ॥

ಇನುನುರ್ಥಂ ವೇದಯಿತ್ವಾ ರಾಜ್ಞೇ ತೇನೋದಿತಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ।
ಅಸ್ಮಾಭಿರಥ ಕರ್ತವ್ಯಾ ರಾಜಾ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಕಾರಣಂ

॥ ೪೦ ॥

೩೫-೩೯. ಜನಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೇದ ಬಾಹ್ಯರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಆಸ್ತಿಕತೆಯಿಂದ ಇರುವರು. ಇದು ತಪ್ಪುವಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಪ್ರತಿದಿನದಲ್ಲಿಯೂ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಶೈವ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹಾಳಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧಾಂತವಾಗಿ ಇರುವ ಕರ್ಮಮಾರ್ಗವು ನಶಿಸಿಹೋಗುವುದರಿಂದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವುದು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೋಪವು ಬಂದು, ಮಳೆಯು ಆಗದೆ ಕ್ಷಾಮವು ಬರುವುದು. ಜನಗಳು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವರು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗವು ನಿಂತು ಹೋದಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ರಾಜನ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೪೦-೪೨. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಾಜನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಇರುವಂತೆ ಇರಿಸಲು ಕಾರಣನಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ನಾವು ಈಗ ವೈದಿಕರ

ಶ್ಯಾಮಲಾಃ ಕೃಕಲಾಸಾಶ್ಚ ಅಸರ್ತೃ ಬೌದ್ಧಮೂರ್ಧನಿ ।

ಸ್ಥಲನಂ ಚ ಪ್ರತಿಪದಮಭೂತ್ತೇಷಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ

॥ ೨೭ ॥

ನಾನುಂ ಚಕ್ಷುಃ ಸ್ಪುರತಿ ಚ ವಾನುಸಾರ್ಶ್ವಕರಸ್ತಥಾ ।

ಮಧುರಾಯಾಃ ಪ್ರಾಂತದೇಶೇ ಸರ್ವೇ ಸಂಭೂಯ ಜೀವಕಾಃ

॥ ೨೮ ॥

ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪೂರ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೃ ಭೂಪತಿಂ ।

ಬಾಲೇನ ಜ್ಞಾನವೃದ್ಧೇನ ವಿನಾದಂ ಕರ್ತುಮಾಗತಾಃ

॥ ೨೯ ॥

ಕುರುಧ್ವನಿತಿ ತೇನೋಕ್ತೇ ಸಾಂ ಡ್ಯಭೂಪೇನ ಗರ್ವಿತಾಃ ।

ಅಭ್ಯೇತ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ನೃಪಸ್ಯಾಥ ಜಗ್ಮುವ್ಯದಿಕವಾರಣಂ

॥ ೩೦ ॥

ಸೋಪಿ ಪ್ರಾತಃ ಪ್ರಣಮ್ಯೇಶಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಸ್ವಮಠಂ ಪ್ರತಿ ।

ಮಧ್ಯೇ ಮಾರ್ಗಂ ನಿರುದ್ಧಸ್ತೈಸ್ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಂಡ್ಯಪಂ

॥ ೩೧ ॥

ಯೋಚನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡದೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ಇವರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕವುಗಿರುವ ಹೆಂಟಿಯ ಗೊದ್ದಗಳು ಬಿದ್ದವು. ಪ್ರತಿ ಪೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇವರು ಎಡವಿ ಮುಗ್ಗರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರಿಗೆ ಎಡಗಡೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಎಡಗಡೆಯ ಪಾರ್ಶ್ವವೂ ಎಡಗಡೆಯ ಭುಜವೂ ಹಾರುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಮಧುರಾನಗರದ ಹತ್ತಿರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ತಾವು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು, ನೊದಲು ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಮತ್ತು ಅವರು ನಾವುಗಳು ಹುಡುಗನಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ ವಾದಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವೆವು, ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅವರು ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

೮೧-೮೪. ಆಗ ಅವನು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮಠಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ದಾರಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ತಡೆದರು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ರಾಜನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ರಾಜನೂ, ರಾಣಿಯೂ, ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಿದರು.

ಸಭಾಯಾಂ ರಾಜಸದನೇ ರಾಜ್ಞಾ ರಾಜ್ಞಾ ಚ ಪೂಜಿತಃ ।

ಸೋಽಪಿ ಸ್ವ ಭದ್ರಪೀಠಂ ತಮತ್ಯುನ್ನತಮನೂಪಮಂ ॥ ೮೨ ॥

ಸ್ವರ್ಣರತ್ನಮಯಂ ಚಾರು ಆರುರೋಹ ಗುಹಾಂಶಕಃ ।

ತಸ್ಯ ರಾಟ್ಕೃತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಥ ಸಾಷ್ಟಾಂಗಂ ತತ್ಪದಾಬ್ಜಯೋಃ ॥ ೮೩ ॥

ಸ್ವರ್ಣಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಾರ್ಚ್ಯ ಪ್ರಣತಿಂ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ।

ತಸ್ಯ ರಾಟ್ಸಂಜಲಿಸ್ತಸ್ಥೌ ರಾಜಾ ಸಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತಿಃ ॥ ೮೪ ॥

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಸ್ವಕಲತ್ರೇಣ ಮಂತ್ರಿಣಾ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ ।

ನಗ್ನಾ ಸ್ತದಾನೀಮಭ್ಯೇತ್ಯ ನಿರ್ಲಜ್ಞಾ ನಿರ್ದಯಾಧಮಾಃ ॥ ೮೫ ॥

ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಮಭ್ಯೇತ್ಯ ವಿನಾ ಭೀತಿಂ ನೃಸಾಗ್ರತಃ ।

ಏನ ಮೂಚತುರತ್ಯುಗ್ರಾ ಹಸಂತಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ ॥ ೮೬ ॥

ನವರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ಉತ್ತಮವಾದ ಎತ್ತರವಾದ ಭದ್ರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಂಶದಿಂದಿರುವ ಆ ಯೋಗಿಯು ಕೂತುಕೊಂಡನು. ರಾಜನು ಆ ಯೋಗಿಯ ಕಮಲದಂತಿರುವ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಚಿನ್ನದ ಹೂವು ಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನಂತರ ಬಗಸೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅವನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಇದ್ದನು.

೮೫-೮೬. ಸಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಸಂಗಡ ಮಂತ್ರಿಯೂ. ರಾಣಿಯೂ. ಇದ್ದರು. ನೀಚರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು, ಕೊಂಚದಯವೂ, ನಾಚಿಕೆಯೂ, ಇಲ್ಲದವರಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಹೆದರದೆ ರಾಜನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. “ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೇ? ವಟುವೇ! ನಿನಗೆ ಮಂತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. (ಘನಾಕ್ಷರ ನ್ಯಾಯದಿಂದ) ದುಂಬಿಯು ಮರವನ್ನು ಕೊರೆಯುವಾಗ ಅದು ಅಕ್ಷರವಾದಂತೆ ಜಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಕಾಕತಾಳನ್ಯಾಯದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜಯವನ್ನು ನಿನ್ನ

ಮಂತ್ರೋ ನಾಸ್ತಿ ತವ ವಟೋ ಘುಣಾಕ್ಷರಲಿಪಿಯಥಾ ।

ಸ'ಕಾಕತಾಲನ್ಯಾಯೇನ ತನ್ಮಂತ್ರಂ ಫಲಿತಂ ತವ

॥ ೮೭ ॥

ತ್ವಜ್ಜಯಂ ನ ಜಯಶ್ಚೈವ ತ್ವಾಂ ಜೇತುಂ ವಯಮಾಗತಾಃ ।

ತ್ವಜ ಗರ್ವಂ ತೇನ ಜಾತಂ ಪುನಶ್ಚ ಫಲಿತ ಸ್ವಚೇತ್

॥ ೮೮ ॥

ಯುಷ್ಮತ್ಕುಲತಾ ಸಮ್ಯಕ್‌ನೋ ಚೇದ್ವಿಜಯ ಏವ ನಃ ।

ತ್ವನ್ಮಂತ್ರಮಸ್ಮನ್ಮಂತ್ರಂ ಚ ಪತ್ರಿಕಾಸು ವಿಲಿಖ್ಯ ಚ

॥ ೮೯ ॥

ತಾಸು ಕ್ಷಿಪ್ತಾಸು ವಹ್ನೌ ಯೋ ದಗ್ಧಪತ್ರಃ ಪರಾಜಿತಃ ।

ಅಗ್ನೌ ನ ದಗ್ಧಂ ಯತ್ಪತ್ರಂ ಸ ಏವ ವಿಜಯೀರಿತಃ

॥ ೯೦ ॥

ಇತಿ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಂ ಕುರ್ವತ್ಸು ನಗ್ನಾ ಚಾರ್ಯೇಷು ಸಸ್ತಿತಃ ।

ತಥಾಸ್ತಿತ್ವಬ್ರವೀನ್ಮಂದಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಶ್ಯವಂ ಸ್ಮರನ್

॥ ೯೧ ॥

ಮಂತ್ರದ ಫಲವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತೀಯೆ ಇದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜಯ ವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಜಯಿಸಲು ಬಂದಿರುವೆವು. ನಿನ್ನ (ಸೆಮ್ಮೆ, ಯನ್ನು) ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಡು ಪುನಃ ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಿದಾಗ ಅದು ಜಯ ವೆನಿಸುವುದು. ಆಗ ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯು ಸ್ವಕಟವಾಗುವದು. ಈಗ ಇದನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಲು ನಾವು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆವು.

೮೯-೯೦. “(ನಿನ್ನ ಮಂತ್ರವನ್ನು) ನೀನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ, ನಾವು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಂತ್ರವನ್ನೂ ಸಮನಾಗಿರುವ ಕಾಗದದಲ್ಲಿ ಬರದು. ಆ ಕಾಗದಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ, ಸುಡದಿರುವ ಕಾಗದ ಉಳ್ಳವರಿಗೆ ಜಯವೆಂತಲೂ, ಇತರರಿಗೆ ಅವಜಯವೆಂತಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದು ಮಂತ್ರ ವಾದಿಗಳು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಮಂದಹಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವವನಾಗಿ ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೯೧-೯೨. ರಾಜನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರು “ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡವನ್ನು ಮಾಡಿರಿ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಮಾತಿನಂತೆ ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉಪ

ಇಹೈವ ಚಾಗ್ನೇಃ ಕುರ್ವಂತು ಕುಂಡಂತಿ ನೃಪಾಶ್ರಿತಾಃ |
ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಹೋಮಕುಂಡಂ ಚ ಕರ್ತುಂ ತತ್ರ ಸಮುದ್ಯತೇ || ೯೨ ||

ನಗ್ನಾಃ ಪುನರಿತಿ ಪ್ರಾಹುಸ್ತಂ ವಂಚಯಿತು ಮುದ್ಯತಾಃ |
ಶಂಕರಾತಿಪ್ರಿಯಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತದ್ಭಕ್ತಾನಾ ಮಭೀಷ್ಟದಂ || ೯೩ ||

ಹಿತಾನ್ಯತ್ಯೈವ ಗಂತವ್ನಂ ದ್ರಷ್ಟುಮಸ್ಮತ್ಪ್ರವೀಣತಾಂ |
ತತ್ಕ್ಷೇತ್ರಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತೌ ಗುದಗ್ಧೇಶೇ ವಿಶಾಲಂ ಸ್ಥಲಮಸ್ತಿ ಚ || ೯೪ ||

ಸಂಚಕ್ರೋಶಾಢ್ಯಹಿಶ್ಚೈವ ದ್ವಿಗುಣಂ ಚ ಪುನಸ್ತಥಾ |
ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಮಹತ್ಕುಂಡಂ ಕೃತ್ವಾ ತಸ್ಮಿನ್ಮಹತಾಶನಂ || ೯೫ ||

ಸಾರದಾರುಮಯೈಃ ಕಾಷ್ಠೈಃ ಪ್ರಜ್ವಲ್ಯಾಜ್ಯಾದಿಭಿಃ ಪುನಃ |
ವರ್ಧಿತೇ ಸತಿ ತದ್ವಹ್ನಿ ಅಸ್ಮಾಭಿರಪಿ ಚ ತ್ವಯಾ || ೯೬ ||

ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಕರ್ತವ್ಯೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಜಗ್ಮುಶ್ಚ ತತ್ಸ್ಥಲಂ |
ಸರಿಹಾಸಂ ಚ ಕುರ್ವಂತೋ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಪರಸ್ಪರಂ || ೯೭ ||

ಕ್ರಮಿಸಿದ್ಧಾಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ “ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಶಿವನಿಗೆ ಬಹಳ ಇಷ್ಟವಾದದ್ದು. ಶಿವಭಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು ಖಂಡಿತವು. ನಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಬೇರೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಪ್ರಕಟಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರ ವಾದ ಪ್ರದೇಶವು ಇರುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಏಳು ಹೆರದಾರಿ ದೂರವಾಗಿರು ವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿ, ಘಟ್ಟಿಯಾದ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯು ವುದಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾದನಂತರ ನಾವೂ, ನೀನೂ ಈ ಸರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಹೋದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗು ವಾಗ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹುತ್ವಾಗ್ನಿಂ ಕುಂಡನುಧೇ ತು ತಸ್ಯುಃ ಕ್ಷಪಣಪುಂಗವಾಃ ।

ಮಂತ್ರಿಣಾ ವನಿತಾ ರಾಜ್ಞಾಃ ಶಿಷ್ಯೈರನ್ಯೈಶ್ಚಿವಾಶ್ರಿತೈಃ ॥ ೯೮ ॥

ಸಾರ್ಧಂ ಜಗಾಮ ತಂ ದೇಶಂ ಸೋಪಿ ವೈದಿಕದೇಶಿಕಃ ।

ವತ್ಸಂ ಸ್ವೈರಂ ಪ್ರಧಾವಂತಮನುಧಾವತಿ ಗೌರ್ಯಥಾ ॥ ೯೯ ॥

ತಥಾ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥೋಪಿ ತಂ ಬಾಲನುನುಧಾವತಿ ।

ತೇಷಾಂ ತಸ್ಯ ಚ ಕೃತ್ಯಂ ಚ ದಿದೃಕ್ಷುಃ ಸಪರಿಚ್ಛದಃ ॥ ೧೦೦ ॥

ಪಾಂಡ್ಯಭೂಪೋಪಿ ಸಂಪ್ರಾಪ ವಿಶಾಲಾಂ ತಾಂ ಭುವಸ್ಥರೀಂ ।

ನಗ್ನಾ ಟಾಶ್ಚಾಪ್ಯಸಾಹಸ್ರಾ ಮಂತ್ರಯಂತ್ರವಿಶಾರದಾಃ ॥ ೧೦೧ ॥

ಅಬಾಲತಾಲಪತ್ರೇಷು ಸಾಂದ್ರೇಷು ಸುದೃಢೇಷು ಚ ।

ವಿಲಿಖ್ಯ ಮಂತ್ರಾರ್ ಸಂಸಿದ್ಧಾರ್ ಚಿರಕಾಲಜಪಾರ್ಜಿತಾನ್ ॥ ೧೦೨ ॥

೯೮-೧೦೧. ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದರು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಮಂತ್ರಿ, ರಾಣಿ, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರು, ಮತ್ತು ಇತರ ಶಿವಭಕ್ತರು ಇವರೊಡನೆ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಕರುವನ್ನು ಅದರ ತಾಯಿಯಾದ ಹಸುವು ಅನುಸರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನಾದ ಆ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವರವರು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲಿಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದವರೊಡನೆ ರಾಜನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಯಂತ್ರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಂಟುಸಾವಿರ ಜನರಿದ್ದರು.

೧೦೨-೧೦೪. ಅವರು ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದಲೂ ಜಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ದೃಢವಾಗಿರುವ ತಾಳೆಯಗರಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬರೆದು ತಾವು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಆಗ ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗನಾದ ಜ್ಞಾನ

ತಾನಿ ಪತ್ರಾಣಿ ತದ್ವಹ್ನಿ ಅಕ್ಷಿಪಸ್ಸೃಕ್ಸೈವ ತೇ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ತೃಪೂರ್ಣೋಪಿ ವಯಸಾ ಪರಿಪೂರ್ಣಕಃ

॥ ೧೦೩ ॥

ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಂ ಹೃದಿ ಧ್ಯಾಯಂತ್ರಂ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಚಾತ್ಮನಃ ।

ಸ್ವಪುಸ್ತಕಸ್ಥಿ ತೇಷ್ವೇಕಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಪಶ್ಯತಾಂ

॥ ೧೦೪ ॥

ಪತ್ರಾನ್ಯಷ್ಟಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ ।

ದಗ್ಧಾನೀ ಕ್ಷುದಲಾನೀವ ಕ್ಷಿಪ್ತಮಾಶ್ರೇಣ ಸತ್ಪರಂ

॥ ೧೦೫ ॥

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣನ ತತ್ಪತ್ರಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಪ್ರಜ್ವಲಿತಾನಲೇ ।

ಜಲೇ ಸ್ಥಿತಮಿನಾಭಾತಿ ವಿಕಾರರಹಿತಂ ಚ ತತ್

॥ ೧೦೬ ॥

ಸರ್ವೇ ಜನಾಸ್ತದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಿಸ್ಸಿತಮಾನಸಾಃ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗೃಹ ಇವ ಸ್ವಯಂ

॥ ೧೦೭ ॥

ಭಕ್ತಾಯತ್ತಂ ಶಿವಂ ಚಾಪಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣಂ ಪ್ರಭುಂ ।

ಅಥ ನಗ್ನಾ ಏವಮೂಚುದ್ಯಷ್ಟ್ವಾ ವೈದಿಕವಾರಣಂ

॥ ೧೦೮ ॥

ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬರದು ಆದನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು.

೧೦೫-೧೦೮. ನೀಚರಾದ ಎಂಟುಸಾವಿರ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಬ್ಬಿನಗರಿಯು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಉರಿದಂತೆ ಬೇಗ ಉರಿದು ಹೋದವು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಮಾತ್ರ ಬೆಂಕಿಯು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನೀರಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ಕೊಂಚವೂ (ವ್ಯತ್ಯಾಸ) ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಮೊದಲಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಇತ್ತು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯೇ ತಾನಾಗಿ ಈ ರೂಪದಿಂದ ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು.

ಭವಾನ್ಪ್ರಾಯೋ ಮಹಾನನ್ಯೂರಃ ವಹ್ನಿಸ್ತಂಭನಮಂತ್ರನಿತ್ ।
ಪೂರ್ವಮೇವ ಮರ್ತ್ಯಸ್ಮಾಭಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ರೋ ವಹ್ನಿಶ್ಚ ನಶ್ಯತಿ ॥ ೧೦೯ ॥

ಯನ್ಮಂತ್ರಾಣ್ಯಸ್ಯದೀಯಾನಿ ದಗ್ಧಾನಿ ತತ್ಕಿಮನ್ಯಥಾ ।
ತಸ್ಮಾತ್ತವ ಜಯೋ ನಾಸ್ತಿ ಕಾಪಟ್ಯೇನ ಜಯೈಷಿಣಃ ॥ ೧೧೦ ॥

ಪುನಶ್ಚ ಮಂತ್ರಪತ್ರಾಣಿ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಖ್ಯನದೀರಯೇ ।
ಪ್ರಕ್ಷಿಪಾಮೋ ವಯಂ ಗತ್ವಾ ತ್ವಂ ಚಾಗತ್ಯ ತಥಾ ಕುರು ॥ ೧೧೧ ॥

ಜೇತುಸ್ತವ ಭವಂತ್ಯದ್ಯ ಭೃತ್ಯಾಸ್ಸರ್ವೇ ಪರಾಜಿತಾಃ ।
ವಯಂ ಶಿಷ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಾಸುಸ್ತ್ವಜ್ಜಯೇ ತ್ವಂ ಮತಂ ಕುರು ॥ ೧೧೨ ॥

ಅಸ್ಮಜ್ಜಯೇ ಭವ ತ್ವಂ ಹಿ ಭೃತ್ಯೋ ಭವ ಮತಂ ಹಿ ನಃ ।
ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಾಹ ವೈದಿಕವಾರಣಃ ॥ ೧೧೩ ॥

೧೦೯-೧೧೩. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
“ ನೀನು ಅಗ್ನಿ ಸ್ತಂಭ ಮಂತ್ರವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿತಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ಕ್ರೂರವಾದ
ಶತ್ರುವಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಮೊದಲು ಮರಕ್ಕೆ ನಾವುಗಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾಗ
ಅದನ್ನು ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇದ್ದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಈಗ
ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು. ನೀನು ಮೋಸದಿಂದ ಜಯವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ
ಕಾರಣ ನಿನಗೆ ಇದು ಜಯವಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬೇರೆಯ ಪತ್ರಿಕೆ
ಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನದಿಯ ನೀರು ಹರಿಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಆ ಕಾಗದವು
ನದಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಪಜಯವೆಂದು ತಿಳಿಯ
ತಕ್ಕದ್ದು. ನೀನು ನಮ್ಮಂತೆಯೇ ವತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಬರೆದು ಹೊಳೆಯನೀರಿನಲ್ಲಿ
ಹಾಕಬೇಕು. ನಿನಗೆ ಜಯವಾದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲನಾದ ನಿನಗೆ ಸೋತುಹೋದ
ನಾವೆಲ್ಲರೂ ದಾಸರಾಗಿರುವೆವು. ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರಾಗುವೆವು. ನಮಗೆ ಜಯವಾದರೆ
ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಾವು ಈಗ ಹೇಳುವಂತೆ ನಮಗೆ ಶಿಷ್ಯರಾಗತಕ್ಕದ್ದು ” ಎಂದು ನಮ್ಮ
ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ದಾಸಾಪೇಕ್ಷಾ ನಾಸ್ತಿ ಮಮ ದಾಸಸಂಘವತೋದ್ಯ ತು |
ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ವಿಜೇತಾ ಚೇದ್ಯುಷ್ಮಾಕ್ ಶ್ರೀಭಸ್ಮದೂಷಕಾನ್ || ೧೧೪ ||

ಶೂಲಾನಾರೋಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸಾರದಾರುನಿನಿರ್ಮಿತಾನ್ |
ತಥಾಸ್ತಿಸ್ತವರ್ದ ಸರ್ವೇ ಕ್ಷಪಣಾ ನಿಧಿಚೋದಿತಾಃ || ೧೧೫ ||

ಸತಿತಾನೇದಬಾಹ್ಯಾಂಶ್ಚ ಧಿಗ್ವಿಚ್ಛಬ್ದಂ ಪ್ರಯುಜ್ಯ ಸಃ :
ಶೂಲಾಂಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಾನನೇಕಾಂಶ್ಚ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋ ಹಸನ್ಮುಖಃ || ೧೧೬ ||

ರಾಜಭೃತ್ಯೈಶ್ಚ ಕಾರಾಡ್ವೈರಯಸ್ಕಾರೈಸ್ತಥೈವ ಚ |
ಆಜ್ಞಯಾ ತೇಪಿ ಶೀಘ್ರೇಣ ಕ್ಷಣಾಚ್ಛೂಲಾನಕಾರಯಃ || ೧೧೭ ||

ಅಸ್ಯ ಸಾಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾತಾ ನಧಿಕಾರ್ ದ್ವಿಗುಣಾನಪಿ |
ಭೂಮೌ ಸುರೋಪಿತಾಃ ಸಂಜ್ಞಾತ್ಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾನಾಮಪಿ ಭೀತಿದಾಃ || ೧೧೮ ||

೧೧೪-೧೧೭ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ “ ನನಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಸೆಯು ಇಲ್ಲವು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮಂಗಳ ಕರವಾದ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವಕಾರಣ ಶಿವನಾಜ್ಞೆಯಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿನ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. “ ಮಾತಿಗೆ ಅವರು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೂಲವಾದ ದೈವಗತಿಯು ಅವರನು ಹಾಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧಿಕ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ರಾಜಭಟರಿಗೆ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಶೂಲಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಗುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಂತೆ ರಾಜದೂತರು ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಕರಸಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಅಲಗುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿರುವ ಶೂಲಗಳನ್ನು ಒಂದುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದರು.

೧೧೮-೧೨೦. ಶೂಲಗಳು ಎಂಟುಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದವು. ಅದರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಹಳವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲು ಸಾಲಾಗಿ ಇರಿಸಿರುವುದರಿಂದ

ಪುನಶ್ಚ ತಾನ್ಮೃತಾಧೀನೋ ನಗ್ನಾ ನೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ಕ್ಷಪಣಾ ಭೋಧಯಾಮಾಸ ಸತ್ಯಯಾ ಸಾಂತ್ವಯಾ ಗಿರಾ || ೧೧೯ ||

ಅಜ್ಞಾ ಏನ ಭವಂತೋದ್ಯ ನ ಜಾನಂತಿ ಹಿತಾಹಿತಂ ।

ತಸ್ಮಾದ್ವದಾಮ್ಯಹಂ ಕಾರ್ಯಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಹಿತಮುತ್ತಮಂ || ೧೨೦ ||

ವೇದಾಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಇತರೇ ಸರಕಪ್ರದಾಃ ।

ಅತಿನಿಂದ್ಯಾ ಕ್ಷಪಣತಾ ಮೂರ್ಖಮಾರ್ಗಾಸ್ಪದುಃಖದಾಃ || ೧೨೧ ||

ತಸ್ಮಾದ್ವೇದೋಕ್ತಮಾರ್ಗೇಣ ಪರಲೋಕಹಿತಾಯ ಚ ।

ರಕ್ಷಾಂ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಂ ಚ ಧಾರಯಧ್ವಂ ಗಿರಾ ಮನು || ೧೨೨ ||

ಮುಕ್ತಾ ಮಾನಂ ಚ ಮದ್ವಾಕ್ಯಾದ್ಯಾಯಂ ನೃತ್ಯಪದಪ್ರದಂ ।

ತಯೋರ್ಧಾರಣಮದ್ಯೈವ ಕಾರ್ಯೇನಾಥ ಕರಿಷ್ಯಥ || ೧೨೩ ||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಆಸ್ತಿಕ ಶಿರೋಮಣಿ ಯಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಆ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ದಯೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. “ ನೀವು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೀರಿ. ಇದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದರೆ ನೀವು ಕೊಂಚವೂ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುತ್ತೀರಿ. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಯಾವುದೂ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಖ ವಾಗುವಂತೆ ಹಿತವಾಗುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೧೨೦-೧೨೩. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವಾಕ್ಯಗಳು ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಕೊಡುವುವು. ಪ್ರಾಮಾಣಿಕನಾದ ವೇದವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ತಪ್ಪಿ ಬೇರೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸರಕವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವು. ಈಗ ನೀವು ನಂಬಿಕೊಂಡು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವು (ಕ್ಷಪಣ) ಬಹಳ ನಿಂದಾ ಸ್ಪದವಾದದ್ದು. ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವರು ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ದುಃಖ ಉಂಟಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಸುಖವು ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ವೇದಮೂಲೇನ ಸಹಿತಂ ವೇದಸಾರಷಡಕ್ಷರಂ ।

ಜಪಂತು ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಭವಂತೋ ಮಂತ್ರವೈಶ್ವರಂ || ೧೨೪ ||

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮನೋಕ್ಷಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ ।

ಅರ್ಹಣಾಮಪಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದ್ಯೈರರ್ಚಿತಸ್ಯ ಮಹೇಶಿತುಃ || ೧೨೫ ||

ಏವಂ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ನಿತ್ಯಂ ನಿಧಾನತಃ ।

ಮುಕ್ತಿಂ ಲಭದ್ಧ್ವಂ ಪರಮಾಂ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸುಖಾತ್ಮಿಕಾಂ || ೧೨೬ ||

ಶ್ರುತಂ ಚೇನ್ಯಮ ಸದ್ಭಾಕ್ಯಂ ವಿಸ್ವಜಾಮಿ ಮೃತಂ ವಿನಾ ।

ಯುಷ್ಮಾ ಸ್ವರ್ವಾನನ್ಯಥಾ ಚೇಚ್ಛೋಲೇಷ್ವಾರೋಪಯಾಮಿ ವಃ ||೧೨೭||

ಇತಿ ತದ್ವಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕ್ಷಪಣಾ ವೇದನಿಂದಕಾಃ ।

ಕೋಪಾವೇಶವಶಾ ತ್ಕ್ರೂರೈ ಲೋಕೇಚನೈಸ್ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ || ೧೨೮ ||

ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇತರರಿಗಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಪಶಾಂತಿಯು ಉಂಟಾಗದೆ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹಿತವು ಉಂಟಾಗುವುದು ರಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನೀವು ಧರಿಸಿರಿ. ರುದ್ರಾಕ್ಷವನ್ನು ನೀವು ಧರಿಸಿರಿ. ನೀವು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ನೀವು ನಂಬಿರುವ ಮಾರ್ಗಾಚರಣೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವೇದಮೂಲವಾಗಿರುವ ವೇದಸಾರಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪ ಮಾಡಿರಿ. ಶಿವಸಂಬಂಧವಾದ ಈ ಮಂತ್ರದ ಜಪದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಉಂಟಾಗುವುವು.

೧೨೫-೧೨೯. ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪೂಜಿಸಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವುವು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೀವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಸುಖ ರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು.

ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಭರ್ತ್ಸಯಾಮಾಸು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಚ ಶಂಕರಂ ।

ಷಡಕ್ಷರಂ ಚ ರುದ್ರಾಕ್ಷಂ ರಕ್ಷಾಂ ಮೋಕ್ಷೈಕಸಾಧನಂ

॥ ೧೨೯ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಾಹುಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಧಾನತಃ ।

ಮುಕ್ತಾರ್ಥಕಂ ಜ್ಞಾನಹೀನಂ ತ್ವಾಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ

॥ ೧೩೦ ॥

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಮಂತ್ರಪತ್ರಂ ಚ ಕ್ಷೇಪಯಾಮೋ ಸದೀರಯೇ ।

ತದಾಹ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧೋ ರಾಜಾನಮಿತರಾನಪಿ

॥ ೧೩೧ ॥

ಭೂಪ ಏತೇ ಹಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಾ ನ ಶೃಣ್ವಂತಿ ಹಿತಂ ವಚಃ ।

ಮಂತ್ರಿಣಾ ವನಿತೇಶ್ವರ್ಯಾ ಚೋದಿತಸ್ತತ್ಕ್ಷಣೇನ ಸಃ

॥ ೧೩೨ ॥

ಸೂಚೀಮುಖಸುತೀಕ್ಷ್ಣಗ್ರಾಫ ಸುದೃಢಾನ್ದಾರುಣಾಲಕಾನ್ ।

ಶಂಭುಭಕ್ತೈರನೇಕೈಶ್ಚ ಭೂಪತೇಃ ಪುರುಷೈರಪಿ

॥ ೧೩೩ ॥

ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹುಕಿಸುತ್ತೇನೆ “ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.” ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪವು ಬಂದಿತು. ಅವರು ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಕ್ರೂರವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅವರು ಆಗ ಆ ಯೋಗಿಯನ್ನೂ, ಶಿವನನ್ನೂ ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂದಿಸಿದರು.

೧೩೦-೧೩೪. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, “ ನೀನು ಎಳೆಯ ಹುಡುಗ ನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಹೇಳದೆ, ಬೇಗನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ವಮ್ಮಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ರಾಜನೊಡನೆಯೂ ಮತ್ತು ಇತರರ ಸಂಗಡಲೂ ಹೇಳಿದನು. “ ಎಲೈ ರಾಜನೆ, ಇವರು ಅದೃಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯೂ ವನಿತೇಶ್ವರಿ ಎಂಬ ರಾಣಿಯೂ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯ ತುದಿಯಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ

ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸುದೃಢಾನೃಮಿಷ್ಟತ್ಯಂತಭೀತಿದಾನ್ |
ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೇಥ ಭಗವಾನ್ ಗುಹಾಂಶಶ್ಚ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ || ೧೩೪ ||

ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಪ ನದೀತೀರಂ ರಾಜ್ಞಾ ಸಹ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಾ |
ನಗ್ನಾಸ್ತತ್ಪ್ರಥಮಂ ಗತ್ವಾ ವೇಗಾದ್ವೇಗವತೀಂ ನದೀಂ || ೧೩೫ ||

ಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸುಸ್ತದ್ವೇಗಪರಿಶಾಂತಯೇ |
ಅಥ ತೇ ಮಂತ್ರಪತ್ರಾಣಿ ಮಂತ್ರಜ್ಞಾ ಹ್ಯಭಿಮಂತ್ರ್ಯ ಚ || ೧೩೬ ||

ತಂ ನದ್ಯಾಂ ಪಾತಯಾಮಾಸುರ್ಜಲಸ್ತಂಭಾದಿಕೋವಿಧಾಃ |
ತತ್ಸ್ವಜ್ಞಾಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಽಪಿ ಸ್ವಸ್ಯ ಪುಸ್ತಕಮಧ್ಯಗಂ || ೧೩೭ ||

ಪತ್ರಂ ಚಾಪಾತಯನ್ನ ದ್ಯಾಂ ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಂ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ |
ಮೀನಾಕ್ಷೀಮಪಿ ಶರ್ವಾಣೀಂ ಸರ್ವಲೋಕೈಕಮಾತರಂ || ೧೩೮ ||

ಹರಿತವಾದ ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾದ ಮರದ ಶಾಲಗಳನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ರಾಜ ದೂತರಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸುವಂತೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಷಣ್ಮುಖನ ಅಂಶದಿಂದ ಇರುವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೆದರಿಕೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೩೫-೧೩೮. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಇವನಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ವೇಗವತೀನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಜಲಸ್ತಂಭ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದ ಕಾರಣ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯನ್ನೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಮೇತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು.

ಸ್ವಪಮಂತ್ರಿಮುಖೈ ಸ್ವರ್ವೈಃ ಪಶ್ಯಮಾನಂ ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ।

ತತ್ಪತ್ರಂ ಶರವೇಗಂ ಚ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾವಿಲಂಬಿತಂ

॥ ೧೩೯ ॥

ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಯೌ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ ।

ನದೀರಯಾತಿ ಕೃಷ್ಣಾನಿ ವಾಯುನೇಗಯುತಾನಿ ಚ ।

॥ ೧೪೦ ॥

ಪತ್ರಾಣಿ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ಚ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ಯಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿ ।

ಜಲಪ್ರವಾಹೈಶ್ಚೀರ್ಣಾನಿ ಗತಾನ್ಯುದಧಿಪಾಥಸಿ

॥ ೧೪೧ ॥

ತಂ ವಿಸ್ಮಯಂ ಜನಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಧುಃ ಸಿಂಹರವಂ ಮುಢಾ ।

ರಾಜಾ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಶಂಭುಭಕ್ತಾ ಅನೇಕಶಃ

॥ ೧೪೨ ॥

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಸ್ವಶಿಷ್ಯಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇತ್ರಿಮುದಂ ದಧುಃ ।

ನಗ್ನಾ ಚಾರ್ಯಾ ಸ್ವಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಶೋಕಾರ್ತಿವಿನತಾನನಾಃ

॥ ೧೪೩ ॥

೧೩೯-೧೪೨ ಆಗ ರಾಜನೂ, ಮಂತ್ರಿಯೂ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪತ್ರವು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಲೋಕಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಹಾಕಿರುವ ಪತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲವೂ, ಹೊಳೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಪ್ರವಾಹದ ಗಾಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನದೀ ವೇಗದಿಂದ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಜನಗಳು ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾಜನೂ, ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಬಹಳ ಜನಗಳೂ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

೧೪೩-೧೪೯. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೂ ಗುರುಗಳೂ, ಶಿಷ್ಯರೂ ದುಃಖದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ

ವೇದಮೂಲೇನ ಸಹಿತಂ ವೇದಸಾರಷಡಕ್ಷರಂ ।
ಜಸಂತು ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಭವಂತೋ ಮಂತ್ರನೈಶ್ವರಂ ॥ ೧೨೪ ॥

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಚ ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮನೋಕ್ಷಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ ।
ಅರ್ಹಣಾಮಪಿ ವಿಷ್ಣ್ವಾದ್ಯೈರರ್ಚಿತಸ್ಯ ಮಹೇಶಿತುಃ ॥ ೧೨೫ ॥

ಏವಂ ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ನಿತ್ಯಂ ನಿಧಾನತಃ ।
ಮುಕ್ತಿಂ ಲಭಧ್ವಂ ಪರಮಾಂ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸುಖಾತ್ಮಿಕಾಂ ॥ ೧೨೬ ॥

ಶ್ರುತಂ ಚೇನ್ಮಮ ಸದಾಕ್ಷಂ ವಿಸ್ವಜಾಮಿ ಮೃತಂ ವಿನಾ ।
ಯುಷ್ಮಾ ಸ್ವರ್ವಾನಸ್ಯಥಾ ಚೇಚ್ಛೋಲೇಷ್ವಾರೋಪಯಾಮಿ ವಃ ॥೧೨೭॥

ಇತಿ ತದ್ವಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕ್ಷಪಣಾ ವೇದನಿಂದಕಾಃ ।
ಕೋಪಾವೇಶವಶಾ ತ್ಕೂರೈ ಲೋಚನೈಸ್ತಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ ॥ ೧೨೮ ॥

ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಹಿಂಸೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇತರರಿಗಾಗಿ ಹಿಂಸೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಪಶಾಂತಿಯು ಉಂಟಾಗದೆ ಇರುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ಹಿತವು ಉಂಟಾಗುವುದು ರಕ್ತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಭಸ್ಮವನ್ನು ನೀವು ಧರಿಸಿರಿ. ರುದ್ರಾಕ್ಷವನ್ನು ನೀವು ಧರಿಸಿರಿ. ನೀವು ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ನೀವು ನಂಬಿರುವ ಮಾರ್ಗಾಚರಣೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯುಂಟಾಗುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವು ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ವೇದಮೂಲವಾಗಿರುವ ವೇದಸಾರಷಡಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪ ಮಾಡಿರಿ. ಶಿವಸಂಬಂಧವಾದ ಈ ಮಂತ್ರದ ಜಪದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಉಂಟಾಗುವುವು.

೧೨೫-೧೨೯. ವಿಷ್ಣುವೇ, ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪೂಜಿಸಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಚರಿಸಿರಿ. ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಉಂಟಾಗುವುವು. ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವೇದೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೀವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಸುಖ ರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು.

ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಭರ್ತ್ಸಯಾಮಾಸು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಚ ಶಂಕರಂ ।

ಷಡಕ್ಷರಂ ಚ ರುದ್ರಾಕ್ಷಂ ರಕ್ಷಾಂ ಮೋಕ್ಷೈಕಸಾಧನಂ

॥ ೧೨೯ ॥

ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಪ್ರಾಹುಸ್ಸರ್ವೇ ಪ್ರಧಾನತಃ ।

ಮುಕ್ತಾರ್ಥಕಂ ಜ್ಞಾನಹೀನಂ ತ್ವಾಂ ಹನಿಷ್ಯಾಮಹೇ ವಯಂ

॥ ೧೩೦ ॥

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಮಂತ್ರಪತ್ರಂ ಚ ಕ್ಷೇಪಯಾಮೋ ಸದೀರಯೇ ।

ತದಾಹ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧೋ ರಾಜಾನಮಿತರಾನಪಿ

॥ ೧೩೧ ॥

ಭೂಪ ಏತೇ ಹಿ ನಿರ್ಭಾಗ್ಯಾ ನ ಶೃಣಂತಿ ಹಿತಂ ವಚಃ ।

ಮಂತ್ರಿಣಾ ವನಿತೇಶ್ವರ್ಯಾ ಚೋದಿತಸ್ತತ್ಕ್ಷಣೇನ ಸಃ

॥ ೧೩೨ ॥

ಸೂಚೀಮುಖಸುತೀಕ್ಷ್ಣಗ್ರಾಫ ಸುದೃಢಾನ್ದಾರುಣಾಲಕಾನ್ ।

ಶಂಭುಭಕ್ತೈರನೇಕೈಶ್ಚ ಭೂಪತೇಃ ಪುರುಷೈರಪಿ

॥ ೧೩೩ ॥

ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹುಕಿಸುತ್ತೇನೆ “ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.” ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಕೋಪವು ಬಂದಿತು. ಅವರು ಆ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಕ್ರೂರವಾದ ಧೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು. ಅವರು ಆಗ ಆ ಯೋಗಿಯನ್ನೂ, ಶಿವನನ್ನೂ ಒಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂದಿಸಿದರು.

೧೩೦-೧೩೪. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ, “ ನೀನು ಎಳೆಯ ಹುಡುಗ ನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಒಂದೂ ತಿಳಿಯದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾವು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂಗಡ ಹೇಳದೆ, ಬೇಗನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದ ವೇಗದಲ್ಲಿ ನೀನು ವಮ್ಮಂತೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ರಾಜನೊಡನೆಯೂ ಮತ್ತು ಇತರರ ಸಂಗಡಲೂ ಹೇಳಿದನು. “ ಎಲೈ ರಾಜನೆ, ಇವರು ಅದೃಷ್ಟವಿಲ್ಲದವರು. ನಾನು ಹೇಳಿದ ಹಿತಕರವಾದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಲಬಂಧನ ಮಂತ್ರಿಯೂ ವನಿತೇಶ್ವರಿ ಎಂಬ ರಾಣಿಯೂ, ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸೂಜಿಯ ತುದಿಯಂತೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ

ಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಸುದೃಢಾನೃಮಿಷ್ಟತ್ಯಂತಭೀತಿದಾನ್ ।
ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಽಥ ಭಗವಾನ್ ಗುಹಾಂಶಶ್ಚ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ ॥ ೧೩೪ ॥

ಶಿಷ್ಯೈಃ ಪ್ರಾಪ ನದೀತೀರಂ ರಾಜ್ಞಾ ಸಹ ಚ ಮಂತ್ರಿಣಾ ।
ನಗ್ನಾಸ್ತತ್ಪ್ರಥಮಂ ಗತ್ವಾ ವೇಗಾದ್ವೇಗವತೀಂ ನದೀಂ ॥ ೧೩೫ ॥

ಮಂತ್ರೈಶ್ಚ ಮಂತ್ರಯಾಮಾಸುಸ್ತದ್ವೇಗಪರಿಶಾಂತಯೇ ।
ಅಥ ತೇ ಮಂತ್ರಪತ್ರಾಣಿ ಮಂತ್ರಜ್ಞಾ ಹ್ಯಭಿಮಂತ್ರೈ ಚ ॥ ೧೩೬ ॥

ತಂ ನದ್ಯಾಂ ಪಾತಯಾಮಾಸುರ್ಜಲಸ್ತಂಭಾದಿಕೋವಿಧಾಃ ।
ತತ್ಪ್ಲಜಾಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಽಪಿ ಸ್ವಸ್ಯ ಪುಸ್ತಕಮಧ್ಯಗಂ ॥ ೧೩೭ ॥

ಪತ್ರಂ ಚಾಪಾತಯನ್ನ ದ್ಯಾಂ ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಂ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ ।
ಮೀನಾಕ್ಷೀಮಪಿ ಶರ್ವಾಣೀಂ ಸರ್ವಲೋಕ್ಯೈಕಮಾತರಂ ॥ ೧೩೮ ॥

ಹರಿತವಾದ ಅಲಗುಗಳುಳ್ಳದ್ದಾದ ಮರದ ಶೂಲಗಳನ್ನು ಶಿವಭಕ್ತರಿಂದಲೂ ರಾಜ ದೂತರಿಂದಲೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸುವಂತೆ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಷಣ್ಮುಖನ ಅಂಶದಿಂದ ಇರುವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಶಿವನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಹೆದರಿಕೆಯು ಉಂಟಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

೧೩೫-೧೩೮. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ರಾಜ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ ನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಇವನಿಗಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ವೇಗವತೀನದಿಯ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ತಮ್ಮ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಜ್ಞರಾಗಿ ಜಲಸ್ತಂಭ ವಿಧ್ಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿದವರಾದ ಕಾರಣ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೂ ಕೂಡ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪುಸ್ತಕದ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಗನ್ಮಾತೆಯಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯನ್ನೂ, ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಮೇತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದನು.

ನೃಪಮಂತ್ರಿಮುಖೈ ಸ್ಸರ್ವೈಃ ಪಶ್ಯಮಾನಂ ಶಿವಾಜ್ಞಯಾ ।

ತತ್ಪತ್ರಂ ಶರವೇಗಂ ಚ ಪರಿಗೃಹ್ಯಾನಿಲಂಬಿತಂ

॥ ೧೩೯ ॥

ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ರಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಪ್ರಯಯೌ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಂ ।

ನದೀರಯಾತಿ ಕೃಷ್ಣಾನಿ ವಾಯುನೇಗಯುತಾನಿ ಚ ।

॥ ೧೪೦ ॥

ಪತ್ರಾಣಿ ಕ್ಷಪಣಾನಾಂ ಚ ಜಗ್ಮುಃ ಸ್ವಾಚೀಂ ದಿಶಂ ಪ್ರತಿ ।

ಜಲಪ್ರವಾಹೈಶ್ಚೀರ್ಣಾನಿ ಗತಾನ್ಯುದಧಿಪಾಥಸಿ

॥ ೧೪೧ ॥

ತಂ ವಿಸ್ಮಯಂ ಜನಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಧುಃ ಸಿಂಹರವಂ ಮುಢಾ ।

ರಾಜಾ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ಮಂತ್ರೀ ಚ ಶಂಭುಭಕ್ತಾ ಅನೇಕಶಃ

॥ ೧೪೨ ॥

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಸ್ಸಶಿಷ್ಯಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇತ್ರಿಮುದಂ ದಧುಃ ।

ನಗ್ನಾ ಚಾರ್ಯಾ ಸ್ಸಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ಶೋಕಾರ್ತಿವಿನತಾನನಾಃ

॥ ೧೪೩ ॥

೧೩೯-೧೪೨ ಆಗ ರಾಜನೂ, ಮಂತ್ರಿಯೂ, ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಪತ್ರವು ಶಿವನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಲೋಕಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಗನೆ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹರಿಯುವ ನದಿಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎದುರಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಹಾಕಿರುವ ಪತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲವೂ, ಹೊಳೆಯ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಪ್ರವಾಹದ ಗಾಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ನದೀ ವೇಗದಿಂದ ಹರಿದು ಹೋಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಸೇರಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಜನಗಳು ಈ ಅಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ರಾಜನೂ, ಮಂತ್ರಿಯೂ, ರಾಣಿಯೂ, ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಬಹಳ ಜನಗಳೂ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

೧೪೩-೧೪೯. ಆಗ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳೂ ಗುರುಗಳೂ, ಶಿಷ್ಯರೂ ದುಃಖದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮುಖಗಳನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ

ಪರಾಜಿತಾ ನಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಹುಸ್ತಂ ನೈದಿಕದ್ವಿಪಂ ।

ಕರ್ತುಂ ಪಲಾಯನಂ ರಾಜಪುರುಷಾನ್ಯೈವ ಚಕ್ರೀ

॥ ೧೪೪ ॥

ಏಕೈಕಸ್ಯ ತು ಚತ್ವಾರಃ ಪುರುಷಾಃ ಪ್ರತಿರೋಧಿನಃ ।

ಸೋಪಿ ಜಾತದಯೋ ಭೂತ್ವಾ ದಯಾಲುರ್ವೈದಿಕೇಶ್ವರಃ

॥ ೧೪೫ ॥

ಇದಾನೀಂ ವಾ ನುನು ವಚಃ ಶೃಣುಧ್ವಂ ಸಾಮರಾ ಜನಾಃ ।

ಏಕಕಾಲೇ ಮೃತಿಯುರ್ತಾ ಪ್ರಾಹೇತಿಕ್ಷಪಣಾ ಪುನಃ

॥ ೧೪೬ ॥

ಭವಂತೋದ್ಧ ವ್ಯಥಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ ತಜಧ್ವಮಜಾ ಇವ ।

ಮದುಕ್ತಂ ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವಂತು ನೈದಿಕಂ

॥ ೧೪೭ ॥

ಭವಚ್ಚಿಹ್ನಂ ತು ಪಿಂಭಾದ್ಯಂ ತ್ವಕ್ತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ಹ್ರಿಯಾ ವಿನಾ ।

ಪರಮಂ ಪಾವನಂ ಭಸ್ಮ ಧಾರಯಂತ್ಯಕ್ಷಮಾಲಯಾ

॥ ೧೪೮ ॥

ಭವಂತ್ಸಥ ಕೃತಾರ್ಥಾಶ್ಚ ತಯೋರ್ಧಾರಣಮಾತ್ರತಃ ।

ನ ದ್ವಿಜಾ ವರ್ಣತಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಕರಾ ಯೂಯಮಾಹ ತಾನ್

॥ ೧೪೯ ॥

“ ನಾವು ಸೋತಿದ್ದೇವೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ವನ್ನು ರಾಜದೂತರು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರವಾದಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನರಂತೆ ರಾಜದೂತರು ತಡೆಗಟ್ಟಿ ನಿಂತರು ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ವೈದಿಕ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳನ್ನು “ ಎಲೈ ಮೂರ್ಖರೇ ನೀವು ಈಗಲಾದರೂ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ಸುಮ್ಮನೆ ಆಡಿನಂತೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳ ಬೇಡಿರಿ. ನೀವು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಗುರುತಾಗಿರುವ ನವಲುಗರಿಯ ದೊಂದೆಯೇ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದ ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರಿ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೀವು ಧರಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕೃತಾರ್ಥರಾಗುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ಜನ್ಮದಿಂದ ದ್ವಿಜರಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವೇದೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂದ ನೀವು ಆಚರಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನೀವು ಸಂಕರ ಜಾತಿಯವರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ. ಭಸ್ಮಧಾರಣಾದಿಗಳಿಗೂ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲದ ಕಾರಣ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಚಾರೇ ನಾಧಿಕಾರಾಶ್ಚ ವೇದೋಕ್ತಾನಾಂ ಚ ಕರ್ಮಣಿ ।

ಭಸ್ಮಾದಿಧಾರಣಾಯೋಗ್ಯಾ ಯೂಯಂ ತಸ್ಮಾದ್ಭ್ರಾವೀಮ್ಯಹಂ || ೧೫೦ ||

ಇತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯೇ ಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಕ್ಷುಪಣಾಃ ಪಾಪಬುದ್ಧಯಃ ।

ಜೀವಿತಾಶಾನುಪಿ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರೋಚುಸ್ತೇ ಮೃತಿಚೋದಿತಾಃ || ೧೫೧ ||

ಭೀತಿಂ ವಿಹಾಯ ಪ್ರತ್ಯಸ್ಮಾನ್ನಿಮಕ್ರೋಕ್ತಂ ತ್ವಯಾರ್ಭಕ ।

ಭಸ್ಮಸ್ಪೃಷ್ಟಿಶ್ಚ ನ ಸ್ತಾಜ್ಯಾ ಶಕ್ಯಂ ತದ್ಧಾರಣಂ ಕಥಂ || ೧೫೨ ||

ವದಸ್ಯೇವಮಕಲ್ಯಾಣೇರ್ವಾಚ ಸ್ತಂ ಪ್ರಭುಸಂಶ್ರಯಾತ್ ।

ಪ್ರಭತ್ಸ್ಯೇ ತಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ದಯಾರ್ದ್ರಹಿತವಾದಿನಂ || ೧೫೩ ||

ಸ್ವಯಮೇವಾರುರುಹು ಸ್ತಾಂಚ್ಛೂಲಾನ್ನ ಗ್ನು ಸುದೇಶಿಕಾಃ ।

ತತ ಅರೋಪಯಾಮಾಸು ಶೈಷಾನ್ನ ಗ್ನಾ ಶಿವಾಶ್ರಿತಾಃ || ೧೫೪ ||

ತೇಷಾಂ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಯಾದ್ಯಾ ಬಾಂಧವಾಃ ಪರಿಚಾರಕಾಃ ।

ದಧುಃ ಪ್ರಾಣಭಯಾದ್ಭಸ್ಮ ಸದ್ಯಃ ಫಾಲೇಷು ಲೌಕಿಕಂ || ೧೫೫ ||

೧೫೦-೧೫೪. ಕೆಟ್ಟ ಬುದ್ಧಿಯವರಾದ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಬದುಕುವ ಆಸೆಯನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, “ ಎಲೈ ಬಾಲಕನೇ, ನೀನು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ವಿಸಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡುತ್ತೀಯೆ. ನಾವು ಭಸ್ಮವನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಮಾಡಕೂಡದು ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಧರಿಸುವುದು ಧೋರೆಯ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಿರುವೆ.” ಎಂದು ದಯೆಯಿಂದ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳುವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದರು. ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಗುರುಗಳು ತಾನಾಗಿಯೇ ಶೂಲವನ್ನು ಎರಿದರು. ಉಳಿದವರನ್ನು ಶಿವ ಭಕ್ತರು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದರು. ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೂ ಪರಿಚಾರಕರೂ ಪ್ರತಿಷ್ಯರೂ ಬದುಕ ಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಲೌಕಿಕ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದರು.

೧೫೫-೧೫೮. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಭಸ್ಮವು ಸಿಕ್ಕಲಿಲ್ಲವಾದ ಕಾರಣ ಅವರು ಗೋಮಯವನ್ನು ತ್ರಿಪುಂಡ್ರವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಬಂದವರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ

ಭಸ್ಮಾಭಾವೇ ಭಯಾತ್ಮೇಚಿತ್ತಿಯುಕ್ಪಂತ್ರಂ ಚ ಗೋಮಯೈಃ |

ವಿಧಾಯ ಪ್ರಣತಿಂ ಚಕ್ರುಃ ಶೂಲ್ಪರ್ಬಾಧಿತು ಮುದ್ಯತಾನ್ || ೧೫೬ ||

ತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಮುಮುಚು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಭಟಾಃ |

ಅಪರೇ ಗೋಮಯಾಭಾವೇ ಗೋವತ್ಸಾನಂಸದೇಶತಃ || ೧೫೭ ||

ಭಸ್ಮಹೇತವ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದೃತ್ವಾ ಚೇರುಶ್ಚ ನಿರ್ಭಯಾಃ |

ತಾನ್ಮುಕ್ತ್ವಾ ಚಾಪರಾಃ ಶೂಲ್ಪರ್ಬಾಧಯಾಮಾಸುರಾಜ್ಞಯಾ || ೧೫೮ ||

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಸಾಂಡ್ಯೇಂದ್ರಭಟಾ ಶೈವಾಶ್ಚ ಭೋ ದ್ವಿಜಾಃ |

ಏವಮನ್ಯೈರ್ಬಹುನಿಧೈರುಪಾಯೈ ಸ್ತದಸಾಯತಃ || ೧೫೯ ||

ರಕ್ಷಾಂ ಚಕ್ರು ಶ್ವಾತ್ಮನೈವ ಬಹುಲಾಶ್ಚ ಮನೂತ್ರಿತಾಃ |

ಭಸ್ಮಗೋಮಯವತ್ಸಾದ್ಯೈರಂಕಿತಾಃ ನಗ್ನಬಾಂಧವಾನ್ || ೧೬೦ ||

ವನ್ನು ಮಾಡಿವರು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಂತೆ ರಾಜದೂತರು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಗೋಮಯವು ಸಿಕ್ಕದಿರುವ ಕಾರಣ ಹಸುವಿನ ಕರುಗಳ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಗೋಮಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಭುಜದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಇವುಗಳು ಭಸ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ಇವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಜದೂತರು ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

೧೫೯-೧೬೨. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಕಡೆಯವರೂ, ರಾಜಭಟರೂ, ಶಿವ ಭಕ್ತರೂ, ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಭಸ್ಮ, ಗೋಮಯ, ಗೋವತ್ಸ ಇದೇ ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರು. ಈ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಇರುವವರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಈ ಶಿವ ಭಕ್ತರು ಉಳಿದವರನ್ನು ತೊಂದರೆ ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶೂಲಕ್ಕೆ ಹಾಕಿರುವ ಶರೀರವುಳ್ಳ ಮಂತ್ರವಾದಿಗಳು ಶೂಲದಿಂದ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಚುಚ್ಚಿದವರಾಗಿ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಿಶಾಚಿಗಳ

ಮುಕ್ತಾ ಹ್ಯನ್ಯಾನ್ವಾಧಯಂತಿ ಸರ್ವಾ ಶಂಕರಕಂಕರಾಃ ।

ದಂತಾನ್ವಿದರ್ಶಯಂತಶ್ಚ ಶೂಲೇಷು ಪ್ರೋತವಕ್ಷಸಃ

॥ ೧೬೧ ॥

ಕ್ಷಪಣಾಸ್ತೇ ಗತಪ್ರಾಣಾಃ ಪಿಶಾಚಾ ಇವ ಭೀತಿದಾಃ ।

ಶೂಲೇ ಪ್ರಲಂಬಮಾನಾಶ್ಚ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತತ್ರ ಪ್ರದೇಶಕೇ

॥ ೧೬೨ ॥

ಖಗಾಶ್ಚ ಗೃಧ್ರಪ್ರಮುಖಾ ಸ್ವಗಾಲಾದ್ಯಾಃ ಪಿಶಾಚಕಾಃ ।

ಅಭಕ್ಷಯನ್ನ ಶುಚಿಭಿ ಗಂಧೈರತ್ಯಂತದೂಷಿತಾನ್

॥ ೧೬೩ ॥

ಯತ್ರಾಗ್ನೌ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಃ ಪತ್ರಂ ಕ್ಷಿಪ್ತ್ವಾಜಯಚ್ಛತಾನ್ ।

ತತ್ ಸ್ಥಾನಮಾಸೀತ್ಪ್ರಥಿತಂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಮಿತ್ಯಪಿ

॥ ೧೬೪ ॥

ನೃಪಾದ್ಯಾ ಸ್ವಜ್ಞನಾಃ ಸರ್ವೇಶ್ಯಸಜ್ಜನಹರಂ ಗುಹಂ ।

ನನಂದು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಂ ಶಿರಃಕಂಠೈರ್ಹೃದಾ ಗಿರಾ

॥ ೧೬೫ ॥

ಹಾಗೆ ಭಯವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಅವರು ಶೂಲದಲ್ಲಿ ಜೋಲಾಡುವ ಶರೀರ ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಹದ್ದುಗಳು, ನರಿಗಳು, ಪಿಶಾಚಿಗಳು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಅಪರಿಶುದ್ಧವಾದ, ದುರ್ವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ಇವರ ಶರೀರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವು.

೧೬೪-೧೬೫. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಹಾಕಿ ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಎಲ್ಲರೂ “ಈ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಮಾಡುವ ಪಣ್ಣುಖನಾಗಿರುವನು.” ಎಂದು ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ, “ನೀನು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿದ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

ಪಾಂಡ್ಯೋಫ ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನತ್ವಾ ನೈದಿಕವಾರಣಂ ।

ತ್ವತ್ಪತ್ರಿಕಾ ನದೀಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಕ್ಷೇತ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಪನ್ನಶ್ಚ ತಂ

॥ ೧೬೬ ॥

ನದೀಪ್ರವಾಹಾಭಿಮುಖಂ ಪ್ರಯಾತಾ ಪತ್ರಿಕೇತಿ ಚ ।

ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವೇಷು ಪಶ್ಯತ್ಸು ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ

॥ ೧೬೭ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ವಚನಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಯ ನೃಪತಿಶ್ಚ ತಂ ।

ತ್ವತ್ಪತ್ರಿಕಾಯಾನಯನಂ ಕುರು ಮತ್ಪುಷ್ಪಯೇ ಪುನಃ

॥ ೧೬೮ ॥

ಸ ಚ ಪಾಂಡ್ಯನೃಪಸ್ಯೋಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಬುಧಃ ।

ಈಶಾಜ್ಞಯಾ ನಯಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಶ್ಚಿಮತೋ ಯಯೌ ॥ ೧೬೯ ॥

ಪತ್ರಿಕಾಸ್ಯಥ ತೇನೈವ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಾ ವಿಪರೀತಗಾ ।

ಅತ್ಯರ್ಥಯೋಜನಾಮಾತ್ರೇ ತಿರೋಭೂತಾ ಜಲಾಂತರೇ

॥ ೧೭೦ ॥

“ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಮೊಳೆಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆದೂರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹೋಯಿತು” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೧೬೮-೧೭೦. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು” ಎಂದು ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ರಾಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಈಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ “ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು. ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ಧ ಯೋಜನದಷ್ಟು ದೂರ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು. ತಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಪತ್ರವು ವಿಪರೀತ ಗತಿಯಿಂದ ಮೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು

ಪಾಂಡ್ಯೋಛ ಪರಯಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ನತ್ವಾ ನೈದಿಕವಾರಣಂ ।

ತ್ವತ್ಪತ್ರಿಕಾ ನದೀಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಕ್ಷೇತ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಪುನಶ್ಚ ತಂ

॥ ೧೬೬ ॥

ನದೀಪ್ರವಾಹಾಭಿಮುಖಂ ಪ್ರಯಾತಾ ಪತ್ರಿಕೇತಿ ಚ ।

ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವೇಷು ಪಶ್ಯತ್ಸು ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಚಾಜ್ಞಯಾ

॥ ೧೬೭ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ವಚನಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಯ ನೃಪತಿಶ್ಚ ತಂ ।

ತ್ವತ್ಪತ್ರಿಕಾಯಾನಯನಂ ಕುರು ಮತ್ಪುಷ್ಪಯೇ ಪುನಃ

॥ ೧೬೮ ॥

ಸ ಚ ಪಾಂಡ್ಯನೃಪಸ್ಯೋಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಬುಧಃ ।

ಈಶಾಜ್ಞಯಾ ನಯಿಷ್ಯಾಮೀತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪಶ್ಚಿಮತೋ ಯಯೌ ॥ ೧೬೯ ॥

ಪತ್ರಿಕಾಸ್ಯಥ ತೇನೈವ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಾ ವಿಪರೀತಗಾ ।

ಅತ್ಯರ್ಥಯೋಜನಾಮಾತ್ರೇ ತಿರೋಭೂತಾ ಜಲಾಂತರೇ

॥ ೧೭೦ ॥

“ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅವ್ಯಣಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆದ್ದುರಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಹೋಯಿತು” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೧೬೮-೧೭೦. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, “ನನ್ನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಡು”, ಎಂದು ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ರಾಜನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಈಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ “ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು. ಅದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಅರ್ಧ ಯೋಜನದಷ್ಟು ದೂರ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಯಿತು. ತಾನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಪತ್ರವು ವಿಪರೀತ ಗತಿಯಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು

ತುಷ್ಟಾ ಸಾ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೇನ ಶ್ರೀಗಾನ್ಯೈಶ್ಚ ನಿರೋಧಿತಾ ।

ಮುಗ್ಧಾ ಸಂದೃಶ್ಯತೇ ತತ್ರ ಸ್ಥಿತೋ ವೈದಿಕವಾರಣಃ ॥ ೧೭೧ ॥

ನೃಪಶ್ಚ ತತ್ಕಲೇ ನೈವ ಜನೈಃ ಪಶ್ಯತ್ಸ್ಯಾಸ್ಥಿತಸ್ತದಾ ।

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಶ್ಚ ತತ್ರೈವ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವೈಃ ಸ್ವಯಂ ಪುನಃ ॥ ೧೭೨ ॥

ರಾಜಾಥ ಪತ್ರಿಕಾಂ ದ್ರಷ್ಟುಮುತ್ಸುಕಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಚ್ಚ ತಂ ।

ಗುರುಂ ಸೋಽಪಿ ತತೋ ಪಶ್ಯತ್ಕಾಂಕ್ಷಿದ್ಗೋಪಾಲಪೂರ್ವಕಾನ್ ॥ ೧೭೩ ॥

ಅತ್ರ ದೇಶೇ ವಿಶೇಷಃ ಕಿಂ ಇತಿ ತಾನ್ವೈಚ್ಛತಿ ಸ್ಮ ಸಃ ।

ತೇಽಪಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಮಾಕೇರ್ಣ್ಯ ವದಂತೀತಿ ವಚೋ ಗುರುಂ ॥ ೧೭೪ ॥

ವಯಂ ಗಾಃ ಪಾಲಯಾಮೋತ್ರ ನೇತಿ ದೃಷ್ಟೋ ವಿಶೇಷತಃ ।

ತೇನೈವಮುಕ್ತೋಽಪಿ ತದಾ ವಿಸ್ಥಿತೋ ವಿಮಲಾಶಯಃ ॥ ೧೭೫ ॥

ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿ ತಡೆದಿರುವ ಕಾರಣ, ಆದು ಮುಳುಗಿತು ಆ ಯೋಗಿಯು, ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೂ, ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೂ, ಇತರ ಜನಗಳೂ ಇವರೊಡನೆ ಆಗ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದನು

೧೭೩-೧೭೬. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಆಗ ಗುರುವು ಅಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವು ಗೋಪಾಲಕರನ್ನು ನೋಡಿ “ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವೇನಿರುವುದು” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ “ನಾವು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆವು. ಇಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶೇಷವನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಗುರುವಿನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಆ ಯೋಗಿಯು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡುತ್ತಾ “ಇಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವು ಇರುವುದು.” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಕೆಲವು

ವಿಶೇಷೋಸ್ತೀತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಜಗೌ ಗೇಯಾನಿ ಪಂಚ್ಚುಶಃ |

ಮಹೇಶ್ವರಾನುಗ್ರಹೇಣ ಲಿಂಗಂ ಮಾಹೇಶ್ವರಂ ವರಂ

|| ೧೭೬ ||

ದೃಷ್ಟಂ ತೇನ ಸ್ವಯಂಭೂತ ಮಾರಾದುನ್ನತಭೂತಲೇ |

ನದ್ಯಾಸ್ತೀರೇ ಚೋತ್ತರೇ ಚ ಪುನಃ ಪ್ರೀತಿಕರಂ ಶಿವಂ

|| ೧೭೭ ||

ತಲ್ಲಿಂಗಾಂತಿಕಮಾಗತ್ಯ ವಟುರ್ವೈದಿಕವಾರಣಃ |

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇಕ್ಯತ್ಯ ನತ್ಯಾ ತತ್ಸನ್ನಿಧೌ ಸ್ಥಿತಃ

|| ೧೭೮ ||

ಪಾಂಡ್ಯೋಪ್ಯನುಚಕ್ರೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಮಂತ್ರಿಣಾ ಜಾಯಯಾ ಸಹ |

ಅತಿಷ್ಠದ್ವತ್ಯ ದೇಶೇ ತು ತತ್ರ ವೈದಿಕವಾರಣಃ

|| ೧೭೯ ||

ಸ್ವಯಂಭೂತೇ ತ್ವತ್ರ ಲಿಂಗೇ ಯಸ್ತಿವ್ಯತಿ ಪರಶ್ಚಿವಃ |

ತಮಸ್ತಾಷೀದ್ಧೇಯವರ್ಯೈರ್ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಶ್ರೀವೇಕ್ಷಕಃ

|| ೧೮೦ ||

ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಈಗ ಅವನು ಎತ್ತರವಾದ ಆ ಭೂಮಿಯ
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಿವಲಿಂಗವು ಮಹೇಶ್ವರನ
ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಗೋಚರವಾಯಿತು

೧೭೭-೧೮೦. ನದಿಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಾನಾಗಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಆ ಶಿವ
ಲಿಂಗದ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ
ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅದರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೂ
ಮಂತ್ರಿಯೂ ಮತ್ತು ರಾಣಿಯೂ, ಪರಿವಾರದ ಜನರೂ, ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು
ಇದ್ದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದರು. ತಾನಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಶಿವಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸನ್ನಿಧಿ
ಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನ
ಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು, ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ

ತೇನೋಕ್ತಗಾನ್ಯೈ ಸ್ತುಷ್ಟಸ್ತನ್ವರಿಪೂರ್ಣಃ ಪರಶ್ಶಿವಃ ।

ಅಶೀತಿವ್ಯದ್ಧನಿಪ್ರಸ್ಸೃಗ್ ಲಿಂಗಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿತೋಽಭವತ್

॥ ೧೮೧ ॥

ಭೂತಿರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರೀ ಚ ವೇದನಾಕ್ಲಂ ಪರ್ತ ಸ್ವರಾನ್ ।

ತದ್ಬಾಲಫಾಲಂ ಭಸ್ಮಾಂಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಪಂಚಾಕ್ಷರೇಣ ಸಃ

॥ ೧೮೨ ॥

ವತ್ಸ ತುಷ್ಟೋಸ್ಥಿ ಕಿಂ ತೇದ್ಯ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ವದ ತನ್ನಮು ।

ಉಕ್ತೇ ತತ್ಪಂಚಶಾಖಂ ಸಮಗೃಹ್ಯಾ ಪ್ರಣಮು ಚೈವಂ

॥ ೧೮೩ ॥

ಶಿವ ಏವೇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮಹಾನ್ಮಜ್ಜನಕೋ ಮಮು ।

ಕರ್ಷಮಾಣಃ ಸ್ವಕಂ ದೇಹಂ ತಂ ಚ ಲಿಂಗಂ ರುದನ್ನುದಾ

॥ ೧೮೪ ॥

ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದ ಪರಶಿವನು ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸುಳ್ಳ ಮುದುಕನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಆಕಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

೧೮೨-೧೮೪. ಅವನು ಭಸ್ಮ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ವೇದ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು ಅವನು ಹುಡುಗನಾದ ಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಹಣೆಗೆ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿದ ಭಸ್ಮದಿಂದ ರಕ್ತೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು “ಎಲೈ ಮಗುವೆ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿ ಇರುವುದು. ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೊಡುವೆನು. ನೀನು ಕೇಳು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಯೋಗಿಗೆ ಈಗ ಬಂದಿರುವವನು, “ಶಿವನೇ ಆಗಿರುವನು. ಇವನು ಪೂಜ್ಯನು. ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಶಿವನು. ಇವನು ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಈ ಶರೀರದಿಂದ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವನು” ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ “ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸು, ರಕ್ಷಿಸು” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಅವನ ಸಂಗಡ ಹೇಳಿದನು.

ರಕ್ಷ ರಕ್ಷೇತ್ಯವೋಚತ್ತಂ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಬಾಲಕಃ |

ಕರ್ಷಮಾಣಸ್ಸತೇನೈವಂ ಶಿವೋ ವಾಕ್ಯಮುಥಾಬ್ರವೀತ್ || ೧೮೫ ||

ವತ್ಸ ಪ್ರಜ್ಞಾವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ವಿದ್ಯಯಾ ಪೃನವದ್ಯಯಾ |

ಶಂಭುಭಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವತುಲಯಾ ತ್ವತ್ಸಮೋ ನ ಜಗತ್ತ್ರಯೇ || ೧೮೬ ||

ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಂ ವಪುರ್ಧೃತ್ವಾ ಬಾಲಾವಸ್ಥಾತಿಕ್ರೋಮಲಾ |

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಾಭವದನೋ ನಿಷ್ಕಳಂಕೋತಿರ್ಮಯಃ || ೧೮೭ ||

ಭಸ್ಮಾಭಿರಾಮಫಾಲಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರತಿಭಾಸಿ ಗುಹೋ ಯಥಾ |

ಸ ಬಾಲಶ್ಲೋತ್ರನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ಪೀತ್ವಾ ತದ್ವಚನಾಮೃತಂ || ೧೮೮ ||

ತಂ ವೃದ್ಧಮೀಶ್ವರಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಜ್ಞಾವತಾಂ ವರಃ |

ದರ್ಶನಾದೇವ ಮೇ ಲಬ್ಧಮಿದಮೇವ ವರಂ ಮಮ || ೧೮೯ ||

೧೮೫-೧೮೭. ಆ ಹುಡುಗನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಿವನು, “ ಎಲೈ ಮಗುವೇ, ನೀನು ದೋಷರಹಿತವಾದ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿರುವ ಭಕ್ತಿಯು ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು. ಇದರಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನಿನಗೆ ಸಮರಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ನೀನು ತೇಜೋರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಹುಡುಗನ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕೋಮಲವಾದ ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಭಸ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಹಣೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ನೀನು ಷಣ್ಮುಖನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೧೮೮-೧೯೨. ಆಗ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು, ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವನನ್ನು ಜಿನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ ಅವನು ಈಶ್ವರನೆಂದು ತಿಳಿದು, ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ವರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇರಲು

ಮದೀಯಾ ಪತ್ರಿಕಾ ನಾರ್ಹಾ ಸೂನೋ ಸ್ವರ್ವಜ್ಞಯೋ ಸ್ತವ |
ವೃದ್ಧ ಸ್ವರ್ವಜ್ಞ ಏವ ತ್ವಂ ಪತ್ರಿಕಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ || ೧೯೦ ||

ದದಸ್ವ ಭಕ್ತಿಂ ತ್ವತ್ಪಾದಯುಗ್ಮೇ ಶಂಕರ ಸರ್ವದಾ |
ರಾಜ್ಞಾ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಂ ಪತ್ರಂ ದೇಹೀತಿ ಶಿವಭಕ್ತಿತಃ || ೧೯೧ ||

ತಸ್ಮಾಚ್ಛ ಕಾರಣಾದ್ರಾಜ್ಞಃ ದರ್ಶನೀಯೈವ ಪತ್ರಿಕಾ |
ತಾಮಾದಾತುಂ ಪ್ರದಾತುಂ ಚ ಕಃ ಪ್ರವೀಣಸ್ತ್ವಯಾ ವಿನಾ || ೧೯೨ ||

ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದ್ವಚನಂ ಶಿವಃ |
ಮುದಾ ಚ ದಯಯಾ ಯುಕ್ತೋ ವೃದ್ಧಃ ಸ್ತಿತ್ವಾಬ್ರವೀದ್ವಚಃ || ೧೯೩ ||

ಸರ್ವಜ್ಞಯೋರ್ಮುತಯೋ ನಾರ್ಹಾ ಸಾ ಪತ್ರಿಕೇತಿ ಚ |
ಸಮ್ಯಗುಕ್ತಂ ತ್ವಯಾ ವತ್ಸ ಕಥಂ ಚೈವ ವಚಸ್ತವ || ೧೯೪ ||

ಯೋಗ್ಯವಾದದಲ್ಲವು. ನೀನೂ ವೃದ್ಧನಾಗಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಆ ಪತ್ರಿಕೆ ಯನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪಾದ ಪದ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ರಾಜನು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಲಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅವನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಬಿಕೆಯುಳ್ಳ ಕಾರಣ ರಾಜನಿಗೆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು. ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ, ನಿನಗಿಂತಲೂ ನಿಪುಣರು ಬೇರೆಯಾದವರು ಯಾರೂ ಇರುವ ದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

೧೯೩-೧೯೪. ಭಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ, ಯುಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಇರುವ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಶಿವನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಂತೋಷವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ದಯೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ “ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿರುವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದು. ಎಲೈ ಮಗುವೇ, ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನೇ ಆಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಹೀಗೆ ಇರುವ ಮಾತನಾಡುವ ನೀನು

ತ್ವಂ ಚ ಸರ್ವಜ್ಞ ಏವಾಸಿ ಗುಹಾಂಶತ್ವಾ ನೃಹಾನ್ಮೃತಂ ।
ವಟುಸ್ಸನ್ತ ಟುರೇವಾಸಿ ಸರ್ವಾಶತ್ವೂನ್ವಿಜಿತ್ಯ ಚ

॥ ೧೯೫ ॥

ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ವೈದಿಕಾರ್ ಮಾರ್ಗಾರ್ ಜೀವ ತ್ವಂ ಶರದಾಂ ಶತಂ ।
ಅನುಭೂಯಾತುಲಂ ಸೌಖ್ಯಮಂತೇ ಗುಹಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ

॥ ೧೯೬ ॥

ಶ್ರೀಪೂರ್ವಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಮನುಗೃಹ್ಯಾನುಶಾಸ್ಯ ಚ ।
ವಾಜ್ಮನೋಗೋಚರ ಸ್ತಸ್ಯ ಸುಂದರೇಶಃ ಪ್ರಿಯಂ-ಕರಃ

॥ ೧೯೭ ॥

ಪ್ರದಾಯ ಪತ್ರಿಕಾಂ ತಾಂ ಚ ತಸ್ಮಿಲಿಂಗೇ ಸ್ವಯಂಭುವೇ ।
ಅಂತರ್ದಧೇ ವೃದ್ಧರೂಪಸ್ಸರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಷಕ್ಯತಾಂ

॥ ೧೯೮ ॥

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಪಿ ಹೃಷ್ಯಸ್ಸನ್ಮೃಪಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ದಯಾದೃಶಾ ।
ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಪತ್ರಿಕಾಂ ವಿಸ್ತೃತಾಯ ಸಃ

॥ ೧೯೯ ॥

ಕುಮಾರನ ಅಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿ ಪೂಜ್ಯನೇ ಆಗಿರತ್ತೀಯೆ. ಪರಮಾರ್ಥದಿಂದ ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞನೇ ಆಗಿರುವೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ವಟು ವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ಶತ್ರುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ, ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರಿಗೂ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದು ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ, ನೀನು ಐಕ್ಯವಾಗುತ್ತೀಯೆ” ಎಂದು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

೧೯೭-೧೯೮. ವಾಜ್ಮನೋ ಅಗೋಚರನಾದ, ಹಿತಕರನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ವೃದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಆ ಸ್ವಯಂಭೂಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು.

೧೯೯-೨೦೧. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವನಾಗಿ ರಾಜನನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಇರುವ ಅವನಿಗೆ

ಲಂಗಮೂರ್ತಿಧರಃ ಶಂಭುಃ ಪತ್ರಿಕಾಂ ವೃದ್ಧನೇಷಧ್ಯಕ್ ।

ಅತ್ರಾಗತ್ಯ ದದೌ ಮಹ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಹ ಸ ಪಾಂಡ್ಯಪಂ

॥ ೨೦೦ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಪೋಪಿ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪತ್ರಿಕಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಾಚಯನ್ ।

ಹೃಷ್ಯೋ ಬಭೂವ ನಿತರಾಂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಸ್ತುವನ್ನಮಃ

॥ ೨೦೧ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ನೃಪೋಥ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತಲ್ಲಿಂಗಸ್ಯ ಸ್ಥಲಸ್ಯ ಚ ।

ಕಥಾಂ ಪೂರ್ವಂ ದ್ವಿಜಮುಖಾತ್ಕೃತ್ಯ ಚಿ ಚೈವಯೋಗಿನಃ

॥ ೨೦೨ ॥

ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಮುಖಾ ತ್ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಜ್ಞಾಂ ಚ ವೈ ನೃಪಃ ।

ಪ್ರಾಸಾದಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ರಾಜಾ ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕೇಶಿಸುಃ

॥ ೨೦೩ ॥

ಮಹಾಪಾಪಶ್ಚಶಾಂತ್ಯೈ ಚ ಸರ್ವಕಾಮಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಯೇ ।

ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕಾಪುರಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ತಚ್ಚ ಮಹಾಪುರಂ

॥ ೨೦೪ ॥

ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕಾಪುರೀಶಾಖ್ಯಾಂ ಚಕಾರೇಶಸ್ಯ ವೈ ನೃಪಃ ।

ಪುರಾ ಕ್ಷಪಣಸಿದ್ಧಾಂತದೀಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಮಹೈನಸಃ

॥ ೨೦೫ ॥

ಕೊಟ್ಟನು. ಶಿವಲಿಂಗದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಶಿವನು ಮುದುಕನಾದವನ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಂದು, ನನಗೆ ಸತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಎಂದು ಅವನು ರಾಜನ ಸಂಗಡ, ಹೇಳಿದನು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ. ರಾಜನು ಆ ಸತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿದನು. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೨೦೨-೨೦೫. ಶಿವಯೋಗಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮತ್ತು ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ರಾಜನು, ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಯೋಗಿಯ ಸಮ್ಮತಿಯಂತೆ ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಮಹಾಪಾತಕಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಕಾಪುರವೆಂದು ಹೆಸರಿನ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವು ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು

ಶಾಂತಯೇ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ರಾಜಾ ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರಂ ।

ಮಹಾಪಾಪಪ್ರಶಾಂತ್ಯೈ ಚ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರಸಿದ್ಧಯೇ

॥ ೨೦೬ ॥

ನ್ಯುಕ್ಲೋರ್ಮರಣನಾಶಾಯ ಸಂಸೇವ್ಯ ಸ್ಥಿತಿವೋ ಜನೈಃ ।

ನಿಷ್ಣುನಾ ವೈನತೇಯೇನ ಶೇಷೇಣಾಪಿ ಕೃತಾದಿಷು

॥ ೨೦೭ ॥

ಯುಗೇಷು ಪೂಜಿತಃ ಶಂಭುಃ ಕತೌ ಸಕಲಸಜ್ಜನೈಃ ।

ಪ್ರಾಸಾದಂ ಕಾರಯಾಮಾಸ ಪ್ರಾಕಾರದ್ವಾರಗೋಪುರೈಃ

॥ ೨೦೮ ॥

ಪಿಂಡಿಕಾಮಪಿ ಸಂಯೋಜ್ಯ ತದ್ವಿಧಿಚ್ಛೈರ್ವಿಧಾನತಃ ।

ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಪೂಜಯಿತುಂ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಶಿವದ್ವಿಜಾನ್

॥ ೨೦೯ ॥

ಪುರೀಂ ಚ ತತ್ರ ನಿರ್ಮಾಯ ಜನೈಸ್ಸರ್ವೈಃ ಸ್ವಹೋಷಿತಃ ।

ಕೃತ್ವಾ ಚ ವಸತಿಂ ಸ್ವಸ್ಯ ಸೇವಯಿತ್ವಾ ಚ ತಂ ಶಿವಂ

॥ ೨೧೦ ॥

೨೦೬-೨೦೭. ಮಂತ್ರ ವಾದಿಗಳಾದ ನಾಸ್ತಿಕರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಹಾ ಪಾತಕವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಸ್ತೂಜಿಸಿದನು. ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರಿಗೆ ಮಹಾಪಾಪಗಳು ಹೋಗುವುವು. ಇಷ್ಟಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುವುವು. ಮರಣ ಭಯವು ತಪ್ಪುವುದು. ಕೃತಯುಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವೂ, ಗರುಡನೂ, ಅದಿಶೇಷನೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರುವರು.

೨೦೮-೨೦೯. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸು ವರು. ಶ್ರೀ ಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯ, ಪ್ರಾಕಾರ, ಗೋಪುರ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪೀಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ಪೂಜೆಯು ಶಿವದ್ವಿಜರಿಂದ ನಡೆಯುವಂತೆ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನು ಮಾಡಿದನು.

೨೧೦-೨೧೧. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಜನರೊಡನೆ ರಾಜನೂ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಾನೂ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋಪಿ ಭಗವಾನ್ಪರಿಪೂಜ್ಯ ಚ ತಂ ಶಿವಂ ।

ನತಿಭಿ ಸ್ಪೃತಿಭಿ ನಿಫತ್ಯಮಾಸ್ತೇ ಪಾಂಡ್ಯನೃಪೇಣ ಸಃ । || ೨೦೧ ||

ಸಂವತ್ಸರಾಂತೇ ತತ್ಸಾನ್ನಾನಿ ಗರ್ಭ್ಯ ಸಹ ಭೂಭುಜಾ ।

ಸಂಬಂಧನಾಥ ಸ್ವಂಪ್ರಾಪ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಂ ಪುರೀಂ || ೨೦೨ ||

ತತ್ರ ರಾಜಾ ಚ ರಾಜ್ಞೀ ಚ ಸಚಿವಾದ್ಯೈಶ್ಚ ಸಜ್ಜನೈಃ ।

ಸಮ್ಯಕ್ಸಮಾರಾಧಿ ತಸ್ಸೈ ವರ್ತತೇಸ್ಮಾಥ ವತ್ಸರಂ || ೨೦೩ ||

ಶಿಷ್ಯೈಃಪ್ಲೋಡಿತಸಾಹಸೈಃ ಮುಫದಾಯುಕ್ತೈಶ್ಚ ಪೂಜಿತಃ ।

ತದ್ದೇಶಸ್ಥ ಜನಾ ಸ್ವರ್ಣೇ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತಮಾತ್ರಿತಾಃ || ೨೦೪ ||

ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಂ ರಕ್ಷಾಂ ಚ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿನಾ ಭೃತಾಂ ।

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಪ್ರಿಯಕರಂ ಶ್ರೀಮತ್ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ-ಮನುಂ || ೨೦೫ ||

ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಆ ಶ್ರೀಪತ್ರಿಕೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಪಾಂಡ್ಯ ರಾಜನೊಡನೆ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದು, ನಂತರ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ರಾಜ, ರಾಣಿ, ಮಂತ್ರಿ ಇವರೊಂದಿಲ್ಲಾ ಸತ್ಪುರುಷ ರೊಂದಿಲ್ಲಾ ಸೇವಿತನಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ವಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಇದ್ದನು. ಶಿಷ್ಯರೂ ಇವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೨೦೪-೨೦೬. ಆ ದೇಶದ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಭಸ್ಮ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಶಿವನನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾದರೂ ಶಿವನ

ಕಾಯೈರ್ಮನೋಭಿ ವಾಗ್ಗಿತ್ಯನ ತ್ಯಜಂತಿ ಕದಾಚನ |

ಏವಂ ವೈದಿಕಮತ್ತೇಭಃ ಕದಂಬವನಮಾಶ್ರಿತಃ

|| ೨೧೬ ||

ವಿಶೇಷಾಪ್ತ್ರಮುದಂ ಪ್ರಾಪ ಭಗ್ನೀಕೃತ್ವಾರ್ಹತದ್ರಮಾನ್ |

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುಂ ಶಂಭುಂ ಸಾಂಬಂ ಸಕಲಕಾಮದಂ

|| ೨೧೭ ||

ವೇದಾರ್ಥಗರ್ಭಿತೈರ್ಗೇಯೈರನೇಕೈ ಸ್ತುತವಸ್ತವೈಃ |

ಅನಾಪ್ಯಾಖಿಲಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಪ್ರಸಾದತಃ

|| ೨೧೮ ||

ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿದಶಾಂ ಗತಃ |

ಅಥ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥಸ್ಯ ಲಬ್ಧ್ವಾನುಜ್ಞಾಂ ಮಹೇಶಿತುಃ

|| ೨೧೯ ||

ಅಪೃಚ್ಛತ್ವಾಂಧ್ಯಭೂಪಾದೀ ಭಕ್ತಾನ್ಸಂಬಂಧನಾಯಕಃ |

ಶ್ರೀಮದ್ವೇಣುವನಂ ಗತ್ವಾ ಶಿವಲಿಂಗಮಯಂ ಪರಂ

|| ೨೨೦ ||

ಸೇವೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಯೋಗಿಯು, ಜೈನಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇದ್ದನು.

೨೧೬-೨೨೦. ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೊಡನೆ ಇರುವ, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ವೇದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನು ಸ್ತುತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ದೇವದೇವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಸಕಲ ವಿಧವಾದ ಇಷ್ಟಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವಾಂಛ್ಯ ರಾಜನೇ ಮೊದಲಾದವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ವೇಣುವನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆ ವೇಣುವನದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳು

ತತ್ರಾಪಿ ಜೈನಾನ್ನಿರ್ಜಿತೈಶ್ಚ ಶಿಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಪುನಶ್ಚ ತಾನ್ ।

ತತ್ರಾಪ್ಯುಷಿತಾಃ ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ಶಿಷ್ಯೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರವೋದಿತಃ ॥ ೨೨೧ ॥

ತೋಷಯಿತ್ವಾ ನೈದಿಕಾಂಶ್ಚ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಚ ನೈದಿಕಂ ।

ಮಾರ್ಗಮನ್ಯಂ ನಿರೀಕ್ಷಾಢ್ ಶಿಷ್ಯರಕ್ಷಣದೀಕ್ಷಿತಃ ॥ ೨೨೨ ॥

ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಶಂಭುಲಿಂಗಾನಿ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಃ ।

ಅದೃಷ್ಟಾನ್ಯತಿಚಿತ್ರಾಣಿ ನಿಚಿತ್ರಾಣಿ ವರಾಣಿ ಚ ॥ ೨೨೩ ॥

ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಾಣ್ಯನಂತಾನಿ ವಿಶಿಷ್ಟಾನಿ ಚ ವೀಕ್ಷಿತುಂ ।

ಪ್ರತೀತಗುಣವಿಜ್ಞಾನೈರ್ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಉದಜ್ಞುಃ ॥ ೨೨೪ ॥

ಪ್ರಾಗ್ದೇಶಂ ಪ್ರಾಪ ರಾಮೇಶಂ ವೇದಾರಣ್ಯೇಶ್ವರಂ ತಥಾ ।

ವಲ್ಮೀಕೇಶಂ ತ್ಯಾಗರಾಜಂ ಶ್ರೋಣಾರಣ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ ॥ ೨೨೫ ॥

ಬಹಳ ಇದ್ದವು, ಅಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ಜೈನರನ್ನು ವಾದದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು. ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಆರುತಿಂಗಳ ಕಾಲದವರಿಗೂ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ರೊಡನೆಯೂ ಇದ್ದನು.

೨೨೨-೨೨೫. ಶಿವಯೋಗಿಯು ಅಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ವೈದಿಕಮಾರ್ಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ವೈದಿಕರನ್ನು ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸಿದನು. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ವ್ರತವುಳ್ಳ ಅವನು ತಾನು ಇದುವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದನು. ಪವಿತ್ರವಾದ ಅಶ್ವರ್ಯಕರವಾದ ತಾನು ನೋಡದೆ ಇರುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಅವನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಮುಖನಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅನಂತರ ವೇದಾರಣ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನಮಾಡಿದನು. ವಲ್ಮೀಕೇಶ್ವರ, ತ್ಯಾಗರಾಜ, ಶ್ರೋಣಾರಣ್ಯ, ಆ ಪುರೇಶ್ವರ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವ ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಸೇವಿಸಿದನು.

ವಟಾರಣ್ಯಾದಿಕಂ ಸೇವ್ಯಮಾಪುರೇಶಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ |

ತಥಾಮೃತಘಟೀಶಾನಂ ಶ್ವೇತಾರಣ್ಯೇಶ್ವರಂ ತಥಾ

|| ೨೨೬ ||

ಏವಮನ್ಯಾನನೇಕಾನಿ ಪ್ರಥಿತಾನಿ ಚ ಸೇವ್ಯ ಚ |

ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರಥಿತೈಶ್ಚಿಷ್ಯೈಃ ಸ್ವಾಚ್ಛೈಃ ಪ್ರಮಥಸನ್ನಿಭೈಃ

|| ೨೨೭ ||

ಶ್ರೀಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಪುರೇ ಪುಣ್ಯಂ ವಿಜಯೀ ವೈದಿಕೇಶ್ವರಃ |

ಶಿವಪಾದಾಬ್ಲಹ್ಮದಯಂ ಪಿತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತನ್ನಮ್

|| ೨೨೮ ||

ತತ್ರೈವ ವಸತಿಂ ಚಕ್ರೇ ಶಿವಸ್ಥಾನಾನಿ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸಃ |

ಪಾಂಡ್ಯೋಪಿ ಪುತ್ರೈಃ ಪೌತ್ರೈಶ್ಚ ಕಲತ್ರೈಶ್ಚಾಪಿ ಮಂತ್ರಿಭಿಃ

|| ೨೨೯ ||

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರೇ ಪುಣ್ಯೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಸಃ |

ಮಧುರೇಶ್ವರಪಾಂಡ್ಯೇ ಚ ರಾಜ್ಯಭಾರಂ ನಿಹಾಯ ಸಃ

|| ೨೩೦ ||

ರಾಜಾ ಚ ವನಿಶೇಶ್ವರ್ಯಾ ಕಾಲೇ ಕೈವಲ್ಯಮಾಸ್ತವಾನ್ |

ಇತಿ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಲೀಲೇಯಂ ನಿಷ್ಪ್ರಪತ್ರಯವಿಶ್ರುತಾ

|| ೨೩೧ ||

೨೨೬-೨೩೧. ಅವನು ಅಮೃತಘಟೇಶ್ವರ ಶ್ವೇತಾರಣ್ಯೇಶ್ವರ ಇವರುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದನು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬಹಳ ಶಿವಕೇತುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಬುದ್ಧಿವಂತರೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರೂ ಆಗಿರುವ ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಯಾತ್ರೆಯಾದನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಪುರವಾದ ಚಿದಂಬರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಂದೆ ಯಾದ ಶಿವಪಾದಾಬ್ಲಹ್ಮದಯನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಮಾಡಿ ಜಯಶೀಲನಾದ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖವಾಗಿ ವಾಸನಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ, ಹೆಂಡತಿಯೂ, ಮಂತ್ರಿಯೂ, ಇವರೊಡನೆ ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರದಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಮಧುರೇಶ್ವರ ಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಕೆಲವು ಕಾಲದನಂತರ ರಾಣಿಯಾದ ವನಿಶೇಶ್ವರಿಯೊಡನೆ ಮುಕ್ತನಾದನು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಅರುವತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು.

ಶ್ರೀಮದ್ಬಾಲಾಢ್ಯನಾಥಸ್ಯ ಶ್ರವಣಾ ದ್ವುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿದಾ ।

ಶಿವಭಕ್ತಿಪ್ರದಾತ್ರೀ ಚ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಪ್ರಸಾದತಃ

॥ ೨೩೨ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ಯ ಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧೇನ ನಗ್ನಾನಾಂ ತರುಶೂಲಾರೋಹಣಂ
ನಾಮ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೨೩೨. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಈ ಲೀಲೆಯು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರ
ದಿಂದ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ
ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಜ್ಞಾನ
ಸಂಬಂಧೇನ ನಗ್ನಾನಾಂ ತರುಶೂಲಾರೋಹಣಂ ಎಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ
ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿರುವುದು

52525252

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ಮಾ ಹಾ ತ್ಮೈಂ

—❦—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಸಪ್ತತಿತನೋಽಧ್ಯಾಯಃ

—❦—

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಶಂಭುಲಿಂಗಶಮೀವೃಕ್ಷಕೂಪಾ ನೀಪಾಟವೀಶ್ವರಃ ।

ಸರ್ವಸಾಕ್ಷೀ ಸಾಕ್ಷಿಣಸ್ತಾನಾರಾದಾಹೂಯ ದೂರಗಾನ್ ॥ ೧ ॥

ಅಕರೋದ್ವೈತ್ಯನಾಮಾಯಾಃ ಕೀರ್ತಿಂ ಪ್ರೀತಿಂ ಚ ಶಾಶ್ವತೀಂ ।

ಯಯಾ ಚ ಲೀಲಯಾ ತಾಂ ಚ ಶೃಣುಧ್ಧ್ವಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ॥ ೨ ॥

ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೨. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು:- ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವ (ನೀಪಾಟವೀಶ್ವರನು) ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ವೈಶ್ಯಸ್ತ್ರೀಯ ವಿನಾದದಲ್ಲಿ ಶಂಭುಲಿಂಗ ಶಮೀವೃಕ್ಷ, ಕೂಪ, ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ದ್ವಾಗ್ಯಾ ಅವರು ಬಂದು ಸಾಕ್ಷಿಹೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವಳ ವಿನಾದವು ಗೆಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನೂ ಸಂಪಾದಿಸಿದನು. ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವೆನು ಕೇಳಿರಿ.

ಕಶ್ಚಿದ್ವೈಶ್ಯವರಶ್ಚೀರ್ಮಾ ಕಾಂತಯಾ ಕಮನೀಯಯಾ ।

ಸಾರ್ಧಂ ಸಾಗರತೀರಸ್ಥೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಸಮನೋಹರೇ || ೩ ||

ಕಾವೇರೀಪುಷ್ಪನಾಮಾಖ್ಯೇ ಚೋಲದೇಶೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ ।

ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಸಂಪದಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಖ್ಯಂ ಸಂಪದಂ ವಿನಾ || ೪ ||

ದಿನೇ ದಿನೇ ಸಮೇಧಂತೇ ತರುಣೇಂದೋಃ ಕಲಾ ಇವ ।

ಚಿರಕಾಲತಪೋಭಿಶ್ಚ ದಾನೈರ್ಹೋಮಾದಿಭಿ ಸ್ತಥಾ || ೫ ||

ಲಬ್ಧರ್ವಾ ಕನ್ಯಕಾ ಮೇಕಾಂ ಕಾಂತ್ಯಾ ನಾಗಾಂಗನಾಮಿವ ।

ಭಾಗಿನೀಯಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತಿ ತಸ್ಯ ವೈಶ್ಯವರಸ್ಯ ಸಃ || ೬ ||

ನ್ಯವಸನ್ನಧುರಾಪುರ್ಯಾಂ ಮಾನಿನಾಂ ಧನಿನಾಂ ವರಃ ।

ತಸ್ಮೈ ದಾತುಂ ಚ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಸ್ವಸೀಯಾಯ ವರಾಯ ಚ || ೭ ||

೩-೬. ಚೋಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರೀಪುರವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪ್ರದೇಶವು ಸಮುದ್ರ ತೀರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವೈಶ್ಯನು ಸುಂದರಿಯಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಬಹಳವಾಗಿ ಇತ್ತು. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಐಶ್ವರ್ಯವು ಮಾತ್ರ ದಿನೇ ದಿನೇ ಚಂದ್ರನ ಕಳೆಯು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಅವನು ಬಹಳ ಕಾಲದ ವರಿಗೂ ತಪಸ್ಸು, ದಾನ, ಹೋಮ, ಇವುಗಳಿಂದ ನಾಗ ಕನ್ಯೆಯಂತಿರುದ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸೋದರಳಿಯನೊಬ್ಬನು ಹಣಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಮತ್ತು ಇವನು ಮರ್ಯಾದೆ ವಂತನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು.

೭-೯. ಆ ವೈಶ್ಯನು ತನ್ನ ಸೋದರಳಿಯನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಕಳೆದನಂತರ ಅವನು ಮುದುಕನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ

ಬಂಧುಭಿಸ್ಸಹ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸುಖೇನಾಸ್ತೇ ಶ್ರಿಯಾತುಲಃ |

ಕಾಲೇನಾಥ ಸ ಜೀರ್ಣಸ್ಥ ದೇಹಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದಿವಂ ಗತಃ

|| ೮ ||

ತಮನ್ವಗಾಚ್ಚ ತದ್ಭಾರ್ಯಾ ದೇಹಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಹುತಾಶನೇ |

ಸಗೋತ್ರಾಸ್ಸ ಕಲತ್ರಸ್ಯ ಸದಾಚಾರವತೋ ವಿಶಃ

|| ೯ ||

ಔರ್ಧ್ವದೇಹಿಕಕರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ನಿರವರ್ತಯನ್ |

ಅಥ ತದ್ಭಾಗಿನೇಯಾಯ ಮಧುರಾಪುರವಾಸಿನೇ

|| ೧೦ ||

ಪತ್ರಿಕಾಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸು ರೇವಂ ಸಂಲಿಖ್ಯ ಬಾಂಧವಾಃ |

ಶ್ರೀಮದ್ಗುಣನಿಧೇ ವೈಶ್ವವಂಶಮುಕ್ತಾಫಲಾಮಲ

|| ೧೧ ||

ತ್ವನ್ಮಾತುಲೋತ್ಕತುಲಃ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ಸದ್ಗುಣೇನ ಚ ಸಂಪದಾ |

ವ್ರತಾನಿ ಚಕ್ರೇಽಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ಸಭಾಯೋ ವೃದ್ಧತತ್ಪರಃ

|| ೧೨ ||

ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದಳು. ಆಗ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸರಿಯಾದ ಆಚಾರವಂತನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಧುರಾನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಅವನ ಸೋದರಳಿಯನಿಗೆ ಕಾಗದವನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸಿದರು.

೧೦. ಎಲೈ ಗುಣವಂತನಾದ, ವೈಶ್ವವಂಶ ಮುಕ್ತಾನುಗೃಹೀತೇ, ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವನು ಬಹಳ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ, ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಒಳ್ಳೆಯಗುಣವೂ ಇವುಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

೧೧-೧೨. ಅವನು ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪತ್ನೀಸಹಿತನಾಗಿ ವ್ರತವೇ ಮೊದಲಾದದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಬಹಳ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯ ಹಾಗಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳನ್ನು ಅವನು ಪಡೆದನು. ಅವಳು ಹುಟ್ಟಿದಾರಭ್ಯದಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನೂ

ಪುತ್ರಂ ನ ಲೇಭೇ ಸಹಸಾ ಭೂಯಸಾ ತಪಸಾ ಪುನಃ |

ಲಬ್ಧವಾ ಕನ್ಯಕಾಂ ಕಾಂಚಿದುಮಾಮಿವ ಮನೋರಮಾಂ || ೧೩ ||

ತಸ್ಯಾಂ ತು ಜಾತಮಾತ್ರಾಯಾಂ ತಾಂ ಚ ಸರ್ವಧನಾನಿ ಚ |

ದಾತುಂ ಸಮುದ್ಯತಃ ತುಭ್ಯಮಸ್ಮಾನ್ಪ್ರತ್ಯವದತ್ ಸದಾ || ೧೪ ||

ಸ ಜೀರ್ಣಃ ತ್ರಿದಿವಂ ಪ್ರಾಪ ತದ್ಭಾರ್ಯಾ ಚ ತಮನ್ವಗಾತ್ |

ತತ್ತ್ವಯಾತ್ರ ಸಮುಭ್ಯೇತ್ಯ ತತ್ಸುತಾಂ ತದ್ಧನಾನಿ ಚ || ೧೫ ||

ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸುಗಂತವ್ಯಂ ಮಧುರಾಂ ಮಧುರಾಪುರೀಂ |

ಏವಂ ವಾಚಕಯುಕ್ತಾಂ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ದೂತೇನ ಪತ್ರಿಕಾಂ || ೧೬ ||

ಉನ್ಮುಚ್ಯ ವೈಶ್ಯವರ್ಯಸ್ಯ ಪುತ್ರಃ ಸ್ವಯಮವಾಚಯತ್ |

ಸರ್ವೋ ದಂತಂ ಮಾತುಲಸ್ಯ ವಿಜ್ಞಾಯೈವಂನಿಧಂ ಸುಧೀಃ || ೧೭ ||

ಅವನ ಸರ್ವಸ್ವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವಂತೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸಂಗಡ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಗತಿಸಿರುವ ಕಾರಣ ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದಳು. ಈಗ ನೀನು ಬಂದು ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅವನ ದ್ರವ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಬರೆದಿರುವ ಕಾಗದವನ್ನು ಆಳುಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಲಪಿಸಿದರು.

೧೬-೨೦. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಅವನು ದೂತನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಕಾಗದವನ್ನು ಓದಿನೋಡಿ, ತನ್ನ ಸೋದರಮಾವನ ನೃತ್ಯಾಂತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಐದು ಆರು ಜನಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಸಮುದ್ರತೀರವನ್ನು ತಲಪಿದನು. ಅವನ ಜ್ಞಾತಿಗಳೂ ಬಂಧುಗಳೂ ಇವನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇವನಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವನ ದುಃಖವನ್ನು ನೆಂಟರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದರು.

ಪಂಚಷಟ್ಟಿರುಷೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ತದ್ವೇಶಂ ಪ್ರತಿ ನಿಯಮೌ |

ದಿನೈಃ ಕತಿಪಯೈಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಿಂಧುತೀರಗತಂ ಪುರಂ || ೧೮ ||

ತದ್ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಾಂಶ್ಚೈವ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸನ್ಮಾನಿತಶ್ಚ ತೈಃ |

ಮನೋಹರಂ ಚಾಧ್ಯವಾಸ ಮಾತುಲಸ್ಯ ತು ಮಂದಿರಂ || ೧೯ ||

ವಿಹಾಯ ಬಂಧುಂ ವಚನೈಶ್ಲೋಕಂ ಮಾತುಲಮೃತ್ಯುಜಂ |

ತತ್ರೈವ ದಿವರ್ಸಾ ಕಾಂಕ್ಷಿನ್ನಿನಾಯ ನಯಕೋವಿದಃ || ೨೦ ||

ಪಾಣಿಗ್ರಹಂ ಕುರುಷ್ವೇತಿ ತೈರುಕ್ತೋಽಖಿಲಬಂಧುಭಿಃ |

ಮಧುರಾನಗರೀ ಮಸ್ಮದ್ಬಂಧುಬೃಂದಸಮನ್ವಿತಾಂ || ೨೧ ||

ಪ್ರಾಪ್ಯೈವ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ಕರಿಷ್ಯೇಷ್ಯಾ ವಿಧಾನತಃ |

ಇತಿ ಬ್ರುವತ್ ಸಮಾಪ್ತಚ್ಛದ್ಧಂಧೂಂಸ್ತಾನ್ಯಂಧುವತ್ಸಲಃ || ೨೨ ||

ದಾಸೀ ದಾಸಗಣಂ ಸರ್ವಂ ಗೋಮಹಿಷ್ಯಾದಿವಸ್ತು ಚ |

ಪುರತಃ ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾಯಂ ಗಚ್ಛದ್ಧಂ ಯೂಯಮಾಶು ಚ || ೨೩ ||

ಅವನು ಸೋದರಮಾವನ ಸುಂದರವಾದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಅವರೊಬ್ಬರೂ ಅವನ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಲಾತ್ಕಾರಮಾಡಿದರು.

೨೧-೨೪. ಅವನು ನಾನು ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನನ್ನ ನೆಂಟರೆಲ್ಲರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅನಂತರ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾದ ಅವನು ಅವರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ತನ್ನ ಸೋದರ ಮಾವನ ದಾಸಿಯರು, ದಾಸರು, ಗೋವುಗಳು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮುಂದಾಗಿ ಮಧುರಾನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ಧನ, ಕನಕ, ಮುತ್ತ ರತ್ನ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ

ಪ್ರೇಷಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಪಶ್ಚಾದಾಪ್ತೈರನ್ಯೈಸ್ಸಹೈವ ತು ।

ಕನ್ಯಾರತ್ನಂ ಚ ಕನಕರತ್ನಾದೀನಿ ವಸೂನಿ ಚ

॥ ೨೪ ॥

ಅದಾಯ ತಾದ್ಭಾಗಿನೇಯಃ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಮಧುರಾಪುರೀಂ ।

ಶೀಘ್ರಂ ಯಾತುಂ ನ ಶಕ್ತಾಹಂ ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಮಯಾ ಸಹ ॥ ೨೫ ॥

ಗಂತುಮರ್ಹಸಿ ಮನ್ನಾಥೇತ್ಯಾಹ ಕನ್ಯಾ ವಿಶಾಂ ವರಂ ।

ಅಗತಾನಾತ್ಮನಾ ಸಾರ್ಥಂ ಬಾಂಧವಾನಪರಾನಪಿ

॥ ೨೬ ॥

ಸತ್ವರಂ ಪುರತೋ ಯೂಯಂ ಗಚ್ಛತೇತಿ ವ್ಯಸರ್ಜಯನ್ ।

ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಯೋಜನಾಮಾತ್ರಂ ತಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಶನೈಃ ಶನೈಃ ॥ ೨೭ ॥

ಗಚ್ಛತಾ ವೈಶ್ಯವರ್ಯೇಣ ಮಾರ್ಗೇ ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಿವಾಲಯಃ ।

ತತ್ರ ಸೀಸಪುರೇ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಶಿವಸ್ಮಾತಿಮನೋಹರೇ

॥ ೨೮ ॥

ತನ್ನ ಸಂಗಡಲೇ ತೆಗದುಕೊಂಡು ಮಧುರಾ ನಗರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಬೇಗನೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಿದಾನವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

೨೬-೨೮. ಅವನು ತನ್ನ ಸಂಗಡ ಬಂದಿದ್ದ ಹೆಚ್ಚಾದ ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಂಧುಗಳನ್ನೂ, “ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಮುಂದಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿರಿ” ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಯೋಜನದಂತೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಿವ ದೇವಸ್ಥಾನವು ಸಿಕ್ಕಿತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕನ್ಯಾ ಪರಿಜನರೊಡನೆ ವಾಸಮಾಡಲು ನಿಂತನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ವಿಷ್ಣುವೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳೂ, ಶೇಷನೇ ಮೊದಲಾದ

ತಸ್ಮಿನ್ನಾಸಂ ಚ ಕೃತರ್ವಾ ಕನ್ಯಾಪರಿಜನ್ಯವೃತಃ |

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಾದ್ಯೈಃ ಸರ್ವದೇವೈಃ ಪೂಜಿತಂ ಲಿಂಗಮೈಶ್ವರಂ

|| ೨೯ ||

ಶೇಷಾದ್ಯೈಃ ಫಣಿಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಸೇವ್ಯಾಯಂ ಸಸಾದರಂ |

ತಲ್ಲಿಂಗಸನ್ನಿಧೌ ಕೂಪಶ್ಯಮೀವೃಕ್ಷಶ್ಚ ವಿದ್ಯತೇ

|| ೩೦ ||

ಸರ್ವ ದೇವಮಯೋ ವೃಕ್ಷ ಸ್ತ ಕೂಪಸ್ಸರ್ವತೀರ್ಥಕಃ |

ತತ್ಕೂಪಶಂಬರೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತಚ್ಛಮೀವೃಕ್ಷಮೂಲತಃ

|| ೩೧ ||

ತಕ್ಷಕಾದೀನ್ನಮಸ್ಯುತ್ಯ ನಾಗಾನನ್ಯಾನ್ಪಹೂನಸಿ |

ಕಾರಯಿತ್ವಾ ಪರಿಜನ್ಯಃ ಸಾಕಮನ್ನಾದಿವಸ್ತು ಚ

|| ೩೨ ||

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ ತಾಂ ಕನ್ಯಾಂ ಸರ್ವೈಃ ಪರಿಜನ್ಯೈರಯಂ |

ಸ್ವಯಂ ಚ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವಜನ್ಯೈರ್ವಾಯುಸೇವನತತ್ಪರಃ

|| ೩೩ ||

ನಾಗರೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ತಾನೂ ಪೂಜಿಸಿ ಅದರದಿಂದ ಸೇವಿಸಿದನು. ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವಿಯೂ, ಬನ್ನಿಯ ಮರವೂ ಇತ್ತು.

೩೧-೩೪. ಆ ವೃಕ್ಷವು ಸರ್ವದೇವತಾರೂಪದಿಂದ ಇರುವುದು. ಆ ಭಾವಿಯು ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವುದು. ಅದರಿಂದ ಆ ವೈಶ್ಯನು ಆ ಭಾವಿಯು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಬನ್ನಿಯ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗ ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಪರಿಜನರಿಂದ ಪಾಕಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯೂ ತಾನೂ ಭೋಜನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದರು. ಅವನು ತನ್ನ ಪರಿಜನರೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಯು ಸೇವನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಇರುತ್ತಾ ದೈವಗತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ

ಶಿರೋ ನಿಧಾಯ ದೇಹಲ್ಯಾಂ ಶಿಶ್ಯೇ ವೈಶ್ಯೈರ್ವಿಧೇರ್ವಶಾತ್ |

ಶಿಶ್ಯೇ ಸಾ ವೈಶ್ಯಕನ್ಯಾತು ಮಂಟಪೇ ಸ್ವಜನ್ಯೈಸ್ತಹ || ೩೪ ||

ನಿಶೀಥೇ ಸರ್ಪದಷ್ಟಸ್ತೃ ಮೃತ್ಯುಮಾಪ ಸ ವೈಶ್ಯಪಃ |

ತದವಸ್ಥಾಂ ಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನೋಹರವಪುರ್ಧರಂ || ೩೫ ||

ಹಾ ಹೇತಿ ರೋದನಂ ಚಕ್ರಃ ಕನ್ಯಾಪರಿಜನಾ ಭೃಶಂ |

ವಕ್ತ್ರೇಷು ವಕ್ಷಸ್ವಾತಾಡ್ಯ ಶೋಕಾವೇಶವಶೇನ ತು || ೩೬ ||

ಮುಷ್ಟಿಭ್ಯಾಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಲುಂಘಂತೀ ತಾಡನಂ ಕೇಶಲುಂಘನೈಃ |

ವ್ಯರುದದ್ಗೂರಗಾ ಭೂತ್ವಾ ಶೋಕಾರ್ತಾ ಸಾ ಚ ಕನ್ಯಕಾ || ೩೭ ||

ಪ್ರಾಣಭಿಕ್ಷಾಂ ಮೇ ದದಧ್ವಂ ಪತ್ಯುರ್ವಿಷಹರಾ ನರಾಃ |

ಪಿತ್ರಮಾತ್ಮವಿಹೀನಾಯಾ ಅಹೀನಾಯಾಃ ಕುಲಾದಿಭಿಃ || ೩೮ ||

ಹೊಸಲಿನ ಮೇಲುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ತಲೆಯನ್ನಿರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮಲಗಿಕೊಂಡನು. ಆ ವೈಶ್ಯ ಕನ್ಯೆಯು ದೇವಾಲಯದ ಆ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿಜನರೊಡನೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

೩೫-೪೧. ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ಪವು ಬಂದು ಆ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ಕಚ್ಚಿತು ಅಗಿಂದ ಅವನು ಮೃತನಾದನು. ಕನ್ಯೆಯ ಬಂಧುಗಳು ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಸನ ಪಟ್ಟರು. ಆಗ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ದುಃಖ ನೇಗದಿಂದ ಅಚರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾ, ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ ನಾನು ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತಳು. ನನಗೆ ತಂದೆಯೂ ತಾಯಿಯೂ ಇಲ್ಲವು. ಪತಿಯೆಂದು ನಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇವನು ಮೃತನಾಗಿರುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದ ನನಗೆ ಪ್ರಾಣ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನೂ, ಪುಣ್ಯವಂತರು

ಮಾಂಗಲ್ಯಭಿಕ್ಷಾಂ ಕೃಪಯಾ ದದಧ್ವಂ ಮೇ ಮಹತ್ತಮಾಃ |

ಇತಿ ನೀಧ್ಯಾಂ ರುರೋದೇಯಂ ಕನ್ಯಾ ಶ್ರೋತ್ರಸುದುಃಖದಾ || ೩೯ ||

ಅಥ ತಸ್ಯಾಂ ನಿಶಾಯಾಂ ಚ ತಥೈವಾಗತ್ಯ ತತ್ಸ್ಥಲೇ |

ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಾಖ್ಯ ಶ್ರೀಮಾರ್ ಬ್ರಹ್ಮಪುರೀಂ ಪ್ರತಿ || ೪೦ ||

ಗಂತುಕಾಮಸ್ಸಭಗವಾಂ ಸ್ತತ್ರ ಸೀಸಪುರೇವಸತ್ |

ಸ ತು ಶುಶ್ರಾವಾರ್ಥರಾತ್ರೈ ಕ್ರೋಶನಂ ರೋದನಂ ಭೈಶಂ || ೪೧ ||

ಕರ್ಣಶಲ್ಯ ಇವಾಕ್ರೋಶೋ ದುಃಖಕೃಚ್ಛುಣ್ಣತಾಮಹಿ |

ಶಂಭುಭಕ್ತಾತುಲೋ ಬಾಲಃ ಸಾರ್ವತೀಸ್ತನ್ಯಪಾನತಃ || ೪೨ ||

ಸರ್ವಜ್ಞ ಶೃರಜನ್ಮೇವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋ ಮಹತ್ತರಃ |

ವೈಶ್ಯಕನ್ಯಾ ವೈಶ್ಯಪುತ್ರಭಾಗಧೇಯಪ್ರಚೋದಿತಃ || ೪೩ ||

ಯಾರಾದರೂ ದಯಪಾಲಿಸಿ.” ಎಂದು ಅವಳು ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು ಅದೇ ರಾತ್ರಿಯೇ ದೈವಗತಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವನಾಗಿ ಆ ಸೀಸ ಪುರದಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವಳು ಅಳುವ ಧ್ವನಿಯು, ಕೇಳುವವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂಕಟವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಇತ್ತು.

೪೨-೪೮. ೩ನೇ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನಾದ, ಸಾರ್ವತೀ ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಅವರಿಬ್ಬರ ಅದೃಷ್ಟದಿಂದ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಿದವನಾಗಿ ಸೀಸ ಪುರೇಶ್ವರನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಆ ಆರ್ತನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ವರ್ತಮಾನವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಕೊಂಡನು. ಅವನಿಗೂ ಆಗ ದಯೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ದುಃಖವುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸು

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮುಖಾದೀನಿ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಸೇವ್ಯ ಚ |

ತತ್ರಾಗತಃ ಶಿವಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯತ್ರ ಸೀಸಪುರೇಶ್ವರಃ || ೪೪ ||

ಆರ್ತಸ್ವರಂ ರೋದನಂ ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸುವಿಸ್ಮಿತಃ |

ಕಿಮೇತದಿತಿ ನಿಜ್ಞಾತುಂ ಕಂಚಿಚ್ಛಿಷ್ಯ ಮಚೋದಯತ್ || ೪೫ ||

ಸೋಪಿ ನಿಜ್ಞಾಪಯಾಮಾಸ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ರೋದನಕಾರಣಂ |

ಕಾರುಣ್ಯಪೂರ್ಣಹೃದಯೋ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣೋ ಹ್ಯನುಗ್ರಹಂ || ೪೬ ||

ಶೋಕಾರ್ತಾಯಾಂ ಚ ಕನ್ಯಾಯಾಂ ಕರ್ತುಮುದ್ಯೋಗವಾನಭೂತ್ |

ಅವಿಲಂಬಿತಮಭ್ಯೇತ್ಯ ಸ ಮೃತಂ ನೈಶ್ಯಪುಂಗವಂ || ೪೭ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ವಿಗತಸ್ಪ್ರಾಣಂ ಕನ್ಯಕಾಯಾಭಯಂ ದದನ್ |

ಸುಧಾದ್ರವಪುಷಂ ಸಾಂಬಂ ಶಂಭುಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಹೃದಂಬುಜೇ || ೪೮ ||

ಭಸ್ಮಾದಾಯ ಸ್ವಹಸ್ತೇನ ಮೃತ್ಯುಂ ಜಯಮನುಂ ಜಪತ್ |

ಪಂಚಾಕ್ಷರಂ ಜಪಂ ಚಾಪಿ ನೀಲಕಂಠಂ ಮನುಂ ಸ್ಮರನ್ || ೪೯ ||

ಒಸ್ಸಿತು ಅವನು ಆಗ ಬೇಗನೆ ವೈಶ್ಯ ಕುಮಾರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಸ್ತಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ಹೆದರ ಬೇಡವೆಂದು ಅಭಯ ಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಅವೃತಮಯ ಶರೀರದಿಂದ ಜಗನ್ಮಾತೆಯೊಡಗೂಡಿ ಇರುವ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದನು.

೪೯-೫೨. ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಭಸ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿದನು. ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ನೀಲಕಂಠನಾದ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಮೃತನಾದವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ, ಆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅವೃತ

ಮಂತ್ರತಂ ಭಸ್ಮ ಚಿಕ್ಷೇಪ ಗತಪ್ರಾಣಮುಖೇಂಗಕೇ ।

ವ್ಯಲೋಕಯತ್ ಸುಧಾದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸ್ವಯಂ ಗುಹಮಯಸ್ತದಾ ॥ ೫೦ ॥

ವೈಶ್ಯೋಽಪಿ ಲಬ್ಧಪ್ರಾಣಸ್ಥೌ ಮಂತ್ರಶಕ್ತ್ಯಾ ತ್ವನೋಘಯಾ ।

ಯಥಾ ನಿದ್ರಾವಸಾನೇ ಚ ತಥೋತ್ತಸ್ಥೌ ಮುದಂ ವಹನ್ ॥ ೫೧ ॥

ಪ್ರಾಣಪ್ರದಂ ಪ್ರಶಂಸಂತೋ ಜನಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಕನ್ಯಯಾ ।

ಪ್ರಣೇಮು ದ೦ಡವತ್ಪಾದಸಂಕಜದ್ವಯ ಮಾದರಾತ್ ॥ ೫೨ ॥

ಕನ್ಯಾ ಪರಿಜನಾ ಸ್ಸರ್ವೇ ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಯುತಾಃ ।

ಪುನಃ ಸಂಜಾತಜೀವಸ್ಯ ಚಕ್ರುರಾಲಿಂಗನಂ ವಿಶಃ ॥ ೫೩ ॥

ಊರುಜಾ ಸ್ಯಾಭಿಜಾತಾ ತು ನಾಸ್ಪೃಶತ್ತವಿಧಾನತಃ ।

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ವಂಶಜಾಚಾರಂ ಜನಾಃ ಪ್ರಾಪುರ್ಮಹಾದ್ಭುತಂ ॥ ೫೪ ॥

ಮಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಈ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಕೆಲಸದಿಂದ ಆ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾಣವು ಬಂದಿತು ಸವಿತೃವಾದ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವೈಶ್ಯನು, ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವವನು ಎಚ್ಚರವಾಗಿ ಏಳುವಂತೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಲೇ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಆ ಹುಡುಗಿಯೊಡನೆ ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದ ಆ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ದಂಡಾಕಾರವಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಆದರದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ಅವನು ತಾನು ಸಣ್ಣವು ನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಇದ್ದನು.

೫೩-೫೬. ಕನ್ಯೆಯ ಪರಿಜನರು ಎಲ್ಲರೂ ಬದುಕಿದ ಆ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಲಿಂಗನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಸತ್ಕುಲ ಪ್ರಸೂತಳಾದ ಆ ವೈಶ್ಯ ಕನ್ಯೆಯು ಅವನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದೇ ಇದ್ದಳು. ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಕುಲಾಚಾರವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಟ್ಟರು. ಬಹಳ ದಯೆಯಿಂದಲೂ, ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುವ ಆ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ಅಗತಾನೆ ಬದುಕಿಕೊಂಡ

ಜ್ಞಾನೇನ ದಯಯಾ ಪೂರ್ಣೋ ಮಹಾವೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ವೈಶ್ಯವರ್ಯಮಿತಿ ಸ್ವಾಹ ಸಂಜಾತಪ್ರಾಣಮಾತ್ಮನಾ

॥ ೫೫ ॥

ವೈಶ್ಯವಂಶಧ್ವಜಪಟಿ ವತ್ಸ ಮದ್ವಚನಂ ಶೃಣು ।

ಭಾಗ್ಯವದ್ಭಾಗಿನೇಯಸ್ತ್ವಂ ಭವಾನ್ಭಾಗ್ಯವತಾಂ ವರಃ

॥ ೫೬ ॥

ಶೋಭನೇ ವಾಶೋಭನೇ ವಾ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸತಿ ಕರ್ಮಣಿ ।

ಸ್ಪೃಷ್ಟಂ ಭವಾನ್ಯೋಗ್ಯ ಏವ ಧ್ರುವಂ ಮಾತುಲಕನ್ಯಯಾ

॥ ೫೭ ॥

ತಸ್ಮಾದತ್ಪ್ರೇವ ತತ್ಪಾಣಿಂ ಗೃಹಾಣ ತ್ವಂ ವಿಧಾನತಃ ।

ವಚನಂ ಮಮ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮೇವ ಗುರೋರ್ವಚಃ

॥ ೫೮ ॥

ಇತಿ ತದ್ಗಿರಮಾಕರ್ಣ್ಯ ಗುಣಿನಾಂ ಧನಿನಾಂ ವರಃ ।

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಮುನಾಚೇದಮೇವಂ ವೈದಿಕವಾರಣಂ

॥ ೫೯ ॥

ನ ಸಂತಿ ಬಾಂಧವಾ ಹ್ಯತ್ರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕರ್ಮಣಿ ।

ಸಾಕ್ಷಿಣೋಽಪಿ ನ ಹಿ ಸ್ವಾಮಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕರ್ಮ ತತ್ಕಥಂ

॥ ೬೦ ॥

ವೈಶ್ಯನ ಸಂಗಡ “ಎಲೈ ವೈಶ್ಯ ವಂಶಕ್ಕೆ ಧ್ವಜದಂತಿರುವ ಬಾಲಕನೇ ಕೇಳು. ನೀನು ಪುಣ್ಯವಂತರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಮತ್ತು ಅದೃಷ್ಟಶಾಲಿಯಾದ ವೈಶ್ಯನ ಸೋದರಳಿಯನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ.

೫೭-೬೦. ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳು ನಡೆಯುವ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸೋದರಮಾವನ ಮಗಳು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರು ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ನಂಬಿಕೆಯಂತೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ. ಗುರುವಾದ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ನಡೆಸಬೇಕಾದದ್ದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಗುಣವಂತರೂ, ಮತ್ತು ಧನವಂತರೂ, ಇಬ್ಬರಿಗೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವೈಶ್ಯನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ಆ ಗುರುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ “ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಂಧುಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇರಬೇಕು. ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಆಚರಿಸುವುದು” ಎಂದು ಜ್ಞಾನಪುರ್ಣ ಯೋಗಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ತಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೃತೀ ನೈದಿಕದೇಶಿಕಃ ।

ಗುರುಕ್ತಿಯುಕ್ತೇನ ವಚಸಾ ಬೋಧಯಾಮಾಸ ತಂ ಪುನಃ ॥ ೬೧ ॥

ಜಾತಮಾತ್ರಾ ಚ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ಮನಸಾ ಚ ಗಿರಾ ಪುರಾ ।

ಹಿತೃಭ್ಯಾಂ ಚ ಪ್ರದತ್ತೇತಿ ಸರ್ವೇ ಜಾನಂತಿ ಬಾಂಧವಾಃ ॥ ೬೨ ॥

ಅಶತಂ ಭುಶಮೀವ್ಯಕ್ತಕೂಪಾ ಸ್ತಿಸ್ವಂತಿ ಸಾಕ್ಷಿಣಃ ।

ಸರ್ವಸಾಕ್ಷೀ ಸುಂದರೇಶಸ್ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಪರಿಪೂರ್ಣಕಃ ॥ ೬೩ ॥

ಅಸ್ತಿ ಚೇದತ್ರ ಸಾಕ್ಷೀ ತು ತವ ವೈವಾಹಕರ್ಮಣಿ ।

ಮಧುರಾಯಾಂ ಸಮಾಯಾಂತಿ ಜ್ಞಾಪನಾಯ ಚ ಸಾಕ್ಷಿಣಃ ॥ ೬೪ ॥

ಪಾತಿವ್ರತ್ಯಪ್ರಭಾವೇನ ಪ್ರೀತಾಸ್ಸರ್ವವಿಶಾಂ ವರ ।

ತ್ವಯಾ ನೋಲ್ಲಂಘನೀಯಾದ್ಯ ಮನೂಜ್ಞಾ ತ್ವದ್ವಿತ್ಯೆಷಿಣಃ ॥ ೬೫ ॥

೬೧-೬೫. ಆಗ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಯುಕ್ತಿ ಯುಕ್ತವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದನು. "ಈ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ, ಅವಳ ತಂದೆಯು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ನೆಂದು ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಇದನ್ನು ಕನ್ಯೆಯ ಬಂಧುಗಳೆಲ್ಲರೂ ತಿಳಿದಿರುವರು. ಮತ್ತು ಇವಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನೂ, ಬನ್ನಿಯ ಮರವೂ, ಭಾವಿಯೂ, ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವರು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವನು. ಅವನು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವನು. ನಿನ್ನ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಇವರು ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುವುದಾದರೆ ಮಧುರಾ ನಗರಕ್ಕೂ ಬಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯವೆನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಇವರುಗಳು ಈ ಕನ್ಯೆಯ ಪಾತಿವ್ರತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಸಂತೋಷವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಬರುವರು. ಈಗ ನೀನು ನಿನಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳುವ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಬಾರದು.

ದೇಶೋಪಿ ಶಂಭೋಸ್ಸನ್ನಿ ಧ್ಯಾದ್ವಿಶೇಷತರ ಈರಿತಃ ।

ಕಾಲೋಪಿ ಲಗ್ನಪ್ರಾಬಲ್ಯಾತ್ ಸುತರಾನುತ್ತಮೋತ್ತಮಃ || ೬೬ ||

ಸುದೇಶೇ ಚ ಸುಕಾಲೇ ಚ ಶುಭಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಯಃ

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಸಂಪದ್ವಿಸ್ಸಾರ್ಥಂ ಸುಚಿರಮೇಧತೇ || ೬೭ ||

ತಸ್ಮಾತ್ಪುರುಷ್ ಸಹಸಾ ತತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ನುದಾ ।

ತವಾಪಿ ಸರ್ವವೈಶ್ವರ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ || ೬೮ ||

ಇತಿ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸ ತಸ್ಯಾಜ್ಞಾಂ ತಸ್ಯ ಸೀಸಪುರೇಶಿತುಃ ।

ಸನ್ನಿಧಾನಕರೋತ್ ಸದ್ಯಸ್ತತ್ಕನ್ಯಾಪಾಣಿಪೀಡನಂ || ೬೯ ||

ವೇದೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ವಿಧಿನಾಽಖಿಲಸಜ್ಜನೈಃ ।

ವೈದಿಕಪ್ರವರೋ ವೈಶ್ಯಂ ಸ್ವಾಜ್ಞಾಕಾರಿಣಮಾಸ್ತಿಕಂ || ೭೦ ||

೬೬-೬೭. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಶಿವನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಕಾಲವೂ ಕೂಡ ಸರಿಯಾದ ಲಗ್ನವು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಬಡಳ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಸರಿಯಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶುಭಕಾರ್ಯವು ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನೀನು ಈ ಕನ್ಯೆಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸು.

೬೮-೭೦ ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಇಲ್ಲವು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ, ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸೀಸಪುರೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವೈಶ್ಯನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿ ಕೊಂಡನು. ವೇದೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಸತ್ಪುರುಷರಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದ ಆ ವೈಶ್ಯನು ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕಾರಣ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ತಾನೇ ವಿವಾಹಸಂಬಂಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ,

ಸ್ವಾಂ ಪುರೀಂ ಪ್ರೇಷಯಾಮಾಸ ಸ್ವಯಮೇವ ಸಮಾಸ್ಯ ಚ |

ವೈವಾಹಿಕಂ ಕರ್ಮ ಸರ್ವ ಮಾಶೀರ್ಭಿರಭಿನಂದ್ಯ ತಂ || ೭೦ ||

ಸೋಽಪಿ ನೈತ್ಯವರ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾಂತಯಾ ಕಮನೀಯಯಾ |

ಪ್ರಣಪತ್ಯ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಚ ತಂ ಗುರುಂ ವಯಸಾ ಗುರುಂ || ೭೧ ||

ದಾಸೀದಾಸಗಣೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಸ್ವರ್ಣರತ್ನಾದಿಭಿರ್ಧನೈಃ |

ಮಂದಂಮಂದಂ ಪಥಿ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಾಪ ಮಧುರಾಪುರೀಂ || ೭೨ ||

ತತ್ರ ಸ್ಥಿತಜನಾನಾಂ ಸ ಸ್ವಸ್ಯ ನೈವಾಹಿಕಕ್ರಿಯಾಂ |

ಆಹ ಬಂಧುಜನೇಭ್ಯ ಸ್ವ ತೇಽಪಿ ತುಷ್ಠಾಃ ಪ್ರತುಷ್ಟಾಪುಃ || ೭೩ ||

ತತ್ರ ಬಂಧುಜನೈಸ್ಸಾರ್ಧಂ ಪೂಜಿತಃ ಪ್ರೀತಿಸಂಯುತಃ |

ಪ್ರಿಯಯಾ ಗುಣವತ್ಯಾ ಚ ರರಾಜಾತುಲಯಾ ಶ್ರೀಯಾ || ೭೪ ||

ಆಶೀರ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯು ಮಧು ರ ನಗರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಗುರುವಾಗಿರುವ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಂದರಳಾದ ಆ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ವೈಶ್ಯನು ತನ್ನ ಊರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಹೊರಡುವಾಗ ದಾಸಿಯಿಂದಲೂ, ಪರಿವಾರ ದವರಿಂದಲೂ, ಧನಕನಕರತ್ನವೇ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ನೊಡುತ್ತಾ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಅವನ ಮಧುರಾ ನಗರವನ್ನು ತಲೆಗೈದನು.

೭೪-೭೭. ಮಧುರಾ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಬಂಧು ಜನರಿಗೆ ತಾನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷ ಪಟ್ಟರು. ಮತ್ತು ಇವನನ್ನು ಶ್ಲಾಘನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ನೆಂಟರೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅವರಿಂದ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಗುಣವಂತೆಯಾದ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಹೋಲಿಕೆ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ

ಮಾತುಲಸ್ಯ ಧನೈಸ್ಸವ್ಯಃ ಸ್ವಕೀಯೈಶ್ಚ ಧನೈರಪಿ ।

ವಾಣಿಜ್ಯವರ್ಧಿತೈರನ್ಯೈರ್ಧನದೇನ ಸಮೋಽಭವತ್

॥ ೭೬ ॥

ಕಾಲೇನ ಲೇಭೇ ತನಯಂ ವಿನಯಾದಿಗುಣೈರ್ಯುತಂ ।

ವನಿತಾಯಾಂ ವರೇಣ್ಯಾಯಾಂ ಜನಿತಾಯಾಂ ಸ್ವಮಾತುಲಾತ್ ॥ ೭೭ ॥

ಪುರಾ ಯಾ ವನಿತಾ ತಸ್ಯ ವರ್ತತೇ ದುಗುಣೈರ್ಯುತಾ ।

ಸಾ ಸುತಾ ಸದ್ಗುಣೈರ್ಹೀನಾ ಸೂತೇ ದುಷ್ಟಶಿರೋಮಣೀನ್ ॥ ೭೮ ॥

ಪುತ್ರಾ ಸ್ತ್ರೀ ಜ್ಯಾಯಸೀಜಾತಾಃ ಕನೀಯಸ್ಯಾಸ್ಸ ತೇನ ಚ ।

ಪಾಂಸುಕ್ರೀಡಾಂ ಚ ಕುರ್ವಾಣಾಃ ಕದಾಚಿನ್ಮಾತೃಲಾಲಿತಾಃ ॥ ೭೯ ॥

ಸಜ್ಜನಂ ತಂ ದುರ್ಜನಾಸ್ತ್ರೇ ಪ್ರಹೃತ್ಯಾ ಮರ್ಷತೋ ಭೃಶಂ ।

ಪ್ರಯಯುಃ ಪ್ರಜವೇನ್ಯೇವ ಜನಯಿತ್ರೀಂ ನಿಜಾಂ ಪ್ರತಿ ॥ ೮೦ ॥

ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸೋದರಮಾವನ ದ್ರವ್ಯ, ತನ್ನದ್ರವ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಬಂದ ಲಾಭ, ಇನ್ನೂ ಇತರವಾದ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನು ಕುಬೇರನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದನು. ಕೆಲವುಕಾಲ ಕಳೆದನಂತರ ಇವನಿಗೆ ವಿನಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಒಬ್ಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಈ ಮಗುವಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳೇ ತಾಯಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

೭೭-೮೨. ಮೊದಲು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ಹೆಂಡತಿಯೂ, ದುರ್ಗುಣ ಉಳ್ಳವಳಾದ ಕಾರಣ ಮಕ್ಕಳೂ ದುರ್ಗುಣಗಳ್ಳವರಾಗಿದ್ದರು. ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ತಾಯಿಯರು ಲಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದುಷ್ಟರಾದ ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ಸಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋದರು. ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿಯ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಅಣ್ಣನು ಹೊಡೆದು ಇರುವುದರಿಂದ

ಕನೀಯಸೀಸುತಾಶ್ಚಾಪಿ ರುದನ್ಮಾತರಮಾಪ್ಯ ಚ |

ಪ್ರಹಾರಮಗ್ರಜಕೃತಂ ಹಾಹಾಕಾರಣಮಾತ್ಮನಃ

|| ೮೧ ||

ಸ್ಯಾಶಪತ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರಹರ್ತಾರೋ ನಶ್ಯಂತ್ವಿತಿ ಗಿರಾ ರುಷಾ |

ಜ್ಯಾಯಸೀ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕುದ್ಧಾ ತಾಮಿತ್ಯಭರ್ತ್ಸಯತ್

|| ೮೦ ||

ಕಾ ತ್ವಂ ತನ ತು ಕಾ ಜಾತಿಃ ಕಸ್ಯ ನಾ ಭವತೀ ಸುತಾ |

ತ್ವಾಂ ತು ಕೋ ವಾತ್ರ ಜಾನಾತಿ ಭರ್ತ್ಸಾ ಚ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾ ನ ಚ

|| ೮೩ ||

ವೇಶ್ಯಾವನ್ಮಮ ಭರ್ತಾರಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಸಿ ವಿಧಿನಾ ವಿನಾ |

ಮದ್ಭರ್ತಾ ತಾವಕಂ ಪಾಣಿಂ ನಾಗ್ರಹೀದಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಕಂ

|| ೮೪ ||

ತ್ವತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೇ ಕೋಽಪಿ ಸಾಕ್ಷೀ ಲೋಕೇ ನ ವಿದ್ಯತೇ |

ಅಸ್ತಿ ಚೇದ್ವದ ವೇಶ್ಯಾವತ್ ಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ಮೇ ಪತಿತ್ವಯಾ

|| ೮೫ ||

ನಮಗೆ ದುಃಖವು ವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎಂದು ಸೇಳಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಗೊಂಡು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಡೆದವರು ಹಾಳಾಗಲಿ ಎಂದು ಬೈದಳು. ಆ ಮಾತು ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೇಳಿತ್ತು. ಆಗ ಅವಳು ಕೋಪದಿಂದ ನಿಂದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು,

೮೩-೮೫. “ ನೀನು ಯಾರು? ನಿನ್ನ ಜಾತಿಯಾವುದು. ನೀನು ಯಾರ ಮಗಳು. ನಿನ್ನ ಗುರುತು ಇಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಇರುವುದು. ನನ್ನ ಗಂಡನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ. ನೀನಾಗಿಯೇ ಸೂಳೆಯ ಹಾಗೆ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತೀಯೆ. ನನ್ನ ಗಂಡನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗ್ನಿ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ನಿನಗೂ ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೂ ಮದುವೆಯಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ನೀನು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಸೂಳೆಯ

ತ್ವಂ ದಾಸೀ ಮದ್ಧನಂ ಸರ್ವಂ ಧನಂ ಚಾಪಿ ಗೃಹಂ ಮಮ ।

ಪ್ರಸ್ಥಂ ಚ ಯೋಗ್ಯಾನೈವ ತ್ವಂ ಪುತ್ರಾಂ ಶಪಸಿ ಮೇ ವೃಥಾ || ೮೬ ||

ತ್ವಂ ಭರ್ತುರ್ಮಾತುಲಸುತಾ ಯದಿ ಭರ್ತಾ ಚ ತೇ ಕರಂ ।

ಗೃಹೀತಂ ಚಾಪಿ ವಿಧಿನಾ ಸಾಕ್ಷಣಂ ತ್ವಾನಯಾಶು ನಃ || ೮೭ ||

ಏವಮುಕ್ತಾ ಸತತ್ತ್ನಾ ಸಾ ಗಣಮುಖ್ಯಾ ಕನೀಯಸೀ ।

ಮಂದಂ ಮಂದಂ ಚ ತಾಮಾಹ ಲಜ್ಜಾ ವನತಕಂಧರಾ || ೮೮ ||

ಪ್ರಾಣಪ್ರದಾನದಕ್ಷಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಸ್ಯ ಯೋಗಿನಃ ।

ಸನ್ನಿಧೌ ತೇನ ವಿಧಿನದ್ಗ್ರಾಹಿತೋ ಮತ್ಕರಗ್ರಹಃ || ೮೯ ||

ತತ್ರ ಸೀನಪುರೇ ರಮ್ಯೇ ಸಮಸ್ತದುರಿತಾಪಹೇ ।

ಅನ್ಯಯಾಸ್ಸಾಕ್ಷಿಣಸ್ಸಂತಿತಂ ಭುಕೋಪಶಮೀದ್ರುಮಾಃ || ೯೦ ||

ಹಾಗೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ನೀನು ಒಬ್ಬಳು ದಾಸಿಯು. ಧನವೆಲ್ಲವೂ ನನ್ನದು. ಈ ಮನೆಯೂ ಧನವೂ ಎಲ್ಲವೂ ನನ್ನದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಇಲ್ಲ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಮ್ಮನೆ ಬಯ್ಯಬೇಡ

೮೬-೯೦. ನೀನು ನನ್ನ ಗಂಡನ ಸೋದರ ಮಾವನ ಮಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನೂ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದವರನ್ನು ಹೇಳು. ಅವರನ್ನು ಕರೆದು ಅವರಿಂದ ಹೇಳಿಸು ” ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿದಳು. ಸವತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚಿಕ್ಕ ಹೆಂಡತಿಯು ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಕೊಂಡು “ಪ್ರಾಣದಾನ ಮಾಡಿದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿವಾಹವು ನೆರವೇರಿರುವುದು. ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುವ ಶಕಿಯುಳ್ಳ

ಸಮಸ್ತದೇವರೂಪ ಸ್ವ ಸಮೀ ಚಾಗ್ನಿಸ್ವರೂಪವಾನ್ ।

ಗಂಗಾದಿಸರ್ವತೀರ್ಥೈಕಸ್ವರೂಪಃ ಕೂಪ ಉತ್ತಮಃ

॥ ೯೦ ॥

ಸ ಏವ ಸುಂದರೇಶೋ ನಸ್ತತ್ರ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪವಾನ್ ।

ಇತಃಪರಂ ತು ವಕ್ತವ್ಯಂ ಮಮ ನಾಸ್ತಿ ತ್ವಯಾ ಸಹ

॥ ೯೧ ॥

ಸರ್ವಂ ಜಾನಾತಿ ಭರ್ತಾ ಮೇ ಕ್ರೂರಾ ತ್ವಂ ರಾಕ್ಷಸಾಧಮೇ ।

ಮತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೇ ಸಾಕ್ಷೀ ಕೋಪಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ಕಥ್ಯಸೇ

॥ ೯೨ ॥

ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಂಶಸಂಭೂತ ಸ್ವ ಚ ವೈದಿಕವಾರಣಃ ।

ಶಿಷ್ಯೈಷ್ಣೋಡಶಸಾಹಸ್ರೈರ್ಯುಕ್ತಃ ಕ್ಷಪಣಶಿಕ್ಷಕಃ

॥ ೯೩ ॥

ಶ್ರುತ್ವೇತಿಜ್ಞಾಯಿಸೀ ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಹ ಪುನಃ ಸ್ವಯಂ ।

ಸಾಕ್ಷಿಭಿರ್ನುಮ ದೂರಸ್ಥೈಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಜಾಯತೇ ಕಥಂ

॥ ೯೪ ॥

ರವ್ಯವಾದ ಸೀಸಪುರದಲ್ಲಿ ಶಂಭುವೂ, ಶಮಿ ವೃಕ್ಷವೂ, ಕೂಪವೂ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುವುವು. ಶಂಭುವು ಎಲ್ಲಾ ದೇವತಾ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವನು ಶಮಿವೃಕ್ಷವು ಅಗ್ನಿಯ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವುದು. ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಭಾವಿಯೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವುದು.

೯೨-೯೬. ಶಿವನಾಗಿರುವ ಆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನೇ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವನು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದದ್ದು ಇಲ್ಲವು. ನನ್ನ ಮರಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿರುವುದು. ನೀನು ನೀಚಳಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಯಾಗಿ ಕ್ರೂರಳಾಗಿ ಇದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನ ಮದುವೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಂಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ ನಾಸ್ತಿಕರ ಶಿಕ್ಷಕನಾದ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯೂ ಅವನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಜನ ಶಿಷ್ಯರೂ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ”

ಸಾಕ್ಷಿಣಶ್ಚೇತ್ಸಮಾಗತ್ಯ ತೇ ಸರ್ವೇತ್ಯ ವಿಶಾಂ ಪುರಃ ।

ಯದಿ ವ್ಯಕ್ತೀಕರಿಸ್ಯಂತಿ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವಂ ಸರ್ವಸಮ್ಮತಂ

॥ ೯೬ ॥

ತದಾ ಭವಸಿ ಶುದ್ಧಾ ತ್ವಂ ಸತೀನಾಂ ಚ ಶಿರೋಮುಖಃ ।

ಶಿವಲಿಂಗಂ ಶಮೀವೃಕ್ಷಂ ಕೂಪಂತ್ಯಾ ಯಾತು ತೇ ತ್ರಯಂ

॥ ೯೭ ॥

ಅನ್ಯಥಾ ತ್ವಂ ಚ ವೇಶ್ಯಾವನ್ಮಮ ಭರ್ತುರ್ನ ಸಂಶಯಃ ।

ತೇನೈವ ವಿಧಿನಾನೂಥಾ ಜಾನಂತಿ ಸಕಲಾ ಜನಾಃ

॥ ೯೮ ॥

ಶ್ರುತ್ವೇತಿ ಬಂಧುತಾಮಧ್ಯೇ ಸಪತ್ನೀ ವಚನಕ್ರಿಯಾಂ ।

ಕನೀಯಸೀ ವಿಶಃ ಪತ್ನೀ ದುಃಖೇನಾಸ್ಯಾನತಾನನಾ

॥ ೯೯ ॥

ಭುಕ್ತಿಂ ವಿಹಾಯ ನಿದ್ರಾಂ ಚ ನಿನಾಯ ಬಹು ಚಿಂತಯಾ ।

ತದ್ರಾತ್ರಿಂ ವತ್ಸರಮಿವ ಭರ್ತಾರಂ ಚಾಹಿ ಮೌನಿನಂ

॥ ೧೦೦ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು “ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ನಂಬಿಕೆಯು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟುವುದು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಈಗ ಈ ವೈಶ್ಯರ ಮುಂದೆ ಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಆಗ ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮ್ಮತವಾಗುವುದು.

೯೭-೧೦೦. ನಿನ್ನ ಸಾಕ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಇಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯರ ಎದುರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತು ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ವಿವಾಹವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ನೀನು ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮುಖೆಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ನೀನು ಸೂಳೆಯಾಗಿ ಇರುತ್ತೀಯೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಮದುವೆಯಾದವಳಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವರು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಸವತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಆಗ ಅವಳು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಖವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಅವಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರವೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದು ವರ್ಷಕಳೆದಂತೆ ಕಳೆದಳು. ಅವಳ ಪತಿಯು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು.

ಅಥ ಪ್ರಾತಸ್ಸಮುತ್ಥಾಯ ಭರ್ತೃಪಾದೌ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ |

ಸಾಕ್ಷೀಣೋ ಹ್ಯಾನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುಂದರೇಶಕೃಪಾಬಲಾತ್ || ೧೦೧ ||

ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತೀ ಚಾಸ್ತು ಮಮ ತೇಽಪಿ ಕುಲಸ್ಯ ಚ |

ಭರ್ತುರಾಜ್ಞಾಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸರ್ವಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಯತಃ || ೧೦೨ ||

ಗಂತುಮೀಶಾಲಯಂ ಮೇದ್ಯ ದೇಹಿ ಚಾನುಮತಿಂ ಪ್ರಿಯ |

ಸೋಽಸ್ಯ ಸ್ತ್ರಿತಿ ಸುದುಃಖಾರ್ತಃ ಪಶ್ಯೇತ್ ಚಾನುಮತಿಂ ದದೌ || ೧೦೩ ||

ಭರ್ತುರಾಜ್ಞಾ ಮವಾಪ್ಯಾಥ ವೈಶ್ಯಕನ್ಯಾ ಸುತೇನ ಚ |

ಸಂಸ್ನಾಯ ಹೇಮಪದ್ಮಿನ್ಯಾಂ ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ || ೧೦೪ ||

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುಂ ಶಂಭುಂ ದಿವ್ಯಲಿಂಗಾಕೃತಿಂ ಶಿವಂ |

ದಯಾಸಿಂಧುಂ ಚ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಸರ್ವಾಪದ್ಭಯಹಾರಿಣಂ || ೧೦೫ ||

೧೦೧-೧೦೪. ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು. “ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆಸುತ್ತೇನೆ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೂ ನಿನ್ನ ವಂಶಕ್ಕೂ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು ಸ್ತ್ರೀಯು ವತಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ನನಗೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೊಡು. ” ಎಂದು ಗಂಡನನ್ನು ಬೇಡಿದಳು. ಅವನು ವೈಸನಪಡುತ್ತಾ ಅವಳು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಆಗ ವೈಶ್ಯ ಪುತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೇಮಪದ್ಮಿನೀ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದಳು. ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದಳು.

೧೦೫-೧೦೬. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹಾಲಾಸ್ಯಪ್ರಭುವಾದ ದಿವ್ಯಲಿಂಗದ ಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಶಿವನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅವನು ಭಕ್ತರ ವಿಪತ್ತನ್ನೂ ಎಲ್ಲಾ ಭಯವನ್ನೂ, ನಾಶಮಾಡುವವನು, ದಯೆಯುಳ್ಳವನು. ಭಕ್ತರಿಗೆ

ಭಕ್ತಾಯತ್ತಂ ಪಾರ್ವತೀಶಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದಂ ಹರಂ ।

ಅನಂತಧುಃಖಸಿಂಧೂನಾಂ ಪ್ರಲಯಾನಲಸನ್ನಿಭಂ || ೧೦೬ ||

ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯಂ ಸರ್ವಸಾಕ್ಷೀಣಮೀಶ್ವರಂ ।

ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ರುದಂತೀ ಸಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಮಾಸ ಶಂಕರಂ || ೧೦೭ ||

ಶಂಭೋ ಮನ್ನಾಥ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸಮಸ್ತಾಭೀಷ್ಟದಾಯಕೇ ।

ಕೃಪಾಲಯ ಮಹೇಶಾನ ಪಾಪತೂಲಾನಲೋ ಮಮ || ೧೦೮ ||

ಶ್ರೀಮತ್ಕದಂಬಕಾಂತಾರ ಪುರಂದರವಿಮಾನಗೇ ।

ತ್ವದನುಗ್ರಹತ ಸ್ವಾಮೀ ಯದ್ಗೃಹಂ ಪತಿದೇವತಾ || ೧೦೯ ||

ಪರಿಪಾಲಯ ಮಾಂ ದೇವ ಮಮ ವಿಜ್ಞಾಪನಂ ಶೃಣು ।

ಸೀಸಗ್ರಾಮಸ್ಥಿ ತಾ ಅಸ್ಮತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಸಾಕ್ಷಿಣಃ || ೧೧೦ ||

ಅಧೀನನಾಗಿರುವನು ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯಾದ ಅವನು ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾದ ದುಃಖವುಳ್ಳವರೇ ದುಃಖವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುವನು. ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನಾನಂದರೂಪನಾಗಿರುವನು. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಶ್ವರನಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅಳುತ್ತಾ ಬೇಡಿಕೊಂಡಳು.

೧೦೮-೧೧೦. “ ಎಲೈ ಶಂಭುವೇ, ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಸರ್ವಜ್ಞನೇ, ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ದಯಾಮಯನೇ, ಮಹೇಶ್ವರನೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಪಾಪಗಳೆಂಬ ಹತ್ತಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಕದಂಬಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರನ ವಿಮಾನದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ನಾನು ಪತಿ ದೇವತೆಯಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು. ಸೀಸಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ನನ್ನ ವಿವಾಹದ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾದ ಶಂಭು, ಕೂಪ, ಶರ್ಮೀವೃಕ್ಷಗಳು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ

ಶಂಭುಕೂಪಶಮೀವೃಕ್ಷಾ ಅತ್ರಾಯಾಂತ್ವಲಿಂಬಿತಂ ।

ಶ್ರೀಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ-ಯೋಗೀಂದ್ರಃ ತ್ವದ್ಭಕ್ತೋ ಯದಿ ಸತ್ಯತಃ ॥ ೧೧೧ ॥

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೋ ಭವ ಮೇ ಸ್ವಾಮಿ ವರದಸ್ಸರ್ವಸನ್ನಿಧೌ ।

ನಾಗತಂ ತ್ರಿತಯಂ ಚೈತತ್ತ್ಯಕ್ತ್ಯಾಮ್ಯೇವ ಕಲೇಬರಂ ॥ ೧೧೨ ॥

ಇತಿ ಸಾಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ ಶಂಭುಃ ಪತಿದೇವತಯಾ ತಯಾ ।

ವಿಜ್ಞಾಯ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರೀಳಾಂ ಚ ದುಃಖಂ ಚ ಕರುಣಾನಿಧಿಃ ॥ ೧೧೩ ॥

ಸ್ತುತ್ವಾಥ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಂ ಚ ತ್ವತ್ಸ್ವಪಾದೃಷ್ಟಿಪಾತತಃ ।

ತೇನೈವ ಸ್ತ ಸಮುದ್ವಾಹಂ ಕಾರಯಿತ್ವಾಸ್ಯ ನೈ ವಿಶಃ ॥ ೧೧೪ ॥

ಪ್ರೇಷಿತತ್ವಾಚ್ಚ ತಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ತಸ್ಯಾಭೇದತ್ವತಃ ಪ್ರಭುಃ

ಸಂಪೂರ್ಣಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧಯೋಗಿನಸ್ತ್ವಪಿ ಚಾತ್ಮನಃ ॥ ೧೧೫ ॥

ಮಾಡು. ಅವುಗಳು ಬೇಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಭಕ್ತನಾಗಿರುವುದು. ನಿಜವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ, ನೀನು ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗು. ಸಾಕ್ಷಿಗಳು ಮೂರುಜನರೂ ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವೆನು.”

೧೧೩-೧೧೬. ಪತಿದೇವತೆಯಾದ ಅವಳು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಮಾಡಿದಳು. ಅದನ್ನೂ, ಅವಳ ನಾಚಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನೂ, ದುಃಖವನ್ನೂ, ಕೂಡ ದಯಾಳು ವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ಅವನು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣ ಯೋಗಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಿದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ಣಯೋಗಿಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿ ಅವನ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರಳಾಗಿ, ಅವನಿಂದಲೇ ಇವಳು ಆ ವೈಶ್ಯನನ್ನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಳು. ಅವನೇ ಇವಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿರುವನು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಗೂ ನನಗೂ ಭೇದವೇ ಇಲ್ಲವು. ಎಂದು ಪ್ರಭುವಾದ

ಕೃತಾರ್ಥಯಾಃ ಕನ್ಯಾಯಾ ವಿಶಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಿತೋಽಭವತ್ |
ಸಿದ್ಧರೂಪಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಃ ಕ್ವಪಾನಿಧಿಃ || ೧೧೬ ||

ಸ್ವಯಂಭೂತಾನ್ಮಹಾಲಿಂಗಾತ್ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟ್ಯಾ ವಿಲೋಕ್ಯ ತಾಂ |
ದತ್ವಾ ಚಾಭಯಮಸ್ಯಾಸ್ತ ಸಮಾಹೂಯ ಪುರಸ್ತಥಾ || ೧೧೭ ||

ಷಟ್ಕ್ಲಿಣಮುಂಟಪೇ ತಿಷ್ಠ ಸ್ಮರ ತತ್ಸಾಕ್ಷಿಣೋ ಮುದಾ |
ಆಹೂಯ ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಸ್ವಲಿಂಗೇಶಾನಕೋಣತಃ || ೧೧೮ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ರಿತಯಮೇತಚ್ಚ ಸೀಸಗ್ರಾಮಾತ್ಸಮಾಗತಾಃ |
ಸರ್ವೇ ಜನಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸ್ತೇ ತಯಾ ಸಾಕಂ ಸಮಾಗತಾಃ || ೧೧೯ ||

ಸೇನಾರ್ಥಮಾಗತಾಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಶಶಂಸುಃ ಕನೀಯಸೀಂ |
ದಯಾಪರಂ ಚ ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣಂ ಚಾಪಿ ಶಂಕರಂ || ೧೨೦ ||

ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಆ ವೈಶ್ಯನ ಮತ್ತು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕೃತಾರ್ಥತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು
ಕೊಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಆಗ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಪತಿಯಾದ ಅವನ
ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಸಿದ್ಧನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

೧೧೬-೧೨೦ ಸ್ವಯ ಮುದ್ಭವವಾಗಿರುವ ಆ ಮಹಾ ಲಿಂಗದಿಂದಲೇ
ದಯೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅವಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಅವಳಿಗೆ
ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. “ ನೀನು ಆರು ಕಂಬಗಳ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿದ್ದು
ಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸು ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ತಾನೂ ಸಂತೋಷ
ದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಅವರು ತನ್ನ ಶಿವಲಿಂಗದ ಈಶಾನ್ಯ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ
ಬಂದು ನಿಂತರು. ಸೀಸ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅವರು ಮೂರು ಜನ
ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.
ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು, ಸೇನೆಗಾಗಿ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು, ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನು
ನೋಡಿದಳು. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು. ದಯೆ
ಯಿಂದ ಇರುವ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಹೊಗಳಿದರು

ತಸ್ಯಾ ಭರ್ತಾ ಜ್ಞಾತಯಶ್ಚ ನಿಂದಯಾಮಾಸತು ಭೈಶಂ ।

ಪತ್ನೀಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂ ರಾಗಿಣೀಂ ಚ ಧೀಕಾರಂ ಚಾಪಿ ಚಕ್ರತುಃ ॥ ೧೨೧ ॥

ಶಮೀವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಮೂಲೇ ಯೇ ನಾಗಾಸ್ತತ್ಪ್ರಕಪೂರ್ವಕಾಃ ।

ತೇಷ್ಯಾಯಾತಾಸ್ಸುಂದರೇಶಸ್ಯಾಜ್ಞಯಾ ಭಕ್ತರಕ್ಷಿತುಃ ॥ ೧೨೨ ॥

ಸಿದ್ಧರೂಪೀ ಸುಂದರೇಶ ಕಾರುಣ್ಯಾದ್ರ್ಯಕಟಾಕ್ಷತಃ ।

ವೀಕ್ಷಿತಾ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಸಾ ಲಬ್ಧಾ ತ್ಯಂತದುರ್ಲಭಾನ್ ॥ ೧೨೩ ॥

ಪುತ್ರೇಣ ಸಕಲತ್ರೇಣ ಭರ್ತ್ರಾ ಚ ಶ್ರೀಮತಾ ಸಹ ।

ಉವಾಸ ಮುದಿತಾ ಭೂತ್ವಾ ಕಾಂತ್ಯಾ ಚ ಯಶಸಾ ಶ್ರಿಯಾ ॥ ೧೨೪ ॥

ಅಂತೇ ಭರ್ತ್ರಾ ಚ ಸಹಿತಾ ಶಿವಲೋಕಮವಾಪ ಸಾ ।

ಕನೀಯಸೀ ಪುಣ್ಯವತೀ ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧವೀಕ್ಷಣಾತ್ ॥ ೧೨೫ ॥

೧೨೧-೧೨೫. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅವಳ ಗಂಡನೂ ಬಂಧುಗಳೂ, ಎಲ್ಲರೂ, ಬಹಳ ನಿಂದಿಸಿ ಧಿಕ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಶಮೀ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ತಕ್ಷಕನೇ ಮೊದಲಾದ ನಾಗರು ಮೊದಲಾದವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಸಿದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಇರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದಯಾಸೂರ್ಯವಾದ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರಳಾದ ಆ ವೈಶ್ಯ ಪುತ್ರಿಯು, ತನಗೆ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿರುವ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು. ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರ ಕಳತ್ರರೊಡನೆ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುವ ತನ್ನ ಪತಿಯೊಡನೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದಳು. ಜ್ಞಾನಸಂಬಂಧ ಯೋಗಿಯ ಕಟಾಕ್ಷ ವೀಕ್ಷಣದ ಬಲದಿಂದ, ಅವಳು ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವಳಾಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ಸುಖವಾಗಿದ್ದಳು. ಅನಂತರ ಅವಳು ಪತಿಯೊಡನೆ ಶಿವ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದಳು.

|| ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ||

ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮಾಲೀಲಾ ಚತುಷ್ಕೂಟಪುರೇಶಿತುಃ |

ಚತುರ್ಧಶಸು ಲೋಕೇಷು ಪ್ರಥಿತಾ ಗದಿತಾ ಮಯಾ || ೧೨೬ ||

ಇತಿ ಲೀಲಾಂ ಚತುಷ್ಕೂಟಂ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಶೃಂಗೋತಿ ಯಃ |

ತಸ್ಯ ಸಾಪಾಃ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತಿ ವಹ್ನಿನಾ ತೂಲರಾಶಿವತ್ || ೧೨೭ ||

ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಸೌಭಾಗ್ಯಪುತ್ರಮಿತ್ರಾದಿಸಂಯುತಃ |

ಭುಕ್ತ್ವಾತ್ರ ವಿಪುಲಾನೋಗಾನಂತೇ ಸಾಯುಜ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೨೮ ||

ಮೀನಾಕ್ಷೀರಮಣಸ್ಯಾಪಿ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಸತ್ಯಪಾಂ |

ಲಬ್ಧ್ವಾ ಭಕ್ತಿಂ ಶಾಂಭವೀಂ ಚ ಜನ್ಮಹೀನಃ ಶಿವಂ ವ್ರಜೇತ್ || ೧೨೯ ||

ಬಹುನಾತ್ರ ಕಿಮುಕ್ತೇನ ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಕೃಪಾಂ ಪರಾಂ |

ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಂಭೋಃ ಪಾದಯೋಶ್ಚ ನಿಶ್ಚಲಾಂ ಭಕ್ತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ || ೧೩೦ ||

೩೨೬. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :---ಚತುಷ್ಕೂಟ ಪುರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪ
ನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು. ಇವೆಲ್ಲವೂ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುವು.

೧೨೭-೧೨೮. ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಈ ಲೀಲೆಯನ್ನು
ಕೇಳಿದವನು, ಹತ್ತಿಯ ರಾಶಿಯು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ನಾಶವಾಗುವಂತೆ, ಪಾವಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುವನು ಆಯಸ್ಸು, ಆರೋಗ್ಯ, ಸೌಭಾಗ್ಯ, ಪುತ್ರ, ಮಿತ್ರ, ಇವೆಲ್ಲದ
ರಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿನ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ
ಶಿವನ ಸಾಯುಜ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೨೯-೧೩೦. ಶ್ರೀ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ
ಉತ್ತಮವಾದ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, ಶಿವನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಮುಂದೆ
ಜನ್ಮಗಳೆಲ್ಲದವನಾಗಿ, ಶಿವನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾಗುವನು. ಬಹಳವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯ ಬೇಕಾದದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವೆನು. ಶ್ರೀ ಮೀನಾಕ್ಷೀ
ದೇವಿಯ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಉತ್ತಮವಾದ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದವನಾಗಿ
ಶಿವನ ಪಾದಕಮಲದಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಶಂಭುಕೂಪಶಮೀವೃಕ್ಷಾನಯನಂ ನಾಮ
ಸಪ್ತತಿತಮೋಧ್ಯಾಯಃ

ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣದ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತೆಯ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಿಯಲ್ಲಿ
ಶಂಭು, ಕೂಪ, ಶಮೀ ವೃಕ್ಷಾನಯನವೆಂದು ಹೆಸರುಳ್ಳ
ಎಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದಿರುವುದು.

॥ ಶ್ರೀ ॥

॥ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ॥

ಹಾ ಲಾ ಸ್ಯ ನಾ ಹಾ ತ್ತ್ವೈಂ

—❦—

ಅಥ ಶ್ರೀ ಸ್ವಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ

ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

—❦—

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಇತಿ ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥಸ್ಯ ಲೀಲಾಸ್ವರ್ವಾ ಅನುಕ್ರಮಾತ್ ।

ಪ್ರೋವಾಚ ಕುಂಭಸಂಭೂತೋ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಮಹಾತ್ಮನಾಂ

॥ ೧ ॥

ತೇ ಶ್ವತ್ಸಾ ಋಷಯಸ್ಸರ್ವೇ ಮುಕ್ತಿಮಂಟಪಸಂಸ್ಥಿತಾಃ ।

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶಸ್ಯ ಕೃಪಯಾ ನಿತರಾಂ ಭಕ್ತಿಮವಾಪ್ಸುರ್ವ

॥ ೨ ॥

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾ ಭವೇಯುಶ್ಚ ಗುರುಂ ತಂ ಕುಂಭಸಂಭವಂ ।

ಮತ್ಪಾ ಕೃತಾರ್ಥಾ ಋಷಯೋ ಲೋಕಾಋಷಿಮುನ್ಯತಃ

॥ ೩ ॥

ನಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯವು

೧-೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು :—ಕುಂಭದಿಂದ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿದ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು, ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನು ಆಚರಿಸಿದ ಲೀಲೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಮುಕ್ತಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿದರು. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ದಯೆಯಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾದರು. ಅವರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದರು. ಅವರು ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯನ್ನು ಗುರುವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡರು. ಕೃತಾರ್ಥರಾದ ಅವರು ಲೋಕಾಋಷಿಮುನ್ಯತನೇ

ಗಂಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈಸ್ಸುಮೇಧೈಶ್ಚ ಅರ್ಚಯಾಮಾಸತು ಶ್ವಿನಂ ।

ಜಾಂಬೂನದಮಯೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಕಹ್ಲಾರಕಮಲಾದಿಭಿಃ

॥ ೪ ॥

ತ್ರಿದಿವಸ್ತ್ರೀರನೇಕೈಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈ ರತ್ನೈಶ್ಚ ಕಾಂಚನೈಃ ।

ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋರತ್ನಂ ತತ್ಕಲತ್ರಂ ಚ ಪೂಜಿತಂ

॥ ೫ ॥

ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ಮುನಿವರೈರ್ದಿವ್ಯೈರಂಬರಾಭರಣಾದಿಭಿಃ ।

ತತಸ್ಸ ಕುಂಭಸಂಭೂತೋ ವಸಿಷ್ಠಾ ದಿಮಹಾತ್ಮನಾಂ

॥ ೬ ॥

ಅಶೀರ್ವಾಗ್ವಿರನಂತಾಭಿ ರತ್ನಂತಪ್ರೀತಿಮಾತನೋತ್ ।

ಅನುಗ್ರಹಕೃತಾದೃಷ್ಟಾಃ ತೇನ್ಯಾಂಚ್ಛೋತೃ ಜನಾನಪಿ

॥ ೭ ॥

ತೇಭ್ಯಃ ಕಾಮಾನಪಿ ದದಾವಿಹಾಮುತ್ರ ಸುದುರ್ಲಭಂ ।

ಅಥಾತ್ಮನೋ ದ್ವಾದಶಾಂತೇ ನಿಷ್ಕಲೇತ್ಯಂತನಿರ್ಮಲೇ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಶಿವಪದೇ ಶಿವಪ್ರಾಪ್ತೈಃ ಕಸಾಧನೇ

॥ ೮ ॥

ಇರುವ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯನ್ನು ಗಂಧ, ಪವಿತ್ರವಾದ ಹೂವುಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಹೂವುಗಳು, ಕಲ್ಹಾರ ಪುಷ್ಪ, ಕಮಲ ಪುಷ್ಪ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೂವುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿದರು.

೫-೭. ಬಹಳ ಮಂದಿ ದೇವತಾ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ಚಿನ್ನ ಇವುಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಮುಷಿಗಳು ಉತ್ತಮವಾದ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾ ಮಹಿಮುರ್ದರಿಗೂ ಬಹಳ ಅಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಬೇರೆಯ ಇತಿ ಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವರಿಗೂ, ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ದಯಾ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ, ಇಹ ಪರಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ಇಷ್ಟಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು.

೮-೧೧. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಶಿವನ ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗಿ ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮನ ದ್ವಾದಶಾಂತನೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ಶಿವ

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಂ ಶಂಭುಂ ಶಿವಂ ಪರಮಕಾರಣಂ ।

ಸರ್ವವೇದಾಂತಸಂಸ್ತುತ್ಯ ಮಶೇಷಪುರುಷಾರ್ಥದಂ

॥ ೯ ॥

ಸಮಸ್ತಜಗದಾಧಾರಂ ಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಧರಂ ಹರಂ ।

ಆದಿಮುಧ್ಯಾಂತರಹಿತಂ ವಿಭುಂ ಸೋಮಂ ಪರಾತ್ಪರಂ

॥ ೧೦ ॥

ನಿಶ್ಚಲೇನ ಚ ಚಿತ್ತೇನ ನಿರ್ಮಲೇನ ವಿಭಾವ್ಯ ಚ ।

ಆನಭೂಯ ಶಿವಾನಂದಂ ತನ್ಮಯೋಭೂತ್ಸ ಕುಂಭಜಃ

॥ ೧೧ ॥

ವಸಿಷ್ಠಾ ದ್ಯಾ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಮಹಿಮಾಂ ಸುಂದರೇಶಿತುಃ ।

ಶ್ರುತ್ವಾ ತಮೀಶ್ವರಂ ದ್ರಷ್ಟುಮೌತ್ಸುಕ್ಯೈ ಸುತರಾಂ ದಧುಃ

॥ ೧೨ ॥

ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನು— “ ಶಿವನನ್ನು ಹಾಲಾಸ್ಯ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಶಿವನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿರುವನು. ವೇದಾಂತ ಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವು. ಶಿವನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು. ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಧಾರ ವಾಗಿರುವನು. ಶಿವಲಿಂಗದ ಆಕಾರದಿಂದ ಇರುವವನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಲಯ ಮಾಡುವವನು. ಆದಿ, ಮಧ್ಯ, ಕೊನೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರತಕ್ಕವನು. ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳು, ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ಇರುವವನು. ಎಂದು ದ್ವಂದ್ವವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಪರಿ ಶುದ್ಧವಾದ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಬಗೆಯಾದ ಧ್ಯಾನವು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯಾಗಿ, ಅದರಿಂದ ಆನಂದ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಆನಂದಾನುಭವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಾಗೆ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಶಿವಭಾವದಿಂದ ಇರುತ್ತಾ, ಶಿವನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು.

೧೨-೧೪. ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕೆಂದು, ತಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅತಿಶಯವಾದ ಕುತೂಹಲವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಥಾಗಸ್ಯೇ ಸಮಾಧಿಂ ಚ ವಿಸೃಜ್ಯೋನ್ನೀಲಿತೇ ಸತಿ |
ಪುನಸ್ತಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ನಿಖಿಲಾ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ

|| ೧೩ ||

ಭಗವಃ ಕುಂಭಸಂಭೂತ ಗುರುಭೂತ ಸ್ವಮೇವ ನಃ |
ತ್ವದ್ಗುರುಂ ಸುಂದರೇಶಾನಂ ದರ್ಶಯಸ್ವ ಜಗದ್ಗುರುಂ

|| ೧೪ ||

ವಾರಾಣಸೀಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮಣಿಕರ್ಣಾಸ್ತುಟೇ ಶುಭೇ |
ಹರಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತಾನೇತ್ಯ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಂ ವಿಧಾಯ ನಃ

|| ೧೫ ||

ದಯಾವತಸ್ತವ ಮುಖರಾಕಾಚಂದ್ರ ನಿನಿಸ್ಸೃತಂ |
ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರೇಶಸ್ಯ ಪಾದಾಬ್ಜಾಮೃತ ಮದ್ಭುತಂ

|| ೧೬ ||

ಪೀತ್ವಾ ತರಾಂ ಸುಸಂತುಷ್ಟಾಃ ಕೃಪಯಾ ತವ ಸದ್ಗುರೋ |
ಶೈವತಾಂ ಸತತಾಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಜೀವತಾನುಪಿ ಮುಕ್ತಿದಂ

|| ೧೭ ||

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ತನ್ನ ಶಿವ ಧ್ಯಾನದ ಅತಿಶಯವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು ಮುಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರು.

೧೪-೧೫. ಎಲೈ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯೇ—ನೀನು ನಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ. ಗುರುವಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಗುರುವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಗುರುವಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸು. ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಮಣಿಕರ್ಣಿಕಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ನಮಗೆ ಚಿತ್ತ ಶುದ್ಧಿಯು ಉಂಟಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು.

೧೬-೧೭. ಎಲೈ ಸದ್ಗುರುವೇ- ದಯಾವಂತನಾದ ನಿನ್ನ ಚಂದ್ರನಂತಿರುವ ಮುಖದಿಂದ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಪುರೇಶ್ವರನ ಪಾದ ಕಮಲದ (ಮಕರಂದವನ್ನು) ಅಮೃತ ಪಾನಮಾಡಿದ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರುವೆವು. ಅದು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಿದವರಿಗೂ, ಕೇಳಿದವರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಶಿವನ ಪಾದ ಕಮಲವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಕ್ತಿಯು, ಪ್ರಾಣಿಗಳ

ಜಂತೂನಾಂ ಸುಮಹಾಜ್ಞಾನಸಾಶಮೂಲಹರಂ ಪರಂ ।

ಪರಮಾಮೃತಸಂಪ್ರಾಪ್ತೌ ಪೂರ್ವೈಸ್ಸಧ್ವಿ ರುಪಾಸಿತಂ || ೧೮ ||

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಂ ಶ್ರವಣಾದಪಿ ಸಿದ್ಧಿದಂ ।

ಪ್ರವೇಶಮಾತ್ರಾಜ್ಞಂತೂನಾಂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಯಕಂ || ೧೯ ||

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಾಖ್ಯಾಂ ಚ ಬಿಭ್ರಾಣಂ ಸುರದುರ್ಲಭಂ ।

ಸದ್ಬೋಗಂತವ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರ್ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಮಹಾಪುರೀಂ || ೨೦ ||

ಕೃಪಾಲೋ ರಕ್ಷ ರಕ್ಷಾ ಸ್ನಾನಾರ್ಥಯಿತ್ವಾ ತು ತತ್ಸ್ಥಲಂ ।

ತತ್ತೀರ್ಥಂ ಚ ಶಿವಾಖ್ಯಂ ಚ ಲಿಂಗಾನಾಮಾದಿನುಂ ಚ ತತ್ || ೨೧ ||

ತಾಪತ್ರಯಹರಂ ಪುಣ್ಯಂ ವಸತಾಂ ಮನುಜಾದಿನಾಂ ।

ಇತಿ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿತಸ್ಸರ್ವೈರ್ವಸಿಸ್ವಾದಿನುನೀಶ್ವರೈಃ || ೨೨ ||

ಪ್ರತಿ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ, ಪಾಶ ರೂಪವಾದ, ಮೂಲ ಕಾರಣವಾದ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾಶ ಗೊಳಿಸುವುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪೂರ್ವಿಕರಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಈ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಇರುವರು.

೧೯-೨೨. ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ, ಹಾಲಾಸ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶಿವ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಪುರವೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ದೇವತೆಗಳೂ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ, ಈ ಮಹಾ ನಗರಕ್ಕೆ ನಾವು ಈಗ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಇರುವೆವು. ಎೞೈ ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಗುರುವೆ, ನಮಗೆ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತೋರಿಸು. ಪವಿತ್ರಕರವಾದ ಆ ತೀರ್ಥವನ್ನೂ, ಶಿವ ಲಿಂಗಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆದಿಯಾದ, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುವವರ ತಾಪತ್ರಯವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ, ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ನಮಗೆ ತೋರಿಸು. ಕಾಪಾಡು, ಕಾಪಾಡು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ವಸಿಸ್ಥನೇ ಮೊದಲಾದ ಮುಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿದರು.

ಭಗವಾಃ ಕುಂಭಸಂಭೂತೋ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶೇತಿಭಕ್ತಿಮಾನ್ |

ಅನಂದಾತಿಶಯೇನಾಶು ಸಾನಂದಾಶ್ರುವಿಲೋಚನಃ

|| ೨೩ ||

ತಥಾ ಕರಿಷ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹರ್ಷಗದ್ಗದಯಾ ಗಿರಾ |

ಅನ್ಯೇದ್ಯುಃ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ನಿತ್ಯಕೃತ್ಯಂ ವಿಧಾಯ ಚ

|| ೨೪ ||

ಮಣಿಕರ್ಣ್ಯಾಂ ಮಹಾತೀರ್ಥೇ ವಿಶ್ವನಾಥಂ ಪುಣಮ್ಯು ಚ |

ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ವಿಶ್ವನಾಥಂ ನತ್ವಾ ಧುಂಡಿವಿನಾಯಕಂ

|| ೨೫ ||

ದಂಡಪಾಣಿಂ ಚ ನತ್ವಾಥ ಪುರೀಂ ಸರ್ವಾಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಚ |

ನತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ನಾನಾಮುನಿಗಣಾವೃತಃ

|| ೨೬ ||

ಅಕರೋದ್ಗಂತುಮುದ್ಯೋಗೌ ಶಿವಲೋಕಂ ಭುವಿ ಸ್ಥಿತಂ |

ಪತಿವ್ರತಾ-ಶಿರೋರತ್ನಕಲಕ್ರೇಣ ಚ ಸಂಯುತಃ

|| ೨೭ ||

೨೩. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಅಗಸ್ಯ ಋಷಿಯು ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಭಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆನಂದ ಬಾಷ್ಪಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನಿಗೆ ಋಷಿಗಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಿಕಾರವಾದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ “ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

೨೪-೨೭. ಅಗಸ್ಯ ಋಷಿಯು ಮಾರನೆಯದಿನ ಬೆಳಗಾದ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು, ಉತ್ತಮ ತೀರ್ಥವಾದ ಮಣಿಕರ್ಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ನಾನವೇ ಮೊದಲಾದ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ, ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ದೇವಿಗೂ, ಧುಂಡಿ ವಿನಾಯಕನಿಗೂ, ದಂಡಪಾಣಿಗೂ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ನಗರವಿಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ, ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅನೇಕ ಋಷಿ ಸಮೂಹದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆ (ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ) ಹೊರಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಪತಿವ್ರತಾ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ, ಶಿಷ್ಯರೊಡನೆಯೂ, ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಂತರಿಕ್ಷಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಟನು.

ತಪೋವಿಮಾನಮಾರುಹ್ಯ ಸಶಿಷ್ಯ ಸ್ವ ನಭೋಗತಃ ।

ವಸಿಷ್ಠಾದಿಮುನೀಂದ್ರಾಶ್ಚ ಸ್ವತಪೋಭಿಃ ಕೃತಾನಿ ಚ

॥ ೨೮ ॥

ವಿಮಾನಾನ್ಯಧಿರುಹ್ಯ ದ್ರಾಗನುಜಗ್ಮುರ್ಘಟೋದ್ಭವಂ ।

ಅಭಾತಿ ಕುಂಭಸಂಭೂತ ಸ್ತ್ರೀಃ ಸಮಸ್ತ್ರೈರ್ನುನೀಶ್ವರೈ

॥ ೨೯ ॥

ತಾರಶಾರಾಪರಿವೃತೋ ರಾಕಾಚಂದ್ರ ಇವಾಂಬರೇ ।

ಶಿಷ್ಯೈರನೇಕೈ ಸ್ತೇಜಿಷ್ಯೈರ್ಭೂಷಿತೈಃ ಕುಂಭಜನ್ಮ ಸಃ

॥ ೩೦ ॥

ವ್ಯೋಮಯಾನಂ ವಾಲಖಿಲ್ವೈರ್ಭಾತಿ ಭಾನೋರ್ವಿಮಾನವತ್ ।

ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ಪುಣ್ಯವೃಕ್ಷಾಂಶ್ಚ ಸ್ವಪಕ್ಷಫಲಸಂಯುತಾನ್

॥ ೩೧ ॥

ಪುಷ್ಪಾ ನದೀಶ್ಚ ಗಂಗಾದ್ಯಾ ಸ್ವರಾಂಸಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ ।

ತಪೋವನಾನಿ ಪುಷ್ಪಾನಿ ಪವಿತ್ರಾಶ್ಚ ವನಸ್ಥಲೀಃ

॥ ೩೨ ॥

೨೮-೩೨. ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು, ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ವಿಮಾನಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಆಗ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಆ ಮುನೀಂದ್ರರೊಡನೆ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ದಪ್ಪವಾದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಬಹಳ ತೇಜಶ್ಯಾಲಿಗಳಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯ ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಮಾನವು, ವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸೂರ್ಯನ ವಿಮಾನದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊವುಗಳಿಂದಲೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಣ್ಣಾಗಿರುವ ಫಲಗಳಿಂದಲೂ, ಕೂಡಿರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಮರಗಳು, ಪವಿತ್ರವಾದ ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳು, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಸರೋವರಗಳು, ಪುಣ್ಯಕರವಾದ ತಪೋವನಗಳು, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಕಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಶ್ರೀಶೈಲವೇ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ನೋಡುತ್ತಾ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಶ್ರೀ ಶೈಲಪ್ರಮುಖಾ ಶೈಲಾ ಶಿವೇನಾಧಿಷ್ಠಿತಾ ವರಾನ್ ।

ಪ್ರಾಸಾದೈರ್ಗೋಪುರೈರುಚ್ಚೈಃ ಪ್ರಾಕಾರೈಶ್ಲೋಭಿತಾನಿ ಚ ॥ ೩೩ ॥

ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಾಣ್ಯನಂತಾನಿ ಶ್ರೀಮತ್ಕಾಂಚ್ಛಾದಿಕಾನಿ ಚ ।

ವಿಲೋಕ್ಯ ವಿಸ್ಮಿತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮುದಾ ಚ ಪರಯಾ ಯುತಃ ॥ ೩೪ ॥

ತೇಷಾಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಖಿಲಂ ವದಂಸ್ತೇಷಾಂ ಮಹಾಮುನಿಃ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಶಿವಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸೀಮಾಂತೇಷು ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಂ ॥ ೩೫ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯಾಖ್ಯಂ ಮಹಾಸಾಲಂ ಗೋಪುರೈರತಿರಂಜಿತಂ ।

ದದರ್ಶ ಕುಂಭಸಂಭೂತಶ್ಚಕ್ರವಾಲಾದ್ರಿಸನ್ನಿಭಂ ॥ ೩೬ ॥

ವಿಮಾನಾದವರುಹ್ಯಾಶು ವಸಿಷ್ಠಾದೈರ್ಮುನೀಶ್ವರೈಃ ।

ಸಾರ್ಥಂ ಪ್ರಣಾಮಮಕರೋತ್ತಸ್ಥೈ ಸಾಲವರಾಯ ಚ ॥ ೩೭ ॥

ಗೋಪುರಾಣಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿಮಾನಂ ಚ ಮಹಾದ್ಭುತಂ ।

ತತಃ ಕದಂಬವಿಪಿನಂ ಶಿವಸ್ಯ ಮುನಿಭಿಃ ಸಹ ॥ ೩೮ ॥

೩೩-೩೮. ಎತ್ತರವಾದ ಗೋಪುರಗಳಿಂದಲೂ, ಪ್ರಾಕಾರದಿಂದಲೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ, ಅನೇಕವಾದ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಉಂಟಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿ ಸಂತೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯು, ಆಯಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಗೋಪುರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಚಕ್ರವಾಳ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ, ಕೋಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅಗ ಅವನು ಕೂಡಲೇ ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳೊಡನೆ ವಿಮಾನದಿಂದ ಇಳಿದು ಆ ಕೋಟಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಅವನು ಗೋಪುರಗಳು, ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾದ ಶಿವನ ವಿಮಾನ, ಕದಂಬವಿನ, ಇವುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

ತತಃ ಪ್ರವೇಶಯಾವಯಸ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾಂ ಪುರೀಂ ।

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾ ಭವಾನೋದ್ಯೋತ್ಯತಿಪ್ರೀತಾ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ॥ ೩೯ ॥

ತತೋ ವೇಗವತೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಗಂಗಾಂ ಸಮಾಗತಾಂ ।

ಪುರಾ ಶಿರಸಿ ಶಂಭೋಶ್ಚ ಸ್ಥಿತಾಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಛಿವಾಜ್ಞಯಾ ॥ ೪೦ ॥

ಸಮಾಗತಾಂ ನದೀರೂಪಾಂ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾಯಿನೀಂ ।

ಸಮಂತ್ರಂ ವಿಧಿನಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತತ್ರ ಚಕ್ರಮುನೀಶ್ವರಾಃ ॥ ೪೧ ॥

ತರ್ಪಣಾದೀನಿ ವಿಧಿವದ್ದೇವರ್ಷಿಪಿತೃತ್ವಪ್ರಯೇ ।

ಅಥೋತ್ತರ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯ ಲಿಂಗಂ ಸಂಸೇವ್ಯ ಚೇಶ್ವರೀಂ ॥ ೪೨ ॥

ನತ್ವಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಶಂಭುಂ ಪ್ರಾದಕ್ಷಿಣ್ಯಂ ವಿಧಾಯ ಚ ।

ಸಪ್ತಸಾಗರತೀರ್ಥೇ ಚ ಸಂಸ್ನಾಯ ಕೃತತರ್ಪಣಾಃ ॥ ೪೩ ॥

೩೯-೪೨. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರೂ ಗೋಣವೆಂದು ಬಹಳ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. ಶಿವನ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ಅನಂತರ ಗಂಗಾನದೀ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ, ಶಿವನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ವಾಗಿ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದಳಾದ ವೇಗವತೀ ನದಿಯಾಗಿ ಹರಿಯುವ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಷನುಸಾರವಾಗಿ ಮಂತ್ರ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವ ರೆಲ್ಲರೂ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಇವರ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮಕ್ಷನು ಸಾರವಾಗಿ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನೂ, ದೇವಿಯನ್ನೂ, ಸೇವಿಸಿದರು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ಅನೇಕಸಾರಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

೪೩-೪೭. ಅವರು ಸಪ್ತಸಾಗರ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ದೇವತೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು. ಸಪ್ತ ಸಾಗರ ತೀರ್ಥವೆಂಬುವುದು, ಶಿವನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವ ಶಿವತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಾಗೆಯೇ

ದೇವಾದೀನಾಮತಿಪ್ರೀತಿಮಕುರ್ವಾ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ।

ಸಪ್ತಸಾಗರತೀರ್ಥಂ ಚ ಸಾಗರೈಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಂ

॥ ೪೪ ॥

ಶಿವತೀರ್ಥಸಮಾಯುಕ್ತೇ ಮಹಾಶಂಭುನಿರ್ಮಿತೇ ।

ಕಲೇರಗ್ರೇ ಹ್ಯಾದಿಕಾಲೇ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಚಾಗ್ರತಃ

॥ ೪೫ ॥

ಸ್ವಸ್ವ ನಾಮಯುತಂ ಸಪ್ತ ದಿಕ್ಷು ಮುಕ್ತಿದಮಾತ್ಮನಾ ।

ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಣತಿಂ ಕೃತ್ವಾ ತೀರ್ಥಂ ಚೈವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ

॥ ೪೬ ॥

ದೇವಾದೀನಾಮತಿಪ್ರೀತಿಂ ಕುರ್ವಂತೋ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ ।

ತತ್ರ ದಕ್ಷಾ ಚ ದಾನಾನಿ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾನಪಿ

॥ ೪೭ ॥

ಅಥ ಹೇಮಾರ್ಜನೀತೀರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕುಂಭಭಿದೇನಲೇ ।

ಸಂಕಲ್ಪ್ಯಾಘಹರೈರ್ಮಂತ್ರೈ ಸ್ಸಂಸ್ಥಾ ತಾಸ್ತೇ ಸುಭಸ್ಮನಾ

॥ ೪೮ ॥

ಸಪ್ತ ಸಾಗರಗಳೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಕಲಿಯುಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿ ಇರುವುದು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಈ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಏಳು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಾಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಆ ಋಷಿಗಳು ದಾನಮಾಡಿ, ದೇವತೆಗಳ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

೪೮-೫೧. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಹೇಮಾಬ್ಜಿ ನೀ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಅಲ್ಲಿ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಭಸ್ಮೋದ್ಧೂಳನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಭಸ್ಮದಿಂದ ತ್ರಿಪುಂದ್ರ ಧಾರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಸರ್ವ ಪಾಪನಾಶಕಗಳಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಶಿರಸ್ಸು, ಕಂಠ, ಬಾಹು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದರು. ಅವರು ಇಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕನನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಮಯೂರ ವಾಹನ

ಅಲಿಪ್ಯಾಂಗಾನ್ಯಶೇಷಾಣಿ ಧೃತ್ವಾ ಚೈವ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಕಂ ।

ತಥಾ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಶ್ಚ ಸಮಸ್ತಾಘಹರಾಃ ಪರಾಃ

॥ ೪೯ ॥

ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಕಂಠೇನ ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ದೃತ್ವಾ ಸರ್ವಮುನೀಶ್ವರಾಃ ।

ಅಭೀಷ್ಟಸಿದ್ಧಿದಂ ಸಿದ್ಧಿವಿನಾಯಕಮುಪಾಸ್ಯ ಚ

॥ ೫೦ ॥

ಷಡಾನನಂ ಬರ್ಹಿವಾಹಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ।

ಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಮಹಾದೇವೀಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನತ್ವಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ

॥ ೫೧ ॥

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಕ್ರಮೇಣೈವ ಚಂಡೀಶಂ ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ।

ಪುನಃ ಪುನ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಸ್ತುತೈಃ ಸ್ತುತ್ವಾ ಸ್ತವಪ್ರಿಯಾಂ

॥ ೫೨ ॥

ಸುತರಾಂ ಪ್ರೀಣಯಾಮಾಸುಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ।

ಸಾಪಿ ದೇವೀ ದದೌ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೀಕೃತ್ಯ ಶಂಕರಂ

॥ ೫೩ ॥

ನಾದ ಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದರು. ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಮಹಾದೇವಿಯ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

೫೨-೫೩. ಅವರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಯ ಕ್ರಮದಿಂದ ಚಂಡೀಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅನಂತರ ಬದಲಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿ, ಬಹಳ ಮೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಂತೋಷ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ದೇವಿಯು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಳಾಗಿ, ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಅಣಿ ಮಾಧ್ಯಷ್ಟ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವಂತೆಯೂ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ಭಕ್ತಿಂ ಸ್ವಸಾದಯುಗ್ಮೇ ಚ ಐಶ್ವರ್ಯಮಣಿಮಾದಿಕಂ |

ಅಥ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೈಕೈಶ್ಚ ಸುಂದರೇಶಾಲಯಂ ದ್ವಿಜಾಃ

|| ೫೪ ||

ವೃಷಭಾಗ್ರೇ ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯ ದ್ವಾರಪಾಲಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ |

ನಂದಿಕೇಶಂ ಚ ಸುಯಶಾ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ

|| ೫೫ ||

ಅಥ ದಿವ್ಯವಿನೂನಸ್ಥಂ ಲಿಂಗಾನಾಂ ಚ ಸಮಷ್ಟಿಕಂ |

ಆದಿಲಿಂಗಂ ಮಹೇಶಸ್ಯ ಕೈವಲ್ಯಾದ್ವೈತರೂಪಿಣಂ

|| ೫೬ ||

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರವಶಾ ಅಭರ್ವ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |

ಅಥ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಪ್ರಸ್ತುತ್ಯ ಸ್ತುತ್ಯಂ ತಂ ಸೋಮಸುಂದರಂ

|| ೫೭ ||

ವಿಧಿನಾ ಪೂಜಯಾಮಾಸು ಷೋಡಶೈರುಪಚಾರಕೈಃ |

ಪೂಜಾಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಸರ್ವೇಷಿ ಹ್ಯಗಸ್ತ್ಯಮುನಿನಾ ದ್ವಿಜಾಃ

|| ೫೮ ||

೫೪-೫೮. ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿದರು. ವೃಷಭದ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ದ್ವಾರಪಾಲಕರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು. ಬಹಳ (ಹೆಸರು ವಾಸಿಯಾದ) ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು. ಇವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸೇವಿಸಿದ ನಂತರ ಸರ್ವ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಗೂ ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ, ದೇವನಿರ್ಮಿತವಾದ ವಿಮಾನಗಲ್ಲಿರುವ, ಬಹಳ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಕರವಾದ ಆದಿಲಿಂಗರೂಪದಿಂದ ಇರುವ, ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಉಂಟಾದ ಭಕ್ತಿಯು (ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು) ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗಲೇ ಋಷಿಗಳು ಸ್ತುತಿಮಾಡಲು ಅರ್ಹನಾದ ಸೋಮಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅವರು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಯೊಡನೆ ಪೂಜೆಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದನಂತರ ಪ್ರಾಕಾರವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಪರಿವೃತ್ಯಾತಿಪ್ರಾಕಾರಂ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ ।

ಶ್ರೀರುದ್ರೈಸ್ಸಂಪ್ರಣಮ್ಯೇಶಂ ಸ್ತುತ್ಯಂ ತಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ || ೫೯ ||

ಸ್ತೋತ್ರೈರ್ಬಹುವಿದೈಸ್ಸುತ್ವಾ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಲಿಂಗಂ ಚ ವಿಸ್ಮಯಂ ।

ಪೂಜಾಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಸರ್ವೇಪಿ ಹ್ಯಗಸ್ತೈನ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ || ೬೦ ||

ಈಶಸ್ಯಾಗ್ರೇ ವ್ಯವೇಶಂ ಚ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಮಹೇಶಿತುಃ ।

ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಶ್ರಯಂ ಚಾಂಡಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ತಂ ನಂದಿನಂ ಶುಭಂ || ೬೧ ||

ಮಧ್ಯೇ ವಿಷಾಣಯೋರ್ಧ್ವಷ್ಟ್ವಾ ಲಿಂಗಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಂ ಶಿವಂ ।

ಹಾಲಾಸ್ಯಲಿಂಗಂ ಮಾಲಾಭಿರ್ವೇಷ್ಟಿತಂ ಚೋತ್ಪಲಾದಿಭಿಃ || ೬೨ ||

ಸತಾರಂ ಸರ್ವಮಂತ್ರಾದ್ಯಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರಮಘಾಪಹಂ ।

ಹರಶಬ್ದಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ದ್ವಿವಾರಂ ಚ ತ್ರಿವಾರಕಂ || ೬೩ ||

೫೯-೬೨. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಬಹಳ ವಿಧವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಮಾಡಿ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದರು. ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು. ಆಗಸ್ಯಋಷಿಯೊಡನೆ ಶಿವನ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿರುವ ವೃಷಭೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನೈದಿಲೆಯಹೂವಿನ ಹಾರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಹಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವ, ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯೂ, ಮಂಗಳಕರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು, ವೃಷಭದ ಶೃಂಗಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು. ತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವ ನಂದಿಯನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರು.

೬೩-೬೪. ಮಂತ್ರಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆದಿಯಾಗಿರುವ ಬೀಜಮಂತ್ರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಾಪನಾಶಕವಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹರ ಶಬ್ದವು ಮೊದಲು ಬರುವಂತೆ ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರಿ ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವರು ಶಿವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಋಷಿಗಳ ಭಕ್ತಿಯೂ, ಮತ್ತು ಪೂಜೆಯೂ ಅವುಗಳಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು

ಉಚ್ಯತೇ ಸರ್ವೇ ಪಠಂತಿಸ್ಮದ್ಭಿರ್ದೃತ್ವಾ ಹೃದಿ ಪಡಕ್ಷರಂ ।
ತೇಷಾಂ ತುಷ್ಟ್ಯ ಸ್ಪಂದರೇಶೋ ಮುನೀನಾಂ ಭಕ್ತಿಪೂಜನೈಃ ॥ ೬೪ ॥

ಸ್ತುತೋ ಮಯಾ ಸ್ವಯಂಭೂತಮಹಾಲಿಂಗಾಚ್ಚಿರಂತನಾತ್ ।
ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಃ ಶಂಭುರಾವಿರಾಸೀತ್ ಪರಶ್ಚಿವಃ ॥ ೬೫ ॥

ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಪ್ರತೀಕಾಶ ಸ್ಪಷ್ಟಿದಾನಂಗನಿಗ್ರಹಃ ।
ವರದಾಭಯಗಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ವಿರಾಜಿತತನುಶ್ಚಿವಃ ॥ ೬೬ ॥

ಪರಶ್ವಘೇನ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಧರೋ ಯುವಾ ।
ಮೀನಾಕ್ಷಾ ಸಹಿತಶ್ಚಿವಃ ವ್ಯಪಭೋಪರಿಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥ ೬೭ ॥

ವರದೋಸ್ತಿ ಪ್ರಸನ್ನೋಽಹಂ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ।
ವೃಣೇದ್ಧಮಿಷ್ಟಾರ್ಥದಾಸ್ಯಾಮಿ ವರಾನ್ದೇವಸುದುರ್ಲಭಾನ್ ॥ ೬೮ ॥

ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಿವೇನೋಕ್ತಂ ವಚನಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ ।
ಹರ್ಷಾಶ್ರುಪೂರ್ಣನಯನೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ಭಕ್ತಿತಃ ಕೃತೈಃ ॥ ೬೯ ॥

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದನು. ಹಾಲಾಸ್ಯಪತಿಯಾದ, ಪರಶಿವನಾದ ಸುಂದರೇಶನು, ಅವರ ಎದುರಿ
ನಲ್ಲಿ ಪುರಾತನವಾದ ಶಿವಲಿಂಗದಿಂದ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯರಕಾಂತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ,
ವರದ ಅಭಯ ಹಸ್ತಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಕಾಣಿಸಿ
ಕೊಂಡನು. ಅವನು ಮೀನಾಕ್ಷಿದೇವಿಯೊಡನೆ ಇದ್ದನು. ಯೌವನ ವಯಸ್ಸಿನ
ಆಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನು “ವ್ಯಪಭ ವಾಹನನಾಗಿರುವ ಆ ದೇವನೇ ನಾನು.
ವರವನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ನಿಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆನು.
ವರವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ, ನೀವು ಕೇಳುವ ವರವು ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು
ನಾನು ಕೊಡುವೆನು” ಎಂದು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

I “ಓಂ ಹರಹರ ನಮಶ್ಚಿವಾಯ II ಓಂ ನಮಶ್ಚಿವಾಯ” (ಎಂದು ಮಂತ್ರವು)

೬೯-೭೩. ಆ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಶಿವನು ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದರು.
ಉನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಋಷಿಗಳು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಗೆ

ಸ್ತವೈರತ್ಯಂತಸಂತುಷ್ಟೋ ವಾಚಾ ಪ್ರಾಹ ಮುನೀಶ್ವರಾನ್ |
ಯುಷ್ಮದ್ಭುಕ್ತಿಪ್ರಭಾವೇನ ಭುಕ್ತೇರ್ಮುಕ್ತೇಶ್ಚ ಹೇತುನಾ

|| ೭೦ ||

ಮಯಾ ಪ್ರೀತೇನ ಯುಷ್ಮಾಕಮಿಹ ಭುಕ್ತಿಃ ಪರತ್ರ ಚ |
ದತ್ತಾ ಮುಕ್ತಿಶ್ಚ ಸಾಯುಜ್ಯರೂಪಿಣೀ ಪರಮಾಮೃತಾ

|| ೭೧ ||

ಸರ್ವಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಾಯ ರಹಸ್ಯಂ ಪ್ರಬ್ರವೀಮಿ ವಃ |
ಭೂಲೋಕಶಿವಲೋಕೇಷು ಮದೀಯಾ ಮಹತೀ ಪುರೀ

|| ೭೨ ||

ನಾನುತಶ್ಚಾರ್ಥತಶ್ಚಾಪಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಿತಿ ಚ |

ಭುಕ್ತಿಂ ಮುಕ್ತಿಂ ಚ ಯುಗಪದ್ವೇ ವಾಂಛಂತಿ ಮಹೀತಲೇ

|| ೭೩ ||

ನಿವಸಂತು ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇತಿಪಾವನೇ |

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಮಿದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತೂಲಜಾತಾನಲೋಪಮಂ

|| ೭೪ ||

ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿರುವ ಶಿವನು ನಿಮಗೆ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕಾರಣನಾದ ನಾನು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ನಿಮಗೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಭೋಗವನ್ನೂ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಾಯುಜ್ಯರೂಪವಾದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವೆನು. ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮಗೆ ರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವೆನು. ನಾನು ಈಗ ನೆಲಸಿರುವ ಈ ದೊಡ್ಡದಾದ ನಗರವು ಭೂಲೋಕ, ಶಿವಲೋಕವೆಂದು, ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು. ಈ ಹೆಸರು ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿರುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇದನ್ನು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಂದೇಕಾಲದಲ್ಲಿಹೊಂದಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರು ಬಹಳ ಪವಿತ್ರವಾದ ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಲಿ.

೭೪-೭೮. ಪಾಪಿಗಳಾದವರೂ ಕೂಡ ಪಾಪರಾಶಿಯೆಂಬ ಹತ್ತಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಯಂತೆ ಇರುವ ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾಗುವರು. ಕಲ್ಲಿನಂತೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವರೂ, ಚರಪ್ರಾಣಿಗಳೂ

ಪಾಪಿನೋಪಿ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಶು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾ ನಿರೈನಸಃ |

ಜಂಗಮತ್ವಂ ಗತಾ ಯೇ ಚ ಸ್ಥಾವರತ್ವಂ ಚ ಯೇ ಗತಾಃ || ೭೫ ||

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಾಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಪುರಿಂ ಗತಾಃ |

ಕಾಶ್ಯಾದಿಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರೇಷು ದೇಹಾಂತೇ ಮುಕ್ತಿರೀರಿತಾ || ೭೬ ||

ಮುಕ್ತಾ ಜೀವಂತ ಏನಾಸೌ ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯಪುರೇ ಜನಾಃ |

ಜೀವಂತಶ್ಚ ಭವಂತೋದ್ಯ ಮುಕ್ತಾ ಏವ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ || ೭೭ ||

ಮತ್ಸನೋಽಗತ್ಯ ಏನಾಯಂ ತತ್ಪತ್ನೀ ಮಪ್ಪ್ರಿಯಾಸಮಾ |

ತಯೋಃ ಕೃಪಾದೃಗ್ನಿಷಯಃ ಕೋ ವಾ ಸಂಸಾರದುಃಖಭಾಕ್ || ೭೮ ||

ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಸಮಾಧೌ ನಿಯಮೇ ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಗತ್ಯ ಏವ ಸಃ |

ತತ್ಸಮೋ ನ ಹಿ ಲೋಕೇಷು ಮತ್ಸ್ಮರೂಪವಿದಶ್ಚ ಸಃ || ೭೯ ||

ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾಗಿಯೇ ಇರುವರು. ಕಾಶಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ದೇಶವು ನಾಶವಾದ ನಂತರ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವಾಗಲೇ ಮುಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ಆದ್ದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನಿಮ್ಮ ಜೀವಿತಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈಗಲೇ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಿರಿ. ಈ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ನನಗೆ ಸಮಾನನಾಗಿರುವನು. ಆ ಮುನಿಯ ಪತ್ನಿಯಾದ ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ ದೇವಿಯು ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಸಮನಾದ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವಳು. ಆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ದಯಾಪೂರಿತವಾದ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಯಾರಾದರೂ, ಸಂಸಾರ ದುಃಖವನ್ನು ಪುನಃ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

೭೯-೮೨. ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಧ್ಯಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯಮದಿಂದ ಇರುವುದರಲ್ಲಿಯೂ, ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಯು ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು. ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಅಗಸ್ತ್ಯಮುನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ

ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಜ್ಞತಾ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಾನುಗ್ರಹಕಾರಿಣೀ ।

ತತ್ಸರ್ವಜ್ಞತಯಾ ಯೂಯಂ ಕೃತಾರ್ಥಾ ಏವ ಸತ್ವತಃ ॥ ೮೦ ॥

ಮುನೀಶ್ವರಾನುದೀರ್ಘಶಃ ಕೃಪಾಲು ಸ್ತುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ವರದಾಭಯಸಾಣಿಭ್ಯಾ ಮಸ್ಪೃಶತ್ಯಂಭಸಂಭವಂ ॥ ೮೧ ॥

ಮದ್ಭಕ್ತಾನಾಮಗ್ರಗಣ್ಯೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ಕುಂಭಜನ್ಮದಃ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧ್ಯೈತಿಷ್ಠ ಸರ್ವಮುನೀಶ್ವರೈಃ ॥ ೮೨ ॥

ಭುಕ್ತಿಂ ಮುಕ್ತಿಂ ಚ ಲಭತಾಂ ತ್ರಿದಶೈರಪಿ ದುರ್ಲಭಾಂ ।

ನಿವಸಂ ಶ್ಚ ಮಹಾಕ್ಷೇತ್ರೇ ಹಾಲಾಸ್ಯೇ ನೃತ್ಯಭೂತಲೇ ॥ ೮೩ ॥

ಆದಿಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮತ್ಸ್ವರೂಪೇ ಪರಾಶಕ್ತಿಮಯೇ ನುನು ।

ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೀನಶ್ರೇಶಃ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟ್ಯಾ ವಿಲೋಕ್ಯ ತಾನ್ ॥ ೮೪ ॥

ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವನು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವನು. ನೀವು ಅವನ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥರಾದಿರಿ. ” ಎಂದು ದಯಾಶಾಲಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿ, ತನ್ನ ವರದಾಭಯ ಹಸ್ತಗಳಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾ ಮಹಿಮನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ನನ್ನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು. ಇವನು ಮುಷಿಗಳೆಲ್ಲರೊಡನೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ, ದೇವತೆಗಳೂ ಹೊಂದಲಶಕ್ಯವಾದ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಿ.

೮೩-೮೪. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಪರಾಶಕ್ತಿ ಮಯವಾಗಿರುವ ನನ್ನ ರೂಪಾಂತಗವಾದ ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯವೆಂಬ ಆದಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಪತಿಯಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ದಯಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ತನ್ನ ಸ್ವಯಂಭೂಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾದನು. ಆ ಮುಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ

ಸ್ವಾಯಂಭುವೇ ಸುಂದರೇಶಲಿಂಗೇಂತರ್ಧಿಮಶಿಶ್ರಯತ್ |

ಮುನೀಶ್ವರಾಶ್ಚ ತೇ ಸರ್ವೇ ಕುಂಭಜೇನ ಮುದಂ ಪರಾಂ

|| ೮೫ ||

ಪ್ರಾಪ್ತುರ್ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮಮಯಂ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಸುಖಾತ್ಮಕಂ |

ಶಿವಪುಣ್ಯೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಶಿವಪ್ರೀತಿಕರೇಷು ತೇ

|| ೮೬ ||

ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಪುಣ್ಯಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಮುನಿಪುಂಗವಾಃ |

ತತ್ಕುರುಧ್ವಂ ಮನು ಸ್ಥಾನೇ ಶಿವೇನೋಕ್ತಂ ಪರಂ ವಚಃ

|| ೮೭ ||

ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಸಂಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸು ಶೃಂಭೋ ಲಿಂಗಾನಿ ತತ್ಕಲೇ |

ಯೇಷಾಂ ದರ್ಶನಮಾಶ್ರೇಣ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತೀ ಕರಸ್ಥಿತೇ

|| ೮೮ ||

ಋಷಿಸಂಸ್ಥಾಪಿತೈರ್ಲಿಂಗೈಃ ಕದಂಬವನಮೈಶ್ವರಂ |

ಆನಂದಕಾನನಮಿವ ಭಾತಿ ಶೈವಪುರಂ ತ್ವಿಹ

|| ೮೯ ||

ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯಿಂದ, ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ರೂಪದಿಂದ ಇರುವ, ಬ್ರಹ್ಮಮಯನಾದ ಶಿವನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬಹಳ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರು. ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗಿರುವ ಶಿವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಪುಣ್ಯಕರವಾದದ್ದು, ಎಂದು ಶಿವನ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಿವಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವರುಗಳನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೂ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳು ಉಂಟಾಗುವವು.

೮೯-೯೩. ಈಶ್ವರನ ಕದಂಬ ವನವು, ಋಷಿಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿರುವ ಲಿಂಗಗಳಿಂದ ಶಿವಪುರವಾಗಿ, ಆನಂದ ಕಾನನದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಪೂಜ್ಯನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು ಕದಂಬವನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಲಿಂಗದ ನೈರುತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿದನು. ವಸಿಷ್ಠನೇ ಮೊದಲಾದ ಎಂಟು ಸಾವಿರ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಮಾಡಿದ ಶಿವ

ಭಗವಾನ್ಕುಂಭಸಂಭೂತಃ ಕದಂಬವನಮಧ್ಯಮೇ |

ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ನೈಋತ್ಯಾಂ ಲಿಂಗಂ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಚಾರ್ಚಯತ್ || ೯೦ ||

ಆಪರೇ ಚ ವಸಿಷ್ಠಾಢ್ಯಾ ಸ್ಸಂಖ್ಯಯಾಷ್ಟಸಹಸ್ರಕಾಃ |

ಸ್ವ ಸ್ವ ನಾಮ್ನಾ ಸ್ಥಾಪಿತಾನಿ ಲಿಂಗಾನ್ಯಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಸಂತತಂ || ೯೧ ||

ಸುಂದರೇಶಂ ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಸೇವಯಿತ್ವಾ ತ್ರಿಕಾಲತಃ |

ದ್ವಾದಶಾಂತಸ್ಥಾನಗತಂ ನಟೇಶಂ ಚಾಪಿ ಪೂಜ್ಯ ಚ || ೯೨ ||

ಮೀನಾಕ್ಷೀಮಪಿ ಸಂಸೇವ್ಯ ಮುಕ್ತಾಶ್ಚಾಂತೇ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ |

ನಿತ್ಯತ್ಸಪದಮಾಪ್ತಾ ಯೇ ತೇಢ್ಯಾಪಿ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ || ೯೩ ||

ವಸಂತೇಢ್ಯಾಪಿ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಮೀನಾಕ್ಷ್ಯಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ |

|| ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉನಾಚ ||

ಏವಂ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಮುನೀಶ್ವರಾಃ || ೯೪ ||

ಲಿಂಗಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದರು. ಮತ್ತು ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಮೂರು ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇವಿಸಿದರು. ದ್ವಾದಶಾಂತಗತನಾದ ನಟೇಶ್ವರನನ್ನು ಕೂಡ ಪೂಜಿಸಿ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿರುವ ಕಾರಣ ಈಗಲೂ ಚ್ಯುತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವರು.

೯೪. ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಹೇಳಿದನು:- ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಅನಂದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಕೃತಾರ್ಥಾಶ್ಚ ನಿತ್ಯಾನಂದಯುಜೋಽಭವನ್ ।

॥ ಶ್ರೀಸೂತ ಉವಾಚ ॥

ಭವಂತೋಽಪಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಮಯಾ ಸಹ ॥ ೯೫ ॥

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಥ ।
ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರೇ ಕೈಲಾಸೇ ಚಾಂಬಯಾ ಸಹ ॥ ೯೬ ॥

ಮಹಾಕಾರುಣಿಕೋ ಭೂತ್ವಾ ಸರ್ವಾನುಗ್ರಹಕೃತ್ಸದಾ ।
ಚತುಃಷಷ್ಠಿವಿಧಾ ಲೀಲಾಃ ಕೃತ್ವಾನೇಕವಿಧಾ ಸ್ತಥಾ ॥ ೯೭ ॥

ತಥಾ ಚಿದಂಬರೇಸಾದಮೂರ್ತಿಭಿ ಶೈಕ್ಷಿಭಿ ಸ್ನಹ ।
ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿರೂಪೇಣ ಸಿದ್ಧಭಿಕ್ಷು ಟಿನಾದಿಭಿಃ ॥ ೯೮ ॥

ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಮಹತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾಂತರವರ್ತಿನಾಂ ।
ಹೇಮಪದ್ಮಾಕರಂ ತೀರ್ಥಂ ಮಹತ್ತರಮಿತೀರಿತಂ ॥ ೯೯ ॥

ಮಧ್ಯೇ ಮಹೇಶಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ತದ್ಧಾಲಾಸ್ಯಂ ಮಹತ್ತರಂ ।
ಮಹಾಪಾಪಹರತ್ವಾಚ್ಚ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ಪ್ರದಾನತಃ ॥ ೧೦೦ ॥

೯೫-೧೦೦. ಸೂತಪುರಾಣೀಕನು ಹೇಳಿದನು, ಎಲೈ ಋಷಿಗಳಿರಾ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನೊಡನೆ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿ ಕೃತಕೃತೃರಾಗಿರಿ. ಹಾಲಾಸ್ಯವೆಂಬ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತ ದಲ್ಲಿಯೂ ಪಾರ್ವತೀಸಮೇತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಬಹಳ ದಯಾಶಾಲಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವನು. ಅರವತ್ತ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ, ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ವಿಧವಾದ ಲೀಲೆಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಮಾಡಿರುವನು. ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಮ ಪದ್ಮಾಕರವೆಂಬ ತೀರ್ಥವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವುದು. ಇದರಂತೆ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವು ಪಾಪನಾಶ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ, ಬಹಳ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು.

ಮೇರ್ವಾದಿಕ್ಷೇತ್ರಜಾತಾನಾಂ ಲಿಂಗಾನಾಂ ಮಹತಾನುಪಿ ।

ಶ್ರೀಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಾಖ್ಯಂ ಚ ಮೂಲಲಿಂಗಂ ಮಹತ್ತರಂ ॥ ೧೦೧ ॥

ಪರಾತ್ಪರತರಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ತೀರ್ಥಂ ಲಿಂಗಂ ಚ ಪಾನನಂ ।

ಏತತ್ತ್ರಿತಯಮೇಕತ್ರಸ್ಯ ಲೇ ಸಂಭೂಯ ವರ್ತತೇ ॥ ೧೦೨ ॥

ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಲಿಂಗಂ ಚ ತೀರ್ಥಂ ವಾ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಂ ಋತಂ ಪುನಃ ।

ವಿಶಿಷ್ಟತರಮಾಖ್ಯಾತಂ ತ್ರಿತಯಂ ಸರ್ವಭೂತಲೇ ॥ ೧೦೩ ॥

ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾತ್ಮಹಿತಾಪೇಕ್ಷೇ ತಾನಿ ಸಮ್ಯಕ್ಸಿದ್ಧಾ ಶೃಣೋತ್ ।

ಯುಷ್ಮತ್ಕೃತಸ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಸ್ಯ ಮಯೋಕ್ತಂ ಸಮ್ಯಗುತ್ತರಂ ॥ ೧೦೪ ॥

ವಿಶಿಷ್ಟತರಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸ್ಥಲಂ ಲಿಂಗಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ ।

ತೀರ್ಥಂ ಚ ಸರ್ವಪಾಪಘ್ನ ಮೇಕೈಕಂ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತ್ರಯಂ ॥ ೧೦೫ ॥

೧೦೧-೧೦೨. ಮೇರು ಪರ್ವತವೇ ಮೊದಲಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿವಲಿಂಗಗಳಿಗಿಂತಲೂ, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನೆಂಬ ಮೂಲಲಿಂಗವು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾಗಿರುವುದು. ಉತ್ತಮವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವೂ, ತೀರ್ಥವೂ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಲಿಂಗವೂ, ಈ ಮೂರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದುಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವುದು.

೧೦೩-೧೦೫. ಕ್ಷೇತ್ರವೂ, ಶಿವಲಿಂಗವೂ ತೀರ್ಥವೂ, ಕೂಡ ಈ ಮೂರೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ್ದಾಗಿರುವುದು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು. ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ಹಿತವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡುವವನು. ಅವುಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ನೀವು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಾನು ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಉತ್ತಮವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು. ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆನು. ಎಲ್ಲಾ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡುವ ತೀರ್ಥದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುವೆನು. ಮೂರರಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದೇ ಬಹಳ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವಾಗ ಮೂರೂ ಸೇರಿ-ಇರುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನು.

॥ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ ॥

ಏತದ್ಧಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಯೇ ಶೃಣ್ವಂತಿ ಪಠಂತಿ ಚ |

ಪಶ್ಯಂತಿ ಪುಷ್ಪೈಸ್ಸಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭೂಪನೈವೇದ್ಯಪೂಜನೈಃ ॥ ೧೦೬ ॥

ಪುಸ್ತಕಂ ನಿತ್ಯಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಸುಂದರೇಶ್ವರಂ |

ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಃ ಪ್ರಸೀದತಿ ॥ ೧೦೭ ॥

ಇತಿ ಬುಧ್ಯಾ ಸುಂದರೇಶಂ ಮೀನಾಕ್ಷೀಂ ಚ ಪ್ರಪೂಜ್ಯ ಚ |

ಶೃಣುಯಾನ್ನಿಂಸುನಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸುಂದರೇಶಿತುಃ ॥ ೧೦೮ ॥

ತೇಷಾಂ ಪಾಪಾಃ ಪ್ರಣಶ್ಯಂತಿ ವಹ್ನಿನಾ ತೂಲರಾಶಿವತ್ |

ಶಿವಃ ಪ್ರೀತೋ ಭವೇದ್ದೇವ್ಯಾ ಮೀನಾಕ್ಷ್ಯಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ॥ ೧೦೯ ॥

ಇಹ ಲೋಕೇ ಮಹಾಭೋಗಾನ್ಘ್ರಾತ್ಪುತ್ರಾದಿಸಂಯುತಃ |

ಜೀವೇದ್ವರ್ಷಶತಂ ಸಾಗ್ರಮಾಧಿವ್ಯಾಧಿವಿವರ್ಜಿತಃ ॥ ೧೧೦ ॥

೧೦೬-೧೦೮. ಅಗಸ್ತ್ಯಮುಷಿಯು ಹೇಳಿದನು ಈ ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಓದುವವರು, ಓದಿ ಕೇಳುವವರು, ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಪತ್ರ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ ಭೂಪ ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಮೇತನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಯಮದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೦೯-೧೧೧. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದವರ ಪಾಪಗಳು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಹತ್ತಿಯಂತೆ ನಾಶವಾಗುವುವು. ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಿಯೊಡನೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾಗಿರುವ ಶಿವನು ಸಂತೋಷ ಪಡುವನು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಹಳ ಸುಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರೇ ಮೊದಲಾದವರೊಡನೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರಿವಿಗೂ

ಅಂತೇ ವಿಮಾನಮಾರುಹ್ಯಃ ದಿವ್ಯಭೋಗಸಮನ್ವಿತಃ ।

ನಂದತೇ ಪ್ರಿಯಮೋದಾದ್ಯೈಃ ಕೈಲಾಸೇಷು ಶಿವಪ್ರಿಯಃ ॥ ೧೧೧ ॥

ಸಾರೂಪ್ಯಾದಿಪದಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಸಾಯುಜ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಚ ।

ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಚ ಶೃಣುಯಾನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸುಂದರೇಶಿತುಃ ॥ ೧೧೨ ॥

ತತ್ರ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಕರೋನ್ಮೀನಾಕ್ಷಾ ಸುಂದರೇಶ್ವರಃ ।

ತದ್ದೇಶಂ ಸಮಲಂಕೃತ್ಯ ವಿತಾನಾದ್ಯೈಸ್ಸತೋರಣೈಃ ॥ ೧೧೩ ॥

ಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ಧೂಪದೀಪಾದ್ಯೈಸ್ತತ್ರ ಸಂಶೃಣುಯಾದಿದಂ ।

ದೇವಾಲಯೇ ನದೀತೀರೇ ಮಠೇ ವಾ ಶುದ್ಧಭೂತಲೇ ॥ ೧೧೪ ॥

ಏಕದ್ವಿತ್ರಿಚತುರ್ವಾರಂ ಶೃಣುಯಾದ್ಯದಿ ಮಾನವಃ ।

ಜೀವನ್ಮರ್ಷಶತಂ ಸಾಗ್ರಂ ಭೋಗಾನ್ಘ್ರಕ್ಷೈವ ಬಾಂಧವೈಃ ॥ ೧೧೫ ॥

ಅಧಿ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಸುಖವಾಗಿರುವನು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಮಾನವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಭೋಗದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ, ಪ್ರಿಯ, ಮೋದ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವನು.

೧೧೨-೧೧೫. ಸಾರೂಪ್ಯ ಸಾಯುಜ್ಯ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವವರು ಹೊಂದುವರು. ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವರೋ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಮೀನಾಕ್ಷೀ ಸಹಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗುವನು. ಆ ವ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೋರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಹೂವು ಧೂಪ, ದೀಪಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಇರಿಸಿ, ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ದೇವಾಲಯ, ನದೀತೀರ, ಮಠ, ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಭೂಮಿ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ಸಾರಿ, ಎರಡು, ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಸಾರಿ ಯಾದರೂ ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುವನು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು.

ಚತುರ್ವಿಧಾರ್ಥಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯುಶ್ಚ ಮುಕ್ತಂ ಸತ್ಯಂ ಪುನಃ ಪುನಃ |

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ವಕ್ತಾರಂ ಶಿವರೂಪಿಣಂ || ೧೧೬ ||

ಭಾವಯಿತ್ವಾರ್ಚ್ಯ ಪುಷ್ಪಾದ್ಯೈಃ ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ ಷಡ್ರಸೈಃ |

ಶೃಣುಯಾದೇಕಮಧ್ಯಾಯಂ ದ್ವಿತ್ರಿವಾರ್ ನಿಯಮೇನ ತು || ೧೧೭ ||

ಅಧ್ಯಾಯಾರ್ಥಂ ಪಾದಮಪಿ ಶೃಣುಯಾನ್ವಿತ್ಯಶಃ ಪುಮಾನ್ |

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತೋ ಭವೇತ್ಸದ್ಯಶ್ಚಾರ್ಯವಕಃ ಪಠತೋಪಿ ಚ || ೧೧೮ ||

ಧ್ಯಾತ್ವಾ ತಸ್ಮೈ ಮಹಾನ್ಯತ್ತಂ ಸುಂದರೇಶಂ ಶಿವಂ ಪುನಃ |

ತುಲಾಪುರುಷದಾನಾಧ್ಯೈಃ ಸ್ತೋತ್ರಯೋದ್ಭೂಮಿಪೋ ಯದಿ || ೧೧೯ ||

ಧನಿನೋ ವಿತ್ತಶಾಶ್ನಂ ಚ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಪೂಜಯೇತ್ |

ಸದ್ಭೂಹಿರಣ್ಯವಸ್ತ್ರಾದಿಧನಧಾನ್ಯಾಖ್ಯವಸ್ತು ಭಿಃ || ೧೨೦ ||

೧೧೬-೧೧೮. ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಓದುವವನೂ ಕೇಳುವವನೂ ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿ ಸಮೇತನಾದ-ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿ, ಪೂಜಿಸಿ, ಷಡ್ರಸ ಗಳಿಂದಲೂ ಊಟ ಮಾಡಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬೇಕು. ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನಾಗಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಸರ್ತಿಯಾದರೂ ನಿಯಮದಿಂದ ಕೇಳಿ ತಕ್ಕದ್ದು. ಅಧ್ಯಾಯದ ಅರ್ಥವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಾಲುಭಾಗವನ್ನಾಗಲಿ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಓದುವವನೂ, ಮತ್ತು ಕೇಳುವವನೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನು.

೧೧೯-೧೨೦. ಸುಂದರೇಶ್ವರನಾದ ಶಿವನು ಮಾಡಿರುವ ಲೀಲೆಯ ಮಹಾನ್ಯತ್ವವನ್ನು ರಾಜನು ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ತುಲಾ ಪುರುಷ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಕಣಗಾರನು ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಪೂಜಿಸ ಬೇಕು. ಭೂಮಿ ಚಿನ್ನವಸ್ತ್ರ, ಧನ ಧಾನ್ಯ, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಕಿವಿಯ ಒಡವೆ, ಉಂಗುರಗಳು, ಚಿನ್ನದ ಹೂಗಳು, ಪೀತಾಂಬರಗಳು, ರೇಷ್ಮೆ

ವಿಚಿತ್ರಕರ್ಣಾಭರಣೈ ರಂಗುಲೀಯೇಶ್ವ ಕಾಂಚನೈಃ |
ಪೀತಾಂಬುರೈಃ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರೈ ದುರ್ಕೂಲೈರ್ನೂತನಾಂಶುಕೈಃ || ೧೨೧ ||

ಪೂಜಯೇತ್ತಂ ಶಂಭುಬುಧ್ಯಾ ಸುಂದರೇಶಾರ್ಪಣಂ ತ್ವಿದಂ |
ಇತಿ ತಾಂಬೂಲಸಹಿತಂ ಧಾರಾಪೂರ್ವಂ ಪ್ರದಾಪಯೇತ್ || ೧೨೨ ||

ತಸ್ಮೈ ದತ್ತಂ ಧನಂ ಸರ್ವಂ ಸುಂದರೇಶಾರ್ಪಿತಂ ಭವೇತ್ |
ತಂ ಗುರುಂ ಭಾವಯಿತ್ಯೈವಂ ದದ್ಯಾನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸಾತಕಂ || ೧೨೩ ||

ಶಿವಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನನ್ನಿ ಧಾನಂ ಕರಿಷ್ಯತ್ಯಂಬಯಾ ಸಹ |
ಪ್ರೀತೋ ಭವತಿ ತತ್ಸತ್ಯಂ ವಕ್ತಾರಂ ಪೂಜಯೇತ್ತತಃ || ೧೨೪ ||

ಸುಂದರೇಶಸ್ತಸ್ಯ ವಾಚಿ ಮೀನಾಕ್ಷ್ಯಾ ನೃತ್ಯತಿ ಸ್ವಯಂ |
ತಸ್ಮಾನ್ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವಕ್ತಾರಂ ಧನಾದ್ಯೈಸ್ತೋಷಯೇತ್ ಬುಧಃ || ೧೨೫ ||

ವಸ್ತ್ರ, ಜರತಾರಿ ಬಟ್ಟೆ ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವಾಗ ಶಿವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಈ ದಾನವು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಾಂಬೂಲ ಸಹಿತವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

೧೨೩-೧೨೪. ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥವೆಲ್ಲವೂ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದಾಗುವುದು. ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಓದುವವನು ಗುರುವಿನಿಂದ ತಿಳಿದು ಅವನಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಶಿವನ ಪ್ರೀತಿಯಾಗುವದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

೧೨೫-೧೨೬. ಪುರಾಣ ಹೇಳತಕ್ಕವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವನು.ದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಮಹಿಮೆಯು

ಮೀನಾಕ್ಷೀಶಂ ಸಮುದ್ಧಿಶ್ಯ-ಸಮಾಪ್ತೇ ಭೋಜಯೇದ್ವಿಜಾನ್ |
ಶಿವಭಕ್ತ್ಯಾ ಸಹಸ್ರಂ ನಾ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಶ್ರಾವಕಃ ಕೃತಿಃ || ೧೨೬ ||

ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತಂ ಕಾಪಿ ಸಂಖ್ಯಯಾ ಪೂಜಯೇದ್ವಿಜಾನ್
ಸಹಸ್ರನಾಮಭಿಶ್ಚಾರ್ಚ್ಯ ಶತಾಷ್ಟೋತ್ತರನಾಮಭಿಃ || ೧೨೭ ||

ಚತುಃಷಷ್ಠಿಸುನಾಮಾ ನಾ ತಲ್ಲಿಂಗಂ ವಾಚಕೇನ ತು |
ದ್ವಾದಶಾಷ್ಟಸು ಸಂಖ್ಯಾತನಾಮಭಿರ್ವಾರ್ಚ್ಯ ಸದ್ವಿಜಾನ್ || ೧೨೮ ||

ಭೋಜಯೇಚ್ಛಿವಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಸುಂದರೇಶಃ ಪ್ರಸೀದತಿ |
ಅನ್ನಸಂಖ್ಯಾಕವರ್ಷಾಣಿ ಶಿವಲೋಕೇ ವಸೇದ್ಗಣಾಃ || ೧೨೯ ||

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಶೋಕ್ತಾ ಚ ವಕ್ತಾ ಚ ಶ್ರಾವಕಃ ಪೂಜಕಸ್ತಥಾ |
ವ್ಯಂಜನಾನಿ ವಿಹಾಯಾಸೌ ಶಿವಭಕ್ತಿಮವಾಪ್ಯ ಚ || ೧೩೦ ||

ಅನುಭೂಯಾತುಲಂ ಸೌಖ್ಯಂ ಇಹಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ |
ಅಂತೇ ಸಾಯುಜ್ಯರೂಪಾಂ ಚ ಮುಕ್ತಿಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಧ್ರುವಂ || ೧೩೧ ||

ಉಂಟಾಗಿರುವುದು. ಧನಾದಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಪುರಾಣವು ಮುಗಿದನಂತರ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಉದ್ದೇಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು ನಿಯಮವಂತನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ, ಸಾವಿರಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ, ನೂರು ಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಲಿ, ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಶಿವನ ಸಹಸ್ರನಾಮದಿಂದಾಗಲಿ, ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ದಿಂದಾಗಲಿ ಅವಾಹನಿ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕು ನಾಮಗಳಿಂದಾದರೂ, ಹನ್ನೆರಡು, ಅಥವಾ ಎಂಟು ನಾಮಗಳಿಂದಾದರೂ, ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ಅವರಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಸುಂದರೇಶ್ವರನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು. ಅನ್ನದ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗಣಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇರುವನು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳತಕ್ಕವನೂ, ಹೇಳತಕ್ಕವನೂ, ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕವನೂ, ಓದಿಸುವವನೂ, ಪೂಜಿಸುವವನೂ, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಚಿಣ್ಣಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಶಿವಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಇಹ ಪರಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳವಾದ ಭೋಗವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುಜ್ಯ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

ಪುನಃ ಪುನಃ ಫಲಂ ಪ್ರೋಕ್ಷಂ ಶ್ರದ್ಧಾವಿಧ್ವಿರ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ ।

ಯಸ್ಮಿನ್ನಿನೇ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರವೈಭವಂ

॥ ೧೩೨ ॥

ತದ್ವಿನಂ ಚ ಸಮಾರಬ್ಧ ತತ್ಸಮಾಪ್ತಿದಿನಾವಧಿ ।

ಏಕೈಕಂ ವಾ ದ್ವಿಜಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪಾಠಕೇನ ಶಿವಪ್ರಿಯಂ

॥ ೧೩೩ ॥

ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ ಶೃಣುಯಾಚ್ಛ್ರೋತಾ ತದ್ಭಕ್ತಿ ಸಂಯುತಃ ।

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಪೀಠೇ ಸಂಸ್ತೀರ್ಯ ಕ್ಷಾಮಾದ್ಗಂ ನವವಸ್ತ್ರಕಂ

॥ ೧೩೪ ॥

ಸುಂದರೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪುಸ್ತಕಂ ತಸ್ಯ ಚಾಲಯೇ ।

ಶ್ರೀಮೀನಾಕ್ಷಾಶ್ಚ ನಿಲಯಂ ಪಟಿಸ್ಪಾದ್ಯಲಂಕೃತಂ

॥ ೧೩೫ ॥

ಗಂಧೈಃ ಪುಷ್ಪೈರರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಧೂಪದೀಪಾದಿಭಿಸ್ತಥಾ ।

ಪರಮಾನ್ನಾದಿನೈವೇದ್ಯೈಃ ಫಲಪುಷ್ಪಾದಿಸಂಯುತೈಃ

॥ ೧೩೬ ॥

ನಿವೇದ್ಯ ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಸಾಂಬಂ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಫಲಪ್ರದಂ ।

ಕರ್ಪೂರಚೂರ್ಣಸಂಯುಕ್ತಂ ತಾಂಬೂಲಂ ಚ ನಿವೇದ್ಯ ಚ

॥ ೧೩೭ ॥

೧೩೨-೧೩೭. ಫಲವನ್ನು ಅನೇಕವಾರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ ದಿನ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮುಗಿಯುವ ದಿನದ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವವನೊಡನೆ ಶಿವಭಕ್ತನಾದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಬೇಕು. ಪುರಾಣ ಹೇಳುವವರ ಮುಂದೆ ಇರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಪೀಠದ ಮೇಲೆ ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರವೇ ಮೊದಲಾದ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ, ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇರಿಸಬೇಕು. ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಮೀನಾಕ್ಷೀ ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ, ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಧೂಪ ದೀಪಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪರಮಾನ್ನವೇ ಮೊದಲಾದ ನೈವೇದ್ಯಗಳು, ಹಣ್ಣು ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳು ಇವುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಫಲಪ್ರದನಾದ ಪಾರ್ವತೀಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ ನಿಗೆಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚಾಪಿ ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಚೈವ ಚ |

ಶ್ರೀಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಮ ಗುರೋರ್ಮುಖವಿನ್ಯಸ್ತಲೋಚನಃ || ೧೩೮ ||

ಅನ್ಯಗ್ರಸ್ತೃಣುಯಾದಿತ್ಥಮನ್ಯಾಲಾಪವಿವರ್ಜಿತಃ |

ಏವಂ ಸಂಶೃಣ್ವತಃ ಶ್ರೋತ್ರೈಃನೃತ್ಯತೀಶಸ್ವ ಚಾಂಬಯಾ || ೧೩೯ ||

ಏವಂ ಸಂಶೃಣ್ವತೋ ವಿಘ್ನಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸ್ಯ ಕರೋತಿ ಯಃ |

ಮಧ್ಯೇ ಸ ಸರ್ವಪಾಪೈಶ್ಚ ಯುಕ್ತೋ ನಿರಯಮೇಷ್ಯತಿ || ೧೪೦ ||

ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಶ್ರವಣೇ ಚೋದಕಶ್ಚ ಯಃ |

ಶೃಣ್ವಂತಮನುಮೋದಂತೇ ತೇ ಸರ್ವೇ ಮುಕ್ತಿಭಾಗಿಃ || ೧೪೧ ||

ಏವಂ ಸಂಶೃಣ್ವತಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಮಹದರ್ಥಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ |

ಉಚ್ಛಾಸನೇ ಗುರುಂ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ತಚ್ಚೋಕ್ತಾ ತತ್ಪ್ರೀತಿಯಸಿ || ೧೪೨ ||

ಸುಸ್ಥಿತಃ ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಸಿದ್ಧಾಸನಸಂಸ್ಥಿತಃ |

ಏವಂ ನಿಯಮಯುಕ್ತೇನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶೃಣುಯಾದ್ಯದಿ || ೧೪೩ ||

೧೩೮-೧೪೦. ಗುರುವಿನ ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೂ, ಏಕಾಗ್ರತೆಯನ್ನೂ ಇರಿಸಿ, ಬೇರೆಯೆ ಮಾತನ್ನಾಡದೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಕೇಳತಕ್ಕವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ಪತಿಯಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷ ದಿಂದ ಇರುವನು ಹೀಗೆ ಕೇಳತಕ್ಕವನಿಗೆ ವಿಘ್ನ ಮಾಡುವವನು, ಸರ್ವ ಪಾಪ ಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೪೧-೧೪೪. ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿಸು ವವನೂ, ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನೂ, ಇವರಿಲ್ಲರೂ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು ವರು. ಹೀಗೆ ಕೇಳತಕ್ಕವನಿಗೆ ಬಹಳ ಶ್ರೀಯಸ್ಸುಂಟಾಗುವುದು. ಗುರುವನ್ನು ಎತ್ತರ ವಾದಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಬೇಕು. ಕೇಳತಕ್ಕವನು, ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ

ಸುಂದರೇಶ್ವರಭಕ್ತಸ್ತು ಸರ್ವಾ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ |

ಸಮಷ್ಟಿವಿದ್ಯಾನಗರೀನಾಥಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸಂಶ್ರುತೇ

|| ೧೪೪ ||

ಸರ್ವಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಶ್ರುತಂ ಭವತಿ ತತ್ಪಲಂ |

ಏಕಾ ಧ್ಯಾಯಶ್ಚುತಸ್ಯಾಪಿ ಹ್ಯಶ್ವಮೇಧಾದಿಕಂ ಫಲಂ

|| ೧೪೫ ||

ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂದೇಹಃ ಶಿವಲೋಕಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಂ |

ಶ್ಲೋಕೈಕಶ್ಚವಣಾಚ್ಛಾಪಿ ಹ್ಯಗ್ನಿಷ್ಠೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್

|| ೧೪೬ ||

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶ್ರವಣಂ ಕುರುತೇ ಚ ಯಃ |

ಪುತ್ರಕಾಮೋ ಲಭೇತ್ಪುತ್ರಂ ಧನಕಾಮೋ ಲಭೇದ್ಧನಂ

|| ೧೪೭ ||

ರಾಜ್ಯಕಾಮೋ ಲಭೇದ್ರಾಜ್ಯಂ ಸರ್ವಶತ್ರುವಿವರ್ಜಿತಂ |

ಭೂಮ್ಯಾಂ ಸಕಲತೀರ್ಥೇಷು ಸ್ನಾತಸ್ಯ ಸಕಲಂ ಫಲಂ

|| ೧೪೮ ||

ಇರುವ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಸನದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನಿಯಮದಿಂದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳುವವನಾದರೆ ಆ ಭಕ್ತನು ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೪೫-೧೪೮. ಸಮಷ್ಟಿ ವಿದ್ಯಾನಗರೀ ಅಧಿಪನಾದ ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಕೇಳಿದ ಫಲವು ಬರುವುದು. ಧ್ಯಾನಮಾಡಿದವನಿಗೂ, ಕೇಳಿದವನಿಗೂ, ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಉಂಟಾಗುವುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲವು ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವ ಶಿವಲೋಕವನ್ನು ಅವನು ಹೊಂದುವನು. ಹಾಲಾಸ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ಬರುವುದು. ಪುತ್ರನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ಪುತ್ರನು ಉಂಟಾಗುವನು. ಧನಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಧನವು ದೊರಕುವುದು. ರಾಜ್ಯಾಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಹಿಂಸೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ರಾಜ್ಯವು ಸಿಕ್ಕುವುದು. ಒಂದುಸಾರಿ ಕೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವು ಬರುವುದು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದದ್ದು.

ಏಕವಾರಶ್ರುತೇನೈವ ಸತ್ಯಮೇವ ಭವಿಸ್ಯತಿ ।

ಮಹಾರೋಗಯುತಶ್ಚಾಪಿ ರೋಗಾತ್ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ॥ ೧೪೯ ॥

ಶತ್ರುಣಾಂ ವಿಜಯಾರ್ಥಾಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸುಂದರೇಶಿತುಃ ।

ಸೃಣುಯಾದ್ಯದಿ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚ ಶತ್ರುಃ ಜೇಷ್ಠಃ ಸೋನೃಪಃ ॥ ೧೫೦ ॥

ಬಹುನಾತ್ರ ಸಿಮುಕ್ತೇನ ಯಂ ಯಂ ಕಾಮಂ ಸ ಇಚ್ಛತಿ ।

ತಂ ತಂ ಕಾಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕೃಪಯಾ ಸುಂದರೇಶಿತುಃ ॥ ೧೫೧ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವಕ್ತಾರಂ ತಂ ಗುರುಂ ಬುಧಃ ।

ಸರ್ವಾಭರಣವಸ್ತ್ರಾದ್ಯೈರಲಂಕೃತ್ಯ ಶಿವಂ ಸ್ಮರನ್ ॥ ೧೫೨ ॥

ಶಿಶಿಕಾಯಾ ಮಥಾರೋಷ್ಯ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಭೂಷಿತಂ ।

ಪುರಸ್ತದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವವಾದ್ಯೈಸ್ಸುಘೋಷಿತಂ ॥ ೧೫೩ ॥

ಗೃಹಂ ಪ್ರವೇಶಯೇಚ್ಛೋತಾ ತಸ್ಯ ಚಾಶಿಷಮಾಪ್ಯ ಚ ।

ಸುಂದರೇಶಸ್ಯ ಯಜನೇ ಯತ್ಫಲಂ ತದವಾಪ್ನುಯಾತ್ ॥ ೧೫೪ ॥

೧೪೯-೧೫೧. ಮಹಾ ರೋಗದಿಂದ ಕೂಡಿರತಕ್ಕವನೂ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಜನು ಸುಂದರೇಶ್ವರನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವನು. ಬಹಳ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದೇನು. ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವನು ಈ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಶ್ರವಣದಿಂದ ಆಯಾಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೧೫೨-೧೫೪. ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ಗುರುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ, ವಾದ್ಯ ಸಮೇತವಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದು ತಂದುಬಿಟ್ಟರೆ, ಪುರಾಣ ಕೇಳಿದವನಿಗೆ ಸುಂದರೇಶ್ವರನನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ಫಲವು ಉಂಟಾಗುವುದು.

॥ ಶ್ರೀ ಶೂತ ಉವಾಚ ॥

ಶೃಣ್ವತಾಂ ಚೈವ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಭಕ್ತಿಃ ಶ್ರೀಸುಂದರೇಶ್ವರೇ ।

ಶ್ರೀಮೀನಾಕ್ಷಾಃ ಪಾದಯೋಶ್ಚ ನಿಶ್ಚಲಾಸ್ತು ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ ॥ ೧೫೫ ॥

ಸರ್ವತ್ರ ವಿಜಯಂ ಚಾಸ್ತು ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸರ್ವಮಂಗಳಂ ।

ಸರ್ವಸ್ಸಾಧ್ಯತು ದುರ್ಗಾಣಿ ಸರ್ವಃ ಪುತ್ರಾಣಿ ಪಶ್ಯತು ॥ ೧೫೬ ॥

ಸರ್ವೇ ಸದ್ಗುರುನೋಷ್ಯಂತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಸೃಣಾಂ ಶುಭಂ ।

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಸ್ಕಾಂದಪುರಾಣೇ ಅಗಸ್ತ್ಯಸಂಹಿತಾಯಾಂ ಹಾಲಾಸ್ಯ

ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ ವಸಿಷ್ಠಾದಿಮುನೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಕಾಶ್ಯಾಂ ಮುಕ್ತಿಮಂಟಪೇ

ಅಗಸ್ತ್ಯೇನ ಪ್ರೋಕ್ತಶ್ರೀಹಾಲಾಸೇಶ್ವರ ಚತುಃಷಷ್ಠಿಲೀಲಾನು

ಕಥನಂ ನಾಮ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ

೧೫೫-೧೫೬. ಸೂತ ಪುರಾಣೀಕನು ಹೇಳಿದನು-ಎಲೈ ಋಷಿಗಳಿರಾ, ಕೇಳತಕ್ಕ ನಿಮಗೆ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಉಂಟಾಗಲಿ. ಮೀನಾಕ್ಷೇದೇವಿಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢವಾದ ಭಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗಲಿ. ನೀವು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಜಯಶೀಲರಾಗಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮಂಗಳವು ಉಂಟಾಗಲಿ. ವಿಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕಳದು ಕೊಂಡು ಸುಖವಾಗಿರಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸದ್ಗುರುವು ಸಿಕ್ಕಲಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಶುಭವು ಉಂಟಾಗಲಿ.

ಸಂಪದ್ಯುಕ್ತವಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ ಹಾಲಾಸ್ಯಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ

ವಸಿಷ್ಠಾದಿ ಋಷಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಋಷಿಯು

ಮುಕ್ತಿ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ, ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ್ವರನ

ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲೀಲಾವರ್ಣನೆಗಳೆಂಬ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ

ಅಧ್ಯಾಯವು ಮುಗಿದುದು.

ಪ್ರತಿಪ್ರಮಾ

ಶ್ರೋತ್ವಾಣಾಂ ಪಠತಾಂ ಪುಂಸಾಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಮಧುರಾಪತೇಃ ||

ಶಿವಂ ಭೂಯಾಚ್ಛಿವಂ ಭೂಯಾಚ್ಛಿವಂ ಭೂಯಾಚ್ಛಿವಾಚ್ಛಯಾ |

ನಮಸ್ಸುಂದರನಾಥಾಯ ತಸ್ಮೈ ಹಾಲಾಸ್ಯವಾಸಿನೇ |

ಚತುಃಸ್ವಸ್ತಿವಿಧಾ ಲೀಲಾ ಯೇನಾಕಾರಿ ಭುವಸ್ಥಲೇ |

ಧವಲವಪುಷಮಿಂದೋರ್ಮಂಡಲೇ ಸನ್ನಿಪಙ್ಗಂ-

ಭುಜಗವಲಯಹಾರಂ ಭಸ್ಮದಿಗ್ಧಾನುಲೇಪಂ |

ಹರಿಣಪರಶುಪಾಣಂ ಚಾರು ಚಂದ್ರಾರ್ಧಮಾಲಿಂ-

ಹೃದಯಕಮಲಮಧ್ಯೇ ಸಂತತಂ ಚಿಂತಯಾಮಿ |

ಅಜ್ಞಾನಯೋಗಾದಪಚಾರಕರ್ಮ-

ಯತ್ಪೂರ್ವಮಸ್ಮಾಭಿರನೌಷ್ಣಿತಂ ತೇ |

ಮಧುರಾ ನಗರಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಓದುವವರು ಮತ್ತು ಕೇಳತಕ್ಕವರಿಗೆ ಶಿವನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಮಂಗಳವು ಉಂಟಾಗಲಿ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ, ಹಾಲಾಸ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಸುಂದರೇಶ್ವರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಚಂದ್ರನ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಶುಭ್ರವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಕುಳಿತಿರುವವನೂ, ನಾಗ ಭೂಷಣನೂ, ಭಸ್ಮ ಲಿಪ್ತಾಂಗನೂ ಆಗಿ, ಜಿಂಕೆ, ಪರಶು, ಇವುಗಳನ್ನು ಹಸ್ತದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ, ಅರ್ಧ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನ ಅಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವವನನ್ನು ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ದಯಾಳುವಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನೇ! ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾವು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ನಿನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ತದ್ವೇವ ಸೋಢ್ವಾ ಸಕಲಂ ದಯಾಲೋ-
ಪಿತೇವ ಪುತ್ರಾನ್ಪ್ರತಿ ನೋ ಜುಷಸ್ವ ||

ಎಲೈ ದೇವದೇವನೆ! ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಮಗನ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ತಂದೆಯು
ಕ್ಷಮಿಸುವಂತೆ ಕ್ಷಮಿಸು. ಎಲೈ ದೇವನೇ, ಅಕ್ಷರ, ಪದ, ಮಾತು ಇವುಗಳಿಂದ
ನ್ಯೂನವಾಗಿರತಕ್ಕದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದೇವನೇ ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರವು.

ಮಂಗಳಮ್

ಮಂಗಳಲಂ ಮಹಾದಾನಂದದಾಯಿನೇ ಮುದಿತಾತ್ಮನೇ ।

ಪಾಷಂಡಷಂಡತಿಮಿರಮಿಹಿರಾಯಾಸ್ತು ಮಂಗಳಲಂ

॥ ೧ ॥

ತಟಾತಕಾ ವಿನಾಹಾಯ ಸ್ವಯಂ ಪಾಂಡ್ಯಮಹೀಪತೇಃ ।

ಕಾಷ್ಠಭಾರಧರಾಯಾಸ್ತು ಗಾನರೂಪಾಯ ಮಂಗಳಲಂ

॥ ೨ ॥

ತ್ರೈ ವರ್ಣಿಕಾಂಗನಾಬೃಂದವಲಯಾವಲಿದಾಯಿನೇ ।

ಕುಲಶೇಖರಭೂಪಾಲಭಾವುಕಾಯಾಸ್ತು ಮಂಗಳಲಂ

॥ ೩ ॥

ಅರಿಮರ್ದನರಾಜೇಂದ್ರನೇತ್ರಮುದ್ರಾಂಕಿತಾಯ ತೇ ।

ಮಾಣಿಕ್ಯವಾಚಕಸ್ನಾಂತಮಂದಿರಾಯಾಸ್ತು ಮಂಗಳಲಂ

॥ ೪ ॥

೧. ಬಹಳ ಆನಂದವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಆನಂದ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳವು. ಪಾಷಂಡರೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ತೊಲಗಿಸಿ ಜ್ಞಾನ ದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನಾದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

೨. ತಟಾತಕಾದೇವಿಯ ವಿವಾಹಕ್ಕಾಗಿ ತಾನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನಿಗೆ ಮಂಗಳವು. ಗಾನ (ಸಂಗೀತ) ವಿದ್ಯಾರೂಪದಿಂದ ಇದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

೩. ಮೂರನೆಯ ವರ್ಣದವರಾದ ವೈಶ್ಯಕನ್ಯಕೆಯರಿಗೆ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು, ಕುಲಶೇಖರರಾಜನ ಭಾವ ಮೈದುನನಾದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

೪. ಅರಿಮರ್ದನ ಪಾಂಡ್ಯರಾಜನ ಬೆತ್ತದ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು. ಮಾಣಿಕ್ಯ ವಾಚಕನೆಂಬ ಭಕ್ತನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

ನರಕಂಠೀರವದ್ಧಂಸಸನ್ನದ್ಧ ಶರಭಾಯ ತೇ ।

ಸಾರಸಾಕ್ಷಸಮುಜ್ಜಂಭಸಾಯಕಾಯಾಸ್ತು ಮಂಗಲಂ

॥ ೫ ॥

ಕಲ್ಯಾಣಾಚಲಕೋದಂಡಕನತ್ಪರತಲಾಯ ತೇ ।

ಪದ್ಮಿನೀಪತಿದಂತಾಲಿದಮನಾಯಾಸ್ತು ಮಂಗಲಂ

॥ ೬ ॥

ಮಂಗಲಂ ಶಾಶ್ವತಃ ಶಂಭುರ್ಮಂಗಲಂ ಮೃತ್ಯುಸೂದನಃ ।

ಮಂಗಲಂ ಮೇ ಲಲಾಟಾಕ್ಷೋ ಮಂಗಲಂ ಸೋಮಸುಂದರಃ

॥ ೭ ॥

ಮಂಗಲಂ ಪಾರ್ವತೀ ಗೌರೀ ಮಂಗಲಂ ಪರಮೇಶ್ವರೀ ।

ಮಂಗಲಂ ಲಲಿತಾ ದೇವೀ ಮಂಗಲಂ ಮೀನಲೋಚನಾ

॥ ೮ ॥

॥ ಸಂಪೂರ್ಣಂ ॥

॥ ಶ್ರೀಮೀನಾಕ್ಷೀಸೋಮಸುಂದರೇಶ್ವರಾರ್ಪಣ ಮಸ್ತು ॥

೫. ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನರಸಿಂಹನನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಲು ಶರಭಾಕೃತಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು. ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಬಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

೬. ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನು ಗನುಸ್ಸಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ಹಸ್ತದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು. ಭಗನೆಂಬ ಸೂರ್ಯದೇವನ ದಂತಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದ ದೇವನಿಗೆ ಮಂಗಳವು.

೭. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಶಿವನು ನನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ. ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿದ, ಲಲಾಟ ನೇತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ, ಸೋಮ ಸುಂದರ ದೇವನು ನನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

೮. ಪಾರ್ವತೀ, ಗೌರೀ, ಪರಮೇಶ್ವರೀ, ಲಲಿತಾದೇವೀ, ಮೀನಾಕ್ಷೀದೇವೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರದೇವತೆಯು ನನಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಮಂಗಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲಿ.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ರಸ್ತು ಸರ್ವೇಷಾಂ ಜಗತಾಂ ನಿತ್ಯಮಂಗಳಂ ।

ಶ್ರೀ ಹಾಲಾಸ್ಯೇಶ ಕೃಪಯಾ ಕೃತಃ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷಯಾ ।
ಅನುವಾದಶ್ಚಿರಂ ಜೀಯಾದಯ ಮಾ ಚಂದ್ರತಾರಕಂ ॥

ಹಾಲಾಸ್ಯನಾಥೋ ಭಗವಾ ಮೀನಾಕ್ಷೀಸಹಿತಃ ಪ್ರಭುಃ ।
ಜಯಚಾಮರಾಜನ್ಯಪತೇ ದೃಢಾತು ಶುಭಮಂಗಳಂ ॥

ಇತಿ ಶಿವಂ

